Ετήσια Έκθεση για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

2022

εθααε
hahe

Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης
Hellenic Authority for Higher Education

Ετήσια Έκθεση

για την

Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

2022

εθααε
hahe

Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης
Hellenic Authority
for Higher Education

Συντελεστές Ετήσιας Έκθεσης 2022

Γενική επιμέλεια έκδοσης
Καθηγητής Περικλής Α. Μήτκας
Πρόεδρος

Γενική οργάνωση, επιστημονική επιμέλεια και συντονισμός ύλης
Δρ. Χριστίνα Μπέστα, Γενική Διευθύντρια

Τεχνική επιμέλεια
Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Συγκέντρωση, επεξεργασία υλικού και συγγραφή κειμένων
Δρ. Λουκάς Ν. Άννινος, εξωτερικός συνεργάτης

Γεωργία Κωστοπούλου, ΜΑ, Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματειακής Υποστήριξης και Επικοινωνίας

Δρ. Πέτρος Σταυρουλάκης, εξωτερικός συνεργάτης

© ΕΘΑΑΕ, 2023

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons
Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.
Για να δείτε αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Αριστείδου 1 & Ευριπίδου 2 - 105 59 Αθήνα
1ος - 4ος όροφος
Τ: +30 210 9220944 – W: www.ethaae.gr – E: secretariat@ethaae.gr

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς:
ΕΘΑΑΕ (2023), Ετήσια έκθεση για την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης 2022, Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, Αθήνα.

Η έκθεση είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: https://www.ethaae.gr/el/ethaae/etisies-ektheseis-ethaae

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ
(01.01.2022 – 31.12.2022)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Περικλής Α. Μήτκας
Καθηγητής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεώργιος Χρούσος
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΜΕΛΗ

Γεώργιος Δουκίδης
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρύσα Κουβελιώτου
Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου George Washington (ΗΠΑ)

Άγγελος Χανιώτης
Καθηγητής στο Ινστιτούτο Προηγμένων Μελετών (Institute for Advanced Study)
Princeton (ΗΠΑ)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01.01.2022 – 31.12.2022)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Περικλής Α. Μήτκας
Καθηγητής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΜΕΛΗ

Αναστασιάδης Σπύρος
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Λυγερού Ζωή
Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών

Νυχάς Γεώργιος-Ιωάννης
Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Στογιαννίδου Αριάδνη
Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τσαμάκης Δημήτριος
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Φουντεδάκη Αικατερίνη
Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Χάλαρης Ιωάννης
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Δρ. Γεώργιος Μπαρδάκης (έως 14.6.2022)
Πολιτικός Μηχανικός, κοινός εκπρόσωπος των επιμελητηρίων

Παπαδόπουλος Σεραφείμ (από 8.7.2022)
Αναπλ. Καθηγητής του Παν. Θεσσαλίας, κοινός εκπρόσωπος των επιμελητηρίων

Τσουρέλης Κωνσταντίνος (έως 8.7.2022)
Φοιτητής του ΕΚΠΑ
Εκπρόσωπος φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

Σπυρίδου Ευαγγελία (από 8.7.2022)
Φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Εκπρόσωπος φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01.01.2022 – 31.12.2022)

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Δρ. Χριστίνα Μπέστα

Προσωπικό

Δρ. Γεώργιος Αθανασίου (έως 5.12.2022)

Ζαχαρούλα Αντωνίου

Αλέξιος Αρβανίτης (από 15.2.2022)

Αντώνιος Βουκαλίδης

Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης

Δρ. Ιωάννα Γκέργκη (από 3.10.2022 σε άδεια άνευ αποδοχών)

Βασιλική Γκίνη

Δρ. Αθανάσιος Γουδόσης

Άρης Θεοδωράκος

Δρ. Ελευθερία Καραγιάννη (από 5.9.2022)

Δρ. Ιωάννης Κουκουτσίδης (έως 14.9.2022)

Βασιλική Κυριακούση

Ερατώ Κωνσταντίνου

Γεωργία Κωστοπούλου

Ιωάννα Λεράκη

Αλέξανδρος Λευθεριώτης

Δρ. Νεκτάριος Μακρυδάκης

Δημήτριος Μπουρλετίδης (έως 3.6.2022)

Λευκοθέα Παπακώστα (από 14.3.2022)

Θεώνη Πετροπούλου

Δρ. Δημήτριος Ράπτης

Σπυρίδων Ρίζος

Χάρις Ροδάκη

Κωνσταντίνα Σταυροπούλου

Στέλλα Τζουμπάρη (από 12.9.2022)

Αικατερίνη Τσαλίκη

Θεόδωρος Χατζηθεοδώρου (έως 1.3.2022)

Πρόλογος

Με ιδιαίτερη ικανοποίηση προλογίζω για τρίτη χρονιά την ετήσια έκθεση για την ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τα πεπραγμένα της ΕΘΑΑΕ για το 2022. Είναι, όπως κάθε χρόνο, μια σημαντική στιγμή ανασκόπησης και αποτίμησης της πορείας προς τη συνεχή βελτίωση των Πανεπιστημίων μας. Το 2022 αντιμετωπίσαμε σημαντικές προκλήσεις και τις μετατρέψαμε σε ευκαιρίες για εξέλιξη.

Η ετήσια έκθεση της Αρχής αντανακλά τις προσπάθειες και τις επιτυχίες όλων των ενδιαφερόμενων μερών στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης και αναδεικνύει την πρόοδο που επιτεύχθηκε σε επιμέρους τομείς, τις καινοτομίες που υλοποιήθηκαν, τα θέματα που απασχόλησαν και τα σημεία που χρήζουν προσοχής και περαιτέρω βελτίωσης.

Το πολυδιάστατο και απαιτητικό σε πόρους και χρόνο έργο -τόσο από την πλευρά της ΕΘΑΑΕ όσο και των εμπειρογνωμόνων και των Ιδρυμάτων- της πιστοποίησης συνεχίστηκε απρόσκοπτα, καθώς πραγματοποιήθηκαν 60 πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών. Δέκα (10) αφορούσαν υφιστάμενα ΠΠΣ, ένα (1) Ξενόγλωσσο ΠΣ και 49 νέα λειτουργούντα ΠΠΣ. Τα τελευταία προήλθαν, κατά κύριο λόγο, από συγχωνεύσεις ή απορρόφηση Τμημάτων πρώην ΤΕΙ σε νέα πανεπιστημιακά. Η εικόνα των Ιδρυμάτων, όπως αναδεικνύεται από τις εκθέσεις πιστοποίησης, δείχνει σε πολλές περιπτώσεις βελτιωμένη, καθώς η πλειονότητα των ΑΕΙ επιδεικνύει συμμόρφωση με τις αρχές του οικείου προτύπου και η προσπάθεια αυτή καταγράφεται στην τελική βαθμολογία των εκθέσεων.

Από τα πλέον αξιοσημείωτα στοιχεία για το 2022 είναι η καθιέρωση της φοιτητικής συμμετοχής στις πενταμελείς Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ), οι οποίες περιέλαβαν, στο σύνολό τους, από έναν φοιτητή ή φοιτήτρια από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Με αυτόν τον τρόπο, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μας που αποτελούν τον πυρήνα της ακαδημαϊκής κοινότητας εξοικειώνονται με τις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας, συμμετέχουν ισότιμα σε αυτές και έχουν την ευκαιρία να καταγράφουν τις απόψεις τους. Επομένως, η έκθεση αυτή απευθύνεται και στη φοιτητική κοινότητα, αναδεικνύοντας τον ρόλο της στη διαμόρφωση του ακαδημαϊκού και επαγγελματικού τοπίου.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η αλληλεπίδραση της Αρχής και με τα υπόλοιπα εξωτερικά μέρη και την κοινωνία ευρύτερα παραμένοντας στις προτεραιότητές μας και το 2022. Οι συνεργασίες μας με την ακαδημαϊκή κοινότητα, τις υπηρεσίες του ΥΠΑΙΘ και με άλλους δημόσιους φορείς και υπουργεία, αλλά και με εκπροσώπους επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων αποτέλεσαν σημαντικό κομμάτι της υλοποίησης της αποστολής μας για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και ποιοτικού περιβάλλοντος φοιτητοκεντρικής μάθησης.

Στο πλαίσιο του γνωμοδοτικού της ρόλου και βάσει των διατάξεων του άρθρου 16 του ν. 4653/2020, η ΕΘΑΑΕ υπέβαλε για πρώτη φορά στο ΥΠΑΙΘ, στις αρχές του 2022, την πρόταση κατανομής της ετήσιας συνολικής δημόσιας επιχορήγησης του Υπουργείου στα ΑΕΙ για το ίδιο έτος και αργότερα μέσα στην ίδια χρονιά, υπέβαλε για δεύτερη φορά την πρόταση κατανομής για το 2023. Τα πρώτα συμπεράσματα από τη δεύτερη συνεχόμενη εφαρμογή αντικειμενικών και ποιοτικών δεικτών για την κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού, δείχνουν ότι τα Ιδρύματα άρχισαν να εμπεδώνουν την

κουλτούρα της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων και επιτευγμάτων και προέβησαν σε επιλογή ποιοτικών δεικτών που ταίριαζαν καλύτερα στο προφίλ τους. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό κρίνεται, επίσης, το γεγονός ότι σημειώνονται βελτιώσεις σε επιμέρους δείκτες για το ίδιο το Ίδρυμα, από το 2020 στο 2021. Ξεκίνησε, έτσι, σταδιακά να αναδεικνύεται ο εν γένει στόχος αυτού του μοντέλου επιχορήγησης, δηλαδή η ενθάρρυνση και η επιβράβευση των στρατηγικών επιλογών του κάθε ιδρύματος που οδηγούν σε καλύτερα αποτελέσματα και σε βελτίωση της συνολικής εικόνας του.

Η ετήσια διαδικασία συλλογής, ανάλυσης και παρουσίασης μιας μεγάλης σειράς απολογιστικών δεδομένων για τη λειτουργία και τις επιδόσεις των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης αφενός συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων για την κατανομή πόρων στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο και αφετέρου αποτελεί σημαντικό πυλώνα λογοδοσίας των ΑΕΙ προς την κοινωνία. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται κάθε φορά παρατίθενται λεπτομερώς στα παραρτήματα των αντίστοιχων εισηγήσεων της ΕΘΑΑΕ προς το Υπουργείο Παιδείας. Όλες οι εισηγήσεις είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της ΕΘΑΑΕ.

Περαιτέρω, κατά το 2022, και στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για την παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων των ΑΕΙ της χώρας, η ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στη μεγάλη ευρωπαϊκή έρευνα μέσω ερωτηματολογίων για την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων ΑΕΙ των ετών 2016-2017 και 2020-2021. Εφαρμόστηκε το κοινό ερωτηματολόγιο της ευρωπαϊκής έρευνας Eurograduate και η ΕΘΑΑΕ συντόνισε την εθνική προσπάθεια με τη συμμετοχή των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ της χώρας.

Τα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης που επελέγησαν και αναλύονται στην Έκθεση του 2022 είναι: α) οι θεμελιώδεις αξίες που διέπουν τη λειτουργία των πανεπιστημίων στον ΕΧΑΕ (δηλαδή η ακαδημαϊκή ελευθερία, η ιδρυματική αυτονομία, η συμμετοχή των φοιτητών και του προσωπικού στη διακυβέρνηση των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και η δημόσια ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση) και β) η διεθνοποίηση ως στρατηγικός στόχος για τα Πανεπιστήμια και τα χαρακτηριστικά της διασυνοριακής ανώτατης εκπαίδευσης.

Σημαντικό ορόσημο για την Ανώτατη Εκπαίδευση το 2022 υπήρξε η ψήφιση του Ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις». Ο νέος νόμος πλαίσιο, πέρα από τις πολλές κανονιστικές διατάξεις, προβλέπει μια σειρά νέων δυνατοτήτων για τα Πανεπιστήμια. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η λειτουργία νέου τύπου προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών, διατμηματικών και διιδρυματικών, η προσφορά εκπαιδευτικού έργου με διαφορετικούς, μη παραδοσιακούς τρόπους, η πρόσληψη επισκεπτών και εντεταλμένων καθηγητών, οι εκπαιδευτικές συνέργειες με ιδρύματα του εξωτερικού και άλλα. Οι νέες αυτές μορφές εκπαίδευσης θα απαιτήσουν νέα πρότυπα και νέες διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας, τις οποίες ξεκίνησε να διαμορφώνει η Εθνική Αρχή.

Η ΕΘΑΑΕ μεριμνά για την αξιολόγηση των ΑΕΙ, αλλά και η ίδια προβαίνει σε αξιολόγηση των δράσεων και του έργου της, σύμφωνα και με τις διατάξεις του ν. 4653/20. Έτσι, το 2022 προχώρησε η διαδικασία της εξωτερικής αξιολόγησης της Αρχής, που είχε μεν ενεργοποιηθεί το 2019 αλλά αναβλήθηκε για δύο χρόνια λόγω της πανδημίας. Η ορισθείσα από την ENQA Επιτροπή Αξιολόγησης πραγματοποίησε στις αρχές Φεβρουαρίου του 2022 την τριήμερη διαδικτυακή επιθεώρηση. Η σύνθετη και απαιτητική διαδικασία περιλάμβανε συναντήσεις και συνεντεύξεις με τα εσωτερικά μέρη της Αρχής (Συμβούλια, Διοίκηση, προσωπικό) όσο και με τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη, ήτοι την ηγεσία του ΥΠΑΙΘ, Πρυτάνεις, Προέδρους ΜΟΔΙΠ και φοιτητές Πανεπιστημίων, εμπειρογνώμονες των ΕΕΑΠ, εκπροσώπους φορέων στον χώρο της εκπαίδευσης και έρευνας και εκπροσώπους επιμελητηρίων/επαγγελματικών φορέων. Η διαδικασία της εξωτερικής αξιολόγησης συνεχίστηκε μέσα στο 2022 και ολοκληρώθηκε επιτυχώς το 2023.

Κλείνοντας τον σύντομο αυτό πρόλογο, δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω τα μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου και του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης, τη Γενική Διευθύντρια και τα στελέχη της ΕΘΑΑΕ για το εύρος και την ποιότητα της προσφοράς τους και τη συνεχή εργασία τους ώστε η ΕΘΑΑΕ να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις ανάγκες του έργου και την εκπλήρωση της αποστολής της.

Η ετήσια έκθεση προβλέπεται στον ν. 4653/20 και αποτελεί μέσο λογοδοσίας της δράσης της Αρχής. Συντάχθηκε από ομάδα εργασίας και εγκρίθηκε ομόφωνα από το Ανώτατο Συμβούλιο της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Υποβάλλεται στη Βουλή των Ελλήνων και τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ

Καθηγητής Περικλής Α. Μήτκας

Περιεχόμενα

Πρόλογος i

Περιεχόμενα iv

Κατάλογος Σχημάτων vii

Κατάλογος Πινάκων x

Κατάλογος Ιδρυμάτων xii

Συντομογραφίες xiii

Σύνοψη xvi

Μέρος Α' Η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα συγκριτικά δεδομένα στο διεθνές περιβάλλον 1

Εισαγωγή 2

1. Το προφίλ των ΑΕΙ 2
   - 1.1. Βασικά μεγέθη και δείκτες των ΑΕΙ 2
   - 1.2. Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο των ΑΕΙ 10
   - 1.3. Συγκριτική παρουσίαση επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ (2021-2022) 10
   - 1.4. Η χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα 13
   - 1.5. Συμπεράσματα 14
2. Πληθυσμός με σπουδές Ανώτατης Εκπαίδευσης 15
   - 2.1. Ηλικιακή ομάδα 25-34 15
   - 2.2. Ηλικιακή ομάδα 25-34 με βάση το φύλο 18
   - 2.3. Ηλικιακή ομάδα 25-64 21
   - 2.4. Συμπεράσματα 25
3. Απόφοιτοι ΑΕΙ: απασχόληση και ανεργία 26
   - 3.1. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-34 ετών 26
   - 3.2. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών 29
     - 3.2.1. Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ 25-64 ετών ανά επίπεδο εκπαίδευσης 31
     - 3.2.2. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών 33
     - 3.2.3. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών με βάση το φύλο 34
   - 3.3. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην Ευρώπη 36
     - 3.3.1. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα 40
     - 3.3.2. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα με βάση το φύλο 40
     - 3.3.3. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα 41
   - 3.4. Συμπεράσματα 41
4. Ο φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη 43
   - 4.1. Φοιτητές ανά κύκλο σπουδών και φύλο 45
   - 4.2. Φοιτητές ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο 48
   - 4.3. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού της ΕΕ27 ανά χώρα 51
   - 4.4. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού στον πληθυσμό κάθε χώρας της Ευρώπης 53
   - 4.1. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών 56
   - 4.2. Συμπεράσματα 57
5. Το διδακτικό προσωπικό στα ΑΕΙ της Ελλάδας και της Ευρώπης 58
   - 5.1. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση το φύλο 60
   - 5.2. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση την ηλικία 62

5.3. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην Ευρώπη ... 64
5.4. Συμπεράσματα ... 65
6. Ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα ... 66
6.1. Αριθμός ερευνητικών εργασιών (δημοσιεύσεων) ... 66
6.2. Αναφορές ανά δημοσιευμένη εργασία ... 68
6.3. Ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή ... 73
6.4. Χρηματοδότηση της έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα .. 74
6.4.1. Συμμετοχή ελληνικών οργανισμών στο Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 ... 77
6.5. Προσωπικό έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα ... 80
7. Διεθνείς Οίκοι Κατάταξης Πανεπιστημίων – η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων ... 81
7.1. Γενικές κατατάξεις ... 81
7.2. Θεματικές κατατάξεις ... 84
7.2.1. US NEWS and World Report Ranking (USNEWS) ... 84
7.2.2. Academic Ranking of World Universities (ARWU) (Shanghai Ranking) ... 84
7.2.3. National Taiwan University (NTU) (Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities) ... 84
7.2.4. Times Higher Education (THE) ... 84
7.2.5. Quacquarelli Symonds (QS) ... 85
7.2.6. University Ranking by Academic Performance (URAP) ... 85
7.2.7. Scimago ... 85
8. Επιλεγμένα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης ... 86
8.1. Οι θεμελιώδεις αξίες που διέπουν τη λειτουργία των πανεπιστημίων στον ΕΧΑΕ ... 86
8.2. Διεθνοποίηση, διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση και διασφάλιση ποιότητας ... 100

Μέρος Β' Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ και η βελτίωση της ποιότητας των πανεπιστημίων ... 107
1. Ανάλυση των δράσεων διασφάλισης ποιότητας ... 108
1.1. Πορεία Πιστοποιήσεων ... 108
1.2. Ανάλυση των αποτελεσμάτων των πιστοποιήσεων 2022 ... 112
1.2.1. Πιστοποιήσεις ΠΠΣ ... 112
1.2.2. Θετικά σημεία, αδυναμίες και συστάσεις των εμπειρογνωμόνων για τα υφιστάμενα ΠΠΣ ... 114
1.2.3. Θετικά σημεία, αδυναμίες και συστάσεις των εμπειρογνωμόνων για τα νέα ΠΠΣ (ΝΠΠΣ) ... 121
1.2.4. Συμπεράσματα από την ανάλυση των εκθέσεων πιστοποίησης ΠΠΣ ... 128
2. EUROGRADUATE 2022 ... 129
3. Μελέτες αποφοίτων 2016/17 & 2020/21 ... 132
4. Έκδοση Νέων Προτύπων Πιστοποίησης ... 133
4.1. Το Πρότυπο για τα Νέα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΝΠΜΣ) ... 133
4.2. Το Πρότυπο για τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) ... 134
5. Επιδόσεις ελληνικών πανεπιστημίων και χρηματοδότηση (80%-20%) ... 136
5.1. Αντικειμενικά κριτήρια για την κατανομή του 80% της χρηματοδότησης ... 137
5.2. Ποιοτικά κριτήρια για την κατανομή του 20% της χρηματοδότησης στα ΑΕΙ ... 139
5.3. Συμπεράσματα ... 147

Μέρος Γ' Η στρατηγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα της ΕΘΑΑΕ ... 149
1. Εισαγωγή ... 150
2. Τα όργανα διακυβέρνησης της ΕΘΑΑΕ και οι δράσεις τους ... 150
2.1. Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘΑΑΕ ... 150
2.2. Το Ανώτατο Συμβούλιο (ΑΣΥ) ... 151

2.2.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΑΣΥ κατά το έτος 2022 ... 151
2.3. Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης ... 152
2.3.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΣΑΠ κατά το έτος 2022 ... 153
2.4. Ο Γενικός Διευθυντής ... 154
2.5. Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής ... 154
2.5.1. Κέντρο Μελετών και Ερευνών ... 154
2.5.2. Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας ... 155
2.5.3. Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης ... 155
2.5.4. Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης ... 155
2.5.5. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης ... 160
2.5.6. Αυτοτελής Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου ... 160
3. Χρηματοδότηση της Αρχής ... 160
3.1. Τακτικός Προϋπολογισμός ... 161
3.2. ΕΣΠΑ 2014 – 2020 ... 161
4. Ανθρώπινο δυναμικό, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός ... 166
4.1. Το ανθρώπινο δυναμικό της ΕΘΑΑΕ ... 166
4.2. Εγκαταστάσεις ... 167
4.3. Εξοπλισμός ... 168
5. Επαναπιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ από την ENQA ... 168
6. Δράσεις υποστήριξης, ενημέρωσης και συνεργασίας ... 169
6.1. Δράσεις υποστήριξης των ΑΕΙ ... 169
6.1.1. Επισκέψεις και συναντήσεις εργασίας με τις Πρυτανικές Αρχές των ΑΕΙ ... 169
6.2. Έργα ΜΟΔΙΠ και Γραφείων Διασύνδεσης ... 170
6.3. Ενημέρωση στις Συνόδους Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ των ελληνικών ΑΕΙ ... 170
7. Συνεργασίες και διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη ... 171
7.1. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ... 171
7.2. Συνεργασίες με άλλους φορείς ... 172
7.2.1. Ενημέρωση στη Βουλή των Ελλήνων ... 172
7.3. Παρουσία της ΕΘΑΑΕ σε δημόσιες εκδηλώσεις και συνέδρια ... 172
8. Διεθνές και ευρωπαϊκό προφίλ της ΕΘΑΑΕ ... 173

Επίλογος ... 175

Παραρτήματα ... 177
1. USNEWS ... 178
2. ARWU ... 179
3. NTU ... 181
4. THE ... 182
5. QS ... 187
6. URAP ... 189
7. Scimago ... 193
8. Χάρτης πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2022) ... 198
9. Εμπειρογνώμονες επιτροπών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης ... 215
10. Πιστοποιημένα ΠΠΣ με τη μεγαλύτερη βαθμολογία ανά επιστημονικό πεδίο ... 223
11. Διοικητική Οργάνωση της ΕΘΑΑΕ ... 227

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1. Ο χάρτης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης (2022) ... 3
Σχήμα 2. Μεταβολή αριθμού επιτυχόντων ανά ΑΕΙ (2021-2022) ... 11
Σχήμα 3. Μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή ανά ίδρυμα για το 2022 (ευρώ) ... 14
Σχήμα 4. Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-34 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ ... 15
Σχήμα 5. Μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2021 και 2020 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ) ... 17
Σχήμα 6. Ποσοστά γυναικών κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 κατά τα έτη 2011 – 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ) ... 18
Σχήμα 7. Συγκριτικά ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), μεταξύ των ετών 2011 και 2021 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ) ... 20
Σχήμα 8. Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-64 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ ... 21
Σχήμα 9. Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στις ηλικίες 25 – 64 ετών, 2021 και 2020 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ) ... 23
Σχήμα 10. Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64 ετών, 2021 και 2020 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ) ... 24
Σχήμα 11. Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 την περίοδο 2011-2021 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22 ... 26
Σχήμα 12. Τάσεις απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-34 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2021 με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ ... 27
Σχήμα 13. Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 την περίοδο 2011-2021 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22 ... 29
Σχήμα 14. Τάσεις απασχόλησης πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2021 με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ ... 30
Σχήμα 15. Απασχόληση ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ) ... 32
Σχήμα 16. Σχετικές αποδοχές εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2020, με βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται στο επίπεδο των 100 μονάδων (ΟΟΣΑ) ... 34
Σχήμα 17. Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2020 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ) ... 35
Σχήμα 18. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-39 ετών (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 36
Σχήμα 19. Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του πληθυσμού σε σύγκριση με την ανεργία στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-39 (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 38
Σχήμα 20. Ποσοστό ανέργων στην Ελλάδα ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ) ... 40
Σχήμα 21. Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ) ... 41
Σχήμα 22. Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ) ... 41
Σχήμα 23. Κατανομή (%) φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8) και φύλο στην ΕΕ, το 2021 και το 2020 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 46
Σχήμα 24. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 48
Σχήμα 25. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 49

Σχήμα 26. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8) (2021-2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 50
Σχήμα 27. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 51
Σχήμα 28. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 52
Σχήμα 29. Ποσοστό φοιτητών (επίπεδο 5-8) επί του συνολικού πληθυσμού κάθε χώρας της Ευρώπης το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 54
Σχήμα 30. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη, το 2021 (Eurostat) ... 56
Σχήμα 31. Εξέλιξη ποσοστού αποφοίτων/φοιτητών την περίοδο 2014 – 2021 σε Ελλάδα και ΕΕ (Eurostat) ... 57
Σχήμα 32. Ποσοστό διδασκόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά φύλο στην Ευρώπη, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 61
Σχήμα 33. Μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2014 ως το 2021 σε ΕΕ27 και Ελλάδα (Eurostat) ... 62
Σχήμα 34. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) ... 64
Σχήμα 35. Αριθμός ελληνικών δημοσιεύσεων κατά την περίοδο 2012-2022 (με βάση δεδομένα της Scimago) ... 66
Σχήμα 36. Αριθμός δημοσιεύσεων ανά χώρα, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago) ... 67
Σχήμα 37. Αναφορές ανά δημοσίευση, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago) ... 69
Σχήμα 38. Αναφορές ανά δημοσίευση για την Ελλάδα (2012-2022) (με βάση δεδομένα της Scimago) ... 71
Σχήμα 39. Αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών, το 2021 (με βάση δεδομένα της Scimago και της Eurostat) ... 72
Σχήμα 40. Μεταβολή αναλογίας δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα (2012-2021) ... 73
Σχήμα 41. Χρηματοδότηση έρευνας και ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) ... 74
Σχήμα 42. Συνολική χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) ... 75
Σχήμα 43. Ποσοστό επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α, ανά πηγή προέλευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) ... 77
Σχήμα 44. Χρηματοδότηση από Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 ανά τύπο οργανισμού στην Ελλάδα (σε εκατ.€) ... 78
Σχήμα 45. Ελληνικοί οργανισμοί με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 (σε εκατ.€) ... 79
Σχήμα 46. Χρηματοδότηση ελληνικών πανεπιστημίων από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 (σε εκατ. €) ... 80
Σχήμα 47. Σύνολο προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στην Ελλάδα (σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης), 2012 – 2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) ... 81
Σχήμα 48. Πλήθος ελληνικών ιδρυμάτων ανά διεθνή κατάταξη ... 83
Σχήμα 49. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις εννέα (9) κατατάξεις ... 83
Σχήμα 50. Οι θεμελιώδεις αξίες ... 86
Σχήμα 51. Όψεις της δημόσιας ευθύνης για την ανώτατη εκπαίδευση ... 87
Σχήμα 52. Οι διαστάσεις της ιδρυματικής αυτονομίας κατά την EUA ... 89
Σχήμα 53. Η βαθμολογία της Ελλάδας ως προς τις συνιστώσες του δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας ... 92
Σχήμα 54. Ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία εμπειρογνωμόνων (2022) ... 109
Σχήμα 55. Πορεία Πιστοποιήσεων ΠΠΣ (2018-2022) ... 110
Σχήμα 56. Πλήθος πιστοποιημένων ΠΠΣ ανά ίδρυμα ... 110
Σχήμα 57. Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ανά ίδρυμα ... 111
Σχήμα 58. Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ ... 112
Σχήμα 59. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΠΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο ... 113

Σχήμα 60. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΠΣ - ΝΠΠΣ (12 Αρχές)..... 114
Σχήμα 61. Πλήθος θετικών σημείων, αδυναμιών και συστάσεων..... 115
Σχήμα 62. Πλήθος θετικών σημείων και αδυναμιών ανά αρχή..... 115
Σχήμα 63. Πλήθος συστάσεων ανά Αρχή του προτύπου πιστοποίησης ΠΠΣ..... 116
Σχήμα 64. Πλήθος θετικών σημείων, αδυναμιών και συστάσεων..... 121
Σχήμα 65. Πλήθος θετικών σημείων και αδυναμιών ανά Αρχή..... 122
Σχήμα 66. Πλήθος συστάσεων ανά Αρχή του προτύπου..... 123
Σχήμα 67. Ενότητες πληροφοριών έρευνας EUROGRADUATE 2022..... 130
Σχήμα 68. Τα στάδια της έρευνας EUROGRADUATE 2022..... 131
Σχήμα 69. Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν) – 2020-21..... 141
Σχήμα 70. Δείκτης Α1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου για το 2020-21 (απόκλιση από τη μονάδα που ισοδυναμεί με την κανονική διάρκεια σπουδών)..... 142
Σχήμα 71. Δείκτης Α2.1 - Αριθμός ενεργών Π.Μ.Σ./Αριθμό Τμημάτων – 2020-21..... 143
Σχήμα 72. Δείκτης Α2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών – 2020-21..... 144
Σχήμα 73. Δείκτης Α4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, 2021..... 144
Σχήμα 74. Δείκτης Α4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ, 2021..... 145
Σχήμα 75. Επίπεδο εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού της ΕΘΑΑΕ..... 167
Σχήμα 76. Γνώση ξένων γλωσσών του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ..... 167
Σχήμα 77. Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2022..... 227

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Πλήθος τμημάτων, διάρκεια σπουδών και γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα (2021-22) 4
Πίνακας 2. Κατανομή Τμημάτων των ΑΕΙ σε επιστημονικές περιοχές κατά UNESCO (2021-22) 5
Πίνακας 3. Πλήθος ενεργών προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και Υπ. Διδακτόρων ανά ίδρυμα (2021-22) 6
Πίνακας 4. Προσωπικό ανά ίδρυμα (2021-22) 7
Πίνακας 5. Δείκτης Φοιτητές / Διδάσκοντα 8
Πίνακας 6. Δείκτης Φοιτητές / Διοικητικό προσωπικό 9
Πίνακας 7. Ποσοστιαία μεταβολή επιτυχόντων ανά ίδρυμα (2022-2021) 12
Πίνακας 8. Μεταβολή εξωτερικής, δημόσιας και συνολικής χρηματοδότησης 2020-21 και 2021-22 ανά Ίδρυμα και συνολικά (σε ευρώ) 13
Πίνακας 9. Ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 με βάση το φύλο (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ) 19
Πίνακας 10. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών του ΟΟΣΑ και της Eurostat για την τριτοβάθμια εκπαίδευση 25
Πίνακας 11. Ποσοστά απασχόλησης ατόμων 25-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ 28
Πίνακας 12. Μεταβολή ποσοστών απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) για τα έτη 2015-2021 33
Πίνακας 13. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-39 (επίπεδο 5-8) στην Ευρώπη, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat) 37
Πίνακας 14. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη 2018-2022, με βάση δεδομένα της Eurostat 39
Πίνακας 15. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών των ΟΟΣΑ, Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση 42
Πίνακας 16. Μεταβολή φοιτητικού πληθυσμού σε ΕΕ27 και Ελλάδα και ποσοστιαία κατανομή του ανά επίπεδο σπουδών 43
Πίνακας 17. Κατανομή (%) φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) 44
Πίνακας 18. Κατανομή φοιτητών (%) ανά επίπεδο σπουδών και φύλο στην Ευρώπη (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) 47
Πίνακας 19. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat) 53
Πίνακας 20. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού της (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat) 55
Πίνακας 21. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό 57
Πίνακας 22. Σύνολο διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), το 2021 και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη (με βάση δεδομένα της Eurostat) 59
Πίνακας 23. Μεταβολή διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) (2021 και 2020) και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη 60
Πίνακας 24. Διδακτικό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη ανά ηλικιακή ομάδα, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat) 63
Πίνακας 25. Μεταβολή αναλογίας φοιτητών/διδασκόντων σε ΕΕ27 και Ελλάδα (2015-2021) 65
Πίνακας 26. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και το διδακτικό προσωπικό 65
Πίνακας 27. Ερευνητική δραστηριότητα ευρωπαϊκών χωρών (2022) 70
Πίνακας 28. Έλληνες ερευνητές με μεγάλη απήχηση (με τη σειρά που εμφανίζονται στη λίστα της Clarivate Analytics για την Ελλάδα το 2022) 73

Πίνακας 29. Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) (σε εκατομμύρια €) 76
Πίνακας 30. Συνολικά στοιχεία χρηματοδότησης από πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 για Ελλάδα, ΕΕ και σύνολο χωρών 78
Πίνακας 31. Τα ελληνικά ΑΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις 2022 82
Πίνακας 32. Επιδόσεις ευρωπαϊκών συστημάτων ανά διάσταση ιδρυματικής αυτονομίας 90
Πίνακας 33. Κριτήρια ανά είδος αυτονομίας 91
Πίνακας 34. Καταγεγραμμένα περιστατικά βίας στα ελληνικά πανεπιστήμια - 2022 (SAR) 93
Πίνακας 35. Μορφές διασυνοριακής εκπαίδευσης κατά J. Knight 102
Πίνακας 36. Οι αρχές της διασυνοριακής ανώτατης εκπαίδευσης 103
Πίνακας 37. Κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού του 2022 στα 23 ΑΕΙ σύμφωνα με την εισήγηση της ΕΘΑΑΕ 136
Πίνακας 38. Κριτήρια και συντελεστές βαρύτητας για την κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του 2023 137
Πίνακας 39. Τιμές συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2023 138
Πίνακας 40. Κατανομή κριτηρίων και είδους δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων για το 2022 139
Πίνακας 41. Επιλογές ενοτήτων αξιολόγησης από ΑΕΙ 140
Πίνακας 42. Τιμές συντελεστή κατανομής του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2023 146
Πίνακας 43. Τιμές συντελεστή κατανομής της συνολικής χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2023 147
Πίνακας 44. Μεταβολές έκδ.δεδομένων «1.09.000» σε σχέση με την έκδ.δεδομένων «1.10.000» 156
Πίνακας 45. Μεταβολές έκδ.δεδομένων «1.10.000» σε σχέση με την έκδ.δεδομένων «1.11.000» 156
Πίνακας 46. Πλήθος ερωτημάτων ανά ενότητα δεδομένων 157
Πίνακας 47. Πλήθος και κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα 157
Πίνακας 48. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (σε ευρώ) 161
Πίνακας 49. Οικονομικά στοιχεία του έργου ΕΣΠΑ για την υποστήριξη της Αρχής 162
Πίνακας 50. Οικονομικά στοιχεία του έργου για την παρακολούθηση της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ 164
Πίνακας 51. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (USNEWS) 178
Πίνακας 52. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (ARWU) 1799
Πίνακας 53. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων ανά κατηγορία επιδόσεων (ARWU) 1811
Πίνακας 54. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (NTU) 1811
Πίνακας 55. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (NTU) 1811
Πίνακας 56. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (THE) 1822
Πίνακας 57. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (THE) 1833
Πίνακας 58. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS) 1877
Πίνακας 59. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων στις 3 πρώτες θέσεις (QS) 1877
Πίνακας 60. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων ανά κατηγορία επίδοσης (QS) 1877
Πίνακας 61. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS) 1877
Πίνακας 62. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP) – βέλτιστη θέση 1899
Πίνακας 63. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP) 1899
Πίνακας 64. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)-βέλτιστη θέση 1933
Πίνακας 65. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago) 1933
Πίνακας 66. Χάρτης πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2022) 1988
Πίνακας 67. Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ 2155
Πίνακας 68. Πιστοποιημένα ΠΠΣ με τη μεγαλύτερη βαθμολογία ανά επιστημονικό πεδίο 2233

Κατάλογος Ιδρυμάτων

Ίδρυμα	Συντομογραφία	Institution	Abbreviation
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	ΑΣΚΤ	Athens School of Fine Arts	ASFA
Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	ΑΣΠΑΙΤΕ	School of Pedagogical & Technological Education	ASPETE
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	Aristotle University of Thessaloniki	AUTH
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	Agricultural University of Athens	AUA
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	Democritus University of Thrace	DUTH
Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	International Hellenic University	IHU
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	National & Kapodistrian University of Athens	UOA
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	National Technical University of Athens	NTUA
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	ΕΑΠ	Hellenic Open University	HOU
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	Hellenic Mediterranean University	HMU
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	Ionian University	IU
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	Athens University of Economics and Business	AUEB
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	University of the Aegean	UA
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	University of West Attica	UNIWA
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΔΜ	University of Western Macedonia	UOWM
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	University of Thessaly	UTH
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	University of Ioannina	UOI
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	University of Crete	UOC
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	University of Macedonia	UOM
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	University of Patras	UPATRAS
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	University of Piraeus	UNIPI
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	University of the Peloponnese	UOP
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών	ΠΠΚΠΕ	Panteion University of Social & Political Sciences	PUSPS
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	Technical University of Crete	TUC
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΧΠ	Harokopio University of Athens	HUA
Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων	ΣΣΕ	Hellenic Army Academy	HAA
Σχολή Ικάρων	ΣΙ	Hellenic Air Force Academy	HAFA
Σχολή Ναυτικών Δοκίμων	ΣΝΔ	Hellenic Naval Academy	HNA

Συντομογραφίες

ACE	American Council on Education
AFI	Academic Freedom Index
AIMM	Academic Integrity Maturity Model
AIRS	Academic Integrity Rating System
ALLEA	All European Academies
ANVUR	Agenzia per la valutazione del sistema Universitario e della ricerca
APQN	Asia - Pacific Quality Network
ARWU	Academic Ranking of World Universities
AUCC	Association of Universities & Colleges of Canada
AVA	Autovalutazione – Valutazione – Accreditamento
BPSG QA	Bologna Peer Support Group on Quality Assurance
CHEA	Council for Higher Education Accreditation
CWUR	Center for World University Rankings
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System
EGTI	European Graduate Tracking Initiative
ENQA	European Association for Quality Assurance in Higher Education
EQAR	European Quality Assurance Register for Higher Education
ESG	Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area
EU22	Οι 22 χώρες εκ των 27 της ΕΕ, οι οποίες είναι πλήρη μέλη στον ΟΟΣΑ
EUA	Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (European University Association)
EUROSTAT	European Statistical Office
FAIR	Findable, Accessible, Interoperable, Reusable
IAU	International Association of Universities
IPPHEAE	Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe
KPIs	Key Performance Indicators
MOOC	Massive Open Online Course
NTU	National Taiwan University
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
QACHE	Quality Assurance of Cross-Border Higher Education
QQI	Quality and Qualifications Ireland
QS	Quacquarelli Symonds

SAID	Scorecard in Academic Integrity Development
SDG	Sustainable Development Goals
THE	Times Higher Education
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
URAP	University Ranking by Academic Performance
ΑΔΙΠ	Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΣΕΠ	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΑΣΥ	Ανώτατο Συμβούλιο
ΒτΕ	Βουλή των Ελλήνων
ΓΕΩΤΕΕ	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΔΕΠ	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
ΔΟΠ	Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΑΠ	Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης
ΕΘΑΑΕ	Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης
ΕΙΕΑΔ	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού
ΕΚ Αθηνά	Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορικής, των Επικοινωνιών και της Γνώσης
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΚΕΤΑ	Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΛΚΕ	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΠΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
ΕΠΙ	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο
ΕΠΙΣΕΥ	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνίας & Υπολογιστών
ΕΣΔΠ	Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΧΑΕ	Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
ΙΤΕ	Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας

ΚΕΔΙΒΙΜ	Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης
ΜΟΔΙΠ	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας
ΝΠΠΣ	Νέο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΞΠΣ	Ξενόγλωσσο Πρόγραμμα Σπουδών
ΟΕΕ	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΟΜΕΑ	Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΕΣΠ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Εθνικό Σύστημα Ποιότητας
ΟΠΠΙ	Ομάδα Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων
ΠΔΣ	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών
ΠΕ	Πακέτα Εργασίας
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΠΠΣ	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΠΣ	Πρόγραμμα Σπουδών
ΣΑΠ	Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΥΠΑΙΘ	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Σύνοψη

Η ετήσια έκθεση της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης παρουσιάζει την κατάσταση της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς και την ετήσια δραστηριότητα της Αρχής. Για τον σκοπό αυτό, η έκθεση διαρθρώνεται σε τρία (3) μέρη:
Το Α' Μέρος περιλαμβάνει τις εξελίξεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση σε εθνικό επίπεδο, τόσο σε αριθμούς όσο και άλλες μεταβολές θεσμικού χαρακτήρα. Επιπλέον περιλαμβάνει τις εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο και κυρίως σε ευρωπαϊκό, τόσο για τα συγκριτικά βασικά μεγέθη της Ανώτατης Εκπαίδευσης, όσο και για τα αναδυόμενα θέματα, τις απόψεις ή και τους νέους θεσμούς.
Στο Β' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται οι δράσεις της Αρχής σε θέματα διασφάλισης ποιότητας των ΑΕΙ, σε θέματα αναδιάρθρωσης του ακαδημαϊκού χάρτη και κατανομής της χρηματοδότησης βάσει αντικειμενικών και ποιοτικών κριτηρίων και δεικτών επιδόσεων των ΑΕΙ.
Στο Γ' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζεται η εσωτερική διάρθρωση και λειτουργία της Αρχής κατά το έτος 2022.
Τέλος, η Έκθεση περιλαμβάνει χρήσιμα ενημερωτικά Παραρτήματα με Πίνακες κατάταξης των ελληνικών ΑΕΙ σε διεθνείς οίκους αξιολόγησης, τον Χάρτη των πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2022), την παρουσίαση των εμπειρογνωμόνων που στελέχωσαν τις επιτροπές πιστοποίησης και τα πιστοποιημένα ΠΠΣ με την καλύτερη βαθμολογία ανά επιστημονικό πεδίο.

Ειδικότερα:

Στο Α' Μέρος, παρουσιάζεται **η διάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη**, ως προς το πλήθος, τη γεωγραφική θέση και το επιστημονικό πεδίο των 25 Ιδρυμάτων, 423 Τμημάτων και 602 Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών σε εθνικό επίπεδο. Παρουσιάζεται, επιπλέον, η διάρθρωση του φοιτητικού πληθυσμού, του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, η διάρθρωση της χρηματοδότησης, δημόσιας και εξωτερικής ανά Ίδρυμα. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από το Πληροφοριακό Σύστημα της ΕΘΑΑΕ, όπως δηλώνονται από τα ΑΕΙ της χώρας.

Σημαντική πληροφορία παρέχει η διάρθρωση του φοιτητικού πληθυσμού στα επιστημονικά πεδία, στα οποία συγκεντρώνεται **«η προτίμηση» των φοιτητών** σε εθνικό επίπεδο. Αυτή φαίνεται να παρουσιάζει αποκλίσεις συγκρινόμενη με τα αντίστοιχα πεδία διεθνώς. Η προτίμηση στις σπουδές μηχανικού βρίσκεται υψηλότερα κατά 5% στη χώρα μας (21% Ελλάδα με 16% στην ΕΕ), πεδία στα οποία υπάρχουν θετικές επαγγελματικές προοπτικές. Επιπλέον, και το πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών και τεχνών μαζί με το πεδίο των κοινωνικών επιστημών υπερτερούν, επίσης, κατά 5% έναντι των αντιστοίχων διεθνώς (13% και 13% Ελλάδα με 11,5% και 9,5% ΕΕ), ενώ σήμερα τα πεδία αυτά δεν εμφανίζουν καλές επαγγελματικές προοπτικές. Σημαντικές αρνητικές αποκλίσεις παρουσιάζουν τα πεδία των επιστημών υγείας-πρόνοιας (8% Ελλάδα έναντι 13,5% ΕΕ), δεδομένων των αναγκών σε υγειονομικό προσωπικό στη χώρα, αλλά και ο τομέας της πληροφορικής (Ελλάδα 3,5% με 5% ΕΕ), παρά τη μεγάλη ζήτηση που παρουσιάζουν τα επαγγέλματα Πληροφορικής. Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η θετική διαφορά που εμφανίζεται στις θετικές επιστήμες στη χώρα μας (9,5% Ελλάδα έναντι 7% ΕΕ), η οποία ερμηνεύεται όμως ως συμπληρωματική του τομέα της εκπαίδευσης, λόγω της μεγάλης απασχόλησης των αποφοίτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (εξού και ο όρος 'καθηγητικές σχολές' για τα συγκεκριμένα πεδία). Το φαινόμενο αυτό συνδέεται και με την αρνητική απόκλιση που εμφανίζεται στις επιστήμες της εκπαίδευσης (Ελλάδα 4,5% με 7,5 % Ευρώπη/ΟΟΣΑ).

Είναι γνωστό ότι στη χώρα μας η κατανομή του φοιτητικού πληθυσμού στα επιστημονικά πεδία δεν αντανακλά την απόλυτη «προτίμηση» των φοιτητών, διότι άλλοι παράγοντες, όπως ο τρόπος εισαγωγής και η καθορισμένη «προσφορά» επιστημονικών πεδίων μέσω των παγιωμένων ακαδημαϊκών δομών σε Σχολές και Τμήματα, καθώς και η γεωγραφική τους κατανομή, παίζουν σημαντικό ρόλο. Το ζήτημα της κατανομής του φοιτητικού πληθυσμού στα επιστημονικά πεδία συνδέεται με τις δυνατότητες και ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρει η αγορά εργασίας.

Ο φοιτητικός πληθυσμός εμφανίζεται ως ένας από τους υψηλότερους μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και διεθνώς, κυρίως λόγω των υψηλών ποσοστών φοιτητών, οι οποίοι καθυστερούν την αποφοίτησή τους για πολλά έτη πέραν του κανονικού χρόνου σπουδών. Από την εφαρμογή της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής (2021) και εφεξής, εμφανίζεται μια μικρή ποσοστιαία μείωση των εισακτέων, συγκριτικά με τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγουμένου έτους. Ωστόσο, οι κάτοχοι πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι κατά τι λιγότεροι σε ποσοστό από τον μέσο όρο της ΕΕ και του ΟΟΣΑ για όλες τις ηλικιακές ομάδες. Επομένως, τα υψηλά ποσοστά φοιτητικού πληθυσμού για τη χώρα μας δεν μετατρέπονται και σε υψηλά ποσοστά πτυχιούχων εξαιτίας των χαμηλών ρυθμών αποφοίτησης. Η χώρα πρέπει να εστιάσει στο χρόνιο αυτό φαινόμενο, να προσδιορίσει τις αιτίες ώστε να εφαρμόσει κατάλληλη στρατηγική για την εξάλειψη του φαινομένου.

Το μέγεθος το οποίο εμφανίζει σχετική σταθερότητα είναι το πλήθος του **διδακτικού προσωπικού,** καθώς το πλήθος των αφυπηρετήσεων αντικαθίσταται οριακά με ισάριθμες νέες θέσεις. Ενδιαφέρον, ωστόσο, παρουσιάζει το εύρος διακύμανσης του δείκτη *φοιτητές ανά διδάσκοντα*, καθώς υπάρχουν Ιδρύματα με μέση τιμή του δείκτη 19 και άλλα με τιμή 77. Η μέση αναλογία της χώρας βρίσκεται στο 30 για τους ενεργούς προπτυχιακούς φοιτητές και στο 46 για τους εγγεγραμμένους προπτυχιακούς φοιτητές. Η αντίστοιχη μέση αναλογία για τις χώρες της ΕΕ είναι 13. Η πρόσφατη εφαρμογή του θεσμού των εντεταλμένων διδασκόντων, ίσως 'διορθώσει' σχετικά την αναλογία αυτή.

Η στελέχωση σε **διοικητικό προσωπικό** είναι επίσης μια ενδιαφέρουσα διάσταση της στελέχωσης των Ιδρυμάτων, για την οποία παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ τους. Συγκρίνοντας τις τιμές του δείκτη *φοιτητές ανά μέλος διοικητικού προσωπικού,* η καλύτερη αναλογία που σημειώνεται σε Ίδρυμα είναι 22 και η δυσμενέστερη 122. Σε κάθε περίπτωση, η ενδεχόμενη αύξηση του βαθμού αξιοποίησης της τεχνολογίας στις υπηρεσίες διοίκησης θα μείωνε τις επιπτώσεις της αριθμητικής ανεπάρκειας διοικητικού προσωπικού.

Η δημόσια χρηματοδότηση των ΑΕΙ σημείωσε νέα αύξηση από το προηγούμενο έτος κατά 12,10% και η εξωτερική χρηματοδότησή τους, αύξηση κατά 14,17%. Συνεχής αύξηση της χρηματοδότησης των ΑΕΙ σημειώνεται για 4^{η} συνεχή χρονιά από το 2018.

Η Ελλάδα είναι η χώρα της Ευρώπης με το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων Ανώτατης Εκπαίδευσης και αντίστοιχα, με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας σε πτυχιούχους. Ωστόσο, η μαζική παραγωγή των αποφοίτων σε επιστημονικούς κλάδους που αντιμετωπίζουν, ήδη, ανεργία δεν πρέπει να συνεχίζεται. Για τον λόγο αυτό, το θέμα της αναδιάρθρωσης του ακαδημαϊκού χάρτη έχει βαρύνουσα σημασία μεταξύ των θεμάτων της μεταρρύθμισης στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Η ερευνητική παραγωγή στην Ελλάδα, εμφανίζεται σε σχετικά καλό επίπεδο ως προς τα συνολικά μεγέθη συγκρινόμενη με τις χώρες της Ευρώπης, καταλαμβάνοντας την 16^{η} θέση στις ερευνητικές δημοσιεύσεις μεταξύ 51 χωρών, σύμφωνα με στοιχεία της Scimago. Εντούτοις, μια πιο προσεκτική σύγκριση με τον κανονικοποιημένο δείκτη *δημοσιεύσεις ανά ερευνητή*, εμφανίζει την Ελλάδα στην 28^{η} θέση μεταξύ 51 χωρών. Επιπλέον, ο δείκτης αυτός υποχώρησε κατά 23% από το 2012 έως το 2021 σημειώνοντας πτώση 0,15 από τιμή 0,77 που είχε το 2012 έναντι της τιμής 0,60 που είχε κατά το 2021.

Αντίστοιχα η **ερευνητική χρηματοδότηση** των ευρωπαϊκών ανταγωνιστικών προγραμμάτων στην Ελλάδα βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά ειδικότερα η χρηματοδότηση των ΑΕΙ σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις και τα ερευνητικά κέντρα έρχεται 3η στη σειρά, παρόλο που τα ΑΕΙ διαθέτουν το πολυπληθέστερο ερευνητικό δυναμικό. Ομοίως, το μερίδιο των Πανεπιστημίων στις συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη μειώθηκε από 39,94% που ήταν το 2012 σε 30,20% το έτος 2021. Σε απόλυτους αριθμούς διαπιστώνεται, βέβαια, αύξηση, αλλά λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνολική εθνική δαπάνη κατά την περίοδο αυτή αυξήθηκε από 1.337 εκ. ευρώ σε 2.635 εκ. ευρώ, η αύξηση αυτή κατανεμήθηκε κατά μεγαλύτερα ποσοστά σε ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις, παρά στα ΑΕΙ, γεγονός που σημαίνει ότι η ερευνητική παραγωγή των ΑΕΙ σε όρους εθνικής δαπάνης συρρικνώθηκε αναλογικά, συγκριτικά με τους άλλους φορείς. Επιπλέον, το πλήθος του **ερευνητικού προσωπικού** στα ΑΕΙ το 2021, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΚΤ, παραμένει στα επίπεδα του 2015, μετά από μια σημαντική κάμψη που υπέστη κατά την περίοδο 2016-2019.

Συνεπώς, η γενικότερη εικόνα των ΑΕΙ σε ερευνητικούς δείκτες δεν είναι τόσο ενθαρρυντική, αφού, το πλήθος του ερευνητικού δυναμικού παρουσιάζει στασιμότητα, η ερευνητική χρηματοδότηση και η ερευνητική δαπάνη στα ΑΕΙ, σχετική συρρίκνωση. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να κινητοποιήσει τόσο τα ΑΕΙ όσο και την πολιτεία και τους εμπλεκόμενους θεσμούς για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένης ερευνητικής στρατηγικής στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Η θέση των Ελληνικών ΑΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις το 2022 εμφανίζεται ελάχιστα βελτιωμένη μόνο για 3 ή 4 ΑΕΙ από το σύνολο των 25. Για τα περισσότερα ΑΕΙ εμφανίζεται ελαφρώς επιδεινωμένη συγκριτικά με το προηγούμενο έτος.

Τον Ιούλιο του 2022 ψηφίστηκε ο νέος νόμος πλαίσιο για τη λειτουργία των ΑΕΙ (ν. 4957/2022) στον οποίο περιλαμβάνονται νέες διατάξεις για τη διεύρυνση της αυτονομίας των Ιδρυμάτων και τη θεσμοθέτηση νέων σύγχρονων δομών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής τους διακυβέρνησης, όπως τα κέντρα υποστήριξης του προσωπικού και των φοιτητών, ψηφιακής διακυβέρνησης, στρατηγικού σχεδιασμού καθώς και για τη χρήση των αντίστοιχων θεσμικών εργαλείων των ΑΕΙ στη λειτουργία τους (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας, στρατηγικό σχέδιο ιδρύματος).

Στο μεταξύ, κατά το έτος 2022 τα ευρωπαϊκά όργανα έθεσαν σε συζήτηση, μετά από είκοσι και πλέον χρόνια από τη διακήρυξη της Μπολόνια, το θέμα των **θεμελιωδών αξιών** για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Στο πλαίσιο της συζήτησης που διεξάγεται, τίθεται το ερώτημα για τον τρόπο εφαρμογής τους σήμερα από τα Ιδρύματα και τις κυβερνήσεις, με τα νέα χαρακτηριστικά που έχει αποκτήσει η Ανώτατη Εκπαίδευση.

Μολονότι οι θεμελιώδεις αξίες θεωρούνται προϋποθέσεις για την ποιότητα στη μάθηση, τη διδασκαλία και την έρευνα, καθώς επίσης την ανάπτυξη δημοκρατικών κοινωνιών σε διάφορες χώρες ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξής τους, υπάρχουν εμπόδια ή περιπτώσεις καταστρατήγησής τους. Έτσι, τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι θεμελιώδεις αξίες συνιστούν αντικείμενο μελέτης από ομάδες εργασίας που παρακολουθούν την πρόοδο εφαρμογής της διαδικασίας της Μπολόνια και την ανάπτυξη κριτηρίων και δεικτών μέτρησης των αξιών αυτών.

Με τον όρο θεμελιώδεις αξίες, εννοούμε τους τέσσερις βασικούς πυλώνες / αξίες που ισχύουν για τις χώρες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης: την ελευθερία και ακεραιότητα, την ιδρυματική αυτονομία, τη συμμετοχή των φοιτητών και του προσωπικού στην ιδρυματική διακυβέρνηση και τη δημόσια ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση. Σύμφωνα με τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα, η ακαδημαϊκή ελευθερία πρέπει να πλαισιώνεται από αυστηρά επιστημονικά και

επαγγελματικά πρότυπα, σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων, ηθική συμπεριφορά και ευαισθητοποίηση σχετικά με τον αντίκτυπο της έρευνας στους ανθρώπους και στο περιβάλλον τους.

Σύμφωνα με το Freedom House[1], στον σχετικό δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας, στον οποίο η Ελλάδα βαθμολογείται με το μέγιστο της βαθμολογίας (4/4), αναφέρεται ότι δεν υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί ακαδημαϊκής ελευθερίας στην Ελλάδα και στο εκπαιδευτικό σύστημα δεν υπάρχουν φαινόμενα πολιτικής κατήχησης. Η Ελλάδα, σε έρευνα που διενεργήθηκε από την EUA, στα θέματα ακαδημαϊκής ελευθερίας, σημειώνει μέση τιμή 3,26 με άριστα το 4, ενώ στα θέματα ιδρυματικής αυτονομίας μέση τιμή 2,75 με άριστα το 4. Το διεθνές δίκτυο ιδρυμάτων και ατόμων των οποίων η αποστολή είναι η προστασία των επιστημόνων και η προώθηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας *Scholars at Risk* για το 2022 καταγράφει οκτώ (8) περιστατικά βίας στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Τα αυτόνομα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να είναι υπόλογα -στις δικές τους κοινότητες, στους δημόσιους φορείς και στην κοινωνία. Οι κυβερνήσεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην προώθηση της ιδέας αυτής. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ιδρυματική αυτονομία, σε συνδυασμό με την αίσθηση σκοπού και ευθύνης, επιτρέπουν στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, καθώς και στις κοινωνίες που υπηρετούν, να αναπτύσσονται. Η ποιότητα, όπως και η ευθύνη για την προστασία των θεμελιωδών αξιών, ανήκει στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τους διδάσκοντες και τις εθνικές αρχές για την ανώτατη εκπαίδευση (περιλαμβανομένων των φορέων διασφάλισης ποιότητας).

Η διερεύνηση της διάστασης της διεθνοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης αποτελεί ένα επίκαιρο θέμα τόσο για τα ελληνικά ΑΕΙ όσο και αυτά του ΕΧΑΕ. Η διεθνοποίηση συγκαταλέγεται συχνά στα κριτήρια ποιότητας για την αξιολόγηση των ιδρυμάτων. Ωστόσο, αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι πως τυχόν μεμονωμένες ενέργειες ή μια εκτεταμένη ρητορική και μόνο για τη σημασία της διεθνοποίησης δεν αποτελούν εχέγγυα επιτυχίας. Και αυτό, διότι η διεθνοποίηση είναι μια συστηματική και διαρκής διαδικασία για τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Ως τέτοια, αναμένει κανείς να είναι ενσωματωμένη στο ιδρυματικό όραμα και την αποστολή των ιδρυμάτων και να διαπερνά όλες τις ακαδημαϊκές λειτουργίες, πρωτίστως ως αξία και νοοτροπία που καθοδηγεί τον σχεδιασμό και την εφαρμογή διαδικασιών, τον επανασχεδιασμό εκπαιδευτικού περιεχομένου και παιδαγωγικών μεθόδων καθώς επίσης και την καλλιέργεια του χαρακτήρα των μελλοντικών πολιτών του κόσμου. Εναλλακτικά, γίνεται λόγος για τη διεθνοποίηση εντός της χώρας (internationalization at home) η οποία περιλαμβάνει διαδικασίες προκειμένου οι φοιτητές να αναπτύξουν διεθνή αντίληψη και διαπολιτισμικές δεξιότητες (μέσα από τα προγράμματα σπουδών και συναφείς δραστηριότητες στη χώρα τους) και τη διεθνοποίηση στο εξωτερικό (internationalization abroad) που περιλαμβάνει αντίστοιχα όλες τις μορφές παρεχόμενης εκπαίδευσης πέρα από τα σύνορα, την κινητικότητα φοιτητών και διδασκόντων, των προγραμμάτων σπουδών, των έργων και των ιδρυμάτων. Η ιδρυματική κουλτούρα, τα ιδιαίτερα ιδρυματικά χαρακτηριστικά και άλλοι παράγοντες μπορούν να διευκολύνουν ή όχι τη διεθνοποίηση ενός ιδρύματος. Κάθε ίδρυμα μπορεί να επιλέγει τους τομείς διεθνοποίησης, όπως α) τις ακαδημαϊκές δραστηριότητες, β) τις ικανότητες των φοιτητών/αποφοίτων (έμφαση στην προσωπική ανάπτυξη), γ) το ήθος (καλλιέργεια διεθνούς νοοτροπίας/παγκόσμιας αντίληψης των πραγμάτων), δ) τη διαδικασία (ενσωμάτωση σε όλες τις ιδρυματικές λειτουργίες μέσω κατάλληλων στρατηγικών και πολιτικών κ.ά.

[1] Αμερικανική οργάνωση η οποία ασχολείται με την προώθηση της ελευθερίας και της δημοκρατίας στον κόσμο. Βαθμολογεί το επίπεδο ελευθερίας στον κόσμο (σε επίπεδο χωρών) με δείκτες πολιτικών δικαιωμάτων και πολιτικών ελευθεριών. https://freedomhouse.org/country/greece/freedom-world/2022

Στο Β' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται:

Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ, οι οποίες κατά το 2022 περιέλαβαν την πιστοποίηση της ποιότητας 10 υφιστάμενων ΠΠΣ, ενός (1) Ξενόγλωσσου Προγράμματος Σπουδών και 49 νέων λειτουργούντων ΠΠΣ. Τα τελευταία προήλθαν, κατά κύριο λόγο, από συγχωνεύσεις ή απορρόφηση Τμημάτων πρώην ΤΕΙ σε νέα πανεπιστημιακά. Η βαθμολογία κυμάνθηκε σε ποσοστό 65% των απαιτήσεων με πλήρη συμμόρφωση, σε ποσοστό 27% των απαιτήσεων με ικανοποιητική συμμόρφωση, ενώ το 6% περίπου των απαιτήσεων έλαβε μερική συμμόρφωση και ένα ποσοστό 2% αρνητική συμμόρφωση.

Η εικόνα των Ιδρυμάτων που προκύπτει από τις πιστοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2022 εμφανίζεται σε πολλές περιπτώσεις βελτιωμένη. Τα Ιδρύματα, στην πλειονότητά τους, παρουσιάζουν συμμόρφωση με τις αρχές του προτύπου για τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας καταγράφεται στη βαθμολογία που επιτυγχάνουν.

Τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών αντιμετωπίζουν, συχνά, κάποιες αδυναμίες, οι οποίες είναι κοινές και αφορούν τον τρόπο με τον οποίον σχεδιάζονται, παρακολουθούνται και αναθεωρούνται. Σημαντικές ελλείψεις παρουσιάζονται και στην παρακολούθηση και διαχείριση του μαθησιακού περιβάλλοντος, αλλά και την επάρκεια και ανανέωση του διδακτικού προσωπικού.

Οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα Ιδρύματα για τη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών τους εξακολουθούν να είναι:

α) Τα θέματα σχεδιασμού, δομής και στελέχωσής τους με διδακτικό προσωπικό.

Οι κυριότερες αδυναμίες των προγραμμάτων αφορούν στο συχνά παρωχημένο αντικείμενο μαθημάτων με πολλές επικαλύψεις, την έλλειψη ενθάρρυνσης των φοιτητών για βελτίωση των επιδόσεων, την απομόνωση από κοινωνικούς εταίρους, την έλλειψη εξωστρέφειας και το ελλιπές δίκτυο συνεργασιών, την πρόχειρη και ανεπίκαιρη διατύπωση του οδηγού σπουδών.

β) Η ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος, το οποίο εξακολουθεί να παρουσιάζει αδυναμίες ως προς την επάρκεια υποδομών, αισθητικής, ασφάλειας και υπηρεσιών για τους φοιτητές.

Οι συχνότερες αδυναμίες του μαθησιακού περιβάλλοντος σχετίζονται με τις υποδομές που θα πρέπει να βελτιωθούν/επεκταθούν και να συντηρηθούν, το ανεπαρκές αριθμητικά προσωπικό υποστήριξης, το έλλειμμα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, τη μειωμένη χρηματοδότηση, τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εγκαταστάσεων και τη διασύνδεση με την αγορά εργασίας.

Η ΕΘΑΑΕ εξακολουθεί να διαπιστώνει την ανάγκη ορισμένων προγραμμάτων σπουδών για πλήρη αναδιάρθρωση στο αντικείμενο και τη δομή, αλλά και για διόρθωση των συντελεστών βιωσιμότητάς τους. Αρκετά προγράμματα εμφανίζουν οριακή ελκυστικότητα σε υποψηφίους και διαθέτουν ελλιπές διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό σε συνδυασμό με τη συχνή έλλειψη συνάφειας μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων των διδασκόντων και των μαθημάτων που διδάσκουν. Τα Ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιήσουν άμεσα τη δυνατότητα απασχόλησης νέου προσωπικού στο πλαίσιο των ευκαιριών που παρέχει ο νόμος 4957/2022 και οι σχετικές χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ. Ως αποτέλεσμα των αδυναμιών αυτών θεωρούνται και τα χαμηλά ποσοστά αποφοίτησης και οι χαμηλοί ρυθμοί απασχόλησης των αποφοίτων. Τα ΑΕΙ θα πρέπει να αξιοποιήσουν την ανατροφοδότηση από την αγορά εργασίας για τα προσόντα των αποφοίτων τους για να προχωρήσουν σε αλλαγές που θα διασφαλίζουν καλύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας για τους φοιτητές και τους αποφοίτους.

Η ΕΘΑΑΕ, κατά το 2022, και στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για την **παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων των ΑΕΙ της χώρας**, διεξήγαγε έρευνα μέσω ερωτηματολογίων για την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων ΑΕΙ των ετών 2016-2017 και 2020-2021. Εφαρμόστηκε το κοινό ερωτηματολόγιο της ευρωπαϊκής έρευνας Eurograduate, μέρος της οποίας αποτελεί και η εθνική έρευνα με τη συμμετοχή των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ της χώρας. Στα πρώτα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Οι γυναίκες απόφοιτοι υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών (επίπεδο 6 και επίπεδο 7 για το 2020-21).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι έχουν αποκτήσει τίτλο σπουδών στην επιστημονική περιοχή της διοίκησης επιχειρήσεων (επίπεδο 6 & 7).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι δεν ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στην κανονική διάρκεια σπουδών (επίπεδο 6 & 7).
- Η μέση ακαδημαϊκή επίδοση των αποφοίτων ΠΠΣ είναι 'πολύ καλή'.
- Οι γυναίκες απόφοιτοι των ΠΠΣ έχουν υψηλότερη επίδοση σε σχέση με τους άνδρες.

Η ΕΘΑΑΕ, για δεύτερη χρονιά, εφάρμοσε την **κατανομή της ετήσιας κρατικής επιχορήγησης στα ΑΕΙ βάσει κριτηρίων, τα οποία οδήγησαν:**

(α) στην κατανομή του 80% της χρηματοδότησης βάσει αντικειμενικών δεικτών των ΑΕΙ, όπως είναι το πλήθος των Τμημάτων, η διάρκεια των σπουδών, το πλήθος των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού, η γεωγραφική διασπορά και η εργαστηριακότητα,

(β) στην κατανομή του 20% της χρηματοδότησης βάσει ποιοτικών κριτηρίων και δεικτών, όπως είναι η ποιότητα και αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και έρευνας, η καινοτομία και η διεθνοποίηση, η σύνδεση του ακαδημαϊκού έργου με την κοινωνία και η ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος.

Τα πρώτα συμπεράσματα, μετά από τις δύο συνεχόμενες εφαρμογές του αλγορίθμου κατανομής του 20% της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ προς τα ΑΕΙ δείχνουν ότι:

1. Τα ΑΕΙ άρχισαν να εμπεδώνουν την κουλτούρα της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων και επιτευγμάτων και, μάλιστα, κατά τη δεύτερη εφαρμογή του αλγορίθμου το 2022, τα ΑΕΙ προέβησαν σε καλύτερη επιλογή ποιοτικών δεικτών που ταιριάζουν στο προφίλ και τη φυσιογνωμία του Ιδρύματός τους.

2. Η επιλογή των ενοτήτων και δεικτών και η προβολή των επιτευγμάτων των ΑΕΙ φαίνεται ότι βοήθησε τα ίδια στην καλύτερη εστίαση της στοχοθεσίας τους.

3. Από τη σύγκριση των στοιχείων των δύο ετών (εκθέσεις επιτευγμάτων και δείκτες ποιότητας για το 2020 και για το 2021) σημειώνονται σε επιμέρους δείκτες βελτιώσεις για το ίδιο το Ίδρυμα, γεγονός ιδιαιτέρως ενθαρρυντικό για την πορεία και την εξέλιξη των ΑΕΙ και μακροπρόθεσμα για τη συνολική εικόνα της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Στο Γ' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται η εσωτερική διάρθρωση και λειτουργία της Αρχής κατά το έτος 2022, καθώς και η **συνολική της δράση προς επίτευξη της στρατηγικής και της αποστολής της.**

Ειδικότερα, η ΕΘΑΑΕ προώθησε τους στρατηγικούς της στόχους υλοποιώντας τα εξής:

- Οργάνωσε τη διεξαγωγή 60 πιστοποιήσεων ΠΠΣ, υποστηρίζοντας τα ΑΕΙ στις διαδικασίες πιστοποίησης και δράσεις διασφάλισης ποιότητας.
- Άσκησε τον γνωμοδοτικό της ρόλο προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (εισήγηση για τα ποιοτικά κριτήρια χρηματοδότησης, τον αλγόριθμο καταμερισμού θέσεων μελών ΔΕΠ, αιτήματα μετονομασίας/μεταφοράς έδρας, αντιστοιχιών ακ. έτους 2022-2023, αιτήματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών ως Integrated Master, κ.ά.).
- Δημοσιοποίησε τις εκθέσεις των εξωτερικών εμπειρογνωμόνων και τις σχετικές αποφάσεις πιστοποίησης του ΣΑΠ καθώς και τις εισηγήσεις του ΑΣΥ προς το ΥΠΑΙΘ για σειρά θεμάτων.
- Πέτυχε τη συγκρότηση των ΕΕΑΠ με τη συμμετοχή φοιτητριών και φοιτητών κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, μετά από τις δέουσες ενέργειες κατά τα έτη 2020-2021.
- Διοργάνωσε εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους εμπειρογνώμονες και τους φοιτητές του Μητρώου της ΕΘΑΑΕ.
- Διαχειρίστηκε το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των έργων του ΕΣΠΑ.
- Συνέχισε τις προσπάθειες στελέχωσής της, ενισχύοντας τις εσωτερικές διαδικασίες λειτουργίας της επιστημονικής και διοικητικής υπηρεσίας.
- Ανέπτυξε συνεργασίες για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη.
- Επικοινώνησε δημόσια τις δράσεις της σε Συνόδους Πρυτάνεων Πανεπιστημίων, σε συνέδρια και εκδηλώσεις των ΑΕΙ και φορέων.
- Συμμετείχε σε ευρωπαϊκές συναντήσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.
- **Επιθεωρήθηκε επιτυχώς από εξωτερική επιτροπή αξιολόγησης στο πλαίσιο της ανανέωσης της ιδιότητας μέλους στην ENQA και της εγγραφής της Αρχής στο EQAR.**

Μέρος Α’
Η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα συγκριτικά δεδομένα στο διεθνές περιβάλλον

Εισαγωγή

Στο μέρος Α παρουσιάζεται το προφίλ των ΑΕΙ και τα βασικά τους μεγέθη, με βάση στοιχεία της ΕΘΑΑΕ και αναφέρονται τα συγκριτικά δεδομένα και οι διεθνείς εξελίξεις της Ανώτατης Εκπαίδευσης όπου προσδιορίζεται η θέση της Ελλάδας σε σχέση με τις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως προς τα σημαντικότερα μεγέθη και δείκτες. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν το πλήθος των φοιτητών, των αποφοίτων, του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού των ελληνικών ΑΕΙ, αλλά και τα συγκριτικά μεγέθη για τον πληθυσμό με ανώτατη εκπαίδευση, τους φοιτητές, την απασχόληση των αποφοίτων, το διδακτικό προσωπικό, τη χρηματοδότηση και τις ερευνητικές επιδόσεις των Ιδρυμάτων. Τα δεδομένα προέρχονται από διεθνώς αναγνωρισμένες πηγές, όπως ο ΟΟΣΑ, η UNESCO, η Eurostat, η ΕΛΣΤΑΤ, η EUA, η Scimago και το ΕΚΤ, καθώς και από τη βάση δεδομένων (ΟΠΕΣΠ) της ΕΘΑΑΕ.

Διευκρινίζεται ότι όπου γίνεται αναφορά σε στατιστικά στοιχεία του ΟΟΣΑ ή άλλων πηγών για την «τριτοβάθμια εκπαίδευση» (επίπεδο 5-8), στην Ελλάδα περιλαμβάνονται μόνο τα επίπεδα 6-8.

1. Το προφίλ των ΑΕΙ

1.1. Βασικά μεγέθη και δείκτες των ΑΕΙ

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τα βασικά μεγέθη και τους δείκτες των ελληνικών ΑΕΙ. Πιο συγκεκριμένα αποτυπώνονται συγκεντρωτικά δεδομένα, όπως είναι το πλήθος των ΑΕΙ, το πλήθος των Τμημάτων, των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) και των Προγραμμάτων Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ). Ακόμη καταγράφεται το πλήθος των φοιτητών, των αποφοίτων, του διδακτικού και επικουρικού διδακτικού προσωπικού, του διοικητικού προσωπικού και η αναλογία δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης. Σχετικό είναι το παρακάτω σχήμα.

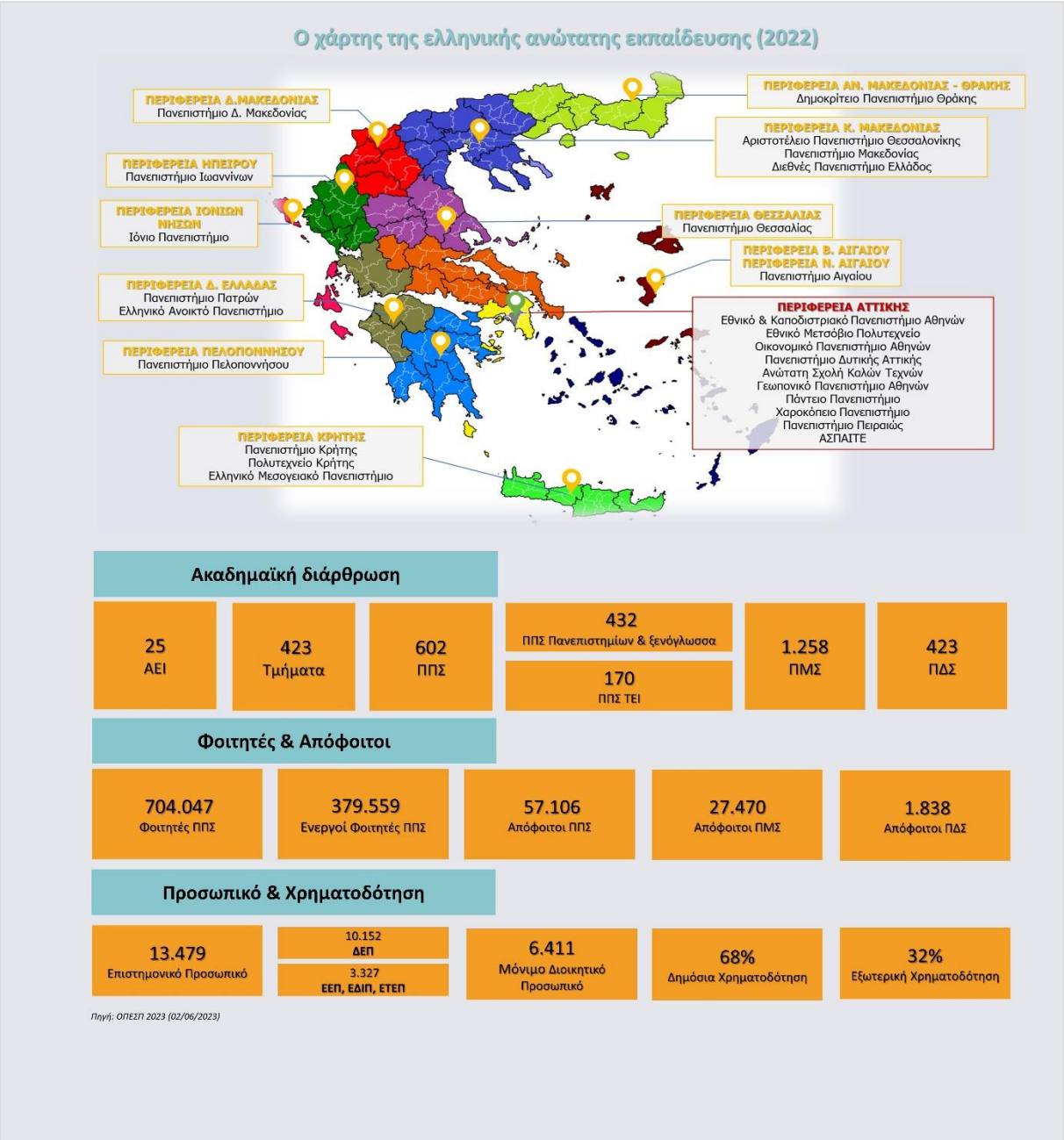

Σχήμα 1. *Ο χάρτης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης (2022)*

Ενδεικτικά για το 2021-22, το πλήθος των τμημάτων, η διάρκεια σπουδών και η γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Συνολικά, λειτουργούν 423 Τμήματα,[2] τα οποία στην πλειονότητά τους προσφέρουν προγράμματα προπτυχιακών σπουδών διάρκειας 8 εξαμήνων. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι επτά (7) ιδρύματα προσφέρουν προγράμματα σπουδών σε τουλάχιστον πέντε (5) πόλεις. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος έχει τη μεγαλύτερη γεωγραφική διασπορά (7 πόλεις) και ακολουθούν τα Πανεπιστήμια Πατρών, Αιγαίου και Πελοποννήσου (6 πόλεις). Έντεκα (11) ιδρύματα προσφέρουν τα προγράμματά τους μόνο σε μία πόλη. Συγκριτικά με τα δεδομένα του αντίστοιχου χάρτη του 2021, οι αυξομειώσεις σε επιμέρους μεγέθη είναι ελάχιστες ή σχετικά μικρές. Καταγράφεται μικρή μείωση του πλήθους των ενεργών φοιτητών κατά περίπου 10.000 (από 389.688 το 2021 σε 379.559 το 2022).

[2] Περιλαμβάνονται οι 4 Σχολές του ΕΑΠ, οι οποίες προσφέρουν συνολικά οκτώ (8) Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών.

Αξιοσημείωτη είναι η συνεχιζόμενη αύξηση των προσφερόμενων ΠΜΣ από 1.176 το 2021 σε 1.258 το 2022, ενώ παρατηρείται και σημαντική αύξηση (σχεδόν 15%) των αποφοίτων ΠΜΣ από 24.006 το 2021 σε 27.470 το 2022.

Πίνακας 1. Πλήθος τμημάτων, διάρκεια σπουδών και γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα (2021-22)[3]

Τμήματα	Διάρκεια προπτυχιακών σπουδών σε εξάμηνα			ΑΕΙ	Γεωγραφική διασπορά των Τμημάτων σε πόλεις							
Πλήθος τμημάτων	8	10	12		Π1	Π2	Π3	Π4	Π5	Π6	Π7	Σύνολο διαφορετικών πόλεων
423	295	125	7									
41	24	16	1	**ΑΠΘ**	40	1						**2**
2	1	1		**ΑΣΚΤ**	2							**1**
9	1	8		**ΓΠΑ**	6	1	1	1				**4**
20	12	7	1	**ΔΠΘ**	9	5	4	2				**4**
32	21	11		**ΔΙΠΑΕ**	15	7	5	2	1	1	1	**7**
41	37	3	1	**ΕΚΠΑ**	36	5						**2**
9		9		**ΕΜΠ**	9							**1**
4	8			**ΕΑΠ**	4							**1**
11	7	4		**ΕΛΜΕΠΑ**	7	1	1	1	1			**5**
10	8	2		**ΙΠ**	7	2	1					**3**
8	8			**ΟΠΑ**	8							**1**
18	15	3		**ΠΑ**	6	4	3	3	1	1		**6**
26	18	8		**ΠΑΔΑ**	26							**1**
22	15	7		**ΠΔΜ**	9	5	4	2	2			**5**
35	22	12	1	**ΠΑΘΕΣ**	14	10	5	4	2			**5**
23	15	7	1	**ΠΙ**	19	3	1					**3**
16	15		1	**ΠΑΚΡΗ**	9	7						**2**
8	8			**ΠΑΜΑΚ**	8							**1**
35	20	14	1	**ΠΑΠΑΤ**	25	4	3	1	1	1		**6**
10	10			**ΠΑΠΕΙ**	10							**1**
22	17	5		**ΠΑΠΕΛ**	8	4	3	3	2	2		**6**
9	9			**ΠΠΚΠΕ**	9							**1**
5		5		**ΠΟΚΡΗ**	5							**1**
4	4			**ΧΠ**	4							**1**
3		3		**ΑΣΠΑΙΤΕ**	3							**1**

Στη συνέχεια, ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τις επιστημονικές περιοχές που θεραπεύει το κάθε ίδρυμα με βάση τα Τμήματά του. Όπως προκύπτει, τα ιδρύματα είναι προσανατολισμένα κυρίως στις επιστήμες μηχανικών (18%), τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (16%), τις κοινωνικές επιστήμες (12%) και τη διοίκηση επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (11%). Σε μικρότερο ποσοστό τα ιδρύματα είναι προσανατολισμένα στις θετικές επιστήμες (10%) και τις επιστήμες υγείας (10%), την εκπαίδευση (7%), την πληροφορική (5%) και τις υπηρεσίες (2%). Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα ένας σημαντικός αριθμός επιστημόνων πληροφορικής αποφοιτά από τμήματα μηχανικών.

[3] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2022.
*Δεν περιλαμβάνονται τα Γενικά Τμήματα.

Πίνακας 2. Κατανομή Τμημάτων των ΑΕΙ σε επιστημονικές περιοχές κατά UNESCO (2021-22)[4]

	Εκπαίδευση	Τέχνες & ανθρωπιστικές επιστήμες	Κοινωνικές επιστήμες, δημοσιογραφία & πληροφόρηση	Διοίκηση επιχειρήσεων & νομικές σπουδές	Φυσικές επιστήμες, μαθηματικά, στατιστική	Πληροφοριακά & επικοινωνιακά συστήματα	Μηχανική, κατασκευές & δόμηση	Γεωπονική επιστήμη, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια & κτηνιατρική	Επιστήμες υγείας & κοινωνικής πρόνοιας	Υπηρεσίες	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΕΙ	28	68	50	48	44	19	77	36	44	8	422
%	7%	16%	12%	11%	10%	5%	18%	9%	10%	2%	
ΑΠΘ	2	13	4	1	5	1	7	3	3	2	41
ΑΣΚΤ		2									2
ΓΠΑ			1	1	1			6			9
ΔΠΘ	2	3	4	1	1		5	2	1	1	20
ΔΙΠΑΕ*	1		2	6	2	1	9	4	6		31
ΕΚΠΑ	3	16	5	3	5	1	2	1	4	1	41
ΕΜΠ					1		8				9
ΕΑΠ		2	1		1						4
ΕΛΜΕΠΑ		1		3			3	1	3		11
ΙΠ		4	2		1	1		1		1	10
ΟΠΑ			2	4	1	1					8
ΠΑ	2	1	2	3	5	1	3	1			18
ΠΑΔΑ	1	4	1	3			8	2	7		26
ΠΔΜ	2	1	3	4	2	2	5	1	2		22
ΠΑΘΕΣ	3	2	1	2	4	3	7	7	5	1	35
ΠΙ	3	5	2	1	4	1	3	1	3		23
ΠΑΚΡΗ	2	3	4		4	1	1			1	16
ΠΑΜΑΚ	1	2	2	2		1					8
ΠΑΠΑΤ	2	5	1	4	5		8	4	5	1	35
ΠΑΠΕΙ			2	5	1	2					10
ΠΑΠΕΛ	1	4	2	4		2	3	2	4		22
ΠΠΚΠΕ			8	1							9
ΠΟΚΡΗ							5				5
ΧΠ			1		1	1			1		4
ΑΣΠΑΙΤΕ	3										3

[4] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2023 (2021-22, 2022), επεξεργασία ΕΘΑΑΕ.
Δεν περιλαμβάνεται το Τμήμα Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών του ΔΙΠΑΕ λόγω μη κατηγοριοποίησής του στις επιστημονικές περιοχές ISCED F 2013 της UNESCO.

Ακολούθως, ο Πίνακας 3 αποτυπώνει το πλήθος των ενεργών προπτυχιακών φοιτητών, των μεταπτυχιακών φοιτητών και των εν ενεργεία υποψηφίων διδακτόρων ανά ίδρυμα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητικού πληθυσμού είναι ενεργοί προπτυχιακοί φοιτητές (76,8%) ενώ οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι το 16,8% και οι υποψήφιοι διδάκτορες το 6,4% του συνόλου.

Πίνακας 3. Πλήθος ενεργών προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και Υπ. Διδακτόρων ανά ίδρυμα (2021-22)[5]

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές	Εν ενεργεία Υποψήφιοι Διδάκτορες
ΑΠΘ	38.893	7.221	4.586
ΑΣΚΤ	1.333	80	30
ΓΠΑ	7.232	616	464
ΔΠΘ	16.922	3.733	1.907
ΔΙΠΑΕ	27.417	4.388	283
ΕΚΠΑ	42.192	14.495	8.857
ΕΜΠ	10.759	1.759	3.010
ΕΑΠ	11.634	20.019	155
ΕΛΜΕΠΑ	9.668	734	154
ΙΠ	7.555	635	582
ΟΠΑ	9.618	2.107	230
ΠΑ	10.830	2.395	841
ΠΑΔΑ	30.078	3.857	783
ΠΔΜ	16.993	2.195	377
ΠΑΘΕΣ	23.346	3.393	1.686
ΠΙ	18.583	1.343	1.719
ΠΑΚΡΗ	13.217	2.226	1.231
ΠΑΜΑΚ	9.076	2.525	498
ΠΑΠΑΤ	30.881	2.112	1.923
ΠΑΠΕΙ	10.360	3.808	421
ΠΑΠΕΛ	13.983	1.736	676
ΠΠΚΠΕ	9.659	682	957
ΠΟΚΡΗ	4.471	367	203
ΧΠΑ	2.188	779	255
ΑΣΠΑΙΤΕ	2.671	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	**379.559**	**83.205**	**31.828**

Τέλος, ο Πίνακας 4 δίνει μια εικόνα του μόνιμου προσωπικού των ιδρυμάτων (διδακτικού/επιστημονικού και διοικητικού). Συνολικά στα ελληνικά ΑΕΙ το 2021-22 απασχολούνταν 10.152 μέλη ΔΕΠ, 2.285 μέλη ΕΕΠ & ΕΔΙΠ και 1.042 μέλη ΕΤΕΠ. Το μόνιμο διοικητικό προσωπικό ήταν 6.311 άτομα.

Τα ιδρύματα με τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ ήταν το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1.659), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1.615), ενώ τα λιγότερα μέλη ΔΕΠ υπηρετούσαν στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (42), στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (45), στην ΑΣΠΑΙΤΕ (49) και στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών (71). Αντίστοιχα, τα περισσότερα μέλη ΕΕΠ & ΕΔΙΠ υπηρετούσαν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (446), στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (316) και στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (249). Κάτω από 20 μέλη ΕΕΠ & ΕΔΙΠ υπηρετούσαν στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στην ΑΣΠΑΙΤΕ. Σχετικά με τα μέλη ΕΤΕΠ, τα περισσότερα καταγράφηκαν στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (162), στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (124) και στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (111).

[5] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2023.

Ως προς το διοικητικό προσωπικό, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών απασχολούσε 1.377 άτομα και ακολουθούν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (528) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (486), ενώ λιγότερα από 200 άτομα υπηρετούν στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (182), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (169), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (162), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (149), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (141), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο (126), το Πάντειο Πανεπιστήμιο (97), το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (91), το Πολυτεχνείο Κρήτης (86), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (85), την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (52), την ΑΣΠΑΙΤΕ (51), το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (50) και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών (36).

Πίνακας 4. Προσωπικό ανά ίδρυμα (2021-22)[6]

	Μόνιμο Προσωπικό			
Ίδρυμα	**ΔΕΠ**	**ΕΕΠ & ΕΔΙΠ**	**ΕΤΕΠ**	**Διοικητικό Προσωπικό**
ΑΠΘ	1.615	446	124	528
ΑΣΚΤ	42	40	7	52
ΓΠΑ	217	72	39	126
ΔΠΘ	530	92	58	282
ΔΙΠΑΕ	407	64	44	260
ΕΚΠΑ	1.659	316	162	1.377
ΕΜΠ	404	249	111	486
ΕΑΠ	45	0	0	50
ΕΛΜΕΠΑ	168	22	35	141
ΙΠ	181	39	11	91
ΟΠΑ	177	13	13	149
ΠΑ	331	53	25	251
ΠΑΔΑ	615	104	54	246
ΠΔΜ	209	45	22	182
ΠΑΘΕΣ	714	137	82	434
ΠΙ	539	127	50	296
ΠΑΚΡΗ	471	90	36	266
ΠΑΜΑΚ	207	38	14	169
ΠΑΠΑΤ	715	143	81	408
ΠΑΠΕΙ	188	14	8	85
ΠΑΠΕΛ	288	58	36	162
ΠΠΚΠΕ	187	23	5	97
ΠΟΚΡΗ	123	78	13	86
ΧΠΑ	71	12	11	36
ΑΣΠΑΙΤΕ	49	10	1	51
ΣΥΝΟΛΟ	**10.152**	**2.285**	**1.042**	**6.311**

[6] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2023.

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να παρουσιαστεί ο διεθνώς χρησιμοποιούμενος δείκτης *Φοιτητές/Διδάσκοντα* ανά ίδρυμα με τους τρόπους που απεικονίζει ο Πίνακας 5. Το πλήθος των φοιτητών υπολογίζεται τρεις φορές (ενεργοί, εγγεγραμμένοι, ενεργοί των τριών κύκλων) και οι διδάσκοντες δύο φορές (ΔΕΠ και σύνολο μόνιμου διδακτικού προσωπικού). Είναι ενδιαφέρον πως όταν ο δείκτης για το σύνολο των ΑΕΙ υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των ενεργών φοιτητών και στα τρία επίπεδα σπουδών και το σύνολο του διδακτικού προσωπικού, η αναλογία βελτιώνεται σημαντικά.

Πίνακας 5. Δείκτης Φοιτητές / Διδάσκοντα [7]

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος ΔΕΠ	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού
ΑΠΘ	24	45	31	19	35	25
ΑΣΚΤ	32	50	34	16	26	18
ΓΠΑ	33	61	38	25	46	29
ΔΠΘ	32	48	43	27	41	36
ΔΙΠΑΕ	67	133	79	58	115	68
ΕΚΠΑ	25	61	40	21	51	33
ΕΜΠ	27	50	38	16	31	24
ΕΛΜΕΠΑ	58	119	63	51	105	56
ΙΠ	42	67	48	34	55	40
ΟΠΑ	54	128	68	51	119	63
ΠΑ	33	53	42	28	46	37
ΠΑΔΑ	49	88	56	42	75	48
ΠΔΜ	81	173	94	67	143	77
ΠΑΘΕΣ	33	58	40	27	49	33
ΠΙ	34	58	40	28	47	33
ΠΑΚΡΗ	28	44	35	24	37	30
ΠΑΜΑΚ	44	61	58	37	51	49
ΠΑΠΑΤ	43	73	49	36	61	41
ΠΑΠΕΙ	55	129	78	51	120	72
ΠΑΠΕΛ	49	78	57	40	65	47
ΠΠΚΠΕ	52	110	60	46	98	54
ΠΟΚΡΗ	36	52	41	22	32	25
ΧΠΑ	31	46	45	26	40	39
ΑΣΠΑΙΤΕ	55	73	55	45	61	45
Εθνικός μέσος όρος	**36**	**68**	**46**	**30**	**56**	**37**

[7] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2023.
*Στο διδακτικό προσωπικό περιλαμβάνονται μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ.
**Στον υπολογισμό του εθνικού μέσου όρου δεν περιλαμβάνεται το ΕΑΠ λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του και της απασχόλησης διδακτικού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αναλογία φοιτητών - μόνιμου διοικητικού προσωπικού, η οποία αντίστοιχα παρουσιάζεται στον Πίνακας 6. Συγκρίνοντας τις τιμές του δείκτη φοιτητές ανά μέλος διοικητικού προσωπικού σε προπτυχιακό επίπεδο, η καλύτερη αναλογία που σημειώνεται σε Ίδρυμα είναι 22 και η δυσμενέστερη 122. Σε εθνικό επίπεδο αντιστοιχούν 67 προπτυχιακοί ενεργοί φοιτητές και 82 ενεργοί φοιτητές των τριών επιπέδων σπουδών ανά μέλος διοικητικού προσωπικού.

Πίνακας 6. Δείκτης Φοιτητές / Διοικητικό προσωπικό[8]

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού
ΑΠΘ	74	137	96
ΑΣΚΤ	26	41	28
ΓΠΑ	57	106	66
ΔΠΘ	60	91	80
ΔΙΠΑΕ	105	207	123
ΕΚΠΑ	31	73	48
ΕΜΠ	22	42	32
ΕΛΜΕΠΑ	69	141	75
ΙΠ	83	134	96
ΟΠΑ	65	152	80
ΠΑ	43	70	56
ΠΑΔΑ	122	220	141
ΠΔΜ	93	199	108
ΠΑΘΕΣ	54	95	65
ΠΙ	63	105	73
ΠΑΚΡΗ	50	78	63
ΠΑΜΑΚ	54	75	72
ΠΑΠΑΤ	76	127	86
ΠΑΠΕΙ	122	286	172
ΠΑΠΕΛ	86	138	101
ΠΠΚΠΕ	100	212	116
ΠΟΚΡΗ	52	74	59
ΧΠΑ	61	92	90
ΑΣΠΑΙΤΕ	52	71	52
Εθνικός μέσος όρος	**67**	**124**	**82**

[8] Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2023.
*Στον υπολογισμό του εθνικού μέσου όρου δεν περιλαμβάνεται το ΕΑΠ λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του.
** Περιλαμβάνεται μόνο το μόνιμο διοικητικό προσωπικό.

1.2. Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο των ΑΕΙ

Το 2022 ο νόμος 4957/22 ρυθμίζει θέματα ποιότητας και λειτουργικότητας των ΑΕΙ και της σύνδεσής τους με την κοινωνία. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στις γενικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία των ΑΕΙ και στα όργανα διοίκησης. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την ακαδημαϊκή διάρθρωση των Ιδρυμάτων και των οργάνων τους και τη διαδικασία ανάδειξης εκπροσώπων και τους φοιτητικούς συλλόγους. Επίσης, γίνεται αναφορά στις επιμέρους ακαδημαϊκές και ερευνητικές δομές των ακαδημαϊκών μονάδων, στην οργάνωση και τη λειτουργία προγραμμάτων σπουδών, στα κέντρα δια βίου μάθησης και τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Ο νόμος περιέχει, ακόμη, άρθρα σχετικά με τις διαδικασίες εκλογής και εξέλιξης των μελών ΔΕΠ (δικαιώματα, υποχρεώσεις) και ρυθμίζει θέματα αποδοχών τους, ενώ περιέχει διατάξεις και για τις λοιπές κατηγορίες του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού. Υπάρχουν ακόμη διατάξεις για τα κέντρα υποστήριξης του προσωπικού και των φοιτητών, τα πανεπιστημιακά κέντρα έρευνας και καινοτομίας, το πειθαρχικό δίκαιο του ακαδημαϊκού προσωπικού και των φοιτητών καθώς και για την οργανωτική διάρθρωση των ΑΕΙ και θέματα διασφάλισης ποιότητας, στρατηγικού σχεδιασμού και συμβουλευτικών επιτροπών. Επίσης, γίνεται αναφορά στα θεσμικά εργαλεία των ΑΕΙ (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας, στρατηγικό σχέδιο ιδρύματος). Τέλος περιέχονται διατάξεις για τους ΕΛΚΕ, τις εταιρείες αξιοποίησης και διαχείρισης της περιουσίας των ιδρυμάτων, τα ερευνητικά πανεπιστημιακά ινστιτούτα, θέματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και θέματα φοιτητικής μέριμνας.

1.3. Συγκριτική παρουσίαση επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ (2021-2022)

Στο Σχήμα 2 και στον Πίνακας 7 παρουσιάζεται η μεταβολή του αριθμού των επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ μεταξύ των ετών 2021 και 2022. Ως βασικό συμπέρασμα αναδεικνύεται η συνολική μείωση του αριθμού των επιτυχόντων κατά 2,3% από το 2021 στο 2022.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά μείωσης καταγράφονται στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (-22,13%), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (-11,93%), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (-7,98%) και το Πάντειο Πανεπιστήμιο (-6,39%). Μικρά ποσοστά μείωσης (κάτω του 6%) σημειώνονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (-5,57%), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (-5,18%), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (-4,06%), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (-3,72%), το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (-3,19%), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (-2,54%), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (-2,44%), την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (-1,47%) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (-0,76%).

Αύξηση καταγράφεται στην ΑΣΠΑΙΤΕ (114,29%), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (21,9%), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (21,44%), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (17,57%), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (13,81%). Μικρότερη αύξηση κάτω του 10% σημειώνεται στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (9,1%), το Πολυτεχνείο Κρήτης (8,73%), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (2,44%), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (1,87%), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (1,31%) και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (0,8%).

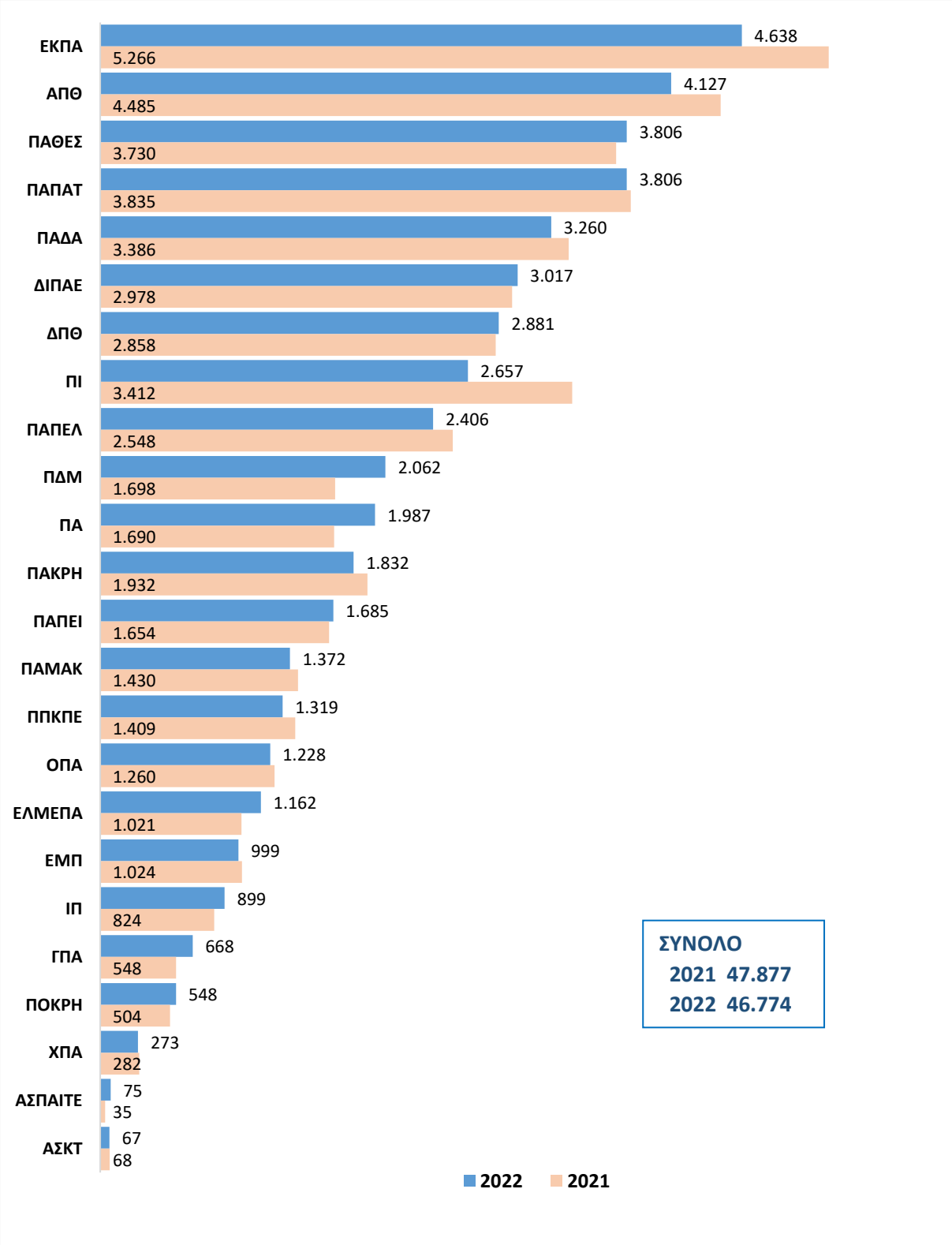

Σχήμα 2. *Μεταβολή αριθμού επιτυχόντων ανά ΑΕΙ (2021-2022)*[9]

[9] Πηγή: ΥΠΑΙΘ.

Πίνακας 7. Ποσοστιαία μεταβολή επιτυχόντων ανά ίδρυμα (2022-2021)

ΙΔΡΥΜΑ	2022	2021	Μεταβολή %
ΕΚΠΑ	4.638	5.266	-11,93%
ΑΠΘ	4.127	4.485	-7,98%
ΠΑΘΕΣ	3.806	3.730	2,04%
ΠΑΠΑΤ	3.806	3.835	-0,76%
ΠΑΔΑ	3.260	3.386	-3,72%
ΔΙΠΑΕ	3.017	2.978	1,31%
ΔΠΘ	2.881	2.858	0,80%
ΠΙ	2.657	3.412	-22,13%
ΠΑΠΕΛ	2.406	2.548	-5,57%
ΠΔΜ	2.062	1.698	21,44%
ΠΑ	1.987	1.690	17,57%
ΠΑΚΡΗ	1.832	1.932	-5,18%
ΠΑΠΕΙ	1.685	1.654	1,87%
ΠΑΜΑΚ	1.372	1.430	-4,06%
ΠΠΚΠΕ	1.319	1.409	-6,39%
ΟΠΑ	1.228	1.260	-2,54%
ΕΛΜΕΠΑ	1.162	1.021	13,81%
ΕΜΠ	999	1.024	-2,44%
ΙΠ	899	824	9,10%
ΓΠΑ	668	548	21,90%
ΠΟΚΡΗ	548	504	8,73%
ΧΠΑ	273	282	-3,19%
ΑΣΠΑΙΤΕ	75	35	114,29%
ΑΣΚΤ	67	68	-1,47%
ΣΥΝΟΛΟ	46.774	47.877	-2,30%

1.4. Η χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Από τη σύγκριση των δεδομένων τα οποία αφορούν την εξωτερική και τη δημόσια χρηματοδότηση[10] των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης για τα έτη 2020-21 και 2021-22 προκύπτει ότι η αύξηση της συνολικής χρηματοδότησης κατά 12,76% προήλθε από την αύξηση της εξωτερικής χρηματοδότησης κατά 14,17% και της δημόσιας χρηματοδότησης κατά 12,10%. Το ποσοστό δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης στη συνολική χρηματοδότηση είναι σχεδόν σταθερό (68% δημόσια χρηματοδότηση, 32% εξωτερική χρηματοδότηση).

Σε 21 ιδρύματα η δημόσια χρηματοδότηση παρουσίασε το 2021-22 αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, σε 20 ιδρύματα διαπιστώθηκε αύξηση ως προς την εξωτερική χρηματοδότηση, ενώ σε 16 ιδρύματα υπάρχει ταυτόχρονη αύξηση τόσο της εξωτερικής όσο και της δημόσιας χρηματοδότησης.

Πίνακας 8. Μεταβολή εξωτερικής, δημόσιας και συνολικής χρηματοδότησης 2020-21 και 2021-22 ανά Ίδρυμα και συνολικά (σε ευρώ)[11]

Ίδρυμα	Εξωτερική Χρηματοδότηση		Μεταβολή	Δημόσια Χρηματοδότηση		Μεταβολή	Συνολική Χρηματοδότηση		Μεταβολή
	2020-21	2021-22		2020-21	2021-22		2020-21	2021-22	
ΑΣΚΤ	489.731 €	1.168.218 €	€ 678.487	6.184.705 €	6.328.402 €	€ 143.696	6.674.436 €	7.496.619 €	€ 822.183
ΑΠΘ	48.320.545 €	61.685.361 €	€ 13.364.816	133.459.772 €	143.057.140 €	€ 9.597.367	181.780.318 €	204.742.501 €	€ 22.962.183
ΓΠΑ	11.102.069 €	15.347.544 €	€ 4.245.475	21.971.621 €	23.257.119 €	€ 1.285.498	33.073.689 €	38.604.662 €	€ 5.530.973
ΔΠΘ	14.646.029 €	23.426.454 €	€ 8.780.426	52.075.090 €	44.125.011 €	€ (7.950.079)	66.721.119 €	67.551.466 €	€ 830.347
ΔΙΠΑΕ	11.471.806 €	15.289.980 €	€ 3.818.174	49.842.456 €	47.018.334 €	€ (2.824.122)	61.314.262 €	62.308.314 €	€ 994.052
ΕΚΠΑ	68.305.812 €	74.033.865 €	€ 5.728.053	128.106.557 €	141.956.059 €	€ 13.849.502	196.412.368 €	215.989.924 €	€ 19.577.555
ΕΜΠ	51.131.882 €	43.661.190 €	€ (7.470.692)	44.125.747 €	49.042.751 €	€ 4.917.005	95.257.628 €	92.703.941 €	€ (2.553.687)
ΕΛΜΕΠΑ	6.993.844 €	7.445.867 €	€ 452.023	20.446.186 €	23.062.154 €	€ 2.615.968	27.440.031 €	30.508.021 €	€ 3.067.991
ΙΠ	4.422.770 €	5.809.284 €	€ 1.386.514	14.763.294 €	16.336.998 €	€ 1.573.704	19.186.064 €	22.146.282 €	€ 2.960.218
ΟΠΑ	14.067.754 €	17.331.550 €	€ 3.263.796	16.841.486 €	18.104.576 €	€ 1.263.090	30.909.240 €	35.436.126 €	€ 4.526.886
ΠΑ	24.939.828 €	18.759.489 €	€ (6.180.338)	37.524.161 €	37.980.967 €	€ 456.806	62.463.989 €	56.740.456 €	€ (5.723.532)
ΠΑΔΑ	8.154.614 €	13.637.628 €	€ 5.483.014	57.173.427 €	85.532.476 €	€ 28.359.050	65.328.041 €	99.170.104 €	€ 33.842.064
ΠΔΜ	7.887.755 €	10.871.905 €	€ 2.984.150	26.502.562 €	33.321.989 €	€ 6.819.427	34.390.317 €	44.193.894 €	€ 9.803.577
ΠΑΘΕΣ	29.438.226 €	31.917.643 €	€ 2.479.416	60.200.968 €	70.694.803 €	€ 10.493.835	89.639.194 €	102.612.446 €	€ 12.973.251
ΠΙ	17.077.484 €	24.835.004 €	€ 7.757.520	47.995.103 €	54.660.424 €	€ 6.665.321	65.072.586 €	79.495.428 €	€ 14.422.841
ΠΑΚΡΗ	15.403.615 €	17.822.046 €	€ 2.418.431	41.435.315 €	49.671.892 €	€ 8.236.577	56.838.930 €	67.493.938 €	€ 10.655.008
ΠΑΜΑΚ	5.905.220 €	7.297.958 €	€ 1.392.738	19.440.983 €	20.926.053 €	€ 1.485.070	25.346.203 €	28.224.011 €	€ 2.877.808
ΠΑΠΑΤ	35.983.232 €	33.323.967 €	€ (2.659.264)	71.985.276 €	81.376.012 €	€ 9.390.737	107.968.507 €	114.699.980 €	€ 6.731.473
ΠΑΠΕΙ	17.511.767 €	14.531.670 €	€ (2.980.097)	18.874.767 €	20.967.960 €	€ 2.093.193	36.386.534 €	35.499.630 €	€ (886.904)
ΠΑΠΕΛ	8.703.097 €	9.538.966 €	€ 835.869	24.254.377 €	27.616.678 €	€ 3.362.301	32.957.473 €	37.155.644 €	€ 4.198.170
ΠΠΚΠΕ	4.662.593 €	12.583.065 €	€ 7.920.472	16.508.769 €	17.168.498 €	€ 659.729	21.171.362 €	29.751.563 €	€ 8.580.201
ΠΟΚΡΗ	6.091.476 €	6.954.203 €	€ 862.727	15.265.309 €	15.176.062 €	€ (89.247)	21.356.785 €	22.130.266 €	€ 773.480
ΧΠΑ	5.389.865 €	5.024.572 €	€ (365.293)	5.940.601 €	6.377.820 €	€ 437.219	11.330.466 €	11.402.392 €	€ 71.926
ΕΑΠ	16.745.710 €	24.271.608 €	€ 7.525.897	3.004.435 €	13.898.748 €	€ 10.894.313	19.750.145 €	38.170.355 €	€ 18.420.210
ΑΣΠΑΙΤΕ	2.236.234 €	2.462.545 €	€ 226.311	4.785.886 €	4.630.317 €	€ (155.569)	7.022.120 €	7.092.862 €	€ 70.742
ΣΥΝΟΛΟ	**437.082.956 €**	**499.031.581 €**	**€ 61.948.625**	**938.708.853 €**	**1.052.289.243 €**	**€ 113.580.390**	**1.375.791.809 €**	**1.551.320.824 €**	**€ 175.529.015**

[10] Η δημόσια χρηματοδότηση περιλαμβάνει τις πιστώσεις μισθοδοσίας του κρατικού προϋπολογισμού, τη χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων και την ετήσια επιχορήγηση από το ΥΠΑΙΘ.
Η εξωτερική χρηματοδότηση περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση ενεργών έργων των ιδρυμάτων εκτός από αυτά που χρηματοδοτούνται από τους ΕΛΚΕ.
[11] Πηγή: ΟΠΕΣΠ.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή για το κάθε ίδρυμα (Σχήμα 3). Η τιμή υπολογίζεται ως το πηλίκο του συνόλου της δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης του ΑΕΙ δια του πλήθους των ενεργών φοιτητών. Αναμφίβολα, η εργαστηριακότητα του ιδρύματος και η παροχή εργαστηριακής εκπαίδευσης στους φοιτητές αποτελούν παράγοντες που συμβάλλουν στο μέγεθος της μέσης ετήσιας συνολικής χρηματοδότησης ανά φοιτητή.

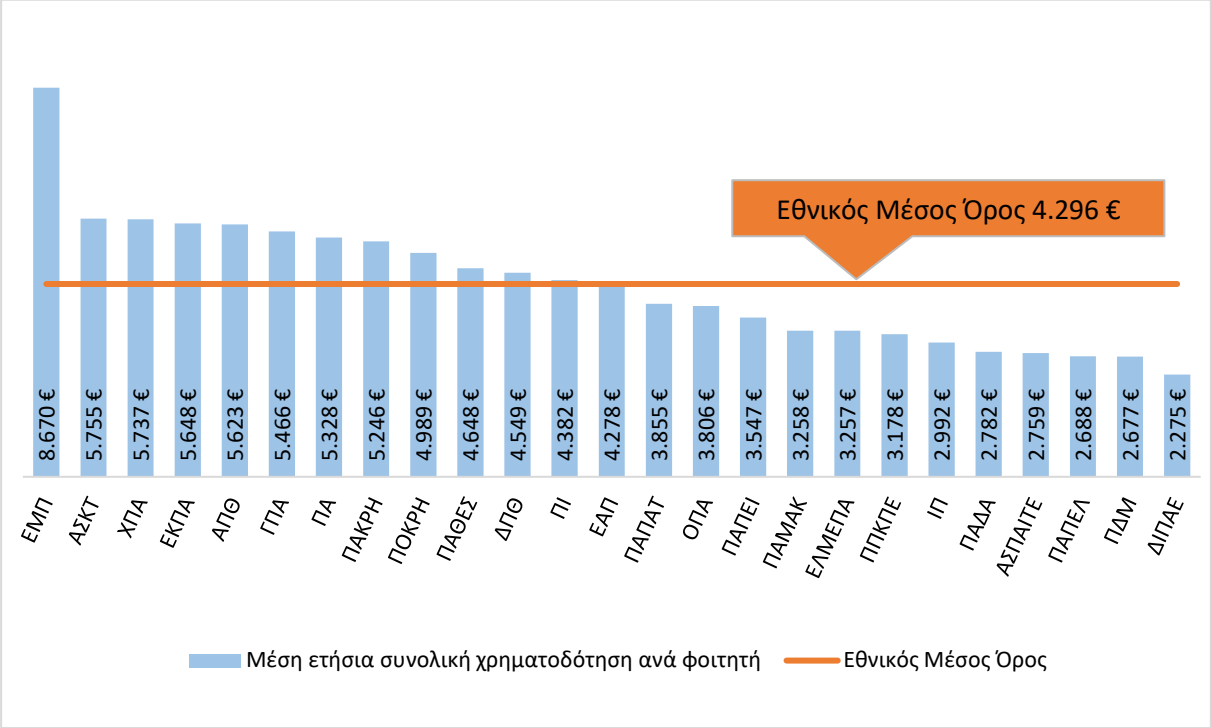

Σχήμα 3. *Μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή ανά ίδρυμα για το 2022 (ευρώ)*

1.5. Συμπεράσματα

Το 2022 το προφίλ των ΑΕΙ στην Ελλάδα δεν παρουσίασε ιδιαίτερες μεταβολές, ωστόσο διαπιστώθηκαν σημαντικές αυξήσεις σε ορισμένα βασικά μεγέθη, όπως η αύξηση των προσφερόμενων ΠΜΣ στη χώρα (+82 ΠΜΣ) και η αύξηση των αποφοίτων ΠΜΣ (+3.464 άτομα). Ένα ακόμη βασικό συμπέρασμα είναι η συνολική μείωση του αριθμού των επιτυχόντων κατά 2,3% από το 2021 στο 2022. Περαιτέρω, υπήρξαν αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο των ΑΕΙ, με τον νόμο 4957/22 που ρυθμίζει θέματα ποιότητας και λειτουργικότητας των Ιδρυμάτων και της σύνδεσής τους με την κοινωνία. Τέλος, ως προς τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ, από τα δεδομένα που αναλύθηκαν, διαπιστώνεται ότι η αύξηση της συνολικής χρηματοδότησης (κατά 12,76%) προήλθε από την αύξηση της εξωτερικής χρηματοδότησης (κατά 14,17%) και της δημόσιας χρηματοδότησης (κατά 12,10%) για τα ακαδημαϊκά έτη 2020-2021 και 2021-2022.

2. Πληθυσμός με σπουδές Ανώτατης Εκπαίδευσης

2.1. Ηλικιακή ομάδα 25-34

Η διαχρονική εξέλιξη της ηλικιακής ομάδας 25-34 με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης σε Ελλάδα, στις χώρες του ΟΟΣΑ και στα 22 κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης[12] σε επίπεδο δεκαετίας (2011-2021) παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά: Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ καταγράφεται αύξηση από έτος σε έτος και συνολική θετική μεταβολή της τάξης των 9,18 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίστοιχη σταθερή αυξητική τάση παρατηρείται και στα κράτη της ΕΕ με συνολική βελτίωση 9,68 ποσοστιαίων μονάδων. Στην Ελλάδα το εν λόγω ποσοστό πληθυσμού από 32,74% το 2011 αυξήθηκε στο 44,18% το 2021 (συνολική αύξηση 11,44 ποσοστιαίων μονάδων) παραμένοντας, όμως, κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (47,08%) και της ΕΕ22 (45,92%). Σχετικό είναι το Σχήμα 4:

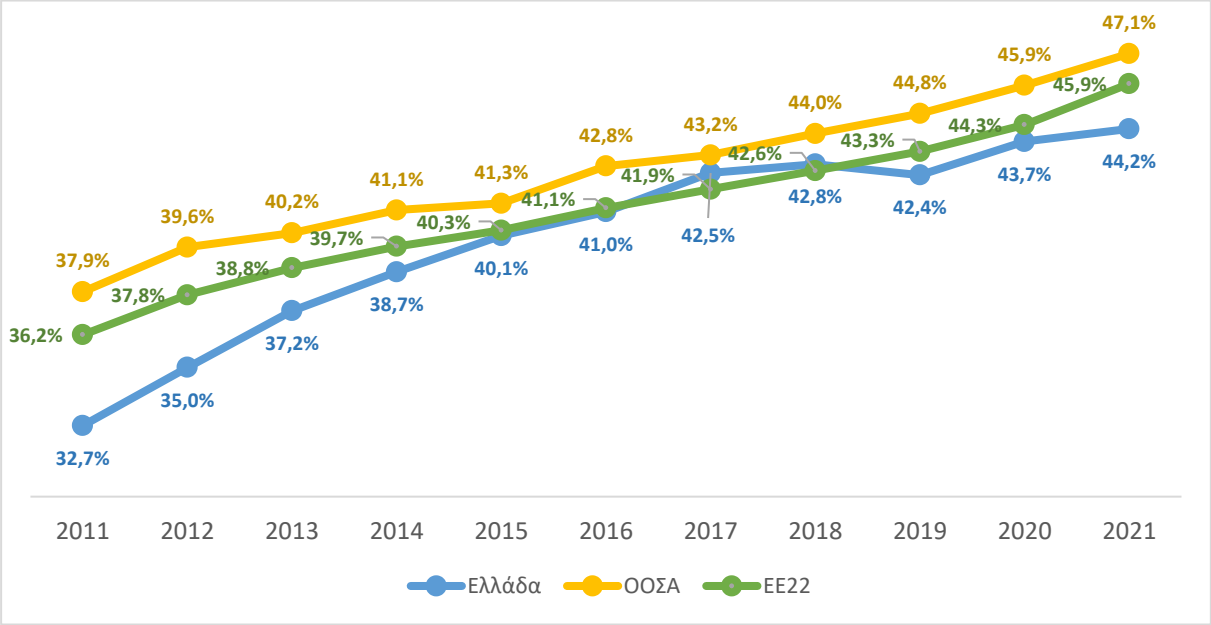

Σχήμα 4. *Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-34 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ*[13]

Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων «Education at a Glance» του ΟΟΣΑ για το έτος 2022, στο σύνολο των χωρών του, το μέσο ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδο 5-8) ανέρχεται στο 47,08%. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του Οργανισμού, ανέρχεται σε 45,92%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat,[14] στην ΕΕ των 27 κρατών, το 2022, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) υπολογίζεται στο 42%, οριακά αυξημένο από το 41,4% τους προηγούμενου έτους (2021). Εστιάζοντας στους νέους πτυχιούχους, ηλικίας 25-34, οι οποίοι αποτελούν τον πυρήνα του εργατικού δυναμικού μιας χώρας για τις επόμενες δεκαετίες, η χώρα μας βρίσκεται πολύ κοντά στον μέσο όρο του ΟΟΣΑ με ποσοστό 44,18%.

[12] Στα στοιχεία του ΟΟΣΑ περιλαμβάνονται οι ακόλουθες 22 ευρωπαϊκές χώρες (EU22): Αυστρία, Βέλγιο, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ισπανία, Σουηδία, Εσθονία, Σλοβενία, Λιθουανία και Λετονία.

[13] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

[14] Eurostat - Population by educational attainment level, sex and age (%) [24/04/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFS_9911__custom_5947863/default/table?lang=en

Στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34, περιλαμβάνονται η Κορέα με ποσοστό 69,29%, ο Καναδάς 66,36%, η Ιαπωνία 64,81%, το Λουξεμβούργο με 63,12%, η Ιρλανδία 62,88%, η Λιθουανία 57,48% και το Ηνωμένο Βασίλειο με 57,47%. Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης, με τα χαμηλότερα ποσοστά πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συγκαταλέγονται η Ινδονησία 18,66%, η Αργεντινή 19,03%, η Βραζιλία 23,03%, το Μεξικό 27,06% και η Ιταλία 28,27%.

Σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά, οι σχετικές επιδόσεις των περισσότερων κρατών βελτιώθηκαν με εξαίρεση τη Φινλανδία (μείωση -4,61%), την Κόστα Ρίκα (-2,20%), την Πολωνία (-1,79%), το Ισραήλ (-1,25%), την Ελβετία (-0,70%), τις ΗΠΑ (-0,69%), την Κορέα (-0,52%), την Ιταλία (-0,36%) και την Αυστραλία (-0,31%) (Σχήμα 5).

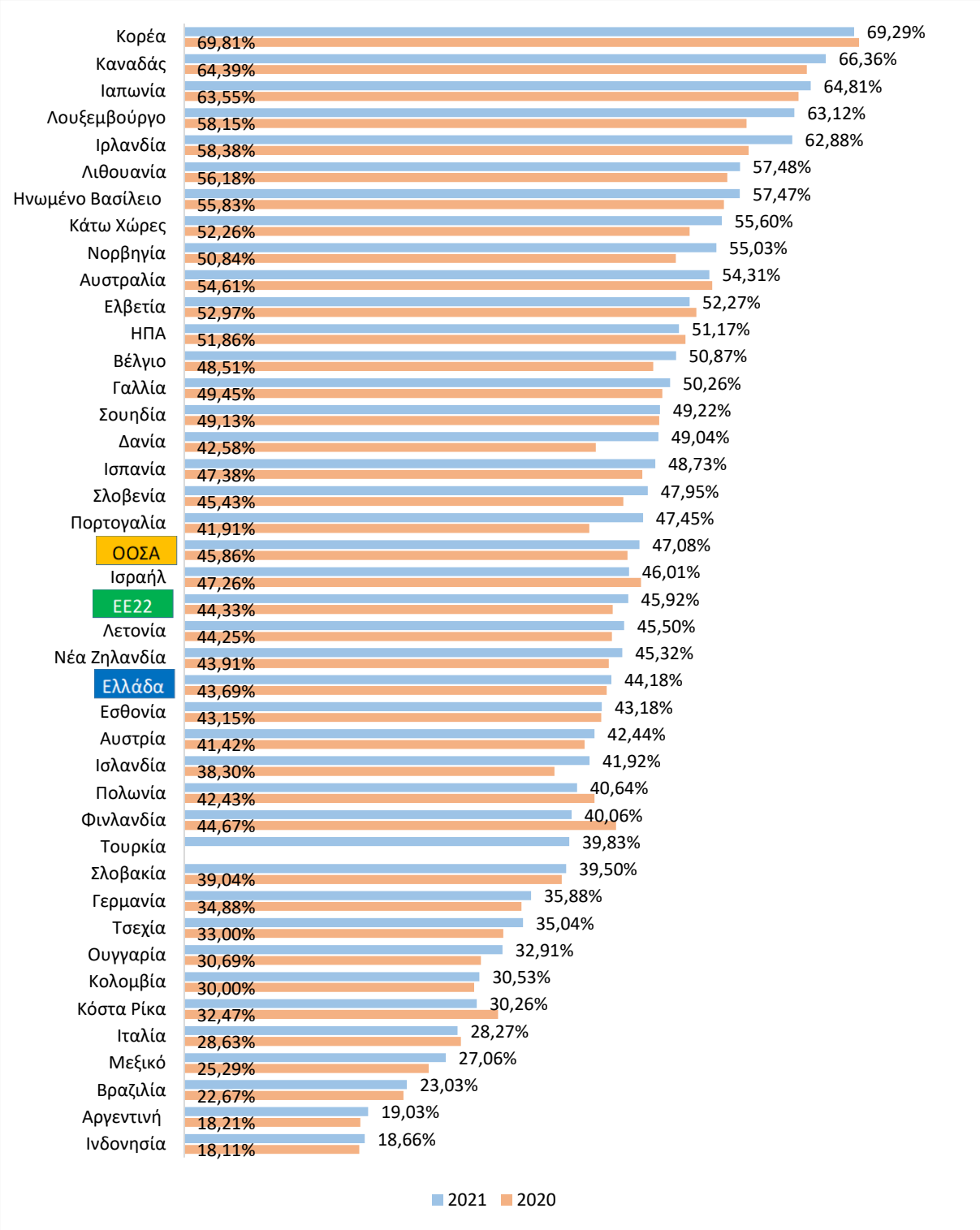

Σχήμα 5. *Μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2021 και 2020 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ)*[15]

[15] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

2.2. Ηλικιακή ομάδα 25-34 με βάση το φύλο

Σε επίπεδο δεκαετίας (2011-2021) τόσο στις χώρες του ΟΟΣΑ και στα 22 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στην Ελλάδα καταγράφεται σταθερά μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών ηλικίας 25-34, οι οποίες κατέχουν τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρά τη διαχρονικά σταδιακή αύξηση των ανδρών πτυχιούχων. Με εξαίρεση τα έτη 2017 και 2018, το σχετικό ποσοστό της Ελλάδας είναι μικρότερο από εκείνο του ΟΟΣΑ και της ΕΕ22 (Σχήμα 6).

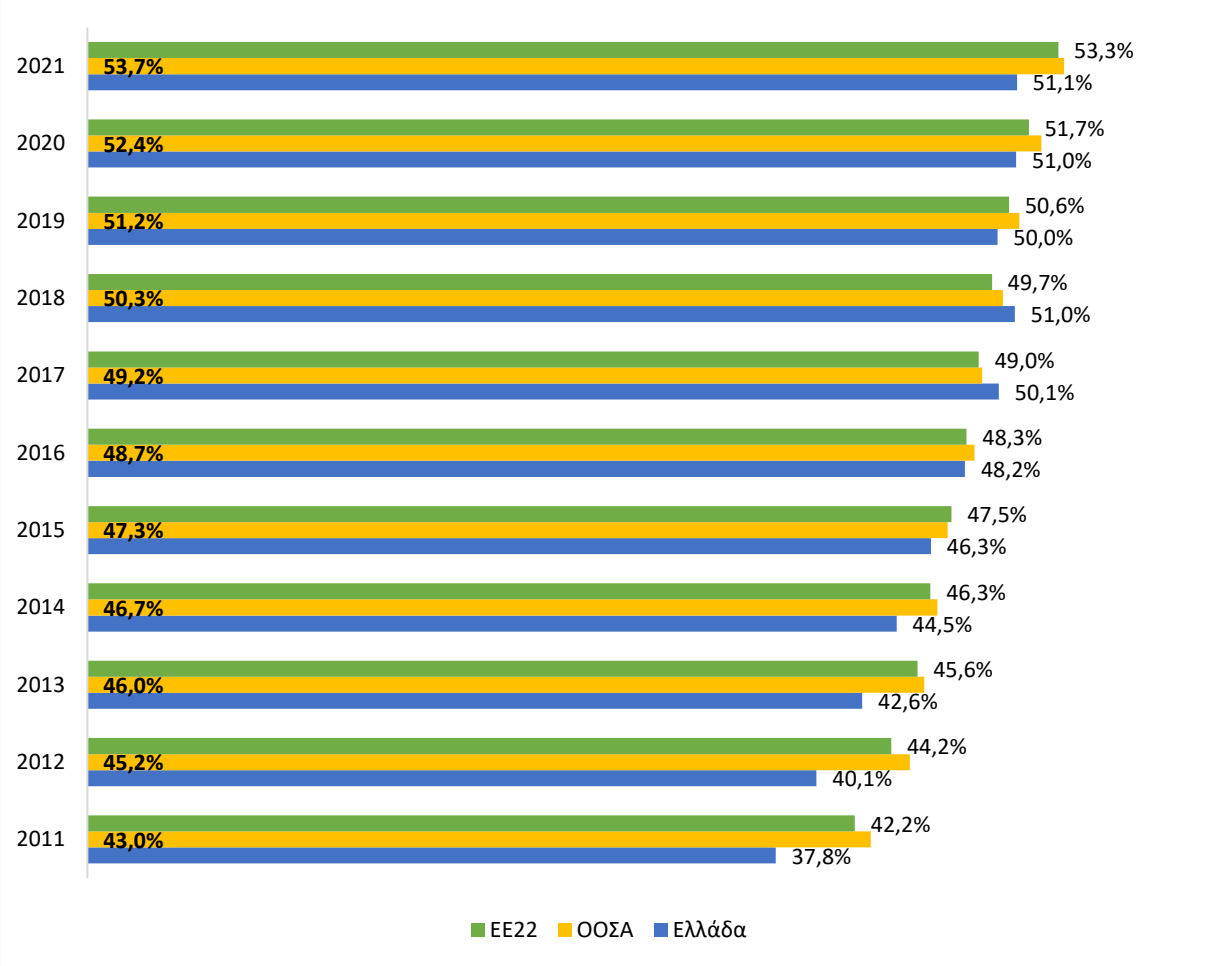

Σχήμα 6. *Ποσοστά γυναικών κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 κατά τα έτη 2011 – 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)*

Ειδικότερα, ως προς το πιο πρόσφατο έτος (2021), τα ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ανάλυσή τους με βάση το φύλο ανά χώρα, (Πίνακας 9) παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον. Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, οι γυναίκες απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25-34) υπερτερούν των ανδρών. Η μεγαλύτερη διαφορά υπέρ των γυναικών εμφανίζεται στη Σλοβενία +23,64% και ακολουθούν η Σλοβακία με +23%, το Ισραήλ με +21,68% και η Εσθονία με +21,23%. Στην Ελλάδα το ποσοστό των γυναικών ηλικίας 25-34 με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών κατά 13,41 ποσοστιαίες μονάδες. Οι μικρότερες διαφορές υπέρ των γυναικών εντοπίζονται στο Μεξικό με +1,09%, στη Γερμανία με +3,48%, στην Τουρκία με +3,55% και στην Ελβετία με 4,09%.

Πίνακας 9. Ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 με βάση το φύλο (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ[16])

Χώρα	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Διαφορά Γυναικών - Ανδρών
Αυστραλία	54,31%	46,36%	62,13%	15,77%
Αυστρία	42,44%	38,20%	46,84%	8,65%
Βέλγιο	50,87%	43,96%	57,78%	13,82%
Καναδάς	66,36%	58,00%	75,02%	17,02%
Κολομβία	30,53%	26,55%	34,49%	7,94%
Κόστα Ρίκα	30,26%	27,71%	32,90%	5,19%
Τσεχία	35,04%	27,23%	43,35%	16,12%
Δανία	49,04%	40,58%	57,82%	17,24%
Εσθονία	43,18%	33,07%	54,30%	21,23%
Φινλανδία	40,06%	33,70%	46,78%	13,08%
Γαλλία	50,26%	46,02%	54,26%	8,24%
Γερμανία	35,88%	34,20%	37,68%	3,48%
Ελλάδα	44,18%	37,66%	51,07%	13,41%
Ουγγαρία	32,91%	26,96%	39,21%	12,25%
Ισλανδία	41,92%	34,09%	50,84%	16,76%
Ιρλανδία	62,88%	58,53%	67,21%	8,68%
Ισραήλ	46,01%	35,25%	56,93%	21,68%
Ιταλία	28,27%	22,28%	34,44%	12,15%
Ιαπωνία	64,81%	61,64%	68,15%	6,52%
Κορέα	69,29%	63,45%	75,89%	12,43%
Λετονία	45,50%	36,19%	55,38%	19,19%
Λιθουανία	57,48%	48,41%	67,84%	19,43%
Λουξεμβούργο	63,12%	58,72%	67,60%	8,87%
Μεξικό	27,06%	26,49%	27,58%	1,09%
Κάτω Χώρες	55,60%	50,82%	60,49%	9,66%
Νέα Ζηλανδία	45,32%	40,85%	49,82%	8,97%
Νορβηγία	55,03%	45,57%	64,91%	19,33%
Πολωνία	40,64%	31,35%	50,32%	18,97%
Πορτογαλία	47,45%	38,34%	56,50%	18,15%
Σλοβακία	39,50%	28,19%	51,19%	23,00%
Σλοβενία	47,95%	37,16%	60,80%	23,64%
Ισπανία	48,73%	43,08%	54,43%	11,35%
Σουηδία	49,22%	40,72%	58,17%	17,45%
Ελβετία	52,27%	50,28%	54,37%	4,09%
Τουρκία	39,83%	38,01%	41,70%	3,69%
Ηνωμένο Βασίλειο	57,47%	54,13%	60,87%	6,74%
ΗΠΑ	51,17%	45,58%	56,85%	11,28%
ΟΟΣΑ	47,08%	40,79%	53,67%	12,88%
ΕΕ22	45,92%	38,88%	53,34%	14,46%
Αργεντινή	19,03%	15,59%	22,32%	6,73%
Βραζιλία	23,03%	19,81%	26,22%	6,40%
Ινδονησία	18,66%	15,77%	21,62%	5,85%

Στο Σχήμα 7 αποτυπώνεται η εξέλιξη, σε ποσοστά μεταξύ των ετών 2011 και 2021, των ατόμων που διαθέτουν πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34. Την τελευταία δεκαετία σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, το ποσοστό του πληθυσμού με ανώτατη εκπαίδευση εξελίχθηκε ανοδικά.

[16] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

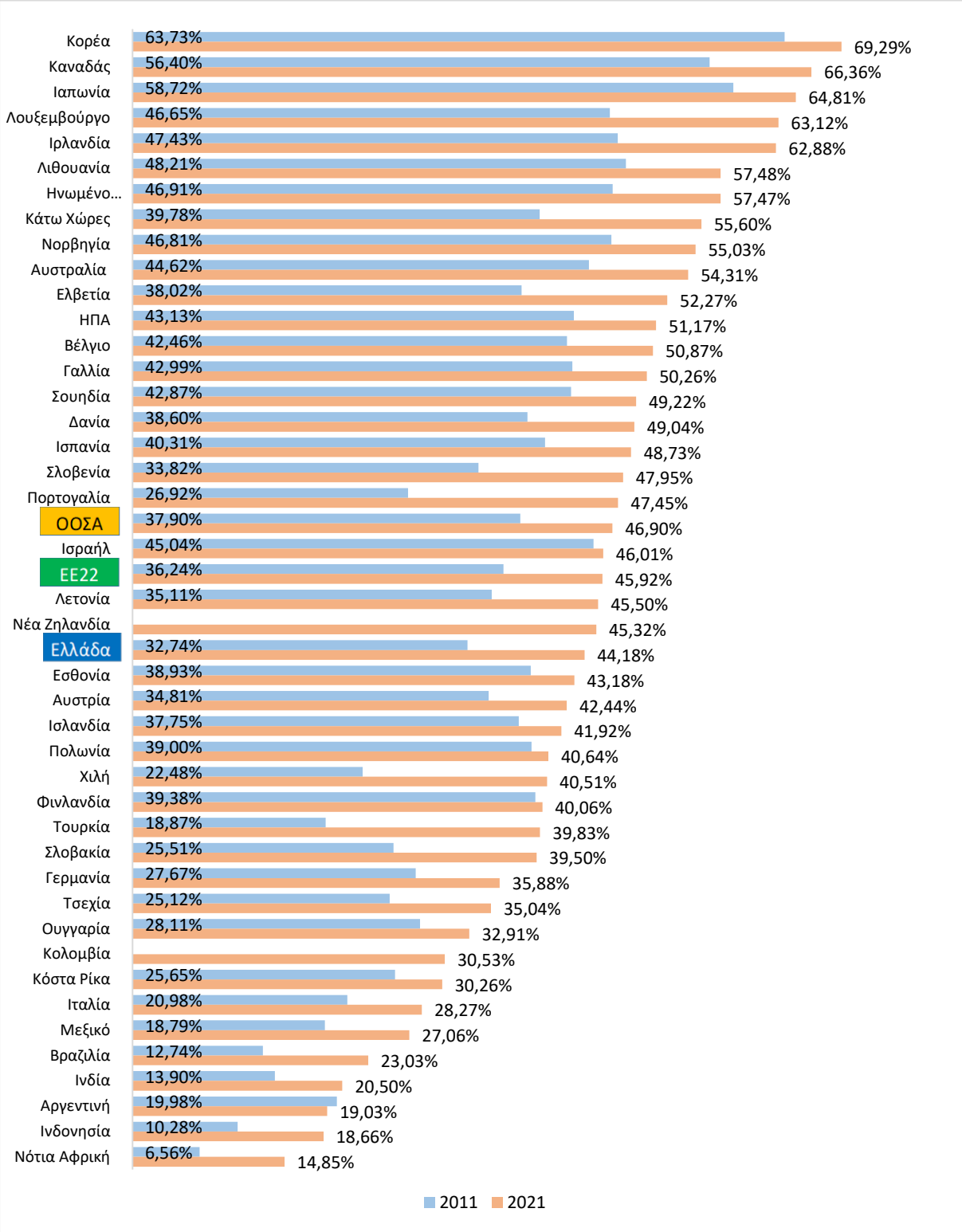

Σχήμα 7. *Συγκριτικά ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), μεταξύ των ετών 2011 και 2021 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ[17])*

[17] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en
Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, η αύξηση στην ΕΕ των 27, την περίοδο 2011-2021, υπολογίζεται σε 8,4%, από 33% το 2011, σε 41,4% το 2021. Eurostat- Population by educational attainment level, sex and age (%) - main indicators [08/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFSE_03__custom_6111938/default/table?lang=en

Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στην Τουρκία (+20,95%), από 18,87% το 2011 σε 39,83% το 2021, στην Πορτογαλία (+20,53%%) από 26,92% σε 47,45%, στη Χιλή (+18,02%) από 22,48% σε 40,51%, στο Λουξεμβούργο (+16,47%) από 46,65% σε 63,12%, τις Κάτω Χώρες (+15,82%) από 39,78 σε 55,60% και την Ιρλανδία (+15,46%) από 47,43% σε 62,88%. Στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, επήλθε αύξηση (+9,01%) από 37,90% το 2011 σε 46,90% το 2021, ενώ αντίστοιχα στις 22 χώρες της ΕΕ (ΕΕ22) σημειώθηκε αύξηση σχεδόν 10 ποσοστιαίων μονάδων από 36,24% σε 45,92%.[18]

2.3. Ηλικιακή ομάδα 25-64

Αντίστοιχα, εξετάζοντας στο σύνολο του ενεργού πληθυσμού ηλικίας 25-64, τα ποσοστά των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στην Ελλάδα, τον ΟΟΣΑ και τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του, είναι εμφανής η σταθερή διαχρονική αύξηση. Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το σχετικό ποσοστό αυξήθηκε κατά 8,45 ποσοστιαίες μονάδες (από 26,11% το 2011 σε 34,56% το 2021), αλλά παραμένει χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις χώρες του ΟΟΣΑ και στις 22 χώρες της ΕΕ. Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ το ποσοστό αυξήθηκε κατά 9,19 ποσοστιαίες μονάδες (από 30,76% το 2011 σε 39,95% το 2021) ενώ σε επίπεδο χωρών της ΕΕ η αύξηση είναι της τάξης των 9,48 ποσοστιαίων μονάδων (από 28,63% το 2011 σε 38,11% το 2021), όπως φαίνεται στο Σχήμα 8.

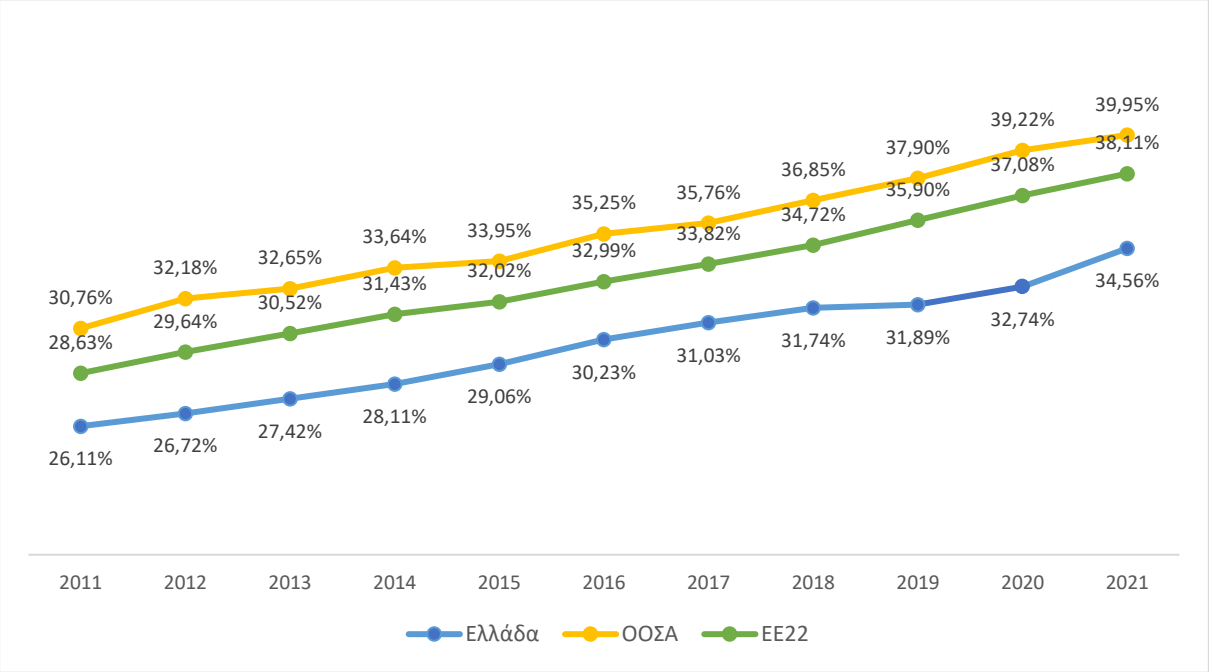

Σχήμα 8. *Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-64 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ*[19]

Εξετάζοντας το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, ηλικίας 25-64, παρατηρούμε ότι τα ποσοστά των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), ανά χώρα, εμφανίζονται συγκριτικά χαμηλότερα (Σχήμα 9) από τα αντίστοιχα για νεότερες ηλικίες. Αυτό, προφανώς, οφείλεται στην παγκόσμια τάση αύξησης του ποσοστού των αποφοίτων της μέσης εκπαίδευσης (επίπεδο 4) που συνεχίζουν για μεταδευτεροβάθμιες σπουδές.

[18] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en
[19] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

Στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων ηλικίας 25-64 περιλαμβάνονται ο Καναδάς (61,99%), η Ιαπωνία (55,56%), η Ιρλανδία (53,71%), η Κορέα (51,71%), οι ΗΠΑ (50,32%), το Λουξεμβούργο (50,30%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (50,15%).

Η Ελλάδα, με ποσοστό 34,56%, βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (39,95%). Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης βρίσκονται η Βραζιλία (20,68%), το Μεξικό (20,46%), η Ιταλία (19,98%) και η Ινδονησία (13,17%).

Συγκριτικά με το 2020, σε όλες τις χώρες καταγράφεται βελτίωση του ποσοστού με εξαίρεση επτά χώρες, στις οποίες εμφανίζει μείωση. Η μεγαλύτερη μείωση διαπιστώνεται στη Φινλανδία (-5,54%), το Λουξεμβούργο (-1,01%), την Εσθονία (-0,98%), την Κόστα Ρίκα (-0,47%), το Ισραήλ (-0,43%), την Ελβετία (-0,27%) και τη Γερμανία (-0,11%) (Σχήμα 9).

Η ανωτέρω κατάταξη των χωρών διαφοροποιείται σημαντικά, όταν στις σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα προγράμματα σπουδών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης βραχείας διάρκειας (επίπεδο 5). Τα τελευταία δεν αποτελούν μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος όλων των χωρών. Υπάρχουν χώρες όπου οι σπουδές βραχείας διάρκειας αντιστοιχούν σε μεγάλο μέρος του συνόλου των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (όπως για παράδειγμα στον Καναδά και την Ιαπωνία). Η επικρατούσα, ωστόσο, τάση δείχνει ότι τα προγράμματα σπουδών βραχείας διάρκειας αντιστοιχούν σε μικρό ποσοστό του συνόλου των αποφοίτων.

Στο Σχήμα 10 εμφανίζονται τα ποσοστά των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64. Το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζεται στο Λουξεμβούργο (46,31%), τη Λιθουανία (45,34%), την Ελβετία (45%), την Ιρλανδία (44,75%), το Βέλγιο (44,05%) και ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο (41,3%), οι Κάτω Χώρες (40,72%) και οι ΗΠΑ (39,53%). Στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά αποφοίτων συγκαταλέγονται η Ινδονησία (10,33%), η Κόστα Ρίκα (17,83%), η Αυστρία (19,62%), το Μεξικό (19,89%) και η Ιταλία (19,91%).

Συγκρίνοντας τα ποσοστά αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εξαιρουμένων των σπουδών βραχείας διάρκειας, ο μέσος όρος των χωρών μελών του ΟΟΣΑ υποχωρεί από το 39,95% στο 34,32%.

Τη μεγαλύτερη διαφορά, συγκριτικά μεταξύ επιπέδων 5-8 και 6-8, εμφανίζει ο Καναδάς (-26,39%) και ακολουθούν η Ιαπωνία (-21,38%), η Αυστρία (-14,99%), η Γαλλία (-14,38%), η Κορέα (-14,30%), η Ισπανία (-12,42%), η Νορβηγία (-11,32%), η Αυστραλία (-11,20%) και το Ισραήλ (-10,98%).

Σε σύγκριση με το 2020, σε όλες τις χώρες καταγράφεται βελτίωση του ποσοστού με εξαίρεση οκτώ χώρες, στις οποίες διαπιστώνεται μείωση. Η μεγαλύτερη μείωση εμφανίζεται στη Φινλανδία (-3,80%) και την Κολομβία (-2,11%).

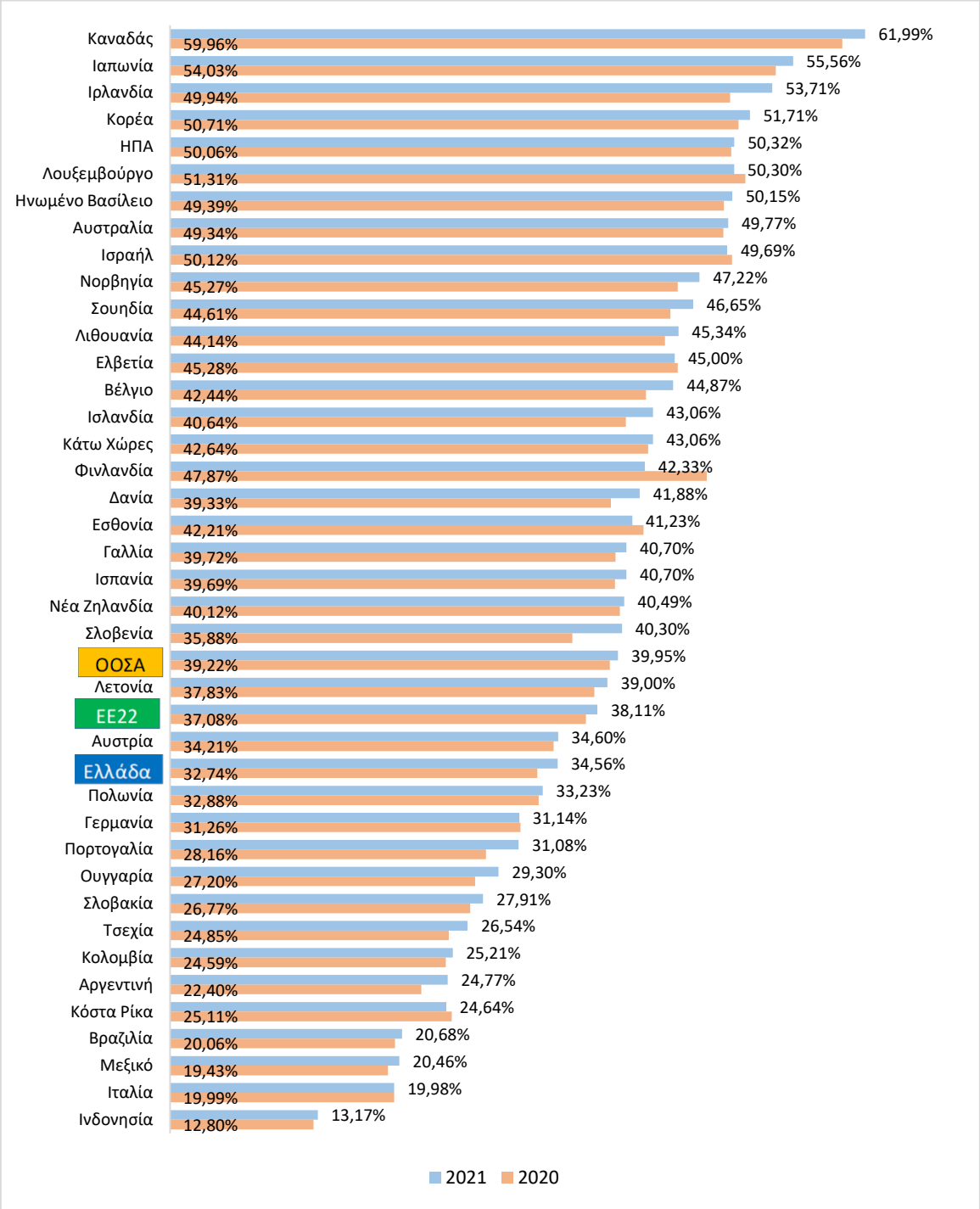

Σχήμα 9. *Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στις ηλικίες 25 – 64 ετών, 2021 και 2020 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ[20])*

[20] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

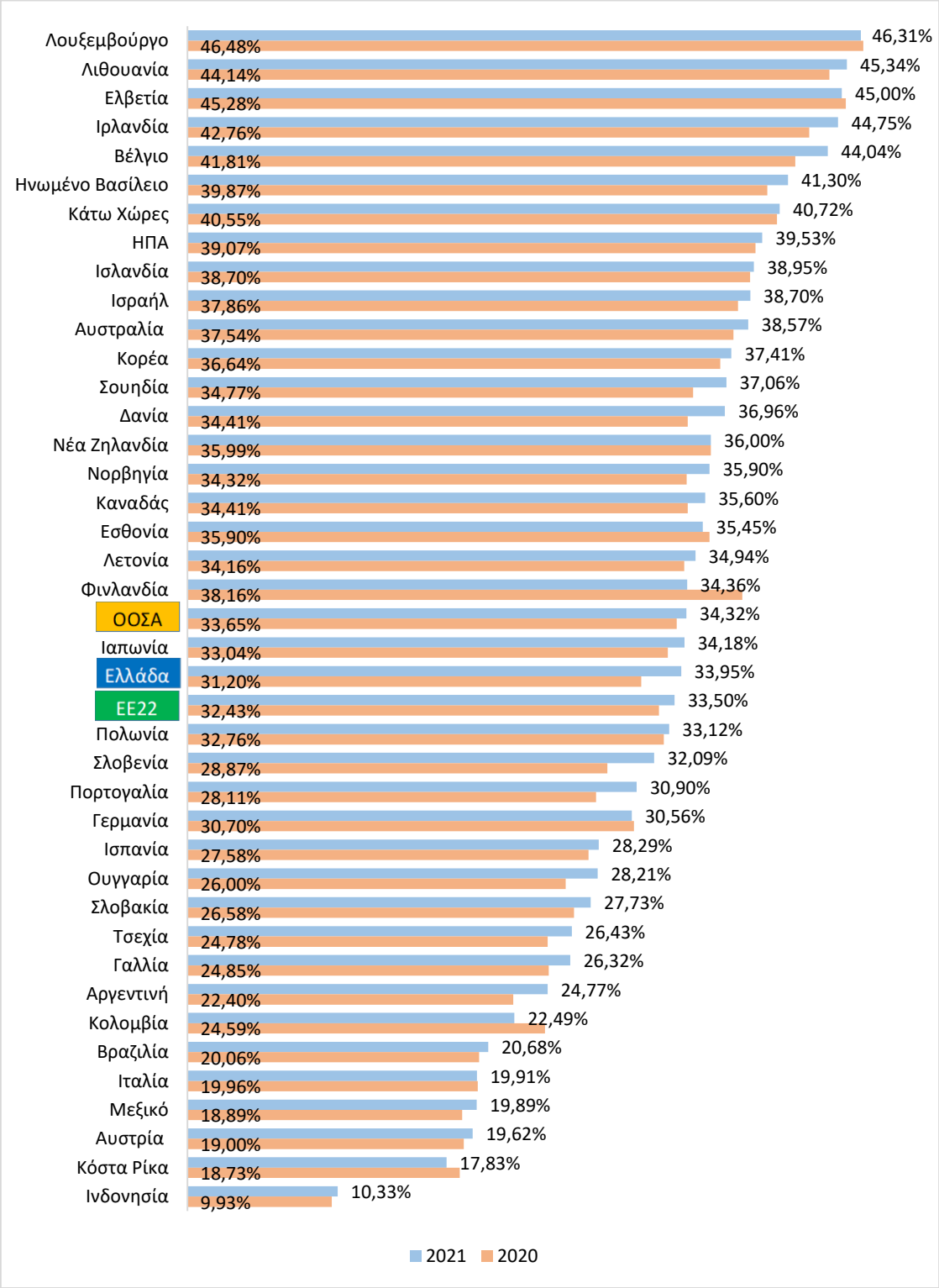

Σχήμα 10. *Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64 ετών, 2021 και 2020 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ[21])*

[21] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

2.4. Συμπεράσματα

Ακολούθως παρουσιάζονται συνοπτικά οι πιο σημαντικοί διεθνείς δείκτες για τον πληθυσμό με ανώτατη εκπαίδευση (Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών του ΟΟΣΑ και της Eurostat για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, επίπεδα 5-8, 2021 Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΟΟΣΑ	ΕΕ 22	ΕΕ 27
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34	44,18%	47,08%	45,92%	41,4%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-64	34,56%	39,25%	38,11%	33,6%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34 – άνδρες	37,66%	40,79%	38,88%	36%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34 – γυναίκες	51,07%	53,67%	53,34%	47%

Από τα στοιχεία του ΟΟΣΑ και της Eurostat[22] προκύπτει ότι το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού, διεθνώς, εμφανίζει διαχρονικά ανοδική τάση, τόσο στις ηλικίες 25-34 όσο και στις ηλικίες 25-64. Στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ, τα άτομα ηλικίας 25-34 διαθέτουν, κατά μέσο όρο, υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης απ' ό,τι τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα. Αναφορικά με το φύλο, οι γυναίκες απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών και συγκεκριμένα στην Ελλάδα υπερτερούν κατά 13,41%.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34 βρίσκεται κοντά στον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, 44,18% έναντι 47,08% στον ΟΟΣΑ, και θα ήταν ακόμη υψηλότερο αν οι Έλληνες φοιτητές και φοιτήτριες ολοκλήρωναν τις σπουδές τους σε χρόνο πλησιέστερα στην κανονική διάρκεια των σπουδών. Στις ηλικίες 25-64, το ποσοστό των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα εμφανίζει μεγαλύτερη διαφορά: 34,56% έναντι 39,25% στον ΟΟΣΑ.

[22] Eurostat - Population by educational attainment level, sex and age (%) [24/04/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFS_9911__custom_5947863/default/table?lang=en

3. Απόφοιτοι ΑΕΙ: απασχόληση και ανεργία

3.1. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-34 ετών

Η απασχόληση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 ετών στην Ελλάδα κυμαίνεται διαχρονικά σε επίπεδα κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, ο οποίος είναι σταθερά πάνω από 80% την περίοδο 2011-2021. Το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-34 στην Ελλάδα βαίνει μειούμενο από το 2011 (69,35%) ως το 2013 (62,14%) και στη συνέχεια αυξάνεται κατ' έτος έως το 2019 (72,83%). Ωστόσο, το 2020 υποχωρεί στο 70,3% και η πτωτική πορεία συνεχίζεται και το 2021 (69,45%), παρουσιάζοντας ποσοστό οριακά κοντά στο 69,35% του 2011. Σχετικό είναι το Σχήμα 11.

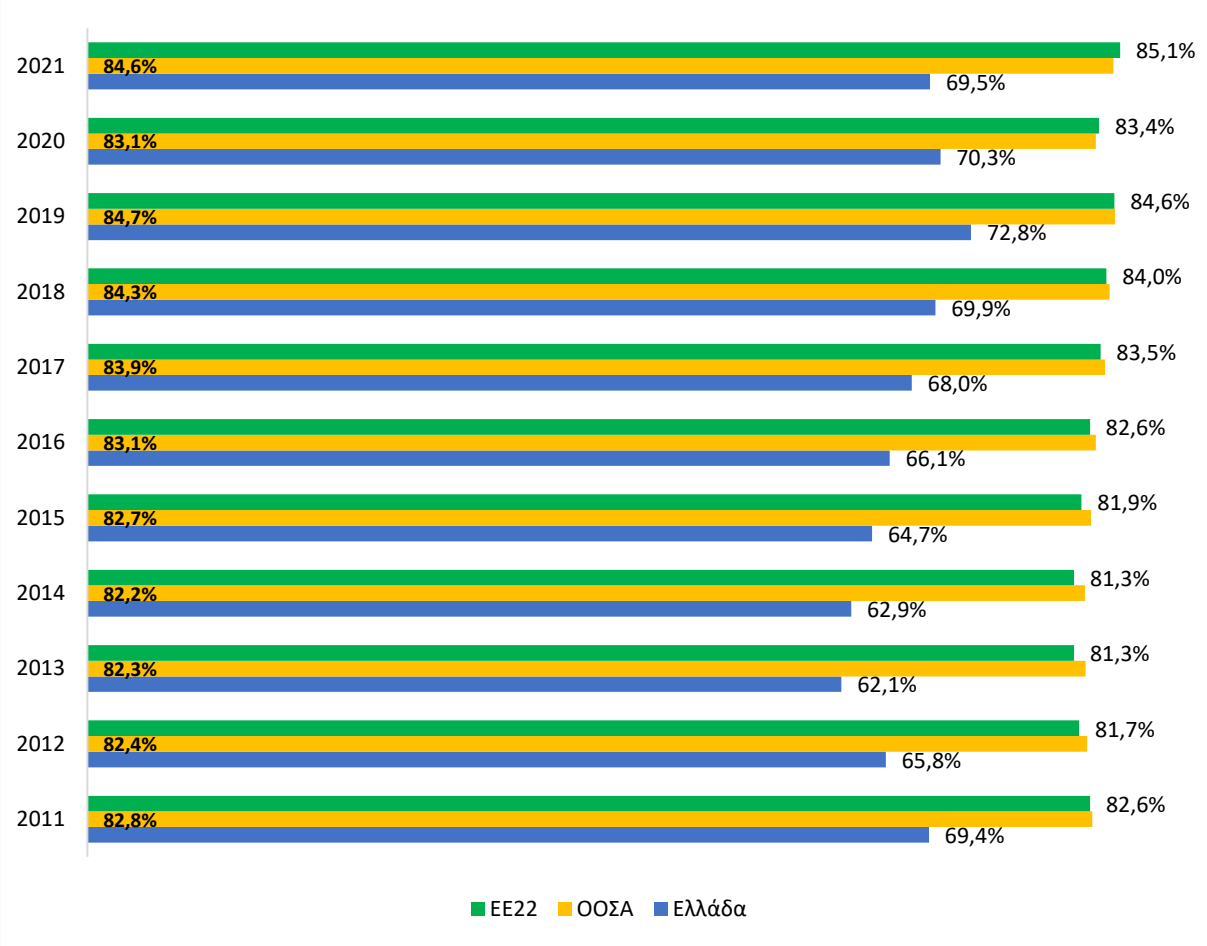

Σχήμα 11. *Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 την περίοδο 2011-2021 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22*

Στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, το 2021, η μέση απασχόληση των νέων πτυχιούχων ανερχόταν σε 84,56%, έχοντας καταγράψει μικρή βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (Σχήμα 12). Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-34 (επίπεδα 5-8) εμφανίζουν η Λιθουανία (91,40%), οι Κάτω Χώρες (91,11%), η Πολωνία (90,99%), η Ουγγαρία (90,79%), η Ελβετία (90,54%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (90,28%). Τη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των χωρών μελών του ΟΟΣΑ εμφανίζει η Ελλάδα με ποσοστό απασχόλησης μόλις 69,45%. Ακολουθεί η Ιταλία με ποσοστό απασχόλησης 70,21%, κάτω από την Κορέα (76,18%) και την Τουρκία (70,72%).

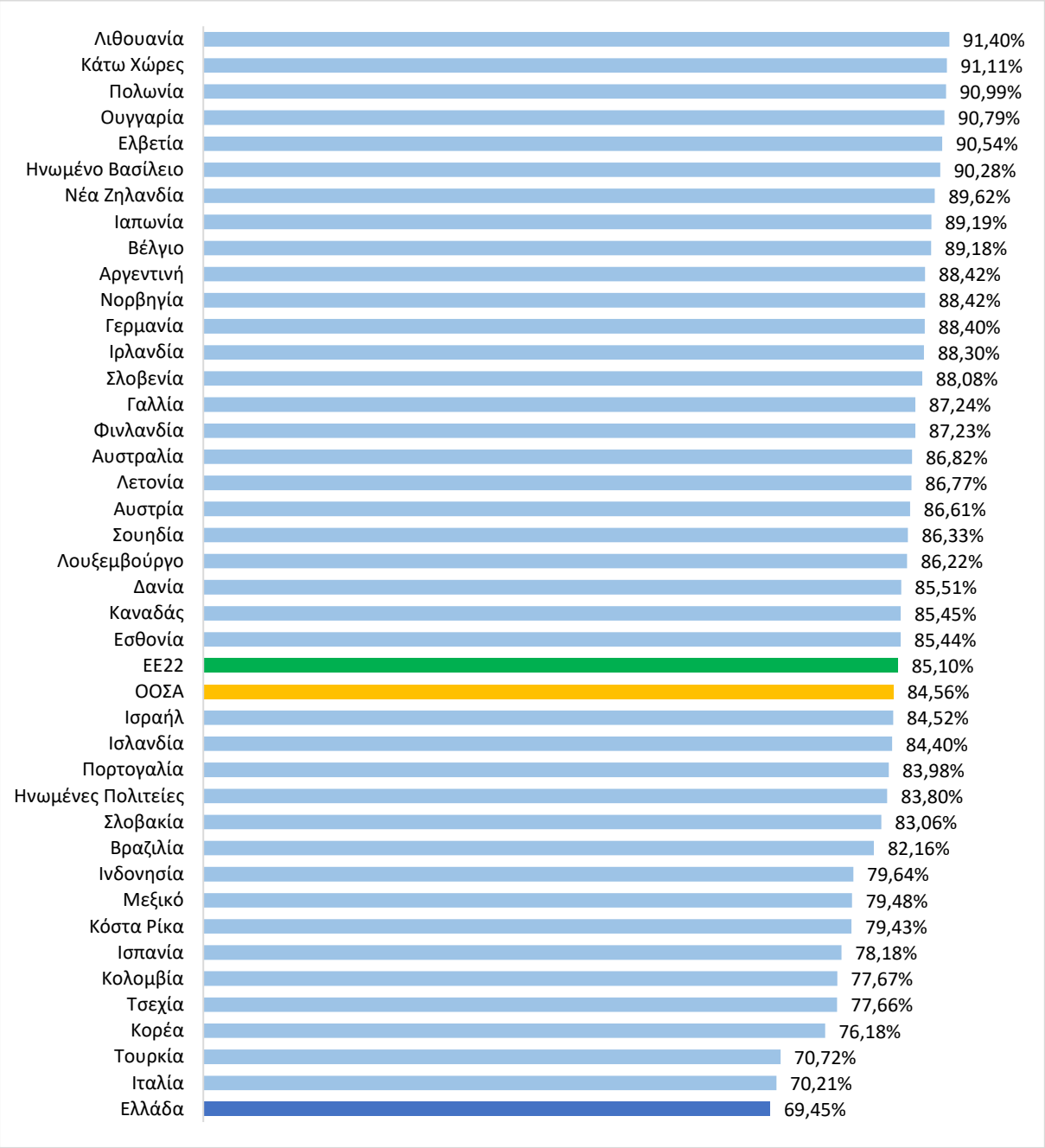

Σχήμα 12. *Τάσεις απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-34 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2021 με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ*[23]

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-34 ετών παρέμεινε σταθερά υψηλή, και μάλιστα το 2021 κατέγραψε θετική μεταβολή σε σχέση με το 2020 για τις περισσότερες χώρες (Πίνακας 11).

Η Ελλάδα καταγράφει μικρή μείωση 0,85% στην απασχόληση των νέων πτυχιούχων από 70,3% το 2020 σε 69,45% το 2021.

[23]OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

Μείωση στην απασχόληση των νέων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζουν μεταξύ άλλων η Σλοβενία (-1,8%), η Ινδονησία (-1,75%), η Δανία (-0,75%), οι Κάτω Χώρες (-0,53%) και οι ΗΠΑ (-0,42%). Αντίθετα, θετική μεταβολή άνω του 5% καταγράφεται στην Ουγγαρία, τη Σλοβακία και την Αυστραλία.

Πίνακας 11. Ποσοστά απασχόλησης ατόμων 25-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ[24]

Χώρα	2020	2021	Μεταβολή 2020-2021
Αυστραλία	80,85%	86,82%	5,97%
Αυστρία	86,17%	86,61%	0,43%
Βέλγιο	86,83%	89,18%	2,35%
Καναδάς	81,97%	85,45%	3,47%
Κολομβία	73,19%	77,67%	4,48%
Κόστα Ρίκα	74,66%	79,43%	4,77%
Τσεχία	76,36%	77,66%	1,31%
Δανία	86,26%	85,51%	-0,75%
Εσθονία	80,94%	85,44%	4,49%
Φινλανδία	85,67%	87,23%	1,57%
Γαλλία	85,23%	87,24%	2,01%
Γερμανία	88,44%	88,40%	-0,04%
Ελλάδα	**70,30%**	**69,45%**	**-0,85%**
Ουγγαρία	81,75%	90,79%	9,05%
Ισλανδία	82,37%	84,40%	2,03%
Ιρλανδία	85,86%	88,30%	2,45%
Ισραήλ	84,85%	84,52%	-0,33%
Ιταλία	66,43%	70,21%	3,79%
Ιαπωνία	88,18%	89,19%	1,02%
Κορέα	75,17%	76,18%	1,00%
Λετονία	85,68%	86,77%	1,09%
Λιθουανία	90,41%	91,40%	0,99%
Λουξεμβούργο	85,83%	86,22%	0,40%
Μεξικό	78,00%	79,48%	1,49%
Κάτω Χώρες	91,64%	91,11%	-0,53%
Νέα Ζηλανδία	88,54%	89,62%	1,08%
Νορβηγία	88,55%	88,42%	-0,14%
Πολωνία	88,77%	90,99%	2,22%
Πορτογαλία	84,15%	83,98%	-0,17%
Σλοβακία	77,30%	83,06%	5,76%
Σλοβενία	89,88%	88,08%	-1,80%
Ισπανία	74,79%	78,18%	3,39%
Σουηδία	85,42%	86,33%	0,92%
Ελβετία	90,15%	90,54%	0,39%
Ηνωμένο Βασίλειο	90,60%	90,28%	-0,33%
ΗΠΑ	84,22%	83,80%	-0,42%
ΟΟΣΑ	**83,11%**	**84,56%**	**1,45%**
ΕΕ22	**83,37%**	**85,10%**	**1,73%**
Αργεντινή	84,09%	88,42%	4,33%
Βραζιλία	80,86%	82,16%	1,30%
Ινδονησία	81,39%	79,64%	-1,75%

[24] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

Η κατοχή πτυχίου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης συνδέεται με καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης, υψηλότερο εισόδημα και κατ' επέκταση καλύτερη ποιότητα ζωής. Η εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί την ασφαλέστερη επιλογή για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, ενώ στην πλειονότητα των εξεταζόμενων περιπτώσεων, υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης σημαίνει και υψηλότερες απολαβές.

3.2. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών

Η απασχόληση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 ετών στην Ελλάδα κυμαίνεται επίσης διαχρονικά σε επίπεδα κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, ο οποίος είναι σταθερά πάνω από 80% τη δεκαετία 2011-2021.

Το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 στην Ελλάδα βαίνει μειούμενο από το 2011 (74,81%) έως το 2014 (68,5%) και, στη συνέχεια, αυξάνεται κατ' έτος έως το 2019 (75,97%). Ακολουθεί μείωση του ποσοστού το 2020 στο 75,42%, ενώ το 2021 καταγράφεται μικρή αύξηση (76,14%), με ποσοστό μεγαλύτερο από το 74,81% του 2011. Σχετικό είναι το Σχήμα 13.

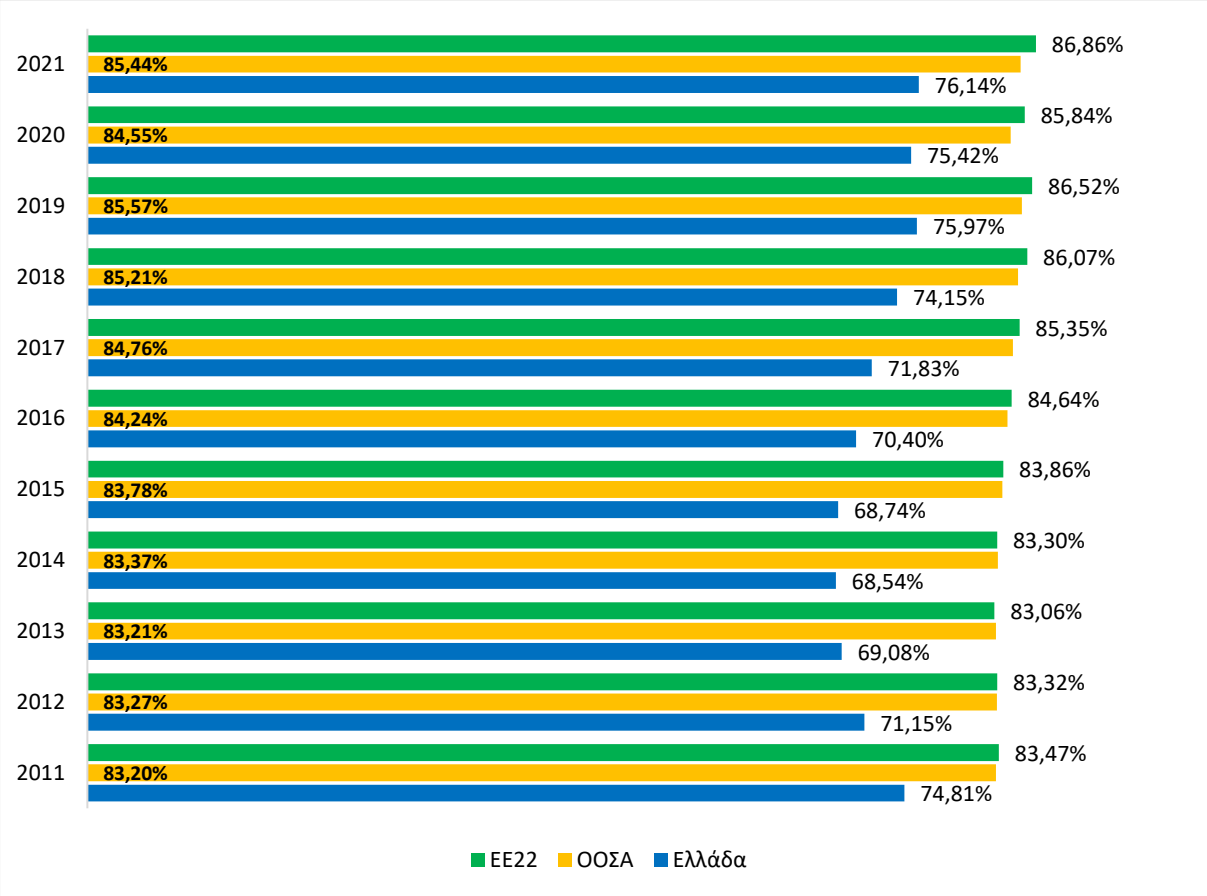

Σχήμα 13. *Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 την περίοδο 2011-2021 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22*

Στις χώρες του ΟΟΣΑ, η απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις ηλικίες 25-64 (Σχήμα 14), ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 85,44%, ποσοστό που υπερβαίνει μόλις κατά 0,88% το ποσοστό απασχόλησης των νέων πτυχιούχων ηλικίας 25-34 (Σχήμα 12). Στην Ελλάδα, η απασχόληση των νέων πτυχιούχων είναι σημαντικά χαμηλότερη από αυτή των ώριμων ηλικιακά πτυχιούχων.

Ανάμεσα στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25-64) συγκαταλέγονται η Πολωνία (90,83%), η Ουγγαρία (90,70%), η Λιθουανία (89,77%), η Πορτογαλία (89,74%), η Σλοβενία (89,71%), η Νορβηγία (89,34%) και η Σουηδία (89,12%). Η Ελλάδα, με ποσοστό 76,14%, κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών του ΟΟΣΑ, πάνω από την Τουρκία (72,29%), κάτω από την Κορέα (77,47%) και την Κολομβία (77,35%) και αρκετά χαμηλότερα από την Ιταλία 82,15 και τις ΗΠΑ (80,60%).

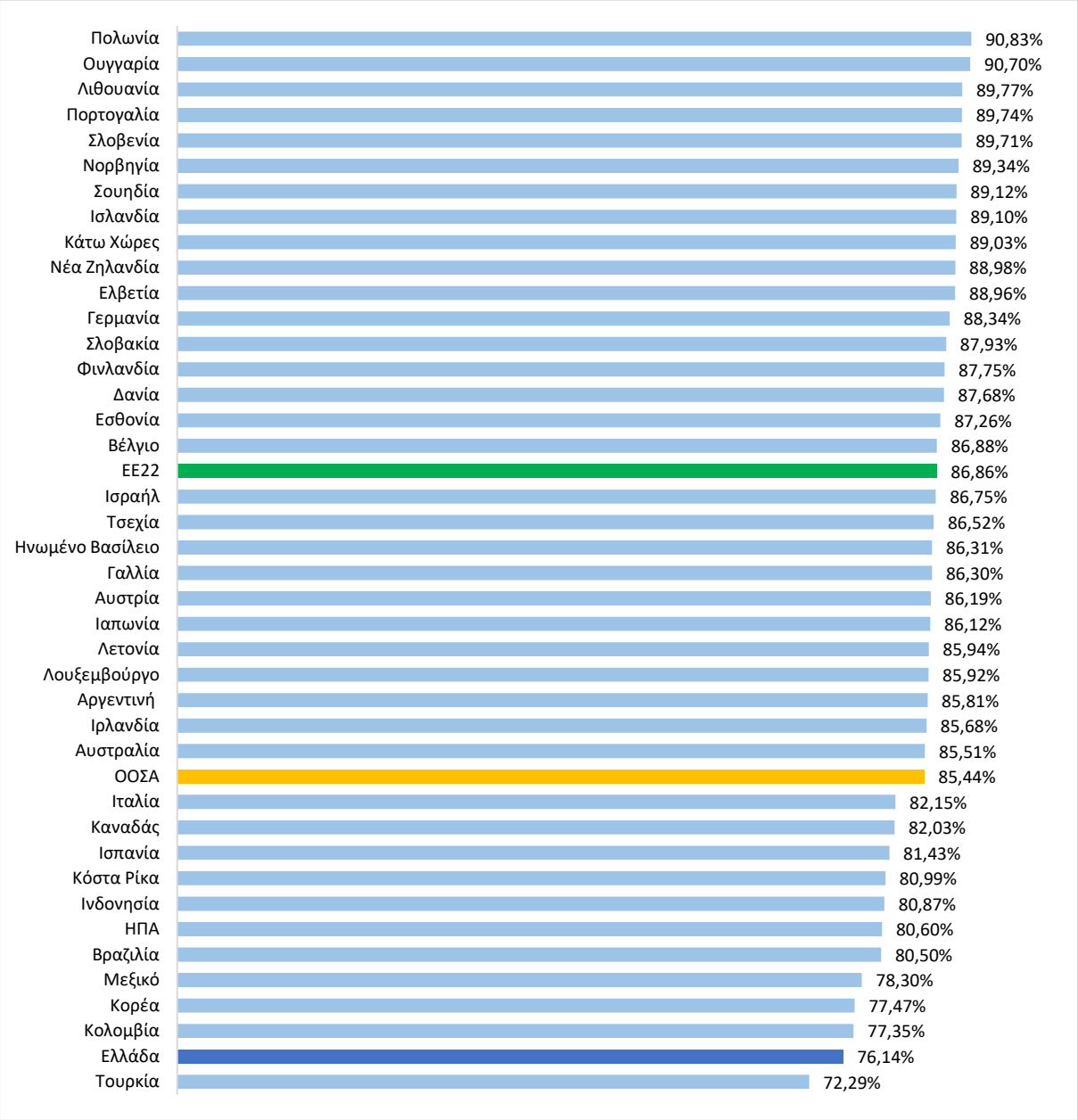

Σχήμα 14. *Τάσεις απασχόλησης πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2021 με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ*[25]

[25] OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

3.2.1. Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ 25-64 ετών ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης κατόχων πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης καταγράφονται στη Νορβηγία (90,37%), τη Σλοβενία (89,12%), τη Νέα Ζηλανδία (89,05%), τη Σουηδία (88,98%), την Πολωνία (88,77%), την Ιαπωνία (88,74%), την Ουγγαρία (88,64%) και την Ελβετία (88,5%).

Αντίστοιχα για τους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης, τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται στη Σουηδία (93,38%), τη Νορβηγία (92,80%), την Πορτογαλία (92,49%), την Ουγγαρία (92,44%), την Ισλανδία (92,38%) και τη Λιθουανία (92,13%).

Ως προς τους αποφοίτους προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών, τα υψηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στην Ουγγαρία (98,61%), την Πολωνία (96,99%), τη Λετονία (96,82%), τη Λιθουανία (95,85%), τις Κάτω Χώρες (95,53%) και το Βέλγιο (95,29%). Η απασχόληση των κατόχων διδακτορικού τίτλου υπερβαίνει το 85% για την πλειονότητα των χωρών.

Η Ελλάδα εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης στους κατόχους πτυχίου (73,13%) και κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών ως προς την απασχόληση κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου (83,57%). Αντίθετα, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αυξήθηκε το ποσοστό απασχόλησης κατόχων διδακτορικού διπλώματος από 85% το 2017, σε 88% το 2019, σε 91,27% το 2020 και 93,13% το 2021. Ανάλογη είναι η κατάσταση στη Σλοβακία και την Πορτογαλία, με τη διαφορά υπέρ των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου να ανέρχεται σε 13,68% για τη Σλοβακία και 9,68% για τη Πορτογαλία, ενώ για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου στο 10,59% για τη Λετονία και στο 9,01% για την Τουρκία.

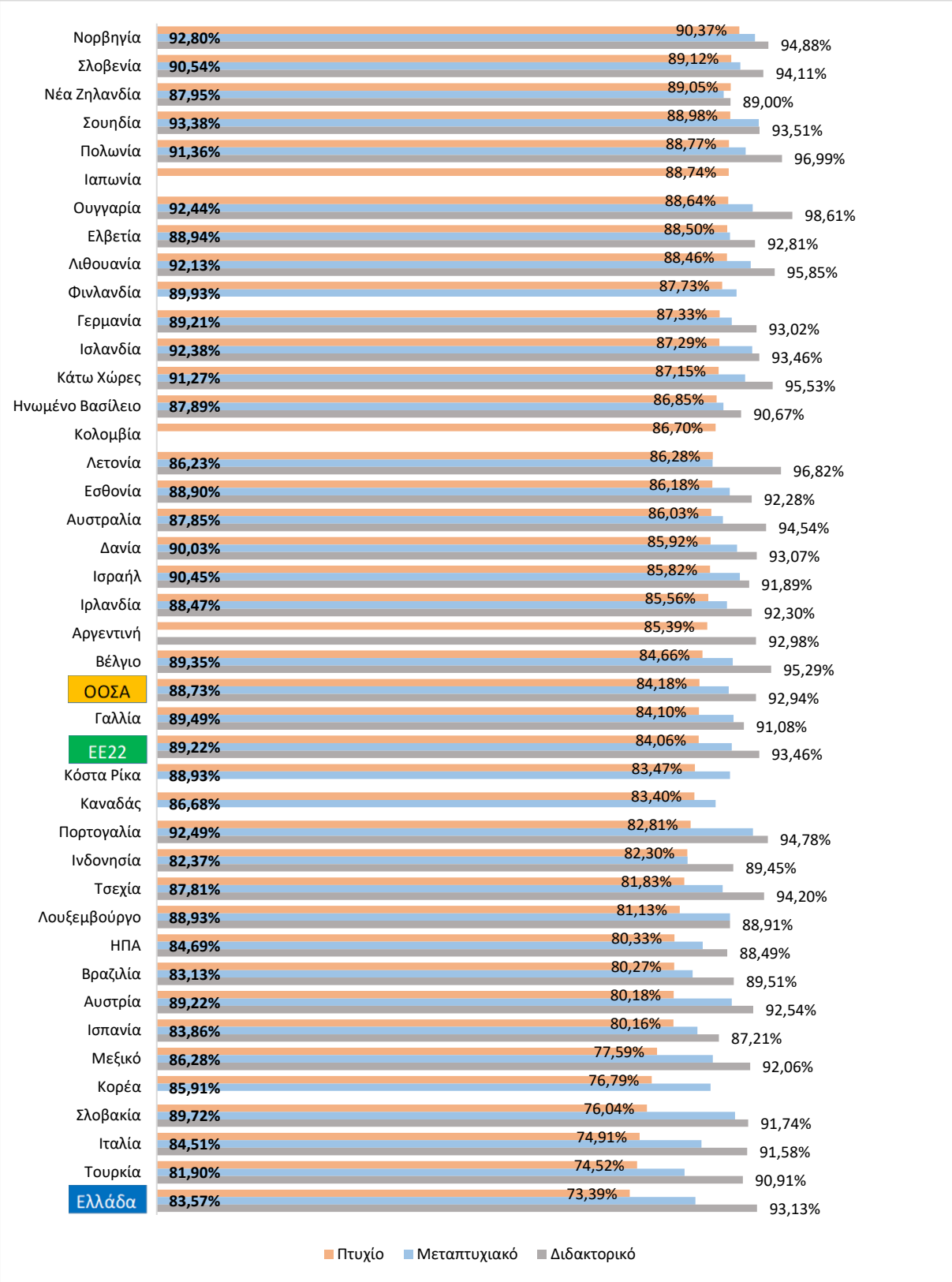

Σχήμα 15. *Απασχόληση ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ[26])*

[26]OECD (2023), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Education Statistics (database) [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/889e8641-en

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η εξέλιξη της απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο εκπαίδευσης για την Ελλάδα, τις χώρες του ΟΟΣΑ και τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του (Πίνακας 12). Στην Ελλάδα καταγράφεται βελτίωση στην απασχόληση αποφοίτων που είναι κάτοχοι πτυχίου (από 67,49% το 2015 σε 73,37% το 2021), μεταπτυχιακού διπλώματος (από 79,12% το 2015 σε 83,57% το 2021) και διδακτορικού τίτλου (από 91,4% σε 93,13% το 2021). Οι προοπτικές απασχόλησης είναι σε κάθε κατηγορία και διαχρονικά καλύτερες όσο ανώτερο είναι το επίπεδο σπουδών. Αντίστοιχη τάση είναι εμφανής και στην περίπτωση των χωρών του ΟΟΣΑ και των 22 ευρωπαϊκών κρατών μελών του. Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης στην Ελλάδα είναι μικρότερα σε σχέση με εκείνα του ΟΟΣΑ και των 22 ευρωπαϊκών κρατών μελών του (με εξαίρεση τους κατόχους διδακτορικού διπλώματος, το σχετικό ποσοστό των οποίων είναι οριακά υψηλότερο από εκείνο του ΟΟΣΑ) (για το 2021).

Πίνακας 12. Μεταβολή ποσοστών απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) για τα έτη 2015-2021

Ελλάδα	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Πτυχίο	67,5%	69,2%	70,8%	73,0%	74,6%	73,6%	73,4%
Μεταπτυχιακό	79,1%	82,0%	82,6%	82,4%	81,8%	80,8%	83,6%
Διδακτορικό	91,4%	87,5%	85,2%	89,7%	88,3%	91,3%	93,1%
ΟΟΣΑ	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Πτυχίο	82,6%	82,9%	83,6%	84,1%	84,3%	83,2%	84,2%
Μεταπτυχιακό	87,0%	87,3%	87,9%	87,8%	88,2%	87,7%	88,7%
Διδακτορικό	91,1%	91,7%	92,4%	92,3%	93,1%	92,6%	92,9%
ΕΕ22	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Πτυχίο	81,3%	81,9%	82,9%	83,8%	84,1%	83,3%	84,1%
Μεταπτυχιακό	86,4%	87,1%	87,7%	88,1%	88,4%	87,9%	89,2%
Διδακτορικό	91,0%	91,9%	92,6%	92,8%	93,0%	93,0%	93,5%

3.2.2. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών

Στο Σχήμα 16 εμφανίζονται οι σχετικές αποδοχές των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) για τις ηλικίες 25-64, το έτος 2020. Ο δείκτης σχετικών αποδοχών για τους εργαζομένους με ανώτατη εκπαίδευση έχει ως βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται ως 100 μονάδες. Η μεγαλύτερη διαφορά στις αποδοχές υπέρ των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση εμφανίζεται στη Βραζιλία, τη Χιλή, την Κολομβία και την Κόστα Ρίκα, όπου οι εργαζόμενοι με ανώτατη εκπαίδευση λαμβάνουν αποδοχές τουλάχιστον διπλάσιες των αποδοχών των εργαζομένων με δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακολουθούν η Λιθουανία (180), η Ουγγαρία (173), οι ΗΠΑ (171), η Πορτογαλία (170), η Σλοβενία (165), το Λουξεμβούργο (163), η Γερμανία (162) και η Ιρλανδία (161). Στην Ελλάδα, η οποία βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, οι αποδοχές για τους αποφοίτους της τριτοβάθμιας ανέρχονται σε 138 μονάδες. Οι μικρότερες διαφορές υπέρ των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση εντοπίζονται στη Νορβηγία (119), στη Δανία (124) και τη Σουηδία (126).

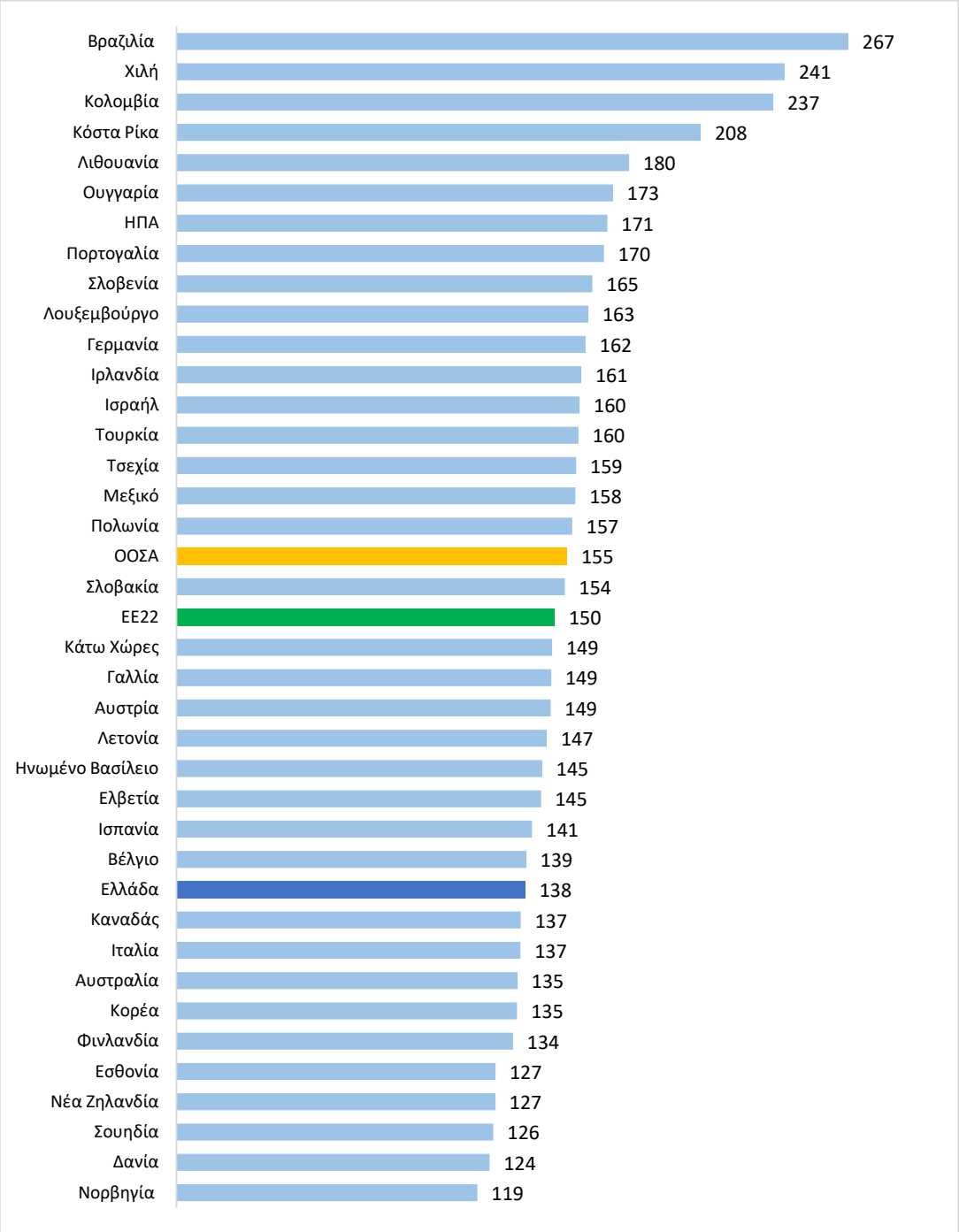

Σχήμα 16. *Σχετικές αποδοχές εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2020, με βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται στο επίπεδο των 100 μονάδων (ΟΟΣΑ[27])*

3.2.3. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών με βάση το φύλο

Στο σύνολο των χώρων του ΟΟΣΑ (μέσος όρος), οι αποδοχές των εργαζόμενων γυναικών στις ηλικίες 25-64 υπολογίζονται στο 77,23% των αποδοχών των ανδρών (Σχήμα 17). Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών - γυναικών επηρεάζει αρνητικά την ισότητα των φύλων, η οποία αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και βασικό στόχο κάθε σύγχρονης δημοκρατικής χώρας. Και στην Ελλάδα, οι

[27] OECD (2023), "Education at a glance: Earnings by educational attainment", OECD Education Statistics (database) [12/05/23]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/84839f9e-en

εργαζόμενες γυναίκες με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης αμείβονται λιγότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους, λαμβάνοντας το 78,01% των αποδοχών τους, αλλά σε αυτόν τον δείκτη η χώρα μας βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο και του ΟΟΣΑ και των ΕΕ22. Βάσει των στοιχείων του ΟΟΣΑ, η μισθολογική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες είναι μεγαλύτερη στη Βραζιλία (63,3,%), τη Χιλή (67,83%), τη Γερμανία (68,16%) και το Ισραήλ (68,32%) και μικρότερη σε χώρες όπως η Αυστραλία (84,42%), το Βέλγιο (84,40%), η Σλοβενία (84,24%) η Κολομβία (83,86%), η Νέα Ζηλανδία (82,48%) και η Τουρκία (82,34%).

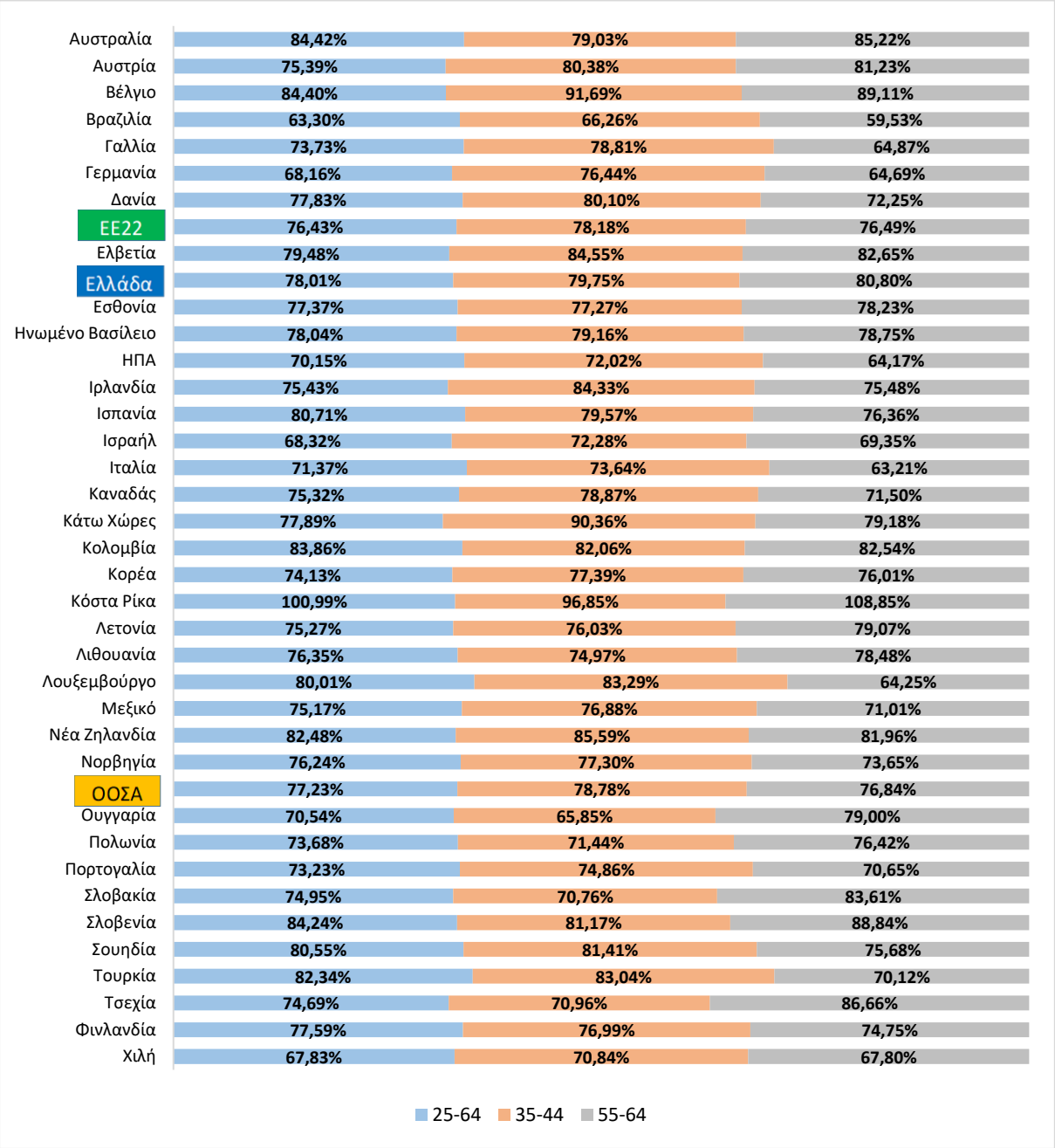

Σχήμα 17. *Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2020 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ[28])*

[28] OECD (2023), "Education at a glance: Earnings by educational attainment", OECD Education Statistics (database) [12/05/23]. Διαθέσιμο εδώ: https://doi.org/10.1787/84839f9e-en

3.3. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην Ευρώπη

Συγκριτικά με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα είχε, το 2022, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας (12,8%) -αν και μειωμένο από το 17% το 2021- στους πτυχιούχους ΑΕΙ ηλικίας 25-39, αρκετά πιο πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΕΕ27) 4,3%. Μετά την Ελλάδα, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας εμφάνισε η Ισπανία (9,2%) και ακολουθούν η Σερβία (8,3%), η Κροατία (7,4%) και η Κύπρος (7%). Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στους πτυχιούχους ΑΕΙ ηλικίας 25-39 εμφανίζουν η Τσεχία (μόλις 1%), η Πολωνία (1,5%), η Ουγγαρία (1,8%), η Ρουμανία και η Μάλτα (2%) (Σχήμα 18).

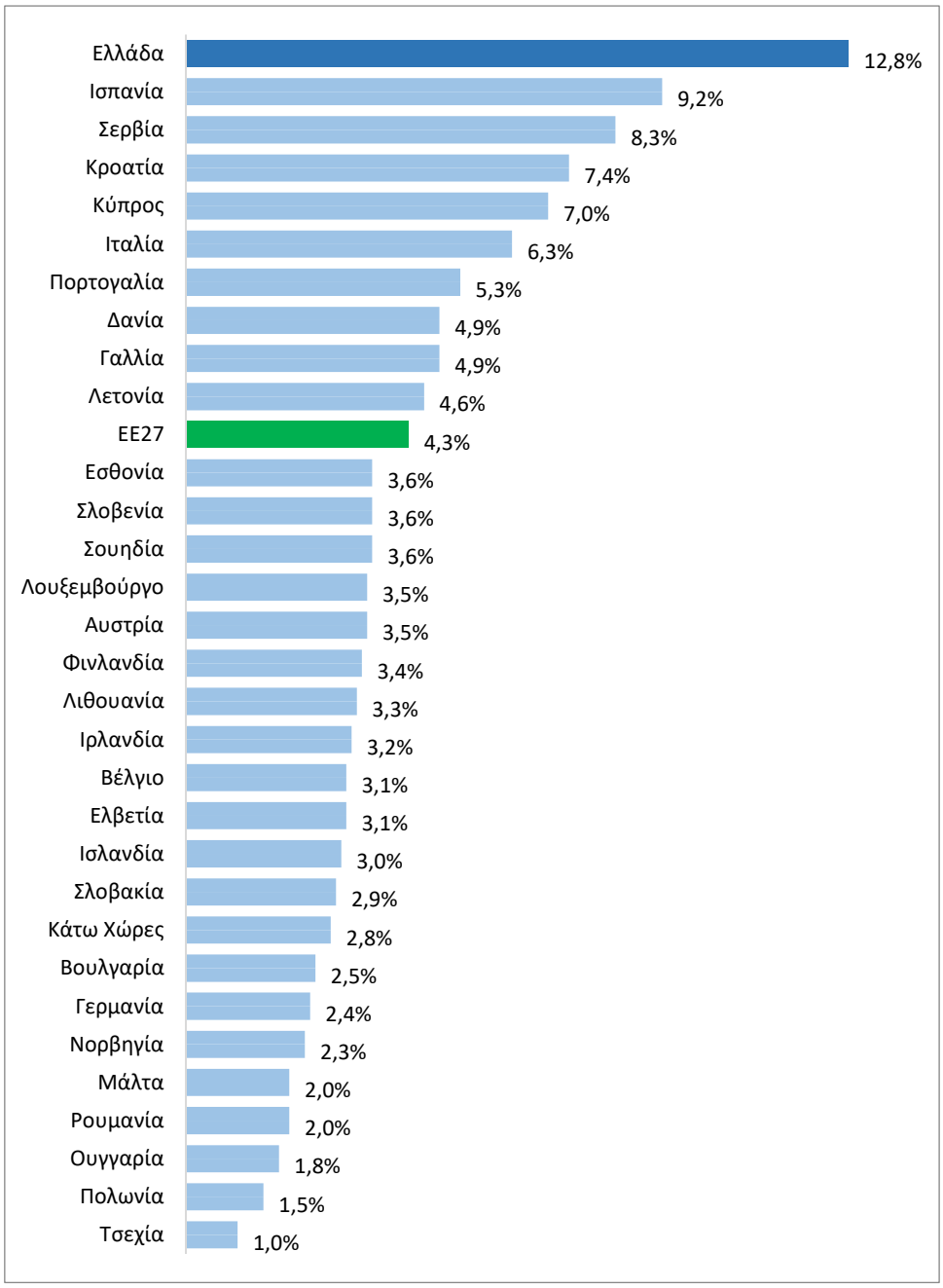

Σχήμα 18. *Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-39 ετών (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat[29])*

[29] Eurostat-Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [12/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSA_URGAED__custom_6083096/default/table

Την τελευταία πενταετία, 2018 – 2022, το ποσοστό ανεργίας των νέων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικίας 25-39 ετών, στις χώρες της ΕΕ ελαττώνεται από 5,4% το 2018, σε 4,3% το 2022 (Πίνακας 13). Η Ελλάδα εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση από όλες τις χώρες της ΕΕ (-7,1%), αλλά το συνολικό ποσοστό ανέργων πτυχιούχων παραμένει ιδιαίτερα υψηλό. Ακολουθούν η Σερβία (-6,7%) και η Ιταλία (-3,6%). Μικρή αύξηση της ανεργίας σημειώνεται την περίοδο αυτή στη Λιθουανία (+0,8%) και σε ορισμένες άλλες χώρες (π.χ. Κάτω Χώρες (0,7%), Ισλανδία (0,5%), Μάλτα (0,4%), Εσθονία (0,3%), Αυστρία και Ουγγαρία (0,2%).

Όσο και αν η ανεργία των νέων πτυχιούχων υποχωρεί σε όλη την Ευρώπη, ως αποτέλεσμα της ύφεσης που έφερε η πανδημία, το υψηλό ποσοστό της Ελλάδας θα πρέπει να ενεργοποιήσει ή να εντείνει πολιτικές για την αύξηση της απασχόλησης των νέων επιστημόνων.

Πίνακας 13. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-39 (επίπεδο 5-8) στην Ευρώπη, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat[30])

	2018	2019	2020	2021	2022	Μεταβολή 2018-2022
Ελλάδα	**19,9%**	**16,8%**	**17,5%**	**17,0%**	**12,8%**	**-7,1**
Ισπανία	10,5%	10,0%	13,2%	11,2%	9,2%	-1,3
Σερβία	15,0%	12,0%	11,6%	12,2%	8,3%	-6,7
Κροατία	8,7%	8,1%	7,7%	6,9%	7,4%	-1,3
Κύπρος	8,6%	6,6%	7,6%	7,4%	7,0%	-1,6
Ιταλία	9,9%	9,5%	8,8%	8,0%	6,3%	-3,6
Πορτογαλία	5,7%	6,1%	7,1%	6,1%	5,3%	-0,4
Δανία	5,9%	6,1%	6,7%	5,5%	4,9%	-1,0
Γαλλία	5,9%	5,4%	6,0%	5,6%	4,9%	-1,0
Λετονία	4,7%	4,0%	6,0%	4,9%	4,6%	-0,1
ΕΕ27	**5,4%**	**5,0%**	**5,8%**	**5,3%**	**4,3%**	**-1,1**
Εσθονία	3,3%	3,1%	5,5%	3,2%	3,6%	0,3
Σλοβενία	5,2%	4,3%	3,9%	4,3%	3,6%	-1,6
Σουηδία	4,2%	3,8%	5,7%	5,1%	3,6%	-0,6
Λουξεμβούργο	5,2%	3,7%	5,6%	3,9%	3,5%	-1,7
Αυστρία	3,3%	3,4%	3,7%	4,2%	3,5%	0,2
Φινλανδία	4,5%	4,2%	4,8%	5,1%	3,4%	-1,1
Λιθουανία	2,5%	3,2%	4,1%	3,9%	3,3%	0,8
Ιρλανδία	3,8%	3,2%	4,3%	3,8%	3,2%	-0,6
Βέλγιο	3,8%	3,5%	3,8%	3,5%	3,1%	-0,7
Ελβετία	3,9%	3,6%	3,8%	3,8%	3,1%	-0,8
Ισλανδία	2,5%	3,3%	6,1%	4,9%	3,0%	0,5
Σλοβακία	4,0%	3,1%	4,4%	4,1%	2,9%	-1,1
Κάτω Χώρες	2,1%	2,1%	2,5%	3,0%	2,8%	0,7
Βουλγαρία	2,9%	2,6%	3,1%	2,5%	2,5%	-0,4
Γερμανία	2,5%	2,4%	3,3%	2,9%	2,4%	-0,1
Νορβηγία	3,1%	2,6%	3,5%	3,3%	2,3%	-0,8
Μάλτα	1,6%	3,2%	2,9%	1,6%	2,0%	0,4
Ρουμανία	2,3%	1,8%	2,5%	2,2%	2,0%	-0,3
Ουγγαρία	1,6%	1,9%	2,3%	2,0%	1,8%	0,2
Πολωνία	2,4%	2,4%	2,3%	2,1%	1,5%	-0,9
Τσεχία	1,4%	1,2%	1,9%	1,7%	1,0%	-0,4
Ηνωμένο Βασίλειο	2,1%	2,2%				-2,1
Μαυροβούνιο	16,4%	16,3%	18,8%			-16,4
Βόρεια Μακεδονία	22,0%	17,9%	17,7%			-22,0
Τουρκία	11,7%	12,7%	12,4%			-11,7

[30] Eurostat-Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [12/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSA_URGAED__custom_6083096/default/table

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το 2022, η Ελλάδα εμφανίζει το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στις χώρες της ΕΕ (Σχήμα 19) στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 25-39 ετών (12,8%) και το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας του ενεργού πληθυσμού (12,5%).[31]

Σε ορισμένες χώρες, οι νέοι πτυχιούχοι δυσκολεύονται περισσότερο στην εξεύρεση εργασίας. Αυτό παρατηρείται, για παράδειγμα, εκτός από την Ελλάδα, και στην Κροατία (7% ανεργία στον συνολικό πληθυσμό, 7,4% ανεργία στους πτυχιούχους 25-39), την Κύπρο (6,8% ανεργία στον συνολικό πληθυσμό, 7% ανεργία στους πτυχιούχους 25-39) και τη Δανία (4,5% ανεργία στον συνολικό πληθυσμό, 4,9% ανεργία στους πτυχιούχους 25-39).

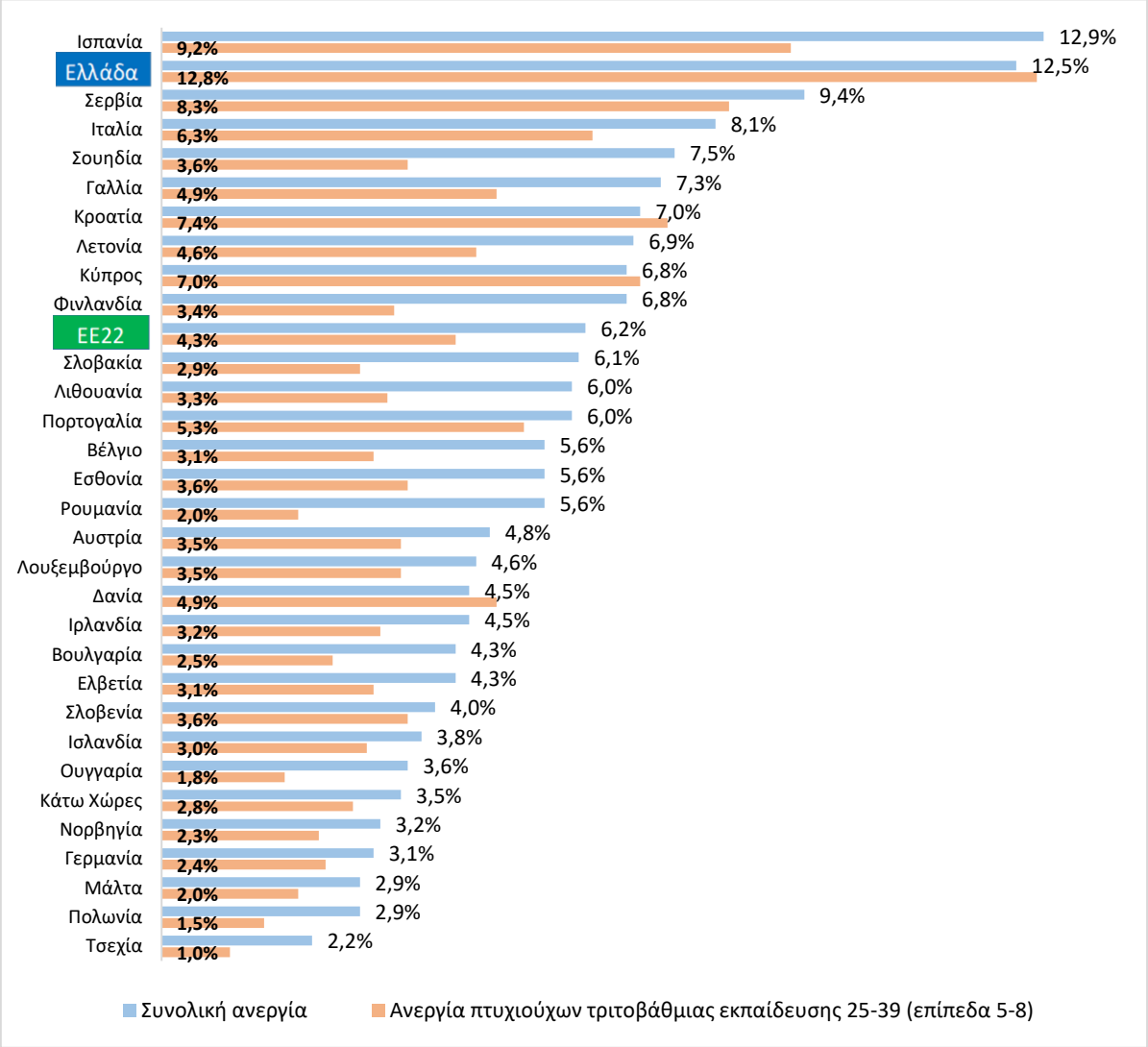

Σχήμα 19. *Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του πληθυσμού σε σύγκριση με την ανεργία στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-39 (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat[32])*

Αντίστοιχα, την περίοδο 2018-2022, το ποσοστό ανεργίας των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικίας 25-64, στις χώρες της ΕΕ περιορίζεται (-0,7%) από 4,2% το 2018, σε 3,5% το 2022 (Πίνακας 14). Η Ελλάδα εμφανίζει και πάλι τη μεγαλύτερη μείωση από όλες τις χώρες της ΕΕ (-5,1%). Ακολουθούν η Σερβία (-4,4%), η Ιταλία (-1,9%), η Κύπρος (-1,7%) και η Σλοβενία (-1%). Μικρή αύξηση

[31] Η ανεργία για το σύνολο του ενεργού πληθυσμού αφορά τις ηλικίες 15-74 ετών.
[32] Eurostat-Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%) [12/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSA_URGAED__custom_6083096/default/table

της ανεργίας παρατηρείται στη Λιθουανία (+0,8), την Ισλανδία (+0,5%), τη Λετονία (+0,5%), τη Μάλτα (+0,4%), τη Γερμανία (+0,1%) και τις Κάτω Χώρες (+0,1%).

Πίνακας 14. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη 2018-2022, με βάση δεδομένα της Eurostat[33]

	2018	2019	2020	2021	2022	Μεταβολή 2018-2022
Ελλάδα	**13,7%**	**11,6%**	**11,5%**	**10,6%**	**8,5%**	**-5,2%**
Ισπανία	8,4%	8,1%	9,5%	8,6%	7,1%	-1,3%
Σερβία	10,6%	8,1%	7,6%	8,4%	6,2%	-4,4%
Κύπρος	6,9%	5,7%	6,5%	5,9%	5,2%	-1,7%
Κροατία	5,7%	5,0%	4,9%	4,4%	4,9%	-0,8%
Γαλλία	5,0%	4,7%	4,7%	4,7%	4,3%	-0,7%
Λετονία	3,7%	3,6%	5,2%	4,8%	4,2%	0,5%
Φινλανδία	4,2%	3,9%	4,3%	4,6%	4,0%	-0,2%
Ιταλία	5,8%	5,6%	5,1%	4,8%	3,9%	-1,9%
Πορτογαλία	4,7%	4,8%	5,1%	4,3%	3,9%	-0,8%
Εσθονία	3,5%	2,6%	4,7%	3,5%	3,7%	0,2%
ΕΕ27	**4,2%**	**4,0%**	**4,4%**	**4,2%**	**3,5%**	**-0,7%**
Δανία	4,0%	4,1%	4,6%	3,9%	3,4%	-0,6%
Λιθουανία	2,6%	2,8%	4,1%	4,0%	3,4%	0,8%
Λουξεμβούργο	4,1%	3,4%	4,5%	3,7%	3,4%	-0,7%
Σουηδία	3,6%	3,5%	4,6%	4,3%	3,2%	-0,4%
Ελβετία	3,5%	3,3%	3,5%	3,5%	3,1%	-0,4%
Αυστρία	3,0%	2,8%	3,2%	3,8%	3,0%	0,0%
Βέλγιο	3,2%	2,9%	3,2%	3,2%	2,8%	-0,4%
Ιρλανδία	3,6%	2,9%	3,7%	3,8%	2,8%	-0,8%
Σλοβενία	3,6%	3,0%	3,0%	3,2%	2,6%	-1,0%
Κάτω Χώρες	2,3%	2,1%	2,4%	2,6%	2,4%	0,1%
Ισλανδία	1,9%	2,2%	3,8%	4,0%	2,4%	0,5%
Μάλτα	1,8%	2,6%	2,6%	1,4%	2,2%	0,4%
Σλοβακία	2,8%	2,3%	3,3%	2,9%	2,2%	-0,6%
Γερμανία	1,9%	1,8%	2,6%	2,4%	2,0%	0,1%
Νορβηγία	2,2%	2,0%	2,5%	2,5%	1,8%	-0,4%
Βουλγαρία	2,2%	1,9%	2,4%	1,9%	1,6%	-0,6%
Ουγγαρία	1,3%	1,4%	1,7%	1,5%	1,3%	0,0%
Ρουμανία	1,8%	1,2%	2,0%	1,6%	1,3%	-0,5%
Πολωνία	1,8%	1,8%	1,8%	1,7%	1,2%	-0,6%
Τσεχία	1,1%	1,0%	1,4%	1,4%	0,9%	-0,2%
Ηνωμένο Βασίλειο	2,1%	2,0%				-2,1%
Μαυροβούνιο	10,0%	11,0%	12,0%			-10,0%
Βόρεια Μακεδονία	16,6%	13,3%	12,9%			-16,6%
Τουρκία	9,8%	10,6%	10,0%			-9,8%

[33] Eurostat-Unemployment rates by sex, age and educational attainment level (%), [12/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSA_URGAED__custom_6083096/default/table

3.3.1. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, την περίοδο 2018-2022, στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αριθμητικά λιγότεροι από τους αποφοίτους όλων των άλλων βαθμίδων εκπαίδευσης συγκεντρωτικά (Δευτεροβάθμια και Μετα-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και μη φοίτηση σε σχολείο). Το 2022 οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναλογούσαν στο 38,64% του συνόλου των ανέργων της χώρας, ποσοστό μειωμένο σε σχέση με το 40,67%, το οποίο καταγράφηκε το 2021 (Σχήμα 20). Την περίοδο 2018-2022, το ποσοστό των ανέργων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας παρουσίασε μείωση κατά 0,37%, από 39,01% το 2018 σε 38,64% το 2022.

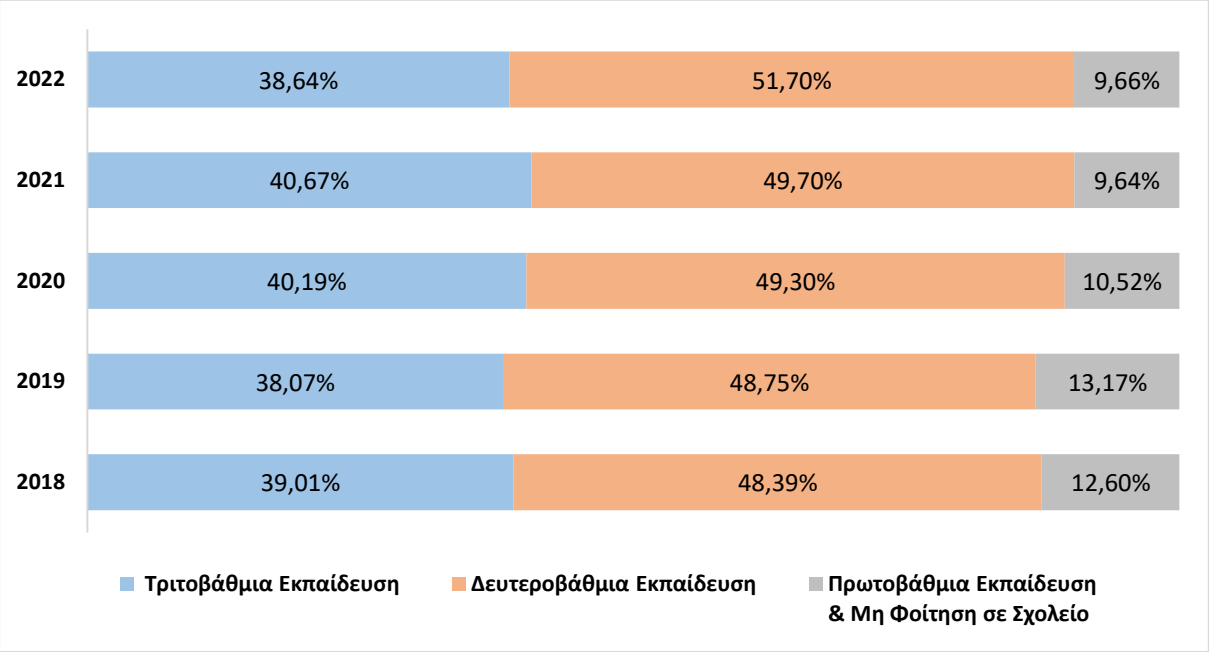

Σχήμα 20. *Ποσοστό ανέργων στην Ελλάδα ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ[34])*

3.3.2. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα με βάση το φύλο

Σε απόλυτους αριθμούς, στην Ελλάδα την περίοδο 2018-2022, οι άνεργοι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για τα δυο φύλα μειώθηκαν συνολικά κατά 129.700 άτομα (από 357.000 το 2018, σε 227.300 το 2022). Λαμβάνοντας υπόψη την αριθμητική υπεροχή των γυναικών μεταξύ των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το ποσοστό των ανέργων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ, το 2022, παραμένει στο 63,84% (145.100 γυναίκες επί του συνόλου 227.300 ανέργων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), έναντι του 36,16% των ανδρών (Σχήμα 21).

Ωστόσο, την τελευταία πενταετία, τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν μικρή βελτίωση στη θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας. Μεταξύ των ετών 2018-2022, ο αριθμός των ανέργων γυναικών πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μειώθηκε κατά 86.300 άτομα, σε ποσοστό 37,3% (από 231.400 το 2018, σε 145.100 το 2022), ενώ αντίστοιχα των ανδρών κατά 43.400, σε ποσοστό 34,55% (από 125.600 το 2018 σε 82.200 το 2022).

[34] Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ελλάς με Αριθμούς (Ιανουάριος – Μάρτιος 2023) [12/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.statistics.gr/documents/20181/18074233/GreeceInFigures_2023Q1_GR.pdf/4f6c7b5a-26ee-f4e0-0dd1-bc1ea4a1b1ef

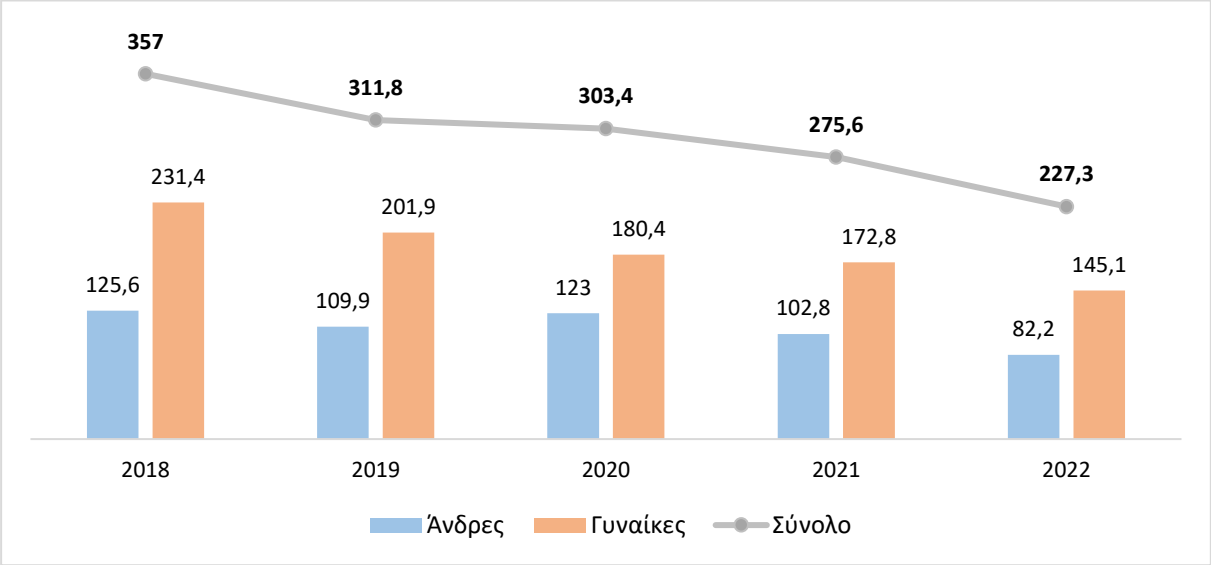

Σχήμα 21. *Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο, 2018-2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ[35])*

3.3.3. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα

Βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, το 2022, οι άνεργες γυναίκες πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα υπερτερούν σημαντικά των ανδρών σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες, εκτός από τις ηλικίες ≥65 ετών (Σχήμα 22).

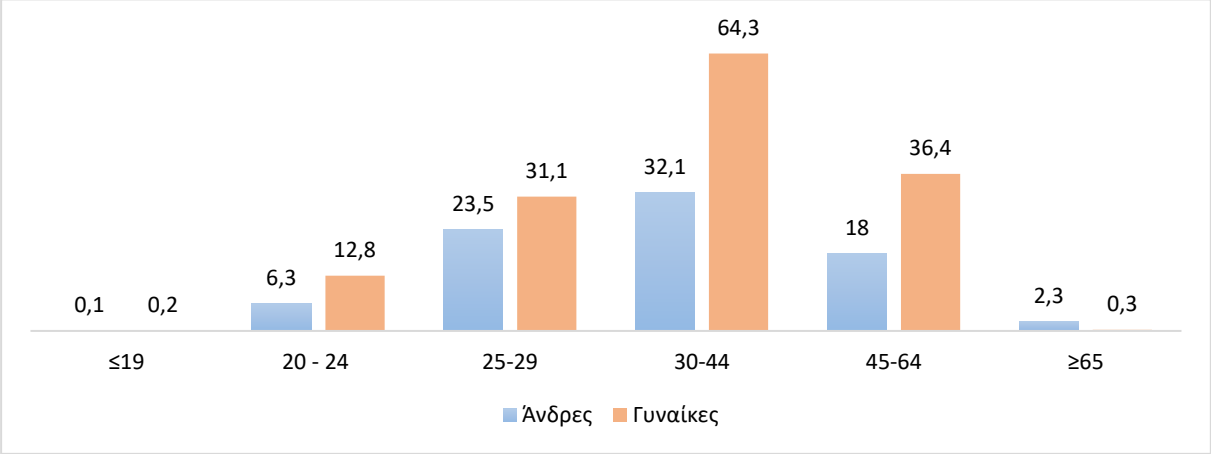

Σχήμα 22. *Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2022 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ[36])*

3.4. Συμπεράσματα

Ακολούθως παρουσιάζονται οι πιο σημαντικοί διεθνείς δείκτες για το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων, το επίπεδο αμοιβών και την ανεργία (Πίνακας 15).

[35] Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ελλάς με Αριθμούς (Ιανουάριος – Μάρτιος 2023) [12/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.statistics.gr/documents/20181/18074233/GreeceInFigures_2023Q1_GR.pdf/4f6c7b5a-26ee-f4e0-0dd1-bc1ea4a1b1ef

[36] Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ελλάς με Αριθμούς (Ιανουάριος – Μάρτιος 2023) [12/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.statistics.gr/documents/20181/18074233/GreeceInFigures_2023Q1_GR.pdf/4f6c7b5a-26ee-f4e0-0dd1-bc1ea4a1b1ef

Πίνακας 15. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών των ΟΟΣΑ, Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΟΟΣΑ	ΕΕ22	ΕΕ27
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8 (ΟΟΣΑ)				
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-34 (2021)	69,45%	84,56%	85,10%	-
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2021)	76,14%	85,44%	86,86%	-
Απασχόληση κατόχων πρώτου πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2021)	73,39%	84,18%	84,06%	-
Απασχόληση κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην ηλικιακή ομάδα 25-64, (2021)	83,57%	88,73%	89,22%	-
Απασχόληση κατόχων διδακτορικού τίτλου σπουδών στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2021)	93,13%	92,94%	93,46%	-
Αποδοχές πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8, σε σχέση με τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (αποδοχές εργαζομένων με επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης=100) (ΟΟΣΑ)				
Σχετικές αποδοχές πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2020)	138	155	150	-
Αποδοχές εργαζομένων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ, επίπεδα 5-8, σε σχέση με τις αποδοχές των ανδρών (ΟΟΣΑ)				
Αποδοχές εργαζομένων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ σε σχέση με τις αποδοχές των ανδρών στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2020)	78,01%	77,23%	76,43%	-
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8 (EUROSTAT & ΕΛΣΤΑΤ)				
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-39 (2022)	12,8%	-	-	4,3%
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2022)	8,5%	-	-	3,5%
Ποσοστό ανδρών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ (2022)	36,16%	-	-	-
Ποσοστό γυναικών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ (2022)	63,84%	-	-	-

Η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών του ΟΟΣΑ τόσο στην απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (76,14%) όσο και των νέων αποφοίτων ηλικίας 25-34 (69,45%) (επίπεδα 5-8) απέχοντας άνω των 15 ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ. Ωστόσο, η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών αυξάνει τις πιθανότητες απασχόλησης κατά 10,18%, σε σύγκριση με τις πιθανότητες των κατόχων πρώτου πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ η κατοχή διδακτορικού τίτλου κατά 19,74%. Όσον αφορά τις αποδοχές των πτυχιούχων, η Ελλάδα βρίσκεται σε σχετικά χαμηλή θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, απέχοντας 17 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι η ανεργία των πτυχιούχων συνολικά, στην Ελλάδα, εξακολουθεί να βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο των χωρών της ΕΕ27, παρόλο που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των ετών 2018-2022. Το ποσοστό ανδρών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ είναι κατά σχεδόν 28 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών.

4. Ο φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη

Συγκρίνοντας το μέγεθος του φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη των 27 κρατών μελών, από έτος σε έτος, διαπιστώνεται αύξηση της τάξης 1,05% (από 18.010.290 άτομα το 2020 σε 18.200.162 το 2021). Και στα δύο έτη, ποσοστό περίπου 7% αφορά φοιτητές επιπέδου 5, το 60% αφορά φοιτητές επιπέδου 6, το 29% περιλαμβάνει φοιτητές επιπέδου 7 και το υπόλοιπο 4% αφορά υποψήφιους διδάκτορες. Αντίστοιχα, ο φοιτητικός πληθυσμός από το 2020 στο 2021 αυξήθηκε και στη χώρα μας κατά 41.467 άτομα (δηλαδή ποσοστό 5,16%). Δεδομένου ότι στην Ελλάδα δεν λειτουργούν προγράμματα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης επιπέδου 5, το μεγαλύτερο ποσοστό του φοιτητικού πληθυσμού είναι προπτυχιακοί φοιτητές (84,75%) και ακολουθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές (11,25%) και οι υποψήφιοι διδάκτορες (4%). Σχετικός είναι ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 16):

Πίνακας 16. Μεταβολή φοιτητικού πληθυσμού σε ΕΕ27 και Ελλάδα και ποσοστιαία κατανομή του ανά επίπεδο σπουδών

	Σύνολο		Επίπεδο 5		Επίπεδο 6		Επίπεδο 7		Επίπεδο 8	
Χώρα	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**	**2020**	**2021**
ΕΕ27	18.010.290	18.200.162	1.322.257 (7,34%)	1.421.017 (7,81%)	10.749.871 (59,69%)	10.818.969 (59,44%)	5.287.407 (29,36%)	5.310.368 (29,18%)	650.755 (3,61%)	649.808 (3,57%)
Ελλάδα	802.365	843.832	0 (0%)	0 (0%)	687.121 (85,64%)	715.148 (84,75%)	84.077 (10,48%)	94.971 (11,25%)	31.167 (3,88%)	33.713 (4%)

Στην ΕΕ των 27, οι εγγεγραμμένοι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2021 ανέρχονταν σε 18.200.162 (Πίνακας 17). Από αυτούς, οι 1.421.017, δηλαδή το 7,81% του συνόλου, παρακολουθούσε σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βραχείας ή διετούς διάρκειας, οι 10.818.969, δηλαδή το 59,44%, ήταν φοιτητές πρώτου κύκλου, οι 5.310.368, δηλαδή το 29,18%, ήταν μεταπτυχιακοί και οι 649.808, δηλαδή το 3,57%, ήταν φοιτητές διδακτορικών σπουδών. Οι σπουδές που οδηγούν στην απόκτηση πτυχίου, μεταπτυχιακού διπλώματος και διδακτορικού τίτλου πραγματοποιούνται σε όλα τα κράτη μέλη. Αντίθετα, η τριτοβάθμια εκπαίδευση βραχείας διάρκειας απαντάται μόνο σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ, συνήθως, συνδέεται με την πρακτική άσκηση, η οποία στοχεύει στην προετοιμασία των σπουδαστών για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας. Ο Πίνακας 17 καταγράφει την κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών στην Ευρώπη.

Εδώ πρέπει να σημειωθούν δύο ιδιαιτερότητες της Ελλάδας:

α) Ο αριθμός των φοιτητών που αναφέρεται στον Πίνακα περιλαμβάνει το σύνολο των εγγεγραμμένων, μέρος των οποίων μπορεί να έχει υπερβεί κατά πολύ την τυπική διάρκεια σπουδών. Στο Μέρος Α της Έκθεσης παρατίθενται στοιχεία για το πλήθος ενεργών φοιτητών ανά ΑΕΙ που φοιτούν στα πρώτα ν+2 έτη (για 4-ετή προγράμματα σπουδών) ή στα πρώτα ν+3 έτη (για 5-ετή και 6-ετή προγράμματα σπουδών).

β) Σημαντικός αριθμός προγραμμάτων σπουδών πενταετούς διάρκειας οδηγεί σε ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών (Integrated Master) επιπέδου 6 και 7. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα ΠΠΣ Τμημάτων Μηχανικών, Γεωπονίας και Δασολογίας. Στον παρακάτω και σε επόμενους Πίνακες αυτής της ενότητας, οι φοιτητές και απόφοιτοι αυτών των Τμημάτων λογίζονται ως προπτυχιακοί (επιπέδου 6). Αν προσμετρηθούν στο επίπεδο 7, τότε τα ποσοστά των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου στην Ελλάδα βελτιώνονται σημαντικά.

Πίνακας 17. Κατανομή (%) φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[37])

Χώρα	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (5-8)	Σύντομος Κύκλος (Επίπεδο 5)	Πτυχίο (Επίπεδο 6)	Μεταπτυχιακό (Επίπεδο 7)	Διδακτορικό (Επίπεδο 8)
	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο
ΕΕ27	**18.200.162**	**7,81%**	**59,44%**	**29,18%**	**3,57%**
Βέλγιο	539.777	4,65%	70,27%	21,61%	3,48%
Βουλγαρία	226.361	0%	65,27%	31,82%	2,90%
Δανία	308.152	11,57%	62,93%	22,51%	2,98%
Γερμανία	3.351.573	0,33%	60,64%	33,30%	5,74%
Εσθονία	44.939	0%	61,11%	33,77%	5,13%
Ιρλανδία	249.569	9,10%	70,19%	16,88%	3,82%
Ελλάδα	**843.832**	**0%**	**84,75%**	**11,25%**	**4,00%**
Ισπανία	2.261.063	23,19%	55,86%	16,71%	4,24%
Γαλλία	2.809.289	20,14%	42,21%	35,33%	2,32%
Κροατία	161.077	0,01%	57,07%	40,45%	2,48%
Ιταλία	2.096.778	1,10%	59,36%	37,95%	1,59%
Κύπρος	53.508	7,09%	43,37%	46,44%	3,11%
Λετονία	78.548	17,99%	56,25%	23,16%	2,60%
Λιθουανία	104.694	0%	71,80%	25,79%	2,41%
Λουξεμβούργο	7.665	11,48%	40,25%	36,11%	12,16%
Ουγγαρία	287.493	4,12%	63,71%	28,64%	3,53%
Μάλτα	18.336	13,03%	50,83%	33,01%	3,13%
Κάτω Χώρες	987.564	3,42%	74,00%	20,88%	1,71%
Αυστρία	438.383	16,89%	46,36%	32,32%	4,43%
Πολωνία	1.347.799	0,04%	65,65%	32,04%	2,27%
Πορτογαλία	403.746	4,49%	57,24%	32,46%	5,82%
Ρουμανία	560.490	0%	64,11%	31,77%	4,12%
Σλοβενία	82.694	12,77%	55,47%	27,51%	4,24%
Σλοβακία	140.992	1,69%	59,02%	34,62%	4,67%
Φινλανδία	305.370	0%	68,98%	24,89%	6,13%
Σουηδία	490.470	8,35%	56,13%	31,62%	3,90%
Ισλανδία	22.034	3,49%	67,32%	26,21%	2,98%
Λιχτενστάιν	971	0%	44,59%	33,47%	21,94%
Νορβηγία	311.592	3,45%	63,54%	30,02%	3,00%
Ελβετία	332.380	1,00%	66,73%	24,24%	8,02%
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	82.744	0%	71,40%	27,14%	1,46%
Βόρεια Μακεδονία	55.230	0%	92,13%	7,01%	0,87%
Σερβία	242.550	0%	74,20%	21,12%	4,69%
Τουρκία	8.280.595	37,61%	54,42%	6,21%	1,76%

[37] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Σύμφωνα με τον πίνακα, στην Ευρώπη τα υψηλότερα ποσοστά φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βραχείας διάρκειας, στο σύνολο των φοιτητών κάθε χώρας, απαντώνται στην Τουρκία (37,61%), την Ισπανία (23,19%), τη Γαλλία (20,14%), τη Λετονία (17,99%), την Αυστρία (16,89%), τη Μάλτα (13,03%) και τη Σλοβενία (12,77%). Οι σπουδές βραχείας διάρκειας δεν αποτελούσαν το 2021 μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη Ρουμανία, τη Φινλανδία, τη Σερβία, το Λιχτενστάιν και τη Βόρεια Μακεδονία, ενώ εφαρμόζονταν κατά περίπτωση σε χώρες όπως η Κροατία, η Γερμανία, η Πολωνία και η Πορτογαλία.

Όπως και το 2020, σε όλα τα κράτη, οι φοιτητές προπτυχιακού επιπέδου ήταν περισσότεροι από τους φοιτητές σε κάθε άλλο επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα υψηλότερα ποσοστά προπτυχιακών φοιτητών στο σύνολο φοιτητών της κάθε χώρας διαπιστώνονται στη Βόρεια Μακεδονία (92,13%), την Ελλάδα (84,75%), τη Σερβία (74,20%), τις Κάτω Χώρες (74%), τη Λιθουανία (71,8%) και τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη (71,4%).

Στον αντίποδα, στην Αυστρία (46,36%), το Λιχτενστάιν (44,59%), την Κύπρο (43,37%), τη Γαλλία (42,21%) και το Λουξεμβούργο (40,25%), το ποσοστό των προπτυχιακών φοιτητών ήταν μικρότερο από το 50% του συνόλου των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σε αρκετές χώρες, όπως στην Κύπρο (46,44%), την Κροατία (40,45%), την Ιταλία (37,95%), το Λουξεμβούργο (36,11%) και τη Γαλλία (35,33%), πάνω από το ένα τρίτο των φοιτητών ήταν εγγεγραμμένοι σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Αντίθετα, λιγότεροι από το ένα πέμπτο του συνόλου των φοιτητών της κάθε χώρας καταγράφηκαν, μεταξύ άλλων, στην Τουρκία (6,21%), τη Βόρεια Μακεδονία (7,01%), την Ελλάδα (10,25%), την Ισπανία (16,71%) και την Ιρλανδία (16,88%).

Στον τρίτο κύκλο σπουδών, το υψηλότερο ποσοστό υποψήφιων διδακτόρων ως προς το σύνολο των φοιτητών κάθε χώρας καταγράφηκε στο Λιχτενστάιν (21,94%), στο Λουξεμβούργο (12,16%), την Ελβετία (8,02%) και τη Φινλανδία (6,13%).

Η Πορτογαλία (5,82%), η Γερμανία (5,74%), η Εσθονία (5,13%), η Σερβία (4,69%), η Σλοβακία (4,67%), η Αυστρία (4,43%) και η Ελλάδα (4%) ανήκουν στις χώρες με σχετικά χαμηλά ποσοστά διδακτορικών φοιτητών. Τέλος, στις χώρες με τους λιγότερους φοιτητές διδακτορικών σπουδών περιλαμβάνονται η Βόρεια Μακεδονία (0,87%), η Βοσνία και Ερζεγοβίνη (1,46%), η Ιταλία (1,59%), οι Κάτω Χώρες (1,71%) και η Τουρκία (1,76%).

4.1. Φοιτητές ανά κύκλο σπουδών και φύλο

Το 2021, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι γυναίκες αντιστοιχούσαν στο 54,18% του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Σχήμα 23). Το ποσοστό των γυναικών παρουσιάζεται ελαφρώς χαμηλότερο στις σπουδές βραχείας διάρκειας (48,44%), αρκετά υψηλότερο στον προπτυχιακό κύκλο σπουδών (53,63%) και πολύ υψηλότερο στις μεταπτυχιακές σπουδές (57,48%), ενώ καταγράφεται επίσης χαμηλότερο στους υποψήφιους διδάκτορες (48,97%), όπου η πλειονότητα των φοιτητών ήταν άνδρες.

Οι αλλαγές στα ποσοστά ανά κατηγορία, σε σύγκριση με το 2020, είναι πολύ μικρές.

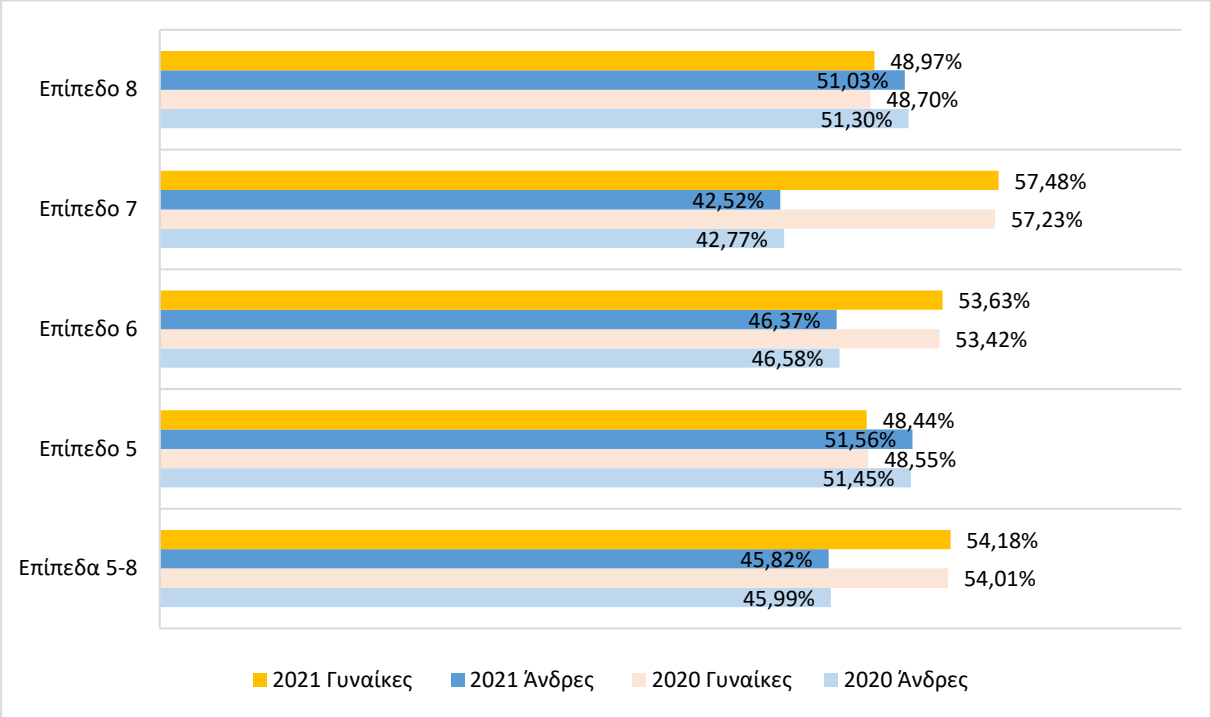

Σχήμα 23. *Κατανομή (%) φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8) και φύλο στην ΕΕ, το 2021 και το 2020 (με βάση δεδομένα της Eurostat[38])*

Τα πέντε υψηλότερα ποσοστά γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα) καταγράφονται στην Ισλανδία (65,83%), τη Σουηδία (60,52%), τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη (59,48%), τη Μάλτα (58,11%) και την Πολωνία (59,05%) (Πίνακας 18).

Η Γερμανία, η Τουρκία, η Ελλάδα και το Λιχτενστάιν ήταν οι μόνες χώρες στην Ευρώπη όπου οι άνδρες αποτελούσαν την πλειονότητα των φοιτητών τόσο στους σπουδαστές πρώτου κύκλου (Κύπρος 54,80%, Γερμανία 52,81%, Τουρκία 52,60%, Ελλάδα 51,97%, Λιχτενστάιν 51,73%) όσο και στο σύνολο (Γερμανία 50,36%, Ελλάδα 50,46%, Τουρκία 50,84%, Λιχτενστάιν 60,45%). Η Κύπρος (54,80%) περιλαμβάνεται, επίσης, στις χώρες όπου οι άνδρες υπερτερούσαν αριθμητικά των γυναικών στους προπτυχιακούς φοιτητές. Στον αντίποδα, στους προπτυχιακούς φοιτητές τα υψηλότερα ποσοστά γυναικών καταγράφονται στη Σουηδία (64,35%), την Ισλανδία (64,28%), τη Γαλλία (60,67%), τη Νορβηγία (60,31%) και τη Σλοβενία (59,33%).

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές ποσοστό φοιτητριών πάνω από 60% καταγράφεται στην Κύπρο (69,72%), την Πολωνία (66,84%), τη Λιθουανία (64,78%), τη Σλοβενία (63,81%), την Εσθονία (63,65%), την Κροατία (62,72%), τη Σερβία (62,38%), τη Λετονία (61,88%), την Ελλάδα (61,49%), τη Σλοβακία (61,39%) και τη Ρουμανία (60,92%).

Ως προς τους υποψήφιους διδάκτορες, τα υψηλότερα ποσοστά στους άνδρες εμφανίζονται στο Λιχτενστάιν (75,12%), το Λουξεμβούργο (56,76%) και την Αυστρία (54,17%), ενώ τα χαμηλότερα διαπιστώνονται στην Ισλανδία (40,70%), την Κύπρο (41,10%), τη Σερβία (42,09%), την Κροατία (44,09%) και την Εσθονία (44,25%).

[38] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Πίνακας 18. Κατανομή φοιτητών (%) ανά επίπεδο σπουδών και φύλο στην Ευρώπη (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[39])

Χώρα	Τριτοβάθμια (Επίπεδα 5-8)		Σύντομος Κύκλος (Επίπεδο 5)		Πτυχίο (Επίπεδο 6)		Μεταπτυχιακό (Επίπεδο 7)		Διδακτορικό (Επίπεδο 8)	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
ΕΕ27	**45,82%**	**54,18%**	**51,56%**	**48,44%**	**46,37%**	**53,63%**	**42,52%**	**57,48%**	**51,03%**	**48,97%**
Βέλγιο	43,69%	56,31%	43,56%	56,44%	43,26%	56,74%	43,60%	56,40%	53,14%	46,86%
Βουλγαρία	45,52%	54,48%			47,90%	52,10%	40,45%	59,55%	47,41%	52,59%
Δανία	43,17%	56,83%	54,12%	45,88%	40,83%	59,17%	43,39%	56,61%	48,35%	51,65%
Γερμανία	50,36%	49,64%	53,45%	46,55%	52,81%	47,19%	45,41%	54,59%	53,03%	46,97%
Εσθονία	41,18%	58,82%			43,36%	56,64%	36,75%	63,25%	44,25%	55,75%
Ιρλανδία	46,20%	53,80%	47,99%	52,01%	46,73%	53,27%	43,19%	56,81%	45,50%	54,50%
Ελλάδα	**50,46%**	**49,54%**			**51,97%**	**48,03%**	**38,51%**	**61,49%**	**52,18%**	**47,82%**
Ισπανία	45,79%	54,21%	51,42%	48,58%	44,65%	55,35%	40,76%	59,24%	49,91%	50,09%
Γαλλία	44,89%	55,11%	52,36%	47,64%	39,33%	60,67%	46,77%	53,23%	52,57%	47,43%
Κροατία	42,64%	57,36%	91,67%	8,33%	46,25%	53,75%	37,45%	62,55%	44,09%	55,91%
Ιταλία	44,11%	55,89%	73,62%	26,38%	45,72%	54,28%	40,40%	59,60%	52,04%	47,96%
Κύπρος	43,80%	56,20%	66,24%	33,76%	54,80%	45,20%	30,28%	69,72%	41,10%	58,90%
Λετονία	43,65%	56,35%	36,59%	63,41%	48,05%	51,95%	38,12%	61,88%	46,40%	53,60%
Λιθουανία	42,06%	57,94%			44,35%	55,65%	35,22%	64,78%	46,76%	53,24%
Λουξεμβούργο	46,88%	53,12%	42,61%	57,39%	46,03%	53,97%	45,85%	54,15%	56,76%	43,24%
Ουγγαρία	46,02%	53,98%	43,43%	56,57%	46,90%	53,10%	43,71%	56,29%	51,93%	48,07%
Μάλτα	40,89%	59,11%	31,44%	68,61%	42,96%	57,04%	40,84%	59,16%	47,29%	52,71%
Κάτω Χώρες	47,02%	52,98%	45,54%	54,46%	47,42%	52,58%	45,46%	54,54%	51,72%	48,28%
Αυστρία	45,76%	54,24%	46,00%	54,00%	45,32%	54,68%	45,10%	54,90%	54,17%	45,83%
Πολωνία	40,95%	59,05%	25,98%	74,02%	44,59%	55,41%	33,16%	66,84%	45,97%	54,03%
Πορτογαλία	46,44%	53,56%	62,79%	37,21%	45,61%	54,39%	45,38%	54,62%	47,96%	52,04%
Ρουμανία	45,01%	54,99%			47,72%	52,28%	39,08%	60,92%	48,62%	51,38%
Σλοβενία	42,32%	57,68%	61,52%	38,48%	40,67%	59,33%	36,19%	63,81%	45,65%	54,35%
Σλοβακία	41,63%	58,37%	34,44%	65,56%	42,75%	57,25%	38,61%	61,39%	52,37%	47,63%
Φινλανδία	45,87%	54,13%			47,72%	52,28%	40,52%	59,48%	46,83%	53,17%
Σουηδία	39,48%	60,52%	50,42%	49,58%	35,65%	64,35%	42,10%	57,90%	49,99%	50,01%
Ισλανδία	34,17%	65,83%	37,63%	62,37%	35,72%	64,28%	29,00%	71,00%	40,70%	59,30%
Λιχτενστάιν	60,45%	39,55%			51,73%	48,27%	62,46%	37,54%	75,12%	24,88%
Νορβηγία	41,56%	58,44%	81,69%	18,31%	39,69%	60,31%	40,48%	59,52%	46,04%	53,96%
Ελβετία	49,03%	50,97%	38,99%	61,01%	49,37%	50,63%	47,53%	52,47%	51,90%	48,10%
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	40,52%	59,48%			42,90%	57,10%	33,73%	66,27%	50,17%	49,83%
Βόρεια Μακεδονία	42,04%	57,96%			42,06%	57,94%	41,56%	58,44%	44,58%	55,42%
Σερβία	42,52%	57,48%			43,94%	56,06%	37,62%	62,38%	42,09%	57,91%
Τουρκία	50,84%	49,16%	48,35%	51,65%	52,60%	47,40%	50,56%	49,44%	50,77%	49,23%

[39] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

4.2. Φοιτητές ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο

Το 2021, πάνω από το ένα πέμπτο του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ (Σχήμα 24) επέλεξε τις επιστήμες διοίκησης επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (22,03%). Η δεύτερη συνηθέστερη επιλογή για τους φοιτητές ήταν οι επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (15,59%). Ακολουθούν: οι επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (13,68%), οι τέχνες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες (11,48%), οι κοινωνικές επιστήμες, η δημοσιογραφία και η πληροφόρηση (9,74%), η εκπαίδευση (7,36%), οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η στατιστική (6,83%), οι επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (5%), οι υπηρεσίες (4,93%) και, τέλος, η γεωπονική επιστήμη, η δασοπονία, η ιχθυοκαλλιέργεια και η κτηνιατρική (1,89%).

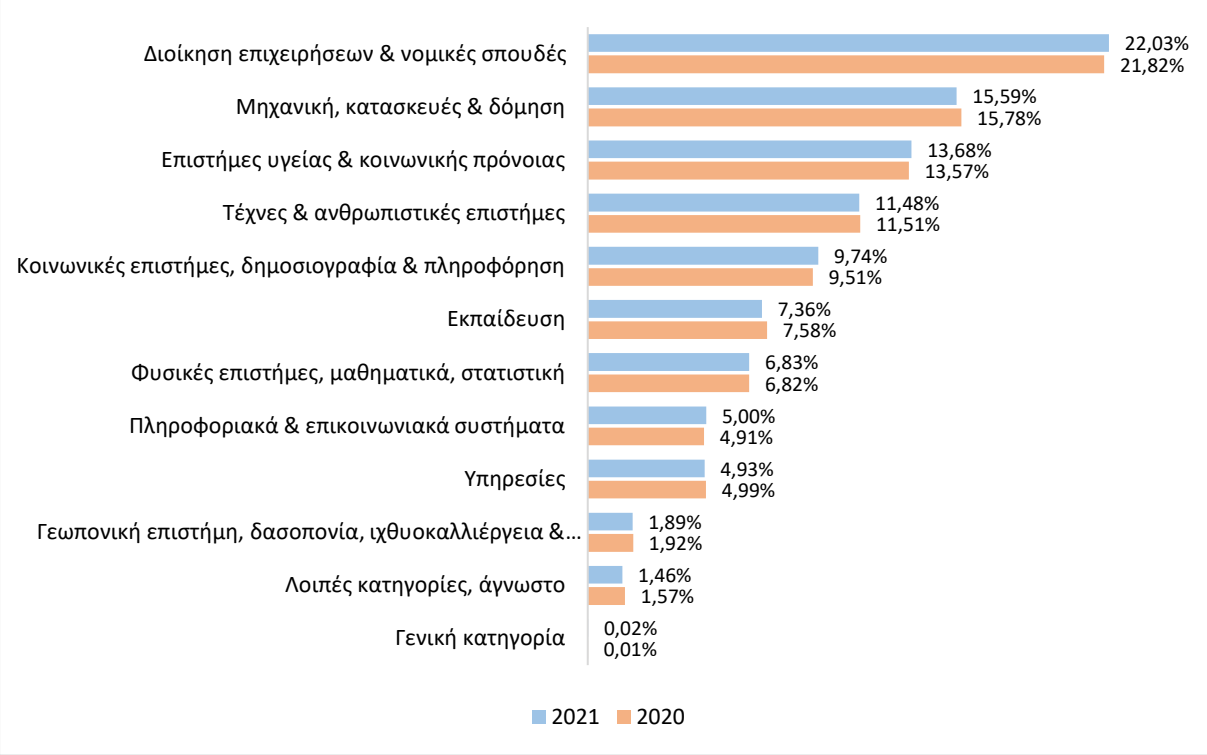

Σχήμα 24. *Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat[40])*

Από τη σύγκριση με τα δεδομένα του 2020 προκύπτει ότι αυξήθηκε το ποσοστό φοιτητών οι οποίοι επέλεξαν να σπουδάσουν αντικείμενα σχετικά με τη διοίκηση επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές, τις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, τις κοινωνικές επιστήμες, τη δημοσιογραφία και την πληροφόρηση, τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική, τα πληροφοριακά και τα επικοινωνιακά συστήματα. Αντίστοιχα υποχώρησε το ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζουν μηχανική, κατασκευές και δόμηση, τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες, εκπαίδευση, υπηρεσίες, γεωπονική επιστήμη, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια και κτηνιατρική.

[40] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Στο σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ΕΕ για το 2021, οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών σε επτά από τα δέκα πεδία σπουδών (Σχήμα 25): στις επιστήμες της διοίκησης επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (12,04%), στις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (9,85%), στις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (7,42%), στις κοινωνικές επιστήμες, τη δημοσιογραφία και την πληροφόρηση (6,33%), την εκπαίδευση (5,76%), τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική (3,47%), τη γεωπονική επιστήμη, τη δασοπονία, την ιχθυοκαλλιέργεια και την κτηνιατρική (0,95%). Οι άνδρες φοιτητές υπερτερούν των γυναικών στις υπόλοιπες κατηγορίες: στις επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (11,38%), στις επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (4,01%) και στις υπηρεσίες (2,54%).

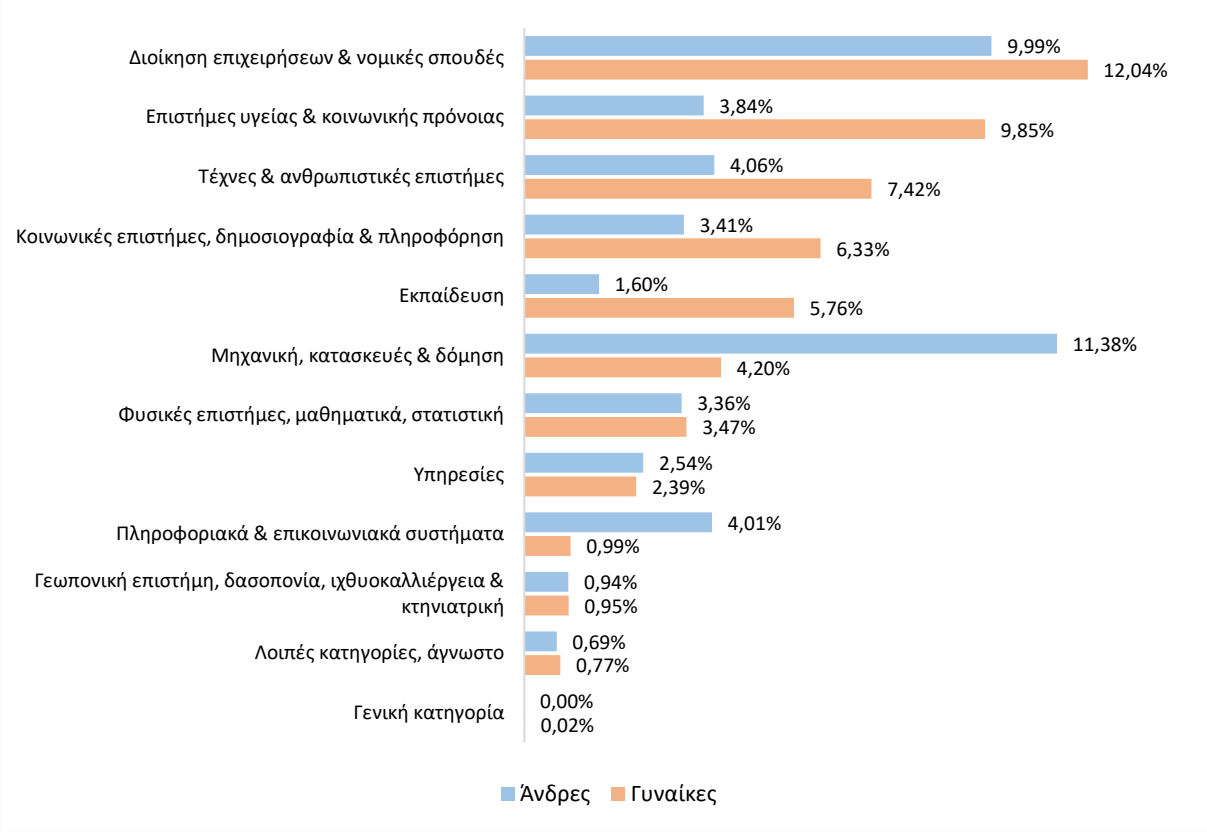

Σχήμα 25. *Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[41])*

Στην Ελλάδα (Σχήμα 26) οι περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν τις επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (20,98%), ως αποτέλεσμα της πανεπιστημιοποίησης των πρώην ΤΕΙ στα οποία λειτουργούσε μεγάλος αριθμός Τμημάτων τεχνολογικής εκπαίδευσης. Στη δεύτερη θέση, σε αντίθεση με τον μέσο όρο των χωρών της ΕΕ, έρχονται οι επιστήμες της διοίκησης επιχειρήσεων και οι νομικές σπουδές (19,47%). Οι κοινωνικές επιστήμες, η δημοσιογραφία και η πληροφόρηση αποτελούν την τρίτη επιλογή των Ελλήνων φοιτητών (πέμπτη επιλογή στην Ευρώπη) και ακολουθούν: οι τέχνες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες (12,86%), οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η στατιστική (9,25%), οι επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (8,16%), οι γεωπονικές επιστήμες, η ιχθυοκαλλιέργεια και η κτηνιατρική (4,69%), η εκπαίδευση (4,66%), οι επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (3,77%) και οι υπηρεσίες (2,99%). Η μεγαλύτερη απόκλιση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στις προτιμήσεις των Ελλήνων φοιτητών εντοπίζεται στις επιστήμες υγείας και

[41] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

κοινωνικής πρόνοιας, οι οποίες βρίσκονται στην 6η θέση στη σειρά προτίμησης των Ελλήνων σε αντίθεση με την 3η θέση στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

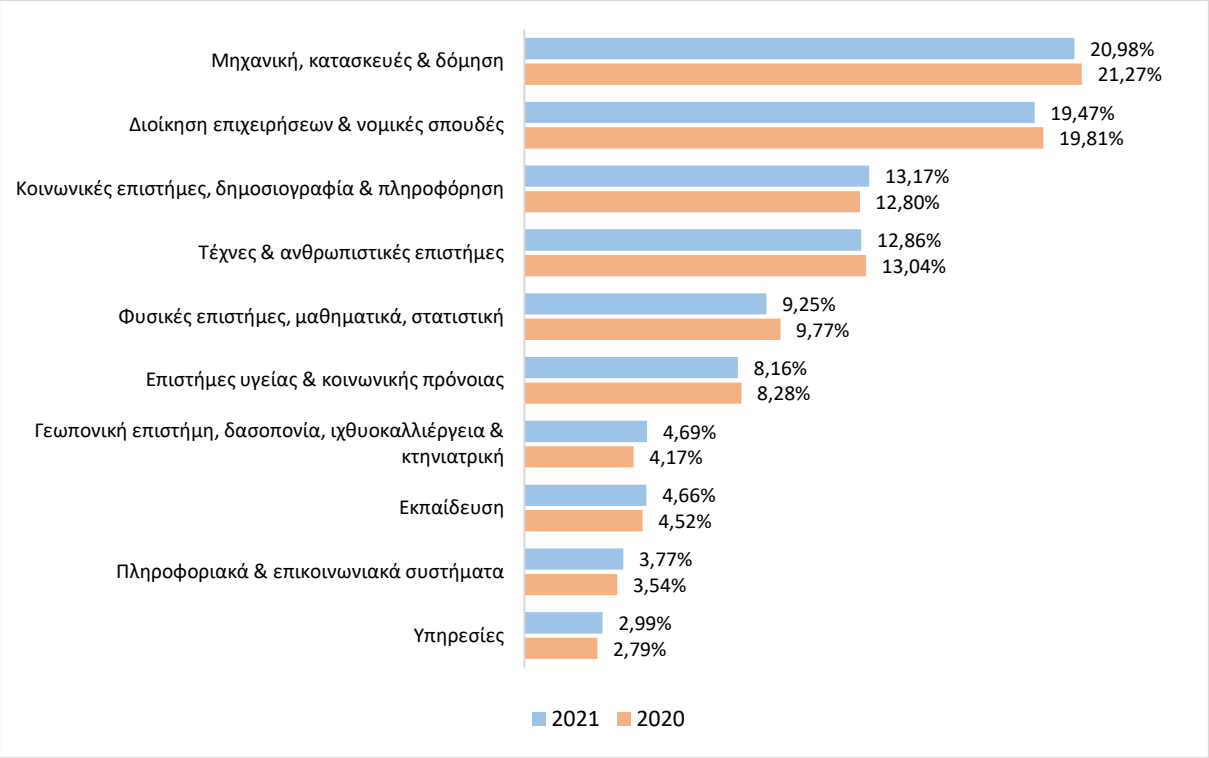

Σχήμα 26. *Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8) (2021-2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat[42])*

Σε σχέση με το 2020 δεν υπάρχει μεταβολή ως προς τη σειρά κατάταξης/επιλογής των αντικειμένων σπουδών από τους φοιτητές. Καταγράφονται μόνο οριακές και μικρές μεταβολές σε ορισμένα αντικείμενα. Για παράδειγμα, το ποσοστό των φοιτητών που επιλέγει να σπουδάσει αντικείμενα μηχανικής, κατασκευών και δόμησης εμφανίζεται να έχει σημειώσει μείωση κατά 0,29% το 2021 σε σχέση με το 2020.

Θετική μεταβολή καταγράφεται στην περίπτωση της γεωπονικής επιστήμης, της δασοπονίας, της ιχθυοκαλλιέργειας και της κτηνιατρικής (+0,52%), των κοινωνικών επιστημών, της δημοσιογραφίας και της πληροφόρησης (+0,36%), των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων (+0,23%), των υπηρεσιών (+0,20%) και της εκπαίδευσης (+0,15%).

Αντίθετα, οριακή μείωση εμφανίζεται στο ποσοστό φοιτητών το οποίο σπουδάζει φυσικές επιστήμες, μαθηματικά και στατιστική (-0,53%), διοίκηση επιχειρήσεων και νομική (-0,33%), τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες (-0,18%) και επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (-0,13%).

Αναφορικά με το φύλο, στο σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (843.832), οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών σε τέσσερις από τις δέκα κατηγορίες με βάση το αντικείμενο σπουδών ως εξής (Σχήμα 27): στις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (8,5% γυναίκες, 4,36% άνδρες), στις κοινωνικές επιστήμες, τη δημοσιογραφία και την πληροφόρηση (7,57% γυναίκες, 5,59% άνδρες), στις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (5,43% γυναίκες, 2,73% άνδρες) και στην εκπαίδευση (3,65% γυναίκες, 1,01% άνδρες).

[42] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Οι άνδρες υπερτερούν αριθμητικά των γυναικών στις επιστήμες διοίκησης και τις νομικές σπουδές (9,8% άνδρες, 9,68% γυναίκες), της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (15% άνδρες, 5,98% γυναίκες), στις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική (5,10% άνδρες, 4,14% γυναίκες), στη γεωπονική επιστήμη, τη δασοπονία, την ιχθυοκαλλιέργεια και την κτηνιατρική (2,51% άνδρες, 2,18% γυναίκες), στις επιστήμες της πληροφορικής και των επικοινωνιακών συστημάτων (2,66% άνδρες, 1,11% γυναίκες) και στις υπηρεσίες (1,70% άνδρες, 1,29% γυναίκες).

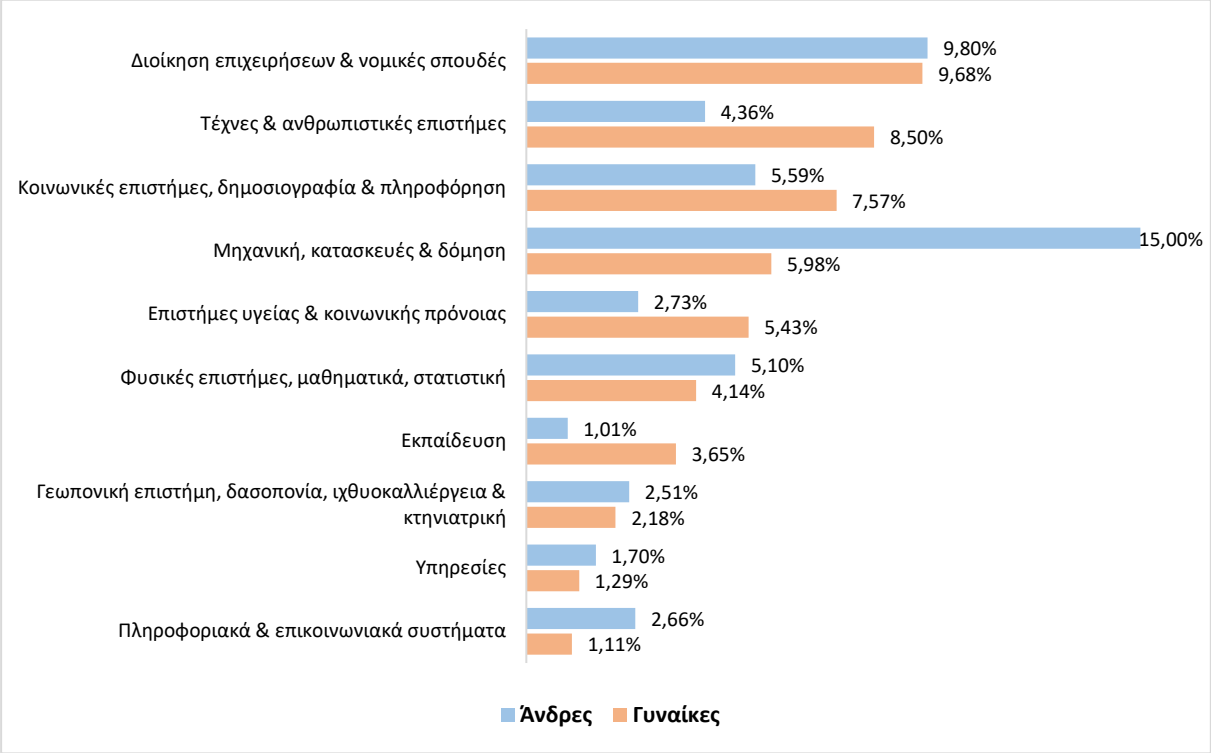

Σχήμα 27. *Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[43])*

4.3. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού της ΕΕ27 ανά χώρα

Στην ΕΕ, την τελευταία τριετία, η Γερμανία είναι η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών. Το 2021 είχε 3.351.573 φοιτητές, που αντιστοιχεί στο 18,42% του συνόλου των φοιτητών της ΕΕ (Σχήμα 28). Ακολουθούσαν η Γαλλία με 2.809.289 φοιτητές (15,44% του συνόλου), η Ισπανία με 2.261.063 φοιτητές (12,42% του συνόλου), η Ιταλία με 2.096.778 φοιτητές (11,52% του συνόλου) και η Πολωνία με 1.347.799 φοιτητές (7,41% του συνόλου). Η Ελλάδα με 843.832 εγγεγραμμένους φοιτητές αντιστοιχεί στο 4,64% του συνόλου των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των χωρών αντίστοιχου πληθυσμιακού μεγέθους, όπως του Βελγίου (2,97% του συνόλου), της Πορτογαλίας (2,22% του συνόλου) ή της Ουγγαρίας (1,58% του συνόλου).

[43] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

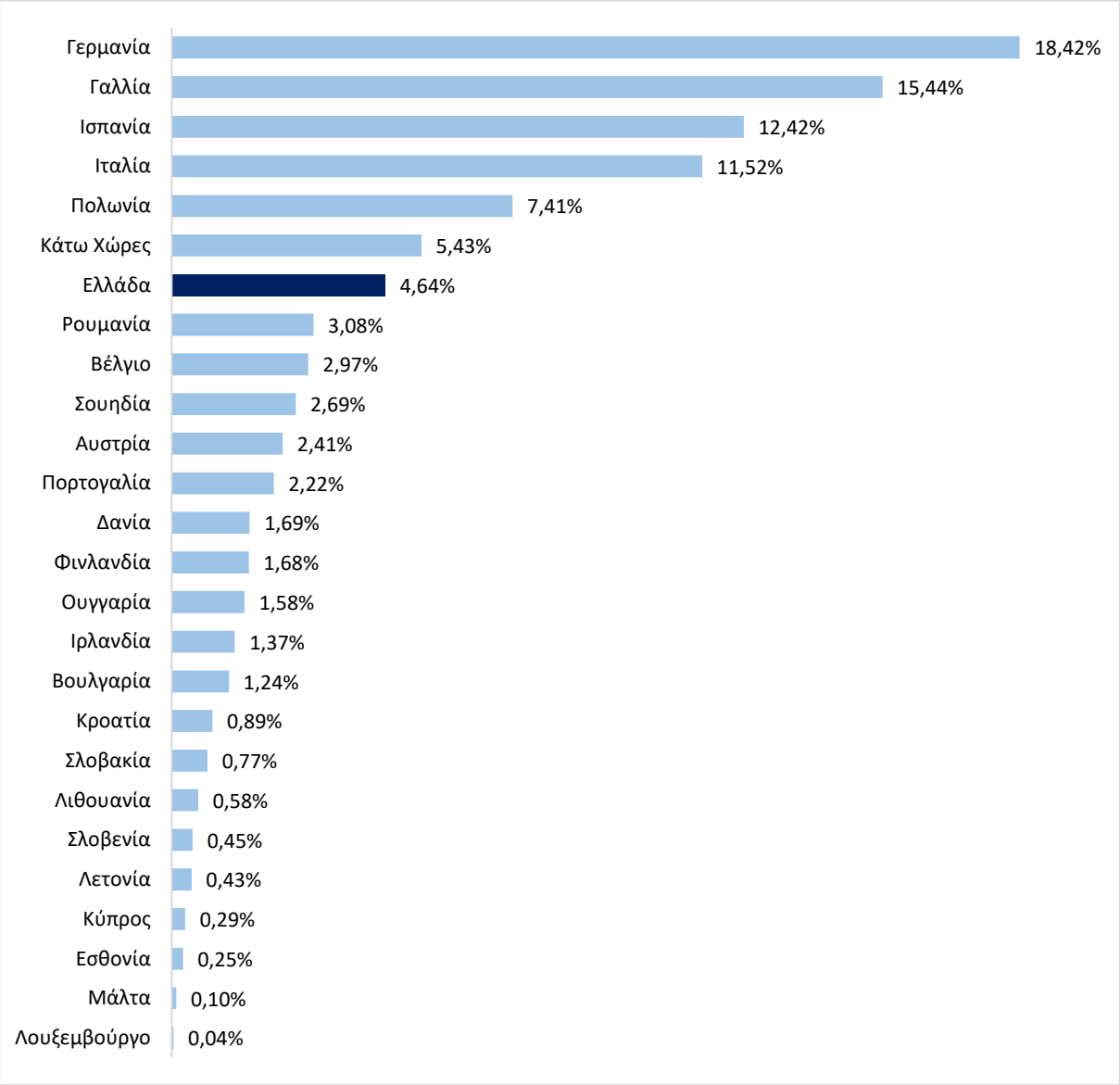

Σχήμα 28. *Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[44])*

Ο Πίνακας 19 δείχνει τη μεταβολή του ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ από το 2020 στο 2021. Οι μεταβολές που καταγράφονται είναι οριακές. Οι μεγαλύτερες θετικές μεταβολές σημειώνονται στην Ισπανία (0,51%), την Ιταλία (0,25%) και τις Κάτω Χώρες (0,22%). Στον αντίποδα η μεγαλύτερη μείωση καταγράφεται στην Πολωνία (-0,31%).

[44] Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Πίνακας 19. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat)

Χώρα	2020	2021	Μεταβολή 2021-2020
Βέλγιο	2,89%	2,97%	0,07%
Βουλγαρία	1,26%	1,24%	-0,01%
Τσεχία[45]	1,77%		
Δανία	1,71%	1,69%	-0,01%
Γερμανία	18,21%	18,42%	0,20%
Εσθονία	0,25%	0,25%	0,00%
Ιρλανδία	1,31%	1,37%	0,06%
Ελλάδα	**4,46%**	**4,64%**	**0,18%**
Ισπανία	11,91%	12,42%	0,51%
Γαλλία	15,26%	15,44%	0,18%
Κροατία	0,90%	0,89%	-0,01%
Ιταλία	11,28%	11,52%	0,25%
Κύπρος	0,30%	0,29%	0,00%
Λετονία	0,44%	0,43%	-0,01%
Λιθουανία	0,59%	0,58%	-0,02%
Λουξεμβούργο	0,04%	0,04%	0,00%
Ουγγαρία	1,58%	1,58%	0,00%
Μάλτα	0,09%	0,10%	0,01%
Κάτω Χώρες	5,20%	5,43%	0,22%
Αυστρία	2,34%	2,41%	0,07%
Πολωνία	7,72%	7,41%	-0,31%
Πορτογαλία	2,11%	2,22%	0,11%
Ρουμανία	3,02%	3,08%	0,06%
Σλοβενία	0,43%	0,45%	0,03%
Σλοβακία	0,77%	0,77%	0,01%
Φινλανδία	1,64%	1,68%	0,03%
Σουηδία	2,52%	2,69%	0,18%

4.4. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού στον πληθυσμό κάθε χώρας της Ευρώπης

Από τα στοιχεία της Eurostat προκύπτει ότι η Τουρκία διαθέτει τους περισσότερους φοιτητές στην Ευρώπη (9,78%) αναλογικά με τον συνολικό πληθυσμό της. Αντίστοιχα, η Ελλάδα φαίνεται να έχει το υψηλότερο συγκριτικά πλήθος εγγεγραμμένων φοιτητών (8,07%), γεγονός που οφείλεται κυρίως στη συμπερίληψη των ανενεργών φοιτητών (σε έτη πέραν των ν+3). Το ποσοστό της Ελλάδας βρίσκεται πολύ πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της ΕΕ των 27, ο οποίος υπολογίζεται στο 4,07%. Η Γερμανία, παρά το γεγονός ότι διαθέτει αριθμητικά τους περισσότερους φοιτητές στην ΕΕ27, κατατάσσεται μόλις στην 17η θέση ως προς το ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού της χώρας (4,03%) σε σύνολο 33 χωρών της Ευρώπης. Το ίδιο ισχύει για τη Γαλλία και την Ισπανία, οι οποίες, από τη 2η και 3η θέση στο σύνολο του αριθμού των φοιτητών των χωρών της ΕΕ27, κατατάσσονται στην 16η και 11η θέση αντιστοίχως στο ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού. Από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, υψηλά ποσοστά εμφανίζουν η Κύπρος (5,91%), η Ισλανδία (5,86%), η

[45] Για την Τσεχία δεν υπάρχουν αντίστοιχα δεδομένα για το 2021 στη βάση δεδομένων της Eurostat [23/05/2023].

Νορβηγία (5,74%), η Ολλανδία (5,61%), η Φινλανδία (5,50%) και η Δανία (5,25%). Τέλος, οι χώρες με το χαμηλότερο ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού είναι η Ουγγαρία (2,97%), η Ρουμανία (2,94%), η Σλοβακία (2,59%), το Λιχτενστάιν (2,47%) και το Λουξεμβούργο (1,19%). Σχετικό είναι το Σχήμα 29.

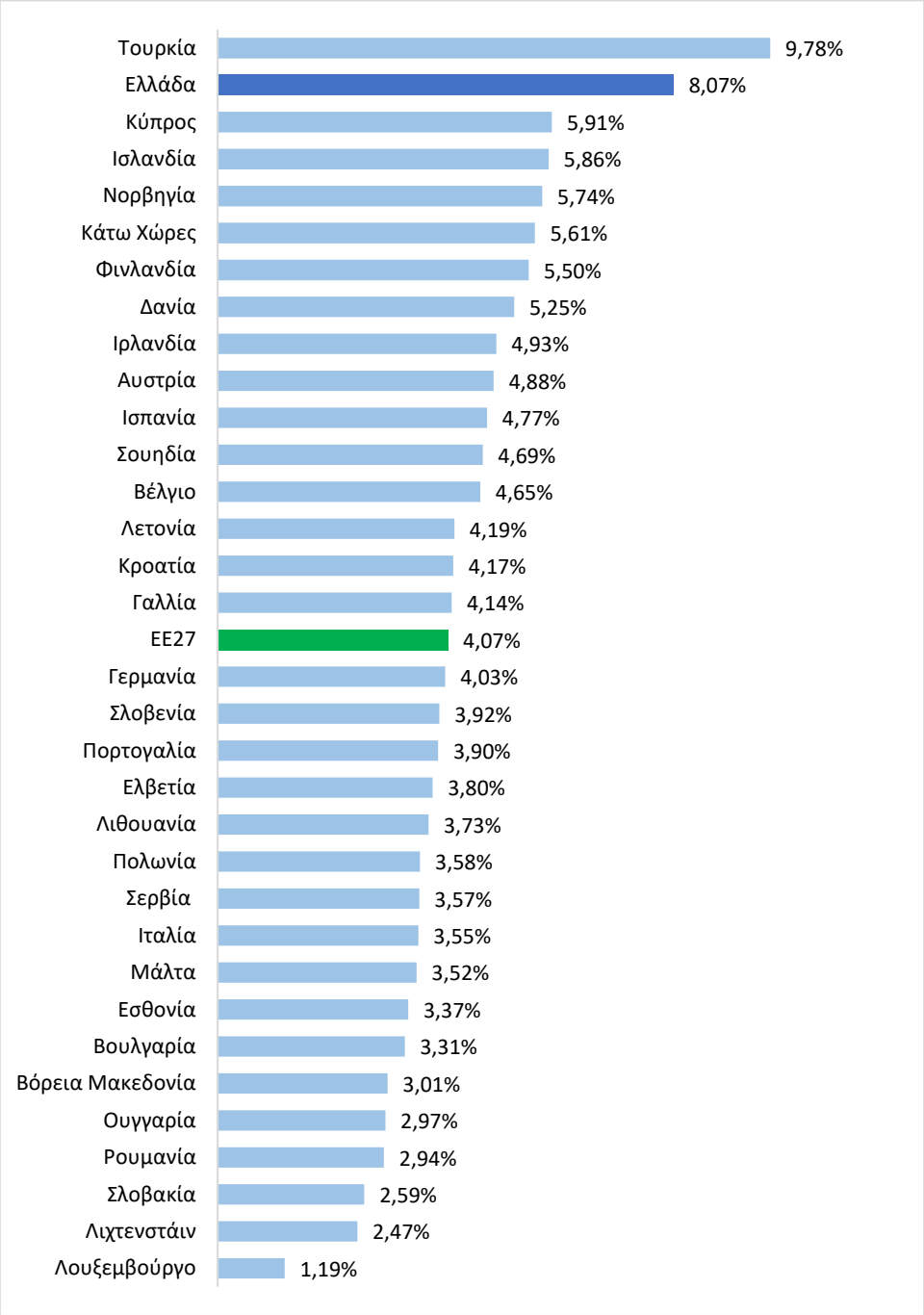

Σχήμα 29. *Ποσοστό φοιτητών (επίπεδο 5-8) επί του συνολικού πληθυσμού κάθε χώρας της Ευρώπης το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[46])*

[46] α) Eurostat- Population in Europe [25/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/TPS00001
β) Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η μεταβολή του ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού τους από το 2020 στο 2021. Σε όλες τις χώρες, πλην της Πολωνίας (-0,09%), της Λιθουανίας (-0,08%), της Δανίας (-0,02%), της Κύπρου (-0,02%) και της Λετονίας (-0,01%) καταγράφεται οριακή σταθερότητα ή οριακή αύξηση (Πίνακας 20).

Πίνακας 20. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού της (επίπεδα 5-8) (2021, 2020) (με βάση δεδομένα της Eurostat)

Χώρα	2020	2021	Μεταβολή 2021-2020
ΕΕ27	**4,03%**	**4,07%**	**0,04%**
Βέλγιο	4,51%	4,65%	0,14%
Βουλγαρία	3,28%	3,31%	0,03%
Τσεχία[47]	3,04%		
Δανία	5,27%	5,25%	-0,02%
Γερμανία	3,94%	4,03%	0,08%
Εσθονία	3,37%	3,37%	0,00%
Ιρλανδία	4,73%	4,93%	0,20%
Ελλάδα	**7,51%**	**8,07%**	**0,55%**
Ισπανία	4,53%	4,77%	0,24%
Γαλλία	4,06%	4,14%	0,08%
Κροατία	4,00%	4,17%	0,17%
Ιταλία	3,43%	3,55%	0,12%
Κύπρος	5,94%	5,91%	-0,02%
Λετονία	4,19%	4,19%	-0,01%
Λιθουανία	3,81%	3,73%	-0,08%
Λουξεμβούργο	1,17%	1,19%	0,01%
Ουγγαρία	2,93%	2,97%	0,04%
Μάλτα	3,30%	3,52%	0,22%
Κάτω Χώρες	5,36%	5,61%	0,25%
Αυστρία	4,72%	4,88%	0,16%
Πολωνία	3,67%	3,58%	-0,09%
Πορτογαλία	3,69%	3,90%	0,21%
Ρουμανία	2,83%	2,94%	0,11%
Σλοβενία	3,64%	3,92%	0,29%
Σλοβακία	2,54%	2,59%	0,06%
Φινλανδία	5,35%	5,50%	0,16%
Σουηδία	4,37%	4,69%	0,32%
Ισλανδία	5,21%	5,86%	0,64%
Λιχτενστάιν	2,35%	2,47%	0,12%
Νορβηγία	5,45%	5,74%	0,29%
Ελβετία	3,69%	3,80%	0,12%
Βόρεια Μακεδονία	2,71%	3,01%	0,29%
Σερβία	3,52%	3,57%	0,05%
Τουρκία	9,54%	9,78%	0,24%

[47] Για την Τσεχία δεν υπάρχουν αντίστοιχα δεδομένα για το 2021 στη βάση δεδομένων της Eurostat [23/05/2023].

4.1. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών

Το 2021, στο ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών (Σχήμα 30), η Ελλάδα κατείχε την τελευταία θέση στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, με ποσοστό μόλις 9,69%, το οποίο απέχει πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (23,28%). Και σε αυτή την περίπτωση παρατηρείται σημαντική στρέβλωση από τη συμπερίληψη των ανενεργών φοιτητών στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού της Ελλάδας. Τη δεύτερη δυσμενέστερη επίδοση εμφανίζει η Τουρκία (14,09%), ενώ σε χαμηλές θέσεις βρίσκονται οι Κάτω Χώρες (18,23%) και η Σουηδία (18,04%). Τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη εμφανίζουν η Ιρλανδία (38,94%) και η Γαλλία (31,47%).

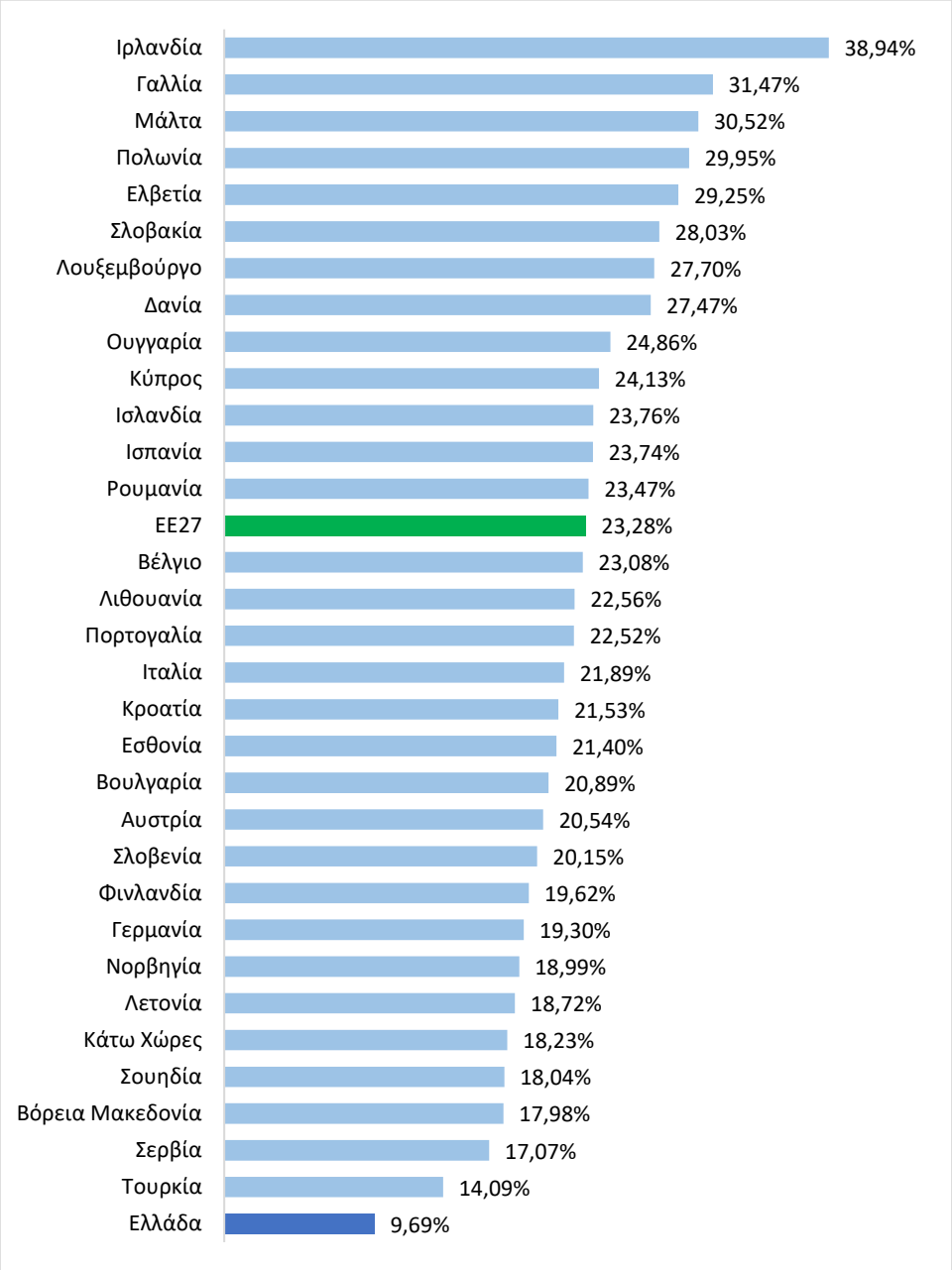

Σχήμα 30. *Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη, το 2021 (Eurostat)*[48]

[48]α) Eurostat - Graduates by education level, programme orientation, sex and field of education [12/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_GRAD02__custom_6332128/default/table
β) Eurostat- Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education [19/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_ENRT03__custom_6202599

Στο Σχήμα 31 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ των ετών 2014-2021. Η μεγάλη απόκλιση της χώρας μας από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι εμφανής. Το 2016 διαπιστώνεται η μικρότερη διαφορά (12,23%) της δεκαετίας. Έκτοτε και έως το 2020, η απόκλιση αυτή διευρύνεται συνεχώς φτάνοντας το 14,95%, ενώ το 2021 η απόκλιση μειώνεται (13,59%).

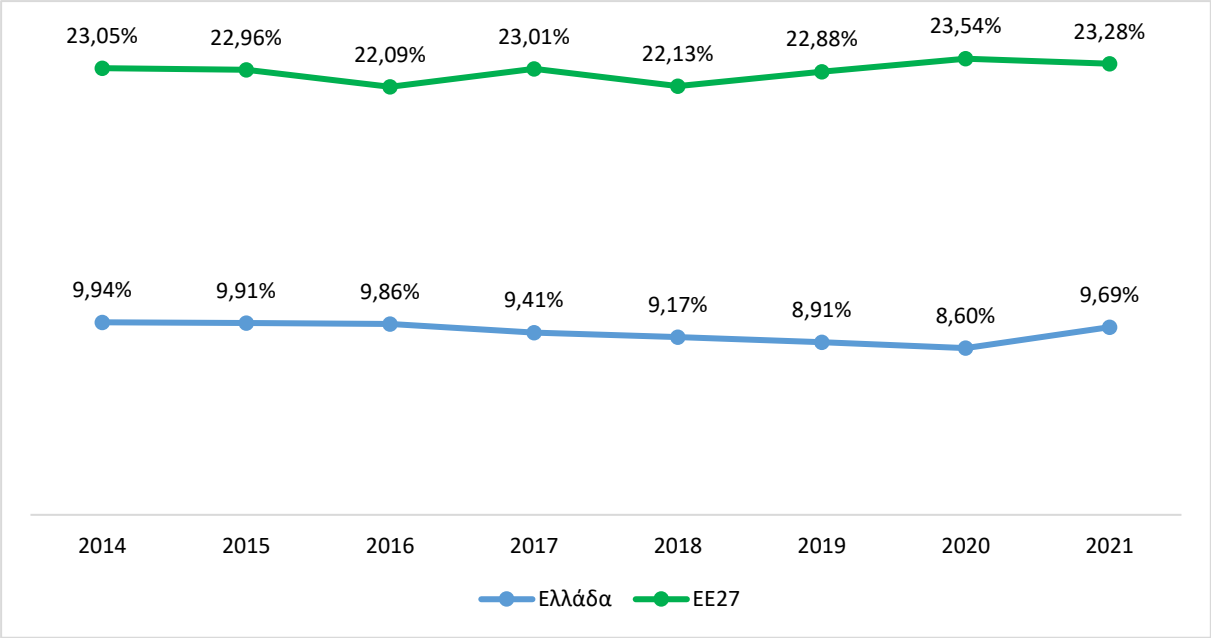

Σχήμα 31. *Εξέλιξη ποσοστού αποφοίτων/φοιτητών την περίοδο 2014 – 2021 σε Ελλάδα και ΕΕ (Eurostat)*

4.2. Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι δείκτες της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό Ελλάδας και ΕΕ27 (Πίνακας 21).

Πίνακας 21. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ27
Φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη		
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2021)	8,07%	4,07%
Φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη με βάση το φύλο		
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2021) - άνδρες	50,46%	45,82%
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2021) - γυναίκες	49,54%	54,18%
Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη		
Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών	9,69%	23,28%

Η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά φοιτητικού πληθυσμού σε σχέση με τον πληθυσμό της. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι επειδή η μέτρηση γίνεται επί των εγγεγραμμένων φοιτητών και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς θεωρούνται μη ενεργοί, η σύγκριση δεν αποτυπώνει ακριβώς την πραγματικότητα. Η παραμονή μη ενεργών φοιτητών, οι οποίοι δηλαδή δεν αποφοιτούν από τα ελληνικά ΑΕΙ, δημιουργεί δυσμενείς επιδόσεις για τη χώρα σε μια σειρά από τους σχετικούς διεθνείς δείκτες, όπως:

- Το ποσοστό των αποφοίτων στο σύνολο των φοιτητών ετησίως παραμένει το χαμηλότερο μεταξύ των χωρών της Ευρώπης.
- Η δυσμενής ποσοστιαία κατανομή μεταξύ προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών αποτελεί βασική συνέπεια της παραπάνω στρέβλωσης.

Η Ελλάδα διαθέτει το 4^{ο} υψηλότερο ποσοστό ανδρών έναντι των γυναικών στον πρώτο κύκλο σπουδών. Ο δείκτης αυτός, επίσης, επηρεάζεται από το γεγονός ότι η πλειονότητα των μη ενεργών φοιτητών είναι άνδρες. Ωστόσο, στις μεταπτυχιακές σπουδές οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών.

Ως προς τα αντικείμενα σπουδών, οι φοιτητές στην Ελλάδα ακολουθούν, στην πλειονότητά τους, τις επιστήμες μηχανικής και τις επιστήμες διοίκησης και νομικής με τελευταίες στην προτίμησή τους τις υπηρεσίες. Στην Ευρώπη οι περισσότεροι φοιτητές είναι ενταγμένοι στις επιστήμες διοίκησης και τις νομικές σπουδές και οι λιγότεροι στις γεωτεχνικές επιστήμες.

5. Το διδακτικό προσωπικό στα ΑΕΙ της Ελλάδας και της Ευρώπης

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 (Πίνακας 22), το σύνολο των διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ανερχόταν το 2021 σε 1.425.764. Η Γερμανία διέθετε τους περισσότερους διδάσκοντες, 472.418, το 33,13% του συνόλου. Ακολουθεί η Ισπανία με 179.661 διδάσκοντες (12,60% του συνόλου) και έπονται η Γαλλία με 116.360 διδάσκοντες (8,16% του συνόλου), η Ιταλία με 100.999 (7,08%) και η Πολωνία με 97.135 διδάσκοντες (6,81% του συνόλου). Στην Ελλάδα, οι διδάσκοντες ανέρχονταν σε 17.968[49] (1,26% του συνόλου), αριθμός πολύ μικρότερος σε σχέση με χώρες παρόμοιου ή μικρότερου πληθυσμιακού μεγέθους, όπως η Αυστρία (62.834 διδάσκοντες, 4,41% του συνόλου), η Σουηδία (38.860 διδάσκοντες, 2,73% του συνόλου), η Πορτογαλία (36.473 διδάσκοντες, 2,56% του συνόλου) και το Βέλγιο (32.105 διδάσκοντες, 2,25% του συνόλου). Σε ορισμένες χώρες, σημαντικός αριθμός διδασκόντων απασχολήθηκε στα προγράμματα βραχείας ή διετούς διάρκειας. Στην Ισπανία οι διδάσκοντες στα προγράμματα διετούς φοίτησης υπολογίζονται σε 41.445, στη Γαλλία σε 25.487, στην Αυστρία σε 8.824, στη Γερμανία σε 2.935 και στην Κύπρο σε 541.

[49] Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΘΑΑΕ, το σύνολο των μελών διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μέλη ΔΕΠ) στα 25 ελληνικά ΑΕΙ αριθμεί 10.152 άτομα για το ακ. έτος 2020-21. Το σύνολο των διδασκόντων που αναφέρει η Eurostat (17.968) περιλαμβάνει και τους διδάσκοντες άλλων κατηγοριών (π.χ. ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ακαδημαϊκούς υποτρόφους κ.ά.).

Πίνακας 22. Σύνολο διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), το 2021 και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη (με βάση δεδομένα της Eurostat[50])

Χώρες	Σύνολο	Ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64)	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού
ΕΕ27	**1.425.764**	**0,69%**	**0,32%**
Γερμανία	472.418	1,14%	0,57%
Ισπανία	179.661	0,78%	0,38%
Γαλλία	116.360	0,39%	0,17%
Ιταλία	100.999	0,42%	0,17%
Πολωνία	97.135	0,58%	0,26%
Κάτω Χώρες	75.924	0,81%	0,43%
Αυστρία	62.834	1,39%	0,70%
Ελβετία	39.086	0,82%	0,45%
Σουηδία	38.860	0,73%	0,37%
Νορβηγία	36.796	1,32%	0,68%
Πορτογαλία	36.473	0,74%	0,35%
Βέλγιο	32.105	0,63%	0,28%
Δανία	26.614	0,91%	0,45%
Ουγγαρία	26.502	0,56%	0,27%
Ρουμανία	25.991	0,32%	0,14%
Βουλγαρία	20.716	0,66%	0,30%
Κροατία	18.056	1,01%	0,47%
Φινλανδία	18.012	0,67%	0,32%
Ελλάδα	**17.968**	**0,40%**	**0,17%**
Σερβία	12.429	0,40%	0,18%
Σλοβακία	11.852	0,44%	0,22%
Λιθουανία	11.669	0,83%	0,42%
Ιρλανδία	9.559	0,39%	0,19%
Σλοβενία	7.368	0,74%	0,35%
Λετονία	7.277	0,82%	0,39%
Εσθονία	4.141	0,63%	0,31%
Κύπρος	3.669	0,81%	0,41%
Μάλτα	2.067	0,76%	0,40%
Λουξεμβούργο	1.534	0,48%	0,24%

[50] α. Eurostat - Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups [25/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_PERP01__custom_6217955
β. Eurostat - Economically active population by sex, age and NUTS 2 regions (1 000) [25/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_LFP2ACT__custom_6332594
γ. Eurostat- Population in Europe [25/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/TPS00001

Επιπλέον, η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (0,69%) ως προς το ποσοστό του διδακτικού προσωπικού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις ηλικίες 15-64 (0,40%). Οι χώρες με την καλύτερη επίδοση ως προς το ποσοστό αυτό είναι η Αυστρία (1,39%), η Νορβηγία (1,32%), η Γερμανία (1,14%) και η Κροατία (1,01%). Στον αντίποδα, οι χώρες με τη χαμηλότερη επίδοση είναι η Ρουμανία (0,32%), η Ιρλανδία και η Γαλλία (0,39%) και η Σερβία (0,40%).

Ως προς το ποσοστό του διδακτικού προσωπικού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του συνολικού πληθυσμού, η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά του ευρωπαϊκού μέσου όρου (0,17% έναντι 0,32%). Τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στην Αυστρία (0,70%), τη Νορβηγία (0,68%) και τη Γερμανία (0,57%), ενώ τα χαμηλότερα στη Ρουμανία (0,14%), την Ιταλία (0,17%), τη Γαλλία και τη Σερβία (0,18%).

Συγκριτικά με το 2020, προκύπτει ότι στην ΕΕ27 το ποσοστό των διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64) αυξήθηκε οριακά, ενώ και στην Ελλάδα καταγράφεται μικρή αύξηση του αντίστοιχου ποσοστού (από 0,38% το 2020 σε 0,40% το 2021) αλλά και αντίστοιχη αύξηση στο ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού (από 0,16% το 2020 σε 0,17% το 2021) (Πίνακας 23).

Πίνακας 23. Μεταβολή διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) (2021 και 2020) και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη

Χώρες	Σύνολο		Ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64)		Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
ΕΕ27	1.406.338	1.425.764	0,68%	0,69%	0,31%	0,32%
Ελλάδα	17.049	17.968	0,38%	0,40%	0,16%	0,17%

5.1. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση το φύλο

Αναφορικά με το φύλο, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 2021, οι άνδρες διδάσκοντες υπερέχουν αριθμητικά των γυναικών κατά 172.322.[51] Η Ελλάδα εμφανίζει το τρίτο υψηλότερο ποσοστό ανδρών διδασκόντων (63,05%), αρκετά υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ο οποίος υπολογίζεται στο 56,04% (Σχήμα 32).

Στις υπόλοιπες χώρες, στις οποίες τα ποσοστά των ανδρών ξεπερνούν το 60%, είναι το Λουξεμβούργο (64,6%), η Ελβετία (63,46%), η Μάλτα (63,04%) και η Ιταλία (61,66%). Στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών σε μόνο 5 χώρες, στη Λιθουανία (56,94%), τη Λετονία (55,01%), τη Φινλανδία (52,43%), τη Ρουμανία (52,18%), τη Βουλγαρία (51,19%) και την Κροατία (50,88%).

[51] Eurostat - Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups [25/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_PERP01__custom_6217955

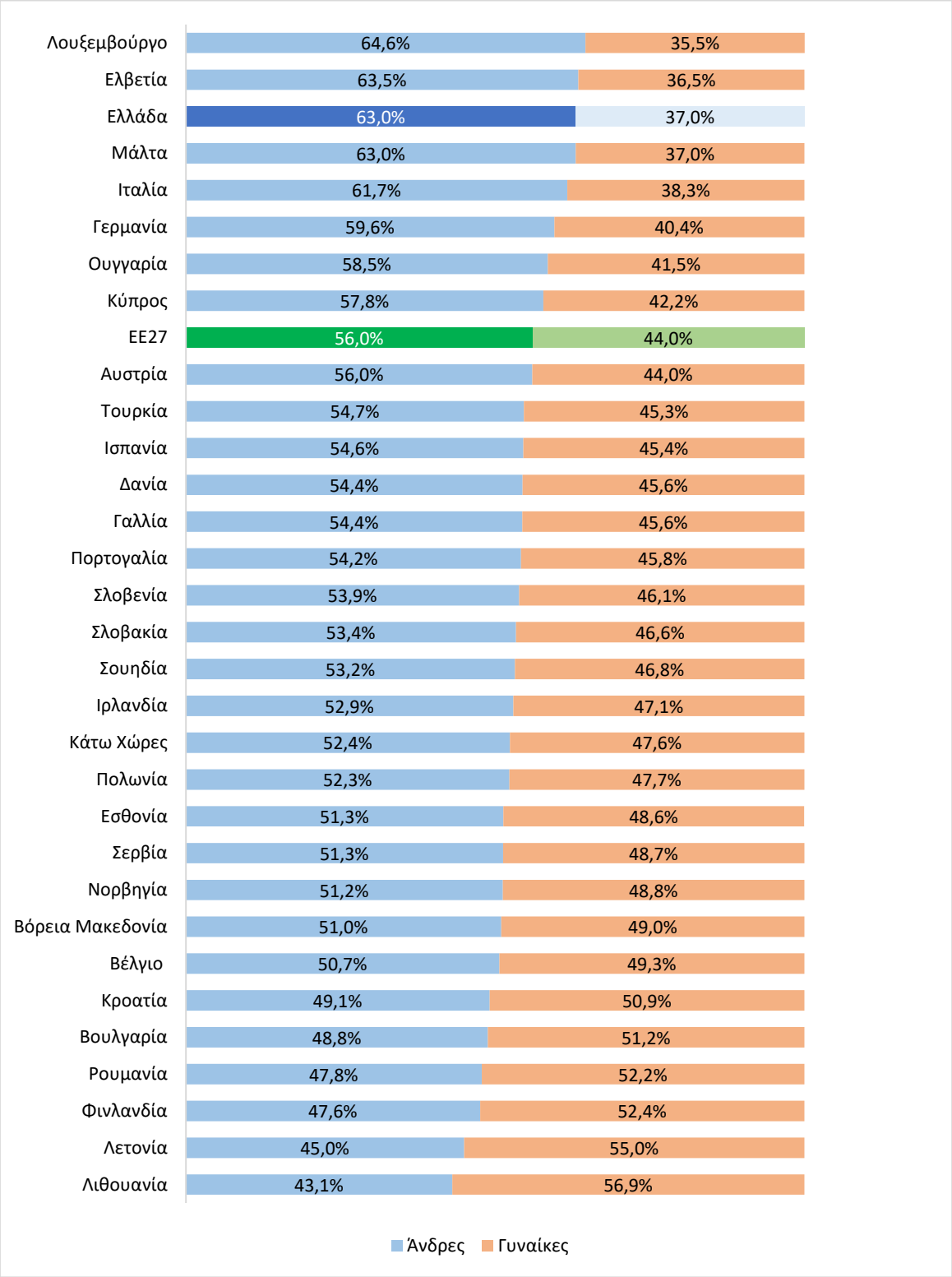

Σχήμα 32. *Ποσοστό διδασκόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά φύλο στην Ευρώπη, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat [52])*

[52] Eurostat - Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups [25/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_PERP01__custom_6217955

Το Σχήμα 33 παρουσιάζει τη μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2014 ως το 2021. Τόσο στην ΕΕ27 όσο και στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί κατά 2,65% και κατά 4,25% αντίστοιχα. Η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου, αλλά κινείται σταθερά προς τη σωστή κατεύθυνση για να καλύψει την απόσταση.

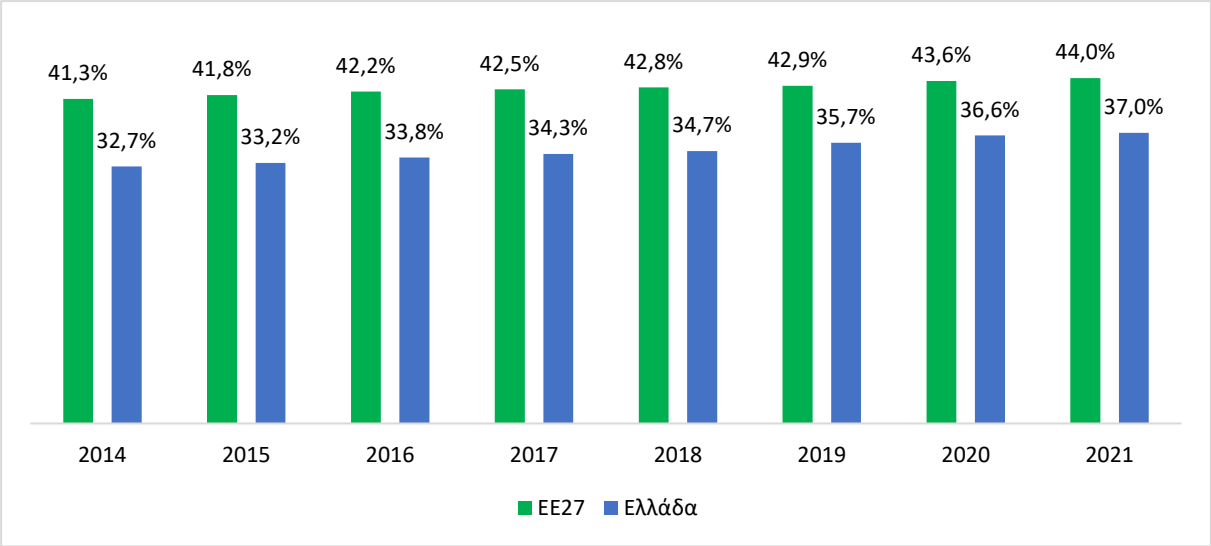

Σχήμα 33. *Μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2014 ως το 2021 σε ΕΕ27 και Ελλάδα (Eurostat)*

5.2. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση την ηλικία

Σύμφωνα με τη Eurostat, το 2021, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Σλοβενία είναι οι χώρες με τους περισσότερους διδάσκοντες ηλικίας άνω των 50 ετών (Πίνακας 24). Στην Ελλάδα αποτελούν το 52,61% του συνόλου, στην Ιταλία το 51,3% και στη Σλοβενία το 49,93%. Υψηλά ποσοστά στις ηλικίες άνω των 50 εμφανίζουν, επίσης, η Λετονία (49,39%), η Βουλγαρία (49,21%), η Ελβετία (48,91%), η Ισπανία (47,12%) και η Πορτογαλία (46,78%).

Σε επτά χώρες (Λετονία 15,17%, Σλοβακία 12,41%, Βουλγαρία 11,85%, Σλοβενία 11,32%, Εσθονία 11,16%, Πολωνία 10,37% και Ουγγαρία 10,12%), το ακαδημαϊκό προσωπικό άνω των 65 ετών ξεπερνά το 10% του συνόλου. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η γήρανση του ακαδημαϊκού προσωπικού συνοδεύεται και από αντίστοιχη μείωση στους διδάσκοντες κάτω των 35 ετών.

Η Ελλάδα (4,45%) μαζί με την Ιταλία (5,21%), την Ελβετία (8,40%), τη Σλοβενία (8,41%) και τη Ρουμανία (9,34%) συγκαταλέγονται στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά στους διδάσκοντες ηλικίας κάτω των 35 ετών. Το υψηλότερο ποσοστό στην εν λόγω κατηγορία συγκεντρώνει το Λουξεμβούργο (53,06%) και ακολουθούν η Γερμανία (39,69%) και η Νορβηγία (35,03%).

Από τα ποσοστά που καταγράφονται για την Ελλάδα, ιδιαίτερα για τις νεότερες ηλικίες, προκύπτουν δύο ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Πρώτον, γίνονται εμφανείς οι προσπάθειες για την αύξηση των προσλήψεων νέων επιστημόνων μετά από το πολυετές πάγωμα των προσλήψεων στα Ελληνικά Πανεπιστήμια και, δεύτερον, η υπεροχή στα ποσοστά των γυναικών στις νεότερες ηλικίες ενισχύει την άποψη ότι η Ανώτατη Εκπαίδευση, με τις νέες προσλήψεις προσωπικού, προσπαθεί να καλύψει την υποεκπροσώπηση των γυναικών στην κατηγορία των μελών ΔΕΠ.

Πίνακας 24. Διδακτικό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη ανά ηλικιακή ομάδα, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat[53])

		<35			35-49			50-64			<35			Άγνωστο		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
ΕΕ27	**1.425.764**	**52,68%**	**47,32%**	**23,28%**	**52,50%**	**47,50%**	**37,32%**	**59,62%**	**40,38%**	**32,26%**	**73,38%**	**26,62%**	**5,14%**	**59,15%**	**40,85%**	**2,00%**
Βέλγιο	32.105	40,12%	59,88%	10,65%	44,40%	55,60%	40,00%	52,90%	47,10%	34,14%	74,93%	25,07%	1,11%	69,21%	30,79%	14,10%
Βουλγαρία	20.716	48,56%	51,44%	12,87%	44,72%	55,28%	37,91%	49,30%	50,70%	37,37%	60,64%	39,36%	11,85%	0,00%	0,00%	0,00%
Δανία	26.614	54,25%	45,75%	31,14%	50,62%	49,38%	35,47%	55,83%	44,17%	26,93%	70,66%	29,34%	6,47%	0,00%	0,00%	0,00%
Γερμανία	472.418	55,05%	44,95%	39,69%	57,69%	42,31%	30,78%	65,71%	34,29%	25,14%	79,19%	20,81%	4,21%	57,51%	42,49%	0,17%
Εσθονία	4.141	50,52%	49,48%	13,96%	50,21%	49,79%	45,93%	49,83%	50,17%	28,93%	61,26%	38,74%	11,16%	0,00%	0,00%	0,00%
Ιρλανδία	9.559													52,93%	47,07%	100,00%
Ελλάδα	**17.968**	**47,18%**	**52,82%**	**4,45%**	**61,25%**	**38,75%**	**42,94%**	**65,53%**	**34,47%**	**46,86%**	**68,47%**	**31,53%**	**5,75%**	**0,00%**	**0,00%**	**0,00%**
Ισπανία	179.661	47,08%	52,92%	9,97%	50,26%	49,74%	42,90%	58,67%	41,33%	42,71%	74,00%	26,00%	4,41%	0,00%	0,00%	0,00%
Γαλλία	116.360	50,53%	49,47%	18,90%	51,91%	48,09%	40,31%	58,91%	41,09%	35,80%	75,25%	24,75%	1,29%	50,75%	49,25%	3,70%
Κροατία	18.056	45,98%	54,02%	19,21%	46,24%	53,76%	46,32%	52,48%	47,52%	30,83%	73,86%	26,14%	3,64%	0,00%	0,00%	0,00%
Ιταλία	100.999	53,66%	46,34%	5,21%	57,37%	42,63%	34,77%	62,70%	37,30%	41,96%	74,08%	25,92%	9,34%	65,19%	34,81%	8,72%
Κύπρος	3.669	41,50%	58,50%	16,68%	57,32%	42,68%	55,87%	67,73%	32,27%	23,98%	75,59%	24,41%	3,46%	0,00%	0,00%	0,00%
Λετονία	7.277	45,02%	54,98%	12,15%	42,84%	57,16%	38,46%	45,62%	54,38%	34,22%	49,00%	51,00%	15,17%	0,00%	0,00%	0,00%
Λιθουανία	11.669	45,53%	54,47%	16,60%	41,37%	58,63%	43,89%	41,15%	58,85%	32,80%	57,34%	42,66%	6,71%	0,00%	0,00%	0,00%
Λουξεμβούργο	1.534	62,78%	37,22%	53,06%	64,53%	35,47%	33,64%	71,79%	28,21%	12,71%	87,50%	12,50%	0,52%	0,00%	0,00%	0,00%
Ουγγαρία	26.502	54,46%	45,54%	16,59%	55,74%	44,26%	42,71%	59,55%	40,45%	30,58%	73,91%	26,09%	10,12%	0,00%	0,00%	0,00%
Μάλτα	2.067	50,99%	49,01%	14,61%	60,09%	39,91%	44,61%	68,12%	31,88%	34,30%	82,35%	17,65%	6,58%	0,00%	0,00%	0,00%
Κάτω Χώρες	75.924	49,11%	50,89%	33,14%	48,11%	51,89%	35,42%	59,59%	40,41%	28,94%	73,37%	26,63%	2,51%	0,00%	0,00%	0,00%
Αυστρία	62.834	50,31%	49,69%	20,98%	53,90%	46,10%	38,83%	59,40%	40,60%	35,78%	77,99%	22,01%	3,68%	53,28%	46,72%	0,73%
Πολωνία	97.135	47,25%	52,75%	14,86%	47,68%	52,32%	46,24%	54,79%	45,21%	28,50%	73,41%	26,59%	10,37%	100,00%	0,00%	0,02%
Πορτογαλία	36.473	53,42%	46,58%	10,94%	49,68%	50,32%	42,28%	56,73%	43,27%	40,93%	70,64%	29,36%	5,85%	0,00%	0,00%	0,00%
Ρουμανία	25.991	44,81%	55,19%	9,34%	44,91%	55,09%	52,19%	50,73%	49,27%	35,63%	74,56%	25,44%	2,84%	0,00%	0,00%	0,00%
Σλοβενία	7.368	46,13%	53,87%	8,41%	50,41%	49,59%	41,65%	54,73%	45,27%	38,61%	69,42%	30,58%	11,32%	0,00%	0,00%	0,00%
Σλοβακία	11.852	51,33%	48,67%	13,92%	52,07%	47,93%	44,27%	51,46%	48,54%	29,40%	64,79%	35,21%	12,41%	0,00%	0,00%	0,00%
Φινλανδία	18.012	52,35%	47,65%	20,94%	44,98%	55,02%	38,11%	46,79%	53,21%	37,57%	55,83%	44,17%	3,38%	0,00%	0,00%	0,00%
Σουηδία	38.860	53,27%	46,73%	15,01%	51,05%	48,95%	42,17%	53,43%	46,57%	35,28%	64,00%	36,00%	7,55%	0,00%	0,00%	0,00%
Νορβηγία	36.796	51,98%	48,02%	35,03%	48,43%	51,57%	32,46%	51,26%	48,74%	26,40%	61,73%	38,27%	6,11%	0,00%	0,00%	0,00%
Ελβετία	39.086	50,24%	49,76%	8,40%	59,66%	40,34%	42,58%	67,79%	32,21%	44,89%	82,80%	17,20%	4,02%	67,44%	32,56%	0,11%
Βόρεια Μακεδονία	4.288	45,44%	54,56%	14,32%	50,07%	49,93%	49,04%	52,74%	47,26%	33,56%	71,97%	28,03%	3,08%	0,00%	0,00%	0,00%
Τουρκία	179.685	47,67%	75,97%	34,70%	54,22%	45,78%	44,08%	66,12%	33,88%	19,17%	75,28%	24,72%	2,05%	0,00%	0,00%	0,00%

[53] Eurostat - Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups [25/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_PERP01__custom_6217955

5.3. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην Ευρώπη

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το 2021[54], την καλύτερη αναλογία φοιτητών/διδασκόντων εμφανίζει το Λουξεμβούργο (5/1), η Μάλτα (9/1), η Νορβηγία και η Σουηδία (10/1) και η Ουγγαρία (11/1). Τις υψηλότερες αναλογίες εμφανίζουν η Κύπρος (26/1), το Βέλγιο και η Τουρκία (22/1), η Ρουμανία, η Σερβία και η Ιταλία (21/1). Στην Ελλάδα[55] αντιστοιχούν 47 φοιτητές ανά διδάσκοντα (Σχήμα 34).

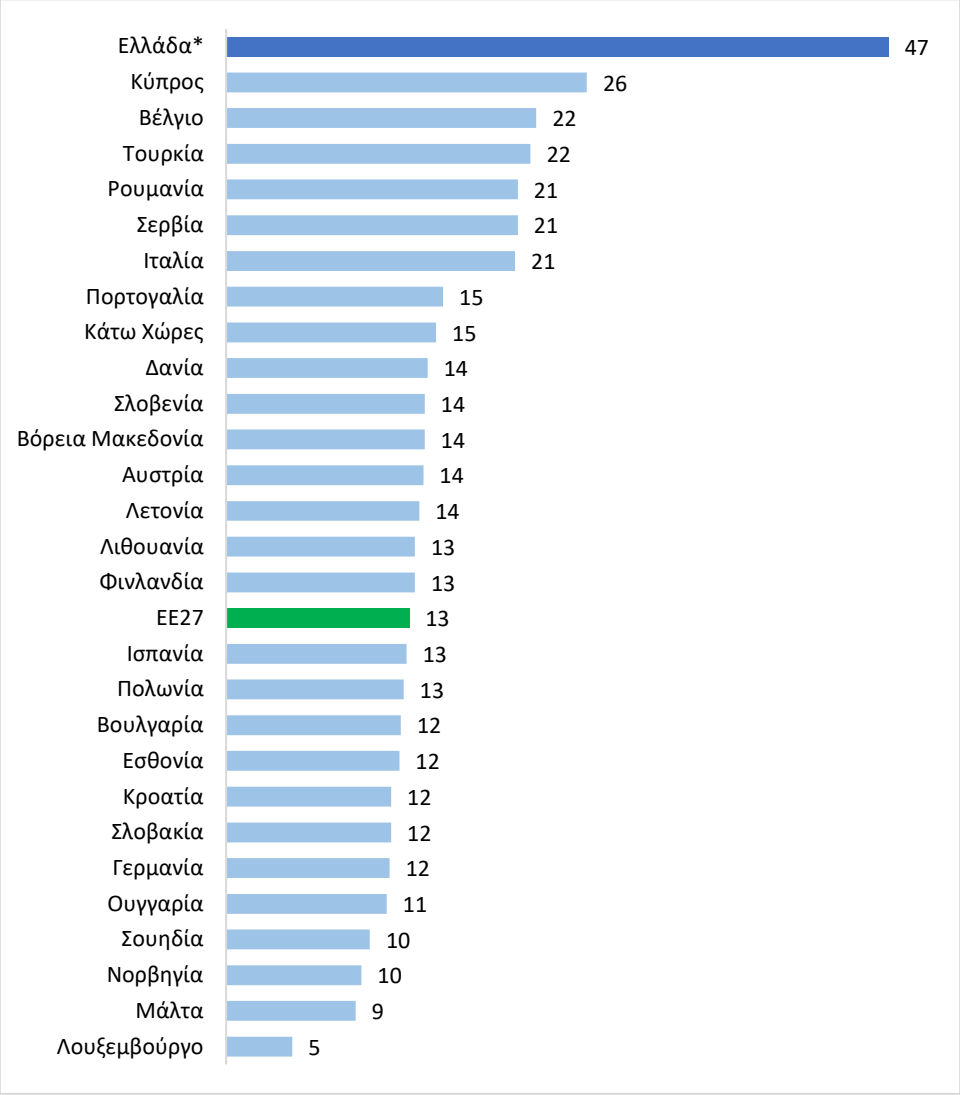

Σχήμα 34. *Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat)*

Διαχρονικά από το 2015 η επίδοση της ΕΕ27 ως προς τον συγκεκριμένο δείκτη εμφανίζει μικρή βελτίωση, αφού από τους 15 φοιτητές ανά διδάσκοντα το 2015, το 2021 αντιστοιχούσαν 13 φοιτητές ανά διδάσκοντα. Στη χώρα μας η αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα το 2021 παρουσιάζει σημαντική

[54] Eurostat- Ratio of pupils and students to teachers and academic staff by education level and programme orientation [26/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/EDUC_UOE_PERP04__custom_6345699

[55] Α) Λόγω μη διαθέσιμων στοιχείων για ορισμένες χώρες (περιλαμβανομένης και της Ελλάδας) από τη Eurostat, η αναλογία για την Ελλάδα έχει υπολογιστεί διαιρώντας το πλήθος των φοιτητών για το 2021 (843.832) προς το πλήθος του διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (17.968). Αντίστοιχα έχει προκύψει η σχετική αναλογία για την ΕΕ27.
Β) Η αναλογία φοιτητών/διδασκόντων σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΣΠ της ΕΘΑΑΕ είναι 37:1 (ενεργοί φοιτητές επιπέδων 6-8 προς το σύνολο των μελών του μόνιμου διδακτικού προσωπικού -ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ- χωρίς το ΕΑΠ). Βλέπε και Πίνακα 5, σελ. 8 του παρόντος.

απόκλιση (της τάξης των 34 μονάδων) από την ΕΕ27, καταγράφοντας τη χειρότερη επίδοση στον δείκτη αυτό από το 2015. Σχετικός είναι ο Πίνακας 25:

Πίνακας 25. Μεταβολή αναλογίας φοιτητών/διδασκόντων σε ΕΕ27 και Ελλάδα (2015-2021)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ΕΕ27	15	15	15	13	13	13	13
Ελλάδα	40	40	39	44	40	47	47

Όπως έχουμε αναλύσει στην Ενότητα 1.1 και ιδίως στον Πίνακα 5 της παρούσας έκθεσης, ο υπολογισμός του εθνικού μέσου όρου για την Ελλάδα παρουσιάζει δυσκολίες λόγω της μεγάλης απόκλισης μεταξύ του συνόλου των εγγεγραμμένων και του συνόλου των ενεργών φοιτητών/τριών σε κάθε ίδρυμα.

5.4. Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά δείκτες της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και τη διάρθρωση του διδακτικού προσωπικού (Πίνακας 26).

Πίνακας 26. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και το διδακτικό προσωπικό

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ27
Αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση		
Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων (επίπεδα 5-8), 2021	47	13
Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού ανά φύλο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, 2021		
Ποσοστό ανδρών διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	63,05%	56,04%
Ποσοστό γυναικών διδασκουσών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	36,95%	43,96%

Η Ελλάδα παραμένει η χώρα με τη μεγαλύτερη αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα απέχοντας από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο κατά 34 μονάδες. Η αναλογία αποβαίνει δυσμενής λόγω του σχετικά υπεράριθμου φοιτητικού πληθυσμού, ο οποίος περιλαμβάνει τους μη ενεργούς φοιτητές. Επιπλέον, η Ελλάδα παρουσιάζει δυσμενή αναλογία ανδρών/γυναικών στο διδακτικό προσωπικό.

6. Ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago[56] την τελευταία δεκαετία, η ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα ως προς τις επιστημονικές δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, σημείωσε αύξηση (Σχήμα 35). Πιο συγκεκριμένα, την περίοδο 2012 – 2022, ο αριθμός των ερευνητικών εργασιών αυξήθηκε κατά 7.358 εργασίες, δηλαδή σε ποσοστό 38,4%[57]. Οι συνολικές ερευνητικές εργασίες αυξάνονται διαχρονικά και καταγράφουν την υψηλότερη τιμή τους το 2022 (26.544). Σε σχέση με το 2021, οι ερευνητικές δημοσιεύσεις το 2022 αυξήθηκαν οριακά.

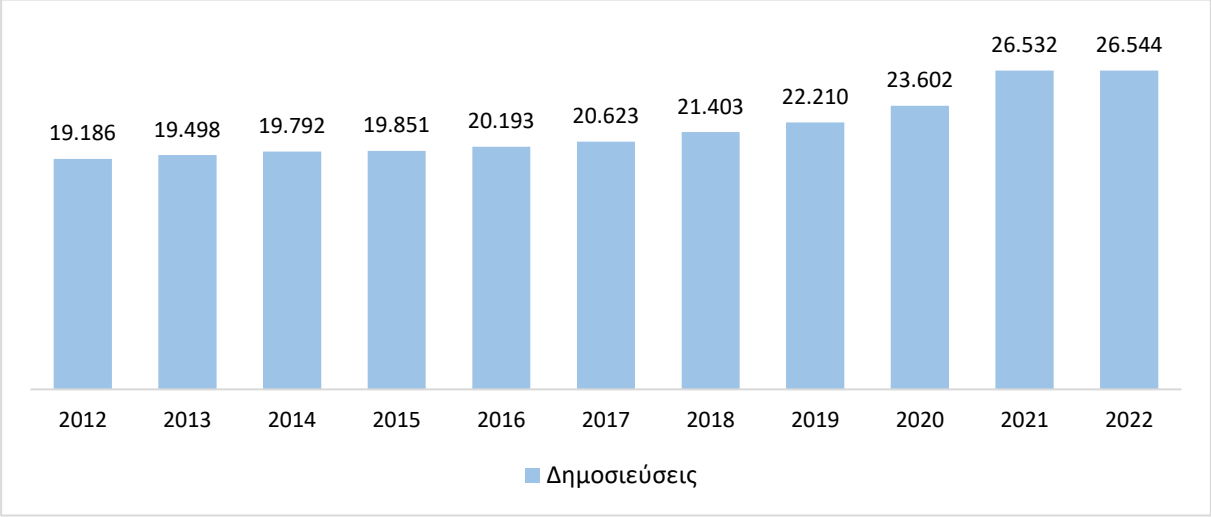

Σχήμα 35. *Αριθμός ελληνικών δημοσιεύσεων κατά την περίοδο 2012-2022 (με βάση δεδομένα της Scimago[58])*

6.1. Αριθμός ερευνητικών εργασιών (δημοσιεύσεων)

Το 2022, το Ηνωμένο Βασίλειο με 236.145 δημοσιεύσεις κατατάσσεται στην 1η θέση σε σύνολο 51 ευρωπαϊκών χωρών (Σχήμα 36), πάνω από τη Γερμανία (203.406), την Ιταλία (152.881), τη Γαλλία (123.837), την Ισπανία (120.385) και τη Ρωσική Ομοσπονδία (108.464). Η Ελλάδα με 26.544 δημοσιεύσεις βρίσκεται στην 16η θέση, πάνω από την Τσεχία (26.375), τη Φινλανδία (25.812), την Ιρλανδία (20.733), τη Ρουμανία (18.837), την Ουκρανία (18.413) και κάτω από τη Νορβηγία (30.219). Καλύτερες επιδόσεις από την Ελλάδα καταγράφουν η Σουηδία (49.577), το Βέλγιο (40.235), η Πορτογαλία (36.608), η Δανία (34.687) και η Αυστρία (32.688).

[56] Τα στοιχεία που παραθέτει η Scimago βασίζονται αποκλειστικά στη βιβλιογραφική βάση δεδομένων Elsevier/Scopus. Βλ. Scimago, Frequently asked questions [02/05/2023] https://www.Scimagojr.com/help.php?q=FAQ

[57] Σημειώνεται ότι τα στοιχεία επικαιροποιούνται συνεχώς και αναδρομικά για τα προηγούμενα έτη με βάση τη μεθοδολογία της Scimago. Βλ. Scimago, Understanding indicators, tables and charts [02/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/help.php#understand_journals

[58] Scimago Journal and Country Rank [02/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/countryrank.php?year=2022

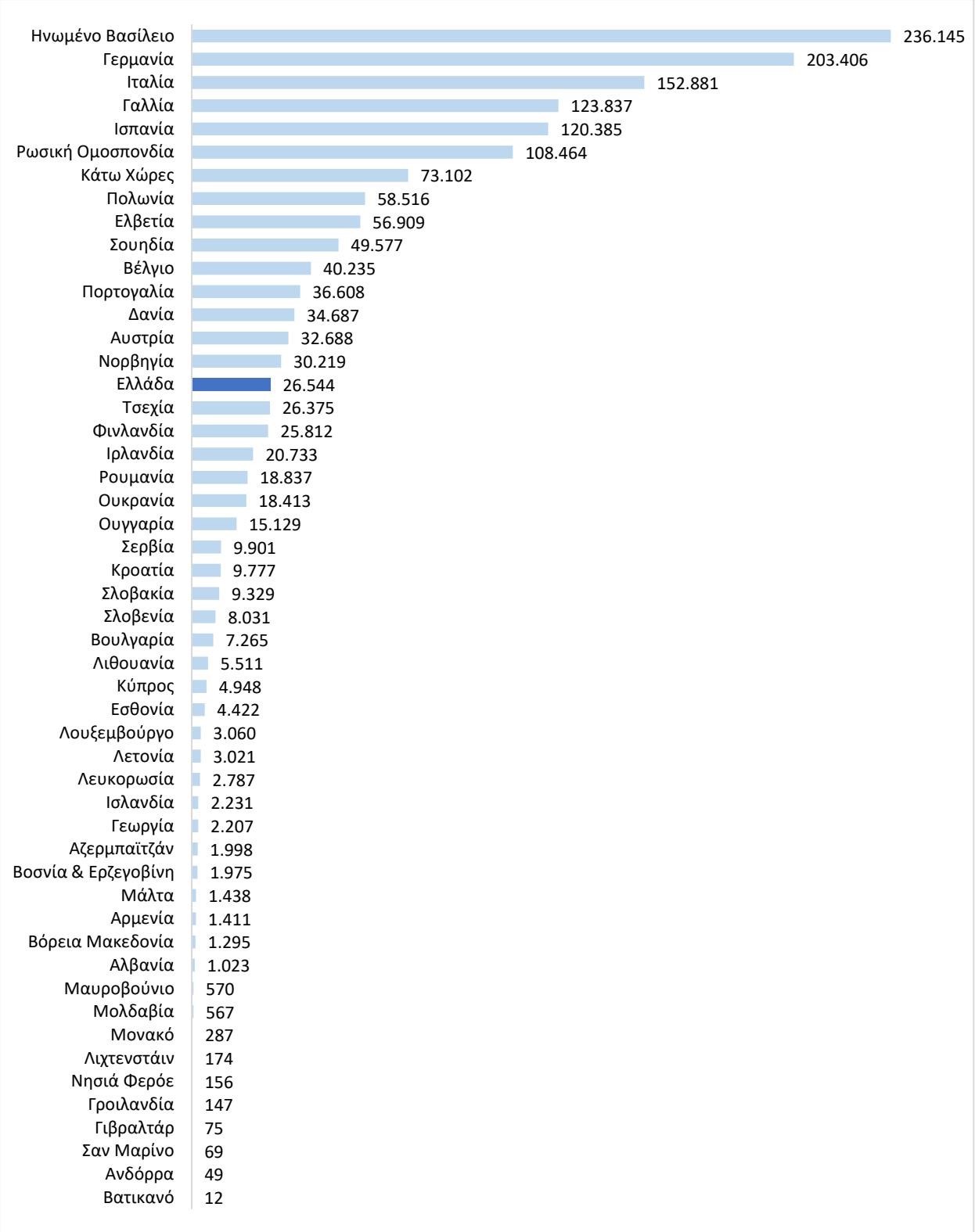

Σχήμα 36. *Αριθμός δημοσιεύσεων ανά χώρα, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago[59])*

[59]Scimago Journal and Country Rank [02/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/countryrank.php?year=2022

6.2. Αναφορές ανά δημοσιευμένη εργασία

Με βάση τα στοιχεία της Scimago, το 2022 η Ελλάδα, με 1,31 αναφορές ανά δημοσίευση, βρίσκεται στην 22η θέση πάνω από χώρες όπως η Γερμανία και η Ισπανία (1,12) και πολύ κοντά στο Ηνωμένο Βασίλειο (1,30).

Ο δείκτης αυτός δίνει μια ένδειξη για την παραγωγικότητα του ερευνητικού δυναμικού κάθε χώρας. Επειδή περιλαμβάνει, εκτός από το πλήθος των δημοσιεύσεων, και το πλήθος του ερευνητικού δυναμικού, ο δείκτης αυτός επηρεάζεται δυσμενώς σε χώρες όπου στο ερευνητικό δυναμικό υπολογίζονται οι νέοι ερευνητές, όπως οι νέοι διδάκτορες και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές με χαμηλό πλήθος δημοσιεύσεων.

Ο Πίνακας 27 παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία για την ερευνητική δραστηριότητα των ευρωπαϊκών χωρών το έτος 2022. Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 16η θέση μεταξύ 51 ευρωπαϊκών χωρών ως προς τον συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων, στην 17η θέση ως προς τις δημοσιεύσεις με αναφορές και τον δείκτη αναφορών και ποιότητας δημοσιεύσεων H index[60], στην 16η θέση ως προς τις αυτο-αναφορές και στην 22η θέση ως προς τις αναφορές ανά δημοσίευση.

[60] Ο δείκτης H index είναι ίσος με τον αριθμό των επιστημονικών άρθρων (h) που έχει δημοσιεύσει μια χώρα, τα οποία έχουν τουλάχιστον h αναφορές από επιστήμονες. Scimago, Understanding indicators, tables and charts [15/05/2023].
Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/help.php#understand_journals

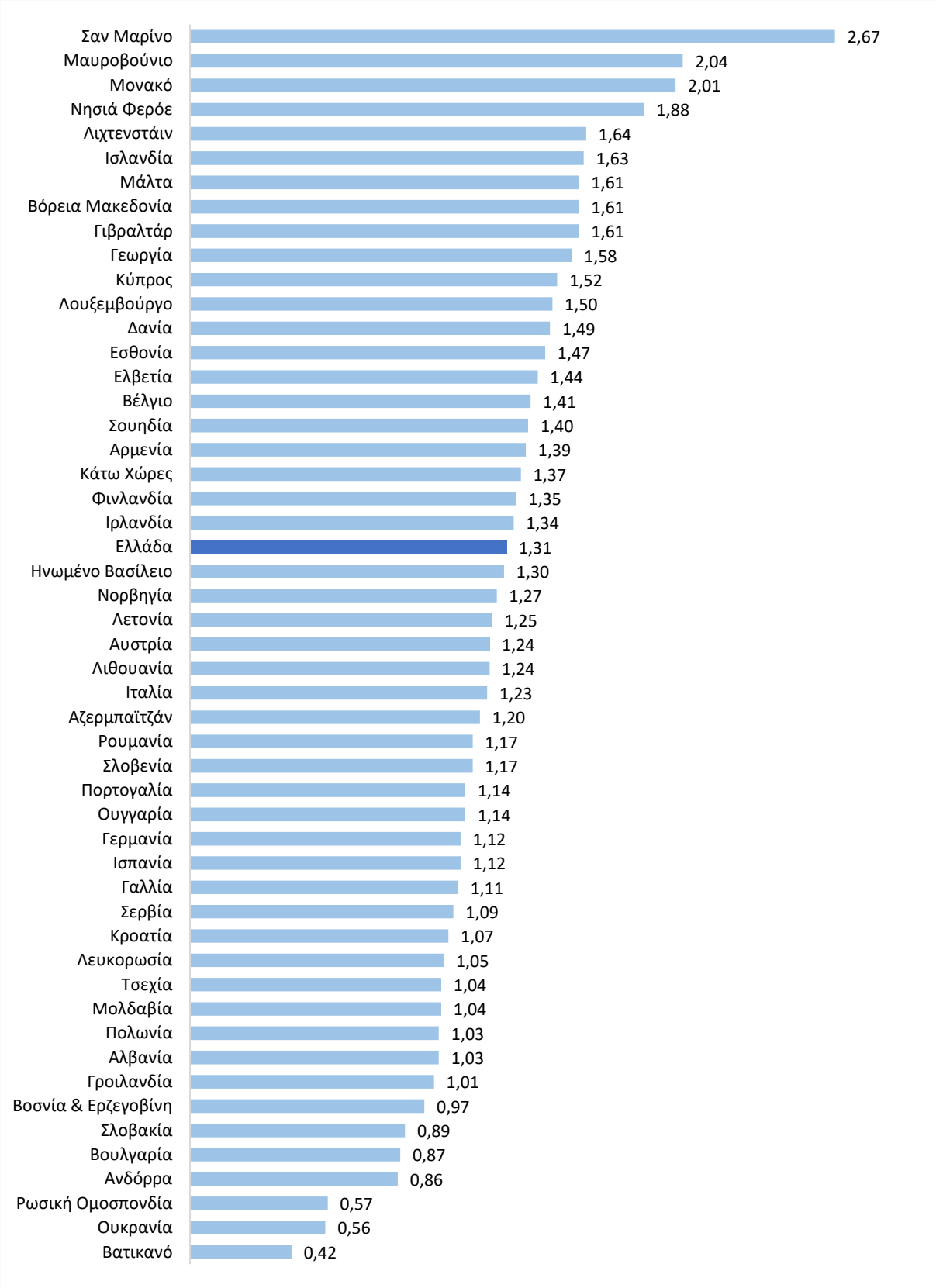

Σχήμα 37. *Αναφορές ανά δημοσίευση, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago[61])*

[61] Scimago Journal and Country Rank [02/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/countryrank.php?year=2022

Πίνακας 27. Ερευνητική δραστηριότητα ευρωπαϊκών χωρών (2022) [62]

Χώρα	Δημο-σιεύσεις	Δημοσιεύ-σεις με αναφορές	Αναφορές	Αυτοανα-φορές	Αναφορές ανά δημοσίευση	H index
Ηνωμένο Βασίλειο	236.145	205.867	308.133	74.296	1,30	1.840
Γερμανία	203.406	183.077	226.806	63.305	1,12	1.602
Ιταλία	152.881	136.051	187.385	61.254	1,23	1.275
Γαλλία	123.837	112.159	137.918	29.621	1,11	1.442
Ισπανία	120.385	110.360	134.825	31.521	1,12	1.154
Ρωσική Ομοσπονδία	108.464	104.433	62.208	23.432	0,57	728
Κάτω Χώρες	73.102	65.872	100.464	17.880	1,37	1.305
Πολωνία	58.516	54.711	60.174	15.275	1,03	707
Ελβετία	56.909	51.311	82.082	14.356	1,44	1.233
Σουηδία	49.577	45.467	69.356	11.146	1,40	1.109
Βέλγιο	40.235	36.524	56.785	8.655	1,41	1.015
Πορτογαλία	36.608	32.903	41.914	7.975	1,14	653
Δανία	34.687	31.831	51.617	8.279	1,49	969
Αυστρία	32.688	29.320	40.494	6.778	1,24	841
Νορβηγία	30.219	27.613	38.235	6.806	1,27	809
Ελλάδα	**26.544**	**23.825**	**34.680**	**6.583**	**1,31**	**659**
Τσεχία	26.375	24.719	27.308	4.807	1,04	594
Φινλανδία	25.812	23.512	34.825	5.763	1,35	815
Ιρλανδία	20.733	18.365	27.870	4.017	1,34	681
Ρουμανία	18.837	17.698	21.987	5.426	1,17	398
Ουκρανία	18.413	17.597	10.291	4.041	0,56	349
Ουγγαρία	15.129	14.163	17.220	3.175	1,14	577
Σερβία	9.901	9.222	10.841	1.730	1,09	344
Κροατία	9.777	9.104	10.501	1.699	1,07	367
Σλοβακία	9.329	8.826	8.265	1.738	0,89	353
Σλοβενία	8.031	7.431	9.393	1.306	1,17	393
Βουλγαρία	7.265	6.903	6.304	928	0,87	334
Λιθουανία	5.511	5.206	6.859	976	1,24	287
Κύπρος	4.948	4.505	7.514	835	1,52	283
Εσθονία	4.422	4.092	6.520	839	1,47	375
Λουξεμβούργο	3.060	2.770	4.597	576	1,50	272
Λετονία	3.021	2.838	3.764	503	1,25	219
Λευκορωσία	2.787	2.699	2.939	325	1,05	226
Ισλανδία	2.231	2.028	3.634	419	1,63	394
Γεωργία	2.207	1.989	3.491	279	1,58	237
Αζερμπαϊτζάν	1.998	1.948	2.400	325	1,20	149
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	1.975	1.865	1.918	197	0,97	141
Μάλτα	1.438	1.247	2.312	228	1,61	179
Αρμενία	1.411	1.343	1.962	209	1,39	228
Βόρεια Μακεδονία	1.295	1.200	2.089	153	1,61	164
Αλβανία	1.023	939	1.054	125	1,03	95
Μαυροβούνιο	570	530	1.165	47	2,04	88
Μολδαβία	567	532	590	62	1,04	143
Μονακό	287	257	578	49	2,01	137
Λιχτενστάιν	174	154	285	34	1,64	112
Νησιά Φερόε	156	147	294	40	1,88	78
Γροιλανδία	147	134	149	14	1,01	94
Γιβραλτάρ	75	68	121	15	1,61	39
Σαν Μαρίνο	69	62	184	12	2,67	54
Ανδόρρα	49	44	42	2	0,86	40
Βατικανό	12	8	5	0	0,42	17

[62] Scimago Journal and Country Rank [02/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/countryrank.php?year=2022

Το ακόλουθο σχήμα παρουσιάζει την αναλογία αναφορών ανά δημοσιευμένη εργασία για την Ελλάδα, κατά τα έτη 2012-2022 (Σχήμα 38).

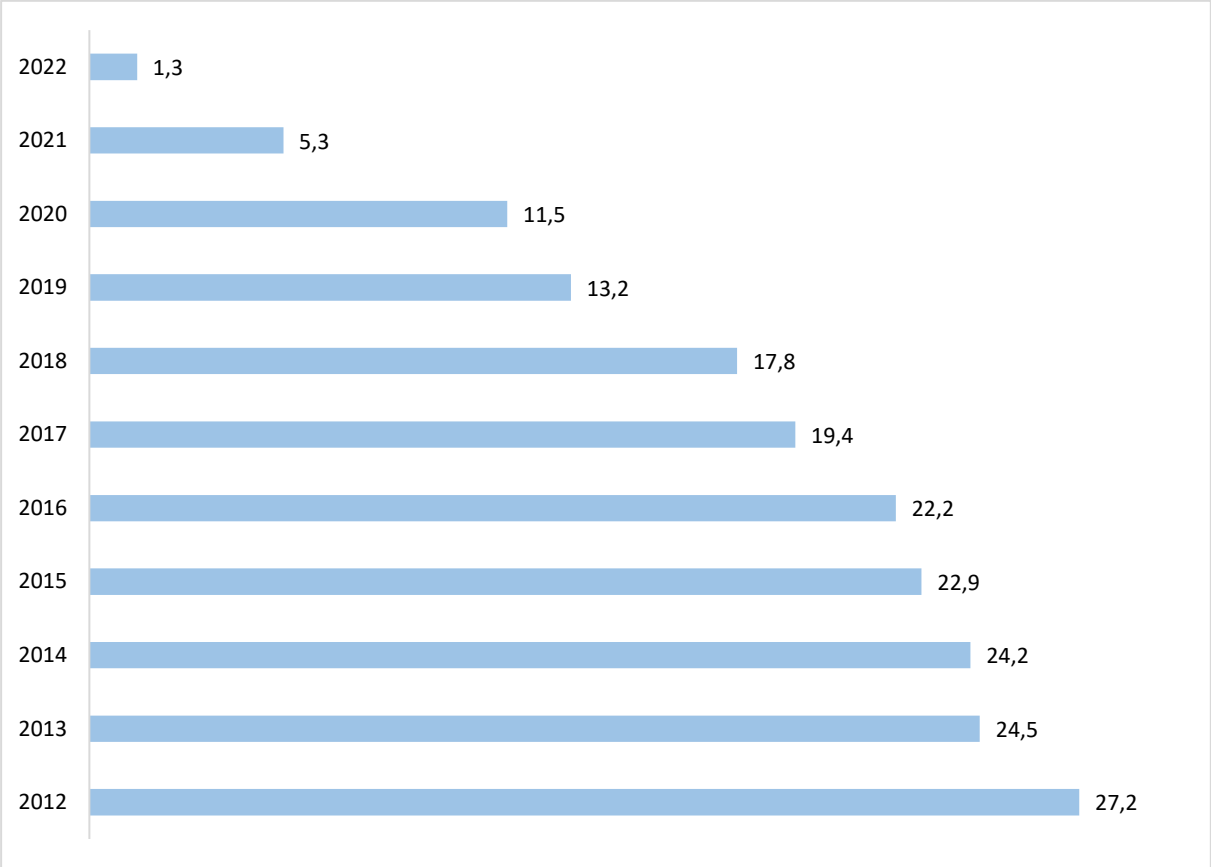

Σχήμα 38. *Αναφορές ανά δημοσίευση για την Ελλάδα (2012-2022) (με βάση δεδομένα της Scimago)*

Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago και της Eurostat, το 2021, την καλύτερη αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών εμφανίζει η Κύπρος με 2,85 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή (Σχήμα 39). Δεύτερη, σε μεγάλη απόσταση από την Κύπρο, κατατάσσεται η Μάλτα με 1,25 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή. Από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες ξεχωρίζουν οι επιδόσεις της Κροατίας (1,04), της Ρουμανίας (0,99), της Ιρλανδίας (0,92), της Ιταλίας (0,91), του Λουξεμβούργου (0,89) και της Εσθονίας (0,87). Η Ελλάδα, με 0,6 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή, βρίσκεται στην 18η θέση της κατάταξης των ευρωπαϊκών χωρών, κάτω από τις Κάτω Χώρες (0,70), την Πορτογαλία (0,65), την Αυστρία (0,60) και πάνω από τη Φινλανδία (0,58), το Βέλγιο (0,55), την Πολωνία (0,46) και τη Γερμανία (0,46). Τις λιγότερο καλές επιδόσεις στην Ευρώπη εμφανίζουν η Ουγγαρία (0,34) και η Γαλλία (0,39).

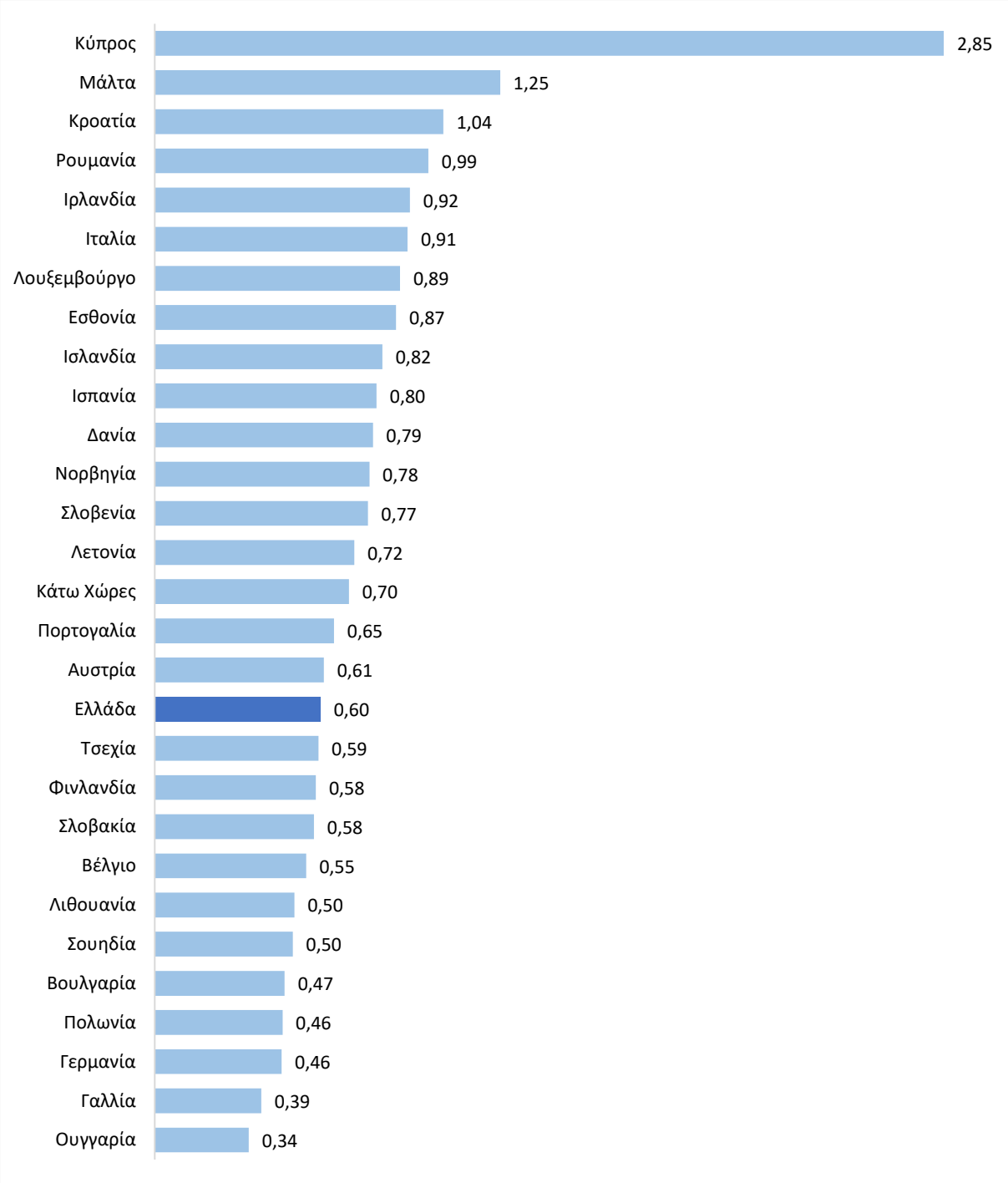

Σχήμα 39. *Αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών, το 2021 (με βάση δεδομένα της Scimago και της Eurostat[63])*

Στο παρακάτω σχήμα όπου παρουσιάζεται η αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα κατά τα έτη 2012-2021, διαπιστώνεται μείωση της τάξης του 23% (από 0,77 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή το 2012 σε 0,60 δημοσιεύσεις το 2021) αλλά και μια αναστροφή της πτωτικής τάσης των προηγούμενων ετών (Σχήμα 40).

[63] α) Scimago Journal and Country Rank [02/05/23]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.Scimagojr.com/countryrank.php?year=2022
β) Eurostat- Total researchers by sectors of performance - full time equivalent [05/05/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tsc00004/default/table

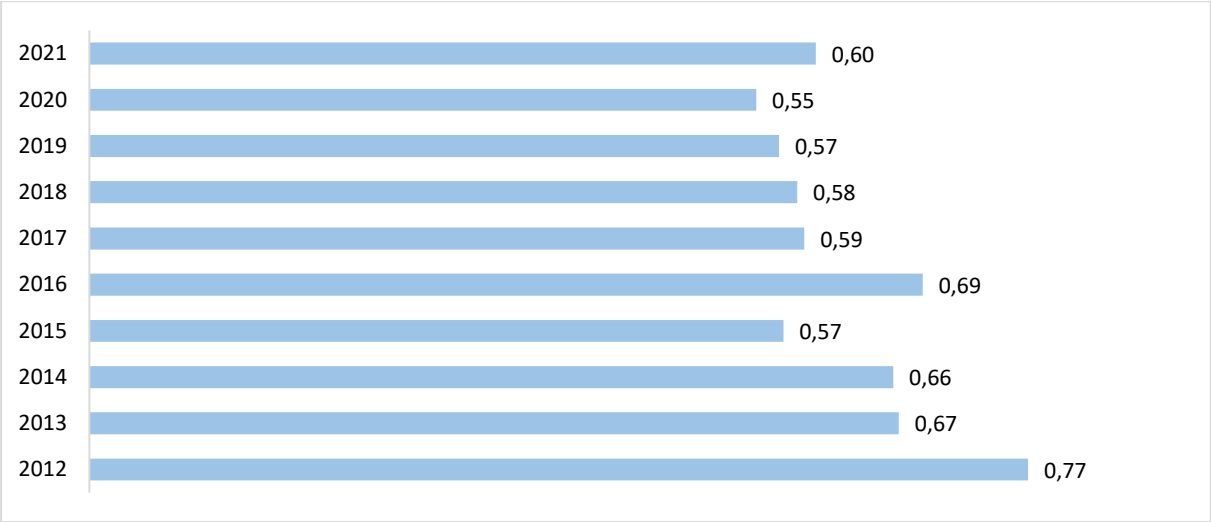

Σχήμα 40. *Μεταβολή αναλογίας δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα (2012-2021)*

6.3. Ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή

Στην ετήσια έκδοση (2022) της Clarivate Analytics για τους ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή παγκοσμίως, όπως αυτή προσδιορίζεται από το πλήθος των αναφορών (top 1% του πλήθους των αναφορών στο πεδίο/στα πεδία Essential Science Indicators του Web of Science) που συγκεντρώνουν οι δημοσιεύσεις τους (από το 2011 ως το 2021), περιλαμβάνονται συνολικά 6.938 ερευνητές.

Σε αυτούς περιλαμβάνονται 11 Έλληνες οι οποίοι υπηρετούν σε ελληνικά πανεπιστήμια ή/και ερευνητικά κέντρα[64]. Τέσσερις (4) εξ αυτών εντάσσονται στο διεπιστημονικό πεδίο, τρεις (3) στο πεδίο της κλινικής ιατρικής, τρεις (3) στο πεδίο της βιολογίας και βιοχημείας και ένας (1) εντάσσεται στο πεδίο της χημείας.

Πίνακας 28. Έλληνες ερευνητές με μεγάλη απήχηση (με τη σειρά που εμφανίζονται στη λίστα της Clarivate Analytics για την Ελλάδα το 2022)

Ερευνητής/Ερευνήτρια	Κατηγορία	Κύριο Ίδρυμα	Δεύτερο Ίδρυμα
Γεώργιος Λ. Δαΐκος	Διεπιστημονική	ΕΚΠΑ	
Θεόδωρος Δαλαμάγκας	Βιολογία και Βιοχημεία	ΕΚ Αθηνά	
Μελέτιος Α. Δημόπουλος	Κλινική Ιατρική	ΕΚΠΑ	
Γεράσιμος Φιλιππάτος	Κλινική Ιατρική	ΕΚΠΑ	
Γεώργιος Γεωργακίλας	Κλινική Ιατρική	ΠΑΘΕΣ	
Γεώργιος Κ. Καραγιαννίδης	Διεπιστημονική	ΑΠΘ	
Νίκος Καραμάνος	Βιολογία και Βιοχημεία	ΠΑΠΑΤ	ΙΤΕ
Γεώργιος Κύζας	Διεπιστημονική	ΔΙΠΑΕ	
Κωνσταντίνος Στούμπος	Χημεία	ΠΑΚΡΗ	
Θανάσης Βεργούλης	Βιολογία και Βιοχημεία	ΕΜΠ	
Ιωάννης Βόντας	Διεπιστημονική	ΓΠΑ	ΙΤΕ

[64] Web of Science-Highly Cited Researchers 2022, Clarivate Analytics [20/03/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://clarivate.com/highly-cited-researchers/?action=clv_hcr_members_filter&clv-paged=1&clv-category=&clv-institution=&clv-region=Greece&clv-name=&utm_medium=Organic%2FSearch&utm_source=www-google-com

6.4. Χρηματοδότηση της έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Σχήμα 41), στην Ελλάδα οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2021 ανήλθαν σε 795,8 εκατ. €, (3,2 εκατ. €, περισσότερα σε σχέση με το 2020). Σε ονομαστικές τιμές, την περίοδο 2012-2021, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη αυξήθηκαν κατά 48,94% από 534,3 εκατ. € το 2012, σε 798,5 εκατ. € το 2021. Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ (ένταση δαπανών) εμφανίζουν αύξηση από 0,28% του ΑΕΠ το 2012, σε 0,44% το 2021[65].

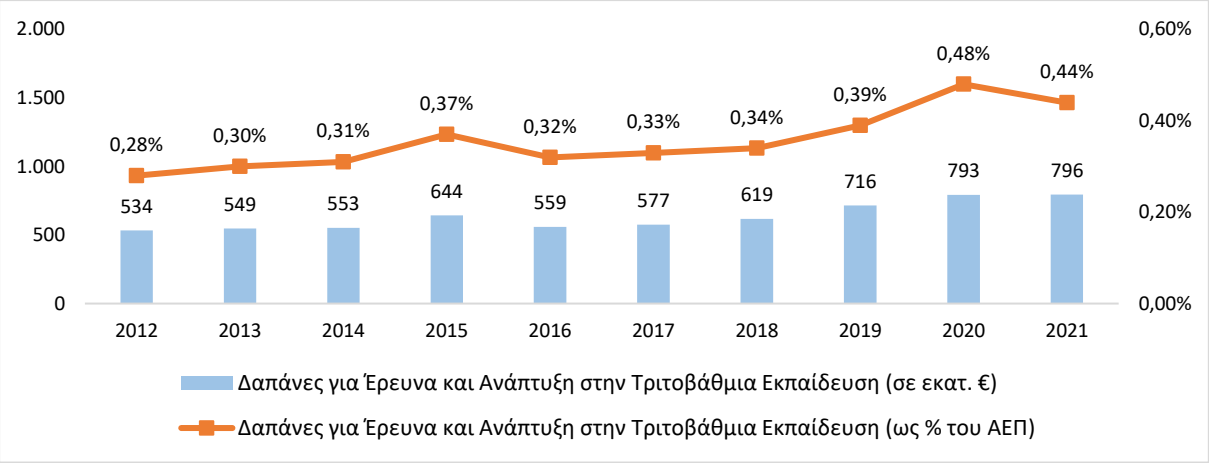

Σχήμα 41. *Χρηματοδότηση έρευνας και ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ[66])*

Την περίοδο 2012-2021, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα ως ποσοστό του συνόλου των δαπανών της Ελληνικής Κυβέρνησης για έρευνα και ανάπτυξη εμφανίζουν σημαντική πτώση κατά 9,75%, από 39,94% το 2012, σε 30,20% το 2021 (Σχήμα 42).

Το 2012 οι συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς ανήλθαν σε 1.337,6 εκατ. € εκ των οποίων 534,3 εκατ. (39,94%) αντιστοιχούσαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αντίστοιχα, το 2021 οι συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ανήλθαν σε 2.635,2 εκατ. € εκ των οποίων 795,8 εκατ. (30,20%) αντιστοιχούσαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η συνολική αύξηση κατά 1.297,6 εκατ. €, την ίδια περίοδο, κατευθύνθηκε σε όλους τους υπόλοιπους τομείς (τομέας επιχειρήσεων, κρατικός τομέας και τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων) και ελάχιστα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μόλις, κατά 261,5 εκατ. €.

[65] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα-Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

[66] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα-Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

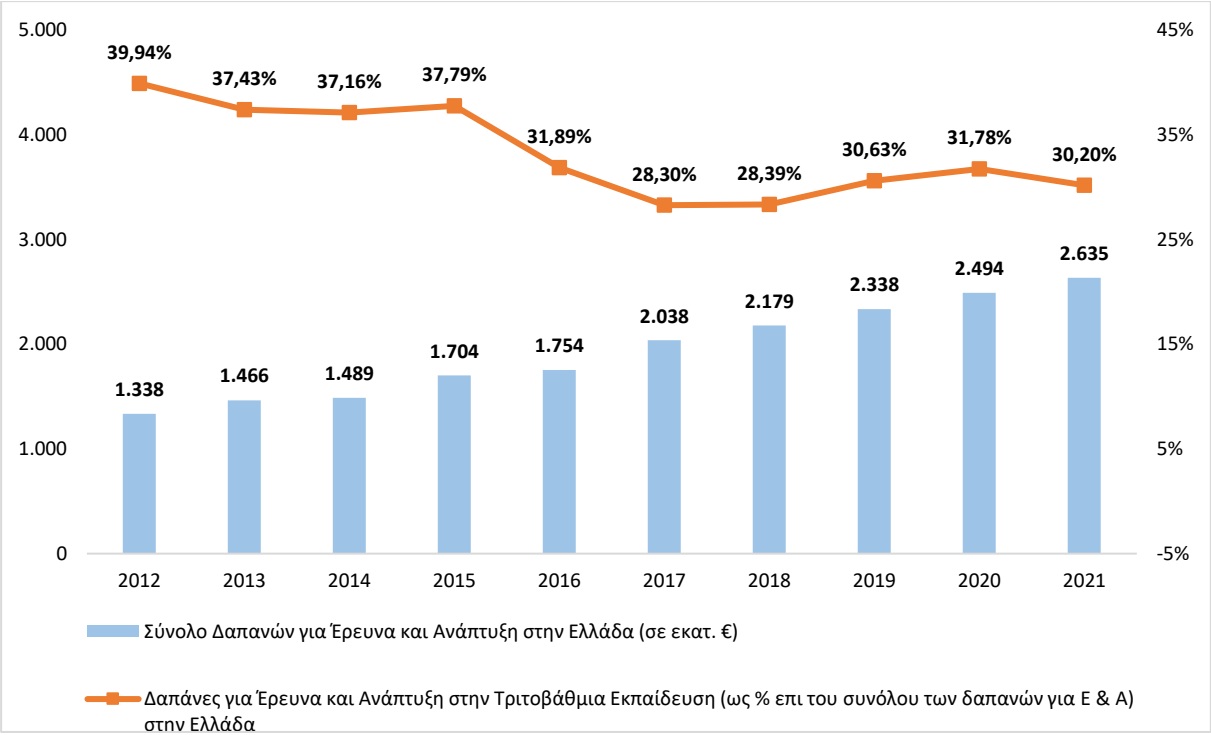

Σχήμα 42. *Συνολική χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ[67])*

Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση της έρευνας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 2021 βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στον κρατικό τακτικό προϋπολογισμό (376,31 εκατ. €). Το κράτος συνεισφέρει, επίσης, 100,36 εκατ. € από πόρους του ΕΣΠΑ και 72,63 εκατ. € από λοιπές κρατικές πηγές. Ακολουθούν οι υπόλοιπες πηγές χρηματοδότησης: η Ευρωπαϊκή Ένωση μαζί με άλλες πηγές του εξωτερικού συνεισφέρουν κατά 119,64 εκατ. €, οι επιχειρήσεις κατά 60,15 εκατ. €, οι φορείς του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ίδια χρηματοδότηση) κατά 66,36 εκατ. € και οι ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί φορείς κατά 0,37 εκατ. € (Πίνακας 29).

Τα έτη 2012 - 2021, οι κρατικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συνολικά παρουσίασαν αύξηση από 377,3 εκατ. € το 2012, σε 549,3 εκατ. € το 2021. Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 18,05 εκατ. € (42,87%) ενώ, την ίδια περίοδο, αυξήθηκε η ίδια χρηματοδότηση κατά 40,66 εκατ. € (158%). Η χρηματοδότηση από την ΕΕ παρουσίασε αύξηση κατά 25,5 εκατ. € (32,35%), ενώ αυξήθηκε η χρηματοδότηση από λοιπές πηγές εξωτερικού κατά 8,14 εκατ. € (103%[68]).

[67] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα-Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

[68] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα-Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

Πίνακας 29. Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης, 2012-2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ[69]) (σε εκατομμύρια €)

Πηγές Χρηματοδό-τησης	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Κράτος: Τακτικός Π/Υ	321,2	253,1	243,8	260,4	298,8	311,9	336,3	360,1	369,5	376,3
Κράτος: Λοιπές Πηγές	6,3	17,1	21,0	26,1	39,3	50,5	46,2	43,0	71,4	72,6
Κράτος: ΕΣΠΑ	49,8	125,5	133,9	171,4	33,1	17,8	45,7	68,7	90,2	100,4
Ίδια Χρηματοδότη-ση	25,7	37,7	41,0	41,7	39,2	43,9	41,2	50,5	63,7	66,4
Ιδιωτικοί Μη - Κερδοσκοπικοί φορείς	3,2	3,8	3,9	1,4	1,4	1,3	0,7	0,6	0,7	0,4
Επιχειρήσεις	42,1	30,0	33,0	48,8	40,8	48,2	52,4	56,4	51,8	60,1
ΕΕ	78,1	74,6	68,8	85,2	101,1	92,6	76,4	114,6	128,6	103,6
Άλλες Πηγές Εξωτερικού	7,9	6,9	7,9	8,8	5,7	10,7	19,8	22,2	16,7	16,0
ΣΥΝΟΛΟ	**534,3**	**548,7**	**553,3**	**643,8**	**559,4**	**576,9**	**618,6**	**716,1**	**792,6**	**795,8**

Στο Σχήμα 43 παρουσιάζονται τα ποσοστά των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΚΤ, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα χρηματοδοτούνται κατά 47,29% από τον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους, κατά 12,61% από το ΕΣΠΑ και 9,13% από λοιπές δημόσιες πηγές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μαζί με άλλες πηγές του εξωτερικού συνεισφέρουν κατά 15,04%, οι επιχειρήσεις κατά 7,56%, ενώ η ίδια χρηματοδότηση κατά 8,34%.

[69] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα - Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

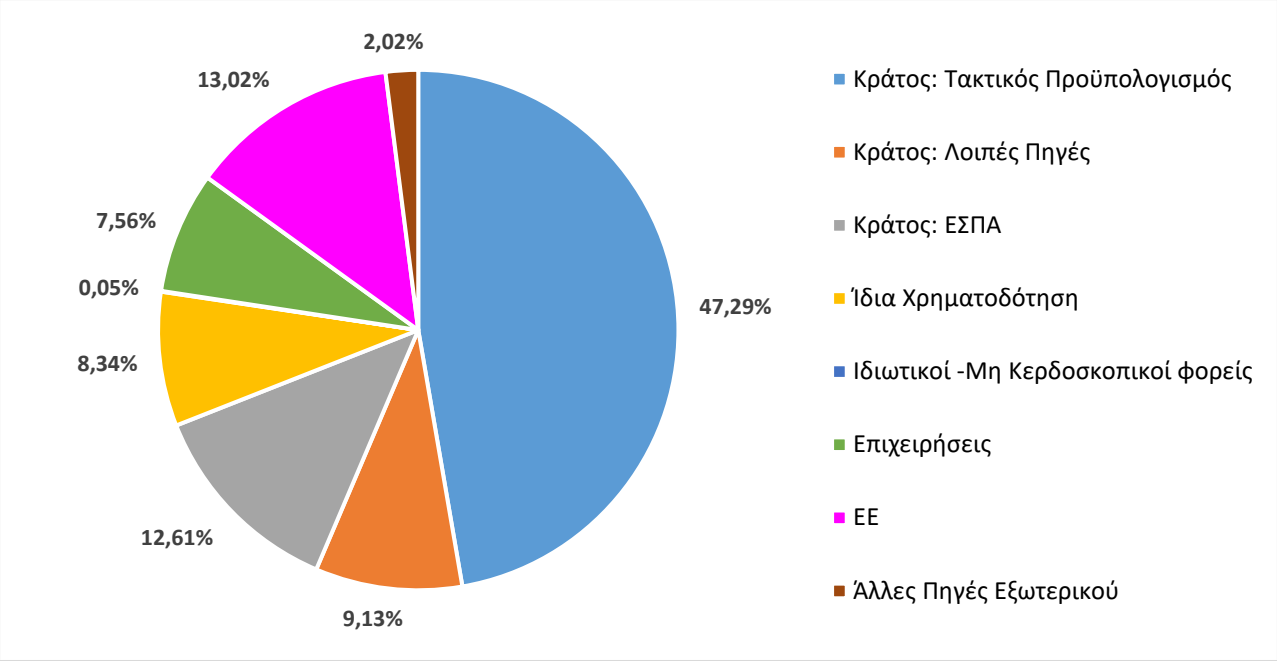

Σχήμα 43. *Ποσοστό επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α, ανά πηγή προέλευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ[70])*

6.4.1. Συμμετοχή ελληνικών οργανισμών στο Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020) ήταν το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την έρευνα και την καινοτομία για την περίοδο 2014-2020 και υποστήριξε τη στρατηγική "Ευρώπη 2020" η οποία σκόπευε να αναδείξει την έρευνα και την καινοτομία ως κεντρικούς μοχλούς για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στόχος του ήταν να διασφαλίσει ότι η Ευρώπη παράγει ανταγωνιστική επιστήμη και τεχνολογία δίνοντας ώθηση στην ολοκληρωμένη οικονομική ανάπτυξη. Οι τρεις κύριοι άξονες του προγράμματος ήταν: η επιστημονική αριστεία, η βιομηχανική υπεροχή και οι κοινωνικές προκλήσεις[71].

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Μάιος 2023), το σύνολο της χρηματοδότησης από το πρόγραμμα έφτασε τα 68,32 δισ. €, ενώ οι ελληνικοί οργανισμοί έχουν λάβει 1,72 δισ. € (Πίνακας 30). Αξιοσημείωτο είναι ότι η Ελλάδα επιδεικνύει αυξημένα ποσοστά συνολικής χρηματοδότησης και συμμετοχών σε έργα σε σχέση με τον πληθυσμό της στην ΕΕ. Επίσης, σημειώνει καλύτερο ποσοστό επιτυχίας υποβαλλόμενων προτάσεων από τον μέσο όρο της ΕΕ και του συνόλου όλων των χωρών.

[70] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα - Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

[71] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία, 2014. Διαθέσιμο εδώ: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en#what-was-horizon-2020

Πίνακας 30. Συνολικά στοιχεία χρηματοδότησης από πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 για Ελλάδα, ΕΕ και σύνολο χωρών[72]

	Ελλάδα	Σύνολο ΕΕ	Σύνολο χωρών
Σύνολο χρηματοδότησης	1,72 δισ. €	61,71 δισ. €	68,32 δισ. €
Ποσοστό χρηματοδότησης Ελλάδας	2,52%		
Αριθμός συμμετοχών σε έργα	5.506	156.882	178.427
Ποσοστό συμμετοχών Ελλάδας	3,09%		
Ποσοστό επιτυχίας υποβαλλόμενων προτάσεων	13,93%	15,25%	15,30%

Τα ελληνικά πανεπιστήμια συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχουν σημαντική συμβολή (581,21 εκατ. €) στο συνολικό ποσό χρηματοδότησης που έχει ληφθεί. Ακολουθούν οι ερευνητικοί οργανισμοί και οι ιδιωτικοί κερδοσκοπικοί φορείς με 556,21 και 512,31 εκατ. €. (Σχήμα 44).

Σχήμα 44. *Χρηματοδότηση από Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 ανά τύπο οργανισμού στην Ελλάδα (σε εκατ.€)*[73]

Στις δύο πρώτες θέσεις των ελληνικών οργανισμών με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση βρίσκονται δύο ερευνητικά ιδρύματα, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, ενώ ακολουθεί στην τρίτη θέση το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ) της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Στις πρώτες 20 θέσεις των ελληνικών οργανισμών με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020, βρίσκονται εννέα (9) ελληνικά πανεπιστήμια, εκ των οποίων τα πρώτα τέσσερα είναι το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών που βρίσκονται μεταξύ 4ης και 8ης θέσης (Σχήμα 45).

[72] Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [09/06/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard
[73] Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [09/06/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard
Σημείωση: Το ΕΠΙΣΕΥ της Σχολής ΗΜΜΥ του ΕΜΠ έχει προσμετρηθεί στην τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

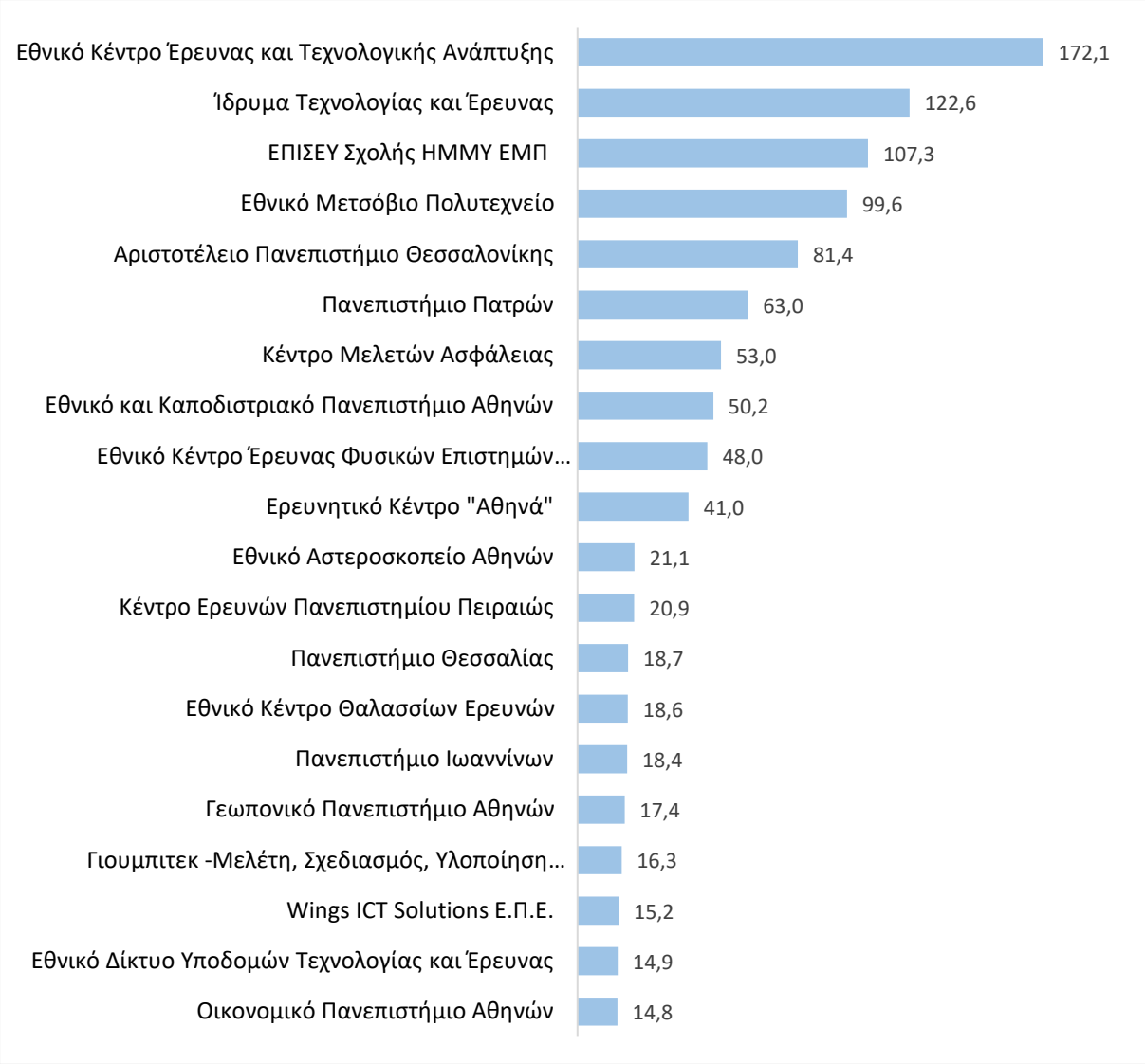

Σχήμα 45. *Ελληνικοί οργανισμοί με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 (σε εκατ.€)*[74]

Τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν λάβει σημαντική χρηματοδότηση από το Horizon 2020. Το ΕΜΠ βρίσκεται στην πρώτη θέση μεταξύ των ΑΕΙ με χρηματοδότηση 99,60 εκατ. € (και στην πρώτη συνολικά με 206,92 εκατ. € εάν συνυπολογιστεί και το ΕΠΙΣΕΥ). Ακολουθούν το ΑΠΘ με 81,38 εκατ. €, το Πανεπιστήμιο Πατρών με 62,95 εκατ. € και το ΕΚΠΑ με 50,18 εκατ. € (Σχήμα 46).

[74] Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [09/06/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard

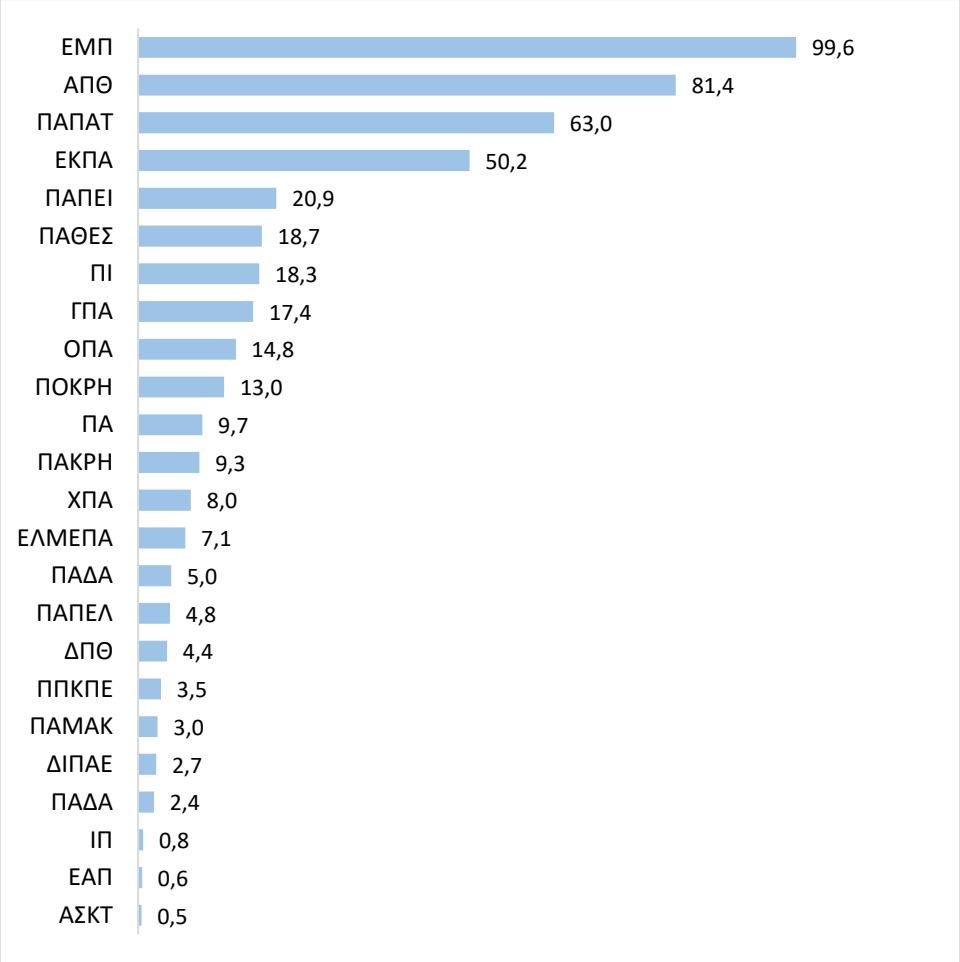

Σχήμα 46. *Χρηματοδότηση ελληνικών πανεπιστημίων από το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 (σε εκατ. €)*[75]

6.5. Προσωπικό έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, το 2021, το συνολικό προσωπικό για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανήλθε στα 27.617 άτομα, οριακά αυξημένο σε σχέση με το 2020 (Σχήμα 47). Μεταξύ 2012 και 2021, το προσωπικό έρευνας και ανάπτυξης των ΑΕΙ παρουσιάζει συνολικά αύξηση κατά 7.109 άτομα (34,66%). Την ίδια περίοδο ο αριθμός των ερευνητών αυξήθηκε κατά 6.615 άτομα, δηλαδή κατά 42,07%.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός του προσωπικού έρευνας και ανάπτυξης αυξάνεται μεταξύ των ετών 2012 και 2015 κατά 33,52%. Ακολουθεί μείωση του 2016 στη συνέχεια καταγράφεται σταθερή αύξηση στο σύνολο των ερευνητών, από έτος σε έτος, μέχρι και το 2020, ενώ το 2021 παρουσιάζεται μικρή μείωση.

[75] Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [07/06/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/horizon-dashboard

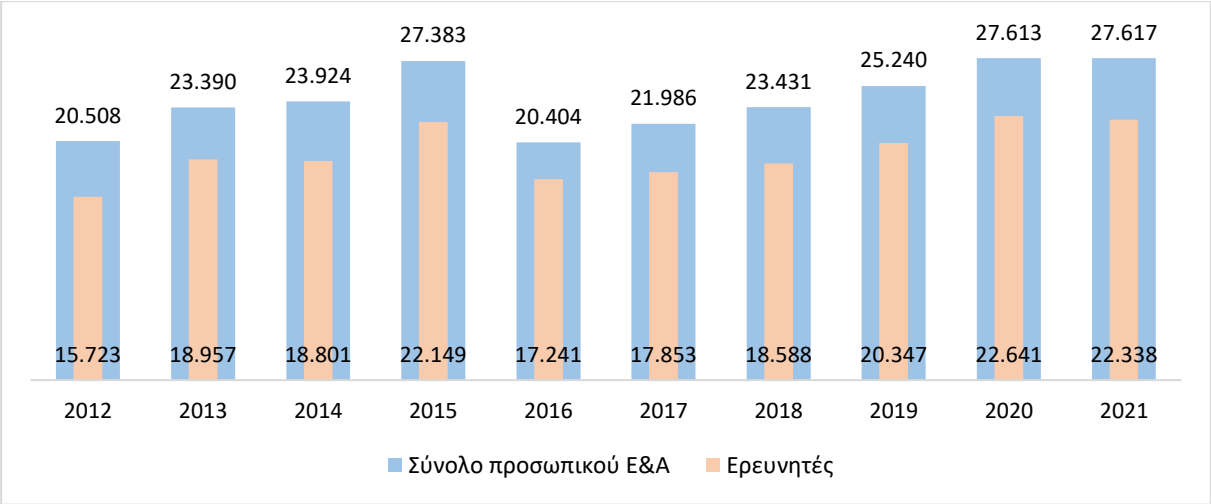

Σχήμα 47. *Σύνολο προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στην Ελλάδα (σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης), 2012 – 2021 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ[76])*

7. Διεθνείς Οίκοι Κατάταξης Πανεπιστημίων – η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων

7.1. Γενικές κατατάξεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στις διεθνείς κατατάξεις των οίκων ARWU, THE, QS, Scimago, Webometrics, NTU, USNEWS, URAP και CWUR για το έτος 2022 καθώς και η μεταβολή της θέσης τους από το προηγούμενο έτος.[77]

Από τη μελέτη της κατάταξης των ελληνικών πανεπιστημίων στους συγκεκριμένους οίκους αξιολόγησης, εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Στο σύστημα Webometrics, μόνο 3 ιδρύματα εμφανίζονται να έχουν βελτιώσει τις επιδόσεις τους σε σχέση με το 2021 και 24 ιδρύματα έχουν λιγότερο καλές επιδόσεις.
- Στο σύστημα της Scimago, στα περισσότερα ιδρύματα (16) καταγράφεται επιδείνωση των επιδόσεών τους, ενώ μόνο 4 εμφανίζονται να έχουν σημειώσει βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά[78].
- Στο σύστημα URAP, 11 ιδρύματα εμφανίζονται να έχουν επιδείνωση των επιδόσεών τους ενώ 7 ιδρύματα παρουσιάζονται να έχουν βελτιώσει τη θέση τους.

[76] Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα - Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, 2022 [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

[77] Για τα κριτήρια και τη μεθοδολογία κατάταξης κάθε συστήματος:
ARWU https://www.shanghairanking.com/
QS https://www.topuniversities.com/university-rankings
THE https://www.timeshighereducation.com/w%C3%B6rld-university-rankings
Webometrics https://webometrics.info/en
Scimago https://www.Scimagoir.com/
URAP https://urapcenter.org/
NTU http://nturanking.csti.tw/
CWUR https://cwur.org/
USNEWS https://www.usnews.com/rankings

[78] Παρουσιάζεται η θέση των ιδρυμάτων και η μεταβολή τους από την προηγούμενη χρονιά με βάση τη νέα μεθοδολογία της SCIMAGO.

- Στο σύστημα THE, 3 ιδρύματα εμφανίζονται χωρίς μεταβολή ως προς το 2021, 1 ίδρυμα έχει βελτιώσει την επίδοσή του και 6 ιδρύματα εμφανίζουν επιδείνωση των επιδόσεών τους. Σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά περιλαμβάνονται επιπλέον 3 ιδρύματα.
- Στο σύστημα QS, 3 ιδρύματα έχουν βελτιώσει την επίδοσή τους, 2 σημειώνουν επιδείνωση και 1 εμφανίζεται στο ίδιο επίπεδο με το 2021.
- Στο σύστημα ARWU, σε όλα τα ιδρύματα παρατηρείται σταθερότητα ως προς την προηγούμενη χρονιά.
- Στο σύστημα NTU καταγράφεται βελτίωση σε 3 ιδρύματα και επιδείνωση στα υπόλοιπα.
- Στο σύστημα CWUR, 5 ιδρύματα έχουν βελτιώσει την επίδοσή τους ενώ σε 6 σημειώνεται επιδείνωση.

Στον επόμενο πίνακα σημειώνεται η μεταβολή της θέσης του κάθε Πανεπιστημίου συγκριτικά με την προηγούμενη χρονιά (2021) (Πίνακας 31).

Πίνακας 31. Τα ελληνικά ΑΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις 2022

	ARWU		THE		QS		Scimago		Webometrics		NTU		US NEWS[79]		URAP		CWUR	
ΑΣΚΤ									10421	▼								
ΑΠΘ	501-600	■	601-800	■	551-560	▲	1090	▼	261	▼	350	▲	363		340	▲	409	▲
ΓΠΑ							4443	▼	1548	▲			1158		1533	▼	1662	▼
ΔΠΘ			1201+	▼			4054	▼	1071	▼			1455		1208	▲	1352	▼
ΔΙΠΑΕ									1837	▲								
ΕΚΠΑ	301-400	■	401-500	■	651-700	■	699	▼	251	▼	186	▲	250		214	▲	264	▲
ΕΜΠ			801-1000	▼	421	▲	1979	▼	408	▼	651-700	▼	441		701	▼	548	▲
ΕΛΜΕΠΑ									3216	▼								
ΙΠ							7179	▼	2394	▼							676	
ΟΠΑ			801-1000	▼	1001-1200	▼	3962	▲	1413	▼			ΧΚ		2389	▼		□
ΠΑ			801-1000	■			5028	▼	1050	▼			1022		1806	▼	1374	▲
ΠΑΔΑ							6107	▼	1986	▼					1933	▲		□
ΠΔΜ							6774	▼	2413	▼					2759	▼		□
ΠΑΘΕΣ	801-900	■	801-1000	▼			3123	▼	939	▼			964		858	▼	1103	▼
ΠΙ			801-1000	▼			3219	▼	703	▼	601-650	▼	693		864	▼		□
ΠΑΚΡΗ	601-700	■	401-500	▼	651-700	▲	1854	▲	691	▼	493	▲	605		709	▼	702	▼
ΠΑΜΑΚ							6428	▼	1814	▼					2525	▲		□
ΠΑΠΑΤ			801-1000	▲	801-1000	▼	2378	▼	587	▼	801-850	▼	860		674	▲	790	▼
ΠΑΠΕΙ							4490	▲	1544	▼					2166	▲		□
ΠΑΠΕΛ							6478	▼	2210	▼					2684	▼		□
ΠΠΚΠΕ									2802	▼								
ΠΟΚΡΗ			801-1000				4984	▼	1488	▼			ΧΚ		1900	▼	1713	▲
ΧΠ			351-400				4379	▲	1139	▼			ΧΚ		1803	▼	1581	▼
ΕΑΠ			1201+				7188	▼	1621	▼			ΧΚ					
ΑΣΠΑΙΤΕ									3304	▼								
ΣΣΕ									6529	▲								
ΣΝΔ									9256	▼								
ΣΙ																		

Το παρακάτω Σχήμα 48 απεικονίζει το πλήθος των ελληνικών ιδρυμάτων που περιλαμβάνονται σε κάθε ένα από τα συστήματα κατάταξης. Τα περισσότερα ιδρύματα εμφανίζονται στο Webometrics

[79] ΧΚ: Χωρίς κατάταξη.

(27), στο Scimago (22), το URAP (19)[80] και λιγότερα στο THE (10), το CWUR (12), το USNEWS (10), το QS (6), το NTU (6) και το ARWU (4).

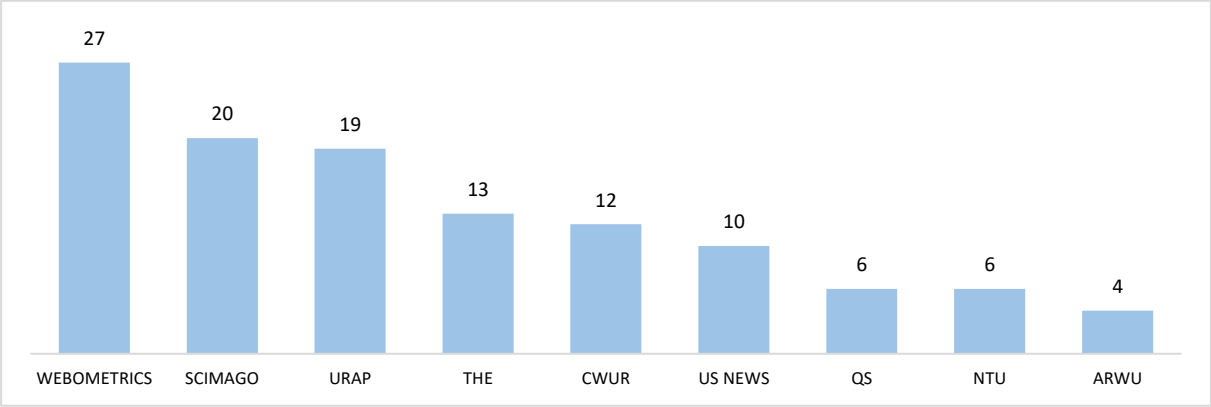

Σχήμα 48. *Πλήθος ελληνικών ιδρυμάτων ανά διεθνή κατάταξη*

Στις τρεις πρώτες θέσεις των πανεπιστημίων με τις περισσότερες εμφανίσεις συνολικά στα εννέα (9) διεθνή συστήματα κατάταξης περιλαμβάνονται το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο Κρήτης με 9 εμφανίσεις, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Πατρών με 8 εμφανίσεις, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με 7 και ακολουθούν το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων με 6 εμφανίσεις (Σχήμα 49).

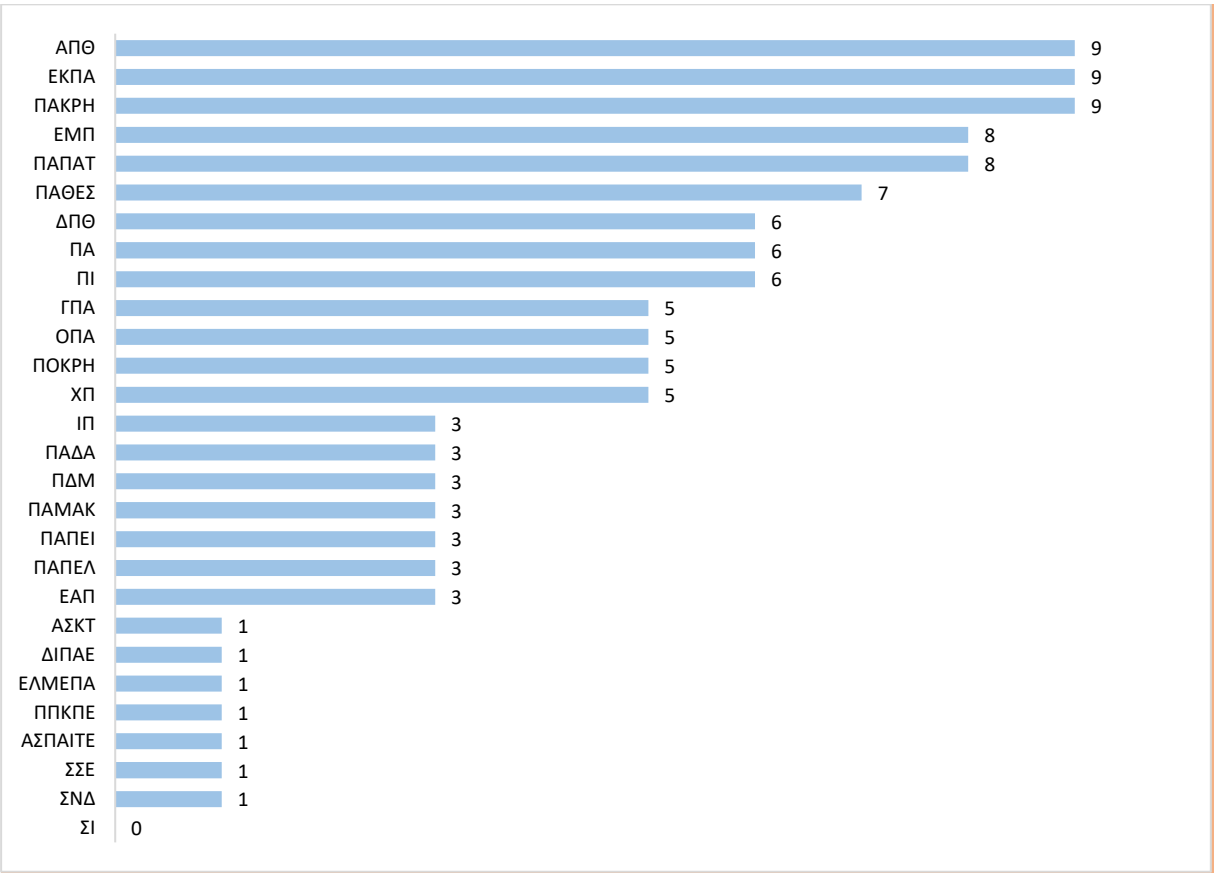

Σχήμα 49. *Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις εννέα (9) κατατάξεις*

[80] Περιλαμβάνεται η Ακαδημία Αθηνών.

7.2. Θεματικές κατατάξεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στις διεθνείς θεματικές κατατάξεις των συστημάτων ARWU, THE, QS, Scimago, NTU, USNEWS και URAP για το έτος 2022. Ειδικότερα καταγράφεται το σύνολο των εμφανίσεων των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε όλες τις θεματικές ενότητες ανά σύστημα κατάταξης, τα επιστημονικά πεδία του κάθε συστήματος, η θέση κάθε ιδρύματος σε αυτά καθώς επίσης και βασικά συμπεράσματα, τα οποία εξειδικεύονται ανά σύστημα (π.χ. top 25%, υψηλότερη θέση). Οι σχετικοί Πίνακες 51 έως 65 παρατίθενται στο Παράρτημα της Έκθεσης.

7.2.1. US NEWS and World Report Ranking (USNEWS)

Πιο συγκεκριμένα, στο σύστημα USNEWS σε 34 θεματικές περιοχές εμφανίζονται 15 ελληνικά ιδρύματα. Το ΕΚΠΑ, το ΑΠΘ και το ΕΜΠ είναι τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις. Ξεχωρίζουν οι επιδόσεις του ΕΚΠΑ στις θεματικές περιοχές των καρδιολογικών και καρδιαγγειακών συστημάτων (top 21,2%), της κλινικής ιατρικής (top 12,2%), του ΑΠΘ στη θεματική περιοχή των μηχανολόγων μηχανικών (top 24%) και του ΕΜΠ στην περιοχή των μηχανολόγων μηχανικών (top 15%) και της φυσικής (top 20,9%) (Πίνακας 51).

7.2.2. Academic Ranking of World Universities (ARWU) (Shanghai Ranking)

Στο σύστημα ARWU εμφανίζονται 13 ελληνικά ιδρύματα σε 33 θεματικές περιοχές (Πίνακας 52). Το ΕΜΠ σημειώνει την καλύτερη επίδοση όλων στη θεματική περιοχή των πολιτικών μηχανικών (5^{ο}) και της ναυπηγικής (48^{ο}).Το ΕΚΠΑ κατατάσσεται στις θέσεις 76-100 στη θεματική περιοχή της οδοντιατρικής και στοματικής υγιεινής (Πίνακας 53).

7.2.3. National Taiwan University (NTU) (Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities)

Στο σύστημα NTU περιλαμβάνονται 8 ελληνικά ιδρύματα σε συνολικά 19 θεματικές περιοχές (Πίνακας 54). Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (15) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (14) είναι τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις στις θεματικές περιοχές του NTU.

Οι καλύτερες επιδόσεις καταγράφονται στην Ανοσολογία (ΕΚΠΑ, 66), στους Πολιτικούς Μηχανικούς (ΕΜΠ,92 – ΠΑΠΑΤ, 269) και στις Γεωργικές Επιστήμες (ΓΠΑ, 149 - ΑΠΘ, 155). Στο παράρτημα καταγράφονται οι επιδόσεις όλων των ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (Πίνακας 55).

7.2.4. Times Higher Education (THE)

Στο σύστημα THE εμφανίζονται συνολικά 13 ελληνικά ιδρύματα σε 30 θεματικές περιοχές και συνολικά. Τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις είναι το ΑΠΘ και το ΕΚΠΑ (31), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (26) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (24) (Πίνακας 56).

Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο κατατάσσεται σε 11 θεματικές περιοχές στις θέσεις 351-400 (γεωργία και δασολογία, βιολογικές επιστήμες, επιχειρήσεις και διοίκηση, πληροφορική, οικονομική και οικονομετρία, γεωγραφία, γεωλογία, περιβάλλον, γη και θαλάσσιες επιστήμες, μαθηματικά και στατιστική, άλλη επιστήμη υγείας, επιστήμες φυσικής αγωγής και συνολικά), ενώ το ΕΑΠ και το ΔΠΘ είναι τα δύο ιδρύματα που κατατάσσονται στην κατηγορία 1201+ σε 20 και 14 θεματικές περιοχές αντίστοιχα (Πίνακας 57).

7.2.5. Quacquarelli Symonds (QS)

Το σύστημα QS διαθέτει δύο είδη θεματικών κατατάξεων, την ευρεία (broad) και την ειδική (narrow). Στην ευρεία κατηγορία εμφανίζονται 6 ελληνικά ιδρύματα σε συνολικά 5 θεματικές περιοχές (τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες, τη μηχανική και την τεχνολογία, τις επιστήμες ζωής και την ιατρική, τις φυσικές επιστήμες, τις κοινωνικές επιστήμες και τη διοίκηση) (Πίνακας 58).

Αντίστοιχα παρουσιάζεται το πλήθος κατάταξης κάθε ιδρύματος στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη θέση σε εθνικό επίπεδο. Το ΕΜΠ κατατάσσεται δύο φορές στην πρώτη θέση (μηχανική και τεχνολογία, φυσικές επιστήμες) ενώ μία φορά κατατάσσεται στην πρώτη θέση το ΑΠΘ (τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες), το ΕΚΠΑ (επιστήμες ζωής και ιατρική) και το ΟΠΑ (κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση) (Πίνακας 59).

Ως προς τις ειδικές θεματικές περιοχές για το 2022 καταγράφεται η παρουσία 9 ελληνικών ιδρυμάτων σε 32 θεματικές περιοχές. Το ΑΠΘ (27), το ΕΚΠΑ, (15), το Παν. Πατρών (13) και το ΕΜΠ (12) είναι τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις (Πίνακας 60).

Ξεχωρίζει η επίδοση του ΑΠΘ στη θεματική περιοχή κλασσικών σπουδών και αρχαίας ιστορίας (26^{ο}) και του ΕΜΠ στην περιοχή των πολιτικών/δομικών μηχανικών (50^{ο}) και των ηλεκτρονικών και ηλεκτρολόγων μηχανικών (96^{ο}) (Πίνακας 61).

7.2.6. University Ranking by Academic Performance (URAP)

Σε 49 θεματικές περιοχές του συστήματος URAP εμφανίζονται συνολικά 15 ελληνικά ΑΕΙ. Ο Πίνακας 62 παρουσιάζει το πλήθος των εμφανίσεων κάθε ιδρύματος στις θεματικές περιοχές του URAP. Το ΑΠΘ (38), το ΕΚΠΑ (34) και το ΕΜΠ (28) είναι τα τρία ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις. Η βέλτιστη θέση κάθε ιδρύματος (χαμηλότερη) καταγράφεται επίσης στον πίνακα με αναφορά στη θεματική περιοχή που αντιστοιχεί. Έτσι, για παράδειγμα το ΕΚΠΑ κατατάσσεται 71^{ο} στην οδοντιατρική και το ΑΠΘ 86^{ο} στις τηλεπικοινωνίες.

Αντίστοιχα, ο Πίνακας 63 παρουσιάζει αναλυτικά τις επιδόσεις των ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή και σημειώνονται οι βέλτιστες επιδόσεις (top 25%).

Στο top 25% των ιδρυμάτων με την καλύτερη επίδοση ανά θεματική περιοχή περιλαμβάνονται το ΕΚΠΑ (βιολογικές επιστήμες, ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας, ογκολογία, φαρμακολογία και χειρουργική), το ΑΠΘ (μηχανικοί, επιστήμες περιβάλλοντος, ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας, τεχνολογία), το ΕΜΠ (πολιτικοί μηχανικοί, ενέργεια και καύσιμα, μηχανικοί) και το Παν. Κρήτης (ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας).

7.2.7. Scimago

Το σύστημα Scimago σε 79 θεματικές περιοχές καταγράφει την παρουσία 21 ελληνικών ιδρυμάτων. Στον Πίνακας 64 παρουσιάζεται το πλήθος των εμφανίσεων καθενός ιδρύματος στις θεματικές κατατάξεις καθώς και η θεματική περιοχή στην οποία σημειώνεται η βέλτιστη θέση του ιδρύματος. Τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις είναι το ΑΠΘ (51), το ΕΚΠΑ (48) και το ΠΑΠΑΤ (29).

Ακολούθως, ο Πίνακας 65 παρουσιάζει αναλυτικά τη θέση κάθε ελληνικού ιδρύματος διεθνώς και στην Ελλάδα καθώς και το αν περιλαμβάνεται στο top25% των ιδρυμάτων. Ξεχωρίζουν οι επιδόσεις του Πανεπιστημίου Πατρών (1,93%) στη θεματική περιοχή μηχανικών βιομηχανίας και κατασκευών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς (8,75%) στη γεωγραφία, τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη και του ΕΚΠΑ (8,96%) στο σύνολο των θεματικών περιοχών.

8. Επιλεγμένα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

8.1. Οι θεμελιώδεις αξίες που διέπουν τη λειτουργία των πανεπιστημίων στον ΕΧΑΕ

Οι Υπουργοί Παιδείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την υπογραφή της διακήρυξης της Μπολόνια τον Ιούνιο του 1999, δήλωσαν τη δέσμευσή τους στις αξίες της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ιδρυματικής αυτονομίας. Η δέσμευσή τους αυτή επικυρώθηκε σε επόμενα κοινά ανακοινωθέντα, σε συνδυασμό με την υπόσχεσή τους για μεταρρυθμίσεις στα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης των χωρών τους. Γνώμονας των μεταρρυθμίσεων ήταν οι αξίες αυτές, καθώς επίσης και η συμμετοχή των φοιτητών και του προσωπικού στη διακυβέρνηση των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και η δημόσια ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση. Παρόλο που διαχρονικά έχουν αναγνωριστεί και άλλες αξίες ως εξίσου σημαντικές για την ανώτατη εκπαίδευση, όπως είναι η ισότιμη πρόσβαση, οι τέσσερις προαναφερθείσες αξίες, αποκαλούμενες και θεμελιώδεις αξίες αποτελούν τους βασικούς πυλώνες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (Σχήμα 50).

Σχήμα 50. *Οι θεμελιώδεις αξίες*

Ιδιαίτερη μνεία για τις θεμελιώδεις αξίες και για την ανάγκη εστίασης σε αυτές γίνεται στο Ανακοινωθέν της Ρώμης του 2020, ωστόσο η υιοθέτησή τους από τις διάφορες χώρες δεν είναι αυτονόητη ή χωρίς δυσκολίες. Μολονότι οι θεμελιώδεις αξίες θεωρούνται προϋποθέσεις για την ποιότητα στη μάθηση, τη διδασκαλία και την έρευνα, καθώς επίσης και την ανάπτυξη δημοκρατικών κοινωνιών, σε διάφορες χώρες ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξής τους, έχουν διαπιστωθεί εμπόδια ή περιπτώσεις καταστρατήγησής τους. Έτσι, τουλάχιστον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι θεμελιώδεις αξίες συνιστούν αντικείμενο μελέτης από ομάδες εργασίας που παρακολουθούν την πρόοδο εφαρμογής της διαδικασίας της Μπολόνια και την ανάπτυξη κριτηρίων και δεικτών μέτρησης των αξιών αυτών. Βεβαίως, το πρώτο βήμα για την πραγμάτωση των αξιών αυτών είναι η διασφάλιση μιας κοινής αντίληψης για το νόημα και τις απαιτήσεις τους.

Α. Η Ανώτατη Εκπαίδευση ως Δημόσιο Αγαθό – Η ευθύνη του κράτους

Η ανώτατη εκπαίδευση θεωρείται δημόσιο αγαθό. Αυτή η βασική παραδοχή των Υπουργών Παιδείας κατά τη διαμόρφωση της Διακήρυξης της Μπολόνια (1999), μεταφράστηκε σε ρητή δήλωσή τους στο ανακοινωθέν της Πράγας (2001), ως εξής: «Η ιδέα ότι η ανώτατη εκπαίδευση θα πρέπει να θεωρείται δημόσιο αγαθό είναι και θα παραμείνει ευθύνη του Κράτους». Συγκεκριμένα, δήλωσαν ότι το Κράτος έχει την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, με στόχο την προετοιμασία των νέων γενιών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και την ανάληψη ενεργού ρόλου σε μια δημοκρατική κοινωνία και παράλληλα, την παραγωγή νέας γνώσης μέσω της έρευνας.

Τα κράτη της Ευρώπης υποστηρίζουν και προωθούν εντατικά τις θεμελιώδεις αξίες μολονότι ο μετασχηματισμός των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης έχει συμβάλει στην εμφάνιση διαφόρων προκλήσεων, όπως είναι η επαρκής κρατική χρηματοδότηση για την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των ιδρυμάτων, η εμφάνιση ιδιωτικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, η ανάπτυξη νέων τύπων παροχής εκπαίδευσης κ.λπ.

Η δημόσια ευθύνη του κράτους μπορεί να διακριθεί σε τρία βασικά πλαίσια τα οποία ουσιαστικά ρυθμίζουν τη σχέση του με την ανώτατη εκπαίδευση[81]:

1. Το θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο (νομοθεσία, χρηματοδότηση, επενδύσεις)
2. Το πλαίσιο συμμετοχής (τομείς δημόσιας ευθύνης και βαθμός συμμετοχής του κράτους)
3. Το λειτουργικό πλαίσιο (πρόσβαση, ποσοτική και ποιοτική επάρκεια αποφοίτων, διασφάλιση ποιότητας, έρευνα και ηθική της έρευνας).

Σχήμα 51. *Όψεις της δημόσιας ευθύνης για την ανώτατη εκπαίδευση*

Πιο αναλυτικά, η δημόσια ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση μεταφράζεται πρωτίστως στην ανάπτυξη κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, πολιτικών λειτουργίας της και χρηματοδότησης προκειμένου τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να είναι σε θέση να εκπληρώνουν την αποστολή τους ως προς τους φοιτητές τους, την αγορά εργασίας και την κοινωνία. Το θεσμικό πλαίσιο ορίζει τον τρόπο εισαγωγής των φοιτητών στα πανεπιστήμια, της οργάνωσης και διακυβέρνησης των ιδρυμάτων, της χρηματοδότησης, της κατανομής θέσεων, της επιλογής και εξέλιξης του ακαδημαϊκού προσωπικού, της ασφάλειας των φοιτητών και του προσωπικού κ.λπ. Παράλληλα είναι δυνατό να υποστηρίζει την διαμόρφωση πολιτικών μη διακρίσεων, μέριμνας αδύναμων οικονομικά φοιτητών και γενικά θεμάτων σχετικών με τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών στην ανώτατη εκπαίδευση. Το σημείο

[81] Egron-Polak, E. (2005). The public responsibility for higher education and research – Conclusions and suggestions. In Weber, L., & Bergan, S. (2005). *The public responsibility for higher education and research*. Council of Europe Publishing, σ. 221-233.

αυτό είναι ιδιαιτέρως σημαντικό στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση νορβηγικών πανεπιστημίων τα οποία είχαν θεσπίσει πολιτικές που προωθούσαν την κάλυψη ακαδημαϊκών θέσεων από γυναίκες. Ωστόσο, λόγω των προβλέψεων για μη διακρίσεις στον ΕΧΑΕ οι πολιτικές αυτές αποσύρθηκαν.

Επίσης, το κράτος είναι υπεύθυνο να προσδιορίζει τους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης στους οποίους θα έχει άμεση, έμμεση ή καμία παρέμβαση.

Το κράτος είναι ακόμη επιφορτισμένο με την ευθύνη για τη σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και αυτό είναι εμφανές αν εξετάσει κανείς τη δέσμευση των Υπουργών Παιδείας στη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου προσόντων και την εστίαση στα αποτελέσματα της εκπαίδευσης, τις πρωτοβουλίες για την ευελιξία και την κινητικότητα εντός και μεταξύ διαφορετικών συστημάτων εκπαίδευσης.

Επιπλέον, το κράτος οφείλει να διασφαλίζει την έγκυρη πληροφόρηση προς φοιτητές, εργοδότες και λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη, σχετικά με τα προγράμματα σπουδών, τα αποκτώμενα προσόντα και τα μαθησιακά αποτελέσματα των ΠΣ (από την πλευρά των ιδρυμάτων). Η διασφάλιση ποιότητας είναι επίσης μέρος του λειτουργικού πλαισίου, όπως αυτή μπορεί να υλοποιείται σε κάθε χώρα και αποτελεί βασικό κομμάτι της δημόσιας ευθύνης για την ανώτατη εκπαίδευση. Αν και υπάρχει συναίνεση για την αξιολόγηση και τη σημασία της διασφάλισης ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, όταν αυτή συνδέεται με τη χρηματοδότηση προκύπτουν ζητήματα και ερωτήματα όπως το αν έχει νόημα να συνεχίσει να χρηματοδοτείται μια ακαδημαϊκή μονάδα σε περίπτωση που αυτή παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες χαμηλής ποιότητας. Το θέμα αυτό καθίσταται πιο σύνθετο αν σκεφτεί κανείς τη διασυνοριακή εκπαίδευση, τις διεθνείς συμμαχίες των πανεπιστημίων και την εμπλοκή και άλλων (επαγγελματικών φορέων) στην παροχή της εκπαίδευσης.

Β. Ακαδημαϊκή Ελευθερία – Ιδρυματική Αυτονομία

Η ελευθερία είναι όρος συνυφασμένος με τη φιλοσοφική σκέψη, την επιστημονική επιδίωξη ή την καλλιτεχνική δημιουργία. Πρόκειται για ένα υπέρτατο ιδανικό, δικαίωμα και ευθύνη κάθε ανθρώπου, κοινωνίας και έκφανσης πολιτισμού. Η ελευθερία αναδείχτηκε στις πρώιμες μελέτες για την ανώτατη εκπαίδευση (όπως από τους John Henry Newman, Wilhelm Von Humboldt), ως προϋπόθεση για την ανάπτυξη ανεξάρτητων ατόμων/πολιτών σε ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον που αναγνωρίζει και σέβεται την ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα, και οικονομιών, στις οποίες υπάρχει δυνατότητα για την άνθιση οποιασδήποτε ανθρώπινης δραστηριότητας.

Οι δύο συνιστώσες της ακαδημαϊκής ελευθερίας, ήτοι η ελευθερία στη μετάδοση της γνώσης / διδασκαλία (Lehrfreiheit) και η ελευθερία στην αναζήτηση της γνώσης / μάθηση (Lernfreiheit), εφαρμόστηκαν στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου (1810) και σταδιακά μεταλαμπαδεύτηκαν στα αμερικανικά πανεπιστήμια, αρχικά με τη Διακήρυξη των Αρχών του 1915 της Αμερικανικής Ένωσης Καθηγητών Πανεπιστημίου (AAUP) και στη συνέχεια με την επαναδιατύπωσή της ως Διακήρυξη των Αρχών της Ακαδημαϊκής Ελευθερίας και Ακαδημαϊκής Μονιμότητας του 1940. Αυτές οι συνιστώσες συμπληρώθηκαν από μια τρίτη, την ελεύθερη έκφραση έξω από τον ακαδημαϊκό χώρο, και εν τέλει αναδείχθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο ως οι ουσιαστικοί πυλώνες της σύγχρονης ανώτατης εκπαίδευσης. Κατά τον Albert Einstein, η ακαδημαϊκή ελευθερία αποτελεί δικαίωμα αναζήτησης και επικοινώνησης της αλήθειας, μέσα από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας και τη διδασκαλία. Ταυτόχρονα αποτελεί και καθήκον ώστε κανείς να μην αποσιωπά αυτό που έχει αναγνωρίσει πως είναι αληθινό. Θεωρεί ακόμη ότι ο οποιοσδήποτε περιορισμός της ακαδημαϊκής ελευθερίας εμποδίζει τη διάχυση της γνώσης και περιορίζει την ορθή κρίση και δράση.

Πλέον η ακαδημαϊκή ελευθερία προεκτείνεται και σε επίπεδο λειτουργίας του ιδρύματος και αναγνωρίζεται, μέσα από διακηρύξεις, ως ιδρυματική αυτονομία, ως ένας σημαντικός παράγοντας για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω της δημιουργίας και της διασφάλισης ενός ακαδημαϊκού περιβάλλοντος που προάγει την έρευνα και την επιστημονική αριστεία. Αναμφίβολα η επίτευξη αυτού του τελικού αποτελέσματος βασίζεται και στην ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων διακυβέρνησης (εξωτερικής και εσωτερικής) επικουρούμενης από σύγχρονα συστήματα διοίκησης.

Σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις της, η Αρχή είχε ασχοληθεί με το θέμα της αυτονομίας και της διακυβέρνησης στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και, μεταξύ άλλων, τόνιζε τη σημασία της μη παρέμβασης των κυβερνήσεων στη λειτουργία τους, και τις θετικές της επιπτώσεις στην εκπλήρωση των κριτηρίων ποιότητας, την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στις διεθνείς κατατάξεις και την προσέλκυση πόρων[82]. Η ιδρυματική αυτονομία περιλαμβάνει τις εξής τέσσερις (4) διαστάσεις (Σχήμα 52):

1. Την *οργανωσιακή αυτονομία, η οποία* αναφέρεται σε θέματα δομής, διοίκησης, ηγεσίας και διακυβέρνησης των ιδρυμάτων.
2. Την *οικονομική αυτονομία,* η οποία αφορά στη δυνατότητα του ιδρύματος να βρίσκει πόρους, να δημιουργεί ίδιες υποδομές, να δανείζεται κεφάλαια και να ορίζει δίδακτρα.
3. Την *ακαδημαϊκή αυτονομία,* η οποία αναφέρεται στην ικανότητα του ιδρύματος να αποφασίζει το ίδιο για θέματα σπουδών, για το πλήθος φοιτητών και την επιλογής τους, καθώς και για τη δομή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών.
4. Την *αυτονομία στελέχωσης*, η οποία αναφέρεται στην ικανότητα του ιδρύματος να προσλαμβάνει, να εξελίσσει και να αναπτύσσει το ακαδημαϊκό και διοικητικό του προσωπικό.

Σχήμα 52. *Οι διαστάσεις της ιδρυματικής αυτονομίας κατά την EUA*

Στις εκθέσεις αυτές, είχε αποτυπωθεί επίσης η θέση της Ελλάδας (με τα διαθέσιμα δεδομένα του 2010). Τότε, η Ελλάδα κατατασσόταν στις τελευταίες θέσεις σε όλες τις διαστάσεις της αυτονομίας: α) 26η στην οργανωσιακή, β) 26η στην οικονομική, γ) 27η στην ακαδημαϊκή και δ) 28η στα θέματα προσωπικού. Το 2023 η Ελλάδα εμφανίζεται να έχει σημειώσει μικρή πρόοδο ως προς την οργανωσιακή και την ακαδημαϊκή αυτονομία. Ο Πίνακας 32 παρουσιάζει τις επιδόσεις του ελληνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης ως προς την ιδρυματική αυτονομία σε σχέση με αυτές άλλων ευρωπαϊκών συστημάτων[83].

[82] ΑΔΙΠ (2017). Ετήσια έκθεση για την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης 2016, Αθήνα. Διαθέσιμο εδώ: https://www.ethaae.gr/images/articles/ektheseis-poiotitas/119-hqa_report2016.pdf
[83] European University Association (2023). University autonomy in Europe IV - *The Scorecard 2023*. https://eua.eu/resources/publications/1061:university-autonomy-in-europe-iv-the-scorecard-2023.html

Πίνακας 32. Επιδόσεις ευρωπαϊκών συστημάτων ανά διάσταση ιδρυματικής αυτονομίας

Σύστημα	Οργανωσιακή Αυτονομία	Οικονομική Αυτονομία	Αυτονομία Στελέχωσης	Ακαδημαϊκή Αυτονομία
Αγγλία (ΗΒ)	100%	89%	96%	89%
Αυστρία	78%	59%	79%	85%
Βαλλωνία (Βέλγιο)	90%	54%	49%	26%
Βόρεια Ρηνανία - Βεστφαλία (Γερμανία)	68%	43%	63%	88%
Βρανδεμβούργο (Γερμανία)	58%	44%	58%	87%
Γαλλία	57%	44%	44%	42%
Γεωργία	66%	71%	96%	48%
Δανία	87%	69%	86%	72%
Ελβετία	55%	72%	91%	72%
Ελλάδα	**51%**	**31%**	**19%**	**33%**
Εσθονία	73%	77%	100%	95%
Έσση (Γερμανία)	77%	35%	63%	88%
Ιρλανδία	76%	63%	58%	89%
Ισλανδία	45%	60%	68%	80%
Ισπανία	55%	55%	50%	57%
Ιταλία	65%	70%	49%	56%
Κροατία	62%	46%	12%	46%
Κύπρος	54%	23%	39%	42%
Λετονία	69%	90%	89%	55%
Λιθουανία	88%	61%	83%	53%
Λουξεμβούργο	56%	75%	96%	89%
Νορβηγία	78%	35%	63%	83%
Ολλανδία	83%	66%	92%	46%
Πολωνία	71%	60%	97%	68%
Πορτογαλία	80%	70%	62%	54%
Ρουμανία	54%	75%	84%	61%
Σερβία	56%	40%	39%	49%
Σκωτία (ΗΒ)	100%	80%	96%	89%
Σλοβακία	57%	68%	69%	56%
Σλοβενία	59%	66%	48%	47%
Σουηδία	59%	56%	97%	67%
Τουρκία	39%	37%	56%	46%
Τσεχία	54%	69%	98%	72%
Φινλανδία	93%	67%	92%	90%
Φλαμανδία (Βέλγιο)	70%	74%	76%	53%

Η Ελλάδα κατατάσσεται 33η σε σύνολο 35 συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης ως προς την οργανωσιακή αυτονομία πάνω από την Ισλανδία (34η) και την Τουρκία (35η). Τα συστήματα με τη μεγαλύτερη οργανωσιακή αυτονομία είναι αυτά της Αγγλίας και της Σκωτίας, της Φινλανδίας (2η), της Βαλλωνίας, της Λιθουανίας, της Δανίας και της Ολλανδίας. Οι επιδόσεις κάθε χώρας προκύπτουν από τη βαθμολογία σε επιμέρους κριτήρια της οργανωσιακής, της οικονομικής και της ακαδημαϊκής αυτονομίας και της αυτονομίας στελέχωσης. Τα κριτήρια αυτά παρουσιάζονται ακολούθως (Πίνακας 33):

Πίνακας 33. Κριτήρια ανά είδος αυτονομίας

Οργανωσιακή αυτονομία	Οικονομική αυτονομία
1. Επιλογή Πρύτανη	1. Εσωτερική κατανομή χρηματοδότησης
2. Προσόντα Πρύτανη	2. Δυνατότητα διατήρησης πλεονάσματος από τη δημόσια χρηματοδότηση
3. Θητεία Πρύτανη	3. Δυνατότητα λήψης δανείου
4. Τερματισμός θητείας	4. Ιδιοκτησία κτηρίων πανεπιστημίου
5. Δυνατότητα καθορισμού εσωτερικής ακαδημαϊκής δομής	5. Δυνατότητα πώλησης ακίνητης περιουσίας
6. Δυνατότητα δημιουργίας νομικών οντοτήτων	6. Θέσπιση διδάκτρων σε προπτυχιακό επίπεδο για ημεδαπούς φοιτητές και φοιτητές ΕΕ
7. Εξωτερικά μέλη οργάνων διακυβέρνησης	7. Θέσπιση διδάκτρων σε μεταπτυχιακό επίπεδο για ημεδαπούς φοιτητές και φοιτητές ΕΕ
	8. Θέσπιση διδάκτρων για διεθνείς φοιτητές
Αυτονομία στελέχωσης	**Ακαδημαϊκή αυτονομία**
1. Πρόσληψη προσωπικού	1. Πλήθος φοιτητών
2. Μισθοί προσωπικού	2. Κριτήρια εισαγωγής φοιτητών (προπτυχιακό επίπεδο)
3. Τερματισμός θητείας προσωπικού	3. Κριτήρια εισαγωγής φοιτητών (μεταπτυχιακό επίπεδο)
4. Εξέλιξη προσωπικού	4. Εισαγωγή νέων προγραμμάτων σπουδών (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο)
	5. Δυνατότητα επιλογής γλώσσας διδασκαλίας σε προπτυχιακό επίπεδο
	6. Δυνατότητα επιλογής γλώσσας διδασκαλίας σε μεταπτυχιακό επίπεδο
	7. Δυνατότητα επιλογής φορέων διασφάλισης ποιότητας

Η αυτονομία των ιδρυμάτων σχετίζεται με την ακαδημαϊκή ελευθερία, η οποία πλέον αποτυπώνεται με τον δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας (Academic Freedom Index - AFI)[84]. Ο δείκτης αποσκοπεί στην πληροφόρηση των ενδιαφερομένων μερών, στον καθορισμό προτύπων σύγκρισης, στην πρόκληση διαλόγου σε θέματα διακυβέρνησης και πολιτικής στην ανώτατη εκπαίδευση, στην κριτική αναθεώρηση των συστημάτων κατάταξης και την αναγνώριση της ακαδημαϊκής ελευθερίας ως κριτηρίου ποιότητας και φήμης, στη διευκόλυνση της έρευνας για το θέμα της ακαδημαϊκής ελευθερίας και εν τέλει στην ενίσχυσή της.

Ειδικότερα, ο εν λόγω δείκτης AFI είναι σύνθετος και αποτελείται από τους εξής πέντε επιμέρους δείκτες που εμπεριέχουν βασικά στοιχεία της λεγόμενης *de facto* ακαδημαϊκής ελευθερίας:

1. Ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα
2. Ελευθερία στη διακίνηση και διάχυση ιδεών
3. Ιδρυματική αυτονομία
4. Ιδρυματική ακεραιότητα
5. Ελευθερία ακαδημαϊκής και πολιτισμικής έκφρασης

[84] Kinzelbach, K., Saliba, I., Spannagel, J., and Quinn, R. (2021) *Free universities: Putting the Academic Freedom Index into action*, GPPI – Scholars at Risk Network [31/03/2021]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.gppi.net/2021/03/11/free-universities
Ο δείκτης αυτός είναι αποτέλεσμα συνεργασίας μεταξύ ερευνητών στο Πανεπιστήμιο Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg (FAU), το V DEM Institute, το δίκτυο Scholars at Risk, το Global Public Policy Institute (GPPi) και ακόμη περίπου 2.000 ειδικών εμπειρογνωμόνων ανά χώρα σε όλον τον κόσμο. Τα αποτελέσματα προκύπτουν με βάση τις αξιολογήσεις των ειδικών εμπειρογνωμόνων, δεδομένα τα οποία συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία από το Ινστιτούτο V DEM.

Ο δείκτης συμπληρώνεται από επιπρόσθετους δείκτες που αφορούν τις *de jure* δεσμεύσεις στην ακαδημαϊκή ελευθερία:

1. Συνταγματική κατοχύρωση
2. Υπογραφή της Διεθνούς Συνθήκης για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights)[85]
3. Διαθεσιμότητα πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στη χώρα.

Τα αποτελέσματα για το επίπεδο ακαδημαϊκής ελευθερίας στον κόσμο για το 2023 (δεδομένα 2022) καταδεικνύουν τη συρρίκνωσή της σε συνολικά 22 χώρες, επηρεάζοντας περίπου 4 δισεκατομμύρια ανθρώπους. Η συρρίκνωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας καταγράφεται τόσο σε χώρες με ανεπτυγμένες δημοκρατίες, όσο και σε χώρες περισσότερο αυταρχικές. Βελτίωση του επιπέδου της ακαδημαϊκής ελευθερίας παρατηρείται μόνο σε πέντε (5) μικρές χώρες, ενώ στην πλειονότητα των χωρών η ακαδημαϊκή ελευθερία παραμένει σταθερή. Για τον μέσο πολίτη του κόσμου το επίπεδο ακαδημαϊκής ελευθερίας είναι το ίδιο, όπως πριν από 40 χρόνια[86].

Στην Ελλάδα, για το 2022 ο δείκτης ακαδημαϊκής ελευθερίας ήταν 0,77 (με βέλτιστη επίδοση το 1), γεγονός που κατατάσσει τη χώρα μας στο top 40-50% των αξιολογούμενων χωρών[87]. Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται χώρες, όπως η Κένυα και η Γκάνα (0,78), η Νότια Αφρική (0,79) αλλά και οι ΗΠΑ (0,79). Ειδικότερα, η βαθμολογία της Ελλάδας στους πέντε πυλώνες του δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας παρουσιάζεται στο Σχήμα 53:

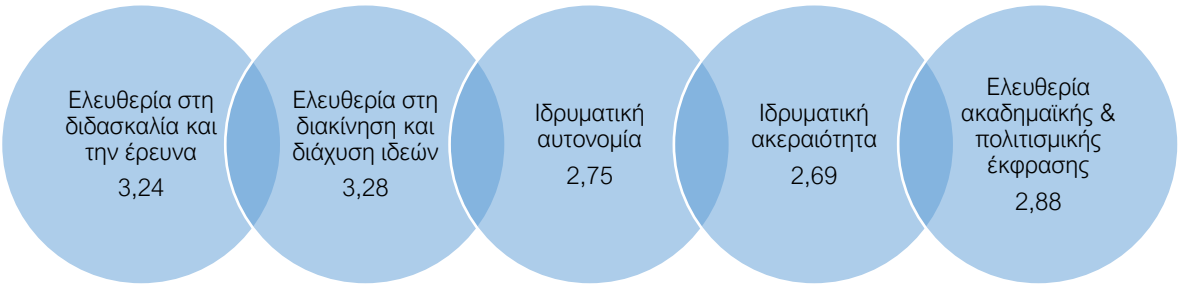

Σχήμα 53. *Η βαθμολογία της Ελλάδας ως προς τις συνιστώσες του δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας*

Σε σχετική έκθεση[88] τονίζεται η σημασία της αξιοποίησης των δεδομένων του δείκτη AFI σε διάφορα επίπεδα (π.χ. διεθνές, εθνικό, ιδρυματικό) για τη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με ενέργειες/σχέδια δράσης αντιμετώπισης χαμηλής επίδοσης, ανάδειξης περιπτώσεων παραβίασης της ακαδημαϊκής ελευθερίας, διαμόρφωσης πολιτικής, σύναψης συνεργασιών σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο, καλύτερης αποτύπωσης της συνολικής απόδοσης των ιδρυμάτων στα συστήματα κατάταξης, επιλογής χώρας και ιδρυμάτων για λόγους σπουδών/απασχόλησης.

[85] Η Συνθήκη έχει υπογραφεί από την Ελλάδα στις 16 Μαΐου 1985.
[86] https://www.fau.eu/2023/03/02/news/research/academic-freedom-deteriorates-in-22-countries/
[87] https://academic-freedom-index.net/
[88] Kinzelbach, K., Saliba, I., Spannagel, J., and Quinn, R. (2021) *Free universities: Putting the Academic Freedom Index into action*, GPPI – Scholars at Risk Network [13/03/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.gppi.net/2021/03/11/free-universities

Σύμφωνα με το Freedom House[89], στον σχετικό δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας, στον οποίο η Ελλάδα βαθμολογείται με το μέγιστο της βαθμολογίας (4/4) αναφέρεται πως δεν υπάρχουν σημαντικοί περιορισμοί ακαδημαϊκής ελευθερίας στην Ελλάδα και στο εκπαιδευτικό σύστημα δεν υπάρχουν φαινόμενα πολιτικής κατήχησης. Αναφέρεται, όμως, η νομική διάταξη για τις Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (ΟΠΠΙ) και τις αντιδράσεις φοιτητών και διδασκόντων.

Στη σχέση ακαδημαϊκής ελευθερίας και ιδρυματικής αυτονομίας αναφέρεται πρόσφατο άρθρο της EUA (Ένωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων), υπογραμμίζοντας αρχικά πως δεν υπάρχουν αλλαγές στο περιεχόμενο των όρων ή τις αρχές που διέπουν την ακαδημαϊκή ελευθερία και αυτονομία. Αυτό που έχει αλλάξει στα τελευταία 30 χρόνια είναι το περιβάλλον λειτουργίας των ιδρυμάτων, στο οποίο καταγράφονται με αυξανόμενη συχνότητα περιστατικά παραβίασης[90]. Το διεθνές δίκτυο ιδρυμάτων και ατόμων των οποίων η αποστολή είναι η προστασία των επιστημόνων και η προώθηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας *Scholars at Risk* για το 2022 καταγράφει οκτώ (8) περιστατικά βίας στα ελληνικά πανεπιστήμια. Ο παρακάτω πίνακας τα παρουσιάζει, παραθέτοντας τον σύνδεσμο για τη σχετική λεπτομερή αναφορά των συμβάντων.

Πίνακας 34. Καταγεγραμμένα περιστατικά βίας στα ελληνικά πανεπιστήμια - 2022 (SAR)[91]

Ημερομηνία	Ίδρυμα	Αναφορά Συμβάντος
16/9/2022	ΑΠΘ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-09-16-aristotle-university-of-thessaloniki/
16/9/2022	ΑΠΘ	https://www.scholarsatrisk.org/report/09-16-2022-aristotle-university-of-thessaloniki/
4/6/2022	ΠΑΔΑ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-06-04-university-of-west-attica/
2/6/2022	ΑΠΘ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-06-02-aristotle-university-of-thessaloniki/
1/6/2022	ΠΟΚΡΗ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-06-01-technical-university-of-crete/
26/5/2022	ΑΠΘ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-05-26-aristotle-university-of-thessaloniki/
10/5/2022	ΑΠΘ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-05-10-aristotle-university-of-thessaloniki/
11/1/2022	ΟΠΑ	https://www.scholarsatrisk.org/report/2022-01-11-athens-university-of-economics-and-business/

Στην κοινή δήλωση της ALLEA (της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας των Ακαδημιών Επιστημών και Ανθρωπιστικών Επιστημών), της EUA και της Science Europe (του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Οργανισμών που πραγματοποιούν ή/και χρηματοδοτούν την έρευνα) του 2019 αναφέρεται πως η ακαδημαϊκή ελευθερία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε πεδίο της ακαδημαϊκής δραστηριότητας[92].

Όλες οι χώρες στην Ευρώπη και πολλές σε διεθνές επίπεδο έχουν προβεί σε νομοθετική κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ιδρυματικής αυτονομίας, κάτι που παρά τις διαφοροποιήσεις αποδεικνύει την κοινή δέσμευσή τους στην προστασία των αρχών αυτών. Καλούνται, λοιπόν, οι κυβερνήσεις και οι δημόσιες αρχές να προστατεύουν την ακαδημαϊκή ελευθερία και να διαφυλάττουν την αυτονομία των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Τα δε ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας απολαμβάνουν την ακαδημαϊκή ελευθερία και να διαμορφώνουν την κατάλληλη κουλτούρα. Σε αυτήν την κοινή δήλωση αναφέρεται ακόμη πως

[89] Αμερικανική οργάνωση η οποία ασχολείται με την προώθηση της ελευθερίας και της δημοκρατίας στον κόσμο. Βαθμολογεί το επίπεδο ελευθερίας στον κόσμο (σε επίπεδο χωρών) με δείκτες πολιτικών δικαιωμάτων και πολιτικών ελευθεριών. https://freedomhouse.org/country/greece/freedom-world/2022

[90] Steiner, M (2021) *Between fear and hope – academic freedom and university autonomy in Europe today*, European University Association [13/03/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://www.eua.eu/resources/expert-voices/216-between-fear-and-hope-%E2%80%93-academic-freedom-and-university-autonomy-in-europe-today.html

[91] https://www.scholarsatrisk.org/academic-freedom-monitoring-project-index/?_snk_keyword=&taxes%5Bregions%5D%5Bgreece%5D=on&_snk_dt%5Bstart%5D=2022-01-01&_snk_dt%5Bend%5D=2022-12-31

[92] EUA, ALLEA and Science Europe join forces on academic freedom and autonomy [02/03/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://eua.eu/resources/news/297-eua,-allea-and-science-europe-join-forces-on-academic-freedom-and-autonomy.html

η ακαδημαϊκή ελευθερία πρέπει να πλαισιώνεται από αυστηρά επιστημονικά και επαγγελματικά πρότυπα, σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων, ηθική συμπεριφορά και ευαισθητοποίηση σχετικά με τον αντίκτυπο της έρευνας στους ανθρώπους και στο περιβάλλον τους. Τα αυτόνομα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας πρέπει να είναι υπόλογα στις δικές τους κοινότητες, στους δημόσιους φορείς και στην κοινωνία. Οι κυβερνήσεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην προώθηση της ιδέας αυτής. Τέλος, αναφέρεται ότι η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ιδρυματική αυτονομία, σε συνδυασμό με αυτήν την αίσθηση σκοπού και ευθύνης, επιτρέπουν στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας και στις κοινωνίες που υπηρετούν να αναπτύσσονται.

Σύμφωνα με τη διακήρυξη του Παγκόσμιου Φόρουμ για την Ακαδημαϊκή Ελευθερία, την Ιδρυματική Αυτονομία και το Μέλλον της Δημοκρατίας[93] το 2019, η ανώτατη εκπαίδευση είναι σε θέση να εκπληρώσει την αποστολή της μόνο εάν τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας απολαμβάνουν ακαδημαϊκή ελευθερία και τα ιδρύματα είναι αυτόνομα. Είναι σημαντική η αναφορά του φόρουμ στην ευθύνη όλων (διδασκόντων, φοιτητών, ηγετών της ανώτατης εκπαίδευσης και δημοσίων αρχών) για την υποστήριξη των αξιών αυτών και την εφαρμογή τους, όπως και η αναγνώριση ότι η νομική διασφάλιση της αυτονομίας των ιδρυμάτων δεν συνεπάγεται αυτόματα την ακαδημαϊκή ελευθερία. Αυτή είναι μάλλον κυρίαρχο συστατικό κουλτούρας, η οποία αφενός μεν αναγνωρίζει και σέβεται τη διαφορετικότητα και την πρωτοτυπία σε όλες τις εκφάνσεις των ακαδημαϊκών λειτουργιών και αφετέρου υπογραμμίζει τη σημασία προσανατολισμού της έρευνας, της μάθησης και της διδασκαλίας σε επιστημονικά δεδομένα και της ελεύθερης ερμηνείας τους από διαφορετικές οπτικές πλευρές. Είναι, λοιπόν, ευθύνη των αρχών και των διοικούντων του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης κάθε χώρας να διασφαλίζει το πλαίσιο για την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ιδρυματική αυτονομία, τους κανόνες αλλά και τους μηχανισμούς παρακολούθησης. Η αυτονομία των πανεπιστημίων, η ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα και η ευθύνη των κυβερνήσεων και των πανεπιστημίων για τη διασφάλισή της περιλαμβάνονται και στις θεμελιώδεις αρχές της Magna Charta Universitatum[94].

Το Συμβούλιο της Ευρώπης σε ψήφισμά του, λαμβάνοντας υπόψη την κατάταξη ορισμένων χωρών μελών του σύμφωνα με τον δείκτη ακαδημαϊκής ελευθερίας (AFI) επισημαίνει την ανάγκη διαμόρφωσης ενός πλαισίου για την παρακολούθηση του επιπέδου ακαδημαϊκής ελευθερίας και ανάπτυξης μηχανισμών προστασίας, υποστήριξης και αξιολόγησης της ακαδημαϊκής ελευθερίας στην Ευρώπη.

Διαπιστώνει, ακόμη, ότι μετά από σχεδόν δύο δεκαετίες συζητήσεων για την ακαδημαϊκή ελευθερία δεν υπάρχει ένα διεθνώς κοινά αποδεκτό πλαίσιο και καλωσορίζει τον κοινό ορισμό της Συνόδου των Ευρωπαίων Υπουργών του ΕΧΑΕ στις 19/11/2020 και τον σχεδιασμό κριτηρίων αναφοράς για τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης. Αναφέρει ακόμη την ευθύνη των δημοσίων αρχών των χωρών να προστατεύουν την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ιδρυματική αυτονομία και την ανάγκη συλλογής και αξιολόγησης σχετικών δεδομένων προκειμένου να καταγράφονται οι οποιεσδήποτε παραβιάσεις και να επιβάλλονται κυρώσεις.

Σημειώνεται, ακόμη, ότι οι δυο αυτές παράμετροι (ακαδημαϊκή ελευθερία και ιδρυματική αυτονομία) δεν λαμβάνονται υπόψη από τα συστήματα κατάταξης με αποτέλεσμα ιδρύματα σε χώρες με χαμηλή επίδοση στον δείκτη AFI να εμφανίζονται ως άριστα.

[93] Το Παγκόσμιο Φόρουμ για την Ακαδημαϊκή Ελευθερία, την Ιδρυματική Αυτονομία και το Μέλλον της Δημοκρατίας πραγματοποιήθηκε στα κεντρικά γραφεία του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο στις 20 - 21 Ιουνίου 2019 και συνδιοργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης, τη διεθνή κοινοπραξία για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την ευθύνη των πολιτών και τη δημοκρατία, την Οργάνωση των Αμερικανικών Κρατών (OAS), το Παρατηρητήριο Magna Charta και τη Διεθνή Ένωση των Πανεπιστημίων.

[94] https://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum/mcu-1988/mc_greek_mod.pdf/@@download/file/mc_greek_mod.pdf

Η Συνέλευση του Συμβουλίου, μεταξύ άλλων, καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να διασφαλίσουν ότι η προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της αυτονομίας των ιδρυμάτων τους κατοχυρώνεται στην εθνική νομοθεσία και ότι οι σχετικές νομικές διατάξεις εφαρμόζονται και να απέχουν από ενέργειες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τόσο την ακαδημαϊκή ελευθερία όσο και την ιδρυματική αυτονομία. Επιπλέον, καλεί και τα ενδιαφερόμενα μέρη (διεθνείς οργανισμούς, εθνικές αρχές, φορείς χρηματοδότησης, ιδρύματα) να συμπεριλάβουν την ακαδημαϊκή ελευθερία στα κριτήρια και της διαδικασίες αξιολόγησης.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ιδρυματική αυτονομία απειλούνται από την απουσία οράματος για την ανώτατη εκπαίδευση, ενός οράματος που δεν θα την περιορίζει στο πεδίο της συνεισφοράς της για την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά θα τη συνδέει ευρύτερα και με τη δημοκρατία[95].

Πλέον έχει καταστεί κατανοητό από τα σύγχρονα κράτη ότι ο αυστηρός έλεγχος των συστημάτων εκπαίδευσης ενεργεί μάλλον αντίθετα ως προς τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Έχουν, λοιπόν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό προβεί σε κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις κατοχύρωσης της αυτονομίας, αφού αναγνωρίζουν πως η επίτευξη των στόχων τους προϋποθέτει αυτόνομα ιδρύματα[96]. Εντούτοις, η έννοια *αυτονομία* φαίνεται να μην ερμηνεύεται με τον ίδιο τρόπο από τα κράτη και τα ιδρύματα, αφού συχνά τα ιδρύματα δεσμεύονται βάσει συμφωνιών για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων για τη χρηματοδότησή τους, ενώ τα ίδια την αντιλαμβάνονται ως ευκαιρία για να διαφοροποιηθούν, να συνάψουν συμφωνίες ή και να συμμετάσχουν σε συνεργατικά σχήματα.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τονιστεί ότι η αυτονομία δεν μπορεί να γίνει κατανοητή και άρα διαχειρίσιμη δίχως διερεύνηση των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων που υπάρχουν μεταξύ κράτους, ιδρυμάτων, διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού, φοιτητών, επιχειρήσεων/ ενδιαφερομένων μερών που επηρεάζουν τις τέσσερις συνιστώσες της αυτονομίας. Για παράδειγμα, παρά το γεγονός ότι σε ορισμένα κράτη τα ιδρύματα έχουν τη δυνατότητα να ρυθμίζουν τα θέματα απασχόλησης και αποζημίωσης του ακαδημαϊκού προσωπικού, στα περισσότερα εθνικά συστήματα το θέμα αυτό ρυθμίζεται σε κεντρικό επίπεδο από το κράτος. Ακόμη, αν ένα ίδρυμα μπορεί να επιλέγει, να διορίζει, να αναπτύσσει και να διατηρεί υψηλής ποιότητας ακαδημαϊκό προσωπικό, αυτό θεωρείται σημαντικό στοιχείο ιδρυματικής αυτονομίας. Στις περιπτώσεις που το πλήθος των εισακτέων σε ένα πανεπιστημιακό τμήμα ορίζεται από το κράτος, οι φοιτητές μπορούν μέσω των επιλογών τους σε θέματα σπουδών να επηρεάζουν τα προγράμματα σπουδών και μέσω της εμπλοκής τους στις δομές εσωτερικής διακυβέρνησης είναι σε θέση να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων. Οι δε επιχειρήσεις είναι σε θέση να επηρεάζουν, με ποικίλους τρόπους, τα ιδρύματα, μέσω π.χ. χρηματοδότησης συγκεκριμένων ερευνητικών προτάσεων ή μέσω της συμμετοχής τους σε επιτροπές αξιολόγησης των προγραμμάτων σπουδών. Ακόμη, λόγω των συμφερόντων των κρατών, συμβαίνει συχνά σε ορισμένες περιοχές να προωθούνται διεθνείς συνεργασίες με ιδρύματα των περιοχών αυτών, κάτι που δημιουργεί προβληματισμούς και για τις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας των συνεργασιών αυτών.

Ως εκ τούτου, τίθεται το θέμα της ορθής διαχείρισης της σχέσης κράτους και ιδρυμάτων ως προς την ιδρυματική αυτονομία. Από την πλευρά των κρατών, αυτό σχετίζεται με την ερμηνεία της ελευθερίας και της λογοδοσίας και από την πλευρά των ιδρυμάτων, εξαρτάται από την ικανότητά τους να

[95] Global forum on academic freedom, institutional autonomy, and the future of democracy [6/5/2021]. Διαθέσιμο εδώ: https://rm.coe.int/global-forum-declaration-global-forum-final-21-06-19-003-/16809523e5

[96] Reilly, J.E., Turcan, R.V., & Bugaian, L (2016) The challenge of university autonomy in Turcan, R.V., Reilly, J.E., & Bugaian, L. (Eds). *[Re] discovering university autonomy: The global market paradox of stakeholder and educational values in higher education*. NY: Palgrave Macmillan, σ. 3-26.

διαχειρίζονται την αυτονομία τους, κάτι που συνδέεται άμεσα με το θέμα της διακυβέρνησης, της άσκησης διοίκησης και της ηγεσίας τους[97].

Γ. Συμμετοχή των Φοιτητών

Η συμμετοχή των φοιτητών και η σημασία του ρόλου τους στην ανώτατη εκπαίδευση αναφέρονται σε αρκετά ευρωπαϊκά κείμενα, όπως είναι η Διακήρυξη της Μπολόνια, στην οποία τονίζεται πως η συνεργασία σε όλα τα επίπεδα είναι θεμελιώδης για την ανάπτυξη δημοκρατικών κοινωνιών.

Σε ένα πλαίσιο λειτουργίας της ανώτατης εκπαίδευσης, το οποίο χαρακτηρίζεται από την ενισχυμένη ιδρυματική αυτονομία, την ανάγκη για λογοδοσία και τη συμμετοχή εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών στη λειτουργία των ιδρυμάτων, τα ιδρύματα δεσμεύονται να βελτιώσουν τις δομές διακυβέρνησης και τα συστήματα ηγεσίας τους προκειμένου να ενισχύσουν την αποδοτικότητα και τη δυνατότητα τους για καινοτομία και εν τέλει να υλοποιήσουν την πολυδιάστατη αποστολή τους. Αυτό καθίσταται σαφές στη διακήρυξη της Γλασκώβης το 2005. Μάλιστα, προκειμένου να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους τα ιδρύματα αναδεικνύουν τη σημασία της συμμετοχής των φοιτητών ως εταίρων σε αυτή τη διαδικασία και συμφωνούν να αναζητήσουν τρόπους ενίσχυσης αυτής της συνεργασίας στο μέλλον[98].

Όμως η διασφάλιση της μεγαλύτερης συμμετοχής των φοιτητών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων απαιτεί αλλαγή στη συμπεριφορά και τη νοοτροπία του ακαδημαϊκού προσωπικού και της διοίκησης των ιδρυμάτων. Μπορεί δε να περιλαμβάνει κατανομή ρόλων και την καθιέρωση συμμετοχικών μηχανισμών στις λειτουργίες των ιδρυμάτων με στόχο τη σταδιακή δημιουργία ανάλογης κουλτούρας συνεργασίας. Παράλληλα, με δεδομένο ότι η αποτελεσματικότητα της συμμετοχής των φοιτητών εξαρτάται από συγκεκριμένες δεξιότητες, κρίνεται σκόπιμος ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσής τους από τα ίδια τα ιδρύματα με δυνατότητα λειτουργίας ομάδων εργασίας με μέντορες κ.λπ. Τέλος, υποστηρικτικός θα πρέπει να είναι και ο ρόλος του διδακτικού προσωπικού μέσω της στάσης και των ενεργειών του για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των φοιτητών.

Δ. Ακαδημαϊκή Ακεραιότητα

Η ακαδημαϊκή ακεραιότητα αναφέρεται στη δέσμευση στις αξίες της ειλικρίνειας, της εμπιστοσύνης, της δικαιοσύνης, του σεβασμού και της υπευθυνότητας και προϋποθέτει εναρμόνιση με ένα πλαίσιο επιστημονικής και ηθικής δεοντολογίας, το οποίο είναι η βάση για κατάλληλες συμπεριφορές και πρακτικές σε όλο το πλέγμα των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων. Περιπτώσεις παραβάσεων αναφέρονται στο επίπεδο της έρευνας (π.χ. λογοκλοπή, διαχείριση δεδομένων ώστε να προκύψει ένα επιθυμητό συμπέρασμα, επινοήματα κ.λπ.), τη συμπεριφορά των φοιτητών (π.χ. λογοκλοπή, αντιγραφή στις εξετάσεις, την εκπόνηση εργασιών μέσω χρήσης επί πληρωμή υπηρεσιών τρίτων, παραποίηση στοιχείων σε έγγραφα πιστοποίησης επιδόσεων και απόδοσης προσόντων), τη διακυβέρνηση των ιδρυμάτων (π.χ. δωροδοκία, νεποτισμός). Οι καταστάσεις αυτές συνήθως είναι απόρροια πιέσεων ή ανταγωνισμού.

Μολονότι αρκετά ιδρύματα διεθνώς έχουν θεσπίσει κανονισμούς για την προστασία της ακαδημαϊκής ακεραιότητας, αυτό που χρειάζεται είναι η συστηματική της παρακολούθηση. Και τούτο

[97] Η *διακυβέρνηση* (governance) αναφέρεται σε ένα σύστημα ευρύτερης ανάληψης ευθύνης για τη διοίκηση των οργανισμών στο πλαίσιο του οποίου διασφαλίζεται η οργανωσιακή συνοχή, διαμορφώνονται πολιτικές, σχέδια δράσης και αποφάσεις και αναπτύσσεται η λογοδοσία για τα αποτελέσματα.
Η *διοίκηση* (management) αναφέρεται στην εκτέλεση των λειτουργιών του προγραμματισμού, της οργάνωσης, της διεύθυνσης/ηγεσίας και του ελέγχου προκειμένου να επιτευχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα.
Η *ηγεσία* (leadership) αφορά την ικανότητα άσκησης επιρροής στους άλλους για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

[98] Planas, A., Soler, P., Fullana, J., Pallisera, M., & Vilà, M. (2011) Student participation in university governance: the opinions of professors and students, *Studies in Higher Education*, 38 (4), σ. 571-583.

διότι τα αποτελέσματα παραβίασης της ακαδημαϊκής ακεραιότητας διαβρώνουν την εμπιστοσύνη στον δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης (ακόμη και αν υπάρχουν περιστατικά σε ένα ή δύο ιδρύματα) και την αξία των απονεμόμενων τίτλων σπουδών (στην αγορά εργασίας) και θέτουν έτσι υπό αμφισβήτηση την οικονομική υποστήριξη των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης από το κράτος. Στην περίπτωση μάλιστα ορισμένων επιστημών, οι επιπτώσεις των παραβάσεων είναι επικίνδυνες για την ανθρώπινη ζωή, όπως για παράδειγμα, στις επιστήμες υγείας ή τις επιστήμες των μηχανικών. Έτσι λοιπόν, παρά τη «συχνή» διαπίστωση της διοίκησης ενός ιδρύματος ότι όλα βαίνουν καλώς στη βάση των θεσπισμένων κανονισμών και εφαρμοζόμενων πρακτικών, υπάρχει περίπτωση οι διδάσκοντες να έχουν διαφορετική άποψη. Επομένως, αυτό το οποίο χρειάζεται είναι η συστηματική διεξαγωγή ερευνών σε ιδρυματικό επίπεδο, προκειμένου να εξεταστούν και να συγκριθούν οι διαφορετικές αυτές θεωρήσεις.

Σύμφωνα με τη συγκριτική μελέτη του έργου IPPHEAE (Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe)[99] η οποία διεξήχθη το 2013 για το θέμα της ακαδημαϊκής ακεραιότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ελλάδα κατατάχθηκε 15η σε σύνολο 27 χωρών[100]. Στα θετικά σημεία αναφέρεται η λειτουργία της ΑΔΙΠ ως υπεύθυνου φορέα για τη διασφάλιση ποιότητας στην ελληνική ανώτατη εκπαίδευση. Στις αδυναμίες αναφέρεται το γεγονός ότι στις δημοσιεύσεις της ΑΔΙΠ δεν υπήρχε πληροφόρηση για τις πολιτικές ενάντια στη λογοκλοπή ή τα ακαδημαϊκά παραπτώματα ή στατιστικά στοιχεία περιπτώσεων και τα αποτελέσματά τους. Στη μελέτη αναφέρονται η κάλυψη ενδεχόμενων περιστατικών λογοκλοπής από πλευράς ακαδημαϊκών, περιπτώσεις εκπόνησης διπλωματικών εργασιών από άλλους, η άδικη και μη συνεπής επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις λογοκλοπής φοιτητών και ο μικρός αριθμός ιδρυμάτων στην Ελλάδα με λογισμικό ελέγχου της πρωτοτυπίας των εργασιών των φοιτητών. Επιπρόσθετα γίνεται μνεία στις δυσκολίες χρηματοδότησης νέων πρωτοβουλιών ακαδημαϊκής ακεραιότητας, και στα περιστατικά λογοκλοπής εκ μέρους των φοιτητών λόγω μη κατανόησης του ορθού τρόπου χρήσης των ακαδημαϊκών πηγών.

Σχετικά πρόσφατα παρουσιάστηκε το SAID (Scorecard in Academic Integrity Development)[101], ένα διαδικτυακό εργαλείο αξιολόγησης της στρατηγικής των ιδρυμάτων για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα, τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τη λήψη ανατροφοδότησης για τα ισχυρά τους σημεία, τις αδυναμίες και τα σημεία για βελτίωση. Το συγκεκριμένο εργαλείο προέκυψε ως μετεξέλιξη του Συστήματος Αξιολόγησης Ακαδημαϊκής Ακεραιότητας (Academic Integrity Rating System - AIRS), του Μοντέλου Ωριμότητας Ακαδημαϊκής Ακεραιότητας (AIMM) και στοιχείων από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία και τις ΗΠΑ.

Τα δέκα κριτήρια του SAID είναι τα ακόλουθα:

1. Διακυβέρνηση σε ανώτατο επίπεδο και στρατηγική δέσμευση στην ακαδημαϊκή ακεραιότητα.

---

[99] Το Μοντέλο Ωριμότητας Ικανοτήτων του Παν/μίου του Carnegie Mellon (CMM, Capability Maturity Model) αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη του Μοντέλου ωριμότητας ακαδημαϊκής ακεραιότητας (AIMM, Academic Integrity Maturity Model), το οποίο εφαρμόστηκε για κάθε χώρα της ΕΕ. Για κάθε μία από τις 9 κατηγορίες υπολογίστηκαν τα επίπεδα ωριμότητας με εύρος τιμών 0 ως 4 και μετά συνδυάστηκαν σε ένα συνολικό αποτέλεσμα AIMM για κάθε χώρα. Οι 9 κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:
1) Διαφάνεια στην ακαδημαϊκή ακεραιότητα και τη διασφάλιση ποιότητας,
2) Δίκαιες, αποτελεσματικές και συνεπείς πολιτικές διαχείρισης λογοκλοπής και ακαδημαϊκής ανειλικρίνειας,
3) Εύρος κυρώσεων για περιπτώσεις λογοκλοπής και ακαδημαϊκής ανειλικρίνειας,
4) Χρήση ψηφιακών εργαλείων και αποθετηρίων γλώσσας,
5) Στρατηγικές πρόληψης και μέτρα,
6) Επικοινωνία για πολιτικές και διαδικασίες,
7) Γνώση και κατανόηση της ακαδημαϊκής ακεραιότητας,
8) Παροχή επιμόρφωσης για φοιτητές και διδάσκοντες,
9) Έρευνα και καινοτομία στην ακαδημαϊκή ακεραιότητα.

[100] Τα αποτελέσματα προέκυψαν από τις απαντήσεις 64 φοιτητών, 14 διδασκόντων, 1 στελέχους και 2 συνεντεύξεις σε συνολικά 8 ιδρύματα.

[101] Glendinning, I. (2017). Scorecard for academic integrity development: benchmarks and evaluation of institutional strategies. *Plagiarism across Europe and Beyond 2017 – Conference Proceedings*, σ. 25-34.

2. Σαφής και συνεπής εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα.
3. Δίκαιες και αναλογικές (με τη σοβαρότητα του παραπτώματος) κυρώσεις σε επίπεδο ιδρύματος.
4. Εξασφάλιση συμμετοχής και δέσμευσης του συνόλου της ακαδημαϊκής κοινότητας σε στρατηγικές αποτροπής ακαδημαϊκών παραπτωμάτων.
5. Ιδρυματική κουλτούρα και αξίες για την ενθάρρυνση ουσιαστικής μάθησης.
6. Ηγετικός ρόλος των φοιτητών στην υποστήριξη της ιδρυματικής στρατηγικής για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα.
7. Διαφάνεια, προσβασιμότητα, τήρηση και χρήση ιδρυματικών δεδομένων, αποτελεσματική επικοινωνία σε όλα τα επίπεδα.
8. Διαρκής αξιολόγηση, παρακολούθηση και ανασκόπηση για τη βελτίωση της στρατηγικής, των πολιτικών και των συστημάτων.
9. Ενθάρρυνση έρευνας εσωτερικά και εξωτερικά για θέματα ακαδημαϊκής ακεραιότητας.
10. Ιδρυματική κατανόηση για το τι είναι αποδεκτό ως ακαδημαϊκή πρακτική σε αντιστοιχία με τους διεθνείς κανόνες.

Με βάση τα κριτήρια αυτά συλλέγονται απαντήσεις από φοιτητές, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό, από τις οποίες προκύπτουν ισχυρά σημεία, αδυναμίες και προτάσεις βελτίωσης.

Επισημαίνεται ότι, παρόλο που τα εθνικά δεδομένα ακαδημαϊκής ακεραιότητας στον ευρωπαϊκό χώρο είναι περιορισμένα, αυτά που συλλέγονται δείχνουν σημαντικό περιθώριο βελτίωσης στην πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διαχείριση και την παρακολούθηση περιστατικών παραβίασης της ακαδημαϊκής ακεραιότητας. Είναι επομένως σημαντικό να εφαρμόζονται κατάλληλες εθνικές και διεθνείς πολιτικές για την καλύτερη αντίληψη του θέματος της ακαδημαϊκής ακεραιότητας. Στο πλαίσιο αυτό χρειάζεται συντονισμός φορέων και δράσεων, νομοθεσία, διασφάλιση ποιότητας, διεξαγωγή έρευνας για θέματα ακαδημαϊκής ακεραιότητας, αξιοποίηση της τεχνολογίας, παρακολούθηση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Είναι θετικό το γεγονός ότι οι θεμελιώδεις αξίες εν γένει ενσωματώνονται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας, όπως αυτό εξειδικεύεται στα σχετικά Πρότυπα και τις Κατευθυντήριες Οδηγίες (ESG).

Η ποιότητα είναι ευθύνη όλων, άρα και η ευθύνη για την προστασία των θεμελιωδών αξιών ανήκει στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τους διδάσκοντες και τις εθνικές αρχές για την ανώτατη εκπαίδευση (περιλαμβανομένων των φορέων διασφάλισης ποιότητας). Η εφαρμογή των διαδικασιών για την ποιότητα και την ακεραιότητα των δραστηριοτήτων των φορέων διασφάλισης ποιότητας περιλαμβάνεται στο Κριτήριο ESG 3.6. Η δε ιδρυματική αυτονομία και η ανεξαρτησία των φορέων διασφάλισης ποιότητας καλύπτεται από το κριτήριο ESG 3.3, το οποίο αναφέρεται στην ανεξαρτησία των φορέων αυτών.

Επιπλέον, η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ακεραιότητα αναφέρονται στο Κριτήριο ESG 1.1 και έτσι είναι αναμενόμενο η πολιτική ποιότητας να δίνει τη δυνατότητα στο ίδρυμα να εντοπίζει και να διαχειρίζεται τα θέματα καταστρατήγησής τους. Γενικότερα, ένα ζήτημα προς διερεύνηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ο βαθμός που είναι επιθυμητή η νομοθετική ρύθμιση προστασίας των θεμελιωδών αξιών και η ανάλογη διαμόρφωση των προτύπων διασφάλισης ποιότητας, αλλά και οι

βαθμοί ελευθερίας που υπάρχουν σε κάθε σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης για την ενθάρρυνση και τις ενέργειες προστασίας των αξιών[102].

Τα παραπάνω κριτήρια ισχύουν και εφαρμόζονται ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των πανεπιστημίων στην Ευρώπη, αν είναι δηλαδή κρατικά ή μη. Η ΕΘΑΑΕ πραγματοποιεί σχετική μελέτη για τις επιμέρους πτυχές λειτουργίας των μη κρατικών πανεπιστημίων. Ωστόσο, ενδεικτικά αναφέρεται ότι σε ένα δείγμα πέντε χωρών της Ευρώπης (Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Σουηδία, Κύπρος) το θεσμικό πλαίσιο μπορεί να είναι διακριτό για τα μη κρατικά ιδρύματα (π.χ. Κύπρος) ή κοινό με τα δημόσια ιδρύματα με προσθήκη ειδικών διατάξεων για την περίπτωση των μη κρατικών πανεπιστημίων (π.χ. Σουηδία). Τα μη κρατικά πανεπιστήμια μπορεί να έχουν κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. Κύπρος) προϋπόθεση για την ίδρυσή τους είναι η ύπαρξη τριών διαφορετικών σχολών (διαφορετικών επιστημονικών τομέων). Η ευθύνη για την ίδρυση ανήκει στο κράτος το οποίο πιστοποιεί ότι ένα μη κρατικό ίδρυμα μπορεί να λειτουργεί (π.χ. Γερμανία) και έχει δικαίωμα απονομής τίτλων σπουδών (π.χ. Μεγάλη Βρετανία), ενώ η διασφάλιση της ποιότητας μπορεί να γίνεται βάσει κοινού πλαισίου με τα δημόσια ιδρύματα (π.χ. Σουηδία).

[102] Kelo, M. (2023). The future of European quality assurance: reflections on academic values. *EUA: Expert voices*.

8.2. Διεθνοποίηση, διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση και διασφάλιση ποιότητας

Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί έναν τομέα διαχρονικά προσανατολισμένο προς τη διεθνοποίηση. Και αυτό διότι η βασική δραστηριότητα του Πανεπιστημίου, η παραγωγή και διάχυση της νέας γνώσης μέσω της έρευνας, διαπερνά οποιαδήποτε γεωγραφικά σύνορα. Τα ερευνητικά αποτελέσματα που δημοσιεύονται σε επιστημονικά άρθρα είναι διαθέσιμα σε διεθνές επίπεδο. Με την πάροδο του χρόνου αυτά τα ερευνητικά αποτελέσματα υπόκεινται σε κρίση και επαλήθευση από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα και εισάγονται στο υφιστάμενο σώμα της επιστήμης, η οποία διδάσκεται μέσα από ανάλογα προγράμματα σπουδών. Αυτά μπορεί να παρέχονται από ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα αποκλειστικά στη χώρα που αυτό εδρεύει (μόνο σε ημεδαπούς φοιτητές) ή να είναι διαθέσιμα και σε μια άλλη γλώσσα (συνήθως τα αγγλικά) για αλλοδαπούς φοιτητές μέσα ή και πέρα από τα σύνορά της. Αυτό είναι ένα από τα παραδείγματα διεθνοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με ορισμένους συγγραφείς, η διεθνοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης συνδέεται με τις ανάγκες της παγκοσμιοποίησης, ενώ άλλοι υποστηρίζουν πως ο όρος διεθνοποίηση παρουσιάζει μεγαλύτερη εγγύτητα με τις έννοιες της συνεργασίας, της κινητικότητας, της ποιότητας και της αριστείας (Van Vught et al., 2002)[103].

Πλέον η διεθνοποίηση είναι σημαντική παράμετρος της λειτουργίας των πανεπιστημίων και αποτελεί στρατηγικό στόχο (IAU, 2010)[104], η σημασία του οποίου αναδύθηκε τη δεκαετία του 1990 (Knight & De Vit, 1999)[105] και απέκτησε πολλές και διαφορετικές ερμηνείες (Bartell, 2003)[106]. Το γεγονός αυτό είναι απόρροια των διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων, ιδρυμάτων και χωρών που αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις. Επομένως, είναι λογική η υπόθεση πως υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς τη διεθνοποίηση (Knight, 2004)[107].

Εναλλακτικά, γίνεται λόγος για τη διεθνοποίηση εντός της χώρας (internationalization at home) η οποία περιλαμβάνει διαδικασίες προκειμένου οι φοιτητές να αναπτύξουν διεθνή αντίληψη και διαπολιτισμικές δεξιότητες (μέσα από τα προγράμματα σπουδών και συναφείς δραστηριότητες στη χώρα τους) και τη διεθνοποίηση στο εξωτερικό (internationalization abroad) που περιλαμβάνει αντίστοιχα όλες τις μορφές παρεχόμενης εκπαίδευσης πέρα από τα σύνορα, την κινητικότητα φοιτητών και διδασκόντων, τα προγράμματα σπουδών, τα έργα και τα ιδρύματα/παρόχους. Αυτοί οι δύο τύποι διεθνοποίησης δεν αλληλοαποκλείονται, ενώ μπορούν να συνδέονται με πολιτικές και προγράμματα (Knight, 2008).

Η ιδρυματική κουλτούρα, τα ιδιαίτερα ιδρυματικά χαρακτηριστικά και άλλοι παράγοντες μπορούν να διευκολύνουν ή όχι τη διεθνοποίηση ενός ιδρύματος (Bartell, 2003). Κάθε ίδρυμα θα πρέπει να επιλέξει τους τομείς διεθνοποίησης, όπως α) τις ακαδημαϊκές δραστηριότητες, β) τις ικανότητες των φοιτητών/αποφοίτων (έμφαση στην προσωπική ανάπτυξη), γ) το ήθος (καλλιέργεια διεθνούς νοοτροπίας/παγκόσμιας αντίληψης των πραγμάτων), δ) τη διαδικασία (ενσωμάτωση σε όλες τις ιδρυματικές λειτουργίες μέσω κατάλληλων στρατηγικών και πολιτικών (Knight & De Vit, 1999)[108].

---

[103] van Vught, F., van der Wende, M., Westerheijden, D. (2002). Globalisation and Internationalisation: Policy Agendas Compared. In: Enders, J., Fulton, O. (eds) *Higher Education in a Globalising World. Higher Education Dynamics*, vol 1. Dordrecht: Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-010-05 79-1_7

[104] IAU (2010) Internationalization of higher education: Global trends, regional perspective. Paris.

[105] Knight, J. And De Wit, H. (1999). Quality and internationalization of higher education. Paris: OECD.

[106] Bartell, M. (2003). Internationalization of universities: A University culture based framework. *Higher Education* 45 (1), σ. 43-40.

[107] Knight, J. (2004). Internationalizaton remodeled: Definitions, approaches and rationale. *Journal of Studies in International Education* 8 (5), σ. 5-31.

[108] Knight, J. & De Wit, H. (1999). Quality and internationalization of higher education. Paris: OECD.

Στη βιβλιογραφία καταγράφονται τέσσερεις βασικές μορφές διεθνοποιημένης ανώτατης εκπαίδευσης[109]:

α. **Διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών ανώτατης εκπαίδευσης** (π.χ. προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, προσφερόμενα μαθήματα σε ψηφιακό δίσκο) από ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα μιας χώρας σε ενδιαφερόμενους μιας άλλης χώρας (cross-border supply). Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει κινητικότητα φοιτητών ή διδακτικού προσωπικού.

β. **Παροχή υπηρεσιών ανώτατης εκπαίδευσης από ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα μιας χώρας σε ενδιαφερόμενους μιας άλλης χώρας** (consumption abroad). Στην περίπτωση αυτή υπάρχει μετακίνηση των φοιτητών (π.χ. σπουδές σε παραδοσιακά πανεπιστήμια του εξωτερικού).

γ. **Εμπορική παρουσία ιδρυμάτων και παροχή υπηρεσιών ανώτατης εκπαίδευσης σε μια άλλη χώρα** (π.χ. μέσω δικαιόχρησης, συμπράξεων, αδελφοποίησης) (Commercial presence). Στην περίπτωση αυτή υπάρχει εγκατάσταση των ιδρυμάτων στο εξωτερικό με π.χ. ίδρυση παραρτήματος και όχι των φοιτητών. Ωστόσο, αυτές οι μορφές συνεργασίας μπορεί να απαιτούν από τους φοιτητές να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους σε άλλη χώρα, ενώ το πτυχίο απονέμεται συνήθως από το ξένο (συνεργαζόμενο) ίδρυμα ή από κοινού με το εγχώριο ίδρυμα.

δ. **Μετακίνηση επιστημονικού/ επαγγελματικού προσωπικού** ατομικά ή ως μέρος ενός ιδρύματος και παροχή της εκπαίδευσης στο εξωτερικό (delivery abroad). Σε αυτήν την περίπτωση δεν υπάρχει μετακίνηση φοιτητών.

Αυτές οι τέσσερις μορφές αποτελούν την τυπολογία της διασυνοριακής εκπαίδευσης (cross-border education), μορφή της διεθνοποιημένης ανώτατης εκπαίδευσης. Η διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση (Cross border higher education) χαρακτηρίζεται από την «κινητικότητα»/παροχή της υπηρεσίας (πλήρως ή μερικώς) διά ζώσης ή με ηλεκτρονικό τρόπο σε φοιτητές πέρα από τα σύνορα της χώρας ενός ιδρύματος (δημόσιου ή ιδιωτικού)[110].

Οι σύγχρονοι ορισμοί της διασυνοριακής εκπαίδευσης εστιάζουν στην κινητικότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών (δηλαδή την προσφορά τους σε ενδιαφερόμενους μιας άλλης χώρας) ή των παρόχων (μέσω θυγατρικού ιδρύματος (branch campus), δικαιόχρησης και εκπαίδευσης εξ αποστάσεως)[111]. Η διασυνοριακή εκπαίδευση συνδέεται με οφέλη για τις συμμετέχουσες χώρες, όπως είναι η διεύρυνση της πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση, το κλείσιμο των χασμάτων και η προώθηση της ιδέας του παγκόσμιου πολίτη.[112] Ήδη από τη δεκαετία του 1980 αποτελεί μια από τη σημαντικότερες μορφές διεθνοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία να είναι στις πρωτοπόρες χώρες.

Η Ομάδα Εργασίας για τον εκσυγχρονισμό της ανώτατης εκπαίδευσης (2013)[113] στην αναφορά της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κάνει λόγο για την ανάγκη διαμόρφωσης στρατηγικών διεθνοποίησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και ότι η κινητικότητα, η διεθνής διάσταση των προγραμμάτων σπουδών, η διεθνής εμπειρία του ακαδημαϊκού προσωπικού, οι ξένες γλώσσες και οι

[109] Tilak, J.B.G. (2011). *Trade in Higher Education: The role of the General Agreement of Trade in Services*. UNESCO-International Institute for Educational Planning. Paris.
[110] UNESCO/OECD (2005). *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Education*. Paris. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000143349.locale=en
[111] Salmi, J. and O. Tavares (2016). "The Business of Cross-Border Higher Education." In Rosa, M. J., Sarrico, C.S., Tavares, O., and A. Amaral (2016). *Cross-Border Higher Education and Quality Assurance: Commerce, the Services Directive and Governing Higher Education*. London: Palgrave MacMillan.
[112] Al-Sindi, T., LLavori, R., Mayer-Lantermann, K., Patil, J., Ranne, P., Pisarz, S.,Treloar. K., Trifiro, F. (2016). *Quality Assurance of Cross Border Higher Education. Final Report of the QACHE Project*. ENQA Occasional Papers 23.
[113] European Commission (2013). High Level Group on the Modernisation of Higher Education – Report to the European Commission on improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions, Publications Office. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fbd4c2aa-aeb7-41ac-ab4c-a94feea9eb1f

διαπολιτισμικές δεξιότητες, η διασυνοριακή παροχή μαθημάτων και πτυχίων και οι διεθνείς συμμαχίες πρέπει να είναι βασικά μέρη της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η διασυνοριακή εκπαίδευση περιλαμβάνει την παροχή εκπαίδευσης κατά την οποία οι διδάσκοντες, οι φοιτητές, τα προγράμματα σπουδών, οι πάροχοι/τα ιδρύματα ή το εκπαιδευτικό υλικό διαπερνούν τα σύνορα. Οι διάφορες μορφές αυτής της παροχής εκπαίδευσης ποικίλουν. Σχετικές είναι οι τυπολογίες της Knight που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 35. Μορφές διασυνοριακής εκπαίδευσης κατά J. Knight[114]

Κινητικότητα προγραμμάτων σπουδών	Κινητικότητα εκπαιδευτικού παρόχου
Δικαιόχρηση (franchising) Συνεργασία στην οποία ένας πάροχος στη χώρα Α εξουσιοδοτεί έναν πάροχο στη χώρα Β για την προσφορά προγράμματος σπουδών/ υπηρεσίας/ μαθήματος. Το πτυχίο απονέμεται από τον πάροχο στη χώρα Α. Τα διαδικαστικά (διδασκαλία, αξιολόγηση κ.λπ.) πρέπει να συμμορφώνονται με τους εθνικούς κανονισμούς στη χώρα Β.	Θυγατρικό πανεπιστήμιο (branch campus) Ο πάροχος στη χώρα Α ιδρύει μια δορυφορική πανεπιστημιούπολη στη χώρα Β προκειμένου να προσφέρει μαθήματα και προγράμματα σπουδών στους φοιτητές της χώρας Β. Ο τίτλος σπουδών απονέμεται από τον πάροχο της χώρας Α.
Αδελφοποίηση (twinning) Ένας πάροχος στη χώρα Α συνεργάζεται με έναν πάροχο στη χώρα Β για ένα σύστημα σπουδών που θα επιτρέπει στους φοιτητές να συγκεντρώνουν πιστωτικές μονάδες στη χώρα Β ή και στην Α. Παρέχεται ένα πτυχίο μόνο από την χώρα Α ενώ οι συνεργασίες και η απονομή του πτυχίου πρέπει να συμμορφώνονται με εθνικούς νόμους στη χώρα Α.	Αυτόνομο ίδρυμα (independent institution) Ο πάροχος Α (παραδοσιακό πανεπιστήμιο, εμπορική εταιρεία ή συνεργατικό σχήμα) ιδρύει στη χώρα Β ένα αυτόνομο ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης για να προσφέρει μαθήματα και προγράμματα.
Διπλό/Κοινό πτυχίο (double/joint degree) Συμφωνία μεταξύ παρόχων σε διαφορετικές χώρες οι οποίοι συνεργάζονται και προσφέρουν ένα πρόγραμμα σπουδών για το οποίοι ο φοιτητής λαμβάνει ένα πτυχίο από τον κάθε πάροχο ή ένα κοινό πτυχίο. Οι ρυθμίσεις για την παροχή του προγράμματος και τα κριτήρια για την απονομή των πτυχίων εξειδικεύονται για κάθε συνεργατική πρωτοβουλία σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις σε κάθε χώρα.	Απόκτηση/συγχώνευση (acquisition/merger) Ο πάροχος Α αγοράζει μέρος ή το 100% του ιδρύματος στη χώρα Β.
Αρθρωτό σύστημα (articulation) Συνεργασίες μεταξύ παρόχων σε διαφορετικές χώρες οι οποίες επιτρέπουν στους φοιτητές να αποκτούν πιστωτικές μονάδες για μαθήματα/προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από όλους τους συμμετέχοντες παρόχους. Αυτό επιτρέπει στους φοιτητές να πιστώνονται μονάδες για έργο σε διαφορετικό πάροχο από αυτόν που απονέμει το πτυχίο.	Κέντρο εκπαίδευσης (study centre/teaching site) Ο πάροχος Α ιδρύει κέντρα σπουδών στη χώρα Β για να υποστηρίξει φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα / προγράμματα σπουδών. Αυτά μπορεί να λειτουργούν αυτόνομα ή σε συνεργασία με τοπικούς παρόχους στη χώρα Β.
Επικύρωση (validation) Οι συμφωνίες επικύρωσης μεταξύ παρόχων σε διαφορετικές χώρες επιτρέπουν στον πάροχο Β στην χώρα υποδοχής να απονείμει τίτλο σπουδών του παρόχου Α. Ο πάροχος μπορεί να μην προσφέρει μαθήματα ή τον συγκεκριμένο τίτλο σπουδών, στοιχείο που εγείρει θέματα ποιότητας	Συνεργασία/δίκτυα (affiliation/networks) Διάφοροι τύποι παρόχων συμπράττουν μέσω καινοτόμων συνεργασιών για τη δημιουργία δικτύων και ιδρυμάτων που θα προσφέρουν μαθήματα ή προγράμματα σπουδών σε εγχώριο αλλά και διεθνές επίπεδο δια ζώσης ή εξ αποστάσεως.
Εικονικά/εξ αποστάσεως (virtual/distance) Συμφωνία στην οποία ο πάροχος προσφέρει μαθήματα ή πρόγραμμα σπουδών σε φοιτητές μιας άλλης χώρας εξ αποστάσεως ή ηλεκτρονικά. Μπορεί να περιλαμβάνεται δια ζώσης υποστήριξη για φοιτητές μέσω εγχώριων κέντρων σπουδών/υποστήριξης.	Εικονικό πανεπιστήμιο (virtual university) Ο πάροχος Α προσφέρει μαθήματα και προγράμματα σπουδών σε φοιτητές διαφορετικών χωρών εξ αποστάσεως με τη χρήση κυρίως του διαδικτύου και χωρίς υποστήριξη δια ζώσης για τους φοιτητές.

[114] Knight, J. (2006). Higher Education Crossing Borders: A Guide to the Implications of the General Agreement on Trade in Services (GATS) for Cross-border Education. A Report Prepared for the Commonwealth of Learning and UNESCO. Διαθέσιμο εδώ: http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001473/147363E.pdf

Το 2004 ο Σύνδεσμος των Πανεπιστημίων και των Κολλεγίων του Καναδά (Association of Universities and Colleges of Canada - AUCC), το Αμερικάνικο Συμβούλιο Εκπαίδευσης (American Council on Education - ACE), το Συμβούλιο για την Πιστοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στις ΗΠΑ (Council for Higher Education Accreditation - CHEA), και η Διεθνής Ένωση των Πανεπιστημίων (International Association of Universities - IAU) εξέδωσαν σύνολο αρχών που πρέπει να διέπουν την παροχή της διασυνοριακής εκπαίδευσης. Οι αρχές αυτές είναι:

Πίνακας 36. Οι αρχές της διασυνοριακής ανώτατης εκπαίδευσης[115]

• Συμβολή στην ευρύτερη οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ευημερία της κοινωνίας	• Διασφάλιση διατήρησης του ίδιου επιπέδου ποιότητας (ακαδημαϊκής/ οργανωσιακής) ανεξάρτητα από τον τόπο παροχής της εκπαίδευσης
• Ενίσχυση της δυνατότητας της ανώτατης εκπαίδευσης στην προώθηση της ισότητας διεθνώς	• Λογοδοσία στην κοινωνία, τους φοιτητές και τις κυβερνήσεις
• Εκτός από την παροχή επιστημονικής και επαγγελματικής εξειδίκευσης, η ενίσχυση της κριτικής σκέψης είναι ένα στοιχείο εξίσου σημαντικό για έναν υπεύθυνο πολίτη σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο	• Παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης από την πλευρά των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε φοιτητές και εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη για το είδος της παρεχόμενης εκπαίδευσης
• Προσβασιμότητα για όλους (ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση)	• Διεύρυνση ευκαιριών διεθνούς κινητικότητας των διδασκόντων, των ερευνητών και των φοιτητών

Η διεθνοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης συγκαταλέγεται συχνά στα κριτήρια ποιότητας υποδειγμάτων για την αξιολόγηση των ιδρυμάτων. Ωστόσο, αυτό που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι τυχόν μεμονωμένες ενέργειες ή εκτεταμένη ρητορική και μόνο για τη σημασία της διεθνοποίησης δεν αποτελούν εχέγγυα επιτυχίας. Και αυτό διότι η διεθνοποίηση είναι μια συστηματική και διαρκής διαδικασία για τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Ως τέτοια αναμένει κανείς να είναι ενσωματωμένη στο ιδρυματικό όραμα και την αποστολή των ιδρυμάτων και να διαπερνά όλες τις ακαδημαϊκές λειτουργίες πρωτίστως ως αξία και νοοτροπία που καθοδηγεί τον σχεδιασμό και την εφαρμογή διαδικασιών, τον επανασχεδιασμό εκπαιδευτικού περιεχομένου και παιδαγωγικών μεθόδων, καθώς επίσης και την καλλιέργεια του χαρακτήρα των μελλοντικών πολιτών του κόσμου.

Ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται η ποιότητα στα ιδρύματα καθορίζει την αξιοπιστία της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την αποτελεσματικότητά της καθώς και την προώθηση της κινητικότητας και τη διεθνή αναγνώριση των προσόντων. Υπενθυμίζεται δε πως η διασφάλιση ποιότητας είναι θεμελιώδης έννοια στη διαδικασία της Μπολόνια, αφού συμβάλλει στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης και άρα της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και άλλων εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο[116].

Μαζί με άλλα στοιχεία, όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων, η διασφάλιση ποιότητας αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την κινητικότητα φοιτητών και αποφοίτων εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ευρωπαϊκή προσέγγιση στη διασφάλιση ποιότητας έχει διατυπωθεί στα πρότυπα και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ανώτατης Εκπαίδευσης (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* - ESG), που αποτελούν τη βάση για τη διασφάλιση ποιότητας στον ΕΧΑΕ και βεβαίως έχουν ως πεδίο εφαρμογής και τη διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση.

[115] Sharing quality higher education across borders: a statement on behalf of higher education institutions worldwide. Statement prepared by ACE, AUCC, CHEA, IAU. https://www.iau-aiu.net/IMG/pdf/statement_sharing_quality.pdf

[116] Bergan, S. (2011). Building Trust. Quality and Trust: At The Heart of What We Do. A Selection of Papers from The European Quality Assurance Forum, Bruxelles 2012, European University Association, σ. 52 - 57.

Ειδικότερα, από το 2005 έχουν ξεκινήσει οι προσπάθειες για τη ρύθμιση των θεμάτων ποιότητας στη διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση. Η UNESCO σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ εξέδωσε σχετικές οδηγίες (Guidelines for quality provision in cross border higher education) προκειμένου να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών της ανώτατης εκπαίδευσης. Το 2006, η UNESCO σε συνεργασία με το δίκτυο ποιότητας Ασίας – Ειρηνικού (APQN) ανέπτυξε σχετική εργαλειοθήκη «Toolkit: regulating the quality of cross border education» προκειμένου να βοηθήσει τους αρμόδιους εθνικούς φορείς στη θέσπιση θεσμικού πλαισίου για τη διασυνοριακή εκπαίδευση. Το 2007, το Διεθνές Δίκτυο Φορέων Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (INQAAHE) στις οδηγίες του για τις καλές πρακτικές στη διασφάλιση ποιότητας αναφέρει ότι οι φορείς διασφάλισης ποιότητας θα πρέπει να έχουν πολιτικές σχετικές με την εισαγόμενη και εξαγόμενη ανώτατη εκπαίδευση. Δύο χρόνια αργότερα, το 2009 αναφέρεται πως οι Υπουργοί Παιδείας των χωρών του ΕΧΑΕ διατύπωσαν την άποψη ότι η διασυνοριακή εκπαίδευση στην Ευρώπη θα πρέπει να έχει ως βάση τα ESG και τις κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ.

Το 2016, στο πλαίσιο του έργου QACHE (Quality Assurance of Cross-Border Higher Education) ένα συνεργατικό σχήμα αποτελούμενο από φορείς διασφάλισης ποιότητας και δίκτυα φορέων παρουσίασε επίσης μια σχετική εργαλειοθήκη (QACHE Toolkit), η οποία συμπληρώνει τις προηγούμενες προσπάθειες. Αυτή η τελευταία πρωτοβουλία παρέχει πρακτική καθοδήγηση για τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων για τη διασφάλιση ποιότητας της διασυνοριακής εκπαίδευσης[117].

Σε σχετική μελέτη καταγράφεται ποικιλομορφία ως προς την αντίληψη του όρου διασυνοριακή ανώτατη εκπαίδευση και ανομοιογένεια στις προσεγγίσεις για τη διασφάλιση ποιότητας. Ωστόσο, η δημοφιλέστερη μεθοδολογία διασφάλισης ποιότητας αυτού του τύπου εκπαίδευσης περιλαμβάνει ενέργειες στη χώρα του ιδρύματος/παρόχου ή από κοινού με τη χώρα υποδοχής. Σε κάθε περίπτωση η συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών φορέων διασφάλισης ποιότητας είναι σημείο κλειδί, αφού η διασυνοριακή εκπαίδευση είναι μια ειδική μορφή ανώτατης εκπαίδευσης με ιδιαίτερες προκλήσεις και εμπόδια[118].

Μάλιστα, στην περίπτωση των κοινών προγραμμάτων σπουδών (joint degrees)[119], τα οποία καταλήγουν είτε σε διπλό είτε σε κοινό πτυχίο, με βάση τα πρότυπα ESG έχει διαμορφωθεί η αντίστοιχη ευρωπαϊκή προσέγγιση διασφάλισης ποιότητας των κοινών προγραμμάτων σπουδών (*European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes*). Τα κριτήρια τα οποία χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτό αφορούν την καταλληλότητα/επιλεξιμότητα των προγραμμάτων σπουδών, τα μαθησιακά τους αποτελέσματα, τα χαρακτηριστικά τους (π.χ. φόρτος εργασίας, πιστωτικές μονάδες), την εισαγωγή των φοιτητών και την αναγνώριση των αποκτώμενων προσόντων, θέματα μάθησης, διδασκαλίας και αξιολόγησης, την υποστήριξη των φοιτητών, τους διαθέσιμους πόρους, τη διαφάνεια και την τεκμηρίωση της λειτουργίας των προγραμμάτων και τη διασφάλιση ποιότητας.

Οι φορείς διασφάλισης ποιότητας που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο αντιμετωπίζουν περιορισμούς από το θεσμικό τους πλαίσιο, οι οποίοι εμποδίζουν ή αποδυναμώνουν το εύρος και την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων τους στην περίπτωση της διασυνοριακής εκπαίδευσης. Ο σκοπός, στην περίπτωση αυτή, είναι η βελτίωση όλων των διαστάσεων της διασυνοριακής

[117] Trifiro, F. (2019). The importance of cross-border cooperation in the quality assurance of TNE: A comparative overview of national approaches to TNE. *Higher Education Evaluation and Development*, 13 (2), σ. 54-64. https://doi.org/10.1108/HEED-12-2018-0030

[118] Al-Sindi, T., LLavori, R., Mayer-Lantermann, K., Pate, J., Ranne, P., Pisarz, S, Treloar, K., Trifiro, F. (2016). *Quality assurance of cross-border higher education. Final report of the QACHE Project*. European Association for Quality Assurance in Higher Education AISBL 2016, Brussels.

[119] Έχουν θεσμοθετηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να ενισχύσουν την κινητικότητα, την αμοιβαία μάθηση και τη συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων, τα οποία έχουν τη δυνατότητα συνδυάζοντας τα ισχυρά τους σημεία να δημιουργήσουν υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικές εμπειρίες για τους φοιτητές.

εκπαίδευσης και της σχετικής εκπαιδευτικής εμπειρίας για τους φοιτητές οι οποίοι έχουν επιλέξει να λάβουν τέτοιες υπηρεσίες. Παράλληλα όμως, κάθε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης που εμπλέκεται στην παροχή διασυνοριακής εκπαίδευσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τόσο τις εθνικές (στη χώρα - έδρα του) απαιτήσεις ποιότητας όσο και αυτές οι οποίες ισχύουν στη χώρα παροχής της εκπαίδευσης και βεβαίως να συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για τη διασφάλιση ποιότητας.

Μέρος Β’
Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ και η βελτίωση της ποιότητας των πανεπιστημίων

1. Ανάλυση των δράσεων διασφάλισης ποιότητας

Στο Μέρος Β' της έκθεσης παρουσιάζονται οι δράσεις που πραγματοποίησε η Αρχή κατά το έτος 2022. Η ΕΘΑΑΕ συνέχισε τις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ με υβριδικό τρόπο, εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα και δια ζώσης. Η ΕΘΑΑΕ, στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής της για τη βελτίωση της ποιότητας των ΑΕΙ, συντόνισε και παρακολούθησε την πορεία υλοποίησης δράσεων για την αναβάθμιση των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ καθώς και τη δράση για την ιχνηλάτηση αποφοίτων σε συνεργασία με τα Γραφεία Διασύνδεσης των ΑΕΙ και εισηγήθηκε στο ΥΠΑΙΘ τον τρόπο κατανομής της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης στα ΑΕΙ βάσει αντικειμενικών και ποιοτικών κριτηρίων.

Δράσεις Πιστοποίησης

Το 2022 η ΕΘΑΑΕ κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων πιστοποίησης προς τα Ιδρύματα της χώρας, ολοκλήρωσε εξήντα (60) πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών των ΑΕΙ. Οι εκθέσεις πιστοποίησης που υπεβλήθησαν από τις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης αναλύθηκαν και παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα.

Συγκρότηση και σύνθεση των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης

Για την πραγματοποίηση των πιστοποιήσεων επιλέχθηκαν εμπειρογνώμονες από το Μητρώο της Αρχής και συγκροτήθηκαν οι Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ), σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία. Στις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ συμμετείχαν 171 εμπειρογνώμονες. Όπως παρατηρείται διαχρονικά, οι περισσότεροι από αυτούς προήλθαν από την Αμερική και την Ευρώπη, ενώ ελάχιστοι προέρχονται από την Ασία.

Ποσοστό 62% είναι καθηγητές, ενώ ακολουθούν οι φοιτητές (19%), τα στελέχη επιχειρήσεων και φορέων (16%) και οι ερευνητές (2%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των εμπειρογνωμόνων που συμμετείχαν στις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ ανήκουν στις επιστήμες μηχανικού (15,20%), τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες (13,45%) και τις οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες (12,28%).

Το Σχήμα 54 παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα των εμπειρογνωμόνων οι οποίοι έλαβαν μέρος στις δράσεις πιστοποίησης για το 2022. Ειδικότερα, αποτυπώνει τα στοιχεία γεωγραφικής προέλευσης των εμπειρογνωμόνων, την ιδιότητά τους και το γνωστικό τους αντικείμενο.

1.1. Πορεία Πιστοποιήσεων

Στο Σχήμα 55 αποτυπώνεται η πορεία των πιστοποιήσεων των ΠΠΣ στα ελληνικά ΑΕΙ μέχρι το τέλος του 2022. Το σύνολο των ΕΣΔΠ έχει πιστοποιηθεί ενώ από το σύνολο των 432 ΠΠΣ που λειτουργούν στα 25 ΑΕΙ, το 70% περίπου έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία πιστοποίησης.

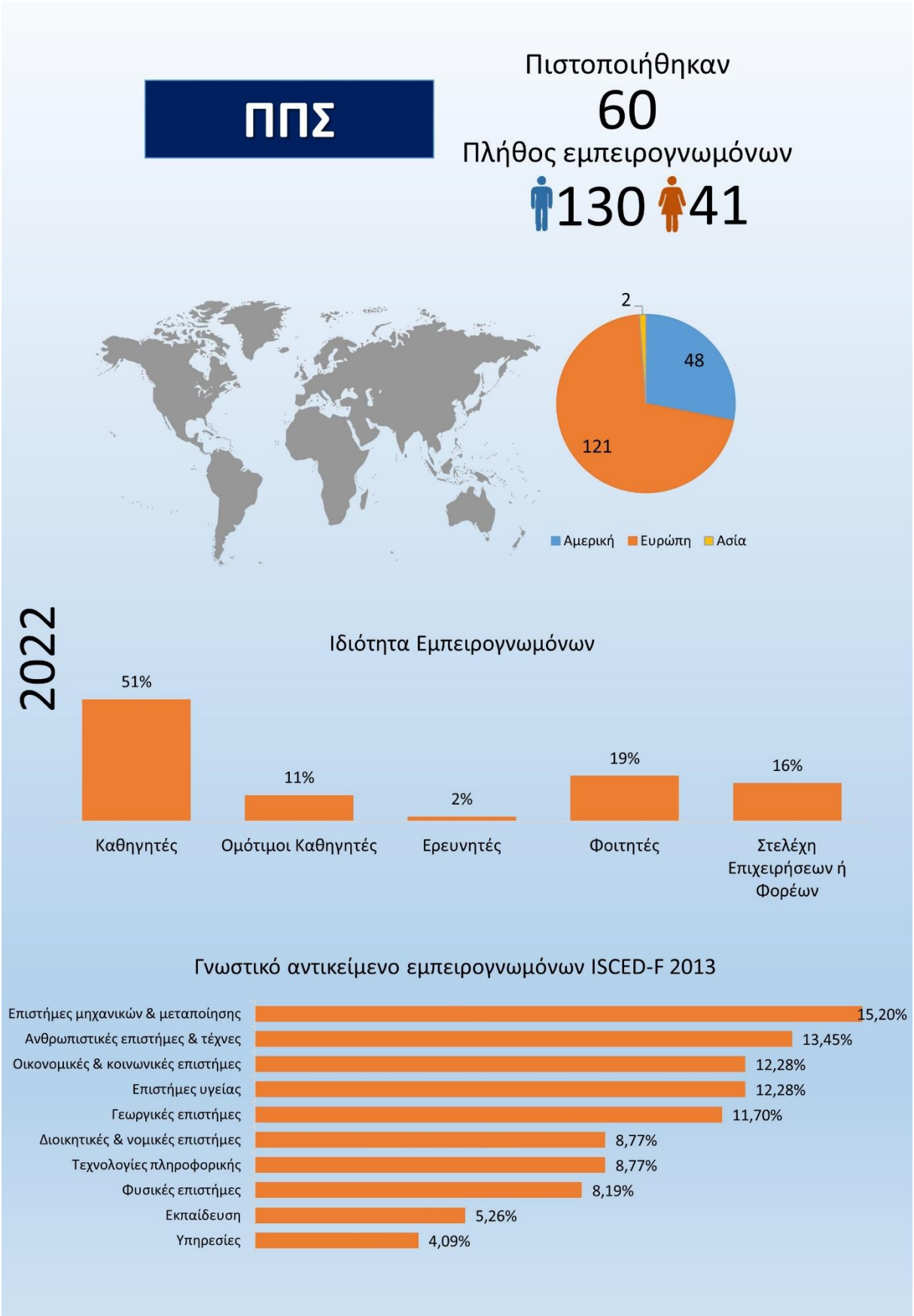

Σχήμα 54. *Ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία εμπειρογνωμόνων (2022)*

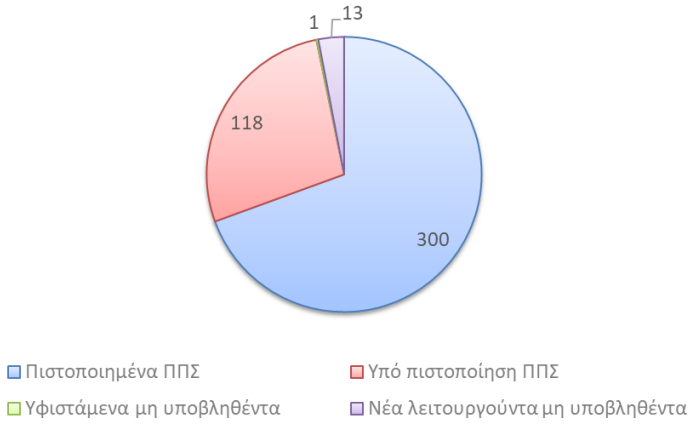

Σχήμα 55. *Πορεία Πιστοποιήσεων των ΠΠΣ (2018-2022)*

Στα επόμενα σχήματα φαίνονται το πλήθος και το ποσοστό ολοκλήρωσης των πιστοποιήσεων ανά ίδρυμα (Σχήμα 56 και Σχήμα 57). Τα Πανεπιστήμια που έχουν πιστοποιήσει το σύνολο των ΠΠΣ είναι η ΑΣΚΤ, το ΕΜΠ, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το ΠΑΜΑΚ, το Πάντειο και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, ενώ το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το ΑΠΘ και το Πανεπιστήμιο Πειραιώς βρίσκονται άνω του 90%.

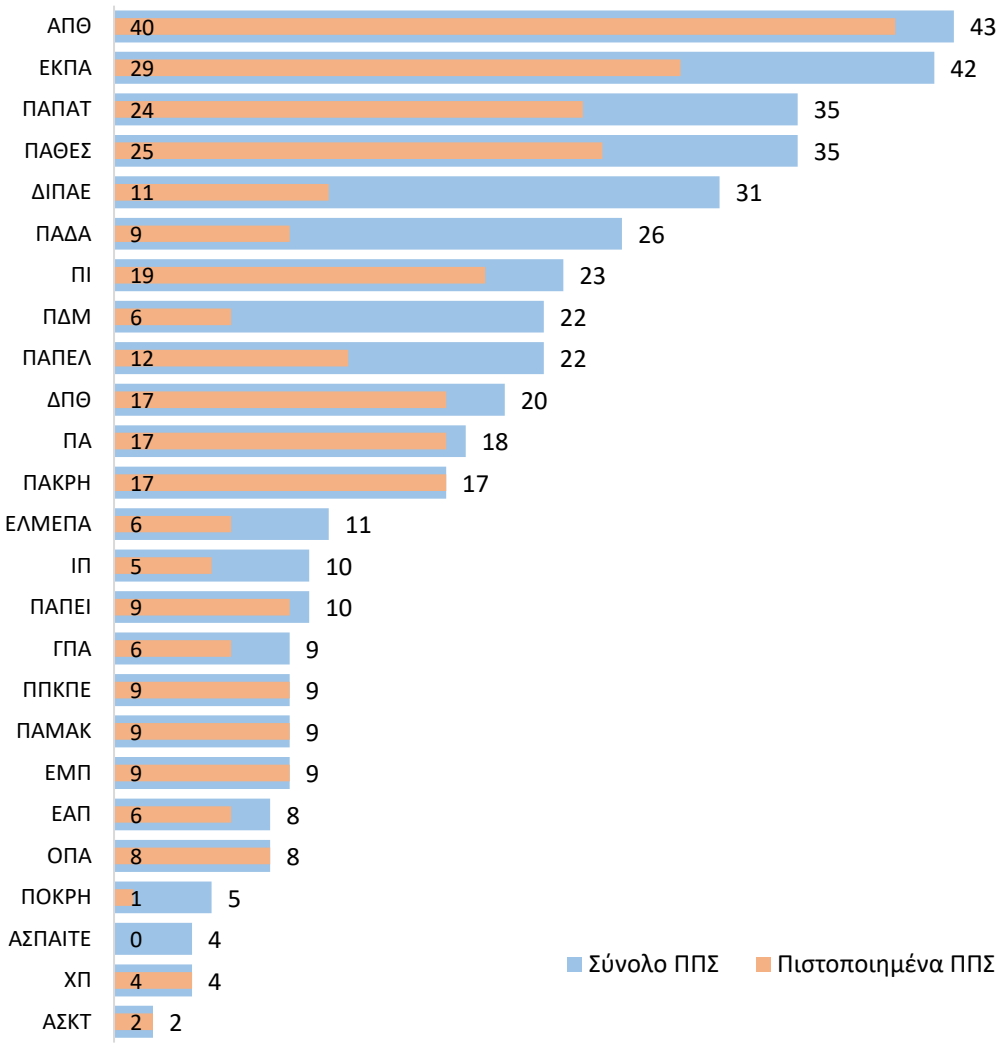

Σχήμα 56. *Πλήθος πιστοποιημένων ΠΠΣ ανά ίδρυμα*

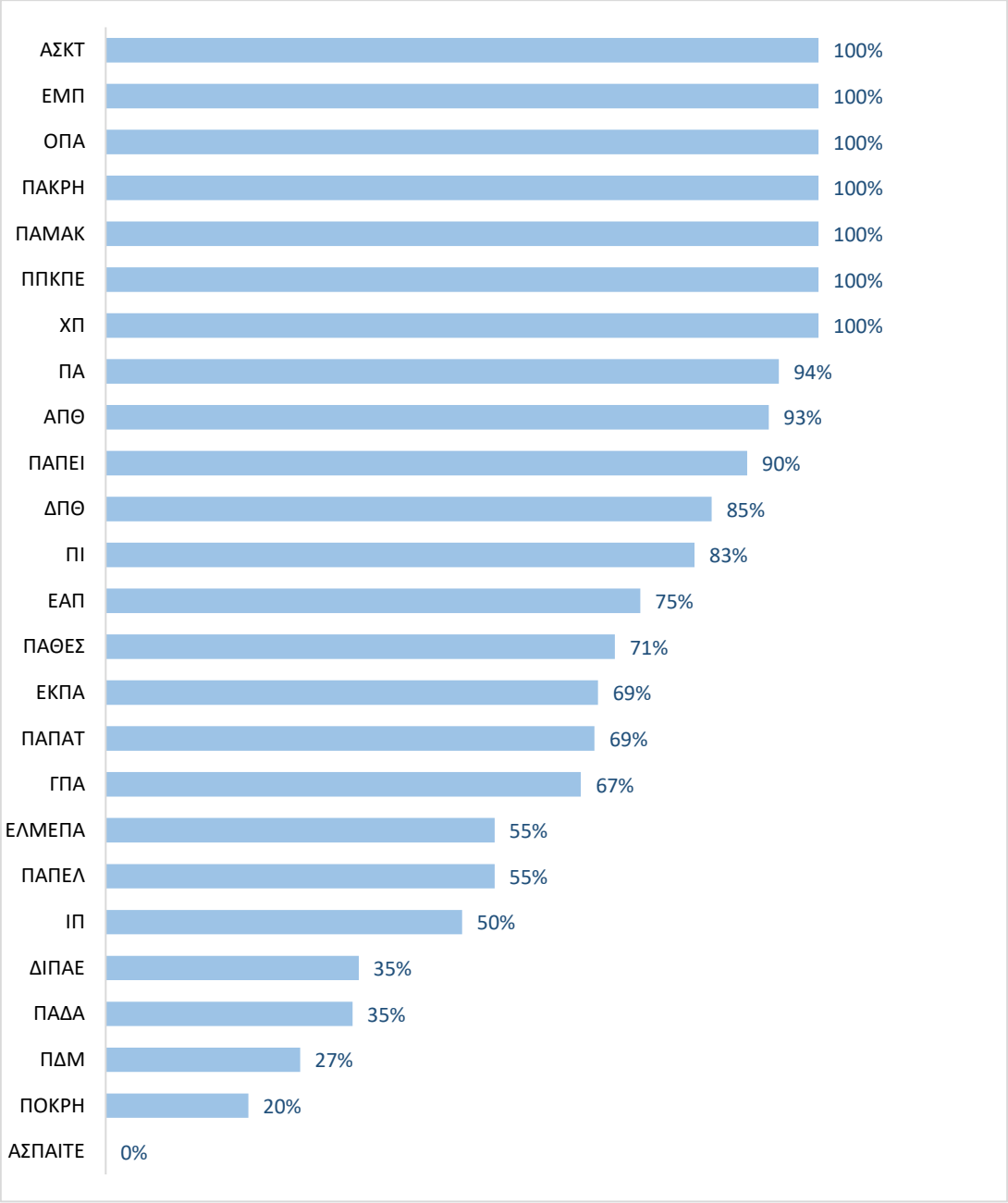

Σχήμα 57. *Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ανά ίδρυμα*

Στο Παράρτημα 1 παρατίθεται ο αναλυτικός χάρτης πιστοποιήσεων της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης για τα έτη 2018-2022, ενώ στο Παράρτημα 2 αναφέρονται οι εμπειρογνώμονες, στη συντριπτική τους πλειονότητα Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού, που πλαισίωσαν τις επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης το 2022.

1.2. Ανάλυση των αποτελεσμάτων των πιστοποιήσεων 2022

1.2.1. Πιστοποιήσεις ΠΠΣ

Το 2022 ολοκληρώθηκαν 60 πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), 49 εκ των οποίων αφορούσαν νέα προγράμματα και 11 υφιστάμενα. Από τα 11 υφιστάμενα ΠΠΣ, τα 10 συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις του προτύπου ενώ μόνο 1 συμμορφώνεται σε ικανοποιητικό βαθμό. Αναφορικά με τα 49 Νέα ΠΠΣ (ΝΠΠΣ), τα 30 εξ αυτών συμμορφώνονται πλήρως με το πρότυπο, 10 συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό, ενώ 8 συμμορφώνονται μερικώς με τις απαιτήσεις του προτύπου. Σε μία περίπτωση καταγράφεται μη συμμόρφωση. Σχετικό είναι το Σχήμα 58.

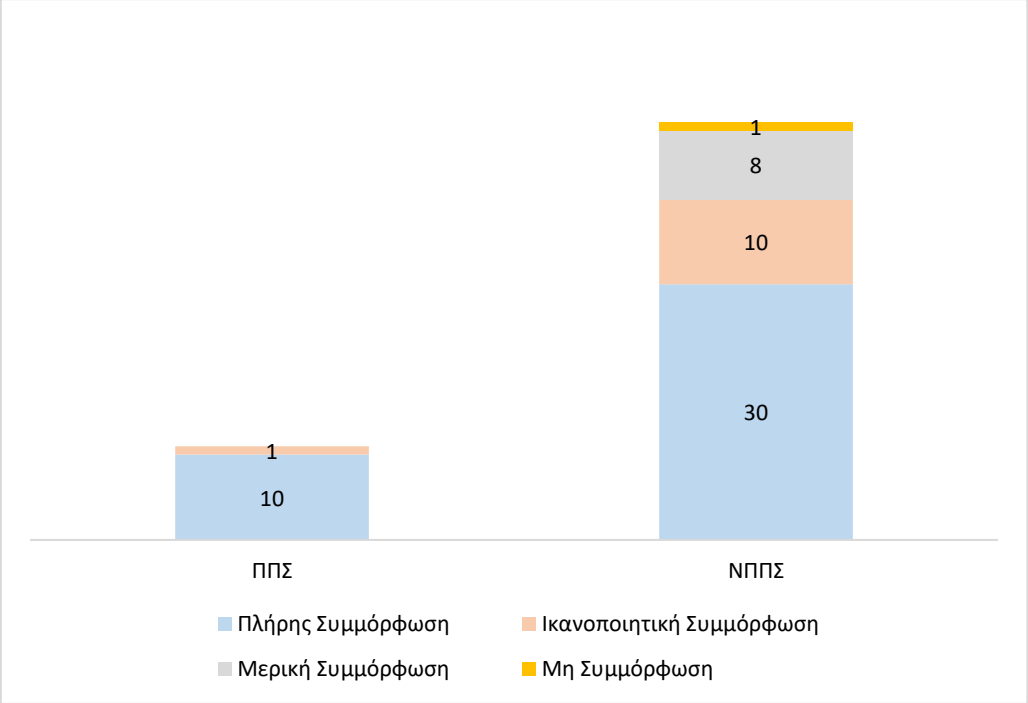

Σχήμα 58. *Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ*

Το παρακάτω Σχήμα 59 αποτυπώνει τον βαθμό συμμόρφωσης στις επιμέρους αρχές του προτύπου πιστοποίησης ΠΠΣ:

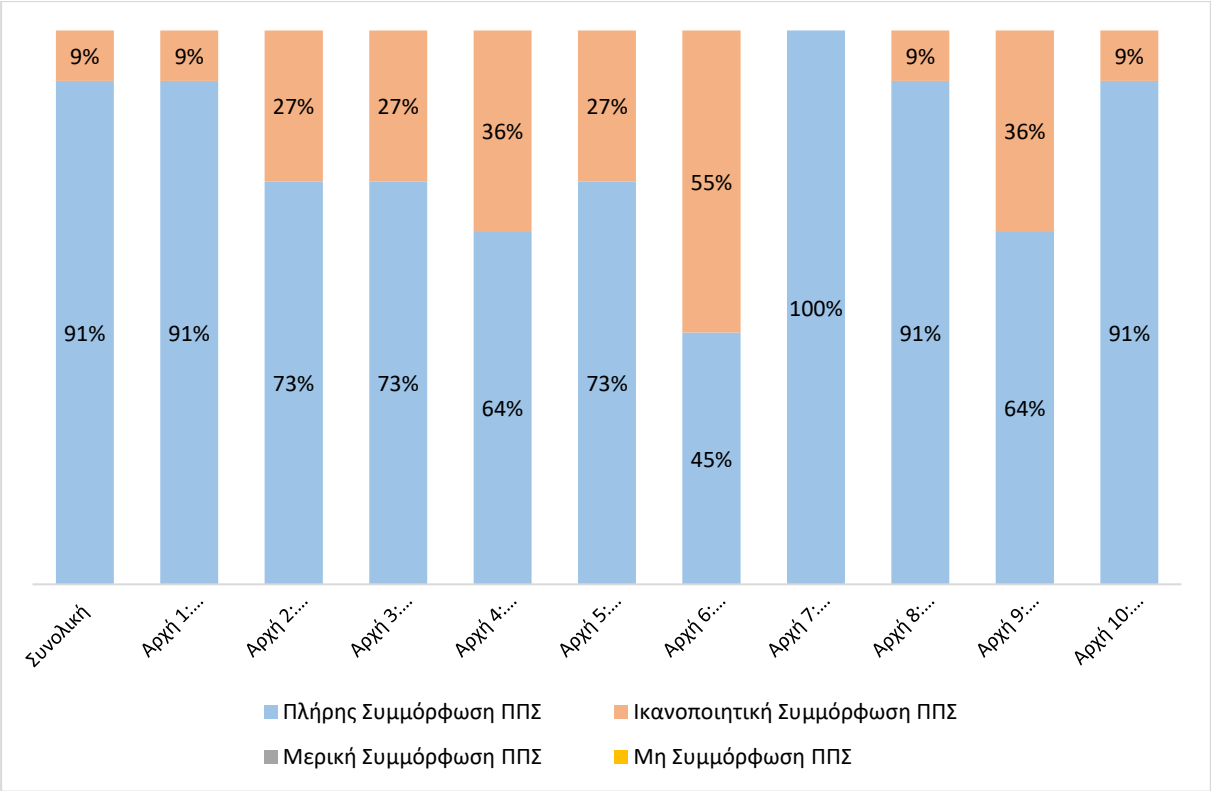

Σχήμα 59. *Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΠΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Από το Σχήμα προκύπτει ότι τα υψηλότερα ποσοστά πλήρους συμμόρφωσης, άνω του 90%, καταγράφονται στη συνολική συμμόρφωση (91%), στην Αρχή 7 (100%), τις Αρχές 1, 8 και 10 (91%) ενώ τα χαμηλότερα στην Αρχή 6 (45%) και τις Αρχές 4 και 9 (64%).

Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 6 (55%), καθώς και ένα αντίστοιχο ποσοστό 36% στις Αρχές 4 και 9.

Στην περίπτωση των νέων ΠΠΣ η κατάσταση αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

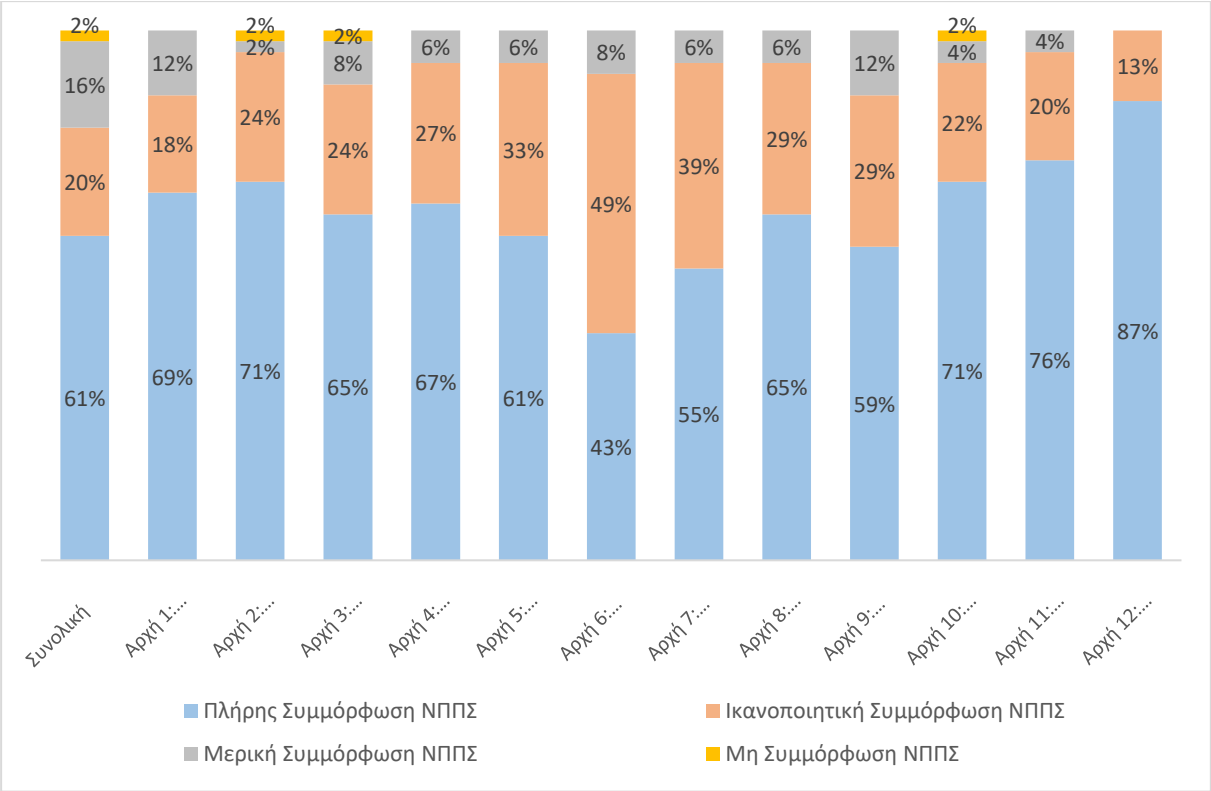

Σχήμα 60. *Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΠΣ - ΝΠΠΣ (12 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Από το Σχήμα 60 προκύπτει ότι τα υψηλότερα ποσοστά πλήρους συμμόρφωσης καταγράφονται στην Αρχή 12 (87%) και στην Αρχή 11 (76%), ενώ τα χαμηλότερα στην Αρχή 6 (43%) και την Αρχή 7 (55%).

Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 6 (49%) και την Αρχή 7 (39%).

Επιπλέον, στην κατηγορία των προγραμμάτων αυτών καταγράφεται μερική συμμόρφωση σε όλες τις Αρχές εκτός από την Αρχή 12 σε ποσοστό από 2%-16%, ενώ σε τρεις (3) Αρχές (2, 3, 10) παρατηρείται μη συμμόρφωση σε ποσοστό 2%. Αντίστοιχο είναι και το ποσοστό μη συμμόρφωσης συνολικά.

1.2.2. Θετικά σημεία, αδυναμίες και συστάσεις των εμπειρογνωμόνων για τα υφιστάμενα ΠΠΣ

Από την επεξεργασία των εκθέσεων πιστοποίησης προέκυψε ότι τα θετικά σημεία (85) υπερτερούν των αδυναμιών (56), ενώ οι ΕΕΑΠ υπέβαλαν συνολικά 89 συστάσεις. Σχετικό είναι το Σχήμα 61.

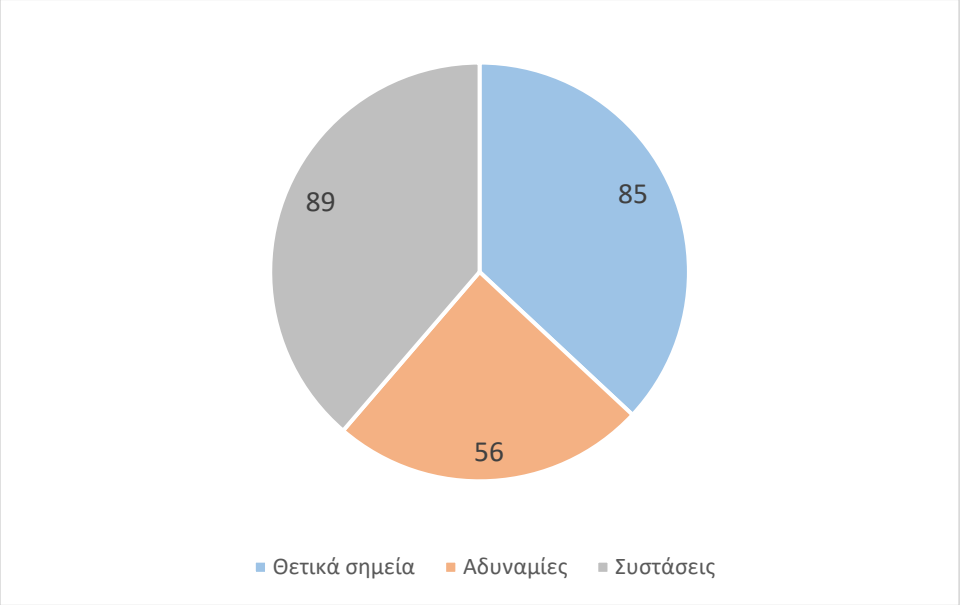

Σχήμα 61. *Πλήθος θετικών σημείων, αδυναμιών και συστάσεων*

Τα θετικά σημεία και οι αδυναμίες κατανέμονται ανά Αρχή του προτύπου ως εξής (Σχήμα 62):

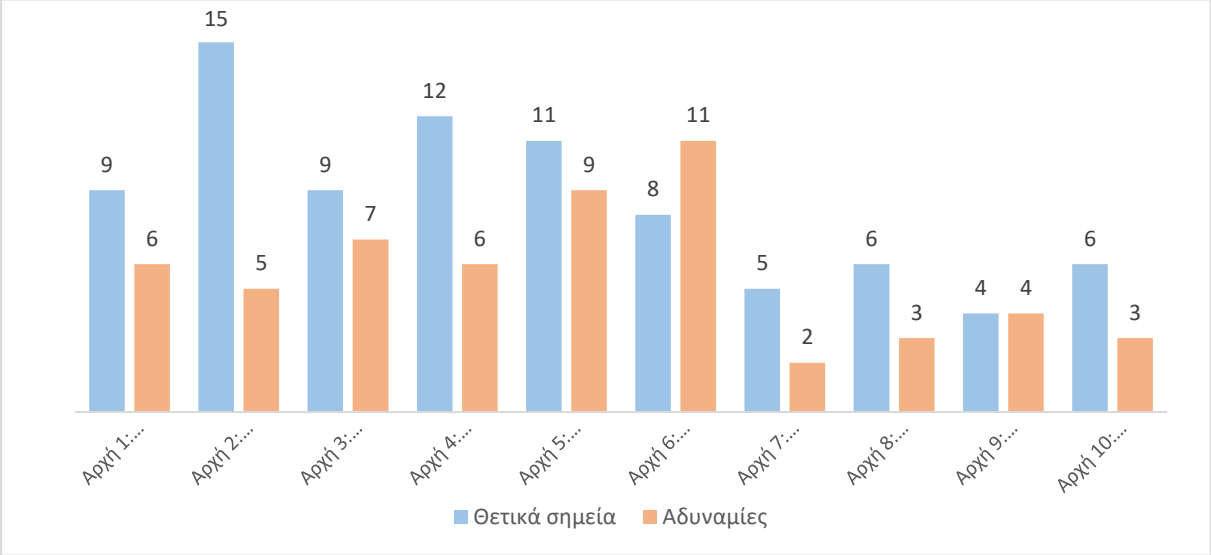

Σχήμα 62. *Πλήθος θετικών σημείων και αδυναμιών ανά αρχή. Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Τα περισσότερα θετικά σημεία καταγράφονται στην Αρχή 2 (15), την Αρχή 4 (12) και την Αρχή 5 (11) και τα λιγότερα στην Αρχή 9 (4), την Αρχή 7 (5) και την Αρχή 8 (6). Αντίστοιχα, οι περισσότερες αδυναμίες διαπιστώνονται στην Αρχή 6 (11), την Αρχή 5 (9) και την Αρχή 3 (7), ενώ οι λιγότερες στην Αρχή 7 (2), στην Αρχή 8 και την Αρχή 10 (3).

Συστάσεις υποβλήθηκαν και στις 11 εκθέσεις πιστοποίησης υφιστάμενων ΠΠΣ, οι οποίες αντίστοιχα κατανέμονται ανά Αρχή ως εξής (Σχήμα 63):

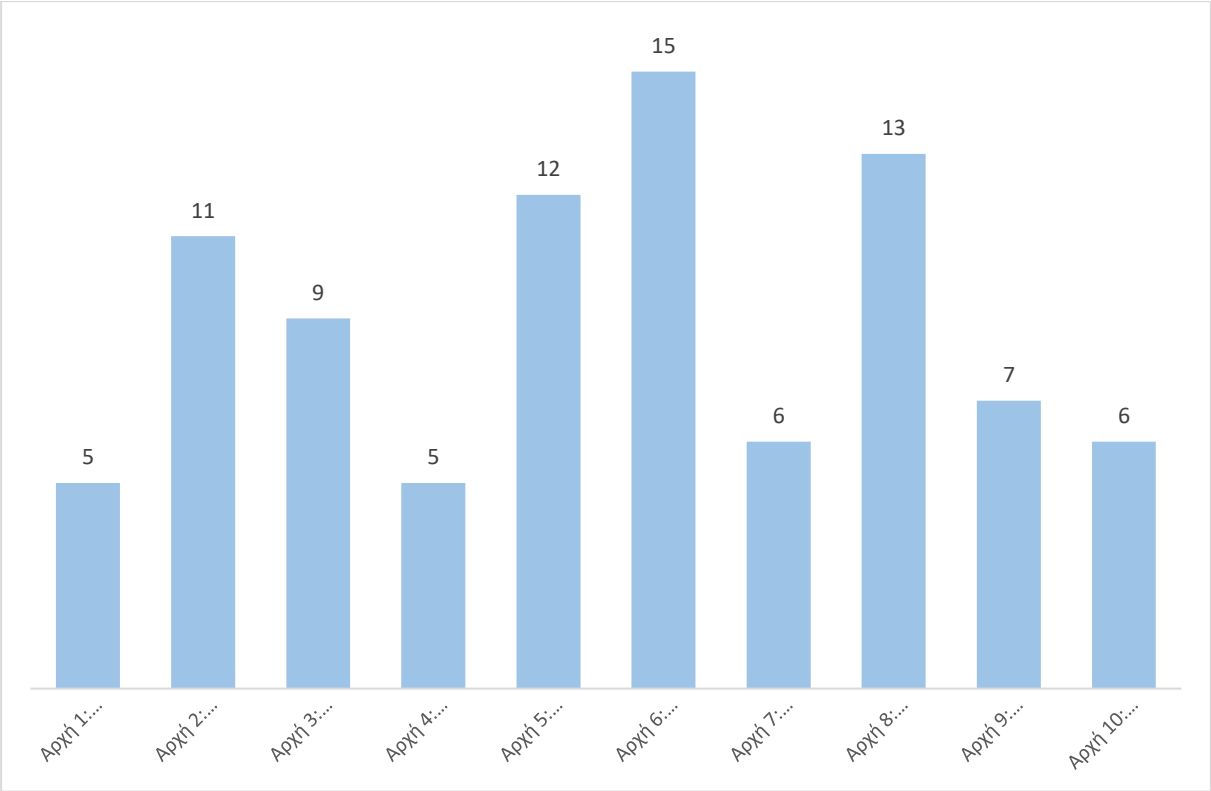

Σχήμα 63. *Πλήθος συστάσεων ανά Αρχή του προτύπου πιστοποίησης ΠΠΣ. Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Όπως φαίνεται από το σχήμα, οι περισσότερες συστάσεις αφορούν την Αρχή 6 (15), την Αρχή 8 (13), την Αρχή 5 (12), την Αρχή 2 (11) ενώ λιγότερες καταγράφηκαν στην Αρχή 1 και 4 (5) και τις Αρχές 7 και 10 (6).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα θετικά σημεία και οι αδυναμίες των ΠΠΣ και καταγράφονται οι κυριότερες/συχνότερες συστάσεις των ΕΕΑΠ.

Αρχή 1 : Πολιτική διασφάλισης ποιότητας

Η Αρχή 1 του προτύπου αφορά τη συγκρότηση και εφαρμογή πολιτικής του ΠΠΣ για τη διασφάλιση ποιότητας. Πιο συγκεκριμένα τα 10 ΠΠΣ συμμορφώνονται πλήρως με την Αρχή αυτή, ενώ μόνο 1 συμμορφώνεται σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ως θετικά σημεία αναφέρονται η προαγωγή της κουλτούρας ποιότητας και της διαρκούς βελτίωσης και η προώθηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος διασφάλισης ποιότητας. Στα αδύναμα σημεία εντάσσονται οι δυσλειτουργίες στη στρατηγική και τη στοχοθεσία, η μειωμένη αποτελεσματικότητα του συστήματος διασφάλισης ποιότητας, το έλλειμμα πολιτικής για διαφάνεια και η έλλειψη κουλτούρας ποιότητας, καθώς και η μη επαρκής αξιοποίηση των KPIs και εργαλείων όπως η συγκριτική ανάλυση επιδόσεων (benchmarking).

Οι συστάσεις που έγιναν από τις ΕΕΑΠ αφορούν κυρίως:

- ✓ την ανάγκη επικαιροποίησης του στρατηγικού σχεδίου, την ανάγκη διατύπωσης οράματος, αποστολής και αξιών
- ✓ τη συμμετοχή των φοιτητών σε όλες τις διαδικασίες ποιότητας
- ✓ τη διαφάνεια του συστήματος ποιότητας
- ✓ τη δημόσια πρόσβαση στην τεκμηρίωση που αφορά στο σύστημα διασφάλισης ποιότητας

- ✓ τη συμμετοχή εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών στη διαμόρφωση και την αξιολόγηση της πολιτικής ποιότητας

Αρχή 2: Σχεδιασμός και έγκριση των προγραμμάτων σπουδών

Η Αρχή 2 του προτύπου αφορά την εφαρμογή διαδικασίας σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων σπουδών. Οκτώ (8) προγράμματα σπουδών συμμορφώνονται πλήρως με αυτή και τρία (3) σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ως θετικά σημεία καταγράφονται η επικαιροποίηση των προγραμμάτων σπουδών, η δομή τους, η συνολική τους ποιότητα, η διεθνοποίηση, η εξωστρέφεια που επιδεικνύουν, και το δίκτυο συνεργασιών.

Οι κυριότερες αδυναμίες αφορούν στο έλλειμμα επικαιροποίησης του προγράμματος σπουδών, τη μη αναγνώριση της αριστείας, τη μη αξιοποίηση ανάδρασης από κοινωνικούς εταίρους, την έλλειψη εξωστρέφειας και το ελλιπές δίκτυο συνεργασιών, τις επικαλύψεις και τον μεγάλο αριθμό μαθημάτων, την απουσία μαθημάτων στα αγγλικά και τον δυσλειτουργικό οδηγό σπουδών.

Οι Επιτροπές Αξιολόγησης και Πιστοποίησης συστήνουν κυρίως:

- ✓ αλλαγές στη δομή του προγράμματος σπουδών, την προσθαφαίρεση μαθημάτων και την εφαρμογή των ECTS
- ✓ συμμετοχή των φοιτητών & των εξωτερικών φορέων στον σχεδιασμό των ΠΣ
- ✓ επικαιροποίηση του προγράμματος σπουδών

Αρχή 3 : Φοιτητοκεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση

Η Αρχή 3 του προτύπου αφορά την εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής μάθησης, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση των φοιτητών. Ως προς την Αρχή αυτή διαπιστώθηκε πλήρης συμμόρφωση σε οκτώ (8) προγράμματα σπουδών και ικανοποιητική συμμόρφωση σε τρία (3).

Στα θετικά σημεία που διαπιστώθηκαν περιλαμβάνονται η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ φοιτητών και καθηγητών, η θέσπιση και λειτουργία του προγράμματος σπουδών με βάση φοιτητοκεντρικές αρχές, η εφαρμογή σύγχρονων και καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων αξιολόγησης.

Μεταξύ των αδυναμιών συγκαταλέγεται η έλλειψη σύγχρονων μεθόδων αξιολόγησης των φοιτητών, το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στην αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων, το έλλειμμα συστήματος διαχείρισης παραπόνων και ο υπερβολικός φόρτος εργασίας των φοιτητών.

Στις συστάσεις που έχουν καταγραφεί στις εκθέσεις πιστοποίησης αναφέρονται:

- ✓ η βελτίωση/ενίσχυση της διαδικασίας αξιολόγησης από τους φοιτητές
- ✓ η λειτουργία του θεσμού του ακαδημαϊκού συμβούλου
- ✓ η βελτίωση του δείκτη φοιτητών/καθηγητών (με μείωση του αριθμού των φοιτητών ή/και αύξηση αριθμού μελών ΔΕΠ)
- ✓ η εφαρμογή πολλαπλών μεθόδων αξιολόγησης φοιτητών στα μαθήματα
- ✓ η αξιοποίηση των αξιολογήσεων των φοιτητών και η σχετική ενημέρωσή τους για τα αποτελέσματα
- ✓ η βελτίωση της ποιότητας διδασκαλίας (μέσω επιμόρφωσης των διδασκόντων και εφαρμογής καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας).

Αρχή 4: Εισαγωγή φοιτητών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πτυχίου

Η Αρχή 4 του προτύπου αφορά τις διαδικασίες και τους κανονισμούς για την εισαγωγή των φοιτητών, τα στάδια φοίτησης, την αναγνώριση σπουδών και τη λήψη πτυχίου. Επτά (7) προγράμματα σπουδών συμμορφώνονται πλήρως και τέσσερα (4) συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό με την Αρχή.

Στα θετικά σημεία περιλαμβάνεται η δυνατότητα κινητικότητας και η πρακτική άσκηση των φοιτητών. Λιγότερο συχνά αναφέρονται η διαδικασία υποδοχής και ένταξης των νέων φοιτητών και το σύστημα παρακολούθησης προόδου φοιτητών και αποφοίτων.

Αδυναμίες, οι οποίες διαπιστώνονται συχνότερα, είναι το πλήθος των φοιτητών και το ακαδημαϊκό επίπεδο των νεοεισερχόμενων φοιτητών, οι ανενεργοί φοιτητές, η έλλειψη κινητικότητας των φοιτητών, η απουσία συνδέσμου αποφοίτων και η έλλειψη θεσμοθετημένης πρακτικής άσκησης. Αναφέρονται ακόμη η μεγάλη διάρκεια σπουδών και η απουσία διαδικασίας για την υποδοχή των φοιτητών, το χαμηλό ποσοστό παρακολούθησης μαθημάτων και η έλλειψη θεσπισμένου συστήματος παρακολούθησης της προόδου φοιτητών και αποφοίτων.

Οι εμπειρογνώμονες συστήνουν κυρίως:

- ✓ την ενίσχυση της κινητικότητας
- ✓ την εισαγωγή ή βελτίωση της διαδικασίας καλωσορίσματος/υποδοχής και ενημέρωσης των πρωτοετών φοιτητών
- ✓ την προώθηση και την επιβράβευση της αριστείας
- ✓ την ανάπτυξη του μηχανισμού υποστήριξης των φοιτητών οι οποίοι έχουν χαμηλή επίδοση
- ✓ τη θέσπιση συστήματος παρακολούθησης προόδου φοιτητών
- ✓ τη θέσπιση παρακολούθησης πορείας αποφοίτων.

Αρχή 5: Διασφάλιση ποιότητας διδακτικού προσωπικού

Η Αρχή 5 του προτύπου αφορά την εφαρμογή κανόνων διασφάλισης υψηλής ποιότητας διδακτικού προσωπικού. Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών (8) συμμορφώθηκαν πλήρως, ενώ τρία (3) συμμορφώθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ως θετικά σημεία αναγνωρίζονται το υψηλό επίπεδο των διδασκόντων και η ισχυρή τους δέσμευση στην εκτέλεση του έργου τους, το επίπεδο της ερευνητικής τους απόδοσης και των συνεργασιών και η σύνδεση έρευνας και διδασκαλίας.

Στις αδυναμίες αναφέρεται ο μικρός αριθμός διδασκόντων και ο φόρτος εργασίας τους, η έλλειψη κινήτρων εξέλιξης και το ανεπαρκές πλαίσιο επιμόρφωσης και υποστήριξης μέσω καθοδήγησης, η ελλιπής ενίσχυση της έρευνας και της σύνδεσής της με τη διδασκαλία, η ανισορροπία των φύλων, οι ελλιπείς προσλήψεις, η ανεπαρκής αξιοποίηση της κινητικότητας καθώς και η έλλειψη συστήματος επιβράβευσης της καινοτομίας ή/και της αριστείας.

Μεταξύ των συστάσεων που διατυπώθηκαν από τους εμπειρογνώμονες είναι:

- ✓ η ανάγκη για προσλήψεις νέου προσωπικού
- ✓ η επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού ως προς τις νέες διδακτικές πρακτικές και η ανάπτυξη σχετικών διαδικασιών ποιότητας
- ✓ η ενίσχυση της ερευνητικής αριστείας
- ✓ η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού
- ✓ οι ενέργειες για τη σύνδεση διδασκαλίας και έρευνας

- ✓ η κατάρτιση στρατηγικού πλάνου έρευνας, ερευνητικής πολιτικής, στόχων και δεικτών έρευνας
- ✓ η καθιέρωση της συστηματικής αξιολόγησης των διδασκόντων.

Αρχή 6: Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη

Η Αρχή 6 του προτύπου αφορά την επάρκεια μαθησιακών πόρων και τις υπηρεσίες φοιτητικής στήριξης. Από τα 10 προγράμματα σπουδών, τα πέντε (5) έχουν συμμορφωθεί πλήρως και τα υπόλοιπα έξι (6) έχουν επιτύχει ικανοποιητική συμμόρφωση.

Στα θετικά σημεία περιλαμβάνονται η καλή κατάσταση των υποδομών και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, οι υπηρεσίες διασύνδεσης με την αγορά εργασίας και οι υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τους φοιτητές, η λειτουργία της βιβλιοθήκης και των ερευνητικών εργαστηρίων καθώς και η λειτουργία του θεσμού του ακαδημαϊκού συμβούλου, η προσβασιμότητα των υποδομών από ΑΜΕΑ και η στήριξη του προσωπικού.

Αντίθετα, οι συχνότερες αδυναμίες σχετίζονται με τις υποδομές που θα πρέπει να βελτιωθούν/επεκταθούν και να συντηρηθούν, το ανεπαρκές αριθμητικά προσωπικό υποστήριξης, τη μη πλήρη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και τη μειωμένη χρηματοδότηση. Επίσης αναφέρονται προβλήματα όπως η έλλειψη εγκαταστάσεων για ΑΜΕΑ, θέματα υγιεινής, ασφάλειας και συντήρησης των εγκαταστάσεων.

Μεταξύ των συστάσεων αναφέρονται:

- ✓ η συντήρηση/επέκταση και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών
- ✓ η διασύνδεση με τους απόφοιτους και η υποστήριξή τους για τη δημιουργία συλλόγου
- ✓ η ανάγκη εξεύρεσης περισσότερων πόρων και η συσχέτισή τους με τους φοιτητές
- ✓ η αναβάθμιση των εργαστηρίων
- ✓ η διεύρυνση/βελτίωση των υπηρεσιών προς τους φοιτητές
- ✓ η ανάπτυξη των υπηρεσιών διασύνδεσης με την αγορά εργασίας και της σταδιοδρομίας των φοιτητών και αποφοίτων
- ✓ η υποστήριξη των φοιτητών ΑΜΕΑ και η προσαρμογή των υποδομών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας.

Αρχή 7: Διαχείριση πληροφοριών

Η Αρχή 7 του προτύπου αφορά τη συλλογή και διαχείριση των πληροφοριών εκ μέρους των ακαδημαϊκών μονάδων καθώς και την αξιοποίησή τους στη λήψη αποφάσεων. Από το σύνολο των 11 προγραμμάτων σπουδών, και τα έντεκα (11) συμμορφώνονται πλήρως.

Ως θετικά σημεία αναφέρονται η αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση των δεδομένων, αν και με μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρεται ως αδυναμία ο τρόπος επεξεργασίας και αξιοποίησής τους και το χαμηλό επίπεδο δημόσιας διάθεσης πληροφοριών και αποτελεσμάτων.

Οι εμπειρογνώμονες συστήνουν:

- ✓ τη συλλογή δεδομένων για ρυθμούς αποφοίτησης, σταδιοδρομία, επιτευχθέντα μαθησιακά αποτελέσματα, ικανοποίηση προσωπικού/φοιτητών, φόρτο εργασίας μελών ΔΕΠ, υποδομές, καθώς και την ανάπτυξη και τον υπολογισμό σχετικών δεικτών ποιότητας

- ✓ τη βελτίωση της μεθοδολογίας συλλογής και ανάλυσης δεδομένων και παρουσίασης αποτελεσμάτων
- ✓ την εκτενέστερη αξιοποίηση δεδομένων για τη βελτίωση της διαδικασίας διαχείρισης πληροφοριών και την ανάπτυξη σχεδίων δράσης και
- ✓ την αναβάθμιση των πληροφοριακών υποδομών για τη διαχείριση των δεδομένων.

Αρχή 8: Δημόσια πληροφόρηση

Η Αρχή 8 του προτύπου αφορά την υποχρέωση των ακαδημαϊκών μονάδων για τη δημόσια πληροφόρηση των δραστηριοτήτων τους και, ειδικότερα, των θεμάτων σπουδών, έρευνας, υπηρεσιών, κανονισμών, οδηγιών κ.λπ. Ως προς την Αρχή αυτή σημειώνεται πλήρης συμμόρφωση σε δέκα (10) προγράμματα σπουδών και ικανοποιητική συμμόρφωση σε ένα (1).

Στα θετικά σημεία έχουν καταγραφεί η λειτουργία ενός επικαιροποιημένου/λειτουργικού ιστοτόπου, η αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης καθώς και οι ενέργειες προώθησης/προβολής του προγράμματος σπουδών. Μεταξύ των αδυναμιών περιλαμβάνονται η λειτουργία ανεπαρκούς ως προς τις πληροφορίες ιστότοπου και η μη αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Οι προτάσεις των εμπειρογνωμόνων αφορούν κυρίως:

- ✓ την προσπάθεια για επικαιροποιημένες πληροφορίες που παρουσιάζονται στις ιστοσελίδες (και στα αγγλικά) με δομημένο τρόπο και για τον εμπλουτισμό των ιστότοπων
- ✓ την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ✓ την παρουσίαση αποτελεσμάτων ποιότητας/επιδόσεων διασφάλισης ποιότητας
- ✓ την αξιοποίηση του ιστότοπου ως μέσου προβολής της διαφάνειας
- ✓ τη διαμόρφωση σχετικής επικοινωνιακής στρατηγικής.

Αρχή 9: Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών

Η Αρχή 9 του προτύπου αφορά τη συνεχή παρακολούθηση και περιοδική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. Επτά (7) προγράμματα σπουδών συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις της Αρχής και τέσσερα (4) προγράμματα συμμορφώνονται ικανοποιητικά.

Στα θετικά σημεία αναφέρεται η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης και η αξιοποίηση της ανάδρασης.

Μεταξύ των συστάσεων που έχουν υποβληθεί, οι κυριότερες αφορούν:

- ✓ την ανατροφοδότηση από φοιτητές, αποφοίτους, εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη και την αξιοποίηση ανατροφοδότησης με συστηματικό τρόπο
- ✓ τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής για το πρόγραμμα σπουδών
- ✓ την εσωτερική ενημέρωση προσωπικού για την αξιολόγηση και την εξεύρεση τρόπων για την παρακίνηση του προσωπικού και των φοιτητών να συμμετέχουν στις διαδικασίες της αξιολόγησης.

Αρχή 10: Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των ΠΠΣ

Η Αρχή 10 του προτύπου αφορά την περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. Η πλήρης συμμόρφωση με την Αρχή αυτή επιτεύχθηκε από δέκα (10) ΠΠΣ και η ικανοποιητική συμμόρφωση διαπιστώθηκε σε ένα (1).

Ως προς την Αρχή αυτή διαπιστώνεται, κυρίως, αξιοποίηση των συστάσεων από την εξωτερική αξιολόγηση, επαρκείς συνεργασίες με τους κοινωνικούς εταίρους, και καλές σχέσεις με την τοπική κοινωνία. Παρόλα αυτά, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες τα παραπάνω σημεία συνιστούν αδυναμίες.

Ως συστάσεις αναφέρονται:

- ✓ η ανάγκη για εφαρμογή των συστάσεων από την προηγούμενη εξωτερική αξιολόγηση και την κατάρτιση πλάνου αντιμετώπισης αδυναμιών
- ✓ η συστηματική εφαρμογή της περιοδικής εξωτερικής αξιολόγησης
- ✓ η συστηματική συμμετοχή φοιτητών και εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών στις ενέργειες βελτίωσης
- ✓ η επικοινώνηση των αποτελεσμάτων από την εξωτερική αξιολόγηση στα ενδιαφερόμενα μέρη και
- ✓ η επιδίωξη διεθνών πιστοποιήσεων και η διερεύνηση της σημασίας των διεθνών κατατάξεων ως προς την ανάδειξη ισχυρών σημείων, αδυναμιών και προσδιορισμού περιοχών για βελτίωση.

1.2.3. Θετικά σημεία, αδυναμίες και συστάσεις των εμπειρογνωμόνων για τα νέα ΠΠΣ (ΝΠΠΣ)

Από την επεξεργασία των εκθέσεων πιστοποίησης των νέων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών προέκυψε ότι τα θετικά σημεία (292) υπερτερούν των αδυναμιών (254), ενώ οι ΕΕΑΠ υπέβαλαν συνολικά 600 συστάσεις. Σχετικό είναι το Σχήμα 64:

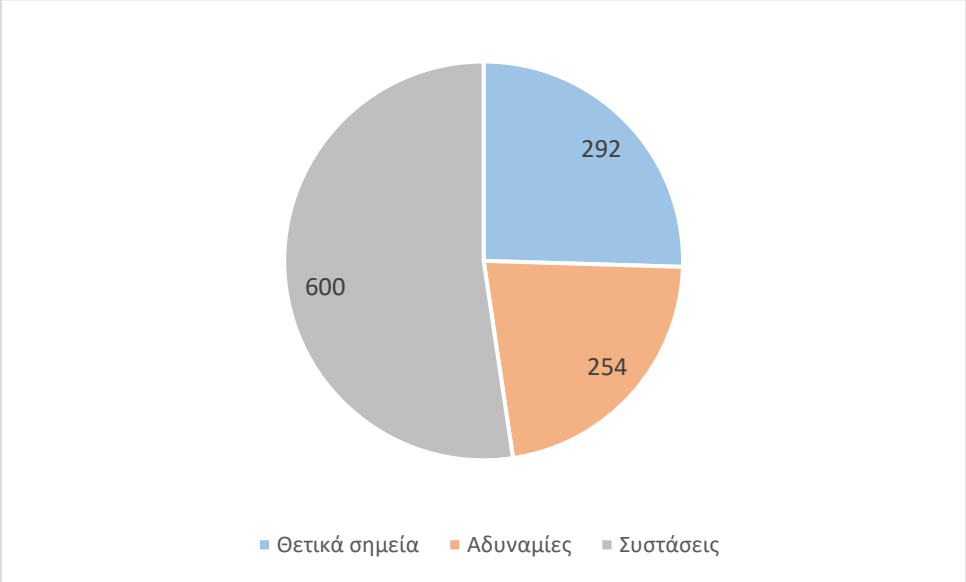

Σχήμα 64. *Πλήθος θετικών σημείων, αδυναμιών και συστάσεων*

Τα θετικά σημεία και οι αδυναμίες κατανέμονται ανά Αρχή του προτύπου ως εξής (Σχήμα 65):

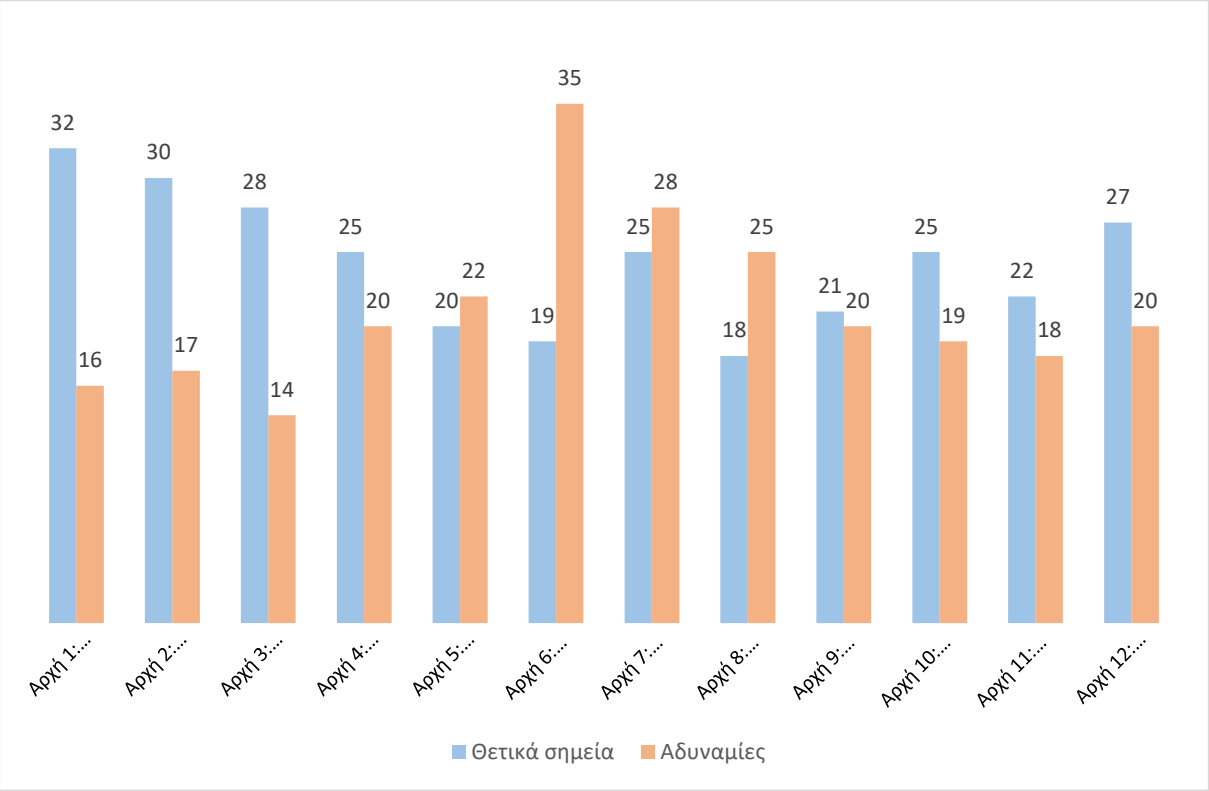

Σχήμα 65. *Πλήθος θετικών σημείων και αδυναμιών ανά Αρχή. Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Τα περισσότερα θετικά σημεία καταγράφονται στην Αρχή 1 (32), την Αρχή 2 (30), και την Αρχή 3 (28) και τα λιγότερα στην Αρχή 8 (18), την Αρχή 6 (19) και την Αρχή 5 (20). Αντίστοιχα, οι περισσότερες αδυναμίες διαπιστώνονται στην Αρχή 6 (35), την Αρχή 7 (28) και την Αρχή 8 (725), ενώ οι λιγότερες στην Αρχή 3 (14), στην Αρχή 1 (16) και την Αρχή 2 (17).

Συστάσεις υποβλήθηκαν και στις 49 εκθέσεις πιστοποίησης των νέων ΠΠΣ, οι οποίες αντίστοιχα κατανέμονται ανά Αρχή ως εξής (Σχήμα 66):

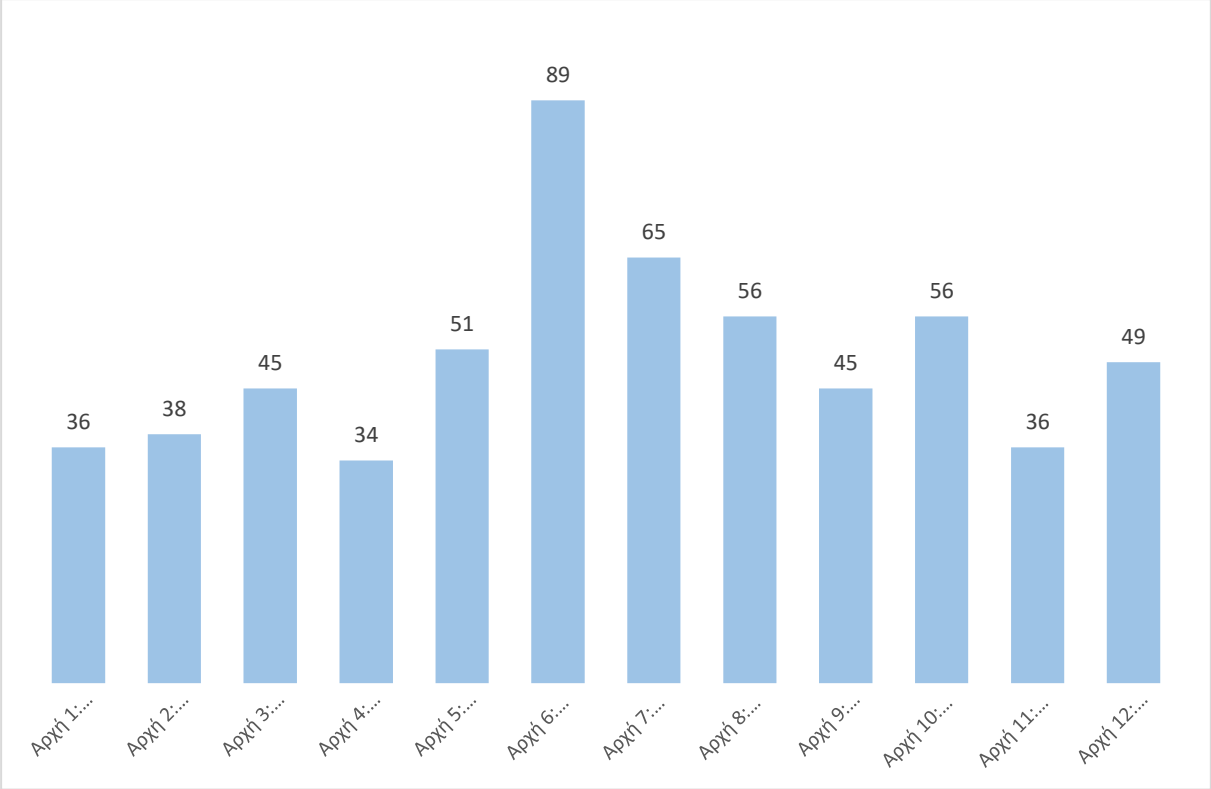

Σχήμα 66. *Πλήθος συστάσεων ανά Αρχή του προτύπου. Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στο κείμενο*

Όπως φαίνεται από το σχήμα, οι περισσότερες συστάσεις αφορούν την Αρχή 6 (89), την Αρχή 7 (65), την Αρχή 8 (56) και την Αρχή 10 (56), ενώ λιγότερες καταγράφηκαν στην Αρχή 4 (34), την Αρχή 1 (36), την Αρχή11 (36) και την Αρχή 2 (38).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα θετικά σημεία και οι αδυναμίες των νέων ΠΠΣ και καταγράφονται οι κυριότερες/συχνότερες συστάσεις των ΕΕΑΠ.

Αρχή 1: Στρατηγικός Σχεδιασμός, Σκοπιμότητα, και Βιωσιμότητα της Ακαδημαϊκής Μονάδας

Η Αρχή 1 αναφέρεται στον στρατηγικό σχεδιασμό, τη σκοπιμότητα και βιωσιμότητα της ακαδημαϊκής μονάδας η οποία προσφέρει το πρόγραμμα σπουδών. Από το σύνολο των σαράντα εννέα (49) νέων ΠΠΣ που πιστοποιήθηκαν, τριάντα τέσσερα (34) εξ αυτών συμμορφώνονται πλήρως με την Αρχή 1, εννέα (9) συμμορφώνονται ικανοποιητικά και έξι (6) παρουσιάζουν μερική συμμόρφωση.

Ως θετικά σημεία αναφέρονται τα σύγχρονα και επικαιροποιημένα προγράμματα που ανταποκρίνονται στις τελευταίες εξελίξεις των εκάστοτε κλάδων και σε άριστες διεθνείς πρακτικές, καθώς και το ήθος και η κουλτούρα ποιότητας και βιωσιμότητας, όπως επίσης και η ευθυγράμμιση των στρατηγικών στόχων με τους θεσμικούς στόχους. Στα αδύναμα σημεία εντάσσονται η έλλειψη μετρήσιμων στόχων και το μη αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης.

Οι συστάσεις που έγιναν από τις ΕΕΑΠ αφορούν κυρίως:

- ✓ την επιδίωξη διεθνών πιστοποιήσεων
- ✓ την ενίσχυση κουλτούρας βιωσιμότητας
- ✓ την ενίσχυση της στρατηγικής.

Αρχή 2: Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος και της Ακαδημαϊκής Μονάδας

Η Αρχή 2 του προτύπου αφορά τη συγκρότηση και εφαρμογή πολιτικής του ΠΠΣ για τη διασφάλιση ποιότητας. Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών συμμορφώνονται πλήρως με την Αρχή 2 (35), δώδεκα (12) το πράττουν ικανοποιητικώς, ένα (1) μερικώς ενώ ένα ΠΠΣ δεν συμμορφώνεται.

Ως θετικά σημεία καταγράφονται η κουλτούρα ποιότητας, η ένταξη των φοιτητών και κοινωνικών εταίρων στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας. Στα αρνητικά σημεία σημειώνεται η έλλειψη συστηματοποίησης στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας και η αστοχία σύνδεσης της στοχοθεσίας με την πολιτική ποιότητας.

Οι Επιτροπές Αξιολόγησης και Πιστοποίησης συστήνουν κυρίως:

- ✓ την επικαιροποίηση της πολιτικής ποιότητας
- ✓ την ενίσχυση του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας με ανθρώπινους πόρους
- ✓ την ενίσχυση της κουλτούρας ποιότητας
- ✓ την επικοινώνηση των δράσεων διασφάλισης ποιότητας.

Αρχή 3: Σχεδιασμός, Έγκριση και Παρακολούθηση της Ποιότητας των Νέων Προπτυχιακών Προγραμμάτων

Η Αρχή 3 του προτύπου αφορά την εφαρμογή της διαδικασίας σχεδιασμού και έγκρισης των νέων προγραμμάτων σπουδών.

Ως προς την Αρχή 3 διαπιστώθηκε πλήρης συμμόρφωση σε τριάντα δύο (32) προγράμματα σπουδών, ικανοποιητική συμμόρφωση σε δώδεκα (12), μερική συμμόρφωση σε τέσσερα (4), και μη συμμόρφωση σε ένα (1).

Στα θετικά σημεία που διαπιστώθηκαν περιλαμβάνονται η δέσμευση του προσωπικού προς την κουλτούρα ποιότητας και το αποτελεσματικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας, όπως επίσης και η αξιοποίηση της τεχνολογίας για τους σκοπούς της διασφάλισης ποιότητας.

Μεταξύ των αδυναμιών συγκαταλέγεται η έλλειψη εναρμόνισης των διαδικασιών ποιότητας με τους στόχους που έχουν τεθεί, καθώς και η μη αξιοποίηση των KPIs.

Στις συστάσεις που έχουν καταγραφεί στις εκθέσεις πιστοποίησης αναφέρονται:

- ✓ η αξιοποίηση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία
- ✓ η θέσπιση KPIs για την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος Σπουδών
- ✓ η θέσπιση αποτελεσματικών διαδικασιών για την ανατροφοδότηση από φοιτητές και κοινωνικούς εταίρους.

Αρχή 4: Φοιτητοκεντρική προσέγγιση στη μάθηση, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση των φοιτητών

Η Αρχή 4 αφορά την εφαρμογή της φοιτητοκεντρικής μάθησης, τη διδασκαλία και την αξιολόγηση των φοιτητών. Με την Αρχή 4 συμμορφώνονται πλήρως τριάντα τρία (33) ΝΠΠΣ, δεκατρία (13) έχουν ικανοποιητική συμμόρφωση και τρία (3) μερική συμμόρφωση.

Στα θετικά σημεία συγκαταλέγονται η φοιτητοκεντρική κουλτούρα, η αξιοποίηση του ακαδημαϊκού συμβούλου, η αποτελεσματική υποστήριξη της διδασκαλίας από ηλεκτρονικές υπηρεσίες, η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού συστήματος υποβολής και διαχείρισης ανάδρασης και παραπόνων, καθώς και οι εποικοδομητικές συνεργασίες μεταξύ των φοιτητών και μελών ΔΕΠ.

Μεταξύ των αδυναμιών συγκαταλέγεται η δυσαρμονία των μαθησιακών αποτελεσμάτων με το περιεχόμενο πολλών μαθημάτων και με την εξεταστική διαδικασία. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις χρειάζεται περαιτέρω στήριξη των φοιτητών που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες.

Οι εμπειρογνώμονες συστήνουν κυρίως:

- ✓ τη θέσπιση διαδικασιών για τον εντοπισμό και τη στήριξη φοιτητών με μαθησιακές δυσκολίες ή /και μειωμένη κινητικότητα
- ✓ ειδικές διαδικασίες για την αξιοποίηση της ανατροφοδότησης των φοιτητών
- ✓ επίσημη κατάρτιση του προσωπικού αναφορικά με τη φοιτητοκεντρική μάθηση
- ✓ ανάδραση που θα πρέπει να οδηγεί σε άμεσες αλλαγές και βελτιώσεις
- ✓ την υποχρεωτικότητα του ακαδημαϊκού συμβούλου.

Αρχή 5: Εισαγωγή Φοιτητών, Πρόοδος, Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Προσόντων και Απονομή Τίτλων Σπουδών των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών

Η Αρχή 5 του προτύπου αφορά τις διαδικασίες και τους κανονισμούς για την εισαγωγή των φοιτητών, τα στάδια φοίτησης, την αναγνώριση σπουδών και τη λήψη πτυχίου. Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών (30) συμμορφώνονται πλήρως και δεκαέξι (16) συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό με την Αρχή, ενώ τρία (3) συμμορφώνονται μερικώς.

Στα θετικά σημεία περιλαμβάνεται η δυνατότητα κινητικότητας, η πρακτική άσκηση των φοιτητών και το σύστημα παρακολούθησης προόδου φοιτητών και αποφοίτων. Στις αδυναμίες περιλαμβάνονται τα χαμηλά κριτήρια εισαγωγής, ο μεγάλος αριθμός των φοιτητών και η καθυστέρηση αποφοίτησης.

Οι εμπειρογνώμονες συστήνουν κυρίως:

- ✓ την αυστηροποίηση κριτηρίων εισαγωγής
- ✓ παροχή κινήτρων σε φοιτητές με σκοπό την αριστεία
- ✓ ενίσχυση των συνεργασιών και της εξωστρέφειας
- ✓ θέσπιση πρακτικής άσκησης
- ✓ θέσπιση διπλωματικής εργασίας
- ✓ θέσπιση διαδικασιών για έγκαιρη αποφοίτηση.

Αρχή 6: Διασφάλιση της Ικανότητας και της Υψηλής Ποιότητας του Διδακτικού Προσωπικού των Νέων Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών

Η Αρχή 6 του προτύπου αφορά την εφαρμογή κανόνων διασφάλισης ποιότητας του διδακτικού προσωπικού. Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών (24) συμμορφώθηκαν ικανοποιητικά, ενώ είκοσι ένα (21) συμμορφώθηκαν πλήρως και τέσσερα (4) συμμορφώθηκαν μερικώς.

Στα θετικά σημεία εντάσσονται η σύνδεση διδασκαλίας και έρευνας, το υψηλό επίπεδο των διδασκόντων και οι συνεργασίες. Οι ελλιπείς προσλήψεις, η έλλειψη κινήτρων και μετεκπαίδευσης, καθώς και ο μικρός αριθμός του προσωπικού αφορούν στα κυριότερα αδύνατα σημεία.

Μεταξύ των συστάσεων που διατυπώθηκαν από τους εμπειρογνώμονες είναι:

- ✓ η ανάγκη για προσλήψεις νέου προσωπικού
- ✓ η επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού
- ✓ η ενίσχυση της ερευνητικής αριστείας
- ✓ η καθιέρωση της συστηματικής αξιολόγησης των διδασκόντων.

Αρχή 7: Πόροι και Υποστήριξη Φοιτητών των Νέων Προπτυχιακών Προγραμμάτων

Η Αρχή 7 του προτύπου αφορά την επάρκεια μαθησιακών πόρων και τις υπηρεσίες φοιτητικής στήριξης. Τα περισσότερα ΠΠΣ έχουν συμμορφωθεί πλήρως (27), δεκαεννέα (19) έχουν επιτύχει ικανοποιητική συμμόρφωση και τρία (3) μερική.

Στα θετικά σημεία σε πολλές εκθέσεις περιλαμβάνονται οι επαρκείς υποδομές, οι υπηρεσίες υποστήριξης, και η διασύνδεση με την αγορά εργασίας. Οι συχνότερες αδυναμίες αφορούν την έλλειψη συντήρησης των υποδομών, ελλείψεις σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, προσβασιμότητας ΑΜΕΑ, την αριθμητική ανεπάρκεια του προσωπικού υποστήριξης και τη μειωμένη χρηματοδότηση.

Μεταξύ των συστάσεων αναφέρονται:

- ✓ ο εκσυγχρονισμός των υποδομών
- ✓ η σύσταση συλλόγου αποφοίτων
- ✓ η αύξηση της χρηματοδότησης
- ✓ η βελτίωση των υπηρεσιών προς τους φοιτητές
- ✓ η ανάπτυξη των υπηρεσιών διασύνδεσης με την αγορά εργασίας
- ✓ η υποστήριξη των φοιτητών ΑΜΕΑ και η προσαρμογή των υποδομών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας.

Αρχή 8: Συλλογή, ανάλυση και χρήση πληροφοριών για την οργάνωση και λειτουργία νέων προπτυχιακών προγραμμάτων

Η Αρχή 8 του προτύπου αφορά τη συλλογή και διαχείριση των πληροφοριών εκ μέρους των ακαδημαϊκών μονάδων καθώς και την αξιοποίησή τους στη λήψη αποφάσεων. Τα τριάντα δύο (32) ΝΠΠΣ συμμορφώνονται πλήρως με την εν λόγω αρχή, δεκατέσσερα (14) συμμορφώνονται ικανοποιητικά και τρία (3) παρουσιάζουν μερική συμμόρφωση.

Ως θετικά σημεία αναφέρονται η αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση των δεδομένων και ανάδρασης. Στα αρνητικά σημεία αναφέρονται η έλλειψη αξιοποίησης νέων τεχνολογιών, η διαφάνεια και δημόσια διάθεση στοιχείων και πληροφοριών και η αξιοποίησή τους.

Οι εμπειρογνώμονες συστήνουν:

- ✓ την περαιτέρω αξιοποίηση πληροφοριακών συστημάτων
- ✓ τη θέσπιση KPIs.

Αρχή 9η: Δημόσια Πληροφόρηση για τα Νέα Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Η Αρχή 9 του προτύπου αφορά την υποχρέωση των ακαδημαϊκών μονάδων για τη δημόσια πληροφόρηση των δραστηριοτήτων τους και, ειδικότερα, των θεμάτων σπουδών, έρευνας, υπηρεσιών, κανονισμών, οδηγιών κ.λπ. Ως προς την Αρχή αυτή σημειώνεται πλήρης συμμόρφωση σε είκοσι εννέα (29) προγράμματα σπουδών, ικανοποιητική συμμόρφωση σε δεκατέσσερα (14) και μερική συμμόρφωση σε έξι (6).

Στα θετικά σημεία έχουν καταγραφεί η λειτουργία του ιστοτόπου, η αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης καθώς και οι ενέργειες προώθησης/προβολής του προγράμματος σπουδών. Μεταξύ των αδυναμιών περιλαμβάνονται η λειτουργία ανεπαρκούς ως προς τις πληροφορίες ιστότοπου και η μη αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Οι προτάσεις των εμπειρογνωμόνων αφορούν κυρίως:

- ✓ την επικαιροποίηση του ιστότοπου
- ✓ την εναρμόνιση της αγγλικής έκδοσης του ιστότοπου με την ελληνική
- ✓ την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Αρχή 10: Περιοδική Εσωτερική Αξιολόγηση των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών

Η Αρχή 10 του προτύπου αφορά τη συνεχή παρακολούθηση και περιοδική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. Τριανταπέντε (35) προγράμματα σπουδών συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις της Αρχής, έντεκα (11) προγράμματα συμμορφώνονται ικανοποιητικά, δύο (2) συμμορφώνονται μερικώς, και ένα (1) παρουσιάζει μη συμμόρφωση.

Στα θετικά σημεία αναφέρεται η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης.

Μεταξύ των συστάσεων που έχουν υποβληθεί, οι κυριότερες αφορούν:

- ✓ την αξιοποίηση ανατροφοδότησης με συστηματικό τρόπο
- ✓ τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής.

Αρχή 11: Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των νέων προπτυχιακών προγραμμάτων

Η Αρχή 11 του προτύπου αφορά την περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. Η πλήρης συμμόρφωση με την Αρχή αυτή επιτεύχθηκε από τριάντα επτά (37) προγράμματα προπτυχιακών σπουδών και η ικανοποιητική συμμόρφωση διαπιστώθηκε σε δέκα (10). Μερική συμμόρφωση παρουσίασαν δύο (2) ΝΠΠΣ.

Ως προς την Αρχή αυτή διαπιστώνεται, κυρίως, αξιοποίηση των συστάσεων από την εξωτερική αξιολόγηση, επαρκείς συνεργασίες με τους κοινωνικούς εταίρους και την τοπική κοινωνία. Παρόλα αυτά, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες τα παραπάνω σημεία συνιστούν αδυναμίες.

Ως συστάσεις αναφέρονται:

- ✓ η ανάγκη για εφαρμογή των συστάσεων από την προηγούμενη εξωτερική αξιολόγηση
- ✓ η θέσπιση ανάλυσης SWOT
- ✓ η συστηματική εφαρμογή της περιοδικής εξωτερικής αξιολόγησης
- ✓ η συστηματική συμμετοχή φοιτητών και εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών στις ενέργειες βελτίωσης
- ✓ η επικοινώνηση των αποτελεσμάτων από την εξωτερική αξιολόγηση στα ενδιαφερόμενα μέρη
- ✓ η επιδίωξη διεθνών πιστοποιήσεων.

Αρχή 12: Παρακολούθηση της Μετάβασης από τα Προηγούμενα Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών στα Νέα

Η Αρχή 12 του προτύπου αφορά στη μετάβαση των προγραμμάτων από την προηγούμενή τους μορφή στα ΝΠΠΣ. Η πλήρης συμμόρφωση με την Αρχή αυτή επιτεύχθηκε από τριάντα εννέα (39)

προγράμματα προπτυχιακών σπουδών και η ικανοποιητική συμμόρφωση διαπιστώθηκε σε έξι (6) ΝΠΠΣ.

Σε πολλές εκθέσεις αναφέρεται θετικά η αποτελεσματική μετάβαση. Κάποιες αδυναμίες έχουν αναφερθεί αναφορικά με την πληροφόρηση των φοιτητών σχετικά με αλλαγές στα μαθήματα και τις υποχρεώσεις τους.

Ως συστάσεις αναφέρονται:

- ✓ η αξιοποίηση ανάδρασης
- ✓ η αξιοποίηση πληροφοριακών συστημάτων και νεών τεχνολογιών
- ✓ η ενίσχυση της διαφάνειας
- ✓ η θέσπιση ανάλυσης SWOT
- ✓ η συστηματική εφαρμογή της περιοδικής εξωτερικής αξιολόγησης
- ✓ η συστηματική συμμετοχή φοιτητών και εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών στις ενέργειες βελτίωσης
- ✓ η επικοινώνηση των αποτελεσμάτων από την εξωτερική αξιολόγηση στα ενδιαφερόμενα μέρη.

1.2.4. Συμπεράσματα από την ανάλυση των εκθέσεων πιστοποίησης ΠΠΣ

Η εικόνα των Ιδρυμάτων που προκύπτει από τις πιστοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2022 εμφανίζεται σε πολλές περιπτώσεις βελτιωμένη. Τα Ιδρύματα, στην πλειονότητά τους, παρουσιάζουν συμμόρφωση με τις αρχές του προτύπου για τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας καταγράφεται στη βαθμολογία που επιτυγχάνουν.

Τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών αντιμετωπίζουν, συχνά, αδυναμίες, οι οποίες είναι κοινές και αφορούν στον τρόπο με τον οποίον σχεδιάζονται, παρακολουθούνται και αναθεωρούνται. Σημαντικές ελλείψεις παρουσιάζονται και στην παρακολούθηση και διαχείριση του μαθησιακού περιβάλλοντος, αλλά και την επάρκεια και ανανέωση του διδακτικού προσωπικού. Οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα Ιδρύματα για τη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών τους εξακολουθούν να είναι:

1. Τα θέματα σχεδιασμού, δομής και στελέχωσής τους με διδακτικό προσωπικό.
Οι κυριότερες αδυναμίες των προγραμμάτων αφορούν στο συχνά παρωχημένο αντικείμενο μαθημάτων με πολλές επικαλύψεις, την έλλειψη ενθάρρυνσης των φοιτητών για βελτίωση των επιδόσεων, την απομόνωση από κοινωνικούς εταίρους, την έλλειψη εξωστρέφειας και το ελλιπές δίκτυο συνεργασιών, την πρόχειρη και ανεπίκαιρη διατύπωση του οδηγού σπουδών. Η ΕΘΑΑΕ εξακολουθεί να διαπιστώνει την ανάγκη πλήρους αναδιάρθρωσης ορισμένων προγραμμάτων στο αντικείμενο και τη δομή, αλλά και διόρθωση των συντελεστών βιωσιμότητάς τους. Πολλά προγράμματα έχουν οριακή ελκυστικότητα σε υποψηφίους, ελλιπές διδακτικό προσωπικό σε συνδυασμό με τη συχνή έλλειψη συνάφειας μεταξύ γνωστικών αντικειμένων των διδασκόντων και μαθημάτων που διδάσκουν. Τα Ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιήσουν άμεσα τη δυνατότητα απασχόλησης νέου προσωπικού στο πλαίσιο των ευκαιριών που παρέχει ο νόμος 4957/2022 και οι σχετικές χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ. Ως αποτέλεσμα των αδυναμιών αυτών θεωρούνται τα χαμηλά ποσοστά αποφοίτησης και οι χαμηλοί ρυθμοί απασχόλησης των αποφοίτων. Τα ΑΕΙ θα πρέπει να αξιοποιήσουν την ανατροφοδότηση από την αγορά εργασίας για τα προσόντα των αποφοίτων τους για να προχωρήσουν σε αλλαγές που θα διασφαλίζουν καλύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας για τους φοιτητές και αποφοίτους.

2. Το μαθησιακό περιβάλλον εξακολουθεί να παρουσιάζει αδυναμίες ως προς την επάρκεια υποδομών, αισθητικής, ασφάλειας και υπηρεσιών για τους φοιτητές.
Οι συχνότερες αδυναμίες του μαθησιακού περιβάλλοντος σχετίζονται με τις υποδομές που θα πρέπει να βελτιωθούν/επεκταθούν και να συντηρηθούν, το ανεπαρκές αριθμητικά προσωπικό υποστήριξης, το έλλειμμα αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, τη μειωμένη χρηματοδότηση, τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εγκαταστάσεων και τη διασύνδεση με την αγορά εργασίας.

2. EUROGRADUATE 2022

Η Ευρωπαϊκή πιλοτική έρευνα EUROGRADUATE ξεκίνησε με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος συλλογής δεδομένων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο, ώστε να μπορεί να γίνει συστηματική παρακολούθηση της πορείας τους. Η προσπάθεια δημιουργίας αυτού του ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης αποφοίτων αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας παρακολούθησης αποφοίτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Graduate Tracking Initiative of the European Commission).

Το έργο παρακολούθησης της πορείας των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, πιο συγκεκριμένα, στοχεύει στην καλύτερη αξιολόγηση των σπουδών, μέσω της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων στον ευρωπαϊκό χώρο. Αναλυτικότερα, για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού αναπτύχθηκαν εργαλεία και μέθοδοι για τη συλλογή συγκρίσιμων δεδομένων στις συμμετέχουσες χώρες και υπήρξε ενιαία υποστήριξη, καθοδήγηση και συντονισμός σε όλα τα επιμέρους στάδια της έρευνας.

eurograduate.eu survey 2022

Το EUROGRADUATE 2022 αποτελεί τη δεύτερη φάση αυτής της πιλοτικής έρευνας και επικεντρώνεται στους αποφοίτους προπτυχιακών (επίπεδο 6) και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών (επίπεδο 7) για τα ακαδημαϊκά έτη 2016-17 και 2020-21. Η μελέτη αυτή διεξάγεται από διεθνή κοινοπραξία ευρωπαϊκών οργανισμών και συντονίζεται από το Γερμανικό Κέντρο Έρευνας για θέματα Ανώτατης Εκπαίδευσης (German Centre for Higher Education Research on Science Studies - DZHW). Οι υπόλοιποι οργανισμοί είναι το Ινστιτούτο Προηγμένων Σπουδών (Institute for Advanced Studies - IHS), το Κέντρο Ερευνών για την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας (Research Centre for Education and the Labour Market - ROA)) και ο διεθνής φορέας cApStAn, αρμόδιος για θέματα γλωσσικής ποιότητας (cApStAn Linguistic Quality Control).

Το μεθοδολογικό πλαίσιο ήταν το ίδιο για όλες τις συμμετέχουσες χώρες, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε χώρας, ώστε η έρευνα να καταλήξει σε πιο αξιόπιστα αποτελέσματα. Η έρευνα διεξήχθη με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το οποίο ήταν κοινό για όλες τις χώρες, προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων και η εξαγωγή συνολικών συμπερασμάτων.

Το ερωτηματολόγιο το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας ήταν διαμορφωμένο σύμφωνα με τα πρότυπα που δόθηκαν από την ευρωομάδα και οι οδηγίες που δόθηκαν ίσχυσαν για όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα. Αναλυτικότερα, τα δεδομένα και οι πληροφορίες των αποφοίτων ομαδοποιήθηκαν σε τρεις ενότητες και η εκάστοτε χώρα είχε τη δυνατότητα να επιλέξει τις ενότητες που θα συμπεριλάβει στο ερωτηματολόγιο (Σχήμα 67).

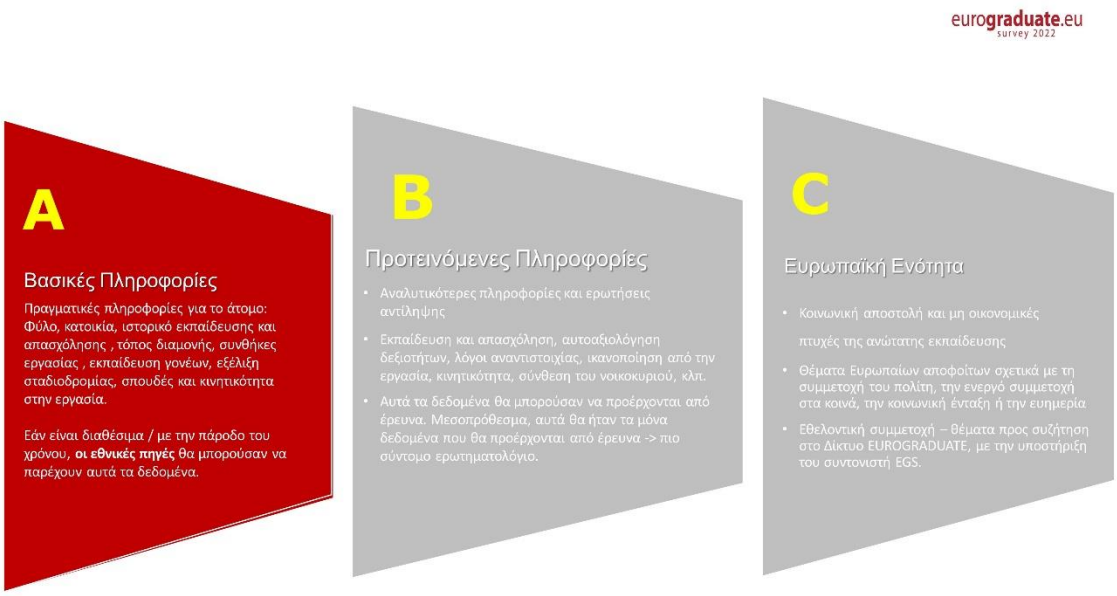

Σχήμα 67. *Ενότητες πληροφοριών έρευνας EUROGRADUATE 2022*

Επιπλέον, οι χώρες είχαν τη δυνατότητα να εμπλουτίσουν με περισσότερες ερωτήσεις το ερωτηματολόγιο που θα χρησιμοποιούσαν, ώστε να καλύπτονται και επιμέρους ζητήματα ειδικού ενδιαφέροντος.

Η ελληνική έκδοση του ερωτηματολογίου βασίστηκε στην πρώτη ενότητα δεδομένων, αυτή των βασικών πληροφοριών, όπως δημογραφικά στοιχεία, στοιχεία εκπαίδευσης αλλά και επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων. Ο συνολικός αριθμός των ερωτημάτων του ερωτηματολογίου ήταν 140.

Το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, αναλυτικότερα, περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με την κινητικότητα των αποφοίτων, πιθανές περαιτέρω σπουδές και την επαγγελματική τους εκπαίδευση. Σημαντικό μέρος του ερωτηματολογίου ήταν οι ερωτήσεις που λάμβαναν υπόψη το επίπεδο σπουδών παρέχοντας και κατ’ αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα συγκρίσεων και την παρουσίαση πιθανών διαφορών μεταξύ των αποφοίτων διαφορετικών επιπέδων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ερωτήσεις, επίσης, σχετίζονταν με την επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων και πιο συγκεκριμένα με το είδος της απασχόλησης ή αυτοαπασχόλησης και τον αριθμό των θέσεων στις οποίες δραστηριοποιήθηκαν ή δραστηριοποιούνται. Το ερωτηματολόγιο συμπεριελάμβανε, επίσης, ερωτήσεις δημογραφικού περιεχομένου, όπως για παράδειγμα το φύλο, την ηλικία και την υπηκοότητα, ώστε να δειχθεί αν υπάρχουν και επιμέρους διαφορές. Η διαμόρφωση του ερωτηματολογίου για εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο έγινε σταδιακά, ως εξής (Σχήμα 68):

1. Σχεδιασμός κύριου ερωτηματολογίου από την ευρωομάδα
2. Προσαρμογή του ερωτηματολογίου στο εθνικό πλαίσιο
3. Μετάφραση και επαλήθευση του ερωτηματολογίου
4. Υλοποίηση του διαδικτυακού ερωτηματολογίου με τη χρήση προγραμματιστικών εργαλείων
5. Πιλοτική εφαρμογή και οριστικοποίηση
6. Προσαρμογή για χρήση ανά ίδρυμα.

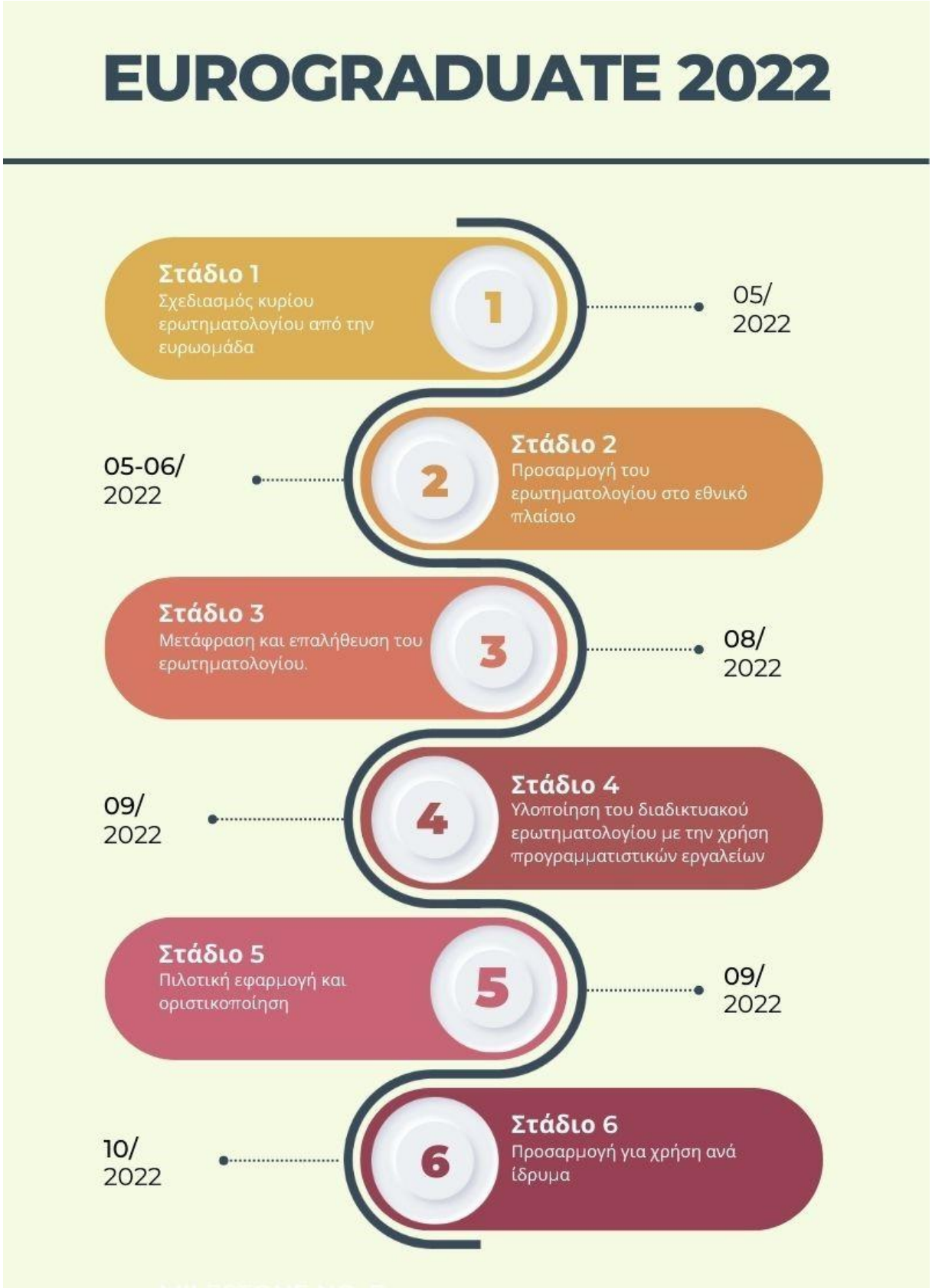

Σχήμα 68. *Τα στάδια της έρευνας EUROGRADUATE 2022*

Μετά την οριστικοποίηση του ερωτηματολογίου, έγινε προσαρμογή του για χρήση ανά ίδρυμα, συντάχθηκαν τεχνικές οδηγίες και βοηθητικά αρχεία και έπειτα το τελικό ερωτηματολόγιο (μέσω της εφαρμογής Lime Survey) προωθήθηκε στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας.

Η ΕΘΑΑΕ, σύμφωνα με τις οδηγίες από την ευρωομάδα και την εθνική νομοθεσία, διαμόρφωσε δήλωση προστασίας προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων στην έρευνα (η οποία ενσωματώθηκε στην εισαγωγική σελίδα του ερωτηματολογίου) και μερίμνησε για την ανωνυμία των δεδομένων. Επισημαίνεται ότι η ΕΘΑΑΕ δεν έλαβε κανένα αναγνωριστικό στοιχείο αποφοίτων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο κατά την αποστολή των δεδομένων από τα ιδρύματα.

Ο διαθέσιμος χρόνος που είχαν στη διάθεσή τους τα πανεπιστημιακά ιδρύματα ώστε να αντλήσουν απαντήσεις από τους αποφοίτους τους ήταν συγκεκριμένος και ορισμένος από τις οδηγίες που δόθηκαν. Η διαδικασία συλλογής των δεδομένων διήρκησε από τον Νοέμβριο του 2022 έως και τον Φεβρουάριο του 2023. Στο χρονικό πλαίσιο που δόθηκε για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, υπήρξε μια ενιαία τακτική υπενθυμίσεων, ώστε να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι απόφοιτοι στην έρευνα. Ο συνολικός αριθμός των δυνατών υπενθυμίσεων από την πλευρά των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων ήταν τέσσερις. Η επεξεργασία των δεδομένων, η ανάλυση και η εξαγωγή των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται το 2023.

3. Μελέτες αποφοίτων 2016/17 & 2020/21

Το 2022, το Κέντρο Μελετών και Ερευνών της ΕΘΑΑΕ, με βάση στοιχεία από το ΟΠΕΣΠ για τους απόφοιτους προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των ακαδημαϊκών ετών 2016-17 και 2020-21 συνέταξε δύο (2) σχετικές μελέτες.

Στις μελέτες αυτές παρουσιάζεται το πλήθος των αποφοίτων ανά ίδρυμα και επίπεδο σπουδών, ανά επιστημονική περιοχή, επίπεδο σπουδών και φύλο, ανά ίδρυμα και διάρκεια σπουδών, ενώ αποτυπώνονται ακόμα οι επιδόσεις των αποφοίτων ανά ίδρυμα και φύλο.

Στα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Η πλειονότητα των αποφοίτων προέρχεται από τα ΠΠΣ.
- Οι γυναίκες απόφοιτοι των ΠΠΣ υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών (επίπεδο 6 και επίπεδο 7 για το 2020-21).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι έχουν αποκτήσει τίτλο σπουδών στην επιστημονική περιοχή της διοίκησης επιχειρήσεων (επίπεδο 6 & 7).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι δεν ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στην κανονική διάρκεια σπουδών (επίπεδο 6 & 7).
- Η μέση ακαδημαϊκή επίδοση των αποφοίτων ΠΠΣ είναι πολύ καλή.
- Οι γυναίκες απόφοιτοι των ΠΠΣ έχουν υψηλότερη επίδοση σε σχέση με τους άνδρες.

4. Έκδοση Νέων Προτύπων Πιστοποίησης

Το 2022, η ΕΘΑΑΕ κατόπιν διαβούλευσης με τα ιδρύματα κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο, προχώρησε στη σύνταξη δύο νέων προτύπων ποιότητας στη βάση των Ευρωπαϊκών Αρχών και Κατευθύνσεων (ESG 2015) προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την αρχική πιστοποίηση των (νέων) προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) και των Κέντρων Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) αντίστοιχα.

4.1. Το Πρότυπο για τα Νέα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΝΠΜΣ)

Ειδικότερα, το Πρότυπο για τα Νέα ΠΜΣ περιλαμβάνει 6 απαιτήσεις βάσει των οποίων ελέγχεται η συμμόρφωση των προγραμμάτων αυτών. Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση τους:

ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Νοέμβριος 2022

1. Στρατηγική, πολιτική και στοχοθεσία ποιότητας για τα νέα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ)

Τα ΑΕΙ θα πρέπει να έχουν περιλάβει στη στρατηγική τους την ανάπτυξη, οργάνωση και εφαρμογή νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) σε συγκεκριμένα επιστημονικά πεδία μετά από διερεύνηση της σκοπιμότητας και βιωσιμότητας τους. Τα ΑΕΙ θα πρέπει να εφαρμόζουν μια πολιτική διασφάλισης ποιότητας για τα νέα ΠΜΣ, η οποία θα αποτελεί μέρος του στρατηγικού τους σχεδιασμού.

Η πολιτική ποιότητας θα πρέπει να αναπτύσσεται και να εξειδικεύεται (με τη συμμετοχή και εξωτερικών φορέων) στα ΠΜΣ του ιδρύματος και της ακαδημαϊκής μονάδας. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να δημοσιοποιείται και να εφαρμόζεται από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.*Σχεδιασμός και έγκριση των νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών*

Τα ΑΕΙ θα πρέπει να σχεδιάζουν τα ΠΜΣ μετά από συγκεκριμένη έγγραφη διαδικασία, η οποία θα πρέπει να προβλέπει τους συμμετέχοντες, τις πηγές άντλησης πληροφοριών και τα όργανα έγκρισης του ΠΜΣ. Στον σχεδιασμό των ΠΜΣ καθορίζονται οι στόχοι, το ειδικότερο επιστημονικό αντικείμενο και οι κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και οι προοπτικές απασχόλησης. Κατά την εφαρμογή του ΠΜΣ θα πρέπει να αξιολογείται ο βαθμός επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Τα στοιχεία αυτά και τα στοιχεία της δομής των ΠΜΣ δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο του οδηγού σπουδών.

3. Κανονισμοί για την επιλογή των φοιτητών, τα στάδια φοίτησης, την αναγνώριση των μεταπτυχιακών σπουδών και την απονομή διπλώματος

Τα ΑΕΙ θα πρέπει να καταρτίσουν και να εφαρμόζουν δημοσιευμένους κανονισμούς για όλα τα θέματα και στάδια των σπουδών (επιλογή φοιτητών, στάδια φοίτησης, εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, αναγνώριση σπουδών και απονομή διπλώματος).

4.Διδακτικό προσωπικό των νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών

Τα ΑΕΙ οφείλουν να διασφαλίζουν το επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων των μελών του διδακτικού τους προσωπικού, να εφαρμόζουν αξιοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες για την επιλογή, την επιμόρφωση και την περαιτέρω εξέλιξή τους.

5. Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη

Τα ΑΕΙ θα πρέπει να διαθέτουν επαρκή χρηματοδότηση για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας και της μάθησης των ΠΜΣ. Αφενός μεν θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς υποδομές και υπηρεσίες για τη μάθηση και την υποστήριξη των φοιτητών, αφετέρου δε να διευκολύνουν την άμεση πρόσβαση σ’ αυτές με τη θέσπιση σχετικών εσωτερικών κανόνων (π.χ. αίθουσες, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, δίκτυα, υπηρεσίες σταδιοδρομίας, κοινωνικής πολιτικής, κ.λπ.).

6. Αρχική εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση και παρακολούθηση των νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών

Τα ΑΕΙ και οι ακαδημαϊκές μονάδες θα πρέπει να διαθέτουν εσωτερικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας, στο πλαίσιο του οποίου θα πραγματοποιούν έλεγχο, την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση στις απαιτήσεις ποιότητας του παρόντος προτύπου. Στο πλαίσιο των ανωτέρω δράσεων είναι αναγκαία η ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

4.2. Το Πρότυπο για τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ)

Το Πρότυπο για τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης περιλαμβάνει 8 απαιτήσεις βάσει των οποίων ελέγχεται η συμμόρφωση των Κέντρων αυτών. Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση τους:

ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ (ΚΕΔΙΒΙΜ)

1. Στρατηγική και πολιτική ποιότητας του κέντρου επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ)

Τα ΚΕΔΙΒΙΜ των ΑΕΙ θα πρέπει να εφαρμόζουν μια πολιτική ποιότητας, η οποία θα αποτελεί μέρος του στρατηγικού σχεδιασμού του ιδρύματος και ειδικότερα του τομέα της δια βίου μάθησης. Η πολιτική αυτή πρέπει να αναπτύσσεται και να εξειδικεύεται στις δράσεις του κέντρου δια βίου μάθησης του ΑΕΙ, να δημοσιοποιείται και να εφαρμόζεται από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2. Δομή, οργάνωση και λειτουργία, διάθεση και διαχείριση των πόρων του ΚΕΔΙΒΙΜ

Το ΚΕΔΙΒΙΜ θα πρέπει να διαρθρώνεται εσωτερικά με την κατάλληλη οργανωτική δομή, τα προβλεπόμενα από τον νομό όργανα λήψης αποφάσεων και διοικητικές υπηρεσίες, θεσμούς εσωτερικής και εξωτερικής λογοδοσίας. Το ΚΕΔΙΒΙΜ θα πρέπει να διαθέτει επαρκή χρηματοδότηση για την κάλυψη των αναγκών της διδασκαλίας και της μάθησης. Θα πρέπει να διαθέτει επαρκείς υποδομές και υπηρεσίες για την εκπαίδευση και να διευκολύνει την άμεση πρόσβαση σ’ αυτές με τη θέσπιση σχετικών εσωτερικών κανόνων (π.χ. αίθουσες, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, μονάδες πληροφόρησης και υποστήριξης των εκπαιδευομένων).

3. Σχεδιασμός και έγκριση των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων του ΚΕΔΙΒΙΜ

Το ΚΕΔΙΒΙΜ θα πρέπει να σχεδιάζει τα εκπαιδευτικά προγράμματα μέσω συγκεκριμένης έγγραφης διαδικασίας, η οποία θα πρέπει να προβλέπει τους συμμετέχοντες, τις πηγές άντλησης πληροφοριών και τα όργανα έγκρισης του προγράμματος. Στον σχεδιασμό των προγραμμάτων καθορίζονται οι στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τα επιδιωκόμενα επαγγελματικά προσόντα και ο τρόπος επίτευξης τους. Τα στοιχεία αυτά και τα στοιχεία της δομής των προγραμμάτων δημοσιοποιούνται στο πλαίσιο του οδηγού σπουδών του ΚΕΔΙΒΙΜ.

4. Εισαγωγή εκπαιδευομένων, στάδια σπουδών, αναγνώριση σπουδών και λήψη πιστοποιητικού

Το ΚΕΔΙΒΙΜ θα πρέπει να καταρτίσει και να εφαρμόζει δημοσιευμένο κανονισμό για όλα τα θέματα και στάδια των σπουδών (εισαγωγή / έναρξη εκπαίδευσης, στάδια και διάρκεια εκπαίδευσης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πιστοποιητικού).

5. Ετήσια περιοδική εσωτερική αξιολόγηση του ΚΕΔΙΒΙΜ

Το ΚΕΔΙΒΙΜ υπόκειται ετησίως σε εσωτερική αξιολόγηση η οποία πραγματοποιείται μέσω του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης ποιότητας (ΕΣΔΠ) του ιδρύματος και με την ευθύνη της ΜΟΔΙΠ. Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζονται οι διαδικασίες για τον έλεγχο της συμμόρφωσης του ΚΕΔΙΒΙΜ με το παρόν πρότυπο ποιότητας, εντοπίζονται ενδεχόμενα σφάλματα ή κενά και πραγματοποιούνται διορθώσεις, ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχουν ορισθεί, με τελικό αποτέλεσμα τη βελτίωση.

6. Συλλογή δεδομένων ποιότητας του ΚΕΔΙΒΙΜ: μέτρηση, ανάλυση και βελτίωση

Τα ΚΕΔΙΒΙΜ των ΑΕΙ έχουν την πλήρη ευθύνη για τη συλλογή, ανάλυση και χρήση πληροφοριών με τρόπο ενιαίο, λειτουργικό και άμεσα προσβάσιμο, με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των δεδομένων ποιότητας των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, καθώς και των δεδομένων της διοικητικής λειτουργίας τους.

7. Δημοσιοποίηση πληροφοριών

Το ΚΕΔΙΒΙΜ είναι υποχρεωμένο να δημοσιοποιεί τις εκπαιδευτικές του δραστηριότητες με άμεσο και προσβάσιμο τρόπο. Οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να δημοσιοποιούνται σε ειδικό ιστοχώρο, να είναι επικαιροποιημένες και διατυπωμένες με αντικειμενικότητα και σαφήνεια.

8. Εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση του ΚΕΔΙΒΙΜ

Το ΚΕΔΙΒΙΜ θα πρέπει να υποβάλλεται σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση από επιτροπές εμπειρογνωμόνων που ορίζονται από την ΕΘΑΑΕ, με σκοπό την πιστοποίηση της ποιότητας παροχής των εκπαιδευτικών του υπηρεσιών. Η περιοδικότητα της εξωτερικής αξιολόγησης καθορίζεται από την ΕΘΑΑΕ.

5. Επιδόσεις ελληνικών πανεπιστημίων και χρηματοδότηση (80%-20%)

Η ΕΘΑΑΕ, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 16 του ν. 4653/2020, υπέβαλε στο ΥΠΑΙΘ, στις αρχές του 2022, την πρόταση κατανομής της ετήσιας συνολικής δημόσιας επιχορήγησης του Υπουργείου στα ΑΕΙ για το 2022 (βάσει των ειδικότερων διατάξεων της ΥΑ 154781/Ζ1/2-12-2021)[120]. Βάσει αυτής, εκδόθηκε η ΥΑ 21360/ΓΔ2/24-02-2022 που καθόρισε την κατανομή της τακτικής επιχορήγησης ύψους 105.723.668€ στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για το οικονομικό έτος 2022 ως εξής:

Πίνακας 37. Κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού του 2022 στα 23 ΑΕΙ σύμφωνα με την εισήγηση της ΕΘΑΑΕ[121]

α/α	ΑΕΙ	% ανά ΑΕΙ βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (80%)	Ποσό ετήσιας επιχορήγησης βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (€)	% ανά ΑΕΙ βάσει ποιοτικών κριτηρίων (20%)	Ποσό ετήσιας επιχορήγησης βάσει ποιοτικών κριτηρίων (€)	Σύνολο τακτικής επιχορήγησης (€)
1	ΑΠΘ	12,49%	10.480.975	16,85%	3.534.917	14.015.892
2	ΓΠΑ	2,45%	2.055.916	1,87%	392.302	2.448.218
3	ΔΠΘ	4,56%	3.826.522	3,83%	803.486	4.630.008
4	ΔΙΠΑΕ	6,82%	5.722.999	6,31%	1.323.758	7.046.757
5	ΕΚΠΑ	10,99%	9.222.251	17,39%	3.648.202	12.870.453
6	ΕΜΠ	3,64%	3.054.504	4,94%	1.036.349	4.090.853
7	ΕΛΜΕΠΑ	2,68%	2.248.920	1,73%	362.932	2.611.852
8	ΙΠ	2,03%	1.703.473	1,01%	211.885	1.915.358
9	ΟΠΑ	2,06%	1.728.648	2,14%	448.945	2.177.593
10	ΠΑ	3,73%	3.130.027	3,77%	790.898	3.920.925
11	ΠΑΔΑ	6,74%	5.655.867	3,82%	801.388	6.457.255
12	ΠΔΜ	4,31%	3.616.734	2,38%	499.294	4.116.028
13	ΠΑΘΕΣ	7,22%	6.058.658	5,65%	1.185.298	7.243.956
14	ΠΙ	5,32%	4.464.275	3,96%	830.758	5.295.033
15	ΠΑΚΡΗ	3,82%	3.205.550	5,16%	1.082.503	4.288.053
16	ΠΑΜΑΚ	1,70%	1.426.554	1,89%	396.498	1.823.052
17	ΠΑΠΑΤ	8,39%	7.040.463	9,28%	1.946.826	8.987.289
18	ΠΑΠΕΙ	2,17%	1.820.954	1,79%	375.519	2.196.473
19	ΠΑΠΕΛ	3,92%	3.289.465	2,05%	430.064	3.719.529
20	ΠΑΝΤΕΙΟ	1,98%	1.661.516	1,94%	406.987	2.068.503
21	ΠΟΚΡΗ	1,36%	1.141.243	1,22%	255.941	1.397.184
22	ΧΠ	0,80%	671.319	0,76%	159.438	830.757
23	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,82%	688.102	0,26%	54.545	742.647

[120] Η εισήγηση της ΕΘΑΑΕ για την κατανομή της τακτικής χρηματοδότησης του 2022 συμπεριλήφθηκε στην Έκθεση της ΕΘΑΑΕ για το 2021 και είναι αναρτημένη στο https://www.ethaae.gr/el/gnomodotiseis/xrimatodotisi

[121] Η ΑΣΚΤ και το ΕΑΠ δεν περιλαμβάνονται στον αλγόριθμο κατανομής λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας των δύο αυτών ιδρυμάτων.

Τον Μάιο του 2022, το Ανώτατο Συμβούλιο της Αρχής εισηγήθηκε εκ νέου στην Υπουργό Παιδείας τον αλγόριθμο για τον τρόπο κατανομής της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ στα ΑΕΙ για το ογδόντα τοις εκατό (80%) με προτεινόμενα αντικειμενικά κριτήρια και για το 20% με προτεινόμενα ποιοτικά κριτήρια. Η εν λόγω εισήγηση του ΑΣΥ έλαβε, επίσης, υπόψη τα συμπεράσματα από την πρώτη εφαρμογή των ποιοτικών κριτηρίων για τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ, όπως διατυπώθηκαν και στις ειδικές συναντήσεις εργασίας της ΕΘΑΑΕ, που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 29-31 Μαρτίου 2022 με τους Πρυτάνεις των ΑΕΙ. Η εισήγηση του ΑΣΥ μνημονεύεται στην ΚΥΑ 75165/Ζ1/17-06-2022 «Ορισμός κριτηρίων, δεικτών ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα».

Τον Οκτώβριο του 2022, η ΕΘΑΑΕ απέστειλε για δεύτερη φορά εισήγηση για την κατανομή της συνολικής ετήσιας δημόσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ προς τα ΑΕΙ που αφορούσε το έτος 2023. Τα στοιχεία της εισήγησης παρουσιάζονται παρακάτω στις ενότητες 5.1 και 5.2.

5.1. Αντικειμενικά κριτήρια για την κατανομή του 80% της χρηματοδότησης

Η κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης βασίζεται στα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια (ΦΕΚ 3131/τ.Β/20-06-2022):

Πίνακας 38. Κριτήρια και συντελεστές βαρύτητας για την κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του 2023

Κριτήριο	Συντελεστής βαρύτητας Wi	Περιγραφή Κριτηρίου
Κ1	10%	Αριθμός Τμημάτων ΑΕΙ
Κ2	25%	Αριθμός ενεργών προπτυχιακών φοιτητών (ν+2) ανά ΑΕΙ
Κ3	7%	Διάρκεια προγραμμάτων σπουδών (αριθμός εξαμήνων προπτυχιακής φοίτησης)
Κ4	15%	Απαιτήσεις εργαστηριακού εξοπλισμού των Τμημάτων του ΑΕΙ
Κ5	8%	Γεωγραφική διασπορά των Τμημάτων του ΑΕΙ
Κ6	15%	Μόνιμο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό
Κ7	15%	Έκτακτο προσωπικό υποστήριξης – Ανελαστικές δαπάνες (συνεργεία φύλαξης, καθαριότητας, συντήρησης κ.λπ.)
Κ8	5%	Κατανομή τακτικού προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους

Το ποσοστό για κάθε ΑΕΙ υπολογίζεται βάσει του αλγορίθμου που περιγράφεται στην ανωτέρω ΥΑ.

Η ΑΣΚΤ και το ΕΑΠ δεν περιλαμβάνονται στον αλγόριθμο κατανομής λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας των δύο αυτών ιδρυμάτων. Η εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων οδήγησε στον υπολογισμό του συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα υπόλοιπα 23 ΑΕΙ της χώρας. Οι τιμές που χρησιμοποιήθηκαν παρατίθενται στον ιστότοπο της ΕΘΑΑΕ (www.ethaae.gr/el/gnomodotiseis/xrimatodotisi). Το ποσοστό που προέκυψε για το κάθε ΑΕΙ φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 39).

Πίνακας 39. Τιμές συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2023

Ίδρυμα	Συντελεστής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	12,31%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	2,34%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	5,17%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	6,71%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	10,50%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	3,72%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	2,91%
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	2,07%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	2,01%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	3,74%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	6,46%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	4,27%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	7,64%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	5,22%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	3,91%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	1,76%
Πανεπιστήμιο Πατρών	8,18%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	2,13%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	4,16%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	1,82%
Πολυτεχνείο Κρήτης	1,35%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	0,81%
Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	0,81%
	100,00%

5.2. Ποιοτικά κριτήρια για την κατανομή του 20% της χρηματοδότησης στα ΑΕΙ

Το υπόλοιπο 20% κατανέμεται σύμφωνα με ένα σύνολο ποιοτικών κριτηρίων, δεικτών ποιότητας και επιτευγμάτων των ιδρυμάτων που εντάσσονται στις παρακάτω πέντε ενότητες:

Α. Συνεχής βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου
Β. Αριστεία στην έρευνα και τις επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού
Γ. Διασύνδεση με την κοινωνία και την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης
Δ. Διεθνοποίηση
Ε. Ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος.

Κάθε ΑΕΙ υποβάλλει στην ΕΘΑΑΕ την ετήσια έκθεση των επιδόσεών του (στη συγκεκριμένη περίπτωση για το έτος 2021) σε τρεις (3) από τις παραπάνω ενότητες. Σημειώνεται πως η ενότητα (Α) είναι υποχρεωτική για όλα τα Ιδρύματα, ενώ από τις υπόλοιπες τέσσερις ενότητες, (Β), (Γ), (Δ) και (Ε), επιλέγονται δύο (2) από κάθε Ίδρυμα. Με αυτόν τον τρόπο κάθε πανεπιστήμιο έχει τη δυνατότητα να προβάλει τους τομείς στους οποίους έχει επιτύχει καλά αποτελέσματα.

Οι τιμές των δεικτών υπολογίζονται, κατά περίπτωση, είτε από τα δεδομένα που καταχωρούν τα Ιδρύματα στο πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΕΣΠ) της ΕΘΑΑΕ, είτε από πρόσθετα δεδομένα που επιλέγουν να υποβάλουν συμπληρωματικά τα Ιδρύματα, είτε από δημόσια διαθέσιμα δεδομένα σε διεθνείς και εθνικές βάσεις. Ο Πίνακας 40 αποτυπώνει το πλήθος και το είδος των κριτηρίων και των δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων. Κάθε ενότητα δεικτών μοριοδοτείται με ένα σύνολο μορίων που κατανέμεται στους επιμέρους δείκτες.

Πίνακας 40. Κατανομή κριτηρίων και είδους δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων για το 2022

Κριτήριο / Πεδία	Πλήθος κριτηρίων ανά ενότητα	Συνολικό πλήθος δεικτών ανά ενότητα	Προ-συμπληρωμένοι δείκτες με στοιχεία ΟΠΕΣΠ	Προ-συμπληρωμένοι δείκτες με δημόσια στοιχεία	Δείκτες με στοιχεία Ιδρυμάτων
Ενότητα Α Συνεχής βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου*	**8**	**13**	5	3	5
Ενότητα Β Αριστεία στην έρευνα και επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού	**4**	**11**	7	2	2
Ενότητα Γ Διασύνδεση με την κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης	**5**	**11**	8	0	3
Ενότητα Δ Διεθνοποίηση	**6**	**13**	8	1	4
Ενότητα Ε Ποιότητα πανεπιστημιακού περιβάλλοντος	**7**	**13**	8	1	4
Σύνολα	**30**	**61**	**36**	**7**	**18**

***Σημείωση:** Στην ενότητα Α για το ΙΠ και το ΠΠΚΠΕ οι προσυμπληρωμένοι δείκτες είναι 6 και οι δείκτες με στοιχεία ιδρυμάτων είναι 7.

Ο Πίνακας 41 παρουσιάζει τις ενότητες επιδόσεων στις οποίες επέλεξε το κάθε ίδρυμα να αξιολογηθεί για τις επιδόσεις του το 2021. Τα ΑΕΙ επέλεξαν την ενότητα της έρευνας σε ποσοστό 33% (15 ιδρύματα), την ενότητα της διασύνδεσης με την κοινωνία, την αγορά εργασίας και την αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης σε ποσοστό 26% (12 ιδρύματα), όπως και την ενότητα της διεθνοποίησης (12 ιδρύματα) ενώ η ενότητα της ποιότητας του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος επιλέχθηκε από 7 ιδρύματα (ποσοστό 15%).

Πίνακας 41. Επιλογές ενοτήτων αξιολόγησης από ΑΕΙ

ΑΕΙ	Α	Β	Γ	Δ	Ε
ΑΠΘ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ				
ΓΠΑ					
ΔΠΘ					
ΔΙΠΑΕ					
ΕΚΠΑ					
ΕΜΠ					
ΕΛΜΕΠΑ					
ΙΠ					
ΟΠΑ					
ΠΑ					
ΠΑΔΑ					
ΠΔΜ					
ΠΑΘΕΣ					
ΠΙ					
ΠΑΚΡΗ					
ΠΑΜΑΚ					
ΠΑΠΑΤ					
ΠΑΠΕΙ					
ΠΑΠΕΛ					
ΠΠΚΠΕ					
ΠΟΚΡΗ					
ΧΠ					
ΑΣΠΑΙΤΕ					
Σύνολο	**23**	**15**	**12**	**12**	**7**
%		**33%**	**26%**	**26%**	**15%**

Μετά την αξιολόγηση των εκθέσεων επιδόσεων των ΑΕΙ και τη μοριοδότηση από την ΕΘΑΑΕ, υποβλήθηκε η σχετική εισήγηση προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων με την προτεινόμενη κατανομή χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2023. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι αρμόδιο για τον καθορισμό του συνολικού ύψους της δημόσιας χρηματοδότησης στα ΑΕΙ και την έκδοση της σχετικής απόφασης για την επί μέρους κατανομή σε κάθε ίδρυμα.

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά οι επιδόσεις των ιδρυμάτων σε έξι (6) από τους 10 συνολικά δείκτες της ενότητας Α για το ακαδημαϊκό έτος 2020-21 ή για το ημερολογιακό έτος 2021:

- Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν)
- Δείκτης Α1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου (απόκλιση από 1)
- Δείκτης Α2.1 - Αριθμός ενεργών ΠΜΣ/Αριθμό Τμημάτων

- Δείκτης Α2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών
- Δείκτης Α4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ
- Δείκτης Α4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ

Τα δεδομένα αφορούν 23 από τα 25 ΑΕΙ της χώρας, όπως προαναφέρθηκε.

Ο **Δείκτης Α1.2** προσμετρά το ποσοστό των αποφοίτων του έτους που έχουν περατώσει τις σπουδές τους σε κανονικό χρόνο σπουδών (ν έτη) ως προς το σύνολο των αποφοίτων του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους (Σχήμα 69). Υπολογίζεται από το πηλίκο των αποφοίτων με διάρκεια σπουδών ν έτη από όλα τα ΠΠΣ του Ιδρύματος ως προς το σύνολο των αποφοίτων κάθε διάρκειας, επί τοις εκατό.

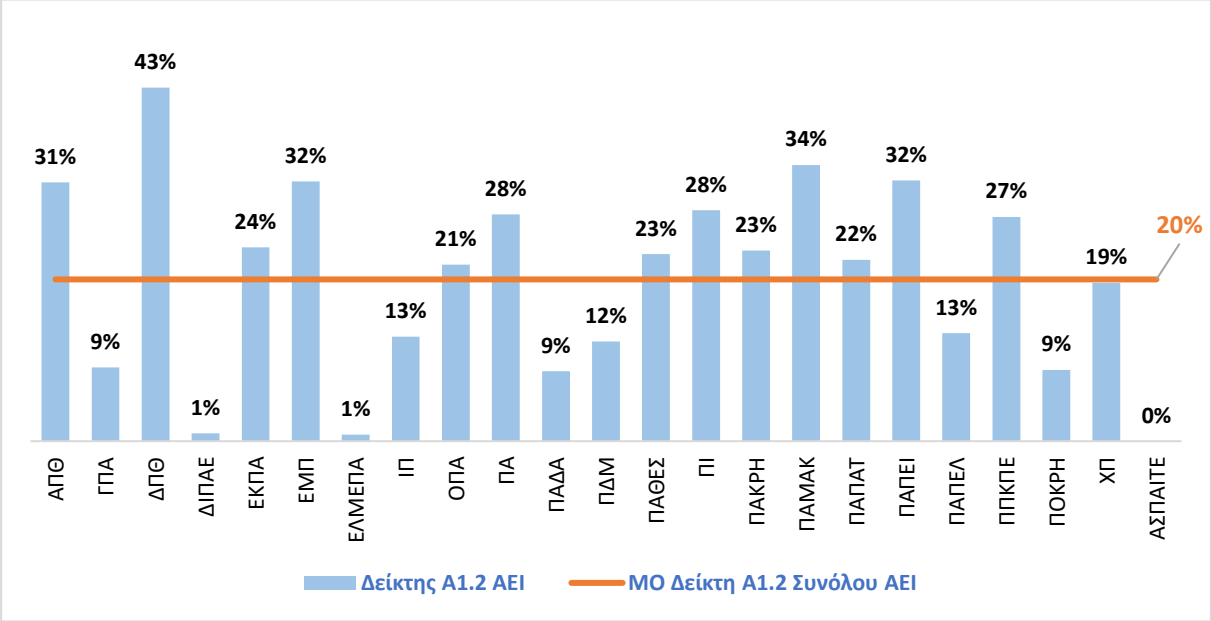

Σχήμα 69. *Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν) – 2020-21*

Ο εθνικός μέσος όρος, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέθεσαν τα ΑΕΙ στο ΟΠΕΣΠ της ΕΘΑΑΕ, ήταν 20%. Θεωρείται αρκετά χαμηλός και σε συνδυασμό με τις τιμές του Δείκτη Α1.3, καταδεικνύει την δυσκολία που έχουν οι Έλληνες φοιτητές να πάρουν το πτυχίο τους εντός της τυπικής διάρκειας των σπουδών τους. Δεκατρία ιδρύματα (13) από τα 23 έχουν ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών πάνω από τον μέσο όρο, με τις καλύτερες επιδόσεις να σημειώνονται από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (43%), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (34%), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (32%) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (31%). Οι χαμηλότερες επιδόσεις σημειώνονται από την ΑΣΠΑΙΤΕ (0%), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (1%), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και το Πολυτεχνείο Κρήτης (9%).

Ο **Δείκτης Α1.3** παρακολουθεί τον μέσο χρόνο λήψης πτυχίου των αποφοίτων κάθε ιδρύματος εντός του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους. Επειδή η τυπική διάρκεια των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών διαφέρει (4-ετή, 5-ετή και 6-ετή ΠΠΣ), ο δείκτης καταγράφει τη μέση απόκλιση από την κανονική διάρκεια σπουδών και χρόνο λήψης πτυχίου (απόκλιση από 1). Υπολογίζεται από το πηλίκο της διάρκειας σπουδών σε ημέρες για κάθε απόφοιτο, ως προς το σύνολο των ημερών της κανονικής διάρκειας σπουδών (ν). Το άθροισμα του ατομικού χρόνου διάρκειας σπουδών των αποφοίτων, ως προς το σύνολο των αποφοίτων, είναι ο μέσος χρόνος λήψης πτυχίου. Τα σχετικά δεδομένα για το ακαδ. έτος 2020-21 φαίνονται στο Σχήμα 70.

Ο εθνικός μέσος όρος βρίσκεται στο 0,5 που σημαίνει ότι οι φοιτητές μας χρειάζονται στον μέσο όρο σχεδόν 6 χρόνια για να ολοκληρώσουν ένα 4-ετές πρόγραμμα σπουδών. Οι καλύτερες επιδόσεις σημειώνονται από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (0,25), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (0,37), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (0,38) και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (0,38).

Επιδόσεις πάνω από τον αριθμητικό μέσο του συνόλου των ΑΕΙ (0,5), που σημαίνει ότι οι φοιτητές καθυστερούν περισσότερο να πάρουν το πτυχίο τους, σημειώνονται στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (0,93), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (0,69), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (0,67) και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο (0,61). Τα υπόλοιπα ιδρύματα κινούνται κοντά στον μέσο όρο (0,41 έως 0,58).

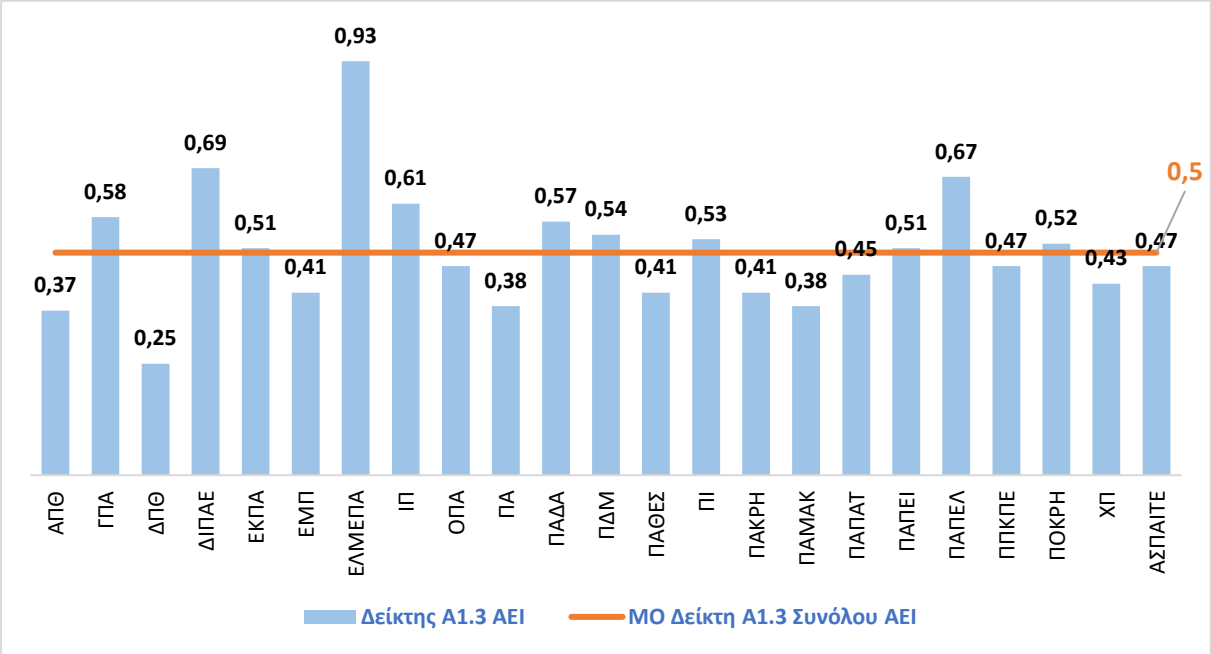

Σχήμα 70. *Δείκτης Α1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου για το 2020-21 (απόκλιση από τη μονάδα που ισοδυναμεί με την κανονική διάρκεια σπουδών)*

Ο **Δείκτης Α2.1** αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη του βαθμού κατά τον οποίο ένα Πανεπιστήμιο έχει επιλέξει την προσφορά προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) ως στρατηγικό στόχο. Υπολογίζεται από το πηλίκο του συνόλου των ενεργών ΠΜΣ του Ιδρύματος (ως ενεργά λογίζονται τα ΠΜΣ τα οποία λειτουργούσαν κατά το έτος καταχώρησης των δεδομένων) ως προς το σύνολο των Τμημάτων του Ιδρύματος. Το Σχήμα 71 παρουσιάζει τις τιμές του δείκτη για το έτος 2020-21.

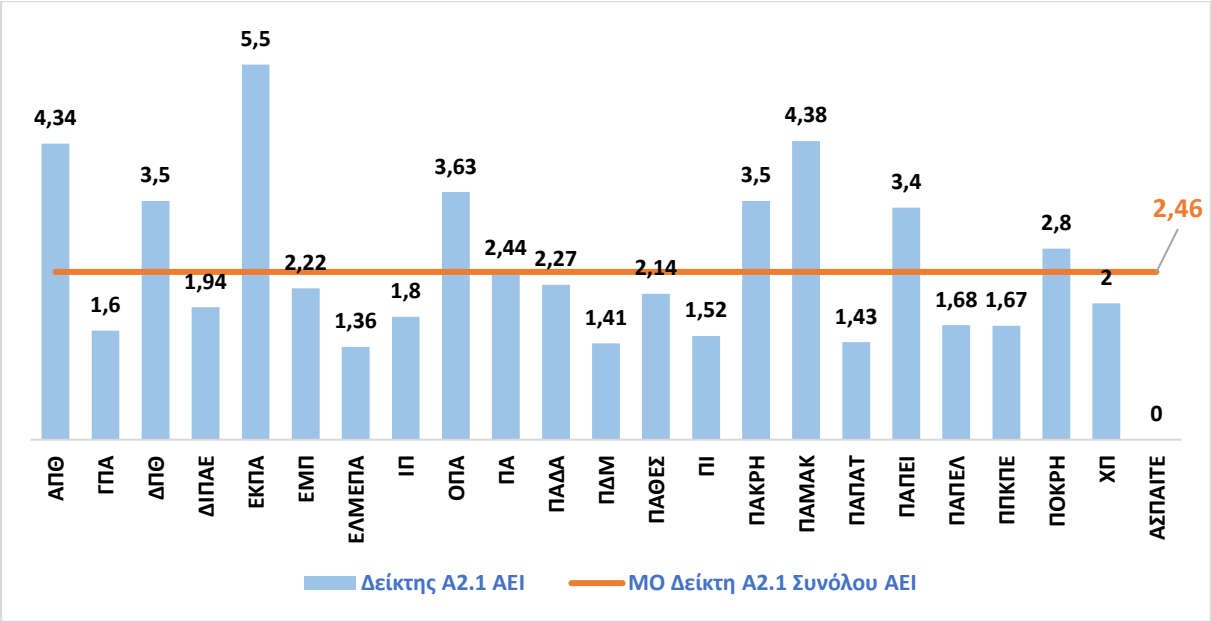

Σχήμα 71. *Δείκτης Α2.1 - Αριθμός ενεργών Π.Μ.Σ./Αριθμό Τμημάτων – 2020-21*

Οκτώ (8) ιδρύματα έχουν επίδοση που υπερβαίνει τον μέσο όρο των 2,46 ενεργών ΠΜΣ ανά αριθμό τμημάτων και, πιο συγκεκριμένα, το ΕΚΠΑ (5,5), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (4,38), το ΑΠΘ (4,34), το ΟΠΑ (3,63), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (3,5), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (3,4) και το Πολυτεχνείο Κρήτης (2,8). Τα ιδρύματα με τα λιγότερα μεταπτυχιακά προγράμματα ανά τμήμα είναι η ΑΣΠΑΙΤΕ (0), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (1,36), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (1,41) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (1,43). Καθίσταται εμφανές ότι τα μεγάλα ιδρύματα και τα Πανεπιστήμια οικονομικών επιστημών σε Αττική και Θεσσαλονίκη έχουν μεγαλύτερη δραστηριότητα στις μεταπτυχιακές σπουδές.

Ο επόμενος **Δείκτης Α2.2** παρακολουθεί επίσης την εμπλοκή των ΑΕΙ στις μεταπτυχιακές σπουδές. Υπολογίζεται ως το πηλίκο των μεταπτυχιακών φοιτητών σε όλα τα ΠΜΣ του Ιδρύματος ως προς τους ενεργούς προπτυχιακούς φοιτητές σε όλα τα ΠΠΣ του Ιδρύματος και οι σχετικές τιμές για το 2021 παρουσιάζονται στο Σχήμα 72.

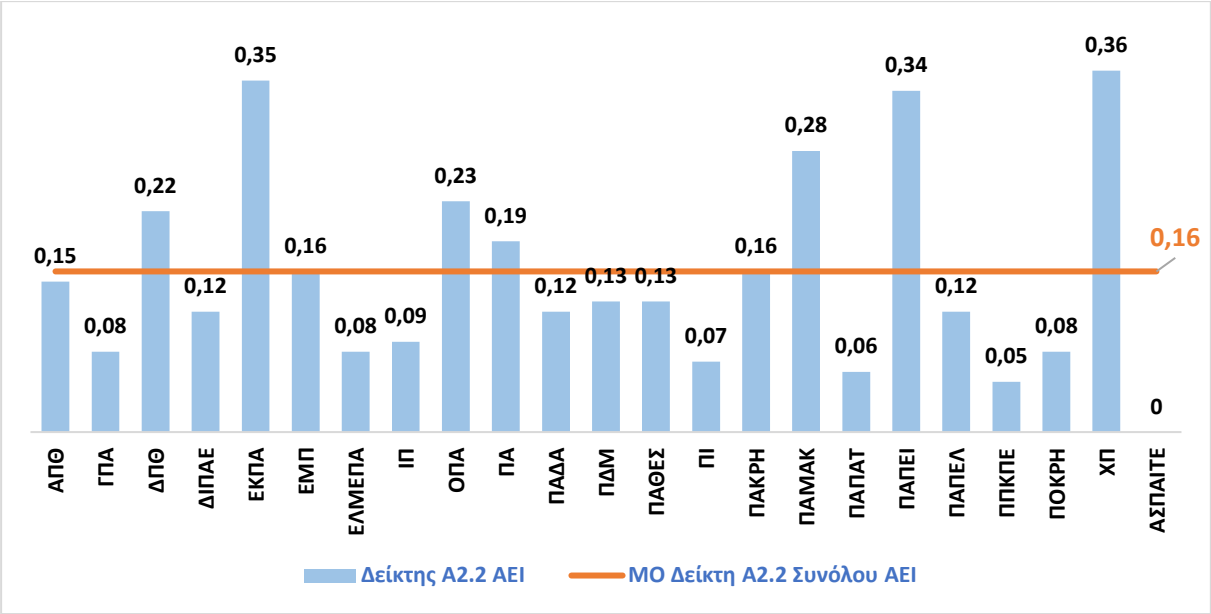

Σχήμα 72. *Δείκτης Α2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών – 2020-21*

Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 0,16 μεταπτυχιακοί φοιτητές ανά προπτυχιακό φοιτητή. Τη μεγαλύτερη αναλογία διαθέτουν το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (0,36), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (0,35) και το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (0,34), ενώ τα ιδρύματα με τη χαμηλότερη αναλογία είναι η ΑΣΠΑΙΤΕ (0,00), το Πάντειο Πανεπιστήμιο (0,05) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (0,06).

Οι επόμενοι δύο δείκτες παρακολουθούν την ερευνητική δραστηριότητα του κάθε ιδρύματος, όπως αυτή καταγράφεται στις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του και την απήχηση αυτών στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Ο **Δείκτης Α4.1.1** (Σχήμα 73) αναφέρεται στο μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, όπως αυτές καταγράφηκαν στην βάση δεδομένων Scopus για το ημερολογιακό έτος 2021. Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 2,7 δημοσιεύσεις ανά μέλος ΔΕΠ.

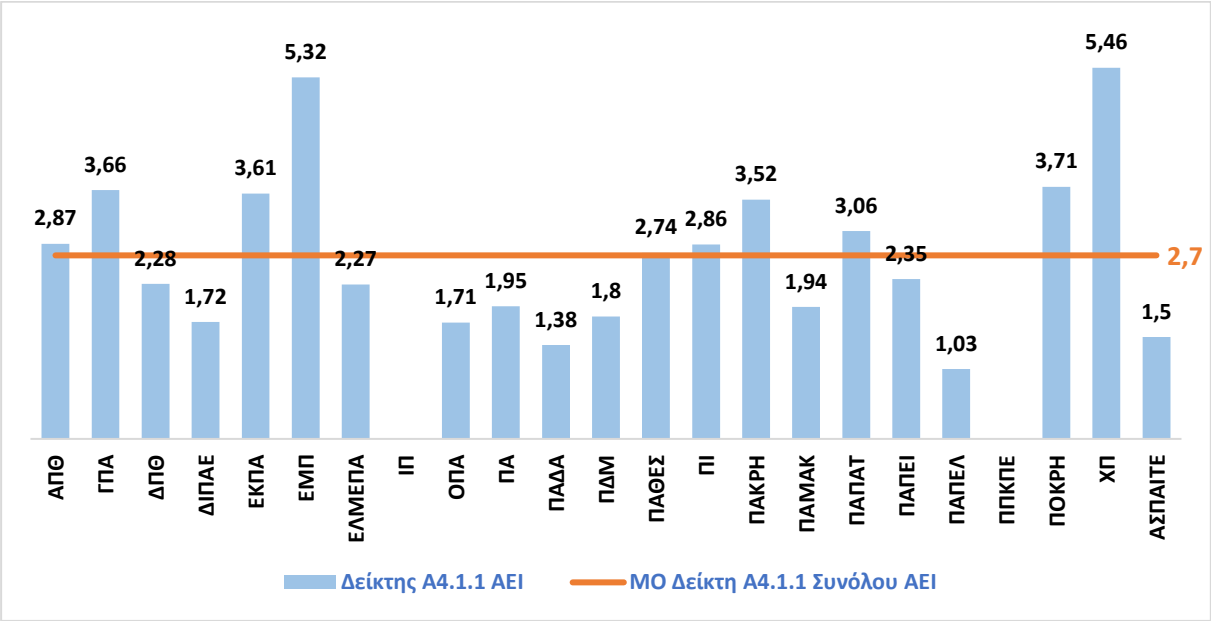

Σχήμα 73. *Δείκτης Α4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, 2021*

Οι βέλτιστες επιδόσεις σημειώνονται από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (5,46), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (5,32), και το Πολυτεχνείο Κρήτης (3,71), ενώ τα ιδρύματα με τις χαμηλότερες επιδόσεις είναι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (1,03), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (1,38) και η ΑΣΠΑΙΤΕ (1,5). Τα δεδομένα για το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πάντειο Πανεπιστήμιο δεν εμφανίζονται σε αυτό το διάγραμμα γιατί επέλεξαν να αξιολογηθούν με διαφορετικό τρόπο ως πανεπιστήμια με έμφαση στις ανθρωπιστικές/κοινωνικές επιστήμες.

Εξετάζοντας την απήχηση της έρευνας με τον **Δείκτη Α4.2.1**, ο οποίος αναφέρεται στο μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία, παρατηρεί κανείς ότι κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 386 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ (Σχήμα 74). Τα ιδρύματα με την καλύτερη επίδοση είναι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (1052 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (924), το Πολυτεχνείο Κρήτης (701), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (692) και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (618). Λιγότερες από 100 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ έχουν το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (72) και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (80).

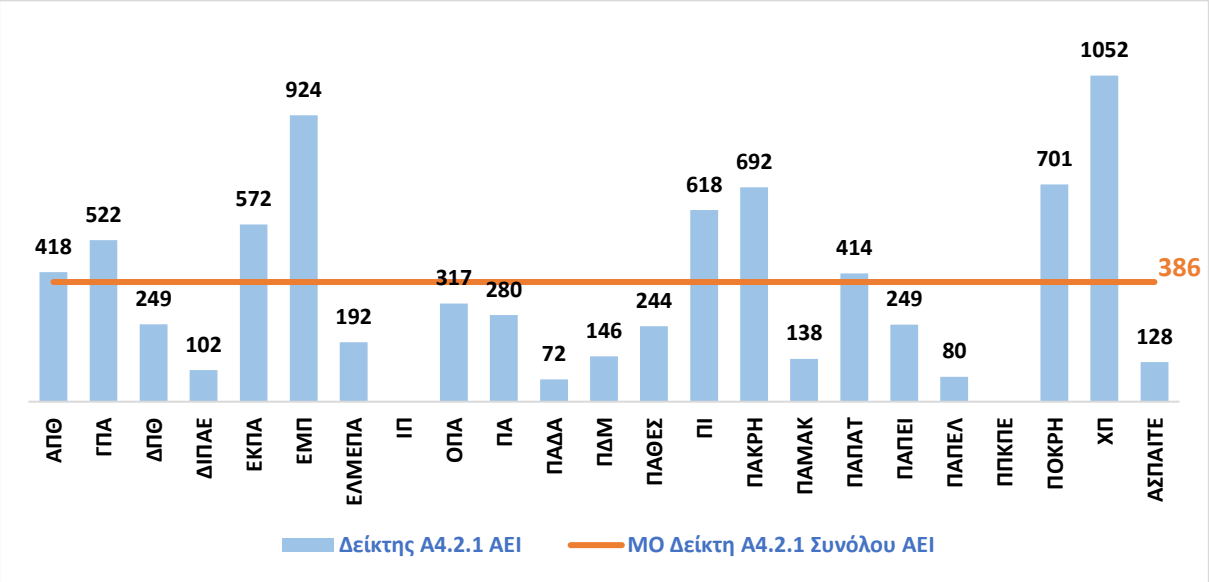

Σχήμα 74. *Δείκτης Α4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ, 2021*

Η κατανομή της χρηματοδότησης του 20% προσδιορίζεται με βάση το ποσοστό των μορίων, M_i, που συγκεντρώνει το κάθε ΑΕΙ και με το ποσοστό A_i που του αναλογεί από τα αντικειμενικά κριτήρια, σύμφωνα με την εξίσωση:

$$B_i = \frac{M_i \times A_i}{\sum_i (M_i \times A_i)}$$

Η στάθμιση με τον ποσοστιαίο συντελεστή αντικειμενικών κριτηρίων γίνεται γιατί τα περισσότερα κριτήρια ποιότητας έχουν υπολογιστεί αφαιρώντας τη διάσταση του μεγέθους του ΑΕΙ. Οι συντελεστές που προκύπτουν φαίνονται στον Πίνακας 42.

Πίνακας 42. Τιμές συντελεστή κατανομής του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2023

Ίδρυμα		Συντελεστής B_i
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	15,50%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	2,27%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	4,16%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	5,56%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	17,21%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	5,59%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	1,79%
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	1,43%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	2,10%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	3,85%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	4,02%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΔΜ	2,31%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	6,37%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	4,85%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	4,83%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	1,85%
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	7,83%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	2,13%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	2,16%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	ΠΠΚΠΕ	1,64%
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	1,33%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	ΧΠ	0,96%
ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,26%
Σύνολο		**100%**

Τέλος, ο συνολικός προτεινόμενος συντελεστής, C_i, της κατανομής της χρηματοδότησης του κάθε ΑΕΙ προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$C_i = 0{,}8 \cdot A_i + 0{,}2 \cdot B_i$$

όπου 0,8 και 0,2 δηλώνουν αντίστοιχα τα ποσοστά που δίνονται με αντικειμενικά και ποιοτικά κριτήρια. Η τελική προτεινόμενη κατανομή για το 2023 φαίνεται στον Πίνακας 43.

Πίνακας 43. Τιμές συντελεστή κατανομής της συνολικής χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2023

Ίδρυμα		Συντελεστής C_i
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	12,951%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	2,324%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	4,965%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	6,483%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	11,843%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	4,092%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	2,685%
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	1,943%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	2,032%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	3,763%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	5,973%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΔΜ	3,875%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	7,384%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	5,146%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	4,095%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	1,775%
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	8,109%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	2,129%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	3,757%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	ΠΠΚΠΕ	1,782%
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	1,344%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	ΧΠ	0,839%
ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,711%
Σύνολο		**100%**

5.3. Συμπεράσματα

Μετά από τις δύο συνεχόμενες εφαρμογές του αλγορίθμου κατανομής του 20% της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ προς τα ΑΕΙ, είναι δυνατόν να εξαχθούν κάποια πρώτα συμπεράσματα.

1. Γίνεται, κατ’ αρχάς, αντιληπτό ότι τα ΑΕΙ άρχισαν να εμπεδώνουν την κουλτούρα της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων και επιτευγμάτων. Διαπιστώνεται, μάλιστα, ότι κατά τη δεύτερη εφαρμογή του αλγορίθμου, τα ΑΕΙ προέβησαν σε καλύτερη επιλογή ποιοτικών δεικτών που ταιριάζουν στο προφίλ και τη φυσιογνωμία του Ιδρύματός τους.

2. Η επιλογή των ενοτήτων και δεικτών και η προβολή των επιτευγμάτων των ΑΕΙ φαίνεται ότι βοήθησε τα ίδια στην καλύτερη εστίαση της στοχοθεσίας τους.

3. Από τη σύγκριση των στοιχείων των δύο ετών (εκθέσεις επιτευγμάτων και δείκτες ποιότητας για το 2020 και για το 2021) σημειώνονται σε επιμέρους δείκτες βελτιώσεις για το ίδιο το Ίδρυμα, γεγονός ιδιαιτέρως ενθαρρυντικό για την πορεία και την εξέλιξη των ΑΕΙ και μακροπρόθεσμα για τη συνολική εικόνα της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Μέρος Γ’
Η στρατηγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα της ΕΘΑΑΕ

1. Εισαγωγή

Το 2022, η ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ν. 4653/20) άσκησε αποτελεσματικά τις αρμοδιότητές της για τα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, φέρνοντας εις πέρας την αποστολή της για ακόμη μία χρονιά, με σεβασμό στις αρχές και τις αξίες της χρηστής διοίκησης, της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της συνεργασίας.

Ειδικότερα, η ΕΘΑΑΕ προώθησε τους στρατηγικούς της στόχους υλοποιώντας τα εξής:

- Οργάνωσε τη διεξαγωγή 60 πιστοποιήσεων ΠΠΣ, υποστηρίζοντας τα ΑΕΙ στις διαδικασίες πιστοποίησης και δράσεις διασφάλισης ποιότητας.
- Άσκησε τον γνωμοδοτικό της ρόλο προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (εισήγηση για τα ποιοτικά κριτήρια χρηματοδότησης, τον αλγόριθμο καταμερισμού θέσεων μελών ΔΕΠ, αιτήματα μετονομασίας/μεταφοράς έδρας, αντιστοιχιών ακ. έτους 2022-2023, αιτήματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών ως Integrated Master, κ.ά.).
- Δημοσιοποίησε τις εκθέσεις των εξωτερικών εμπειρογνωμόνων και τις σχετικές αποφάσεις πιστοποίησης του ΣΑΠ καθώς και τις εισηγήσεις του ΑΣΥ προς το ΥΠΑΙΘ για σειρά θεμάτων.
- Πέτυχε τη συγκρότηση των ΕΕΑΠ με τη συμμετοχή φοιτητριών και φοιτητών κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, μετά από τις δέουσες ενέργειες κατά τα έτη 2020 και 2021.
- Διοργάνωσε εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους εμπειρογνώμονες και τους φοιτητές του Μητρώου της ΕΘΑΑΕ.
- Διαχειρίστηκε το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των έργων του ΕΣΠΑ.
- Συνέχισε τις προσπάθειες στελέχωσής της, ενισχύοντας τις εσωτερικές διαδικασίες λειτουργίας της επιστημονικής και διοικητικής υπηρεσίας.
- Ανέπτυξε συνεργασίες για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη.
- Επικοινώνησε δημόσια τις δράσεις της σε Συνόδους Πρυτάνεων Πανεπιστημίων, σε συνέδρια και εκδηλώσεις των ΑΕΙ και φορέων.
- Συμμετείχε σε ευρωπαϊκές συναντήσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.
- Επιθεωρήθηκε επιτυχώς από εξωτερική επιτροπή αξιολόγησης στο πλαίσιο της ανανέωσης της ιδιότητας μέλους στην ENQA και της εγγραφής της Αρχής στο EQAR.

2. Τα όργανα διακυβέρνησης της ΕΘΑΑΕ και οι δράσεις τους

2.1. Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘΑΑΕ

Ο Πρόεδρος έχει τη γενική εποπτεία για την επίτευξη των στόχων και της αποστολής της Αρχής, είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος της και ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρ. 6 του ν. 4653/20.

Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ, Περικλής Α. Μήτκας, Καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του ΑΠΘ, κατά το 2022 προέδρευσε σε δεκατρείς (13) συνεδριάσεις του Ανώτατου Συμβουλίου και εννέα (9) συνεδριάσεις του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης που πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά και δια ζώσης. Ο Πρόεδρος συνεργάστηκε με τους Πρυτάνεις και Αντιπρυτάνεις των ΑΕΙ για θέματα διασφάλισης ποιότητας και για τα κριτήρια χρηματοδότησης, με την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, επισκέφθηκε τις Διοικήσεις και τις εγκαταστάσεις αρκετών ΑΕΙ, συνεργάστηκε με ενδιαφερόμενα μέρη για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και συμμετείχε σε εκδηλώσεις των ΑΕΙ

και φορέων για την προβολή του έργου της Αρχής αλλά και την παρουσίαση δεδομένων και στοιχείων για τις εξελίξεις στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τέλος, επέδωσε την ετήσια έκθεση για την ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2021 στη Βουλή των Ελλήνων και στην Ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας.

2.2. Το Ανώτατο Συμβούλιο (ΑΣΥ)

Το Ανώτατο Συμβούλιο της ΕΘΑΑΕ είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της Αρχής και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τρία μέλη. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 4653/20, το Ανώτατο Συμβούλιο, στο πλαίσιο της αποστολής του, εισηγείται στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων αναφορικά με (i) τη διαμόρφωση και υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και (ii) την κατανομή της επιχορήγησης των ΑΕΙ. Πέραν από τις αρμοδιότητες, το ΑΣΥ ασκεί εν γένει εποπτικό έλεγχο στη λειτουργία των πάσης φύσεως υπηρεσιών, επιτροπών, ομάδων εργασίας και λοιπών οργάνων της ΕΘΑΑΕ και αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 18 και 59 ν. 4653/20 για θέματα προσωπικού.

2.2.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΑΣΥ κατά το έτος 2022

Το 2022 πραγματοποιήθηκαν δεκατρείς (13) συνεδριάσεις του ΑΣΥ, με κύριες θεματικές:

1. Προγραμματισμός δράσεων 2022
2. Πρόταση αναδιάρθρωσης Χάρτη Ανώτατης Εκπαίδευσης: διατύπωση σύνοψης και συμπερασμάτων (παρ. 1 άρθρου 7 του ν.4653/2020)
3. Κατανομή δημόσιας επιχορήγησης των ΑΕΙ (παρ. 2 άρθρου 7 του ν.4653/2020):
   I. Εισήγηση για την κατανομή της ετήσιας χρηματοδότησης για το έτος 2022
   II. Εισήγηση για την εφαρμογή του αλγορίθμου κατανομής χρηματοδότησης (80% + 20%) στα ΑΕΙ για το έτος 2023
   III. Εισήγηση για την κατανομή της ετήσιας χρηματοδότησης για το έτος 2023
4. Κατανομή θέσεων προσωπικού στα ΑΕΙ (παρ. 2 άρθρου 7 του ν.4653/2020):
   I. Εισήγηση για την κατανομή 400 θέσεων μελών ΔΕΠ στα ΑΕΙ για το έτος 2023
   II. Εισήγηση για την κατανομή 282 θέσεων εντεταλμένων διδασκόντων του άρθρ. 173 του ν. 4957/2022 (πρώην 407/80) στα Πανεπιστήμια για το ακ. έτος 2022-2023
5. Επικαιροποίηση κριτηρίων για την εξέταση αιτημάτων ίδρυσης, μετονομασίας ή μεταβολής ακαδημαϊκής μονάδας ή υπαγωγής Τμήματος στις διατάξεις για Integrated Master, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 (παρ. 1 άρθρου 7 ν. 4653/20)
6. Ανάδειξη Κέντρων Αριστείας: Κριτήρια και διαδικασία αξιολόγησης για έκδοση ΥΑ
7. Κριτήρια αντιστοίχισης Τμημάτων Σχολών Μηχανικών με Τμήματα Πολυτεχνικών Σχολών (άρθρ. 66 ν. 4610/2019)
8. Διατύπωση γνώμης της Αρχής επί αιτημάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων:
   I. Αντιστοιχίες Τμημάτων, Εισαγωγικών Κατευθύνσεων & Προγραμμάτων Σπουδών των ΑΕΙ και των ΑΕΑ για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 (2 εισηγήσεις)
   II. Υπαγωγή Τμημάτων ΑΕΙ στις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4485/17 και τις διατάξεις του ν. 4957/2022 (Integrated Master) (εξέταση 11 αιτημάτων)
   III. Μετονομασία Τμημάτων/Σχολών (εξέταση 3 αιτημάτων)
   IV. Μεταφορά έδρας (εξέταση 4 αιτημάτων)
9. Προτάσεις της ΕΘΑΑΕ προς το ΥΠΑΙΘ για τις διατάξεις του σχεδίου νόμου με τίτλο «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις»
10. Ετήσια Έκθεση για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2021

11. Διαδικασία πιστοποίησης της ΕΘΑΑΕ από την ENQA: προετοιμασία για την επιθεώρηση και αποτίμηση της διαδικασίας
12. Αναγκαιότητα και πρώτες ενέργειες για την πιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ από τη διεθνή ομοσπονδία World Federation for Medical Education (WFME)
13. Διοικητικά θέματα
    i. Επικαιροποίηση Σχεδίου Οργανισμού-Κανονισμού λειτουργίας της ΕΘΑΑΕ
    ii. Στελέχωση της Αρχής και θέματα επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού (μετατάξεις και αποσπάσεις μέσω ΕΣΚ, αιτήματα προσωπικού, προσωρινή ανάθεση καθηκόντων θέσεων ευθύνης, κ.λπ.)
    iii. Προκήρυξη θέσης Γενικού Διευθυντή της ΕΘΑΑΕ
    iv. Ορισμός εκπρόσωπου των φοιτητών στο Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΑΠ) της ΕΘΑΑΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1γ) του άρθρ. 4 του ν. 4653/20 από το Μητρώο Φοιτητών
    v. Θέματα στελέχωσης για τα έργα ΕΣΠΑ (προκηρύξεις θέσεων εξωτ. συνεργατών, προσλήψεις εξωτερικών συνεργατών, παρατάσεις συμβάσεων εξωτ. συνεργατών σε έργα ΕΣΠΑ)
    vi. Έγκριση 2ης Τροποποίησης του τεχνικού δελτίου Υποέργου (Α/Α 1) με τίτλο «Εφαρμογή του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης» της Πράξης «Υποστήριξη Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) – Νέα Φάση» στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» με κωδικό ΟΠΣ 5010714
    vii. Έγκριση 1ης Τροποποίησης του τεχνικού δελτίου Υποέργου (Α/Α 1) με τίτλο «Ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας» της Πράξης «Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας» με κωδικό MIS 5089206 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση 2014-2020»
14. Οικονομικά θέματα τακτικού προϋπολογισμού και ΕΣΠΑ
    i. Απολογιστικά στοιχεία του τακτικού Π/Υ και ΕΣΠΑ οικονομικού έτους 2021
    ii. Προγραμματισμός και εγκρίσεις Π/Υ 2022
    iii. Εγκρίσεις οικονομικών θεμάτων, δαπανών και διαγωνισμών, σύμφωνα με την απόφαση ΑΣΥ 2/6-05-2020.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι, το 2022, το Ανώτατο Συμβούλιο εφάρμοσε για πρώτη φορά μια νέα διαδικασία αποτίμησης του έργου που παράγεται στα Ελληνικά ΑΕΙ και με βάση αυτά τα ευρήματα εισηγήθηκε, σύμφωνα με τον νόμο, στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων την κατανομή του 80% και του 20% της ετήσιας τακτικής χρηματοδότησης των ΑΕΙ. Για λόγους διαφάνειας και ευρύτερης ενημέρωσης, δημοσιοποιήθηκαν στον ιστότοπο της Αρχής τα δεδομένα που καταγράφηκαν και οδήγησαν στην εισήγηση του ΑΣΥ.

2.3. Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης

Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της ΕΘΑΑΕ είναι ενδεκαμελές, με τον Πρόεδρο του ΑΣΥ να είναι και ο, κατά νόμο, Πρόεδρος του ΣΑΠ. Το Συμβούλιο αποτελείται από οκτώ (8) μέλη ΔΕΠ (εν ενεργεία και αφυπηρετήσαντες) για τους κλάδους (1) των Ανθρωπιστικών Επιστημών και Καλών Τεχνών, (2) των Φυσικών Επιστημών και Μαθηματικών, (3) των Επιστημών Υγείας και Βιολογίας, (4) των Επιστημών Περιβάλλοντος, Αγροτοδιατροφικών και Γεωτεχνικών Επιστημών, (5) των Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, (6) τον κλάδο των Μηχανικών, (7) τον κλάδο των Νομικών

και Πολιτικών Επιστημών, (8) τον κλάδο της Επιστήμης Πληροφορικής. Στο ΣΑΠ συμμετέχει, επίσης, ο κοινός εκπρόσωπος των ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕ και ΟΕΕ (που ορίζεται με απόφαση των τριών επιμελητηρίων) και ένας εκπρόσωπος των φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών που τηρεί η ΕΘΑΑΕ.

Το ΣΑΠ είναι εν γένει επιφορτισμένο με τις αρμοδιότητες της εφαρμογής διασφάλισης ποιότητας στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας μας, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4653/20. Ειδικότερα, στις αρμοδιότητες του ΣΑΠ περιλαμβάνονται οι ιδιαιτέρως απαιτητικές σε χρόνο και φόρτο εργασίας διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων για θέματα αξιολόγησης και πιστοποίησης, τη συγκρότηση και τον συντονισμό των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ), τη τήρηση Μητρώου Ανεξάρτητων Εμπειρογνωμόνων και Μητρώου Φοιτητών, την παροχή υποστήριξης προς τα ΑΕΙ στον σχεδιασμό των διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης, τη διαμόρφωση, οργάνωση και δημοσιοποίηση των σχετικών διαδικασιών και κριτηρίων στο πλαίσιο, ιδίως, των Ευρωπαϊκών Προτύπων και Κατευθυντήριων Οδηγιών του ΕΧΑΕ.

2.3.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΣΑΠ κατά το έτος 2022

Κατά τα 2022 πραγματοποιήθηκαν εννέα (9) συνεδριάσεις του ΣΑΠ με τις εξής κύριες θεματικές:

1. Προγραμματισμός των δράσεων του Συμβουλίου Αξιολόγησης & Πιστοποίησης για το 2022
2. Έγκριση Εκθέσεων Πιστοποίησης και χορήγηση πιστοποίησης (37 ΠΠΣ)
3. Συγκρότηση 69 Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για ΠΠΣ
4. Πιστοποίηση των Νέων ΠΠΣ που βρίσκονται σε λειτουργία
    i. Μεθοδολογία αξιολόγησης απαιτήσεων –προσαρμογή εντύπου έκθεσης
    ii. Μεθοδολογία συγκρότησης ΕΕΑΠ
5. Έγκριση του Προτύπου Πιστοποίησης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών
    i. Μεθοδολογία αξιολόγησης απαιτήσεων – προσαρμογή εντύπου έκθεσης
    ii. Μεθοδολογία συγκρότησης ΕΕΑΠ
6. Έγκριση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την πιστοποίηση ΠΜΣ των ΑΕΙ και ΑΣΕΙ
7. Έγκριση του Προτύπου Πιστοποίησης των ΚΕΔΙΒΙΜ των Πανεπιστημίων και της σχετικής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την πιστοποίησή τους
8. Εκθέσεις Παρακολούθησης (Follow-up Reports) ΕΣΔΠ και ΠΠΣ (25 ΕΣΔΠ και 43 ΠΠΣ)
9. Αρχική Πιστοποίηση Ξενόγλωσσων ΠΜΣ και ΠΔΣ – Προτάσεις για τη διαδικασία
10. Επαναπιστοποιήσεις ΕΣΔΠ-ΠΠΣ σύμφωνα με το νέο νόμο 4957/2022 άρθ. 386 (5ετία)
11. Αρχική πιστοποίηση ΠΜΣ – Σχέδιο Προτύπου
12. Καθορισμός διαδικασίας πιστοποίησης προγραμμάτων σπουδών διεθνούς συνεργασίας (ΠΠΣ - ΠΜΣ - ΠΔΣ)
13. Εισηγήσεις της Επιτροπής Ενστάσεων κατά αποτελεσμάτων πιστοποίησης
14. Αξιολόγηση αιτήσεων υποψηφιότητας εμπειρογνωμόνων και έγκριση εγγραφής τους στο Μητρώο Εμπειρογνωμόνων της Αρχής
15. Θέματα Μητρώου Φοιτητών και έγκριση αιτήσεων εγγραφής προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών
16. Προτάσεις εσωτερικών επιτροπών του ΣΑΠ αναφορικά με θέματα πιστοποιήσεων
17. Διαδικασία πιστοποίησης της ΕΘΑΑΕ από την ENQA: προετοιμασία για την επιθεώρηση και αποτίμηση της διαδικασίας
18. Συζήτηση για τη διαδικασία αντιστοίχισης των Σχολών Μηχανικών Πανεπιστημίων με Τμήματα Πολυτεχνικών Σχολών των ΑΕΙ (άρθρ. 66 ν. 4610/2019)
19. Συζήτηση και προτάσεις επί του σχεδίου νόμου-πλαισίου του ΥΠΑΙΘ με τίτλο: «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις»

2.4. Ο Γενικός Διευθυντής

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4653/20, ο Γενικός Διευθυντής της ΕΘΑΑΕ, ο οποίος έχει τετραετή θητεία, συντονίζει και κατευθύνει την επιστημονική και διοικητική υπηρεσία και τις οργανικές μονάδες τους, όντας ο διοικητικός και πειθαρχικός προϊστάμενος του ειδικού επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού. Είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση των αποφάσεων, κατευθύνσεων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της ΕΘΑΑΕ και εκτελεί χρέη διατάκτη των δαπανών της Αρχής.

Η Δρ. Χριστίνα Μπέστα, η Γεν. Διευθύντρια της ΕΘΑΑΕ, κατά το 2022, συμμετείχε σε 22 συνεδριάσεις των Συμβουλίων της ΕΘΑΑΕ, εισηγούμενη για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και της διασφάλισης ποιότητας, καθώς και για τα διοικητικά και οικονομικά ζητήματα της υπηρεσίας. Η Γεν. Διευθύντρια κατηύθυνε την επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής και ήταν η επιστημονική υπεύθυνη της Πράξης «Υποστήριξη Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) – Νέα φάση» και της Πράξης «Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας». Στο πλαίσιο αυτό, είχε την επιστημονική επιμέλεια της ετήσιας έκθεσης 2021 και των λοιπών μελετών που εκπόνησε η Αρχή και, μεταξύ άλλων, οργάνωσε την εκπαίδευση των εμπειρογνωμόνων και των φοιτητών του Μητρώου της Αρχής. Μέσω τηλεδιασκέψεων και δια ζώσης συναντήσεων ενημέρωσε τα στελέχη των ΜΟΔΙΠ για την υποστήριξη του έργου τους και των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ και συνεργάστηκε με φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη για την ανάπτυξη συνεργασιών και για θέματα δεδομένων της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η Γεν. Διευθύντρια συμμετείχε, επίσης, σε πληθώρα τηλεδιασκέψεων με το ΥΠΑΙΘ για θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης και ειδικότερα, για θέματα της δομής και εκπλήρωσης του αναγκαίου όρου του νέου ΕΣΠΑ, για τη σύνταξη της εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση και τον σχεδιασμό των δράσεων χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης από το Ταμείο Ανάκαμψης.

2.5. Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής

Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της ΕΘΑΑΕ οργανώνεται εσωτερικά σε πέντε διευθύνσεις, οι οποίες αναπτύσσονται σε τμήματα και μονάδες σύμφωνα με το οργανόγραμμα, το οποίο παρατίθεται στο Παράρτημα Δ-1 της Έκθεσης. Οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων και τα πεπραγμένα τους για το 2022 παρατίθενται συνοπτικά ως εξής:

2.5.1. Κέντρο Μελετών και Ερευνών

Το 2022, το Κέντρο παρακολούθησε τις εξελίξεις στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, επεξεργάστηκε στοιχεία σε θέματα διασφάλισης ποιότητας και εκπόνησε εσωτερικές αναφορές για την έκθεση ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης και παρουσιάσεις για τη συμμετοχή της Διοίκησης σε διάφορες δράσεις και εκδηλώσεις. Το Κέντρο συνέταξε, υπό τον συντονισμό, την καθοδήγηση και την επίβλεψη της Γεν. Δ/ντριας, την Ετήσια Έκθεση Ποιότητας της Αρχής για το 2021 και, εν συνεχεία, το τεύχος συνοπτικής παρουσίασης της ετήσιας έκθεσης που εστάλη στα ΑΕΙ και σε συνεργαζόμενους φορείς. Επίσης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το Κέντρο συμμετείχε στην εκπόνηση των μελετών για την απασχόληση των αποφοίτων και την έρευνα Eurograduate για τους απόφοιτους της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Το αρμόδιο Τμήμα του Κέντρου συνέταξε τα δελτία τύπου και τις ανακοινώσεις για την ιστοσελίδα, ετοίμασε υλικό δημοσιότητας για την προβολή και τη συμμετοχή της Αρχής σε εκδηλώσεις, όπως «Σύνοδος Φάρος – 2022» και προετοίμασε και υποστήριξε τις τριήμερες συναντήσεις εργασίας με τα ΑΕΙ με θέμα «Συμπεράσματα από την πρώτη εφαρμογή των ποιοτικών κριτηρίων για τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ – Προετοιμασία επόμενης περιόδου».

2.5.2. Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας

Το 2022, η Διεύθυνση ολοκλήρωσε τις διαδικασίες πιστοποίησης εξήντα (60) ΠΠΣ. Επίσης, πραγματοποίησε έλεγχο σε 148 Προτάσεις Πιστοποίησης νέων ΠΠΣ σε λειτουργία, 16 Προτάσεις Πιστοποίησης υφιστάμενων ΠΠΣ και 39 Εκθέσεις Παρακολούθησης.

Τον Ιούνιο του 2022, η Διεύθυνση απέστειλε στα ΑΕΙ προς διαβούλευση το Πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΠΜΣ και τον Ιούλιο του 2022 απέστειλε το Πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΚΕΔΙΒΙΜ. Στη συνέχεια, εξέδωσε νέο πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΠΜΣ και Πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΚΕΔΙΒΙΜ και υλοποίησε πρόσκληση για την υποβολή Προτάσεων Πιστοποίησης των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών των ΑΕΙ και ΑΣΕΙ (Ιούλιος 2022). Καθόλη τη διάρκεια του έτους, υποστήριξε ενεργά τα ΑΕΙ για τις δράσεις πιστοποίησης που ήταν σε εξέλιξη, μέσω προφορικής επικοινωνίας αλλά και απαντώντας εγγράφως σε περισσότερα από 130 ερωτήματα για θέματα πιστοποίησης ΠΜΣ και ΚΕΔΙΒΙΜ.

Περαιτέρω, η Διεύθυνση ολοκλήρωσε τις διαδικασίες ελέγχου 35 υποψηφιοτήτων για το Μητρώο Εμπειρογνωμόνων και 261 υποψηφιοτήτων μεταπτυχιακών φοιτητών και 70 προπτυχιακών φοιτητών για την ένταξή τους στο Μητρώο Φοιτητών. Με στόχο τον συνεχή εμπλουτισμό του Μητρώου Φοιτητών, η Αρχή εξέδωσε δύο Προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο Μητρώο Προπτυχιακών Φοιτητών (29/04/2022 & 21/11/2022) και μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εγγραφή στο Μητρώο Μεταπτυχιακών Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ (25/07/2022). Τον Νοέμβριο του 2022, πραγματοποιήθηκε ενημερωτική συνάντηση/σεμινάριο της Γεν. Δ/ντριας της ΕΘΑΑΕ με τους προπτυχιακούς φοιτητές του Μητρώου της ΕΘΑΑΕ σχετικά με τη διαδικασία πιστοποίησης των νέων ΠΠΣ σε λειτουργία.

2.5.3. Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης

Το 2022, η Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης ενεργοποιήθηκε περαιτέρω, α) ολοκληρώνοντας τη διαδικασία υλοποίησης της υπ' αριθμ. 154781/Ζ1/30-11-2021 ΥΑ με την οποία καθορίστηκαν τα κριτήρια και οι δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα ΑΕΙ της χώρας για το 2022 και β) υποστηρίζοντας τη διαδικασία υλοποίησης της υπ' αριθμ. 75165/Ζ1/17-06-2022 ΥΑ με την οποία καθορίστηκαν τα κριτήρια και οι δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2023. Βάσει αυτής, κάθε Ίδρυμα υπέβαλε στην ΕΘΑΑΕ ετήσια έκθεση με αντικείμενο την παρουσίαση των ετήσιων επιδόσεών του για το έτος 2021. Η ΕΘΑΑΕ διευκόλυνε τα Ιδρύματα αποστέλλοντας τους υπόδειγμα έκθεσης επιδόσεων και τεύχος οδηγιών για τη συμπλήρωση της έκθεσης επιδόσεων, με υπολογισμένες και προσυμπληρωμένες τιμές για αρκετούς δείκτες των εκθέσεων κάθε Ιδρύματος. Η Διεύθυνση έλαβε πολλά σχετικά ερωτήματα από τα Ιδρύματα τα οποία απαντήθηκαν στο σύνολο τους, ενώ υποστηρίχθηκαν οι ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ σχετικά με την ορθή συμπλήρωση κάποιων πεδίων/κριτηρίων των εκθέσεων επιδόσεων. Η διαδικασία από την πλευρά της ΕΘΑΑΕ ολοκληρώθηκε με την αποστολή της εισήγησης του ΑΣΥ στο ΥΠΑΙΘ τον Οκτώβριο του 2022.

2.5.4. Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Το 2022, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής λειτουργίας της ΕΘΑΑΕ, η Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης διεκπεραίωσε τις ακόλουθες εργασίες: (1) Συντήρηση, διαχείριση και ενημέρωση του περιεχομένου του ιστότοπου της Αρχής, (2) Διαχείριση χρηστών, λογαριασμών και πρόσβασης, (3) Τεχνική υποστήριξη χρηστών, (4) Εξαγωγή προσαρμοσμένων αναφορών από το ΟΠΕΣΠ και από τις βάσεις δεδομένων, (5) Ανάλυση δεδομένων του ΟΠΕΣΠ, (6) Διεκπεραίωση

διοικητικού σκέλους προμηθειών ειδών και υπηρεσιών πληροφορικής, (7) Εκπαίδευση χρηστών για την χρήση εφαρμογών.

Η Διεύθυνση συνέδραμε καθόλη τη διάρκεια του έτους στην άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή και στην υποστήριξη όλων των οργανικών μονάδων για την εξ αποστάσεως λειτουργία των υπηρεσιών τους, όταν και όπου απαιτείτο, και της τηλεδιάσκεψης των οργάνων διοίκησης.

ΟΠΕΣΠ

Συλλογή δεδομένων ποιότητας

Το 2022 η ΕΘΑΑΕ, για έκτη συνεχή χρονιά, συνέλεξε από τα Ιδρύματα μέσω του Συστήματος Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας του ΟΠΕΣΠ τα απολογιστικά δεδομένα ποιότητας για το ακαδημαϊκό έτος 2020/21 και το ημερολογιακό έτος 2021.

Εγχειρίδιο δεδομένων ποιότητας

Η ΕΘΑΑΕ, το 2022, αναθεώρησε το Εγχειρίδιο Δεδομένων Ποιότητας με τις εκδόσεις 1.10.000 και 1.11.000 (Μάρτιος 2022). Η συγκεντρωτική εικόνα των πεδίων και οι μεταβολές σε σχέση με την προηγούμενη έκδοση των δεδομένων ποιότητας φαίνονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 44. Μεταβολές έκδ.δεδομένων «1.09.000» σε σχέση με την έκδ.δεδομένων «1.10.000»

Ενότητα	Ίδρυμα (M1)	Σχολή (M2)	Τμήμα (M3)	ΠΠΣ (M4)	ΠΜΣ (M5)	ΠΔΣ (M6)	Σύνολο
v. 1.09.000 -> v. 1.10.000							
ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	16	12	13	17	0	3	**61**
ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ	12	18	18	10	0	10	**68**
ΣΥΝΟΛΟ	**28**	**30**	**31**	**27**	**0**	**13**	**129**

Πίνακας 45. Μεταβολές έκδ.δεδομένων «1.10.000» σε σχέση με την έκδ.δεδομένων «1.11.000»

Ενότητα	Ίδρυμα (M1)	Σχολή (M2)	Τμήμα (M3)	ΠΠΣ (M4)	ΠΜΣ (M5)	ΠΔΣ (M6)	Σύνολο
v. 1.10.000 -> v. 1.11.000							
ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ	3	2	2	1	0	0	8
ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ	0	0	0	0	0	1	1
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΘΑΦΑΙΡΕΣΕΩΝ	3	2	2	1	0	1	9

Καταχώρηση δεδομένων

Μέσω του συστήματος υποβλήθηκαν την άνοιξη του 2022 οι αναφορές δεδομένων από τα 25 ΑΕΙ και τις 3 Στρατιωτικές Σχολές της χώρας. Το Σύστημα Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας του ΟΠΕΣΠ το 2022 αριθμούσε περί τους 1700 ενεργούς εξωτερικούς χρήστες των ΜΟΔΙΠ και των Τμημάτων των ΑΕΙ.

Κατά τη διάρκεια του διαστήματος καταχώρησης δεδομένων τα στελέχη της Διεύθυνσης Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης βρίσκονταν σε διαρκή επικοινωνία με τις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων, τόσο για παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τα δεδομένα ποιότητας όσο και για την εξυπηρέτηση αιτημάτων τεχνικής υποστήριξης. Εντός του 2022, η ΕΘΑΑΕ απέστειλε στις ΜΟΔΙΠ των

Ιδρυμάτων διευκρινιστικές απαντήσεις σε 500 τουλάχιστον ερωτήματα, που αφορούσαν τον ορισμό και τις συσχετίσεις των πεδίων του ΟΠΕΣΠ.

Τα σημαντικότερα ερωτήματα αρχειοθετήθηκαν με σκοπό τη βελτίωση της παρουσίασης των Δεδομένων σε μεταγενέστερες εκδόσεις. Ειδικότερα αρχειοθετήθηκαν ανά ενότητα δεδομένων:

Πίνακας 46. Πλήθος ερωτημάτων ανά ενότητα δεδομένων

Ενότητα	Ερωτήματα
Μ1. Ίδρυμα	55
Μ2. Σχολή ΕΑΠ	1
Μ3. Τμήμα	60
Μ4. ΠΠΣ	43
Μ5. ΠΜΣ	14
Μ6. ΠΔΣ	5
Γενικά (ενότητες πεδίων)	49
Χρηματοδοτούμενα Έργα	14
Σύνολο	**241**

Δείκτες ποιότητας

Σε συνδυασμό με το αναθεωρημένο Εγχειρίδιο Δεδομένων Ποιότητας 1.11.000, η ΕΘΑΑΕ το 2022 εξέδωσε αναθεωρημένο Εγχειρίδιο Δεικτών Ποιότητας, έκδ. 1.04.000.

Μετά από την ολοκλήρωση της υποβολής των αναφορών δεδομένων από τα Ιδρύματα και τον υπολογισμό των δεικτών ποιότητας από το σύστημα, η ΕΘΑΑΕ απέστειλε στις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων αναλυτικές αναφορές δεικτών ποιότητας για το ακαδ. έτος 2020/21 και το ημερολογιακό έτος 2021.

Το πλήθος και η κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 47. Πλήθος και κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα

Ακαδημαϊκή οντότητα	Ενότητα	Πλήθος Δεικτών
Ίδρυμα	Εκπαιδευτικό έργο	30
	Ερευνητικό έργο	27
	Χρηματοδότηση και διάθεσή της	27
	Ανθρώπινο δυναμικό	36
	Υποδομές και υπηρεσίες	8
Σχολή ΕΑΠ	Ερευνητική Δραστηριότητα - Ερευνητικά Έργα Και Ερευνητικές Υποδομές	9
	Ερευνητική Δραστηριότητα - Παραγωγή και Αναγνώριση Επιστημονικού Έργου	12
	Οικονομικά Στοιχεία - Χρηματοδότηση Έργων	10
	Προσωπικό	21
	Ταυτότητα Σχολής	2
	Υποδομές-Υπηρεσίες	1
Τμήμα	Ταυτότητα Τμήματος	2
	Προσωπικό Τμήματος	21
	Οικονομικά στοιχεία - χρηματοδότηση έργων Τμήματος	7
	Οικονομικά στοιχεία - χρηματοδότηση Τμήματος	3

Ακαδημαϊκή οντότητα	Ενότητα	Πλήθος Δεικτών
	Υποδομές - υπηρεσίες Τμήματος	4
	Ερευνητική δραστηριότητα - παραγωγή και αναγνώριση επιστημονικού έργου Τμήματος	12
	Ερευνητική δραστηριότητα – ερευνητικά έργα και υποδομές Τμήματος	9
ΠΠΣ	Γενικά στοιχεία ΠΠΣ	1
	Δομή και οργάνωση σπουδών ΠΠΣ	4
	Πρακτική άσκηση	14
	Φοιτητές ΠΠΣ - εισαγωγή	1
	Φοιτητές ΠΠΣ - πληθυσμός	5
	Φοιτητές ΠΠΣ – προσβασιμότητα	9
	Φοιτητές - κινητικότητα/διεθνοποίηση	3
	Απόφοιτοι ΠΠΣ - πληθυσμός	6
	Απόφοιτοι ΠΠΣ - επιδόσεις	12
	Διδάσκοντες στο ΠΠΣ	3
ΠΜΣ	Γενικά στοιχεία ΠΜΣ	6
	Δομή και οργάνωση σπουδών ΠΜΣ	9
	Διδάσκοντες στο ΠΜΣ	5
ΠΔΣ	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	9
	ΣΥΝΟΛΟ	**328**

Μητρώο Ιδρυμάτων

Κατά το 2022 και πριν από την έναρξη της περιόδου της ετήσιας καταχώρησης δεδομένων στο ΟΠΕΣΠ από τα Ιδρύματα, η ΕΘΑΑΕ προχώρησε σε ενημέρωση της εφαρμογής του Μητρώου Ιδρυμάτων, που τηρεί, με τα νέα στοιχεία της δομής των Ιδρυμάτων για το ακαδ. έτος 2020/21.

ΟΠΕΣΠ

Εντός του 2022 ολοκληρώθηκε η υλοποίηση και παραδόθηκε το έργο μέρος της αναβάθμισης και επέκτασης του ΟΠΕΣΠ.

Κύριος στόχος του έργου ήταν η εξυπηρέτηση των επιχειρησιακών λειτουργιών της ΕΘΑΑΕ και η ανταπόκρισή της στις αυξημένες αρμοδιότητές της στο πλαίσιο της αποστολής της και του θεσμικού της ρόλου.

Οι βασικοί άξονες του έργου της επέκτασης και αναβάθμισης του ΟΠΕΣΠ είναι οι εξής:

1. Ανάπτυξη Συστήματος Διαχείρισης Πιστοποιήσεων

Το νέο αυτό σύστημα παρέχει συνολικά αυτοματοποίηση της διαδικασίας διεξαγωγής των πιστοποιήσεων από την ΕΘΑΑΕ και αποτελεί το κεντρικό σημείο διαχείρισης και συστηματικής παρακολούθησης της διαδικασίας τόσο από την πλευρά της ΕΘΑΑΕ όσο και από την πλευρά των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ. Το σύστημα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή τόσο της πρότασης πιστοποίησης από τις ΜΟΔΙΠ όσο και των Εκθέσεων Πιστοποίησης από τις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης.

Παράλληλα, το Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων απλοποιεί και επιταχύνει ορισμένες γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενώ παράλληλα επιτρέπει την ποσοτικοποίηση και ομαδοποίηση των

στοιχείων των πιστοποιήσεων, καθώς και την παρακολούθηση της εξέλιξης των ΕΣΔΠ και των Προγραμμάτων Σπουδών στον χρόνο.

2. Ανάπτυξη νέου συστήματος Μητρώου Ιδρυμάτων

Η νέα εφαρμογή επιτρέπει την τήρηση ενός κεντρικού συστήματος, όπου θα αποθηκεύεται συγκεντρωμένη η πληροφορία της δομής και των στοιχείων των ελληνικών ΑΕΙ και των ακαδημαϊκών οντοτήτων τους, το οποίο θα ενημερώνεται τακτικά και θα διαλειτουργεί με άλλα συστήματα.

Το νέο Μητρώο Ιδρυμάτων παρέχει τη δυνατότητα αποτύπωσης και καταγραφής ιστορικών στοιχείων για τα ΑΕΙ, καθώς και των μεταβολών που επέρχονται στο περιβάλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βάσει του εκάστοτε θεσμικού πλαισίου.

Παράλληλα, το σύστημα παρέχει πρόσβαση στα Ιδρύματα, ώστε να ενημερώνουν τη δομή τους αποστέλλοντας και τα ανάλογα επίσημα έγγραφα τεκμηρίωσης, με σκοπό τη διασφάλιση της ορθότητας, της εγκυρότητας και της ακεραιότητας της πληροφορίας, που θα παρέχει το σύστημα σε όλους τους ενδιαφερομένους.

3. Ανάπτυξη συστήματος Μητρώου Φοιτητών

Στο έργο της επέκτασης του ΟΠΕΣΠ περιλαμβάνεται και η υλοποίηση νέας εφαρμογής Μητρώου Φοιτητών, που υποστηρίζει την εγγραφή και συμπλήρωση του προφίλ των φοιτητών και των υποψηφίων διδακτόρων, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες αξιολόγησης και πιστοποίησης, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Το Μητρώο Φοιτητών διασυνδέεται με το υφιστάμενο Μητρώο Εμπειρογνωμόνων και το νέο Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων για τη συγκρότηση των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης.

4. Διαλειτουργικότητα συστημάτων

Στο πλαίσιο του έργου της αναβάθμισης του ΟΠΕΣΠ, μεγάλο βάρος έχει δοθεί σε θέματα διασύνδεσης και διαλειτουργικότητας τόσο των εσωτερικών συστημάτων της ΕΘΑΑΕ μεταξύ τους όσο και των συστημάτων της ΕΘΑΑΕ με εξωτερικά συστήματα άλλων φορέων.

Το έργο προβλέπει την υλοποίηση μεθόδων διαλειτουργικότητας για κάθε υφιστάμενο ή νέο υποσύστημα του ΟΠΕΣΠ βάσει ευρέως χρησιμοποιούμενων προτύπων και καλών πρακτικών.

Έρευνα EUROGRADUATE SURVEY 2022

Εντός του 2022 η Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης συντόνισε και υποστήριξε τις διαδικασίες της διεξαγωγής έρευνας από τα ΑΕΙ για την ιχνηλάτηση της πορείας των αποφοίτων στο πλαίσιο του έργου Eurograduate Survey 2022. Το έργο αφορούσε τη συγκέντρωση στοιχείων μέσω ερωτηματολογίων από τους αποφοίτους των Προγραμμάτων Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών των ΑΕΙ για τα ακαδ. έτη 2016/17 και 2020/21.

Συγκεκριμένα, εντός του 2022 η Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης υλοποίησε τις παρακάτω εργασίες, ενώ η δράση συνεχίστηκε και εντός του 2023:

- Δημιουργία ερωτηματολογίων ειδικά για κάθε Ίδρυμα και ανά ακαδ. έτος διεξαγωγής της έρευνας.
- Σύνταξη οδηγιών εγκατάστασης λογισμικού και εισαγωγής ερωτηματολογίων, οι οποίες διανεμήθηκαν στα Γραφεία Διασύνδεσης των ΑΕΙ.

- Αποστολή ερωτηματολογίων και παραμετρικών αρχείων στα Γραφεία Διασύνδεσης για άμεση εισαγωγή στο εγκατεστημένο λογισμικό.
- Υποστήριξη των τεχνικών υπευθύνων των Ιδρυμάτων σχετικά με την εγκατάσταση και διαχείριση του λογισμικού και των ερωτηματολογίων.
- Σύνταξη οδηγιών εξαγωγής αποτελεσμάτων της έρευνας προς τα Γραφεία Διασύνδεσης.

2.5.5. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης

Το 2022, η Διεύθυνση, στο διοικητικό της αντικείμενο, διαχειρίστηκε τη συμμετοχή της Υπηρεσίας στον α' και β' κύκλο κινητικότητας μέσω ΕΣΚ 2022 (34 αιτήσεις) και εξέδωσε τις σχετικές διοικητικές πράξεις, διαχειρίστηκε την ολοκλήρωση των μετατάξεων τριών υπαλλήλων στην ΕΘΑΑΕ βάσει του άρθρ. 59 του ν.4653/20, υλοποίησε την αξιολόγηση για την αξιολογική περίοδο του 2021 (18 υπαλλήλων) και την έκτακτη αξιολόγηση προσωπικού αξιολογικού έτους 2022 (εντός Δεκεμβρίου 2022, 19 υπαλλήλων). Επίσης, διαχειρίστηκε την Προκήρυξη Γενικού Διευθυντή της ΕΘΑΑΕ και 4 προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή εξωτερικών συνεργατών (49 υποψηφιότητες), θέματα σχετικά με την έκδοση προκηρύξεων του ΑΣΕΠ, σύνταξη και παράταση συμβάσεων εξωτ. συνεργατών, καθώς και κάθε σχετικό θέμα με το μητρώο των υπαλλήλων (χορήγηση αδειών, διοικητικές πράξεις, έκδοση ΠΥΜ, κ.ά.) και την εφαρμογή εγκυκλίων του ΥΠΕΣ (ενδ. ορισμοί υπεύθυνου ενεργειακών υποδομών/εγκαταστάσεων και διοικητικά υπεύθυνων, κ.λπ.). Στο πλαίσιο της γραμματειακής υποστήριξης, διεκπεραιώθηκαν 13.615 e-mail και 5.848 πρωτόκολλα, απαντήθηκαν 12 ερωτήσεις/αναφορές Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, ολοκληρώθηκαν 27 μεταφράσεις (άνω των 152.000 λέξεων) κειμένων εργασίας και, τέλος, υποστηρίχθηκαν τα όργανα διοίκησης της Αρχής.

Στο οικονομικό της αντικείμενο, η Διεύθυνση την περίοδο 1.01.2022 – 31.12.2022, πέραν των πάγιων οικονομικών υποχρεώσεων της που απορρέουν από τη διαχείριση του τακτικού προϋπολογισμού και του ΕΣΠΑ (μισθοδοσία προσωπικού, αποζημιώσεις μελών συμβουλίων, αποζημιώσεις εξωτερικών συνεργατών, προμήθειες, κ.λπ.), παρέλαβε δικαιολογητικά από τη Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης και αποζημίωσε 133 αξιολογητές με μ.ό. υλοποίησης των εντολών πληρωμής τις 21 ημερολογιακές ημέρες. Παρά την περιορισμένη στελέχωση των οικονομικών υπηρεσιών, οι ρυθμοί εξόφλησης και εκκαθάρισης των υποχρεώσεων και των δαπανών παρέμειναν σε πολύ καλά επίπεδα.

2.5.6. Αυτοτελής Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Αντικείμενο της μονάδας, η οποία υπάγεται στον Γενικό Διευθυντή, αποτελεί η παρακολούθηση συμμόρφωσης της Υπηρεσίας με τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΣΔΠ) σύμφωνα με το πρότυπο εσωτερικής διασφάλισης ποιότητας της ENQA. Για τον σκοπό αυτό, η μονάδα πραγματοποιεί εσωτερικούς ελέγχους και ανασκοπήσεις λειτουργίας του ΣΔΠ, σύμφωνα με το εγχειρίδιο ποιότητας της Αρχής. Κατά τους εσωτερικούς ελέγχους, λαμβάνεται υπόψη και η κείμενη νομοθεσία για τον οικονομικό και διοικητικό εσωτερικό έλεγχο.

3. Χρηματοδότηση της Αρχής

Η χρηματοδότηση της Αρχής πραγματοποιείται μέσω α) του Τακτικού Προϋπολογισμού, οι πιστώσεις του οποίου εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και β) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ).

3.1. Τακτικός Προϋπολογισμός

Η διαμόρφωση του Τακτικού Προϋπολογισμού για το έτος 2022 απεικονίζεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 48. *Δαπάνες* τακτικού προϋπολογισμού (σε ευρώ)

Κωδικός Φ./Ε.Φ.	ΑΛΕ	Περιγραφή ΑΛΕ	Εξοφλήσεις
1019-802-0000000	21101	Αμοιβές μελών Ανεξάρτητων Αρχών	**€ 45.600,00**
	21201	Τακτικές αποδοχές τακτικών υπαλλήλων	**€ 603.583,72**
	21202	Πρόσθετες αποδοχές τακτικών υπαλλήλων	**€ 17.660,00**
	21902	Εργοδοτικές εισφορές τακτικών υπαλλήλων	**€ 138.858,29**
	24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	**€ 184.143,53**
	31	Πάγια περιουσιακά στοιχεία	**€ 17.836,16**
ΣΥΝΟΛΟ			**€ 1.007.681,70**

Οι αμοιβές των πολιτικών υπαλλήλων διαμορφώνονται βάσει της κείμενης νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία η μισθοδοσία του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ βαρύνει αποκλειστικά τον τακτικό της προϋπολογισμό και έχει μεταφερθεί από τον προϋπολογισμό των φορέων προέλευσης των υπαλλήλων. Τα μέλη των Συμβουλίων, πλην του Προέδρου της Αρχής, δεν μισθοδοτούνται από την ΕΘΑΑΕ, αλλά από τα οικεία ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Από τον Πίνακα προκύπτει ότι οι δαπάνες αμοιβών/αποδοχών καλύπτουν το 66,18% των εξοφλήσεων του προϋπολογισμού, οι εισφορές το 13,78 %, ενώ το 18,27 % αφορά σε αγορές αγαθών και υπηρεσιών και το 1,77 % σε πάγια περιουσιακά στοιχεία. Μέρος των λειτουργικών αναγκών της ΕΘΑΑΕ για την υλοποίηση σημαντικού μέρους της αποστολής της καλύπτεται μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος ΕΣΠΑ 2014 - 2020. Η τελική διαμόρφωση του τακτικού προϋπολογισμού για το 2022 (συμπεριλαμβανομένης της συμπληρωματικής χρηματοδότησης των 147.350,00€) είναι 1.066.350€ και η απορρόφηση του τακτικού προϋπολογισμού ανέρχεται σε ποσοστό 94,50 %.

3.2. ΕΣΠΑ 2014 – 2020

Υποέργο (Α/Α 1) «Εφαρμογή του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης» της Πράξης «Υποστήριξη Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) – Νέα Φάση»

Τα οικονομικά στοιχεία του Υποέργου με κωδικό ΟΠΣ 5010714 που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 49. Οικονομικά στοιχεία του έργου ΕΣΠΑ που υποστηρίζει την λειτουργία της ΕΘΑΑΕ

Πακέτα Εργασίας	Προϋπολο-γισμός	Δαπάνες 2018	Δαπάνες 2019	Δαπάνες 2020	Δαπάνες 2021	Δαπάνες 2022	Σύνολο Δαπανών	Απορ-ρόφηση
ΠΕ1.1 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΑΕΙ - Πιστοποίηση από Επιτροπές Αξιολογητών	2.555.508€	31.730€	437.346€	343.250€	304.206€	87.011€	1.203.543€	47%
ΠΕ1.2 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΑΕΙ - Τεχνική υποστήριξη Επιτροπών	156.720€	0€	42.680€	45.204€	4.712€	419€	93.015€	59%
ΠΕ2 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	288.000€	64.000€	103.133€	93.986€	10.000€		271.119€	94%
ΠΕ3 - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	578.875€	102.805€	85.463€	110.956€	114.206€	148.771€	562.200€	97%
ΠΕ4 - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ	30.000€	901€	4.899€	1.077€	1.419€	13.612€	21.908€	73%
ΠΕ5 - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	35.000€	0€	0€	0€	0€	11.794€	11.794€	34%
ΠΕ6.1 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - Σχεδιασμός των πληροφοριακών υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ	200.000€	2021 Τροποποίηση Τεχνικού Δελτίου Πράξης Νέα Πακέτα εργασίας			76.083€	60.000€	136.083€	68%
ΠΕ6.2 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - Διαχείριση των Δράσεων Διασφάλισης Ποιότητας	250.000€				90.000€	128.880€	218.880€	88%
ΠΕ7.1 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΜΟΔΙΠ, Εμπειρογνωμόνων και Φοιτητών, ΕΘΑΑΕ)	200.000€				0€	36.500€	36.500€	18%
ΠΕ 8 - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	50.000€				0€	2.142€	2.142€	4%
ΠΕ 9 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (ΜΕΛΕΤΗ)	252.000€				31.733€	80.200€	111.933€	44%
Σύνολο	**4.596.103€**	**199.435€**	**673.520€**	**594.473€**	**632.360€**	**569.328€**	**2.669.117€**	58%

Τα Πακέτα Εργασίας (ΠΕ) του Έργου περιγράφονται ως εξής:

ΠΕ 1: Εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης (ΠΠΣ & ΜΟΔΙΠ) στα ΑΕΙ

Η ΕΘΑΑΕ, σε συνέχεια των προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος που είχαν σταλεί στα Ιδρύματα της χώρας, πραγματοποίησε το 2022 την πιστοποίηση ποιότητας 60 ΠΠΣ από εξωτερικές επιτροπές εμπειρογνωμόνων. Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υλοποίηση αυτών των πιστοποιήσεων περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο την ημερήσια αποζημίωση εμπειρογνωμόνων, αφού

η διαδικασία των πιστοποιήσεων πραγματοποιήθηκε υβριδικά περισσότερο με ηλεκτρονικά μέσα και λιγότερο με δια ζώσης συμμετοχή στις επιθεωρήσεις.

ΠΕ 2: Εξωτερικοί συνεργάτες

Μετά την τροποποίηση της πράξης στο 2020, οι εργασίες του ΠΕ2 μεταφέρθηκαν στο ΠΕ 6.2 «Εκθέσεις και αναφορές με αντικείμενο τη διαχείριση δράσεων διασφάλισης της ποιότητας των ΑΕΙ».

ΠΕ 3: Λειτουργικές ανάγκες της ΕΘΑΑΕ

Για το 2022 οι σχετικές δαπάνες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες συντήρησης του ΟΠΕΣΠ, προμήθεια αναλώσιμων και περιφερειακών Η/Υ, ετήσιες συνδρομές στην ENQA και στο INQAAHE για τη συμμετοχή της Αρχής ως πλήρους μέλους, υπηρεσίες αποδελτίωσης τύπου, υπηρεσίες δημοσιότητας και υποστήριξης δράσεων ποιότητας, όπως εκτυπώσεις πιστοποιητικών ποιότητας.

ΠΕ 4: Επιμόρφωση και μεταφορά τεχνογνωσίας

Η επιμόρφωση και μεταφορά τεχνογνωσίας των μελών και στελεχών της ΕΘΑΑΕ αφορά στα αντικείμενα διασφάλισης ποιότητας, αξιολόγησης, πιστοποίησης και λοιπών συναφών με τους σκοπούς της Αρχής ενεργειών. Το 2022 αρκετές δράσεις και εκδηλώσεις διασφάλισης ποιότητας συνεχίστηκαν να πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά. Η ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στη διαδικτυακή εαρινή Γενική Συνέλευση της ENQA (4/2022), στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Διασφάλιση Ποιότητας του 2022 και στη φθινοπωρινή Γενική Συνέλευση της ENQA (10/2022).

ΠΕ 5: Πιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ (ENQA)

Το 2022 (1-3.2.2022) πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή επίσκεψη από την Επιτροπή Αξιολόγησης της ENQA, στο πλαίσιο της επιθεώρησης της Αρχής για την επαναπιστοποίησή της.

ΠΕ 6: Εξωτερικοί συνεργάτες (ΟΠΕΣΠ & Διαχείριση δράσεων διασφάλισης ποιότητας)

ΠΕ 6.1: Σχεδιασμός των πληροφοριακών υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ της Αρχής και ειδικότερα σχεδιασμός νέων υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ (βάσει των διατάξεων του ν. 4653/2020) για τη διαχείριση στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση, τη διαχείριση προγραμματικών συμφωνιών και χρηματοδότησης, τον μηχανισμό ιχνηλάτησης πορείας φοιτητών και αποφοίτων, τη διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα ΑΕΙ και ΥΠΑΙΘ και τη διασύνδεση με τα υφιστάμενα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ. Το 2022, απασχολήθηκαν συνολικά τέσσερις (4) εξωτερικοί συνεργάτες για διάφορες περιόδους, για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ6.1.

ΠΕ 6.2: Διαχείριση δράσεων διασφάλισης ποιότητας (νέες διατάξεις & διαδικασίες που περιλαμβάνονται στον ν. 4653/2020) και ειδικότερα αποδελτίωση, κατάταξη, ανάλυση δεδομένων των προτάσεων πιστοποίησης και παραγωγή σχετικού υποστηρικτικού υλικού (συσχέτισή τους και παραγωγή δεικτών, οριζόντια επεξεργασία των πεδίων του ΟΠΕΣΠ όπως αυτά συμπληρώνονται από τα Ιδρύματα, ποιοτικό έλεγχο δεδομένων, συσχετισμό τους και παραγωγή αναφορών). Στο 2022, απασχολήθηκαν έξι (6) εξωτερικοί συνεργάτες για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ 6.2.

ΠΕ 7: Εκπαίδευση ΜΟΔΙΠ

Η υποστήριξη των ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων μέσω της ενίσχυσης των Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) με ειδικές δραστηριότητες εκπαίδευσης του προσωπικού τους και πραγματοποίησης σεμιναρίων με αντικείμενο την πλήρη και αποδοτική λειτουργία των ΕΣΔΠ των ΜΟΔΙΠ με τη μεταφορά τεχνογνωσίας από πλευράς της Αρχής προς τις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων. Η δράση καλύπτει τα έξοδα των σεμιναρίων όπως έξοδα μετακινήσεων στελεχών της Αρχής και των

ΜΟΔΙΠ από και προς την έδρα της Αρχής και των Ιδρυμάτων, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και υλικού παρουσιάσεων, κ.ά.

Το 2022, η Αρχή, έχοντας υπόψη την ανάγκη για την πραγματοποίηση σεμιναρίων μέσω Συστήματος Διαχείρισης Μάθησης (ΣΔΜ) με σκοπό την κάλυψη των αναγκών εκπαίδευσης των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ, ξεκίνησε τη συνεργασία με τον ανάδοχο της πρόσκλησης για την προετοιμασία και υλοποίηση της παροχής υπηρεσιών τηλεκπαίδευσης, με αντικείμενο (α) τη δημιουργία κατάλληλου ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου και (β) τη λειτουργία του ΣΔΜ.

ΠΕ 8: Αξιοποίηση και διάχυση αποτελεσμάτων

Η αξιοποίηση και διάχυση των αποτελεσμάτων Διασφάλισης Ποιότητας της Αρχής πραγματοποιείται με τη διοργάνωση ετήσιων συναντήσεων εργασίας με ΑΕΙ και εμπειρογνώμονες, με διοργάνωση συναντήσεων εργασίας με αντικείμενο την αξιοποίηση και διάχυση των αποτελεσμάτων της Διασφάλισης Ποιότητας που προέκυψαν από τις πιστοποιήσεις τόσο των ΕΣΔΠ όσο και από τις πιστοποιήσεις ΠΠΣ.

ΠΕ 9: Εξωτερικοί συνεργάτες (Μελέτη)

Το έργο των εξωτερικών συνεργατών στο ΠΕ9 αφορά στην εκπόνηση επιστημονικών μελετών για την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση οι οποίες συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων από το Ανώτατο Συμβούλιο για την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Ενδεικτικές εργασίες περιλαμβάνουν: (i) μελέτη των διεθνών τάσεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ii) μελέτη των τάσεων της Ελληνικής και της Ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και προοπτικές απορρόφησης των αποφοίτων, (iii) ευκαιρίες και προϋποθέσεις για τη διεθνοποίηση των Πανεπιστημίων, (iv) προοπτικές ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας και διαμόρφωσης του ΕΧΑΕΕ, (v) προτάσεις και δυνατότητες για βελτίωση της θέσης των Ελληνικών ΑΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις. Το 2022 οι Αρχή απασχόλησε συνολικά τέσσερις (4) εξωτερικούς συνεργάτες σε διάφορες περιόδους για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ9.

Υποέργο (Α/Α 1) «Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας (αυτεπιστασία)»

Τα οικονομικά στοιχεία του Υποέργου με κωδικό ΟΠΣ 5089206 που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 50. Οικονομικά στοιχεία του έργου για την παρακολούθηση της πορείας αποφοίτων των ΑΕΙ

Πακέτα Εργασίας	Προϋπολογισμός	Δαπάνες 2022	Σύνολο Δαπανών	Απορρόφηση
ΠΕ1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (Εξωτερικοί Συνεργάτες)	90.000€	5.600€	5.600€	6%
ΠΕ2 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΕΙ	74.000€	4.640€	4.640€	6%
ΠΕ3. ΥΛΙΚΟ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΟΡΕΙΑΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	2.000€	0€	0€	0%
ΠΕ 4. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ, ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	14.000€	0€	0€	0%
	180.000€	**10.240€**	**10.240€**	6%

Τα Πακέτα Εργασίας (ΠΕ) του Έργου περιγράφονται ως εξής:

ΠΕ1: Διαχείριση και συντονισμός του έργου

Η λειτουργία και η τεχνική υποστήριξη του έργου και των πακέτων εργασίας του μέσω της συνεχούς επίβλεψης τους από τα παραδοτέα των δικαιούχων. Πιο συγκεκριμένα, καλύπτεται το κόστος έργου εξωτερικών συνεργατών με αντικείμενο τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη του έργου, καθώς και ο σχεδιασμός όλων των απαραίτητων πρότυπων διαδικασιών (και σχετικών δεικτών αποτελεσματικότητας) για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εξέλιξης του έργου στην ΕΘΑΑΕ και των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ. Το 2022 απασχολήθηκαν δύο (2) εξωτερικοί συνεργάτες σε διαφορετικά διαστήματα.

ΠΕ2: Πληροφοριακό σύστημα ιχνηλάτησης πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ

Ανάλυση απαιτήσεων, ο σχεδιασμός του συστήματος και των σχετικών διαδικασιών, η υλοποίηση και η πιλοτική εφαρμογή μηχανισμού ιχνηλάτησης φοιτητών και αποφοίτων, η συντήρηση και η ανάπτυξη σχετικού μηχανισμού δημοσιότητας στην ιστοσελίδα της ΕΘΑΑΕ. Ειδικότερα, η διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των Γραφείων Διασύνδεσης (μέσω των ΜΟΔΙΠ) των ΑΕΙ με το σχετικό υποσύστημα του ΟΠΕΣΠ θα γίνεται σε επίπεδο υφιστάμενων και νέων πεδίων για τη συλλογή στατιστικών δεδομένων απασχόλησης. Δημιουργία σχετικής ενότητας στον ιστότοπο της ΕΘΑΑΕ, η οποία θα περιλαμβάνει ετήσιες μελέτες πορείας του συνόλου των αποφοίτων, το μεθοδολογικό πλαίσιο προς τα ιδρύματα, πρότυπα έγγραφα και λοιπό υλικό τεκμηρίωσης κατά το πρότυπο άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Επίσης, στο πλαίσιο της οριζόντιας δράσης θα προωθηθεί η συνεργασία με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Εργασίας προκειμένου να διασφαλίζεται η αλληλεπίδραση με τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της διαδικασίας ιχνηλάτησης των αποφοίτων των ελληνικών ΑΕΙ (Eurograduate Survey 2022 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), η ΕΘΑΑΕ εγκατέστησε το ελεύθερο λογισμικό LimeSurvey (έκδοση 5.4+) σε διακομιστή με λειτουργικό σύστημα Linux, με σκοπό τη συλλογή στοιχείων των αποφοίτων Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών των ελληνικών ΑΕΙ κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2016/17 και 2020/21. Η Αρχή δημιούργησε προσαρμοσμένα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια για κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα βάσει του ελεύθερου λογισμικού και τα διέθεσε στα Ιδρύματα, ώστε με τη σειρά τους να καλέσουν τους αποφοίτους των εν λόγω ακ. ετών να συμμετάσχουν στην έρευνα. Τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία είναι ανώνυμα, προωθήθηκαν στην ΕΘΑΑΕ για επεξεργασία. Επίσης, το 2022, ξεκίνησε και η διαδικασία δημιουργίας ιστοχώρου που θα αποτελεί το μέσο της παρουσίασης των δράσεων και των δραστηριοτήτων της Αρχής, ως υπεύθυνου φορέας της έρευνας Eurograduate22, την πληροφόρηση των χρηστών της για θέματα ιχνηλάτησης αποφοίτων στην Ανώτατη Εκπαίδευση και των αποτελεσμάτων της έρευνας τόσο στον εθνικό όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο.

ΠΕ3: Υλικό – μεθοδολογία ερευνών πορείας αποφοίτων

Προσδιορισμός των απαιτήσεων για τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας διεξαγωγής ερευνών πορείας των αποφοίτων και των απαιτούμενων δεδομένων σε εθνικό επίπεδο με βάση τη συλλογή και ανάλυση του υφιστάμενου υλικού και των μελετών των Γραφείων Διασύνδεσης και της διεθνούς εμπειρίας, καθώς και η ανάπτυξη ηλεκτρονικών ερευνητικών εργαλείων. Στο πλαίσιο του ΠΕ3 προβλέπεται και ο σχεδιασμός σχετικής διαδικασίας με τους ανάλογους δείκτες αποτελεσματικότητας.

ΠΕ4: Δημοσιότητα, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και διάχυση αποτελεσμάτων

Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων δημοσιότητας σε όλη τη διάρκεια του έργου οι οποίες αποσκοπούν στην ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων μερών. Περιλαμβάνεται η παραγωγή σχετικού έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού και η διάθεση του στα ιδρύματα. Μεταφορά τεχνογνωσίας από και προς το εξωτερικό και εσωτερικό και μετακινήσεις της ομάδας του έργου της ΕΘΑΑΕ και συνεργατών. Η τεχνογνωσία αφορά στα αντικείμενα παρακολούθησης φοιτητών και αποφοίτων των ΑΕΙ και λοιπών συναφών με τους σκοπούς της Αρχής ενεργειών. Διοργάνωση ημερίδων και συναντήσεων εργασίας και τελικής εκδήλωσης για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του έργου.

4. Ανθρώπινο δυναμικό, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

4.1. Το ανθρώπινο δυναμικό της ΕΘΑΑΕ

Οι προβλεπόμενες από τον νόμο οργανικές θέσεις για τη διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Αρχής ανέρχονται σε 45. Το προσωπικό της ΕΘΑΑΕ αποτελείται από μεταταγμένους και αποσπασμένους υπαλλήλους, προερχόμενους από τον στενό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Στο πλαίσιο της υποστήριξης των λειτουργιών της, η Αρχή επεδίωξε το 2022, κατά πάγια τακτική της, την ενίσχυση της στελέχωσής της. Ολοκληρώθηκαν τρεις μετάταξης υπηρετούντος προσωπικού σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρ. 59 του ν. 4653/20. Σε συνέχεια της έγκρισης της ΠΥΣ 33/2006 (ΔΙΠΑΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ./104/13657/16-07-2020) για την πλήρωση πέντε (5) θέσεων διοικητικού προσωπικού και εννέα (9) θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 μέσω ΑΣΕΠ, δημοσιεύθηκαν από το ΑΣΕΠ οι δύο σχετικές προκηρύξεις (2/2022 και Ε/2022).

Επιπροσθέτως, το 2022 η ΕΘΑΑΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 18 του ν. 4653/20 και του ν. 4440/16, συμμετείχε στον α' και β΄ κύκλο κινητικότητας για αποσπάσεις και μετατάξεις προσωπικού. Ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες του β' κύκλου κινητικότητας 2021 (2 αποσπάσεις), ενώ οι διαδικασίες του α' κύκλου 2022 ολοκληρώθηκαν τον Ιούλιο του ιδίου έτους και το προσωπικό της Αρχής ενισχύθηκε με (2) αποσπάσεις υπαλλήλων από φορείς του Δημοσίου. Ο β' κύκλος ολοκληρώθηκε στις αρχές του επόμενου έτους.

Με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία, το 2022 το πλήθος των μεταταγμένων υπαλλήλων ανήλθε σε 13 άτομα και των αποσπασμένων σε 14 (με μικρή διακύμανση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ως προς το πλήθος των αποσπάσεων).

Στα ανωτέρω στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι εξωτερικοί συνεργάτες της ΕΘΑΑΕ, οι οποίοι απασχολούνται στην Αρχή μέσω του ΕΣΠΑ για την υλοποίηση των δύο πράξεων. Το 2022, η Αρχή απασχόλησε συνολικά δεκατέσσερεις (14) εξωτερικούς συνεργάτες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα τεχνικά δελτία των Έργων. Τέλος, το 2022, για πρώτη φορά, ξεκίνησε την πρακτική της εκπαίδευση σπουδάστρια της ΚΗ' Εκπαιδευτικής Σειράς «Ιωάννης Καποδίστριας» της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.).

Το επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ παραμένει υψηλό, όπως απεικονίζεται στα ακόλουθα σχήματα.

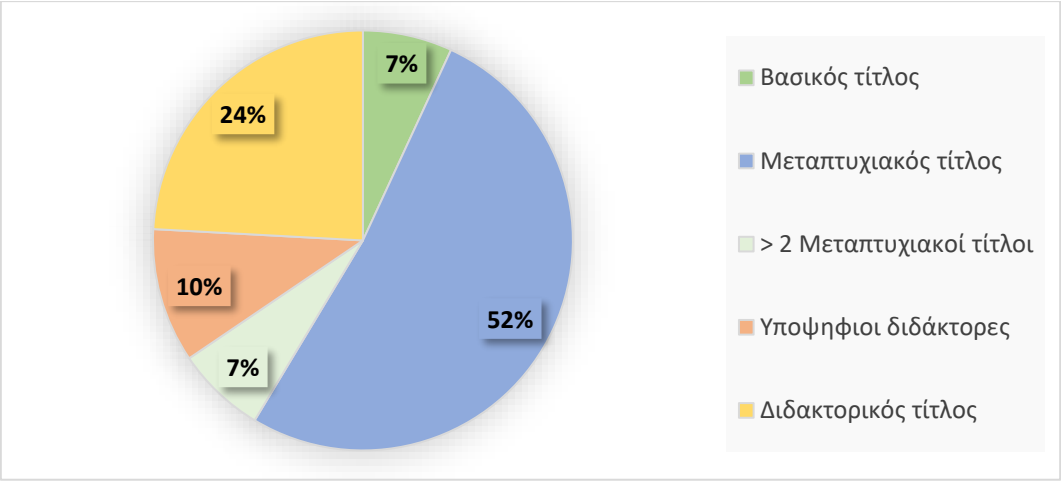

Σχήμα 75. *Επίπεδο εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού της ΕΘΑΑΕ*

Το σύνολο του προσωπικού διαθέτει πολύ καλή έως άριστη γνώση χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ, ως προς τη γνώση ξένων γλωσσών, το προσωπικό της ΕΘΑΑΕ διαθέτει πολύ καλή έως άριστη γνώση της Αγγλικής και σημαντικό ποσοστό γνωρίζει, σε επίπεδο τουλάχιστον καλής γνώσης (Β2), και δεύτερη ξένη γλώσσα, σύμφωνα με το ακόλουθο σχήμα (Σχήμα 76).

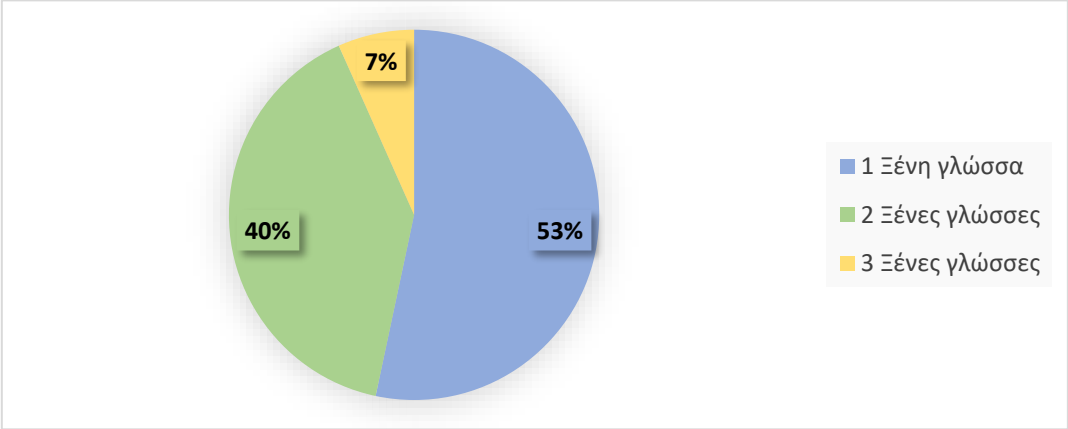

Σχήμα 76. *Γνώση ξένων γλωσσών του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ*

Η επιμόρφωση και η κατάρτιση του προσωπικού σε αντικείμενα άμεσα συνδεδεμένα με τις υφιστάμενες αρμοδιότητες της Αρχής παρέμεινε ελαφρώς περιορισμένη. Ωστόσο, πραγματοποιήθηκαν επιμορφώσεις στο ΕΚΔΔΑ, στα προγράμματα του ΙΝΕΠ: «Σύνταξη Δημοσίων Εγγράφων με Επεξεργαστές Κειμένου», «Δημόσιες Σχέσεις και Επικοινωνία στον Δημόσιο Τομέα», «Εκπαίδευση Προϊσταμένων Διευθύνσεων». Επίσης, πραγματοποιήθηκαν εσωτερικά σεμινάρια ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης από τη Γεν. Δ/ντρια, κατά κύριο λόγο, στα στελέχη της Δ/νσης Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας για τα θέματα των πιστοποιήσεων και των νέων προτύπων της ΕΘΑΑΕ.

4.2. Εγκαταστάσεις

Η ΕΘΑΑΕ στεγάζεται στο κέντρο της Αθήνας, σε μισθωμένες εγκαταστάσεις, που ικανοποιούν τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που είχαν τεθεί από την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου στην οικεία προκήρυξη. Τα γραφεία της Αρχής βρίσκονται επί των οδών Αριστείδου 1 και Ευριπίδου 2, με εύκολη πρόσβαση από το συγκοινωνιακό δίκτυο τόσο για τους υπαλλήλους και συνεργάτες της Αρχής, όσο και για τους επισκέπτες από τα ΑΕΙ της χώρας και τους εμπειρογνώμονες της αλλοδαπής. Η

ΕΘΑΑΕ στεγάζεται στους ορόφους 1-4 του κτηρίου, συνολικού εμβαδού 619 τ.μ., σε γραφειακούς χώρους ωφέλιμης επιφάνειας περίπου 495 τ.μ. και λοιπούς βοηθητικούς χώρους. Τα γραφεία της Αρχής είναι πλήρως εξοπλισμένα από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής και η Αρχή εφαρμόζει τις προβλέψεις του νόμου για θέματα ασφαλείας των εγκαταστάσεων και προστασίας και υγιεινής του προσωπικού.

4.3. Εξοπλισμός

Το σύνολο των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών της ΕΘΑΑΕ λειτουργούν σε εξοπλισμό που βρίσκεται στις εγκαταστάσεις της ΕΘΑΑΕ στην Αθήνα και σε χώρο, που έχει παραχωρηθεί στο Κέντρο Δεδομένων (Data Center) του ΥΠΑΙΘ στο Μαρούσι. Το 2022 πραγματοποιήθηκαν όλες οι απαραίτητες εργασίες συντήρησης και αναβάθμισης του εξοπλισμού της Αρχής.

5. Επαναπιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ από την ENQA

Σύμφωνα με τους κανόνες και κανονισμούς της ENQA, κάθε μέλος της υπόκειται σε εξωτερική περιοδική επιθεώρηση, ανά πενταετία, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμόρφωσή του με τα Πρότυπα και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον ΕΧΑΕ (ESG 2015). Η ΕΘΑΑΕ (πρώην ΑΔΙΠ) είναι μέλος της ENQA από το 2015, όταν αξιολογήθηκε με το παλιό πρότυπο των ESG του 2005. Η επιθεώρησης της Αρχής για την επαναπιστοποίησή της οδηγεί στην ανανέωση της ιδιότητας του μέλους στην ENQA και την εγγραφή της ΕΘΑΑΕ στο EQAR, ήτοι το μητρώο των διαπιστευμένων φορέων διασφάλισης ποιότητας του ΕΧΑΕ. Η ορισθείσα από την ENQA Επιτροπή Αξιολόγησης πραγματοποίησε διαδικτυακά την επίσκεψη επιθεώρησης, λόγω των συνθηκών της πανδημίας covid-19, από 1 έως 3 Φεβρουαρίου 2022.

Στη διάρκεια της διαδικτυακής επίσκεψης πραγματοποιήθηκαν διαδοχικά ξεχωριστές συνεντεύξεις αρχικά με τα μέλη των δύο Συμβουλίων της ΕΘΑΑΕ, σε δεύτερο χρόνο με τον Πρόεδρο και τη Γεν. Δ/ντρια και στη συνέχεια με επιλεγμένα στελέχη της υπηρεσίας. Ακολούθησαν συνεντεύξεις με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, με Πρυτάνεις, Αντιπρυτάνεις-Προέδρους ΜΟΔΙΠ και φοιτητές Πανεπιστημίων, καθώς και με εμπειρογνώμονες των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της ΕΘΑΑΕ. Τέλος, ξεχωριστές συνεδρίες πραγματοποιήθηκαν με εκπροσώπους φορέων στον χώρο της εκπαίδευσης και έρευνας (ΕΟΠΠΕΠ, ΙΕΠ, ΑΔΙΠΠΔΕ, ΕΛΙΔΕΚ), εκπροσώπους του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρωπίνου Δυναμικού και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και εκπροσώπους επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων (ΤΕΕ, ΟΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΠΙΣ, ΕΒΕΑ, ΣΕΒ) και του Τύπου.

Η όλη διαδικασία της επιθεώρησης είχε ξεκινήσει στα τέλη του 2019 με την αρχική κατάθεση της έκθεσης αυτοαξιολόγησης (SAR) από την ΑΔΙΠ και στη συνέχεια με την επικαιροποίησή της το Σεπτέμβριο του 2021 από την ΕΘΑΑΕ. Η Επιτροπή Αξιολόγησης της ENQA, μετά και την ολοκλήρωση της διαδικτυακής επιθεώρησης, κατέθεσε την τελική έκθεση αξιολόγησης που παρουσιάζει τη συμμόρφωση της ΕΘΑΑΕ (2020-2021) και της πρώην ΑΔΙΠ (2015-2019) με τα ESG 2015.

Από την τελική έκθεση αξιολόγησης της ENQA αναδείχθηκαν καλές πρακτικές της Αρχής, περιθώρια βελτίωσης αλλά και οι αδυναμίες και οι ανεπάρκειες στις οποίες είχε περιέλθει η ΑΔΙΠ εξαιτίας της έλλειψης υποστήριξής της από την Πολιτεία και την αποστράγγισή της από πόρους και θεσμικά εργαλεία για μια πενταετία (2015-2019). Οι ελλείψεις αυτές είχαν αποτυπωθεί ήδη στην ελληνική πραγματικότητα, τόσο από την ίδια την Αρχή σε αναφορές της στις ετήσιες εκθέσεις της όσο και σε ανακοινώσεις της Συνόδου των Πρυτάνεων και εκκλήσεις προς την τότε κυβέρνηση. Η στρατηγική της

ΑΔΙΠ, η οποία αποτελεί μέρος της έκθεσης αυτοαξιολόγησής της και δημοσιοποιήθηκε από το 2019 στην ιστοσελίδα της, διαπίστωνε, μεταξύ άλλων, (i) σοβαρά ελλείμματα στη στελέχωση και χρηματοδότηση της ΑΔΙΠ, εξαιτίας της σχετικής εξάρτησης από την κυβέρνηση ως προς τη στελέχωση και τη χρηματοδότηση, (ii) καθυστερημένη έναρξη πιστοποιήσεων λόγω διετούς καθυστέρησης χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ, (iii) σημαντικά περιθώρια εμπλουτισμού του μητρώου εμπειρογνωμόνων και αξιοποίησης αυτών σε ποικιλία δραστηριοτήτων διασφάλισης ποιότητας, (iv) σημαντικό κενό αξιοποίησης των αποτελεσμάτων διασφάλισης ποιότητας στις δράσεις εθνικής στρατηγικής της ΑΔΙΠ λόγω της σχετικής αδράνειας του τότε Υπουργείου, αλλά και (v) τα θεσμικά εμπόδια στη συμμετοχή φοιτητών και τη συνακόλουθη αξιοποίησή τους στην ανατροφοδότηση της Διασφάλισης Ποιότητας.

Η ΕΘΑΑΕ την περίοδο 2020-21 κάλυψε χρόνιες αδυναμίες, πετυχαίνοντας σημαντικούς στόχους, όπως τη θεσμοθέτηση της συμμετοχής των φοιτητών στις ΕΕΑΠ (από την άνοιξη του 2022), την αναβάθμιση του τρόπου συμμετοχής των εμπειρογνωμόνων με νέα ΚΥΑ, την αύξηση του προϋπολογισμού του ΕΣΠΑ κατά 25%, του Τακτικού Προϋπολογισμού κατά 20%, του προσωπικό κατά 20%, τη συγκρότηση Μητρώου Φοιτητών, τη σύνταξη νέων προτύπων.

Η διαδικασία της επαναπιστοποίησης προχώρησε περαιτέρω εντός του 2022, με τη διαβούλευση επί της έκθεσης με την ΕΘΑΑΕ και ολοκληρώνεται εντός του 2023 μετά την εξέταση του αιτήματος εγγραφής της ΕΘΑΑΕ στο EQAR και την επικύρωση της ανανέωσης της ιδιότητας του μέλους στην ετήσια γενική συνέλευση της ENQA.

6. Δράσεις υποστήριξης, ενημέρωσης και συνεργασίας

Το 2022, η ΕΘΑΑΕ συνέδραμε εμπράκτως τα ΑΕΙ της χώρας μέσα από στοχευμένες δράσεις υποστήριξης των Ιδρυμάτων, ανέπτυξε δράσεις δημοσιότητας, επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλους φορείς για θέματα που άπτονται της Ανώτατης Εκπαίδευσης και συμμετείχε σε συναντήσεις και εκδηλώσεις για την προβολή του έργου της και τη δημοσιοποίηση στοιχείων και δεδομένων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

6.1. Δράσεις υποστήριξης των ΑΕΙ

6.1.1. Επισκέψεις και συναντήσεις εργασίας με τις Πρυτανικές Αρχές των ΑΕΙ

- *Πάντειο Πανεπιστήμιο (14-02-2022):* Συνάντηση εργασίας με την Πρύτανι του Ιδρύματος και συζήτηση για τα Κέντρα Αριστείας (κριτήρια, διαδικασία, κ.λπ.) και τις δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης.
- *Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (18-02-2022)*: Τηλεδιάσκεψη με τις Πρυτανικές Αρχές με θέμα: «Τα Ξενόγλωσσα Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών στο Π.Δ.Μ.».
- *Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (26-02-2022)*: Συμμετοχή του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ στην ειδική εκδήλωση του Ιδρύματος με θέμα «Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας» που διοργανώθηκε στο Αμφιθέατρο της Κοβενταρείου Δημοτικής Βιβλιοθήκης στην Κοζάνη. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε η πολιτική διασφάλισης ποιότητας που εφαρμόζει το Πανεπιστήμιο, τα ΠΠΣ του Ιδρύματος που έλαβαν πιστοποίηση και πραγματοποιήθηκαν οι απονομές των πιστοποιητικών ποιότητας.
- *Ιόνιο Πανεπιστήμιο (16-03-2022)*: Ενημέρωση του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ από τον Πρύτανη και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Θεμάτων και συνάντηση με Κοσμήτορα και Προέδρους Σχολής

Πληροφορικής, με Πρόεδρο και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιστορίας και με μέλη της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος. Ξενάγηση στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα.

- *Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (21-03-2022)*: Συνάντηση στα γραφεία της ΕΘΑΑΕ με τον Πρύτανη και τον Αντιπρύτανη του Ιδρύματος για τα θέματα των κριτηρίων χρηματοδότησης των ΑΕΙ.
- *Πανεπιστήμιο Κρήτης (22-03-2022)*: Συνάντηση εργασίας με τις Πρυτανικές Αρχές του Ιδρύματος και επίσκεψη στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στο Ηράκλειο.
- *Συνάντηση εργασίας με θέμα «Συμπεράσματα από την πρώτη εφαρμογή των ποιοτικών κριτηρίων για τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ – Προετοιμασία επόμενης περιόδου» (29, 30 και 31-03-2022):* Πραγματοποιήθηκαν τρεις συναντήσεις εργασίας στις 29 και 30 Μαρτίου στην Αθήνα με τη συμμετοχή όλων των Ιδρυμάτων με έδρα στην Αττική, την Κρήτη, την Πελοπόννησο, το Αιγαίο και το Ιόνιο και στις 31 Μαρτίου στη Θεσσαλονίκη με τη συμμετοχή όλων των Ιδρυμάτων της Βορείου Ελλάδος.
- *Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (17-06-2022)*: Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ και η Γεν. Διευθύντρια συμμετείχαν σε ειδική εκδήλωση για τη διασφάλιση ποιότητας που διοργάνωσε η ΜΟΔΙΠ του ΔΠΘ στην Κομοτηνή, στην οποία πραγματοποιήθηκε και απονομή πιστοποιητικών ποιότητας.
- *Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (27-09-2022)*: Στο πλαίσιο υποστήριξης των Ιδρυμάτων, η Διοίκηση της ΕΘΑΑΕ πραγματοποίησε συνάντηση εργασίας με θέμα την Πιστοποίηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του ΠΔΜ.

6.2. Έργα ΜΟΔΙΠ και Γραφείων Διασύνδεσης

Οι ενημερωτικές τεχνικές συναντήσεις της Γεν. Δ/ντριας με τους Προέδρους και με στελέχη των ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων συνεχίστηκαν κυρίως διαδικτυακά αλλά και δια ζώσης, με στόχο πάντοτε τη σφαιρική ενημέρωσή τους και υποστήριξή τους για τα θέματα πιστοποίησης και τις δράσεις διασφάλισης ποιότητας (υποστήριξη ΜΟΔΙΠ, Γραφεία Διασύνδεσης).

Ειδικότερα, στη διάρκεια του 2022, τα έργα τη ΜΟΔΙΠ εφάρμοσαν νέες διαδικασίες για την αυτοματοποιημένη μεταφορά δεδομένων στην ΕΘΑΑΕ με την προσθήκη ειδικού πακέτου εργασίας, ενώ τα Γραφεία Διασύνδεσης άρχισαν την υλοποίηση, υπό την καθοδήγηση της ΕΘΑΑΕ, έρευνας αποφοίτων στο πλαίσιο της ειδικής δράσης του Eurograduate22.

6.3. Ενημέρωση στις Συνόδους Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ των ελληνικών ΑΕΙ

i. *Έκτακτη Σύνοδος Πρυτάνεων (2-03-2022):* Διαδικτυακή συμμετοχή του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ στη συζήτηση για θέματα της αναδιάρθρωσης του Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας, καθώς και της κατάταξης των ελληνικών ΑΕΙ από την ΕΘΑΑΕ για το 20% της ετήσιας χρηματοδότησής τους.

ii. *99η Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (3 έως 5-05-2022)*: Δια ζώσης συμμετοχή του Προέδρου στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στα Ιωάννινα. Ο Πρόεδρος παρουσίασε τρέχοντα θέματα που αφορούν στην ΕΘΑΑΕ και ενημέρωσε για τη διαδικασία και το πρότυπο πιστοποίησης των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Συμμετείχε, επίσης, στην 30ή Σύνοδο Αντιπρυτάνεων, Διοικητικών Υποθέσεων, Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας με την εισήγησή του «Η εφαρμογή των κριτηρίων μοριοδότησης για την κατανομή της δημόσιας χρηματοδότησης του 2023 στα ΑΕΙ» καθώς και στην 19η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Οικονομικών, Προγραμματισμού & Ανάπτυξης όπου παρουσίασε τα «Συμπεράσματα από την πρώτη εφαρμογή ποιοτικών κριτηρίων για την κατανομή της χρηματοδότησης των ΑΕΙ &

Προετοιμασία για την επόμενη περίοδο». Στην 19η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Οικονομικών, Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, συμμετείχε και η Γεν. Δ/ντρια της ΕΘΑΑΕ, Δρ. Χρ. Μπέστα με την εισήγησή της «Σύνδεση δεικτών επιδόσεων με τη Στρατηγική του Ιδρύματος: Οργάνωση και χρήση εργαλείων».

iii. *100ή Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (17 έως 20-07-2022)*: Η Γεν. Δ/ντρια εκπροσώπησε την ΕΘΑΑΕ στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Πολυτεχνείου Κρήτης στα Χανιά, παρουσιάζοντας τις αρμοδιότητες της ΕΘΑΑΕ στο νέο θεσμικό πλαίσιο των ΑΕΙ.

iv. *101η Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (11 έως 14-12-2022)*: Δια ζώσης συμμετοχή του Προέδρου στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής στην Αθήνα. Στη Σύνοδο πραγματοποιήθηκε ειδικό αφιέρωμα για τα 35 χρόνια Συνόδων Πρυτάνεων των Ελληνικών Πανεπιστημίων και ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ αναφέρθηκε στον θεσμό και στα τρέχοντα θέματα ενδιαφέροντος της ΕΘΑΑΕ. Η Γεν. Δ/ντρια συμμετείχε στην 32η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Διοικητικών Υποθέσεων, Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας με εισήγηση για θέματα Διασφάλισης Ποιότητας και στην 21η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης με την εισήγησή της με τίτλο «Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της οικονομικής και αναπτυξιακής στρατηγικής των ΑΕΙ στο νέο θεσμικό τους πλαίσιο».

7. Συνεργασίες και διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη

7.1. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Τηλεδιάσκεψη με τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, κ. Α. Δημητρόπουλο (3-03-2022): Συζήτηση με θέμα: «Διασφάλιση Ποιότητας και Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες».

Τηλεδιάσκεψη με τον Υφυπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων και τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης (13-05-2022 και 24-10-2022): Συζήτηση με θέμα «Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής & Διδακτικής Επάρκειας».

Επίσκεψη Γενικού Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, Καθ. Ο. Ζώρα στην ΕΘΑΑΕ (14-09-2022): Παρουσίαση των θεμάτων της Αρχής και συζήτηση για τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Επίδοση Ετήσιας Έκθεσης για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2021 (20-12-2022): Υποβολή της Ετήσιας Έκθεσης στην Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, τον Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων και τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4653/20.

7.2. Συνεργασίες με άλλους φορείς

7.2.1. Ενημέρωση στη Βουλή των Ελλήνων

ΒτΕ (8-02-2022): Πρόσκληση του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Θεσμικοί φορείς και επιχειρηματική αξιοποίηση της ελληνικής έρευνας».

ΒτΕ (19-12-2022): Επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2021 της ΕΘΑΑΕ στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ. Κ. Τασούλα και τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, κ. Β. Διγαλάκη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4653/20.

7.3. Παρουσία της ΕΘΑΑΕ σε δημόσιες εκδηλώσεις και συνέδρια

1ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για την προστασία του επαγγέλματος του Συντηρητή Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης στην Ευρώπη (17-06-2022): Χαιρετισμός και σύντομή ενημέρωση για θέματα ποιότητας από τον Πρόεδρο της ΕΘΑΑΕ.

Thessaloniki Future Thinking Dialogues 2022 «Education Interoperability: Connecting the dots» (27-06-2022): Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στις εργασίες του 2ου συνεδρίου Thessaloniki Future Thinking Dialogues 2022 (TFTD) με θέμα τη διαλειτουργικότητα της εκπαίδευσης. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, με στόχο να τονίσει τον ρόλο της εκπαίδευσης ως συνδετικού κρίκου στο κοινωνικό, οικονομικό και επιχειρηματικό οικοσύστημα, αναδεικνύοντας παράλληλα τη δυναμική της Βορείου Ελλάδος σε πυλώνα συνεργασίας, ανάπτυξης και καινοτομίας. Στο επίκεντρο της ομιλίας του Προέδρου ήταν ο υψηλός βαθμός ανθεκτικότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης και οι νέες πρακτικές που ήδη εφαρμόζονται στα ΑΕΙ (δράσεις διασφάλισης ποιότητας, ψηφιακές υπηρεσίες, δια βίου μάθηση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, διαφάνεια και λογοδοσία) και συμβάλλουν στη διασύνδεση του Πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας, την οικονομία και την κοινωνία.

Διεθνές συνέδριο Πρυτάνεων «Dialogue and Cooperation in the Black Sea and Balkan Regions» (12 έως 15-10-2022): Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε ως προσκεκλημένος και τέως Πρόεδρος των BSUN (2018-20) και BUA (2019-20) στις εργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργάνωσαν στο Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου, το Δίκτυο Πανεπιστημίων της Μαύρης Θάλασσας (Black Sea Universities Network - BSUN) και η Ένωση Βαλκανικών Πανεπιστημίων (Balkan University Association - BUA). Ειδικότερα συμμετείχε στην ειδική συνεδρία «The role of Higher Education in turbulent times», μαζί με τον ομόλογό του, Πρόεδρο του Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης της Τουρκίας και αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στις αξίες και την αποστολή της Ανώτατης Εκπαίδευσης και στον κοινωνικό ρόλο του Πανεπιστημίου, ειδικά στην ταραχώδη εποχή της πανδημίας και των γεω-πολιτικών συνθηκών στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, αλλά και ευρύτερα στις κοινωνικοοικονομικές συγκυρίες στην Ευρώπη και στον κόσμο.

Σύνοδος Φάρος – 2022 (6 & 7-11-2022): Η ΕΘΑΑΕ συμμετείχε ενεργά στο εισαγωγικό εργαστήριο της Συνόδου Φάρος 2022 για τη συνεργασία μεταξύ Πανεπιστημίων Ελλάδας και ΗΠΑ, που πραγματοποιήθηκε στην Εθνική Βιβλιοθήκη στο Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος. Πάντα δίπλα στα ελληνικά ΑΕΙ και με γνώμονα τη διασφάλιση ποιότητας, η Γεν. Διευθύντρια και στελέχη της ΕΘΑΑΕ παρακολούθησαν τις εργασίες του προγράμματος και απάντησαν σε ερωτήσεις αντιπροσώπων αμερικανικών πανεπιστημίων για θέματα που αφορούν την ποιότητα των ελληνικών πανεπιστημίων και ζητήματα πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών. Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στην πανηγυρική υποδοχή των αντιπροσωπειών 30 Πανεπιστημίων των ΗΠΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε

τη Δευτέρα 7-11-2022, παρουσία του Έλληνα πρωθυπουργού και του Αμερικανού Πρέσβη, της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Παιδείας και των Πρυτάνεων των Ελληνικών ΑΕΙ. Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συνομίλησε με εκπροσώπους των αμερικανικών Πανεπιστημίων για θέματα αρμοδιότητας της Αρχής.

8. Διεθνές και ευρωπαϊκό προφίλ της ΕΘΑΑΕ

Η ΕΘΑΑΕ, ως πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ENQA), συμμετείχε και το 2022 στα όργανα και τις αποφάσεις της ENQA, παρακολουθώντας συστηματικά τις ευρωπαϊκές πολιτικές δράσεων στη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση και τις εξελίξεις γενικότερα στον ΕΧΑΕ.

Ειδικότερα, δια του Προέδρου της και της Γεν. Δ/ντριας, η Αρχή εκπροσωπήθηκε:

1. Στην εαρινή Γενική Συνέλευση των μελών της ENQA που πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεδιάσκεψης στις 28-04-2022.
2. Στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Διασφάλιση Ποιότητας του 2022 που διοργανώθηκε (22-24 Ιουνίου 2022) από την αντίστοιχη Βρετανική Αρχή (QAA) στο Κάρντιφ της Ουαλίας.
3. Στη Γενική Συνέλευση των μελών της ENQA που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη, 26 έως 28-10-2022, και διοργανώθηκε σε συνεργασία με την UKÄ, την αντίστοιχη Σουηδική Αρχή για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν ιδιαιτέρως θέματα για τη διασφάλιση ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε διακρατικό επίπεδο, οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες εναρμόνισης πτυχών της διασφάλισης ποιότητας μεταξύ χωρών και περιφερειών στον πλανήτη, οι προοπτικές στη διασφάλιση ποιότητας, ο ρόλος της διασφάλισης ποιότητας στην εξ αποστάσεως διδασκαλία και μάθηση, στην αναγνώριση προσόντων/δεξιοτήτων στον ΕΧΑΕ, αλλά και οι προοπτικές των Αρχών και Κατευθυντήριων Οδηγιών για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015). Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ έλαβε, επίσης, μέρος στην ψηφοφορία για τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και τα μέλη του ΔΣ της ENQA στην ειδική συνεδρία για τα μέλη.

Η ΕΘΑΑΕ, ως πλήρες μέλος στο Διεθνές Δίκτυο Φορέων Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (INQAAHE), συμμετείχε διαδικτυακά σε σχετικές ενημερώσεις, παρακολουθώντας τις διεθνείς εξελίξεις στα θέματα της διασφάλισης ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Επίλογος

Η ΕΘΑΑΕ, κατά το έτος 2022, παρακολούθησε την πρόοδο και τις εξελίξεις της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη χώρα και διεθνώς, και μελέτησε τις κρίσιμες μεταβολές, τα επιτεύγματα και τις αδυναμίες. Ανέλυσε, επιπλέον, τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης των προγραμμάτων σπουδών και των ετήσιων ποιοτικών δεικτών και δεδομένων των ΑΕΙ στο πλαίσιο των εκθέσεων επιδόσεών τους. Από την ανάλυση αυτή προκύπτουν βασικές στρατηγικές που χρειάζεται να υλοποιηθούν τόσο σε επίπεδο πολιτικής, με θεσμικά και οικονομικά μέσα, όσο και σε επίπεδο Ιδρυμάτων με την ανάπτυξη των ικανοτήτων και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων τους.

Τρία είναι τα κύρια ζητήματα που αναδεικνύονται στην παρούσα έκθεση:

- Η ανάγκη αναδιάρθρωσης των επιστημονικών πεδίων και των προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ.
- Η ανάγκη εφαρμογής νέων τρόπων διοίκησης και διακυβέρνησης των ΑΕΙ στην κατεύθυνση της στρατηγικής διοίκησης.
- Η ανάγκη εφαρμογής ερευνητικής στρατηγικής στην Ανώτατη Εκπαίδευση στην κατεύθυνση της οργάνωσης των ικανοτήτων και της βελτίωσης των επιδόσεων των ΑΕΙ στην έρευνα.

Το ζήτημα της διάρθρωσης των επιστημονικών πεδίων των ΑΕΙ και της κατανομής του φοιτητικού πληθυσμού σε αυτά, συνδέεται με τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρει η αγορά εργασίας. Σημαντικό εμπόδιο στην αξιοποίηση των ευκαιριών απασχόλησης αποτελεί η μαζική παραγωγή των αποφοίτων σε επιστημονικούς κλάδους που αντιμετωπίζουν, ήδη, ανεργία ή υπερκορεσμό με την παράλληλη ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας σε άλλους κλάδους, όπως δείχνουν, κατ' επανάληψη, τα ετήσια δεδομένα απασχόλησης. Επιπλέον, η ΕΘΑΑΕ, μέσω της διασφάλισης ποιότητας, εξακολουθεί να διαπιστώνει για ορισμένα προγράμματα σπουδών την ανάγκη για πλήρη αναδιάρθρωσή τους στο αντικείμενο και τη δομή, αλλά και διόρθωσης των συντελεστών βιωσιμότητάς τους. Πολλά προγράμματα έχουν οριακή ελκυστικότητα σε υποψηφίους, ελλιπές διδακτικό προσωπικό σε συνδυασμό με τη συχνή έλλειψη συνάφειας μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων των διδασκόντων και των μαθημάτων που διδάσκουν.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις καθιστούν το θέμα της αναδιάρθρωσης του ακαδημαϊκού χάρτη, κομβικής σημασίας μεταξύ των θεμάτων της μεταρρύθμισης στην Ανώτατη Εκπαίδευση, προς την κατεύθυνση της ανανέωσης και του εκσυγχρονισμού των επιστημονικών αντικειμένων. Επισημαίνεται ότι μεγάλο είναι και το εύρος των δυνατοτήτων που έχουν πλέον τα ΑΕΙ για αλλαγές. Τα Ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιήσουν την ανατροφοδότηση από τους εργοδότες και τις ενώσεις επαγγελματιών με σκοπό την αναβάθμιση των προσόντων των αποφοίτων τους. Μπορούν επιπλέον να προχωρήσουν σε αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών τους ώστε να διασφαλίζουν καλύτερη πρόσβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Τα Ιδρύματα είναι ελεύθερα πλέον, βάσει των διατάξεων του νέου νόμου πλαισίου (ν.4957/2022), να ιδρύουν και να καταργούν προγράμματα σπουδών, και μπορούν να αξιοποιούν τη δυνατότητα απασχόλησης νέου διδακτικού προσωπικού στο πλαίσιο των ευκαιριών που παρέχει ο παραπάνω νόμος και οι σχετικές χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ.

Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των εσωτερικών θεσμών διοίκησης και διακυβέρνησης των Ιδρυμάτων έχει κρίσιμη επίδραση στην πραγματοποίηση αλλαγών για τη βελτίωση της ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη για αλλαγές στον τρόπο διοίκησης των Ιδρυμάτων προς την κατεύθυνση της στρατηγικής διοίκησης παραμένει η κρίσιμη αδυναμία, όπως αποδεικνύεται από την αξιολόγηση των διαδικασιών τους στο πλαίσιο της διασφάλισης ποιότητας. Οι αλλαγές αυτές αποτελούν βασική προϋπόθεση στη διαδρομή για την κατάκτηση υψηλότερης ποιότητας και αποτελεσματικότητας του έργου τους.

Ο νέος νόμος - πλαίσιο για τα ΑΕΙ που ψηφίστηκε το 2022, παρέχει αρκετές δυνατότητες και ευκαιρίες για θετικές αλλαγές. Τα Ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιήσουν με δημιουργικό και αποδοτικό τρόπο τις νέες διατάξεις για τη διεύρυνση της αυτονομίας τους, ενεργοποιώντας άμεσα τις νέες σύγχρονες δομές και υπηρεσίες στο πλαίσιο της εσωτερικής τους διακυβέρνησης, καθώς και για τη χρήση των αντίστοιχων θεσμικών εργαλείων (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας, στρατηγικό σχέδιο ιδρύματος) στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής διοίκησης.

Η εικόνα των ΑΕΙ σε ερευνητικούς δείκτες δεν είναι τόσο ενθαρρυντική όσο φαίνεται να είναι η γενικότερη εικόνα της έρευνας στη χώρα. Το πλήθος του ερευνητικού δυναμικού παρουσιάζει σχετική στασιμότητα αφού βρίσκεται κάτω από τις τιμές του 2015, η ερευνητική χρηματοδότηση και η ερευνητική δαπάνη στα ΑΕΙ παρουσιάζουν σχετική συρρίκνωση σε σχέση με τα ερευνητικά κέντρα και τις επιχειρήσεις, αφού το μερίδιο των ΑΕΙ παρουσίασε πτώση από 39,94% που ήταν το 2012 σε 30,20% το 2021. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να κινητοποιήσει τόσο τα ΑΕΙ όσο και την πολιτεία και τους εμπλεκόμενους θεσμούς για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένης ερευνητικής στρατηγικής στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Γενικότερα, οι προσπάθειες της πολιτείας και των Ιδρυμάτων θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συντονισμένης και οργανωμένης δραστηριότητας στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Η ΕΘΑΑΕ, ως ανεξάρτητη Αρχή θα συνεχίσει να ασκεί όλες τις αρμοδιότητες και δυνατότητες που της παρέχει ο νόμος, στην ίδια κατεύθυνση, υποστηρίζοντας τα Ιδρύματα και την πολιτεία με σκοπό την επίτευξη υψηλής ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Παραρτήματα

1. USNEWS

Πίνακας 51. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (USNEWS)

Θεματική Περιοχή (USNEWS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Γεωργικές επιστήμες	ΓΠΑ	1	143	250	57,20%
Γεωργικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	156	250	62,40%
Βιολογία & Βιοχημεία	ΕΚΠΑ	1	376	500	75,20%
Βιολογία & Βιοχημεία	ΑΠΘ	2	401	500	80,20%
Καρδιολογικά & Καρδιαγγειακά συστήματα	ΕΚΠΑ	1	53	250	21,20%
Καρδιολογικά & Καρδιαγγειακά συστήματα	ΙΣ-ΕΚΠΑ	2	118	250	47,20%
Καρδιολογικά & Καρδιαγγειακά συστήματα	ΑΠΘ	3	213	250	85,20%
Κυτταρική βιολογία	ΕΚΠΑ	1	226	250	90,40%
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	1	203	250	81,20%
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	2	217	250	86,80%
Χημεία	ΑΠΘ	1	397	1000	39,70%
Χημεία	ΠΑΠΑΤ	2	427	1000	42,70%
Χημεία	ΕΜΠ	3	496	1000	49,60%
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	4	582	1000	58,20%
Χημεία	ΠΙ	5	603	1000	60,30%
Χημεία	ΕΚΠΑ	6	651	1000	65,10%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	131	200	65,50%
Κλινική ιατρική	ΕΚΠΑ	1	122	1000	12,20%
Κλινική ιατρική	ΑΠΘ	2	281	1000	28,10%
Κλινική ιατρική	ΙΣ-ΕΚΠΑ	3	445	1000	44,50%
Κλινική ιατρική	ΠΑΚΡΗ	4	456	1000	45,60%
Κλινική ιατρική	ΠΑΘΕΣ	5	507	1000	50,70%
Κλινική ιατρική	ΠΙ	6	662	1000	66,20%
Κλινική ιατρική	ΧΠ	7	712	1000	71,20%
Κλινική ιατρική	ΠΑΠΑΤ	8	721	1000	72,10%
Κλινική ιατρική	ΔΠΘ	9	869	1000	86,90%
Πληροφορική	ΑΠΘ	1	343	750	45,70%
Πληροφορική	ΕΜΠ	2	428	750	57,10%
Πληροφορική	ΕΚΠΑ	3	448	750	59,70%
Πληροφορική	ΠΑΠΑΤ	4	622	750	82,90%
Οικονομικά και επιχειρήσεις	ΟΠΑ	1	242	250	96,80%
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΑΠΘ	1	167	500	33,40%
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΕΜΠ	2	268	500	53,60%
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	470	500	94,00%
Ενδοκρινολογία και Μεταβολισμός	ΑΠΘ	1	129	250	51,60%
Ενδοκρινολογία και Μεταβολισμός	ΕΚΠΑ	2	156	250	62,40%
Ενέργεια και Καύσιμα	ΕΜΠ	1	141	250	56,40%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	1	150	1000	15,00%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	2	240	1000	24,00%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	377	1000	37,70%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	593	1000	59,30%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	5	705	1000	70,50%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	6	934	1000	93,40%
Περιβάλλον/οικολογία	ΑΠΘ	1	385	500	77,00%
Επιστήμη & τεχνολογία τροφίμων	ΑΠΘ	1	131	250	52,40%
Επιστήμη & τεχνολογία τροφίμων	ΓΠΑ	2	189	250	75,60%
Γαστροεντερολογία και ηπατολογία	ΕΚΠΑ	1	93	200	46,50%
Επιστήμες της Γης	ΕΚΠΑ	1	285	400	71,30%
Επιστήμες της Γης	ΑΠΘ	2	328	400	82,00%
Επιστήμες της Γης	ΠΑΠΑΤ	3	344	400	86,00%
Ανοσολογία	ΕΚΠΑ	1	112	250	44,80%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΕΚΠΑ	1	59	200	29,50%

Θεματική Περιοχή (USNEWS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Επιστήμη των Υλικών	ΕΜΠ	1	557	750	74,30%
Επιστήμη των Υλικών	ΠΙ	2	710	750	94,70%
Επιστήμη των Υλικών	ΠΑΠΑΤ	3	730	750	97,30%
Μαθηματικά	ΕΜΠ	1	147	400	36,80%
Μοριακή Βιολογία & Γενετική	ΕΚΠΑ	1	274	400	68,50%
Νευροεπιστήμη & Συμπεριφορά	ΕΚΠΑ	1	138	400	34,50%
Νευροεπιστήμη & Συμπεριφορά	ΑΠΘ	2	337	400	84,30%
Νευροεπιστήμη & Συμπεριφορά	ΙΣ-ΕΚΠΑ	3	367	400	91,80%
Ογκολογία	ΕΚΠΑ	1	120	400	30,00%
Ογκολογία	ΙΣ-ΕΚΠΑ	2	229	400	57,30%
Ογκολογία	ΠΑΚΡΗ	3	338	400	84,50%
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΕΚΠΑ	1	108	400	27,00%
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΑΠΘ	2	180	400	45,00%
Φυσικοχημεία	ΠΑΠΑΤ	1	475	500	95,00%
Φυσική	ΕΜΠ	1	157	750	20,90%
Φυσική	ΕΚΠΑ	2	244	750	32,50%
Φυσική	ΑΠΘ	3	316	750	42,10%
Φυσική	ΠΙ	4	410	750	54,70%
Φυσική	ΕΑΠ	5	479	750	63,90%
Φυσική	ΠΑ	6	563	750	75,10%
Φυσική	ΠΑΚΡΗ	7	616	750	82,10%
Φυτική & Ζωική Επιστήμη	ΓΠΑ	1	275	500	55,00%
Φυτική & Ζωική Επιστήμη	ΑΠΘ	2	350	500	70,00%
Φυτική & Ζωική Επιστήμη	ΠΑΘΕΣ	3	488	500	97,60%
Ψυχιατρική/ψυχολογία	ΕΚΠΑ	1	332	400	83,00%
Δημόσια, περιβαλλοντική και ιατρική της εργασίας	ΕΚΠΑ	1	116	250	46,40%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και ιατρική απεικόνιση	ΕΚΠΑ	1	206	250	82,40%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και ιατρική απεικόνιση	ΑΠΘ	2	221	250	88,40%
Κοινωνικές επιστήμες και δημόσια υγεία	ΕΚΠΑ	1	335	500	67,00%
Κοινωνικές επιστήμες και δημόσια υγεία	ΑΠΘ	2	428	500	85,60%

2. ARWU

Πίνακας 52. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (ARWU)

Θεματική Περιοχή (ARWU)	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος Ιδρυμάτων
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΑΠΘ	301-400	500
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΓΠΑ	401-500	500
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΑΠΘ	151-200	400
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	151-200	400
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	201-300	400
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	201-300	400
Ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΕΜΠ	301-400	400
Διοίκηση επιχειρήσεων	ΟΠΑ	201-300	400
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	301-400	500
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	301-400	500
Βιοτεχνολογία	ΓΠΑ	401-500	500
Βιοτεχνολογία	ΑΠΘ	401-500	500
Βιοτεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	401-500	500
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	301-400	500
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	401-500	500
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	500
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	401-500	500

Θεματική Περιοχή (ARWU)	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος Ιδρυμάτων
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	5	300
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	151-200	300
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	201-300	300
Κλινική ιατρική	ΕΚΠΑ	101-150	500
Κλινική ιατρική	ΑΠΘ	301-400	500
Κλινική ιατρική	ΠΑΚΡΗ	301-400	500
Κλινική ιατρική	ΠΑΘΕΣ	301-400	500
Οδοντιατρική & Στοματική Υγιεινή	ΑΠΘ	201-300	300
Οδοντιατρική & Στοματική Υγιεινή	ΕΚΠΑ	76-100	300
Επιστήμες της Γης	ΕΚΠΑ	401-500	500
Οικολογία	ΑΠΘ	401-500	500
Οικονομική	ΕΜΠ	301-400	500
Οικονομική	ΠΑΠΕΙ	301-400	500
Εκπαίδευση	ΠΑΘΕΣ	401-500	500
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΑΠΘ	151-200	500
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΕΜΠ	201-300	500
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	301-400	500
Ηλεκτρολόγοι & Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-500	500
Επιστήμη & Μηχανική της ενέργειας	ΕΜΠ	151-200	400
Επιστήμη & Μηχανική Περιβάλλοντος	ΠΑΚΡΗ	301-400	500
Επιστήμη & Μηχανική Περιβάλλοντος	ΑΠΘ	401-500	500
Επιστήμη & Μηχανική Περιβάλλοντος	ΕΚΠΑ	401-500	500
Επιστήμη και τεχνολογία τροφίμων	ΑΠΘ	101-150	300
Επιστήμη και τεχνολογία τροφίμων	ΓΠΑ	151-200	300
Επιστήμη και τεχνολογία τροφίμων	ΠΑΘΕΣ	201-300	300
Φιλοξενία & Διοίκηση Τουρισμού	ΠΑΘΕΣ	151-200	300
Φιλοξενία & Διοίκηση Τουρισμού	ΑΠΘ	201-300	300
Ανθρώπινες βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	201-300	500
Ανθρώπινες βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	401-500	500
Ανθρώπινες βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	401-500	500
Ναυτική μηχανολογία	ΕΜΠ	48	50
Μαθηματικά	ΕΜΠ	301-400	500
Μαθηματικά	ΠΑΚΡΗ	301-400	500
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	401-500	500
Μαθηματικά	ΠΙ	401-500	500
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	201-300	400
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	301-400	400
Ιατρική τεχνολογία	ΑΠΘ	301-400	400
Ιατρική τεχνολογία	ΕΚΠΑ	301-400	400
Νοσηλευτική	ΕΚΠΑ	151-200	300
Φαρμακολογία και φαρμακευτική	ΕΚΠΑ	201-300	500
Φαρμακολογία και φαρμακευτική	ΠΑΚΡΗ	201-300	500
Φαρμακολογία και φαρμακευτική	ΑΠΘ	301-400	500
Φαρμακολογία και φαρμακευτική	ΠΑΠΑΤ	401-500	500
Φυσική	ΕΚΠΑ	151-200	500
Φυσική	ΕΜΠ	201-300	500
Φυσική	ΠΙ	301-400	500
Φυσική	ΑΠΘ	401-500	500
Φυσική	ΕΑΠ	401-500	500
Φυσική	ΠΑ	401-500	500
Πολιτικές επιστήμες	ΑΠΘ	201-300	400
Ψυχολογία	ΕΚΠΑ	301-400	500
Δημόσια υγεία	ΑΠΘ	101-150	500
Δημόσια υγεία	ΠΑΚΡΗ	101-150	500
Δημόσια υγεία	ΕΚΠΑ	151-200	500
Δημόσια υγεία	ΠΑΘΕΣ	301-400	500
Δημόσια υγεία	ΧΠ	401-500	500

Θεματική Περιοχή (ARWU)	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος Ιδρυμάτων
Τηλεπικοινωνίες	ΑΠΘ	101-150	300
Τηλεπικοινωνίες	ΕΚΠΑ	101-150	300
Τηλεπικοινωνίες	ΕΜΠ	201-300	300
Επιστήμη & Τεχνολογία Μεταφορών	ΑΠΘ	151-200	200
Επιστήμη & Τεχνολογία Μεταφορών	ΕΜΠ	151-200	200
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	101-150	300
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	151-200	300

Πίνακας 53. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων ανά κατηγορία επιδόσεων (ARWU)

	#	<50	76-100	101-150	151-200	201-300	301-400	401-500
ΑΠΘ	**21**	0	0	4	3	4	5	5
ΓΠΑ	**3**	0	0	0	1	0	0	2
ΕΚΠΑ	**16**	0	1	2	3	3	3	4
ΕΜΠ	**12**	2	0	0	2	3	4	1
ΟΠΑ	**1**	0	0	0	0	1	0	0
ΠΑ	**1**	0	0	0	0	0	0	1
ΠΑΘΕΣ	**6**	0	0	0	2	1	2	1
ΠΙ	**3**	0	0	0	0	0	2	1
ΠΑΚΡΗ	**8**	0	0	1	1	1	3	2
ΠΑΠΑΤ	**7**	0	0	0	1	2	1	3
ΠΑΠΕΙ	**1**	0	0	0	0	0	1	0
ΧΠ	**1**	0	0	0	0	0	0	1
ΕΑΠ	**1**	0	0	0	0	0	0	1

3. NTU

Πίνακας 54. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (NTU)

Ίδρυμα	#
ΑΠΘ	15
ΕΚΠΑ	14
ΕΜΠ	9
ΠΙ	5
ΠΑΠΑΤ	5
ΠΑΚΡΗ	3
ΓΠΑ	2
ΠΑΘΕΣ	1

Πίνακας 55. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (NTU)

Θεματική περιοχή (NTU)	Ίδρυμα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος Ιδρυμάτων
Γεωργικές επιστήμες	ΓΠΑ	149	491
Γεωργικές επιστήμες	ΑΠΘ	155	491
Γεωργικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	301-350	491
Γεωργικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	301-350	491
Γεωργικές επιστήμες	ΕΜΠ	351-400	491
Γεωργικές επιστήμες	ΠΙ	401-450	491
Περιβάλλον/οικολογία	ΑΠΘ	236	300
Φυτική & Ζωική Επιστήμη	ΓΠΑ	301-350	314
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	197	318
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	205	318
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	92	360
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	179	360
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	187	360
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	269	360
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΙ	301-350	360
Πληροφορική	ΑΠΘ	285	492

Θεματική περιοχή (NTU)	Ίδρυμα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος Ιδρυμάτων
Πληροφορική	ΕΜΠ	301-350	492
Πληροφορική	ΕΚΠΑ	351-400	492
Πληροφορική	ΠΑΠΑΤ	351-400	492
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	245	500
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	266	500
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΕΚΠΑ	301-350	500
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	451-500	500
Επιστήμη & μηχανική ενέργειας	ΕΜΠ	156	299
Επιστήμη & μηχανικοί ενέργειας	ΑΠΘ	264	299
Περιβαλλοντική επιστήμη και μηχανική	ΑΠΘ	200	300
Περιβαλλοντική επιστήμη και μηχανική	ΠΑΠΑΤ	301-350	300
Κοινωνικές επιστήμες Γενικά	ΕΚΠΑ	288	490
Κοινωνικές επιστήμες Γενικά	ΑΠΘ	401-450	490
Χημεία	ΑΠΘ	451-500	503
Χημεία	ΕΚΠΑ	451-500	503
Μαθηματικά	ΕΜΠ	294	499
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	301-350	499
Μαθηματικά	ΠΙ	351-400	499
Μαθηματικά	ΑΠΘ	401-450	499
Φυσική	ΕΚΠΑ	194	489
Φυσική	ΕΜΠ	281	489
Φυσική	ΑΠΘ	301-350	489
Φυσική	ΠΙ	351-400	489
Επιστήμες διαστήματος	ΕΚΠΑ	199	298
Επιστήμες διαστήματος	ΕΜΠ	276	298
Επιστήμες διαστήματος	ΠΑΚΡΗ	301-350	298
Κλινική ιατρική	ΕΚΠΑ	104	486
Κλινική ιατρική	ΑΠΘ	276	486
Κλινική ιατρική	ΠΑΚΡΗ	301-350	486
Κλινική ιατρική	ΠΙ	451-500	486
Ανοσολογία	ΕΚΠΑ	66	293
Ανοσολογία	ΑΠΘ	262	293
Μικροβιολογία	ΕΚΠΑ	237	295
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΕΚΠΑ	198	295
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΕΚΠΑ	81	489
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΑΠΘ	156	489
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΠΑΚΡΗ	301-350	489
Φαρμακολογία & Τοξικολογία	ΠΑΠΑΤ	301-350	489

4. THE

Πίνακας 56. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (THE)

	#	351-400	401-500	601-800	801-1000	1201+
ΑΠΘ	31	0	0	31	0	0
ΔΠΘ	14	0	0	0	0	14
ΕΚΠΑ	31	0	31	0	0	0
ΕΜΠ	14	0	0	0	14	0
ΟΠΑ	8	0	0	0	8	0
ΠΑ	18	0	0	0	18	0
ΠΑΘΕΣ	26	0	0	0	26	0
ΠΙ	22	0	0	0	22	0
ΠΑΚΡΗ	19	0	19	0	0	0
ΠΑΠΑΤ	24	0	0	0	24	0
ΠΟΚΡΗ	14	0	0	0	14	0
ΧΠ	11	11	0	0	0	0
ΕΑΠ	20	0	0	0	0	20

Πίνακας 57. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (ΤΗΕ)

Θεματική περιοχή (ΤΗΕ)	Ίδρυμα	Θέση	Σύνολο Ιδρυμάτων
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΑΠΘ	601-800	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΠΑ	801-1000	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΟΠΑ	801-1000	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΠΙ	801-1000	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΕΑΠ	1201+	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΧΠ	351-400	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΠΑ	801-1000	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Γεωργία & Δασολογία	ΔΠΘ	1201+	2112
Αρχαιολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Αρχαιολογία	ΠΑ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΕΜΠ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Αρχαιολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΑΠΘ	601-800	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΠΑ	801-1000	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΠΙ	801-1000	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Τέχνη, τέχνες του θεάματος & σχέδιο	ΕΑΠ	1201+	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΧΠ	351-400	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	601-800	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	801-1000	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΕΜΠ	801-1000	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΔΠΘ	1201+	2112
Βιολογικές επιστήμες	ΕΑΠ	1201+	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΧΠ	351-400	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΑΠΘ	601-800	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΟΠΑ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΙ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΕΑΠ	1201+	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	801-1000	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Χημικοί μηχανικοί	ΕΑΠ	1201+	2112
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Χημεία	ΕΚΠΑ	401-500	2112

Θεματική περιοχή (ΤΗΕ)	Ίδρυμα	Θέση	Σύνολο Ιδρυμάτων
Χημεία	ΑΠΘ	601-800	2112
Χημεία	ΠΙ	801-1000	2112
Χημεία	ΕΜΠ	801-1000	2112
Χημεία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Χημεία	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	801-1000	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	1201+	2112
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΑΠ	1201+	2112
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΑΠΘ	601-800	2112
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΠΑ	801-1000	2112
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΟΠΑ	801-1000	2112
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΕΑΠ	1201+	2112
Πληροφορική	ΧΠ	351-400	2112
Πληροφορική	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Πληροφορική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Πληροφορική	ΑΠΘ	601-800	2112
Πληροφορική	ΠΑ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΟΠΑ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΠΙ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΕΜΠ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Πληροφορική	ΕΑΠ	1201+	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΧΠ	351-400	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΑΠΘ	601-800	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΑ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΟΠΑ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΙ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΔΠΘ	1201+	2112
Οικονομικά & Οικονομετρία	ΕΑΠ	1201+	2112
Εκπαίδευση	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	601-800	2112
Εκπαίδευση	ΠΑ	801-1000	2112
Εκπαίδευση	ΠΙ	801-1000	2112
Εκπαίδευση	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Εκπαίδευση	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Εκπαίδευση	ΔΠΘ	1201+	2112
Εκπαίδευση	ΕΑΠ	1201+	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΕΜΠ	801-1000	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	ΔΠΘ	1201+	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑ	801-1000	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	801-1000	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112

Θεματική περιοχή (ΤΗΕ)	Ίδρυμα	Θέση	Σύνολο Ιδρυμάτων
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	1201+	2112
Γενικοί μηχανικοί	ΕΑΠ	1201+	2112
Γεωγραφία	ΧΠ	351-400	2112
Γεωγραφία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Γεωγραφία	ΑΠΘ	601-800	2112
Γεωγραφία	ΠΑ	801-1000	2112
Γεωγραφία	ΕΜΠ	801-1000	2112
Γεωγραφία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΧΠ	351-400	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΑΠΘ	601-800	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΠΑ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΕΜΠ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Γεωλογία, περιβάλλον, γη και επιστήμες θάλασσας	ΕΑΠ	1201+	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΠΑ	801-1000	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΔΠΘ	1201+	2112
Ιστορία, φιλοσοφία & θεολογία	ΕΑΠ	1201+	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΠΑ	801-1000	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Γλώσσα, φιλολογία & γλωσσολογία	ΕΑΠ	1201+	2112
Νομική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Νομική	ΑΠΘ	601-800	2112
Νομική	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Νομική	ΔΠΘ	1201+	2112
Νομική	ΕΑΠ	1201+	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΧΠ	351-400	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΑΠΘ	601-800	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΑ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΟΠΑ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΙ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΕΜΠ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Μαθηματικά & Στατιστική	ΕΑΠ	1201+	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΑΠΘ	601-800	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΕΜΠ	801-1000	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Μηχανολόγων μηχανικών & αεροναυπηγών	ΕΑΠ	1201+	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΑΠΘ	601-800	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΠΙ	801-1000	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Ιατρική & οδοντιατρική	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112

Θεματική περιοχή (ΤΗΕ)	Ίδρυμα	Θέση	Σύνολο Ιδρυμάτων
Ιατρική & οδοντιατρική	ΔΠΘ	1201+	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΧΠ	351-400	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΑΠΘ	601-800	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΙ	801-1000	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Άλλη επιστήμη υγείας	ΕΑΠ	1201+	2112
Φυσική & αστρονομία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Φυσική & αστρονομία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Φυσική & αστρονομία	ΑΠΘ	601-800	2112
Φυσική & αστρονομία	ΠΙ	801-1000	2112
Φυσική & αστρονομία	ΕΜΠ	801-1000	2112
Φυσική & αστρονομία	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Φυσική & αστρονομία	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Φυσική & αστρονομία	ΕΑΠ	1201+	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΑΠΘ	601-800	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΠΑ	801-1000	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΟΠΑ	801-1000	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Πολιτική & διεθνείς σπουδές	ΔΠΘ	1201+	2112
Ψυχολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Ψυχολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Ψυχολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Ψυχολογία	ΠΙ	801-1000	2112
Ψυχολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Κοινωνιολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Κοινωνιολογία	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Κοινωνιολογία	ΑΠΘ	601-800	2112
Κοινωνιολογία	ΠΑ	801-1000	2112
Κοινωνιολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Κοινωνιολογία	ΔΠΘ	1201+	2112
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΧΠ	351-400	2112
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΑΠΘ	601-800	2112
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΔΠΘ	1201+	2112
Κτηνιατρική	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	601-800	2112
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Συνολικά	ΧΠ	351-400	2112
Συνολικά	ΠΑΚΡΗ	401-500	2112
Συνολικά	ΕΚΠΑ	401-500	2112
Συνολικά	ΑΠΘ	601-800	2112
Συνολικά	ΠΑ	801-1000	2112
Συνολικά	ΟΠΑ	801-1000	2112
Συνολικά	ΠΙ	801-1000	2112
Συνολικά	ΕΜΠ	801-1000	2112
Συνολικά	ΠΑΠΑΤ	801-1000	2112
Συνολικά	ΠΟΚΡΗ	801-1000	2112
Συνολικά	ΠΑΘΕΣ	801-1000	2112
Συνολικά	ΔΠΘ	1201+	2112
Συνολικά	ΕΑΠ	1201+	2112

5. QS

Πίνακας 58. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS)

Θεματική περιοχή (QS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα
Τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες	ΑΠΘ	1	263	500
Τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	280	500
Μηχανική και Τεχνολογία	ΕΜΠ	1	122	523
Μηχανική και Τεχνολογία	ΑΠΘ	2	222	523
Μηχανική και Τεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	3	326	523
Μηχανική και Τεχνολογία	ΕΚΠΑ	4	366	523
Επιστήμες ζωής και ιατρική	ΕΚΠΑ	1	214	502
Επιστήμες ζωής και ιατρική	ΑΠΘ	2	309	502
Επιστήμες ζωής και ιατρική	ΠΑΚΡΗ	3	451-500	502
Φυσικές επιστήμες	ΕΜΠ	1	254	503
Φυσικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	303	503
Φυσικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	3	367	503
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΟΠΑ	1	357	526
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΑΠΘ	2	393	526
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΕΚΠΑ	3	401-450	526

Πίνακας 59. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων στις 3 πρώτες θέσεις (QS)

	#	#1	#2	#3
ΑΠΘ	5	1	4	0
ΕΚΠΑ	5	1	1	2
ΕΜΠ	2	2	0	0
ΟΠΑ	1	1	0	0
ΠΑΚΡΗ	1	0	0	1
ΠΑΠΑΤ	1	0	0	1

Πίνακας 60. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων ανά κατηγορία επίδοσης (QS)

	#	<100	101-200	201-300	301-400	401-500	501+
ΑΠΘ	27	2	6	9	8	1	1
ΕΚΠΑ	15	2	3	3	4	3	0
ΕΜΠ	12	2	3	4	1	1	0
ΟΠΑ	5	0	2	2	1	0	0
ΠΙ	2	0	0	0	0	1	1
ΠΑΚΡΗ	6	0	0	0	3	2	1
ΠΑΠΑΤ	13	0	0	3	5	2	3
ΠΑΠΕΙ	3	0	0	0	1	1	1
ΠΟΚΡΗ	3	1	0	0	0	1	1

Πίνακας 61. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS)

Θεματική περιοχή (QS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΟΠΑ	1	151-200	322
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΕΚΠΑ	2	301-320	322
Γεωπονία & Δασολογία	ΑΠΘ	1	201-250	411
Γεωπονία & Δασολογία	ΠΑΠΑΤ	2	301-350	411
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	1	51-100	231
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	2	101-150	231
Αρχιτεκτονική & δομημένο περιβάλλον	ΕΜΠ	1	101-150	231
Αρχιτεκτονική & δομημένο περιβάλλον	ΑΠΘ	2	151-200	231
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	351-400	643
Βιολογικές επιστήμες	ΕΜΠ	2	451-500	643
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	451-500	643
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	4	501-550	643

Θεματική περιοχή (QS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	5	601-640	643
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΟΠΑ	1	151-200	573
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΑΠΘ	2	351-400	573
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΕΚΠΑ	3	451-500	573
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΠΑΠΕΙ	4	451-500	573
Χημεία	ΑΠΘ	1	301-350	635
Χημεία	ΕΚΠΑ	2	451-500	635
Χημεία	ΠΑΠΑΤ	3	451-500	635
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	4	501-550	635
Κλασσικές σπουδές & αρχαία ιστορία	ΑΠΘ	1	26	80
Κλασσικές σπουδές & αρχαία ιστορία	ΕΚΠΑ	2	51-80	80
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΕΜΠ	1	151-200	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΕΚΠΑ	2	201-250	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΑΠΘ	3	251-300	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΟΠΑ	4	301-350	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΠΑΠΑΤ	5	301-350	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΠΑΚΡΗ	6	401-450	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΠΟΚΡΗ	7	551-600	675
Πληροφορική επιστήμη & Πληροφοριακά Συστήματα	ΠΑΠΕΙ	8	651-670	675
Οδοντιατρική	ΕΚΠΑ	1	51-70	70
Οικονομική και Οικονομετρία	ΟΠΑ	1	251-300	522
Οικονομική και Οικονομετρία	ΠΑΠΕΙ	2	351-400	522
Οικονομική και Οικονομετρία	ΑΠΘ	3	401-450	522
Οικονομική και Οικονομετρία	ΕΚΠΑ	4	401-450	522
Εκπαίδευση και επιμόρφωση	ΑΠΘ	1	251-300	372
Εκπαίδευση και επιμόρφωση	ΠΑΠΑΤ	2	301-350	372
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	1	151-200	412
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	2	151-200	412
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	251-300	412
Πολιτικοί / δομικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	50	220
Πολιτικοί / δομικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	101-150	220
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	1	96	515
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	2	151-200	515
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	251-300	515
Ηλεκτρονικοί & Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	4	451-500	515
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	1	129	520
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	2	201-250	520
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	251-300	520
Μηχανική πετρελαίων	ΠΟΚΡΗ	1	51-100	159
Περιβαλλοντικές επιστήμες	ΑΠΘ	1	251-300	464
Περιβαλλοντικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	2	351-400	464
Γεωλογία	ΑΠΘ	1	201-220	220
Γεωφυσική	ΑΠΘ	1	201-220	222
Γεωφυσική	ΕΜΠ	2	201-220	222
Νομικές σπουδές	ΕΚΠΑ	1	251-300	342
Νομικές σπουδές	ΑΠΘ	2	301-340	342
Επιστήμες των υλικών	ΕΜΠ	1	301-350	411
Επιστήμες των υλικών	ΑΠΘ	2	351-400	411
Επιστήμες των υλικών	ΠΑΠΑΤ	3	401-410	411
Μαθηματικά	ΕΜΠ	1	201-250	520
Μαθηματικά	ΑΠΘ	2	301-350	520
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	3	351-400	520
Ιατρική	ΕΚΠΑ	1	201-250	671
Ιατρική	ΑΠΘ	2	301-350	671
Ιατρική	ΠΑΚΡΗ	3	351-400	671
Ιατρική	ΠΙ	4	451-500	671
Ιατρική	ΠΑΠΑΤ	5	551-600	671
Σύγχρονες γλώσσες	ΑΠΘ	1	301-330	332
Νοσηλευτική	ΕΚΠΑ	1	101-150	170
Φαρμακευτική & Φαρμακολογία	ΕΚΠΑ	1	151-200	362
Φαρμακευτική & Φαρμακολογία	ΑΠΘ	2	201-250	362
Φαρμακευτική & Φαρμακολογία	ΠΑΚΡΗ	3	301-350	362
Φαρμακευτική & Φαρμακολογία	ΠΑΠΑΤ	4	301-350	362
Φυσική & αστρονομία	ΕΜΠ	1	251-300	611
Φυσική & αστρονομία	ΑΠΘ	2	301-350	611

Θεματική περιοχή (QS)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα
Φυσική & αστρονομία	ΕΚΠΑ	3	351-400	611
Φυσική & αστρονομία	ΠΑΚΡΗ	4	351-400	611
Φυσική & αστρονομία	ΠΙ	5	551-600	611
Φυσική & αστρονομία	ΠΑΠΑΤ	6	551-600	611
Ψυχολογία	ΑΠΘ	1	251-300	320
Σπουδές σχετικές με τον αθλητισμό	ΑΠΘ	1	101-130	132
Στατιστική & Επιχειρησιακή Έρευνα	ΟΠΑ	1	201-230	231
Στατιστική & Επιχειρησιακή Έρευνα	ΕΜΠ	2	201-230	231
Θεολογία & θρησκευτικές σπουδές	ΑΠΘ	1	101-130	130

6. URAP

Πίνακας 62. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP) – βέλτιστη θέση

	#	Βέλτιστη θέση	Θεματική περιοχή
ΑΠΘ	38	86	Τηλεπικοινωνίες
ΓΠΑ	9	256	Μηχανικοί τροφίμων
ΔΠΘ	8	492	Χειρουργική
ΕΚΠΑ	34	71	Οδοντιατρική
ΕΜΠ	28	85	Πολιτικοί μηχανικοί
ΟΠΑ	2	292	Οικονομικά
ΠΑ	3	629	Επιστήμες της Γης
ΠΑΘΕΣ	11	452	Κτηνιατρική
ΠΙ	11	262	Επιστήμη των πολυμερών
ΠΑΚΡΗ	18	283	Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία
ΠΑΠΑΤ	22	158	Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών
ΠΑΠΕΙ	1	439	Οικονομικά
ΠΟΚΡΗ	5	658	Περιβαλλοντική μηχανική
ΧΠ	2	370	Μηχανική τροφίμων
ΠΑΔΑ	2	1450	Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας

Πίνακας 63. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP)

Θεματική περιοχή (URAP)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Γεωπονία	ΑΠΘ	1	255	1000	25,50%
Γεωπονία	ΕΜΠ	2	453	1000	45,30%
Γεωπονία	ΓΠΑ	3	504	1000	50,40%
Γεωπονία	ΕΚΠΑ	4	559	1000	55,90%
Γεωπονία	ΠΑΘΕΣ	5	585	1000	58,50%
Γεωπονία	ΠΑΠΑΤ	6	669	1000	66,90%
Γεωπονία	ΔΠΘ	7	795	1000	79,50%
Γεωπονία	ΠΑ	8	808	1000	80,80%
Γεωπονία	ΠΑΚΡΗ	9	910	1000	91,00%
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	1	289	500	57,80%
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	2	319	500	63,80%
Αρχαιολογία	ΕΜΠ	3	382	500	76,40%
Αρχαιολογία	ΠΑΠΑΤ	4	404	500	80,80%
Αρχιτεκτονική	ΕΜΠ	1	133	250	53,20%
Αρχιτεκτονική	ΑΠΘ	2	179	250	71,60%
Αστρονομία & αστροφυσική	ΕΚΠΑ	1	213	250	85,20%
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	315	1500	21,00%
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	391	1500	26,10%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	3	627	1500	41,80%

Θεματική περιοχή (URAP)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Βιολογικές επιστήμες	ΓΠΑ	4	639	1500	42,60%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	5	643	1500	42,90%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	6	782	1500	52,10%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	7	809	1500	53,90%
Βιολογικές επιστήμες	ΑΚΑΔ.ΑΘ	8	1105	1500	73,70%
Βιολογικές επιστήμες	ΕΜΠ	9	1142	1500	76,10%
Βιολογικές επιστήμες	ΔΠΘ	10	1292	1500	86,10%
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	390	1000	39,00%
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	403	1000	40,30%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	422	1000	42,20%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΙ	4	764	1000	76,40%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	5	872	1000	87,20%
Χημικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	6	929	1000	92,90%
Επιστήμες χημείας	ΕΜΠ	1	459	1500	30,60%
Επιστήμες χημείας	ΕΚΠΑ	2	474	1500	31,60%
Επιστήμες χημείας	ΠΑΠΑΤ	3	550	1500	36,70%
Επιστήμες χημείας	ΠΙ	4	637	1500	42,50%
Επιστήμες χημείας	ΠΑΚΡΗ	5	725	1500	48,30%
Επιστήμες χημείας	ΕΜΠ	6	845	1500	56,30%
Επιστήμες χημείας	ΠΑΘΕΣ	7	1198	1500	79,90%
Επιστήμες χημείας	ΓΠΑ	8	1390	1500	92,70%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	85	500	17,00%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	160	500	32,00%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	377	500	75,40%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	4	493	500	98,60%
Κλινική νευρολογία	ΕΚΠΑ	1	135	300	45,00%
Κλινική νευρολογία	ΑΠΘ	2	279	300	93,00%
Εμπόριο, διοίκηση, τουρισμός & υπηρεσίες	ΟΠΑ	1	364	500	72,80%
Εμπόριο, διοίκηση, τουρισμός & υπηρεσίες	ΕΜΠ	2	410	500	82,00%
Οδοντιατρική	ΕΚΠΑ	1	71	250	28,40%
Οδοντιατρική	ΑΠΘ	2	138	250	55,20%
Επιστήμες της Γης	ΑΠΘ	1	256	750	34,10%
Επιστήμες της Γης	ΕΚΠΑ	2	294	750	39,20%
Επιστήμες της Γης	ΕΜΠ	3	324	750	43,20%
Επιστήμες της Γης	ΠΑΠΑΤ	4	425	750	56,70%
Επιστήμες της Γης	ΠΑ	5	629	750	83,90%
Επιστήμες της Γης	ΠΑΚΡΗ	6	693	750	92,40%
Επιστήμες της Γης	ΠΟΚΡΗ	7	749	750	99,90%
Οικονομικά	ΟΠΑ	1	292	500	58,40%
Οικονομικά	ΠΑΠΕΙ	2	439	500	87,80%
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	1	405	500	81,00%
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	2	422	500	84,40%
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	1	287	1000	28,70%
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	2	336	1000	33,60%
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	459	1000	45,90%
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	656	1000	65,60%
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	5	703	1000	70,30%
Ενέργεια & Καύσιμα	ΕΜΠ	1	118	500	23,60%
Ενέργεια & Καύσιμα	ΑΠΘ	2	323	500	64,60%
Ενέργεια & Καύσιμα	ΠΑΠΑΤ	3	465	500	93,00%
Μηχανικοί	ΕΜΠ	1	226	1500	15,10%
Μηχανικοί	ΑΠΘ	2	229	1500	15,30%
Μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	394	1500	26,30%
Μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	556	1500	37,10%
Μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	5	846	1500	56,40%
Μηχανικοί	ΔΠΘ	6	1002	1500	66,80%
Μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	7	1086	1500	72,40%

Θεματική περιοχή (URAP)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Μηχανικοί	ΠΙ	8	1129	1500	75,30%
Μηχανικοί	ΓΠΑ	9	1195	1500	79,70%
Μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	10	1255	1500	83,70%
Μηχανικοί	ΠΑΔΑ	11	1472	1500	98,10%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΑΠΘ	1	191	750	25,50%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΕΜΠ	2	257	750	34,30%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΠΑΠΑΤ	3	408	750	54,40%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΕΚΠΑ	4	479	750	63,90%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΔΠΘ	5	607	750	80,90%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΠΑΘΕΣ	6	622	750	82,90%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΠΟΚΡΗ	7	658	750	87,70%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΑΠΘ	1	238	1000	23,80%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΕΜΠ	2	448	1000	44,80%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΕΚΠΑ	3	459	1000	45,90%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΚΡΗ	4	565	1000	56,50%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΠΑΤ	5	572	1000	57,20%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑ	6	698	1000	69,80%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΘΕΣ	7	724	1000	72,40%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΔΠΘ	8	748	1000	74,80%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΟΚΡΗ	9	927	1000	92,70%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΓΠΑ	10	965	1000	96,50%
Μηχανικοί τροφίμων	ΑΠΘ	1	187	500	37,40%
Μηχανικοί τροφίμων	ΓΠΑ	2	256	500	51,20%
Μηχανικοί τροφίμων	ΕΚΠΑ	3	258	500	51,60%
Μηχανικοί τροφίμων	ΧΠ	4	370	500	74,00%
Γεωλογία	ΕΜΠ	1	303	500	60,60%
Γεωλογία	ΑΠΘ	2	305	500	61,00%
Γεωλογία	ΕΚΠΑ	3	330	500	66,00%
Γεωλογία	ΠΑΠΑΤ	4	435	500	87,00%
Ανοσολογία	ΕΚΠΑ	1	112	300	37,30%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΑΠΑΤ	1	158	250	63,20%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΕΚΠΑ	1	78	250	31,20%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΑΠΘ	2	246	250	98,40%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΑΠΘ	1	221	750	29,50%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΕΜΠ	2	347	750	46,30%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΠΑΠΑΤ	3	410	750	54,70%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΕΚΠΑ	4	457	750	60,90%
Γλώσσες, επικοινωνία, πολιτισμός	ΑΠΘ	1	281	500	56,20%
Γλώσσες, επικοινωνία, πολιτισμός	ΕΚΠΑ	2	423	500	84,60%
Επιστήμες και τεχνολογία της θάλασσας	ΕΜΠ	1	205	250	82,00%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΑΠΑΤ	1	565	1000	56,50%
Μηχανικοί των υλικών	ΑΠΘ	2	602	1000	60,20%
Μηχανικοί των υλικών	ΕΜΠ	3	614	1000	61,40%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΙ	4	632	1000	63,20%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΑΚΡΗ	5	764	1000	76,40%
Μαθηματικές επιστήμες	ΕΜΠ	1	310	1000	31,00%
Μαθηματικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	469	1000	46,90%
Μαθηματικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	3	528	1000	52,80%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	4	552	1000	55,20%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΙ	5	613	1000	61,30%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	6	738	1000	73,80%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	1	279	1000	27,90%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	2	409	1000	40,90%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	419	1000	41,90%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	4	911	1000	91,10%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΙ	5	940	1000	94,00%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΕΚΠΑ	1	111	2000	5,60%

Θεματική περιοχή (URAP)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΑΠΘ	2	279	2000	14,00%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΠΑΚΡΗ	3	467	2000	23,40%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΠΑΘΕΣ	4	613	2000	30,70%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΠΙ	5	623	2000	31,20%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΠΑΠΑΤ	6	631	2000	31,60%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΔΠΘ	7	805	2000	40,30%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΑΚΔ	8	898	2000	44,90%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΧΠ	9	1028	2000	51,40%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΕΜΠ	10	1444	2000	72,20%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΠΑΔΑ	11	1450	2000	72,50%
Ιατρικές επιστήμες & επιστήμες υγείας	ΓΠΑ	12	1878	2000	93,90%
Μετεωρολογία & ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΑΠΘ	1	137	250	54,80%
Μετεωρολογία & ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	171	250	68,40%
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΕΚΠΑ	1	283	750	37,70%
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΑΠΘ	2	424	750	56,50%
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΠΑΠΑΤ	3	592	750	78,90%
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΠΑΚΡΗ	4	611	750	81,50%
Μοριακή βιολογία & γενετική	ΓΠΑ	5	737	750	98,30%
Νευροεπιστήμες	ΕΚΠΑ	1	249	500	49,80%
Νευροεπιστήμες	ΑΠΘ	2	350	500	70,00%
Ογκολογία	ΕΚΠΑ	1	98	500	19,60%
Ογκολογία	ΠΑΚΡΗ	2	398	500	79,60%
Ογκολογία	ΑΠΘ	3	431	500	86,20%
Παιδιατρική	ΕΚΠΑ	1	114	250	45,60%
Φαρμακολογία	ΕΚΠΑ	1	88	500	17,60%
Φαρμακολογία	ΑΠΘ	2	188	500	37,60%
Φυσικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	359	1000	35,90%
Φυσικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	427	1000	42,70%
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	449	1000	44,90%
Φυσικές επιστήμες	ΕΜΠ	4	594	1000	59,40%
Φυσικές επιστήμες	ΠΙ	5	743	1000	74,30%
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	6	751	1000	75,10%
Επιστήμη των πολυμερών	ΠΙ	1	262	300	87,30%
Ψυχολογία	ΕΚΠΑ	1	285	500	57,00%
Ψυχολογία	ΑΠΘ	2	419	500	83,80%
Ψυχολογία & γνωστικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	262	750	34,90%
Ψυχολογία & γνωστικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	380	750	50,70%
Ψυχολογία & γνωστικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	606	750	80,80%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΕΚΠΑ	1	199	500	39,80%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΚΡΗ	2	283	500	56,60%
Χειρουργική	ΕΚΠΑ	1	105	500	21,00%
Χειρουργική	ΑΠΘ	2	261	500	52,20%
Χειρουργική	ΠΑΘΕΣ	3	467	500	93,40%
Χειρουργική	ΔΠΘ	4	492	500	98,40%
Βιώσιμη & διατηρήσιμη ενέργεια	ΕΜΠ	1	107	250	42,80%
Βιώσιμη & διατηρήσιμη ενέργεια	ΑΠΘ	2	157	250	62,80%
Τεχνολογία	ΑΠΘ	1	324	1500	21,60%
Τεχνολογία	ΕΜΠ	2	396	1500	26,40%
Τεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	3	497	1500	33,10%
Τεχνολογία	ΕΚΠΑ	4	510	1500	34,00%
Τεχνολογία	ΠΑΚΡΗ	5	813	1500	54,20%
Τεχνολογία	ΠΙ	6	956	1500	63,70%
Τεχνολογία	ΠΑΘΕΣ	7	1066	1500	71,10%
Τεχνολογία	ΔΠΘ	8	1142	1500	76,10%
Τεχνολογία	ΓΠΑ	9	1163	1500	77,50%
Τεχνολογία	ΠΟΚΡΗ	10	1310	1500	87,30%
Τηλεπικοινωνίες	ΑΠΘ	1	86	300	28,70%

Θεματική περιοχή (URAP)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Ιδρύματα	Top 25%
Τηλεπικοινωνίες	ΕΜΠ	2	264	300	88,00%
Αστικός σχεδιασμός	ΕΜΠ	1	184	250	73,60%
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	1	166	500	33,20%
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	2	452	500	90,40%
Υδάτινοι πόροι	ΕΜΠ	1	117	250	46,80%
Υδάτινοι πόροι	ΑΠΘ	2	216	250	86,40%

7. Scimago

Πίνακας 64. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)-βέλτιστη θέση

	# εμφανίσεων	Βέλτιστη Θέση	Θεματική Περιοχή
ΑΠΘ	51	8	Κλασσικές σπουδές
ΓΠΑ	9	218	Δασολογία
ΔΠΘ	18	334	Επιστήμη των τροφίμων
ΕΚΠΑ	48	9	Κλασσικές σπουδές
ΕΜΠ	21	93	Αρχιτεκτονική
ΙΠ	4	465	Βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης
ΟΠΑ	1	652	Όλες οι θεματικές περιοχές
ΠΑ	10	382	Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί
ΠΔΜ	4	646	Μηχανολόγοι μηχανικοί
ΠΑΘΕΣ	20	204	Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία
ΠΙ	19	447	Ρευματολογία
ΠΑΚΡΗ	28	141	Επιστήμη της ατμόσφαιρας
ΠΑΜΑΚ	3	659	Εκπαίδευση
ΠΑΠΑΤ	29	36	Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών
ΠΑΠΕΙ	5	91	Επικοινωνία
ΠΑΠΕΛ	3	362	Επιστήμη των τροφίμων
ΠΟΚΡΗ	6	451	Υδροβιολογία
ΧΠ	6	665	Όλες οι θεματικές περιοχές
ΕΑΠ	4	487	Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί
ΠΑΔΑ	10	286	Κατασκευές

Πίνακας 65. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία	ΠΑΘΕΣ	1	204	1177	17,33%
Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία	ΑΠΘ	2	211	1177	17,93%
Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία	ΓΠΑ	3	417	1177	35,43%
Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία	ΕΚΠΑ	4	659	1177	55,99%
Επιστήμη των ζώων & Ζωολογία	ΠΑΚΡΗ	5	715	1177	60,75%
Υδροβιολογία	ΑΠΘ	1	339	1033	32,82%
Υδροβιολογία	ΠΟΚΡΗ	2	451	1033	43,66%
Υδροβιολογία	ΕΜΠ	3	456	1033	44,14%
Υδροβιολογία	ΠΑΚΡΗ	4	459	1033	44,43%
Υδροβιολογία	ΠΑΘΕΣ	5	490	1033	47,43%
Υδροβιολογία	ΓΠΑ	6	498	1033	48,21%
Υδροβιολογία	ΕΚΠΑ	7	503	1033	48,69%
Υδροβιολογία	ΠΑ	8	515	1033	49,85%
Υδροβιολογία	ΠΑΠΑΤ	9	524	1033	50,73%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΕΚΠΑ	1	327	1704	19,19%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΠΑΤ	2	479	1704	28,11%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΑΠΘ	3	517	1704	30,34%

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΠΑ	4	555	1704	32,57%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΚΡΗ	5	576	1704	33,80%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΓΠΑ	6	603	1704	35,39%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΘΕΣ	7	635	1704	37,27%
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά και επιστήμη των συστημάτων	ΔΠΘ	8	647	1704	37,97%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΑΚΡΗ	1	182	1419	12,83%
Επιστήμη των τροφίμων	ΑΠΘ	2	231	1419	16,28%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΑΘΕΣ	3	324	1419	22,83%
Επιστήμη των τροφίμων	ΔΠΘ	4	334	1419	23,54%
Επιστήμη των τροφίμων	ΕΜΠ	5	338	1419	23,82%
Επιστήμη των τροφίμων	ΓΠΑ	6	351	1419	24,74%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΑΠΕΛ	7	362	1419	25,51%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΑΠΑΤ	8	490	1419	34,53%
Επιστήμη των τροφίμων	ΕΚΠΑ	9	504	1419	35,52%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΙ	10	544	1419	38,34%
Επιστήμη των τροφίμων	ΧΠ	11	744	1419	52,43%
Επιστήμη των τροφίμων	ΠΑΔΑ	12	860	1419	60,61%
Δασολογία	ΑΠΘ	1	85	448	18,97%
Δασολογία	ΕΜΠ	2	214	448	47,77%
Δασολογία	ΓΠΑ	3	218	448	48,66%
Φυτική βιολογία	ΠΑΠΕΛ	1	383	1481	25,86%
Φυτική βιολογία	ΑΠΘ	2	458	1481	30,93%
Φυτική βιολογία	ΠΑΘΕΣ	3	462	1481	31,20%
Φυτική βιολογία	ΠΑΚΡΗ	4	499	1481	33,69%
Φυτική βιολογία	ΕΚΠΑ	5	518	1481	34,98%
Φυτική βιολογία	ΔΠΘ	6	547	1481	36,93%
Φυτική βιολογία	ΓΠΑ	7	560	1481	37,81%
Φυτική βιολογία	ΠΑΠΑΤ	8	576	1481	38,89%
Επιστήμη του εδάφους	ΑΠΘ	1	280	640	43,75%
Επιστήμη του εδάφους	ΠΑΠΑΤ	2	413	640	64,53%
Επιστήμη του εδάφους	ΓΠΑ	3	430	640	67,19%
Επιστήμη του εδάφους	ΔΠΘ	4	459	640	71,72%
Επιστήμη του εδάφους	ΕΜΠ	5	462	640	72,19%
Κλασσικές σπουδές	ΑΠΘ	1	8	21	38,10%
Κλασσικές σπουδές	ΕΚΠΑ	2	9	21	42,86%
Ιστορία	ΑΠΘ	1	102	722	14,13%
Ιστορία	ΕΚΠΑ	2	379	722	52,49%
Ιστορία	ΠΑΚΡΗ	3	464	722	64,27%
Γλώσσα και γλωσσολογία	ΑΠΘ	1	310	762	40,68%
Γλώσσα και γλωσσολογία	ΕΚΠΑ	2	392	762	51,44%
Γλώσσα και γλωσσολογία	ΠΑΠΑΤ	3	494	762	64,83%
Λογοτεχνία και θεωρία της λογοτεχνίας	ΕΚΠΑ	1	311	423	73,52%
Φιλοσοφία	ΕΚΠΑ	1	294	564	52,13%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΠΑΚΡΗ	1	141	682	20,67%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΑΠΘ	2	220	682	32,26%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΠΑΠΑΤ	3	252	682	36,95%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΕΜΠ	4	300	682	43,99%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΕΚΠΑ	5	309	682	45,31%
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΠΙ	6	467	682	68,48%
Γεωλογία	ΕΚΠΑ	1	282	824	34,22%
Γεωλογία	ΠΑΠΑΤ	2	293	824	35,56%
Γεωλογία	ΑΠΘ	3	337	824	40,90%
Γεωλογία	ΕΜΠ	4	504	824	61,17%
Ωκεανογραφία	ΠΑΚΡΗ	1	200	530	37,74%
Ωκεανογραφία	ΑΠΘ	2	335	530	63,21%
Ωκεανογραφία	ΠΑ	3	393	530	74,15%
Ωκεανογραφία	ΕΚΠΑ	4	410	530	77,36%
Ωκεανογραφία	ΕΜΠ	5	426	530	80,38%
Ωκεανογραφία	ΠΑΠΑΤ	6	475	530	89,62%
Παλαιοντολογία	ΕΚΠΑ	1	186	244	76,23%
Παλαιοντολογία	ΑΠΘ	2	230	244	94,26%
Διαστημική και πλανητική επιστήμη	ΠΑΚΡΗ	1	442	797	55,46%
Διαστημική και πλανητική επιστήμη	ΑΠΘ	2	458	797	57,47%
Διαστημική και πλανητική επιστήμη	ΕΚΠΑ	3	468	797	58,72%
Αεροναυπηγική	ΑΠΘ	1	161	839	19,19%

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Αεροναυπηγική	ΠΑΠΑΤ	2	186	839	22,17%
Αεροναυπηγική	ΕΜΠ	3	379	839	45,17%
Αρχιτεκτονική	ΕΜΠ	1	93	300	31,00%
Αρχιτεκτονική	ΑΠΘ	2	156	300	52,00%
Αρχιτεκτονική	ΠΑΘΕΣ	3	255	300	85,00%
Μηχανικοί αυτοκινήτων	ΕΜΠ	1	163	680	23,97%
Μηχανικοί αυτοκινήτων	ΑΠΘ	2	264	680	38,82%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	1	299	1363	21,94%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΑΠΘ	2	520	1363	38,15%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΠΑΚΡΗ	3	525	1363	38,52%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΕΜΠ	4	585	1363	42,92%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΠΙ	5	634	1363	46,52%
Βιοϊατρική τεχνολογία	ΕΚΠΑ	6	636	1363	46,66%
Κατασκευές	ΕΜΠ	1	215	945	22,75%
Κατασκευές	ΠΑΔΑ	2	286	945	30,26%
Κατασκευές	ΑΠΘ	3	291	945	30,79%
Κατασκευές	ΔΠΘ	4	387	945	40,95%
Κατασκευές	ΠΟΚΡΗ	5	456	945	48,25%
Κατασκευές	ΠΑΘΕΣ	6	559	945	59,15%
Κατασκευές	ΠΑΠΑΤ	7	563	945	59,58%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	298	1421	20,97%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΠΑ	2	382	1421	26,88%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	3	440	1421	30,96%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	4	463	1421	32,58%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	5	479	1421	33,71%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΕΑΠ	6	487	1421	34,27%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	7	521	1421	36,66%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΠΑΔΑ	8	560	1421	39,41%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	9	609	1421	42,86%
Πολιτικοί & δομικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	10	616	1421	43,35%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΑΠΑΤ	1	36	1862	1,93%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΑΠΘ	2	335	1862	17,99%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΕΜΠ	3	337	1862	18,10%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΙ	4	482	1862	25,89%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΔΠΘ	5	650	1862	34,91%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΑ	6	680	1862	36,52%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΔΜ	7	813	1862	43,66%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	1	432	2255	19,16%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	2	453	2255	20,09%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	3	496	2255	22,00%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΔΑ	4	510	2255	22,62%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΙ	5	515	2255	22,84%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΔΠΘ	6	548	2255	24,30%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	7	616	2255	27,32%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΚΠΑ	8	623	2255	27,63%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	9	624	2255	27,67%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΔΜ	10	646	2255	28,65%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	11	677	2255	30,02%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑ	12	684	2255	30,33%
Ναυτική μηχανολογία	ΕΜΠ	1	214	492	43,50%
Ναυτική μηχανολογία	ΑΠΘ	2	222	492	45,12%
Ναυτική μηχανολογία	ΠΑ	3	404	492	82,11%
Ναυτική μηχανολογία	ΕΚΠΑ	4	430	492	87,40%
Ανατομία	ΕΚΠΑ	1	222	200	111,00%
Ανατομία	ΑΠΘ	2	231	200	115,50%
Αναισθησιολογία και ιατρική του πόνου	ΕΚΠΑ	1	334	464	71,98%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΕΚΠΑ	1	103	953	10,81%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΑΠΘ	2	447	953	46,90%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΠΑΤ	3	452	953	47,43%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΔΠΘ	4	533	953	55,93%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΘΕΣ	5	640	953	67,16%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΚΡΗ	6	645	953	67,68%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΙ	7	703	953	73,77%
Καρδιολογία & Καρδιαγγειακή ιατρική	ΧΠ	8	745	953	78,17%
Κρίσιμη φροντίδα και Ιατρική εντατικής θεραπείας	ΕΚΠΑ	1	133	453	29,36%

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Κρίσιμη φροντίδα και Ιατρική εντατικής θεραπείας	ΠΑΚΡΗ	2	270	453	59,60%
Κρίσιμη φροντίδα και Ιατρική εντατικής θεραπείας	ΑΠΘ	3	519	453	114,57%
Δερματολογία	ΕΚΠΑ	1	122	587	20,78%
Δερματολογία	ΑΠΘ	2	227	587	38,67%
Επιδημιολογία	ΑΠΘ	1	105	502	20,92%
Επιδημιολογία	ΠΑΚΡΗ	2	357	502	71,12%
Επιδημιολογία	ΕΚΠΑ	3	372	502	74,10%
Επιδημιολογία	ΠΙ	4	454	502	90,44%
Γαστροεντερολογία	ΕΚΠΑ	1	244	617	39,55%
Γαστροεντερολογία	ΑΠΘ	2	500	617	81,04%
Γαστροεντερολογία	ΠΑΚΡΗ	3	709	617	114,91%
Γηριατρική & γεροντολογία	ΑΠΘ	1	268	552	48,55%
Γηριατρική & γεροντολογία	ΕΚΠΑ	2	321	552	58,15%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΕΚΠΑ	1	312	1287	24,24%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΑΠΘ	2	507	1287	39,39%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΔΠΘ	3	537	1287	41,72%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΚΡΗ	4	551	1287	42,81%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΠΑΤ	5	618	1287	48,02%
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΘΕΣ	6	657	1287	51,05%
Νεφρολογία	ΑΠΘ	1	254	348	72,99%
Νεφρολογία	ΕΚΠΑ	2	471	348	135,34%
Μαιευτική & γυναικολογία	ΕΚΠΑ	1	90	708	12,71%
Μαιευτική & γυναικολογία	ΑΠΘ	2	286	708	40,40%
Μαιευτική & γυναικολογία	ΠΙ	3	771	708	108,90%
Ογκολογία	ΕΚΠΑ	1	245	1068	22,94%
Ογκολογία	ΠΑΚΡΗ	2	502	1068	47,00%
Ογκολογία	ΑΠΘ	3	550	1068	51,50%
Ογκολογία	ΠΙ	4	702	1068	65,73%
Ογκολογία	ΠΑΘΕΣ	5	705	1068	66,01%
Ογκολογία	ΔΠΘ	6	754	1068	70,60%
Ογκολογία	ΠΑΠΑΤ	7	766	1068	71,72%
Ογκολογία	ΠΑΔΑ	8	879	1068	82,30%
Οφθαλμολογία	ΕΚΠΑ	1	306	552	55,43%
Οφθαλμολογία	ΠΑΚΡΗ	2	335	552	60,69%
Οφθαλμολογία	ΑΠΘ	3	343	552	62,14%
Οφθαλμολογία	ΠΙ	4	576	552	104,35%
Οφθαλμολογία	ΠΑΠΑΤ	5	594	552	107,61%
Ωτορινολαρυγγολογία	ΑΠΘ	1	346	557	62,12%
Ωτορινολαρυγγολογία	ΕΚΠΑ	2	403	557	72,35%
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΕΚΠΑ	1	268	672	39,88%
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΑΠΘ	2	521	672	77,53%
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΠΑΠΑΤ	3	651	672	96,88%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΕΚΠΑ	1	198	873	22,68%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΑΠΘ	2	498	873	57,04%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΠΑΚΡΗ	3	603	873	69,07%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΠΙ	4	679	873	77,78%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΧΠ	5	718	873	82,25%
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική και παιδική υγεία	ΠΑΠΑΤ	6	730	873	83,62%
Ψυχιατρική & πνευματική υγεία	ΑΠΘ	1	384	1220	31,48%
Ψυχιατρική & πνευματική υγεία	ΕΚΠΑ	2	482	1220	39,51%
Ψυχιατρική & πνευματική υγεία	ΠΙ	3	596	1220	48,85%
Ψυχιατρική & πνευματική υγεία	ΠΑΚΡΗ	4	645	1220	52,87%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΚΡΗ	1	297	1996	14,88%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΔΠΘ	2	380	1996	19,04%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΕΚΠΑ	3	392	1996	19,64%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΠΑΤ	4	445	1996	22,29%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΑΠΘ	5	549	1996	27,51%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΕΜΠ	6	574	1996	28,76%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΘΕΣ	7	644	1996	32,26%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΙ	8	697	1996	34,92%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΧΠ	9	706	1996	35,37%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΔΑ	10	721	1996	36,12%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΕΚΠΑ	1	178	643	27,68%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΑΚΡΗ	2	302	643	46,97%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΔΠΘ	3	544	643	84,60%

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΑΠΘ	4	602	643	93,62%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΑΘΕΣ	5	752	643	116,95%
Πνευμονολογία και ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΙ	5	752	643	116,95%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΑΠΘ	1	372	961	38,71%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΕΚΠΑ	2	386	961	40,17%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΠΑΠΑΤ	3	557	961	57,96%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΠΙ	4	586	961	60,98%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΕΜΠ	5	667	961	69,41%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΠΑΘΕΣ	6	678	961	70,55%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΠΑΚΡΗ	7	681	961	70,86%
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική και απεικόνιση	ΠΑΔΑ	8	809	961	84,18%
Ρευματολογία	ΕΚΠΑ	1	201	418	48,09%
Ρευματολογία	ΠΑΚΡΗ	2	370	418	88,52%
Ρευματολογία	ΑΠΘ	3	436	418	104,31%
Ρευματολογία	ΠΙ	4	447	418	106,94%
Χειρουργική	ΕΚΠΑ	1	187	1064	17,58%
Χειρουργική	ΑΠΘ	2	561	1064	52,73%
Χειρουργική	ΠΑΘΕΣ	3	617	1064	57,99%
Χειρουργική	ΠΑΚΡΗ	4	636	1064	59,77%
Χειρουργική	ΔΠΘ	5	686	1064	64,47%
Χειρουργική	ΠΙ	6	700	1064	65,79%
Χειρουργική	ΠΑΠΑΤ	7	709	1064	66,64%
Ουρολογία	ΕΚΠΑ	1	290	475	61,05%
Ουρολογία	ΑΠΘ	2	348	475	73,26%
Ουρολογία	ΠΑΠΑΤ	3	524	475	110,32%
Επικοινωνία	ΠΑΠΕΙ	1	91	592	15,37%
Επικοινωνία	ΑΠΘ	2	425	592	71,79%
Επικοινωνία	ΕΚΠΑ	3	438	592	73,99%
Επικοινωνία	ΙΠ	4	487	592	82,26%
Εκπαίδευση	ΠΑΚΡΗ	1	388	1973	19,67%
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	2	389	1973	19,72%
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	3	454	1973	23,01%
Εκπαίδευση	ΠΑΠΑΤ	4	535	1973	27,12%
Εκπαίδευση	ΠΑ	5	569	1973	28,84%
Εκπαίδευση	ΠΑΘΕΣ	6	581	1973	29,45%
Εκπαίδευση	ΠΙ	7	641	1973	32,49%
Εκπαίδευση	ΠΑΜΑΚ	8	659	1973	33,40%
Εκπαίδευση	ΙΠ	9	665	1973	33,71%
Εκπαίδευση	ΠΑΠΕΙ	10	689	1973	34,92%
Εκπαίδευση	ΕΑΠ	11	738	1973	37,40%
Εκπαίδευση	ΔΠΘ	12	739	1973	37,46%
Εκπαίδευση	ΠΔΜ	13	764	1973	38,72%
Εκπαίδευση	ΕΜΠ	14	794	1973	40,24%
Εκπαίδευση	ΠΑΔΑ	15	823	1973	41,71%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΠΕΙ	1	151	1725	8,75%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΜΠ	2	266	1725	15,42%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΑΠΘ	3	271	1725	15,71%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΚΠΑ	4	511	1725	29,62%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΔΠΘ	5	512	1725	29,68%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑ	6	515	1725	29,86%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΘΕΣ	7	538	1725	31,19%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΟΚΡΗ	8	558	1725	32,35%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΔΑ	9	566	1725	32,81%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΠΑΤ	10	584	1725	33,86%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΓΠΑ	11	648	1725	37,57%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΧΠ	12	666	1725	38,61%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΜΑΚ	13	688	1725	39,88%
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΑΠ	14	696	1725	40,35%
Νομική	ΕΚΠΑ	1	542	817	66,34%
Βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης	ΠΑΠΕΙ	1	261	552	47,28%
Βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης	ΠΑΠΑΤ	2	456	552	82,61%
Βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης	ΙΠ	3	465	552	84,24%
Κοινωνιολογία & Πολιτική Επιστήμη	ΑΠΘ	1	278	1263	22,01%
Κοινωνιολογία & Πολιτική Επιστήμη	ΠΑΘΕΣ	2	360	1263	28,50%
Κοινωνιολογία & Πολιτική Επιστήμη	ΠΑΚΡΗ	3	486	1263	38,48%

Θεματική περιοχή (Scimago)	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Σύνολο Ιδρυμάτων Κατάταξης	Top 25%
Κοινωνιολογία & Πολιτική Επιστήμη	ΕΚΠΑ	4	694	1263	54,95%
Κοινωνιολογία & Πολιτική Επιστήμη	ΔΠΘ	5	735	1263	58,19%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΚΠΑ	1	391	4364	8,96%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΑΠΘ	2	473	4364	10,84%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΚΡΗ	3	556	4364	12,74%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΜΠ	4	566	4364	12,97%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΑΤ	5	588	4364	13,47%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΘΕΣ	6	622	4364	14,25%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΙ	7	626	4364	14,34%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΟΠΑ	8	652	4364	14,94%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΔΠΘ	9	655	4364	15,01%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΧΠ	10	665	4364	15,24%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΓΠΑ	11	667	4364	15,28%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΕΙ	12	669	4364	15,33%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΟΚΡΗ	13	681	4364	15,60%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑ	14	682	4364	15,63%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΔΑ	15	709	4364	16,25%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΜΑΚ	16	717	4364	16,43%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΕΛ	17	718	4364	16,45%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΔΜ	18	727	4364	16,66%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΙΠ	19	739	4364	16,93%
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΑΠ	19	739	4364	16,93%

8. Χάρτης πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2022)

Πίνακας 66. Χάρτης πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2022)

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ											
1	ΑΣΚΤ	Εικαστικών Τεχνών	√	02	√						
2	ΑΣΚΤ	Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης		02	√						
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: EPICUR								
1	ΑΠΘ	Medicine (Ξενόγλωσσο)		09	√						
2	ΑΠΘ	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
3	ΑΠΘ	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών	√	07	√						
4	ΑΠΘ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07	√						
5	ΑΠΘ	Βιολογίας		05	√						
6	ΑΠΘ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
7	ΑΠΘ	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
8	ΑΠΘ	Γεωλογίας		05	√						

[122] Προγραμματισμένα
[123] Μη προγραμματισμένα
[124] Υφιστάμενα μη υποβληθέντα
[125] Υφιστάμενα υποβληθέντα
[126] Νέα λειτουργούντα μη υποβληθέντα
[127] Νέα λειτουργούντα υποβληθέντα

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
9	ΑΠΘ	Γεωπονίας	√	08	√						
10	ΑΠΘ	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος	√	08	√						
11	ΑΠΘ	Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας		03	√						
12	ΑΠΘ	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	√	02	√						
13	ΑΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού		10	√						
14	ΑΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Σερρών		10	√						
15	ΑΠΘ	Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης		01	√						
16	ΑΠΘ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07	√						
17	ΑΠΘ	Θεάτρου	√	02	√						
18	ΑΠΘ	Θεολογίας		02		√					
19	ΑΠΘ	Θεολογίας - Μουσουλμανικών Σπουδών		02		√					
20	ΑΠΘ	Ιατρικής		09	√						
21	ΑΠΘ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		02	√						
22	ΑΠΘ	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
23	ΑΠΘ	Κινηματογράφου	√	02	√						
24	ΑΠΘ	Κτηνιατρικής		08	√						
25	ΑΠΘ	Μαθηματικών		05	√						
26	ΑΠΘ	Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης	√	07	√						
27	ΑΠΘ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07	√						
28	ΑΠΘ	Μουσικών Σπουδών	√	02	√						
29	ΑΠΘ	Νομικής		04	√						
30	ΑΠΘ	Οδοντιατρικής		09	√						
31	ΑΠΘ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
32	ΑΠΘ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
33	ΑΠΘ	Πληροφορικής		06	√						
34	ΑΠΘ	Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού		02		√					
35	ΑΠΘ	Πολιτικών Επιστημών		03	√						
36	ΑΠΘ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						
37	ΑΠΘ	Φαρμακευτικής		09	√						
38	ΑΠΘ	Φιλολογίας		02	√						
39	ΑΠΘ	Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής		02	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
40	ΑΠΘ	Φυσικής		05	√						
41	ΑΠΘ	Χημείας		05	√						
42	ΑΠΘ	Χημικών Μηχανικών	√	07	√						
43	ΑΠΘ	Ψυχολογίας		03	√						
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ											
1	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολόγων Μηχανικών		01			√		√		
2	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρονικών Μηχανικών		01			√		√		
3	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Μηχανολόγων Μηχανικών		01				√			
4	ΑΣΠΑΙΤΕ	Εκπαιδευτικών Πολιτικών Μηχανικών		01			√		√		
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: EU - CONEXUS								
1	ΓΠΑ	Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης	√	08	√						
2	ΓΠΑ	Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής	√	08	√						
3	ΓΠΑ	Βιοτεχνολογίας	√	05	√						
4	ΓΠΑ	Δασολογίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος		08		√					√
5	ΓΠΑ	Διοίκησης Γεωργικών Επιχειρήσεων και Συστημάτων Εφοδιασμού		04			√				√
6	ΓΠΑ	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής	√	08	√						
7	ΓΠΑ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου	√	07	√						
8	ΓΠΑ	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής	√	08	√						
9	ΓΠΑ	Περιφερειακής και Οικονομικής Ανάπτυξης		03			√				√
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ											
1	ΔΠΘ	Αγροτικής Ανάπτυξης	√	08	√						
2	ΔΠΘ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07	√						
3	ΔΠΘ	Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών		02	√						
4	ΔΠΘ	Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων	√	08	√						
5	ΔΠΘ	Ελληνικής Φιλολογίας		02	√						
6	ΔΠΘ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού		10	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
7	ΔΠΘ	Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία		01	√						
8	ΔΠΘ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07	√						
9	ΔΠΘ	Ιατρικής		09	√						
10	ΔΠΘ	Ιστορίας και Εθνολογίας		02	√						
11	ΔΠΘ	Κοινωνικής Εργασίας		03			√				√
12	ΔΠΘ	Κοινωνικής Πολιτικής		03		√					√
13	ΔΠΘ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	√	07	√						
14	ΔΠΘ	Μηχανικών Περιβάλλοντος	√	07	√						
15	ΔΠΘ	Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής		05	√						
16	ΔΠΘ	Νομικής		04	√						
17	ΔΠΘ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
18	ΔΠΘ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
19	ΔΠΘ	Πολιτικής Επιστήμης		03		√					√
20	ΔΠΘ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						
ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ											
1	ΔΙΠΑΕ	Αγροτικής Βιοτεχνολογίας και Οινολογίας		08			√				√
2	ΔΙΠΑΕ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία		01	√						√
3	ΔΙΠΑΕ	Βιβλιοθηκονομίας, Αρχειονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης		03			√				√
4	ΔΙΠΑΕ	Βιοϊατρικών Επιστημών		05		√					√
5	ΔΙΠΑΕ	Γεωπονίας		08	√						√
6	ΔΙΠΑΕ	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος		08	√						√
7	ΔΙΠΑΕ	Δημιουργικού Σχεδιασμού και Ένδυσης		07			√				√
8	ΔΙΠΑΕ	Διοίκησης Εφοδιαστικής Αλυσίδας		04			√				√
9	ΔΙΠΑΕ	Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού		04	√						√
10	ΔΙΠΑΕ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04		√					√
11	ΔΙΠΑΕ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων		08			√				√
12	ΔΙΠΑΕ	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας		09			√				√
13	ΔΙΠΑΕ	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής		02			√				√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
14	ΔΙΠΑΕ	Λογιστικής και Πληροφοριακών Συστημάτων		04			√				√
15	ΔΙΠΑΕ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
16	ΔΙΠΑΕ	Μαιευτικής		09		√					√
17	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης		07			√				√
18	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Περιβάλλοντος		07		√					√
19	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων		07			√				√
20	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Πληροφορικής, Υπολογιστών και Τηλεπικοινωνιών		07			√				√
21	ΔΙΠΑΕ	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής		07	√						√
22	ΔΙΠΑΕ	Μηχανολόγων Μηχανικών		07		√					√
23	ΔΙΠΑΕ	Νοσηλευτικής		09	√						√
24	ΔΙΠΑΕ	Νοσηλευτικής (Παράρτημα Διδυμοτείχου)		09						√	
25	ΔΙΠΑΕ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						√
26	ΔΙΠΑΕ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων		04		√					√
27	ΔΙΠΑΕ	Πληροφορικής		06	√						√
28	ΔΙΠΑΕ	Πολιτικών Μηχανικών		07	√						√
29	ΔΙΠΑΕ	Φυσικής		05	√						√
30	ΔΙΠΑΕ	Φυσικοθεραπείας		09	√						√
31	ΔΙΠΑΕ	Χημείας		05		√					√
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: CIVIS								
1	ΕΚΠΑ	Medicine (Ξενόγλωσσο)		09	√						
2	ΕΚΠΑ	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
3	ΕΚΠΑ	Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων		08			√				√
4	ΕΚΠΑ	Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		07			√				√
5	ΕΚΠΑ	Βιολογίας		05	√						
6	ΕΚΠΑ	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
7	ΕΚΠΑ	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
8	ΕΚΠΑ	Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος		05	√						
9	ΕΚΠΑ	Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας		04			√				√
10	ΕΚΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών		04		√					√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
11	ΕΚΠΑ	Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία		01	√						
12	ΕΚΠΑ	Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης		03	√						
13	ΕΚΠΑ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού		10	√						
14	ΕΚΠΑ	Θεατρικών Σπουδών		02	√						
15	ΕΚΠΑ	Θεολογίας		02		√					
16	ΕΚΠΑ	Ιατρικής		09	√						
17	ΕΚΠΑ	Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√				√		
18	ΕΚΠΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		02	√						
19	ΕΚΠΑ	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης		02	√						
20	ΕΚΠΑ	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02	√						
21	ΕΚΠΑ	Κοινωνικής Θεολογίας		02		√					
22	ΕΚΠΑ	Κοινωνιολογίας		03		√					√
23	ΕΚΠΑ	Μαθηματικών		05	√						
24	ΕΚΠΑ	Μουσικών Σπουδών	√	02	√						
25	ΕΚΠΑ	Νομικής		04	√						
26	ΕΚΠΑ	Νοσηλευτικής		09	√						
27	ΕΚΠΑ	Οδοντιατρικής		09	√						
28	ΕΚΠΑ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
29	ΕΚΠΑ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
30	ΕΚΠΑ	Παιδαγωγικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης		01		√					√
31	ΕΚΠΑ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών		06	√						
32	ΕΚΠΑ	Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης		03	√						
33	ΕΚΠΑ	Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας		02		√			√		
34	ΕΚΠΑ	Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας		07			√				√
35	ΕΚΠΑ	Τούρκικων Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών		02		√					
36	ΕΚΠΑ	Φαρμακευτικής	√	09	√						
37	ΕΚΠΑ	Φιλολογίας		02	√						
38	ΕΚΠΑ	Φιλοσοφίας		02		√					√
39	ΕΚΠΑ	Φυσικής		05	√						
40	ΕΚΠΑ	Χημείας		05	√						
41	ΕΚΠΑ	Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου		02			√				√
42	ΕΚΠΑ	Ψυχολογίας		03	√						
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ											

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
1	ΕΜΠ	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών - Μηχανικών Γεωπληροφορικής	√	07	√						
2	ΕΜΠ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07	√						
3	ΕΜΠ	Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών	√	05	√						
4	ΕΜΠ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07	√						
5	ΕΜΠ	Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών	√	07	√						
6	ΕΜΠ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07	√						
7	ΕΜΠ	Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07	√						
8	ΕΜΠ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						
9	ΕΜΠ	Χημικών Μηχανικών	√	07	√						
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ											
1	ΕΑΠ	Διοίκηση Επιχειρήσεων & Οργανισμών		04	√						
2	ΕΑΠ	Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός		02	√						
3	ΕΑΠ	Πληροφορική		06	√						
4	ΕΑΠ	Σπουδές στις Φυσικές Επιστήμες		05	√						
5	ΕΑΠ	Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό		02	√						
6	ΕΑΠ	Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό		02	√						
7	ΕΑΠ	Δημόσιας Διοίκησης		04			√				√
8	ΕΑΠ	Διοίκησης Τουρισμού		04			√				√
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: ATHENA								
1	ΕΛΜΕΠΑ	Γεωπονίας	√	08	√						√
2	ΕΛΜΕΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού		04	√						√
3	ΕΛΜΕΠΑ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04	√						√
4	ΕΛΜΕΠΑ	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας		09			√				√
5	ΕΛΜΕΠΑ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07	√						√
6	ΕΛΜΕΠΑ	Ηλεκτρονικών Μηχανικών		07			√				√
7	ΕΛΜΕΠΑ	Κοινωνικής Εργασίας		09			√				√
8	ΕΛΜΕΠΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04	√						√
9	ΕΛΜΕΠΑ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07		√					√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
10	ΕΛΜΕΠΑ	Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής		02	√						√
11	ΕΛΜΕΠΑ	Νοσηλευτικής		09		√					√
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ											
1	ΙΠ	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας		03	√						
2	ΙΠ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων		08			√				√
3	ΙΠ	Ιστορίας		02	√						
4	ΙΠ	Μουσικών Σπουδών	√	02	√				√		
5	ΙΠ	Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας		02	√						
6	ΙΠ	Περιβάλλοντος		05		√					√
7	ΙΠ	Πληροφορικής		06	√						
8	ΙΠ	Τεχνών Ήχου και Εικόνας	√	02			√		√		
9	ΙΠ	Τουρισμού		10		√					√
10	ΙΠ	Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας		03			√				√
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ											
1	ΟΠΑ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών		03	√						
2	ΟΠΑ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04	√						
3	ΟΠΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04	√						
4	ΟΠΑ	Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας		04	√						
5	ΟΠΑ	Οικονομικής Επιστήμης		03	√						
6	ΟΠΑ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						
7	ΟΠΑ	Πληροφορικής		06	√						
8	ΟΠΑ	Στατιστικής		05	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: ERUA								
1	ΠΑ	Γεωγραφίας		05	√						
2	ΠΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						
3	ΠΑ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής		07	√						
4	ΠΑ	Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού		01	√						
5	ΠΑ	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας		03	√						
6	ΠΑ	Κοινωνιολογίας		03	√						
7	ΠΑ	Μαθηματικών		05	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
8	ΠΑ	Μεσογειακών Σπουδών		02	√						
9	ΠΑ	Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης	√	07	√						
10	ΠΑ	Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων	√	07	√						
11	ΠΑ	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων	√	07	√						
12	ΠΑ	Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών		04	√						
13	ΠΑ	Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού		04		√			√		
14	ΠΑ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
15	ΠΑ	Περιβάλλοντος		05	√						
16	ΠΑ	Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας		06	√						
17	ΠΑ	Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών		05	√				√		
18	ΠΑ	Ωκεανογραφίας & Θαλασσίων Βιοεπιστημών		05	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ											
1	ΠΑΔΑ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία		01	√						√
2	ΠΑΔΑ	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης		03			√				√
3	ΠΑΔΑ	Βιοϊατρικών Επιστημών		05		√					√
4	ΠΑΔΑ	Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας		02			√				√
5	ΠΑΔΑ	Δημόσιας και Κοινοτικής Υγείας		09			√				√
6	ΠΑΔΑ	Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						√
7	ΠΑΔΑ	Διοίκησης Τουρισμού		04	√						√
8	ΠΑΔΑ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων		07			√				√
9	ΠΑΔΑ	Επιστημών Οίνου, Αμπέλου και Ποτών		07			√				√
10	ΠΑΔΑ	Εργοθεραπείας		09			√				√
11	ΠΑΔΑ	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής		02			√				√
12	ΠΑΔΑ	Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών	√	07	√						√
13	ΠΑΔΑ	Κοινωνικής Εργασίας		03			√				√
14	ΠΑΔΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
15	ΠΑΔΑ	Μαιευτικής		09		√					√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
16	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Βιοϊατρικής	√	09		√					√
17	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Βιομηχανικής Σχεδίασης και Παραγωγής		07			√				√
18	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών	√	07	√						√
19	ΠΑΔΑ	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής	√	07	√						√
20	ΠΑΔΑ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07		√					√
21	ΠΑΔΑ	Ναυπηγών Μηχανικών	√	07		√					√
22	ΠΑΔΑ	Νοσηλευτικής		09	√						√
23	ΠΑΔΑ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						√
24	ΠΑΔΑ	Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης		02			√				√
25	ΠΑΔΑ	Φυσικοθεραπείας		09	√						√
26	ΠΑΔΑ	Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών		02			√				√
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ											
1	ΠΔΜ	Γεωπονίας		08		√					√
2	ΠΔΜ	Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών		04			√				√
3	ΠΔΜ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04			√				√
4	ΠΔΜ	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	√	02	√						
5	ΠΔΜ	Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων		02			√				√
6	ΠΔΜ	Εργοθεραπείας		09			√				√
7	ΠΔΜ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07		√					√
8	ΠΔΜ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
9	ΠΔΜ	Μαθηματικών		05			√				√
10	ΠΔΜ	Μαιευτικής		09			√				√
11	ΠΔΜ	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων		07			√				√
12	ΠΔΜ	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων		07			√				√
13	ΠΔΜ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07	√						
14	ΠΔΜ	Οικονομικών Επιστημών		04	√						√
15	ΠΔΜ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων		04			√				√
16	ΠΔΜ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
17	ΠΔΜ	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών		01	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
18	ΠΔΜ	Περιφερειακής και Διασυνοριακής Ανάπτυξης		04						√	
19	ΠΔΜ	Πληροφορικής		06	√						√
20	ΠΔΜ	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης		04						√	
21	ΠΔΜ	Χημικών Μηχανικών (πρώην Μηχανικών Περιβάλλοντος)	√	07		√					√
22	ΠΔΜ	Ψυχολογίας		03			√				√
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: INVEST								
1	ΠΑΘΕΣ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07	√						
2	ΠΑΘΕΣ	Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας		05	√						
3	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας - Αγροτεχνολογίας		08	√						√
4	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος	√	08	√						
5	ΠΑΘΕΣ	Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος	√	08	√						
6	ΠΑΘΕΣ	Γλωσσικών και Διαπολιτισμικών Σπουδών		02			√				√
7	ΠΑΘΕΣ	Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού		08	√						√
8	ΠΑΘΕΣ	Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας		09			√				√
9	ΠΑΘΕΣ	Διαιτολογίας και Διατροφολογίας		09			√				√
10	ΠΑΘΕΣ	Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						√
11	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής		08		√					√
12	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής		08			√				√
13	ΠΑΘΕΣ	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού		10	√						
14	ΠΑΘΕΣ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07	√						
15	ΠΑΘΕΣ	Ιατρικής		09	√						
16	ΠΑΘΕΣ	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας		02	√						
17	ΠΑΘΕΣ	Κτηνιατρικής		08	√						
18	ΠΑΘΕΣ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
19	ΠΑΘΕΣ	Μαθηματικών		05	√						√
20	ΠΑΘΕΣ	Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπυξης	√	07	√						
21	ΠΑΘΕΣ	Μηχανολόγων Μηχανικών	√	07	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
22	ΠΑΘΕΣ	Νοσηλευτικής		09	√						√
23	ΠΑΘΕΣ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
24	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
25	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής		01	√						
26	ΠΑΘΕΣ	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης		01	√						
27	ΠΑΘΕΣ	Περιβάλλοντος		07						√	
28	ΠΑΘΕΣ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών		06	√						
29	ΠΑΘΕΣ	Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοιατρική		06	√						
30	ΠΑΘΕΣ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						
31	ΠΑΘΕΣ	Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών		07			√				√
32	ΠΑΘΕΣ	Συστημάτων Ενέργειας		07						√	
33	ΠΑΘΕΣ	Φυσικής		05	√						√
34	ΠΑΘΕΣ	Φυσικοθεραπείας		09						√	
35	ΠΑΘΕΣ	Ψηφιακών Συστημάτων		06	√						√
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ											
1	ΠΙ	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία		01	√						√
2	ΠΙ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07	√						
3	ΠΙ	Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογίας	√	05	√						
4	ΠΙ	Γεωπονίας		08			√				√
5	ΠΙ	Εικαστικών Τεχνών & Επιστημών της Τέχνης	√	02	√						
6	ΠΙ	Ιατρικής		09	√						
7	ΠΙ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		02	√						
8	ΠΙ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
9	ΠΙ	Λογοθεραπείας		09	√						√
10	ΠΙ	Μαθηματικών		05	√						
11	ΠΙ	Μηχανικών Επιστήμης Υλικών	√	07	√						
12	ΠΙ	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής	√	07	√						
13	ΠΙ	Μουσικών Σπουδών		02	√						√
14	ΠΙ	Νοσηλευτικής		09	√						√
15	ΠΙ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
16	ΠΙ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
17	ΠΙ	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών		01	√						
18	ΠΙ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών		06	√						√
19	ΠΙ	Φιλολογίας		02	√						
20	ΠΙ	Φιλολοσοφίας (πρώην ΦΠΨ)		02			√				√
21	ΠΙ	Φυσικής		05	√						
22	ΠΙ	Χημείας		05	√						
23	ΠΙ	Ψυχολογίας		03		√					√
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ											
1	ΠΑΚΡΗ	Βιολογίας		05	√						
2	ΠΑΚΡΗ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών		07	√						
3	ΠΑΚΡΗ	Επιστήμης Υπολογιστών		06	√						
4	ΠΑΚΡΗ	Ιατρικής		09	√						
5	ΠΑΚΡΗ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		02	√						
6	ΠΑΚΡΗ	Κοινωνιολογίας		03	√						
7	ΠΑΚΡΗ	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Εφαρμοσμένων Μαθηματικών		05	√						
8	ΠΑΚΡΗ	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Μαθηματικών		05	√						
9	ΠΑΚΡΗ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
10	ΠΑΚΡΗ	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		01	√						
11	ΠΑΚΡΗ	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης		01	√						
12	ΠΑΚΡΗ	Πολιτικής Επιστήμης		03	√						
13	ΠΑΚΡΗ	Φιλολογίας		02	√						
14	ΠΑΚΡΗ	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών		02	√						
15	ΠΑΚΡΗ	Φυσικής		05	√						
16	ΠΑΚΡΗ	Χημείας		05	√						
17	ΠΑΚΡΗ	Ψυχολογίας		03	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ											
1	ΠΑΜΑΚ	Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών		02	√						
2	ΠΑΜΑΚ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών		03	√						
3	ΠΑΜΑΚ	Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής		01	√						
4	ΠΑΜΑΚ	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Επιστήμη και Τεχνολογία Υπολογιστών		06	√						√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
5	ΠΑΜΑΚ	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Πληροφοριακά Συστήματα		06	√						√
6	ΠΑΜΑΚ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04	√						
7	ΠΑΜΑΚ	Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης		02	√						
8	ΠΑΜΑΚ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
9	ΠΑΜΑΚ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ											
1	ΠΑΠΑΤ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07		√			√		
2	ΠΑΠΑΤ	Βιολογίας		05		√			√		
3	ΠΑΠΑΤ	Γεωλογίας		05	√						
4	ΠΑΠΑΤ	Γεωπονίας		08						√	
5	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						
6	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων	√	04	√						
7	ΠΑΠΑΤ	Διοίκησης Τουρισμού		04	√						√
8	ΠΑΠΑΤ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04	√						√
9	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης Βιοσυστημάτων και Γεωργικής Μηχανικής		07						√	
10	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων		08						√	
11	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης των Υλικών		07	√						
12	ΠΑΠΑΤ	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής		08						√	
13	ΠΑΠΑΤ	Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας		01		√					√
14	ΠΑΠΑΤ	Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία		01	√						
15	ΠΑΠΑΤ	Ζωικής Παραγωγής, Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών		08						√	
16	ΠΑΠΑΤ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών	√	07	√						
17	ΠΑΠΑΤ	Θεατρικών Σπουδών		02	√						
18	ΠΑΠΑΤ	Ιατρικής		09	√						
19	ΠΑΠΑΤ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		02	√						
20	ΠΑΠΑΤ	Λογοθεραπείας		09		√					√
21	ΠΑΠΑΤ	Μαθηματικών		05	√						
22	ΠΑΠΑΤ	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής	√	07	√						

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
23	ΠΑΠΑΤ	Μηχανικών Περιβάλλοντος	√	07						√	
24	ΠΑΠΑΤ	Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών	√	07	√						
25	ΠΑΠΑΤ	Μουσειολογίας		03						√	
26	ΠΑΠΑΤ	Νοσηλευτικής		09	√						√
27	ΠΑΠΑΤ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
28	ΠΑΠΑΤ	Πολιτικών Μηχανικών	√	07	√						
29	ΠΑΠΑΤ	Φαρμακευτικής	√	09	√						
30	ΠΑΠΑΤ	Φιλολογίας		02	√						
31	ΠΑΠΑΤ	Φιλοσοφίας		02	√						
32	ΠΑΠΑΤ	Φυσικής		05	√						
33	ΠΑΠΑΤ	Φυσικοθεραπείας		09	√						√
34	ΠΑΠΑΤ	Χημείας		05	√						
35	ΠΑΠΑΤ	Χημικών Μηχανικών	√	07	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ											
1	ΠΑΠΕΙ	Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας		04	√						
2	ΠΑΠΕΙ	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών		03	√						
3	ΠΑΠΕΙ	Ναυτιλιακών Σπουδών		04	√						
4	ΠΑΠΕΙ	Οικονομικής Επιστήμης		03	√						
5	ΠΑΠΕΙ	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων		04	√						
6	ΠΑΠΕΙ	Πληροφορικής		06	√						
7	ΠΑΠΕΙ	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης		05	√						
8	ΠΑΠΕΙ	Τουριστικών Σπουδών		04		√			√		
9	ΠΑΠΕΙ	Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής		04	√						
10	ΠΑΠΕΙ	Ψηφιακών Συστημάτων		06	√						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ											
1	ΠΑΠΕΛ	Γεωπονίας		08	√						√
2	ΠΑΠΕΛ	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών		04		√					√
3	ΠΑΠΕΛ	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας		04		√					√
4	ΠΑΠΕΛ	Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας		09			√				√
5	ΠΑΠΕΛ	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων		08			√				√
6	ΠΑΠΕΛ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και	√	07			√				√

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
		Μηχανικών Υπολογιστών									
7	ΠΑΠΕΛ	Θεατρικών Σπουδών		02	√						
8	ΠΑΠΕΛ	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών		02	√						
9	ΠΑΠΕΛ	Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής		01	√						
10	ΠΑΠΕΛ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		04		√					√
11	ΠΑΠΕΛ	Λογοθεραπείας		09			√				√
12	ΠΑΠΕΛ	Μηχανολόγων Μηχανικών		07		√					√
13	ΠΑΠΕΛ	Νοσηλευτικής		09	√						
14	ΠΑΠΕΛ	Οικονομικών Επιστημών		03	√						
15	ΠΑΠΕΛ	Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού		04	√						
16	ΠΑΠΕΛ	Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών		02			√				√
17	ΠΑΠΕΛ	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών		06	√						
18	ΠΑΠΕΛ	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων		03	√						
19	ΠΑΠΕΛ	Πολιτικών Μηχανικών		07		√					√
20	ΠΑΠΕΛ	Φιλολογίας		02	√						
21	ΠΑΠΕΛ	Φυσικοθεραπείας		09	√						√
22	ΠΑΠΕΛ	Ψηφιακών Συστημάτων		06	√						√
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ											
1	ΠΠΚΠΕ	Δημόσιας Διοίκησης		04	√						
2	ΠΠΚΠΕ	Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών		03	√						
3	ΠΠΚΠΕ	Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού		03	√						
4	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας		03	√						
5	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνικής Πολιτικής		03	√						
6	ΠΠΚΠΕ	Κοινωνιολογίας		03	√						
7	ΠΠΚΠΕ	Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης		03	√						
8	ΠΠΚΠΕ	Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας		03	√						
9	ΠΠΚΠΕ	Ψυχολογίας		03	√				√		
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ			Ευρωπαϊκό Συνεργατικό Σχήμα: EURECA-PRO								
1	ΠΟΚΡΗ	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	√	07		√			√		
2	ΠΟΚΡΗ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	√	07		√			√		

#	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΠΣ	ΙΜ	UNESCO ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π[122]	Μ.Π[123]	Υ.Μ.Υ[124]	Υ.Υ[125]	Ν.Λ.Μ.Υ[126]	Ν.Λ.Υ[127]
3	ΠΟΚΡΗ	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων	√	07			√		√		
4	ΠΟΚΡΗ	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	√	07			√		√		
5	ΠΟΚΡΗ	Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος	√	07	√				√		
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ											
1	ΧΠΑ	Γεωγραφίας		05	√						
2	ΧΠΑ	Επιστήμης Διαιτολογίας και Διατροφής		09	√						
3	ΧΠΑ	Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης		10	√						
4	ΧΠΑ	Πληροφορικής και Τηλεματικής		06	√						
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΝΟΛΟ						**53**	**65**				
ΣΥΝΟΛΟ			**84**	**432**	**300**	**118**		**1**	**18**	**13**	**148**

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ									
Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων									
1	ΣΣΕ	Στρατιωτικών Επιστημών			√				
Σχολή Ναυτικών Δοκίμων									
1	ΣΝΔ	Ναυτικών Επιστημών			√				
Σχολή Ικάρων									
1	ΣΙ	Αεροπορικών Επιστημών					√		√

	Πλήρης Συμμόρφωση
	Ικανοποιητική Συμμόρφωση
	Μερική Συμμόρφωση
	Μη Συμμόρφωση

9. Εμπειρογνώμονες επιτροπών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης

Πίνακας 67. Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
1	Costas	Iliopoulos	Ην. Βασίλειο	5	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	King's College London (KCL)
2	Ηλέκτρα	Τσουλφίδη	Ελλάδα	5	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Φοιτήτρια	Τμήμα Νοσηλευτικής, ΕΛΜΕΠΑ
3	Amalia	Tsiami	Ην. Βασίλειο	4	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Αν. Καθηγήτρια	University of West London
4	Athanasios	Gagatsis	Κύπρος	4	Εκπαίδευση	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus
5	Nicolas	Spyratos	Γαλλία	4	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Ομ. Καθηγητής	Université Paris-Saclay
6	Sotirios	Skevoulis	ΗΠΑ	4	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Pace University
7	Stefanos	Volianitis	Κατάρ	4	Αθλητικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	Qatar University
8	Δέσποινα	Λιοτσάκη	Ελλάδα	4	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτήτρια	Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων-ΟΠΑ
9	Alex	Molassiotis	Ην. Βασίλειο	3	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγητής	University of Derby
10	Cleopatra	Veloutsou	Ην. Βασίλειο	3	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγήτρια	University of Glasgow
11	Fragkiskos	Filippaios	Ην. Βασίλειο	3	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	University of East Anglia
12	George	Papadopoulos	Κύπρος	3	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	University of Cyprus
13	Gina	Ioannitou-Valavanidou	Γαλλία	3	Εκμάθηση Γλωσσών	Ομ. Καθηγήτρια	Le Mans Université
14	Mary	Andrianopoulos	ΗΠΑ	3	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Καθηγήτρια	University of Massachusetts Amherst
15	Michel	Dimou	Γαλλία	3	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Université du Sud Toulon-Var
16	Nicholas	Vonortas	ΗΠΑ	3	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	The George Washington University
17	Orestis	Schinas	Γερμανία	3	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Hamburg School of Business Administration (HSBA)
18	Paraskevas	Dalianis	Ελλάδα	3	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	UniSystems S.M.S.A., Quest Group
19	Vasilis	Friderikos	Ην. Βασίλειο	3	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Reader	King's College London (KCL)
20	Zoe	Roupa	Κύπρος	3	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγήτρια	University of Nicosia
21	Αφροδίτη	Λιόλιου	Ελλάδα	3	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Φοιτήτρια	Τμήμα Γεωπονίας-ΔΙΠΑΕ
22	Γεωργία	Τσαυταρίδου	Ελλάδα	3	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Φοιτήτρια	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών-ΔΠΘ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
23	Ιωάννα	Κερεφιάδου	Ελλάδα	3	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Φοιτήτρια	Τμήμα Εικαστικών Τεχνών-ΑΣΚΤ
24	Μαρία	Βαργιάμη	Ελλάδα	3	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Φοιτήτρια	Τμήμα Γεωπονίας-ΑΠΘ
25	Μιχαήλ	Βοσκάκης	Ελλάδα	3	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Φοιτητής	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών-ΕΛΜΕΠΑ
26	Στέλιος	Μαστρογιαννάκης	Ελλάδα	3	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
27	Σωτήρης	Μιχαλόπουλος	Ελλάδα	3	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Μέλος Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
28	Alicia	Morales Ortiz	Ισπανία	2	Εκμάθηση Γλωσσών	Καθηγήτρια	Universidad de Murcia
29	Andreas	Efstathiades	Κύπρος	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	European University Cyprus
30	Andreas	Katsiotis	Κύπρος	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Καθηγητής	Cyprus University of Technology
31	Andreas	Pavlakis	Κύπρος	2	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγητής	Philips University
32	Andronikos	Mauromoustakos	ΗΠΑ	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Καθηγητής	University of Arkansas
33	Christos	Politis	Ην. Βασίλειο	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Kingston University
34	Constantin	Vamvakas	Βέλγιο	2	Περιβάλλον	Καθηγητής	University of Ghent
35	Demetrios	Gatziolis	ΗΠΑ	2	Δασοκομία	Ερευνητής	USDA Forest Service, Pacific Northwest Research Station
36	Dimitrios	Skarlatos	Κύπρος	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Αν. Καθηγητής	Cyprus University of Technology
37	Eleni	Katsarou	ΗΠΑ	2	Εκπαίδευση	Ομ. Καθηγήτρια	University of Illinois Chicago
38	Evis	Sammoutis	ΗΠΑ	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Αν. Καθηγητής	Ithaca College
39	Filippos	Tsikalas	Νορβηγία	2	Δασοκομία	Καθηγητής	University of Oslo
40	George	Haritos	ΗΠΑ	2	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ. Καθηγητής	The University of Akron
41	George	Karypis	ΗΠΑ	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	University of Minnesota
42	Ioannis	Tzanetakis	ΗΠΑ	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Καθηγητής	University of Arkansas
43	Kiki	Ikossi	ΗΠΑ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγήτρια	George Mason University
44	Konstantinos	Andriotis	Ην. Βασίλειο	2	Υπηρεσίες Μεταφοράς και Τουρισμού	Καθηγητής	Middlesex University London
45	Leonidas	Kyriakides	Κύπρος	2	Εκπαίδευση	Καθηγητής	University of Cyprus
46	Maria	Katapodi	Ελβετία	2	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγήτρια	University of Basel
47	Marios	Fourakis	ΗΠΑ	2	Γλωσσικές Σπουδές	Καθηγητής	University of Maryland

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
48	Michael	Sideris	Καναδάς	2	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ.Καθηγητής	University of Calgary
49	Moschos	Morfakidis-Filactós	Ισπανία	2	Εκμάθηση Γλωσσών	Καθηγητής	Universidad de Granada
50	Panagiotis	Liaropoulos	ΗΠΑ	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Αν. Καθηγητής	Berklee College of Music
51	Petros	Drineas	ΗΠΑ	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Purdue University
52	Spiros	Agathos	Βέλγιο	2	Χημική Μηχανική	Ομ.Καθηγητής	Université Catholique de Louvain
53	Spyros	Economides	ΗΠΑ	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Ομ.Καθηγητής	California State University, East Bay
54	Stavros	Avramidis	Καναδάς	2	Δασοκομία	Καθηγητής	University of British Columbia
55	Stella	Kantartzi	ΗΠΑ	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Αν. Καθηγήτρια	Southern Illinois University
56	Theodoros	Marinis	Γερμανία	2	Εκμάθηση Γλωσσών	Καθηγητής	Universität Konstanz University of Reading
57	Ulrich	Moennig	Γερμανία	2	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγητής	Universität Hamburg
58	Vasilis	Kallis	Κύπρος	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	University of Nicosia
59	Vassilios	Vardaxis	ΗΠΑ	2	Αθλητικές Σπουδές	Καθηγητής	Des Moines University
60	Γεώργιος	Νούτσος	Ελλάδα	2	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής-ΕΚΠΑ
61	Δημήτριος	Σωτηριάδης	Ελλάδα	2	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
62	Ευαγγελία	Αθανασιάδη	Ελλάδα	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Φοιτήτρια	Τμήμα Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική-ΠΑΘΕΣ
63	Ευανθία	Ριζοπούλου	Ελλάδα	2	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Φοιτήτρια	Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης-ΑΠΘ
64	Ιωάννης	Μηχιώτης	Ελλάδα	2	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
65	Μιχαήλ	Καλογιαννάκης	Ελλάδα	2	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
66	Παναγιώτα	Φωτεινοπούλου	Ελλάδα	2	Γλωσσικές Σπουδές	Φοιτήτρια	Τμήμα Φιλολογίας-ΠΑΠΑΤ
67	Σάββας	Ματαράς	Ελλάδα	2	Ηλεκτρονική Μηχανική και Αυτοματισμός	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής-ΠΑΠΑΤ
68	Στυλιανός	Ματαράς	Ελλάδα	2	Ηλεκτρονική Μηχανική και Αυτοματισμός	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής-ΠΑΠΑΤ
69	Στυλιανός	Σφονδύλης	Ελλάδα	2	Μαθηματικά	Φοιτητής	Τμήμα Μαθηματικών-ΑΠΘ
70	Τριαντάφυλλος	Ζέρβας	Ελλάδα	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτητής	Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
							Επιχειρήσεων και Οργανισμών»-ΕΑΠ
71	Alekos	Vidras	Κύπρος	1	Μαθηματικά	Καθηγητής	University of Cyprus
72	Anastasia	Kitsantas	ΗΠΑ	1	Εκπαίδευση	Καθηγήτρια	George Mason University
73	Andreas	Andreou	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Johns Hopkins University
74	Andreas	Philaretou	Κύπρος	1	Ψυχολογία	Αν. Καθηγητής	Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
75	Caterina	Papatheu	Ιταλία	1	Εκμάθηση Γλωσσών	Επ. Καθηγήτρια	University of Catania
76	Christina	Koutra	ΗΑΕ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Αν. Καθηγήτρια	Abu Dhabi University
77	Christos	Tsinopoulos	Ην. Βασίλειο	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Durham University
78	Constandinos	Mavromoustakis	Κύπρος	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	University of Nicosia
79	Demetrios	Kazantzis	ΗΠΑ	1	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Ερευνητής	Del's Lemonade and Refreshments Inc
80	Demosthenes	Kazanas	ΗΠΑ	1	Φυσική	Ερευνητής	NASA Goddard Space Flight Centre
81	Dimitrios	Kolymbas	Αυστρία	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ. Καθηγητής	Universität Innsbruck
82	Dimitrios	Nikolopoulos	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Virginia Polytechnic Institute and State University
83	Diofantos	Hadjimitsis	Κύπρος	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	Cyprus University of Technology
84	Eleni	Maloupa	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Ερευνήτρια	National Agricultural Research Foundation (NAGREF)
85	Elżbieta	Skibińska-Cieńska	Πολωνία	1	Εκμάθηση Γλωσσών	Καθηγήτρια	Uniwersytet Wrocławski
86	Emmanuel	Paschos	Γερμανία	1	Φυσική	Ομ. Καθηγητής	Technische Universität Dortmund
87	Ernest Emili	Marcos Hierro	Ισπανία	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Αν. Καθηγητής	Universitat de Barcelona
88	Evangelos	Milios	Καναδάς	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Dalhousie University
89	Francesco	Camia	Ιταλία	1	Ιστορία και Αρχαιολογία	Αν. Καθηγητής	Sapienza Università di Roma
90	George	Karypis	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	University of Minnesota
91	George	Michailidis	ΗΠΑ	1	Στατιστική	Καθηγητής	University of Florida
92	George	Panayiotou	Κύπρος	1	Αθλητικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	European University Cyprus
93	George	Tzanetakis	Καναδάς	1	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	University of Victoria
94	George	Vachtsevanos	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Ομ. Καθηγητής	Georgia Institute of Technology
95	George	Vellidis	ΗΠΑ	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Καθηγητής	The University of Georgia
96	Haralambos	Panagopoulos	Κύπρος	1	Φυσική	Καθηγητής	University of Cyprus

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
97	Harry	Mavromatis	ΗΠΑ	1	Φυσική	Ομ. Καθηγητής	American University of Beirut
98	Helene	Papadoudi-Ros	Γαλλία	1	Εκπαίδευση	Αν. Καθηγήτρια	Université de Lorraine
99	Ioannis	Androulakis	ΗΠΑ	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	Rutgers, The State University of New Jersey
100	Ioannis	Violaris	Κύπρος	1	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	City Unity College Nicosia
101	John	Adamopoulos	ΗΠΑ	1	Ψυχολογία	Ομ. Καθηγητής	Grand Valley State University
102	John	Spiridakis	ΗΠΑ	1	Εκπαίδευση	Καθηγητής	St. John's University
103	John	Tsalikis	ΗΠΑ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Florida International University
104	Joseph	Joseph	Κύπρος	1	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus
105	Konstantinos	Giannakas	ΗΠΑ	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Καθηγητής	University of Nebraska-Lincoln
106	Konstantinos	Karantininis	Σουηδία	1	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Swedish University of Agricultural Sciences (SLU)
107	Konstantinos	Karathanasis	ΗΠΑ	1	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	University of Oklahoma
108	Manuel	Español-Echevarría	Καναδάς	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγητής	Université Laval
109	Maria	Kapantzoglou	ΗΠΑ	1	Γλωσσικές Σπουδές	Αν. Καθηγήτρια	Portland State University (PSU)
110	Marios	Katsioloudes	Κύπρος	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	American University of Cyprus
111	Natassa	Economidou Stavrou	Κύπρος	1	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Αν. Καθηγήτρια	University of Nicosia
112	Nicholas	Kyriakopoulos	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Ομ. Καθηγητής	The George Washington University
113	Nicolas	Tsapatsoulis	Κύπρος	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Cyprus University of Technology
114	Nikiforos	Stamatiadis	ΗΠΑ	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	University of Kentucky
115	Nikos	Stylianopoulos	Κύπρος	1	Μαθηματικά	Καθηγητής	University of Cyprus
116	Panagiota (Nota)	Klentrou	Καναδάς	1	Αθλητικές Σπουδές	Καθηγήτρια	Brock University
117	Panos	Prevedouros	ΗΠΑ	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ. Καθηγητής	University of Hawai'i at Mānoa
118	Petros	Gougoulakis	Σουηδία	1	Εκπαίδευση	Καθηγητής	Stockholms Universitet
119	Petros	Iosifidis	Ην. Βασίλειο	1	Δημοσιογραφία και Ρεπορτάζ	Καθηγητής	City, University of London
120	Polymeros	Chrysochou	Δανία	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Aarhus University
121	Rena	Papadopoulos	Ην. Βασίλειο	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγήτρια	Middlesex University
122	Sokrates	Pantelides	ΗΠΑ	1	Φυσική	Καθηγητής	Vanderbilt University
123	Sotiris	Hji-Avgoustis	ΗΠΑ	1	Υπηρεσίες Μεταφοράς και Τουρισμού	Καθηγητής	Ball State University

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
124	Spyros	Manolopoulos	Ηv. Βασίλειο	1	Φυσική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Newcastle upon Tyne Hospitals NHS Trust
125	Spyros	Pavlostathis	ΗΠΑ	1	Περιβάλλον	Ομ.Καθηγητής	Georgia Institute of Technology
126	Stelios	Georgiou	Κύπρος	1	Ψυχολογία	Ομ.Καθηγητής	University of Cyprus
127	Stelios	Stylianou	Κύπρος	1	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	Cyprus University of Technology
128	Stergios	Fotopoulos	ΗΠΑ	1	Στατιστική	Καθηγητής	Washington State University
129	Themistoklis	Apostolidis	Γαλλία	1	Ψυχολογία	Καθηγητής	Aix Marseille Université
130	Theodore	Stathopoulos	Καναδάς	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	Concordia University
131	Ulrich	Steinmüller	Γερμανία	1	Εκμάθηση Γλωσσών	Ομ. Καθηγητής	Technische Universität Berlin
132	Vassilis	Pontikis	Γαλλία	1	Φυσική	Καθηγητής	Université Paris-Saclay, Commissariat à l'Energie Atomique et aux Energies Alternatives
133	Yannis	Tsalavoutas	Ηv. Βασίλειο	1	Λογιστική και Φορολογία	Καθηγητής	University of Glasgow
134	Ελευθέριος	Αβραμίδης	Ελλάδα	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
135	Άγγελος	Κωνσταντινίδης	Ελλάδα	1	Ψυχολογία	Φοιτητής	Τμήμα Ψυχολογίας-ΠΑΚΡΗ
136	Αθανάσιος	Βασιλαρίδης	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Φοιτητής	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών-ΠΔΜ
137	Αθηνά	Τσιρώνη	Ελλάδα	1	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Φοιτήτρια	Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης- ΠΑΚΡΗ
138	Αικατερίνη	Παππά	Ελλάδα	1	Ιατρική	Φοιτήτρια	Τμήμα Ιατρικής-ΠΙ
139	Αικατερίνη	Πόδα	Ελλάδα	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
140	Αλέξανδρος	Παππάς	Ελλάδα	1	Λογιστική και Φορολογία	Φοιτητής	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής-ΠΑΜΑΚ
141	Ανέστης	Δελέπογλου	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
142	Βασίλειος	Γεωργιάδης	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
143	Γαρυφαλιά	Μίχα	Ελλάδα	1	Γλωσσικές Σπουδές	Φοιτήτρια	Τμήμα Λογοθεραπείας-ΠΑΠΕΛ
144	Γεώργιος	Ψαλτάκης	Ελλάδα	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Φοιτητής	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών-ΕΛΜΕΠΑ
145	Δημήτρης	Παΐζης Ραντόικοβιτς	Ελλάδα	1	Βιολογία	Φοιτητής	Τμήμα Βιολογίας-ΠΑΚΡΗ
146	Ελευθερία	Μαδίκα	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτήτρια	Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων- ΠΔΜ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
147	Ελευθέριος	Μπουρνουσούζης	Ελλάδα	1	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών
148	Ευαγγελία	Κέντρου	Ελλάδα	1	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών
149	Ευάγγελος	Ιωσηφίδης	Ελλάδα	1	Γλωσσικές Σπουδές	Φοιτητής	Τμήμα Φιλολογίας-ΕΚΠΑ
150	Ευθύμιος	Κεχαγιάς	Ελλάδα	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών-ΠΔΜ
151	Ζωή	Μίσιου	Ελλάδα	1	Υπηρεσίες Μεταφοράς και Τουρισμού	Φοιτήτρια	Τμήμα Τουρισμού-ΙΠ
152	Ιουλία	Παιδή	Ελλάδα	1	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Φοιτήτρια	Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης-ΑΠΘ
153	Ιωάννης Μωυσής	Σκιάνης	Ελλάδα	1	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής Σχολής- ΠΑΚΡΗ
154	Ιωάννης	Πρασκίδης Αλυμπάκης	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Φοιτητής	Τμήμα Γεωπονίας, ΕΛΜΕΠΑ
155	Σταύρος	Καρτέρης	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
156	Κωνσταντίνα	Παναγοπούλου	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Φοιτήτρια	Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης-ΟΠΑ
157	Κωνσταντίνος	Ματαράς	Ελλάδα	1	Χημική Μηχανική	Φοιτητής	Τμήμα Χημικών Μηχανικών-ΠΑΠΑΤ
158	Κωνσταντίνος	Νιανιόπουλος	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
159	Λάμπρος	Μπίζας	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
160	Λουκιανός	Κοντέλας	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
161	Μαρία	Καπρίτσου	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
162	Φώτιος	Μπάρλος	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
163	Πελαγία	Μπατίκα	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
164	Ρήγας	Γιοβαννόπουλος	Ελλάδα	1	Δασοκομία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
165	Σπυρίδων	Ρίζος	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
166	Σπυρίδων	Στάχτιαρης	Ελλάδα	1	Γεωργική Παραγωγή και Κτηνοτροφία	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
167	Σταύρος	Σταθόπουλος	Ελλάδα	1	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών
168	Σωτηρία	Βρούβα	Ελλάδα	1	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών
169	Φραγκίσκος	Γονιδάκης	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ							
Α/Α	**Όνομα**	**Επώνυμο**	**Χώρα Προέλευσης**	**Συμμε-τοχές σε Ε.Π.**	**Επιστημονικό Πεδίο**	**Επαγγελματική Ιδιότητα**	**Οργανισμός**
170	Φρίξος	Τάχιας	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
171	Χαράλαμπος	Παπαπαναγής	Ελλάδα	1	Χημεία	Φοιτητής	Τμήμα Χημείας-ΕΚΠΑ

10.Πιστοποιημένα ΠΠΣ με τη μεγαλύτερη βαθμολογία ανά επιστημονικό πεδίο

Πίνακας 68. Πιστοποιημένα ΠΠΣ με τη μεγαλύτερη βαθμολογία ανά επιστημονικό πεδίο[128]

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΠΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 2018-2022						
#	**Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)**	**Ίδρυμα**	**Επιστημονικό Πεδίο**			
			1	**2**	**3**	**4**
1	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΑΠΘ	●			
2	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών			●		
3	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών			●		
4	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		●			
5	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		●			
6	Γεωλογίας			●		
7	Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας		●			
8	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών					
9	Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης		●	●	●	●
10	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών			●		
11	Θεάτρου		●	●	●	●
12	Κινηματογράφου		●	●	●	●
13	Κτηνιατρικής				●	
14	Μαθηματικών			●		
15	Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης			●		
16	Μουσικών Σπουδών		●	●	●	●
17	Νομικής		●			
18	Οδοντιατρικής				●	
19	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
20	Πληροφορικής			●		●
21	Χημικών Μηχανικών			●		
22	Ψυχολογίας		●			
23	Ιατρικής				●	
24	Μηχανολόγων Μηχανικών			●		
25	Πολιτικών Μηχανικών			●		
26	Εικαστικών Τεχνών	ΑΣΚΤ				
27	Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού	ΔΙΠΑΕ				●
28	Νοσηλευτικής				●	
29	Πολιτικών Μηχανικών			●		
30	Αγροτικής Ανάπτυξης	ΔΠΘ		●	●	
31	Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών		●			
32	Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων			●	●	
33	Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία		●	●	●	●

[128] Περιλαμβάνονται υφιστάμενα ΠΠΣ με πλήρη συμμόρφωση σε τουλάχιστον 8 αρχές του προτύπου ποιότητας των ΠΠΣ και νέα ΠΠΣ με πλήρη συμμόρφωση σε τουλάχιστον 10 αρχές του προτύπου των ΝΠΠΣ σε λειτουργία.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΠΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 2018-2022

#	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)	Ίδρυμα	Επιστημονικό Πεδίο			
			1	2	3	4
34	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού		●	●	●	●
35	Ιατρικής				●	
36	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
37	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΕΚΠΑ	●			
38	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		●			
39	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας		●			
40	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
41	Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία		●	●	●	●
42	Ιατρικής				●	
43	Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας		●			
44	Μαθηματικών			●		
45	Ψυχολογίας		●			
46	Γεωπονίας	ΕΛΜΕΠΑ		●	●	
47	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών			●		
48	Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής			●		●
49	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών	ΕΜΠ		●		
50	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών			●		
51	Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών			●		
52	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών			●		
53	Πολιτικών Μηχανικών			●		
54	Χημικών Μηχανικών			●		
55	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Μουσειολογίας	ΙΠ	●			
56	Ιστορίας		●			
57	Μουσικών Σπουδών		●	●	●	●
58	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών	ΟΠΑ				●
59	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας					●
60	Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας					●
61	Οικονομικής Επιστήμης					●
62	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων					●
63	Πληροφορικής			●		●
64	Στατιστικής			●		●
65	Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού	ΠΑ	●	●	●	●
66	Μεσογειακών Σπουδών		●			
67	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων			●		●
68	Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών					●
69	Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας		●			●
70	Γεωγραφίας			●		●
71	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας		●			
72	Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων			●		
73	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΠΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 2018-2022

#	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)	Ίδρυμα	Επιστημονικό Πεδίο			
			1	2	3	4
74	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία	ΠΑΔΑ	●	●	●	●
75	Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών			●		
76	Νοσηλευτικής				●	
77	Πολιτικών Μηχανικών			●		
78	Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού	ΠΑΘΕΣ		●	●	●
79	Κτηνιατρικής				●	
80	Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης			●		
81	Νοσηλευτικής				●	
82	Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής		●	●	●	●
83	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
84	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
85	Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοϊατρική			●	●	
86	Πολιτικών Μηχανικών			●		
87	Ιατρικής	ΠΑΚΡΗ			●	
88	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
89	Φιλολογίας		●			
90	Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών			●		
91	Μαθηματικών			●		
92	Εφαρμοσμένων Μαθηματικών			●		
93	Φυσικής			●		
94	Χημείας			●	●	
95	Ψυχολογίας		●			
96	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	ΠΑΜΑΚ	●			●
97	Οικονομικών Επιστημών					●
98	Επιστήμης των Υλικών	ΠΑΠΑΤ		●		
99	Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία		●	●	●	●
100	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών			●		
101	Ιατρικής				●	
102	Νοσηλευτικής				●	
103	Οικονομικών Επιστημών					●
104	Πολιτικών Μηχανικών			●		
105	Φαρμακευτικής				●	
106	Φιλολογίας		●			
107	Φιλοσοφίας		●			
108	Φυσικοθεραπείας				●	
109	Χημικών Μηχανικών			●		
110	Πληροφορικής	ΠΑΠΕΙ		●		●
111	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών		●			●
112	Οικονομικής Επιστήμης					●
113	Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής					●

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΠΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ 2018-2022						
#	**Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)**	**Ίδρυμα**	**Επιστημονικό Πεδίο**			
			1	**2**	**3**	**4**
114	Θεατρικών Σπουδών	ΠΑΠΕΛ	●			
115	Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής		●			
116	Νοσηλευτικής				●	
117	Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού					●
118	Μηχανολόγων Μηχανικών	ΠΔΜ		●		
119	Οικονομικών Επιστημών					●
120	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
121	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών		●	●	●	●
122	Εικαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης	ΠΙ				
123	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		●			
124	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης		●	●	●	●
125	Ιατρικής				●	
126	Μαθηματικών			●		
127	Μηχανικών Επιστήμης Υλικών			●		
128	Μουσικών Σπουδών		●	●	●	●
129	Οικονομικών Επιστημών					●
130	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών		●	●	●	●
131	Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών	ΠΠΚΠΕ	●			●
132	Ψυχολογίας		●			
133	Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος	ΠΟΚΡΗ		●		
134	Ναυτικών Επιστημών	ΣΝΔ		●		
135	Επιστήμης Διαιτολογίας και Διατροφής	ΧΠ			●	
136	Πληροφορικής και Τηλεματικής			●		●

11.Διοικητική Οργάνωση της ΕΘΑΑΕ

Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2022 απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα.

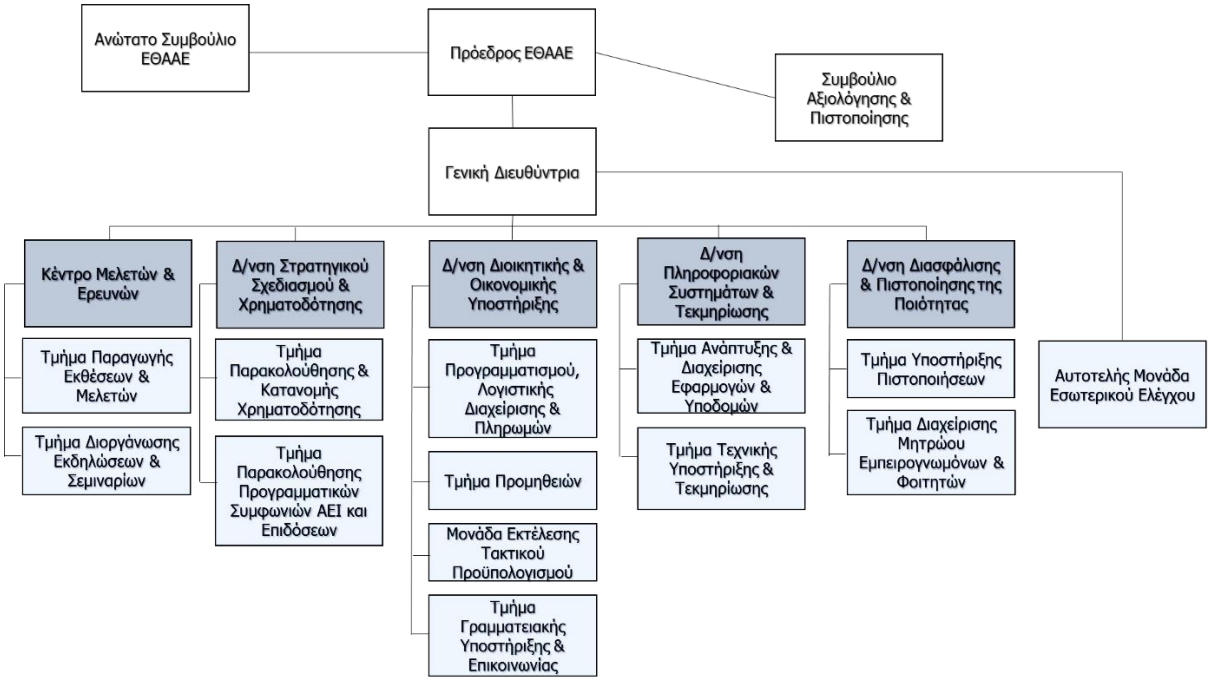

Σχήμα 77. *Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2022*

εθααε
hahe

Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης
Hellenic Authority
for Higher Education